รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการพัฒนาการจัดทำข้อเสนอโครงการ "การพัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร"

รายงานหลัก

โดย

รศ.ดร. สุจริต คูณธนกุลวงศ์และคณะ

ตุลาคม 2559

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการพัฒนาการจัดทำข้อเสนอโครงการ "การพัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร"

รายงานหลัก

โดย

รศ.ดร. สุจริต คูณธนกุลวงศ์และคณะ

ตุลาคม 2559

สัญญาเลขที่ RDG58A0001

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการพัฒนาการจัดทำข้อเสนอโครงการ "การพัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร"

คณะผู้วิจัย	สังกัด
1. รศ.ดร. สุจริต คูณธนกุลวงศ์	คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ศ. ดร. อรรถชัย จินตะเวช	คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
3. รศ. ไพรัช ตระการศิรินนท์	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
4. ดร. พงษ์ศักดิ์ สุทธินนท์	คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5.รศ.ดร.ไพศาล สันติธรรมนนท์	คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6. นายศักย์ สกุลไทย	คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
7. นางสาวมาดา บัวทอง	คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
8. นายธรณินทร์ เป่าสง่า	คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

ชุดโครงการวิจัยด้านการจัดการทรัพยากรน้ำ

คำนำ

รายงานฉบับสมบูรณ์ของโครงการพัฒนาการจัดทำข้อเสนอโครงการ "การพัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร"

โครงการนี้เป็นการเตรียมตัวในการจัดทำโครงการระบบสารสนเทศสนับสนุนการจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรเพื่อรองรับต่อระบบงบประมาณแบบบูรณาการที่กำลังเตรียมตัวตามแผนปฏิรูประบบงบประมาณเชิงพื้นที่ โดยมีการทบทวนผลการศึกษา การปรึกษาหารือกับเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การเดินทางเข้าเยี่ยมและสัมภาษณ์ หน่วยงานในจังหวัด อบจ และอบต เพื่อไถ่ถามความพร้อม และความต้องการในการพัฒนาระบบงบประมาณดังกล่าวในอนาคต และนำข้อมูลดังกล่าวมาประมวลจัดทำเป็นข้อเสนอโครงการวิจัยพัฒนาระบบงบประมาณบูรณการเชิงพื้นที่ต่อไป

ในช่วงเวลาการดำเนินงานวิจัย ทางโครงการฯ ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดียิ่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการ และชาวบ้านผู้ให้ข้อมูลและข้อคิดเห็นต่อโครงการฯ ซึ่งทางโครงการฯ ขอแสดงความขอบคุณเป็นอย่างสูงในความร่วมมือ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือในการวิจัยระยะต่อไป

หัวหน้าโครงการวิจัย

ตุลาคม 2559

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาของโครงการ “การพัฒนาการจัดทำข้อเสนอโครงการพัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร" สามารถดำเนินการมาได้ด้วยความร่วมมือจากหน่วยงานราชการ ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย สำนักงบประมาณ สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสำนักงานจังหวัดและองค์การบริหารส่วนจังหวัด นครพนม ลำพูน ชัยนาท ระยองและพัทลุง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และอาจารย์จากมหาวิทยาลัยในพื้นที่ศึกษา ที่ได้ให้สัมภาษณ์และอนุเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำในพื้นที่ศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ ยังได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีตั้งแต่เริ่มโครงการฯ จากคณะกรรมการกำกับ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ผู้ประสานงานชุดโครงการวิจัยด้านการจัดการทรัพยากรน้ำของ สกว. นอกจากนี้ ทางโครงการฯ ยังได้รับข้อเสนอแนะจากกระทรวงมหาดไทยและสำนักงบประมาณ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่องานวิจัย

ทางคณะผู้วิจัยขอแสดงความขอบคุณหน่วยงาน ผู้ทรงคุณวุฒิ เจ้าหน้าที่และผู้ประกอบการข้างต้นที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณหน่วยปฏิบัติการวิจัยระบบการจัดการแหล่งน้ำ ภาควิชาวิศวกรรมแหล่งน้ำ คณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่เอื้อเฟื้อสถานที่ และอุปกรณ์ประกอบการวิจัย และขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยสำหรับเงินสนับสนุนการวิจัย มา ณ โอกาสนี้

คณะผู้วิจัย

ตุลาคม 2559

Abstract

Project code : RDG58A0001

Project Name : Development for Area based budgeting system for Water Resource and Agriculture sectors

Project team : Assoc. Prof. Dr. Sucharit Koontanakulvong (CU)
Prof. Attachai Jintrawet (CMU)
Assoc. Prof. Dr. Pairat Trakarnsirinont (CMU)
Assoc. Prof. Dr.Phisan Santithamnon (CU)
Mr. Sak Sakulthai (CU)
Ms. Mada Iaumsupanimit (CU)
Mr. Toranin Pawsanga (CU)

e-mail address : waterCU@eng.chula.ac.th

Project period: September 2015 – January 2016

Keywords: Area based budgeting system , Provincial development planning, Water Resource and Agriculture sectors

Based on the policy to reform the area based budget system to be more integrated within the province and group of province, the preparation study was conducted to prepare for the supportive information system for new area based budget system focused on water and agriculture planning.

The study reviewed rule and regulations related to water and agricultural planning, provincial development planning in the selected provinces, interviewed with personnel concerned with provincial development planning and central planning to seek for issues and readiness for next study.

The study found that provincial authorities focused on the project implementation. There are coordination works with functions and local administrative to integrate the plan though there are variations among provinces. The utilization of data and information in the provincial development planning are limited.

To conduct further study to assist setting provincial development plan, the strength and weakness in each province the aspects of demand, supply, planning process improvement, responsible and supportive groups shouldbe considered. Planning mechanism and process for more discussion and utilization of data and information should be developed so that development goals and implementations will be acceptedamong stakeholders in the future. Furthermore, there are a number of data and information in the central functions, the modification of these information should be considered to support the provincial development planning so that the data and information for provincial planning will be updated continuously.

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ : RDG58A0001

ชื่อโครงการ : โครงการพัฒนาการจัดทำข้อเสนอโครงการ "การพัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร”

ชื่อนักวิจัย : รศ.ดร. สุจริต คูณธนกุลวงศ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ศ. ดร. อรรถชัย จินตะเวช มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
รศ. ไพรัช ตระการศิรินนท์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ดร. พงษ์ศักดิ์ สุทธินนท์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รศ.ดร.ไพศาล สันติธรรมนนท์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
นายศักย์ สกุลไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
นางสาวมาดา บัวทอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
นายธรณินทร์ เป่าสง่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

e-mail address : waterCU@eng.chula.ac.th

ระยะเวลาโครงการ : 15 กันยายน 2558- 14 มกราคม 2559

คำหลัก : การพัฒนาระบบสารสนเทศ แผนพัฒนาจังหวัด งบประมาณระดับจังหวัด ทรัพยากรน้ำและการเกษตร

ตามที่มีนโยบายปฏิรูประบบงบประมาณเชิงพื้นที่ให้มีการบูรณการในระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัด โครงการนี้เป็นการศึกษาเตรียมตัวเพื่อรองรับต่อระบบงบประมาณบูรณาการที่กำลังเตรียมตัว ตามแผนปฏิรูประบบงบประมาณเชิงพื้นที่โดยเน้นด้านน้ำและเกษตร

การศึกษาได้ทบทวนกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนน้ำและเกษตร การจัดทำงบประมาณจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด การสัมภาษณ์ผู้ที่เกียวข้องการจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณในในจังหวัดในจังหวัดตัวแทน การประชุมหารือกับหน่วยงานส่วนกลางที่เกี่ยวข้องเพื่อหาประเด็น และความพร้อมในการดำเนินการศึกษาในระยะต่อไป

ผลการศึกษาพบว่า หน่วยงานในพื้นที่เน้นการดำเนินการโครงการเป็นหลัก การดำเนินการในระดับจังหวัดมีความพยายามประสานกับหน่วยงานหลัก และหน่วยงานองค์การ

ปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ แต่มีความแตกต่างรายจังหวัด ปัจจุบันมีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและใช้งบประมาณพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดอยู่ แต่ยังใช้ข้อมูลและระบบสารสนเทศประกอบการจัดทำแผนที่จำกัด

ในการดำเนินการศึกษาต่อไป ควรพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่โดยพิจารณาจุดแข็งและจุดอ่อนในพื้นที่ พิจารณาองค์ประกอบทั้งด้านความต้องการ(demand) การจัดหา (supply) การปรับปรุงระบบการทำงาน การหาผู้ดำเนินการ และผู้สนับสนุน ต้องสร้างกลไก และกระบวนการให้เกิดการถก ใช้ข้อมูล และสร้างการยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้องต่อเป้าหมายและแนวทางการดำเนินการต่อไปให้ได้ นอกจากนี้ เนื่องจาก ข้อมูลและสารสนเทศจำนวนหนึ่งมีอยู่ที่หน่วยงานส่วนกลางต้องหาทางปรับระบบสารสนเทศให้สามารถสนับสนุนการวางแผนระดับจังหวัดเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของการทำข้อมูลให้ทันสมัย

สารบัญ

หน้า

รายชื่อคณะวิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้อง
คำนำ
กิตติกรรมประกาศ
บทคัดย่อไทย
บทคัดอังกฤษ
สารบัญ
สารบัญรูป
สารบัญตาราง

บทที่ 1 บทนำ

1.1	ความเป็นมาและสภาพปัญหา	1-1
1.2	หลักการและเหตุผล	1-2
1.3	วัตถุประสงค์ของโครงการ	1-3
1.4	กิจกรรมต่างๆ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย	1-3
1.5	ผลที่คาดว่าจะได้รับแต่ละช่วงกิจกรรม	1-6
1.5	แนวทางและขั้นตอนการดำเนินงาน	1-7
1.6	เนื้อหารายงาน	1-9

บทที่ 2 กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

2.1	ความหมายหรือคำนิยาม	2-1
2.2	ความสำคัญของแผนพัฒนาจังหวัด	2-2
2.3	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและการจัดทำงบประมาณ	2-2
2.4	องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด	2-9
2.5	คุณภาพของแผนและเครื่องมือที่ใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด	2-14
2.6	กระบวนการหลักในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด	2-16

สารบัญ

		หน้า
2.7	การดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามพระราชกฤษฎีกาว่า ด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ.2551	2-19
2.8	หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปี ของจังหวัดและการจัดทำงบประมาณจังหวัด	2-20
2.9	การปฏิรูประบบงบประมาณ	2-32
บทที่ 3	ผลการดำเนินงาน ข้อเสนอ โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร	
3.1	หลักการและเหตุผล	3-1
3.2	ทบทวนการศึกษาวิจัยในต่างประเทศ	3-2
3.3	แนวคิดการทำแผนพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรระดับจังหวัดแบบมีส่วนร่วมและแม่นยำ	3-6
3.4	รวบรวมความคิดเห็นต่อการศึกษาวิจัย	3-13
3.5	แนวคิดการจัดทำแผน และการบูรณาการแผนฯในพื้นที่จังหวัดและกลุ่มจังหวัด	3-17
3.6	การวางแผนและดำเนินการศึกษางานด้านแผนพัฒนาจังหวัด/ อบต.	3-29
3.7	การคัดเลือกจังหวัดนำร่อง	3-32
3.8	โครงสร้างข้อมูล	3-32
3.9	ข้อเสนอโครงการ	3-34
บทที่ 4	ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ	
4.1	บทสรุป	4-1
4.2	ประเด็นและข้อคิดที่ได้จากการดำเนินงาน	4-5
4.3	ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ	4-9
4.4	ข้อเสนอแนะต่อโครงการ	4-9

สารบัญ

หน้า

เอกสารอ้างอิง

ภาคผนวก

ก เอกสารที่เกี่ยวข้องในการเตรียมจัดทำข้อเสนอโครงการ

ก-1 หนังสือเรื่อง การดำเนินโครงการพัฒนาระบบสารสนเทศฯ โดยสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ก-1

ก-2 คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด (พ.ศ.2557 - 2560) ก-2

ก-3 แผนการจัดการทรัพยากรน้ำจังหวัดนครปฐม ก-3

ก-4 ยุทธศาสตร์แผนน้ำ ก-4

ก-5 แผนพัฒนาการเกษตร ก-5

ข กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ข-1 พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ.2551 ข-1

ข-2 พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 ข-2

ข-3 ร่างพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ..... ข-3

ข-4 งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ข-4

ข-5 แผนให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารท้องถิ่น ข-5

ข-6 ประกาศกระจายอำนาจฯ ข-6

ข-7 ร่างพรบ. ทรัพยากรน้ำ ข-7

ค รายงานสำรวจภาคสนาม

ค-1 พื้นที่จังหวัดลำพูน ค-1

ค-2 พื้นที่จังหวัดนครพนม ค-13

สารบัญ

หน้า

ค-3 พื้นที่จังหวัดชัยนาท ค-22

ค-4 พื้นที่จังหวัดระยอง ค-32

ค-5 พื้นที่จังหวัดพัทลุง ค-40

ง การจัดประชุมโครงการ ร่วมนำเสนอแนวคิดการวิจัยและถ่ายทอดองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

ง- 1 การจัดประชุมเตรียมการดำเนินงาน ในวันพุธที่ 7 ตุลาคม 2558 ง-1

ง- 2 การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 1ในวันพฤหัสบดีที่ 17 ธันวาคม 2558 ง-9

ง-3 การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 2 ในวันอังคารที่ 22 มีนาคม 2559 ง-17

ง- 4 การประชุมเพื่อพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัยชุดโครงการการพัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนการจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร วันอังคารที่ 31 พฤษภาคม 2559 ง-21

จ ข้อเสนอโครงการ การพัฒนากลไกการสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและเกษตรโดยใช้ระบบสารสนเทศในการเชื่อมโยง

จ-1 ส่วนกลาง จ-1

จ-2 จังหวัดลำพูน จ-2

จ-3 จังหวัดนครพนม จ-3

จ-4 จังหวัดชัยนาท จ-4

จ-5 จังหวัดระยอง จ-5

จ-6 จังหวัดพัทลุง จ-6

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
1-1	ผังการจัดทำแผนและคำของบประมาณ พร้อมช่วงเวลา	1-8
1-2	แนวคิดระบบสนับสนุนการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร	1-9
2-1	องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด	2-9
2-2	แสดงแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด 4 ปีในลักษณะแบบ Rolling Plan	2-15
2-3	แสดงขั้นตอนและตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด	2-16
2-4	กระบวนการการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดปละแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด	2-20
2-5	ขั้นตอนการบริหารการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด	2-28
2-6	แผนภาพแสดงการบูรณาการการทำงาน ทน. และ ส.ผ.	2-31
2-7	กระบวนการจัดทำงบประมาณตามพื้นที่	2-35
2-8	การอนุมัติงบประมาณและติดตามตรวจสอบ	2-36
3-1	ตัวอย่างของแผนพัฒนาเกษตรของเมือง Fairfield	3-2
3-2	เอกสารแนะนำการจัดทำแผนพัฒนาเกษตร	3-3
3-3	ขั้นตอนการพิจารณางบประมาณ ซึ่งมีแผนพัฒนากำกับ	3-3
3-4	แผนพัฒนาเกษตร และการใช้น้ำภาคเกษตร	3-4
3-5	แผนจัดการน้ำแบบบูรณการ ของเขต South Tahoo	3-5
3-6	ตัวอย่างการจัดทำแผนพัฒนาแบบบูรณการเพื่อความปลอดภัยและป้องกันภัยพิบัติของเมือง	3-6
3-7	ขั้นตอนการวางแผนพัฒนาการเกษตรระดับจังหวัดแบบมีส่วนร่วม	3-10
3-8	กรอบแนวคิดการเกษตรแม่นยำในระดับครัวเรือนการผลิตรายสินค้าของจังหวัด	3-12
3-9	ลักษณะมิติงานในการจัดการงบประมาณตามกระบวนทัศน์ใหม่	3-25
3-10	โครงสร้างระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์	3-29
3-11	โครงสร้างข้อมูลในโครงการ	3-33
3-12	แนวคิดการเชื่อมโยงข้อมูลสนับสนุนการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร	3-33
3-13	แนวคิดเชื่อมโยงทรัพยากร กับ พื้นที่	3-34

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4-1	แสดงรายการข้อมูลส่วนกลาง	4-8

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและสภาพปัญหา

ประเทศไทยเข้าสู่ยุคเปลี่ยนผ่านการพัฒนาเข้าสู่ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) การเตรียมความพร้อมทั้งระดับ ประเทศ, จังหวัด และพื้นที่ ในด้านการจัดการทรัพยากรให้เหมาะสมกับทิศทางการพัฒนา โดยมุ่งเน้นที่ ทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นทรัพยากรและต้นทุนหลักของความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ที่จำเป็นต้องพัฒนาการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับยุทธศาตร์ระดับประเทศ ถึงระดับพื้นที่

ทั้งนี้ความเข้าใจระหว่างหน่วยงานทั้งระดับประเทศ, จังหวัด และพื้นที่ ต้องมีการเชื่อมโยงกันผ่านทางข้อมูล, เครื่องมือ และระบบ ที่ประกอบด้วยข้อมูลพื้นฐานระดับพื้นที่ ข้อมูลแผนพัฒนา และโครงสร้างงบประมาณที่เชื่อมต่อกับกรมกองในส่วนกลาง ภายใต้ "คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.)" พร้อมกันนี้ยังต้องประกอบด้วยข้อมูลยุทธศาสตร์ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร เพื่อให้การจัดนั้นการสอดคล้องและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้การทำความเข้าใจกับกฎหมาย, ข้อกำหนด และกติกาเดิมของพื้นที่และส่วนกลาง ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร ควรถูกนำมาพิจารณาถอดเป็นบทเรียนในการวางแนวทางปฏิบัติเพื่อให้ได้รูปแบบโครงสร้างข้อมูล, รูปแบบเครื่องมือ และระบบสนับสนุนการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร ที่เหมาะสม ซึ่งทั้งหมดจะถูกรวบรวมมาเป็นชุดความรู้เพื่อใช้ในการฝึกอบรมทำความเข้าใจและปรับใช้ในพื้นที่นำร่องจำนวน 5 จังหวัด

การดำเนินการอาศัยการประชุมกลุ่มกับหน่วยงานส่วนกลาง และหน่วยงานระดับพื้นที่ นอกจากนี้ยังมีการเข้าหารือกับจังหวัดนำร่อง ทั้ง 5 จังหวัด เพื่อศึกษาแผนยุทธศาสตร์ โครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม โยเฉพาะอย่างยิ่งด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร เพื่อใช้พัฒนาเป็น "ข้อเสนอโครงการในการพัฒนา

เครื่องมือ ระบบสนับสนุนการทำแผนพัฒนาและงบประมาณจังหวัดด้านการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร ทั้งระบบกลางและพื้นที่นำร่อง 5 จังหวัด"

1.2 หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยเข้าสู่ยุคเปลี่ยนผ่านการพัฒนาเข้าสู่ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) การเตรียมความพร้อมทั้งระดับ ประเทศ, จังหวัด และพื้นที่ ในด้านการจัดการทรัพยากรให้เหมาะสมกับทิศทางการพัฒนา โดยมุ่งเน้นที่ ทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นทรัพยากรและต้นทุนหลักของความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ที่จำเป็นต้องพัฒนาการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมยุทธศาตร์ระดับประเทศ ถึงระดับพื้นที่

ทั้งนี้กระบวนการงบประมาณเป็นเหมือนเครื่องมือควบคุมการพัฒนาและการทำงานของภาครัฐผ่านทางการการเสนอ "แผนการใช้งบประมาณ" ภายใต้การทำงานของ "โครงสร้างส่วนราชการ" เปรียบเป็นขั้นตอนสุดท้ายที่แผนพัฒนาจะถูกนำไปสู่การปฏิบัติหรือตกไปในขั้นตอน "การแปรญัตติของงบประมาณ" ดังนั้นเพื่อให้การทำงานพัฒนาควรกำหนดกรอบหรือโครงสร้างที่มีรูปแบบชัดเจนในลักษณะ "ยุทธศาสตร์, แผนพัฒนาจังหวัด และโครงสร้างการทำงาน" เพื่อใช้เป็นกรอบในการพิจารณาโครงการและแผนพัฒนาที่จะนำขึ้นมาพิจารณางบประมาณ โดยควรมี "โครงสร้าง, กฎหมาย และกลไกการปฏิบัติ" ภายใต้การทำงานของ "คณะกรรมการบริหารจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.)" เพื่อช่วยให้หน่วยงานที่นำเสนองบประมาณและหน่วยงานที่พิจารณามีบรรทัดฐานเบื้องต้นในการคัดกรอง "เนื้อหาการพัฒนาโครงการและแผนฯ" ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้จำเป็นต้องมีการระบุคุณสมบัติโครงการแยกตามระดับของ ยุทธศาสตร์และแผนพัฒนา เช่น ระดับประเทศ, ระดับภาค, ระดับจังหวัด ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และระดับพื้นที่ เป็นต้น โดยโครงการควรระบุด้วยว่าจะบรรจุเข้าสู่แผนแม่บทและยุทธศาตร์ระดับใดบ้าง เพื่อให้เห็นสัดส่วนของงบประมาณที่นำไปใช้ในแต่ละระดับ

ทั้งนี้เนื้อหาโครงการที่ทางทีมวิจัยให้ความสำคัญคือ "ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อเกษตรกรรม" เพื่อให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างทรัพยากรน้ำและการเกษตร ซึ่งถือเป็น อุปทานและอุปสงค์ระหว่างกันที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจังหวัดที่สะท้อนออกมาในรูปผลิตผลมวลรวมจังหวัด ทั้งนี้การเชื่อมเอา ยุทธศาสตร์, แผนพัฒนาจังหวัด โครงการและการเชื่อมโยงงบประมาณ ผ่านการทำงานของ คณะกรรมการบริหารจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) เพื่อศึกษาถึงภาพของการปรับปรุงระบบงบประมาณระดับจังหวัด และพัฒนาองค์ความรู้ที่จำเป็นในการปรับปรุงงบประมาณ ตั้งแต่ โครงสร้าง, กฎหมาย, กลไกการปฏิบัติ รวมไปถึง เนื้อหาเกี่ยวกับกรพัฒนาโครงการด้านทรัพยากรน้ำ และด้านการเกษตร เพื่อนำมาพัฒนาเครื่องมือสนับสนุน ต่อไป

เพื่อให้ได้รูปแบบ "ยุทธศาสตร์, แผนพัฒนาจังหวัด และกลไกการปฏิบัติงาน" พร้อมทั้ง "เนื้อหาการบริหารโครงการ และเครื่องมือสนับสนุน" จึงจำเป็นต้องเข้าใจการทำงานภายใต้โครงสร้างเดิม และนำเสนอความสำคัญในการปรับปรุงโครงสร้างงบประมาณใหม่ ภายใต้การ "เข้าหารือ" รับฟังความคิดเห็นและการจัดประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในลักษณะ "การประชุมเชิงปฏิบัติการ" เพื่อกำหนดโครงสร้างการทำงานภายใต้โครงสร้างเดิมได้อย่างเหมาะสม รวมถึงการ "พัฒนาโครงสร้างข้อมูล เครื่องมือ และระบบสนับสนุนการจัดการ" เพื่อพัฒนาความสามารถของบุคลากรเพื่อให้สามารถรองรับภาระกิจภายใต้โครงสร้างการทำงานให้ที่จะปรับปรุงขึ้น

1.3 วัตถุประสงค์

1) ศึกษากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและจัดทำงบประมาณทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร
2) เพื่อรวบรวมความคิดเห็นจากหน่วยงานจังหวัดนำร่อง 5 จังหวัด, องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยเครือข่าย และผู้เกี่ยวข้อง ในด้าน โครงสร้าง, กฎหมาย, กลไกการปฏิบัติ รวมถึงเนื้อหาการพัฒนาโครงการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร และเครื่องมือสนับสนุน เพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร และประเมินความพร้อม
3) พัฒนาโครงสร้างข้อมูล, รูปแบบเครื่องมือ และระบบสนับสนุนการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร
4) จัดทำข้อเสนอโครงการในการพัฒนาเครื่องมือ ระบบสนับสนุนการทำแผนพัฒนาและงบประมาณจังหวัดด้านการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร ทั้งระบบกลางและพื้นที่นำร่อง 5 จังหวัด

1.4 กิจกรรมต่างๆ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์	กิจกรรมหลัก	กิจกรรมรอง	ผลที่จะได้รับ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
1. ศึกษากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและจัดทำงบประมาณทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร	1.1 จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 1 (จำนวน 2 วัน)เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญ จากกระทรวงมหาดไทย, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรมชลประมาณและกรมทรัพยากรน้ำ นำเสนอแนวคิดการจัดทำ		- โครงสร้าง, กฎหมายและกลไกการปฏิบัติในการจัดทำงบประมาณเพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำ รวมถึงข้อเสนอแนะในการปรับปรุง ของส่วนกลาง	เดือนที่ 1	1. ดร. สุจริต คูณธนกุลวงศ์

วัตถุประสงค์	กิจกรรมหลัก	กิจกรรมรอง	ผลที่จะได้รับ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
	งบประมาณและแนวทางระบบงบประมาณ 1.2 สรุปรวบรวมโครงสร้าง, กฎหมาย และกลไก จากการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1				
2. เพื่อรวบรวมความคิดเห็นจากหน่วยงานจังหวัดนำร่อง 5 จังหวัด, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยเครือข่าย และผู้เกี่ยวข้อง ด้านโครงสร้าง, กฎหมาย, กลไกการปฏิบัติ รวมถึงเนื้อหาการพัฒนาโครงการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร และเครื่องมือสนับสนุนเพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร และประเมินความพร้อม	2.1 จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 2 กับจังหวัดนำร่อง 5 จังหวัด, อปท. และมหาวิทยาลัย ถึงแนวทางการปรับปรุงระบบงบประมาณ 2.2 สรุปรวบรวมโครงสร้าง, กฎหมาย และกลไก จากการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 2 2.3 พัฒนาเนื้อหาบทเรียนโครงการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร และเครื่องมือสนับสนุนฯ		- โครงสร้าง, กฎหมาย และกลไกการปฏิบัติในการจัดทำงบประมาณเพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำ รวมถึงข้อเสนอแนะในการปรับปรุง ของส่วนจังหวัด - เนื้อหาบทเรียนโครงการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร และเครื่องมือสนับสนุนฯ	เดือนที่ 2 เดือนที่ 3	
3. พัฒนาโครงสร้างข้อมูล, รูปแบบเครื่องมือ และระบบ	3.1 พัฒนาโครงสร้าง		- โครงสร้างข้อมูล,	เดือนที่ 3	

วัตถุประสงค์	กิจกรรมหลัก	กิจกรรมรอง	ผลที่จะได้รับ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
สนับสนุนการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร 4. จัดทำ "ข้อเสนอในการพัฒนา เครื่องมือ ระบบสนับสนุนการทำแผนพัฒนาและงบประมาณจังหวัดด้านการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร ทั้งระบบกลางและพื้นที่นำร่อง 5 จังหวัด"	ข้อมูล 3.2 พัฒนาเครื่องมือและระบบ 3.3 พัฒนารูปแบบการอบรม 4.1 จัดทำ "ข้อเสนอในการพัฒนา เครื่องมือ ระบบสนับสนุนการทำแผนพัฒนาและงบประมาณจังหวัดด้านการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร ทั้งระบบกลางและพื้นที่นำร่อง 5 จังหวัด"		รูปแบบเครื่องมือ และระบบสนับสนุนการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร - ข้อเสนอในการพัฒนา เครื่องมือ ระบบสนับสนุนการทำแผนพัฒนาและงบประมาณจังหวัดด้านการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร ทั้งระบบกลางและพื้นที่นำร่อง 5 จังหวัด เสนอ ต่อ สกว.	เดือนที่ 4	

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับแต่ละช่วงกิจกรรม

เดือนที่	กิจกรรม (activities)	ผลงานที่คาดว่าจะได้รับ (outputs)
เดือนที่ 1	1. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 1 (จำนวน 2 วัน)เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญ จาก กระทรวงมหาดไทย, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรมชลประมาณและกรมทรัพยากรน้ำ นำเสนอแนวคิดการจัดทำงบประมาณ และ แนวทางการปรับปรุงระบบงบประมาณ 2. สรุปรวบรวม โครงสร้าง, กฎหมาย และ กลไก จากการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1	1. โครงสร้าง, กฎหมายและกลไกการปฏิบัติในการจัดทำงบประมาณเพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำ รวมถึงข้อเสนอแนะในการปรับปรุง ของส่วนกลาง
เดือนที่ 2	1. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 2 กับจังหวัด, อปท. และมหาวิทยาลัย ถึงแนวทางการปรับปรุงระบบงบประมาณ 2. สรุปรวบรวม โครงสร้าง, กฎหมาย และ กลไก จากการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 2	1. โครงสร้าง, กฎหมายและกลไกการปฏิบัติในการจัดทำงบประมาณเพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำ รวมถึงข้อเสนอแนะในการปรับปรุง ของส่วนจังหวัด
เดือนที่ 3	1. พัฒนาเนื้อหาบทเรียนโครงการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร และเครื่องมือสนับสนุนฯ 2. พัฒนาโครงสร้างข้อมูล 3. พัฒนาเครื่องมือและระบบ 4. พัฒนารูปแบบการอบรม	1. เนื้อหาบทเรียนโครงการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร และเครื่องมือสนับสนุนฯ 2. โครงสร้างข้อมูล, รูปแบบเครื่องมือ และระบบสนับสนุนการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร
เดือนที่ 4	1. จัดทำ "ข้อเสนอในการพัฒนา เครื่องมือ ระบบสนับสนุนการทำแผนพัฒนาและงบประมาณจังหวัดด้านการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร ทั้งระบบกลางและพื้นที่นำร่อง 5 จังหวัด"	1. ข้อเสนอในการพัฒนา เครื่องมือ ระบบสนับสนุนการทำแผนพัฒนาและงบประมาณจังหวัดด้านการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร ทั้งระบบกลางและพื้นที่นำร่อง 5 จังหวัด เสนอ ต่อ สกว.

1.6 แนวทางและขั้นตอนการดำเนินงาน

แนวทางการทำงานมุ่งเน้นการถอดบทเรียนจาการทำงานในปัจจุบันเพื่อนำมาทบทวนและศึกษาโครงสร้าง, กฎหมาย, กลไกการปฏิบัติ, เนื้อหาโครงสร้างข้อมูลการพัฒนาโครงการ และเครื่องมือสนับสนุนเพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร โดยอาศัยโครงสร้างการทำงานเดิมและกฎหมายเดิมเป็นหลักมากกว่าการสร้างโครงสร้างใหม่ที่อาจทำให้เกิดการซ้ำซ้อนของภาระหน้าที่กับหน่วยงานเดิม

1. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 1 (จำนวน 2 วัน)เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญ จาก กระทรวงมหาดไทย, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรมชลประมาณ, กรมทรัพยากรน้ำ และงานวิจัยต่างประเทศ นำเสนอแนวคิดการจัดทำแผนพัฒฯทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรและระบบงบประมาณ
2. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 2 กับจังหวัด, อปท. และมหาวิทยาลัย ถึงแนวทางระบบงบประมาณ
3. พัฒนาโครงสร้างข้อมูล, รูปแบบเครื่องมือ และระบบสนับสนุนการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร
4. จัดทำข้อเสนอการพัฒนาการจัดทำ "การพัฒนาเครื่องมือ ระบบสนับสนุนการทำแผนพัฒนาและงบประมาณจังหวัดด้านการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร ทั้งระบบกลางและพื้นที่นำร่อง 5 จังหวัด" เสนอ ต่อ สกว.

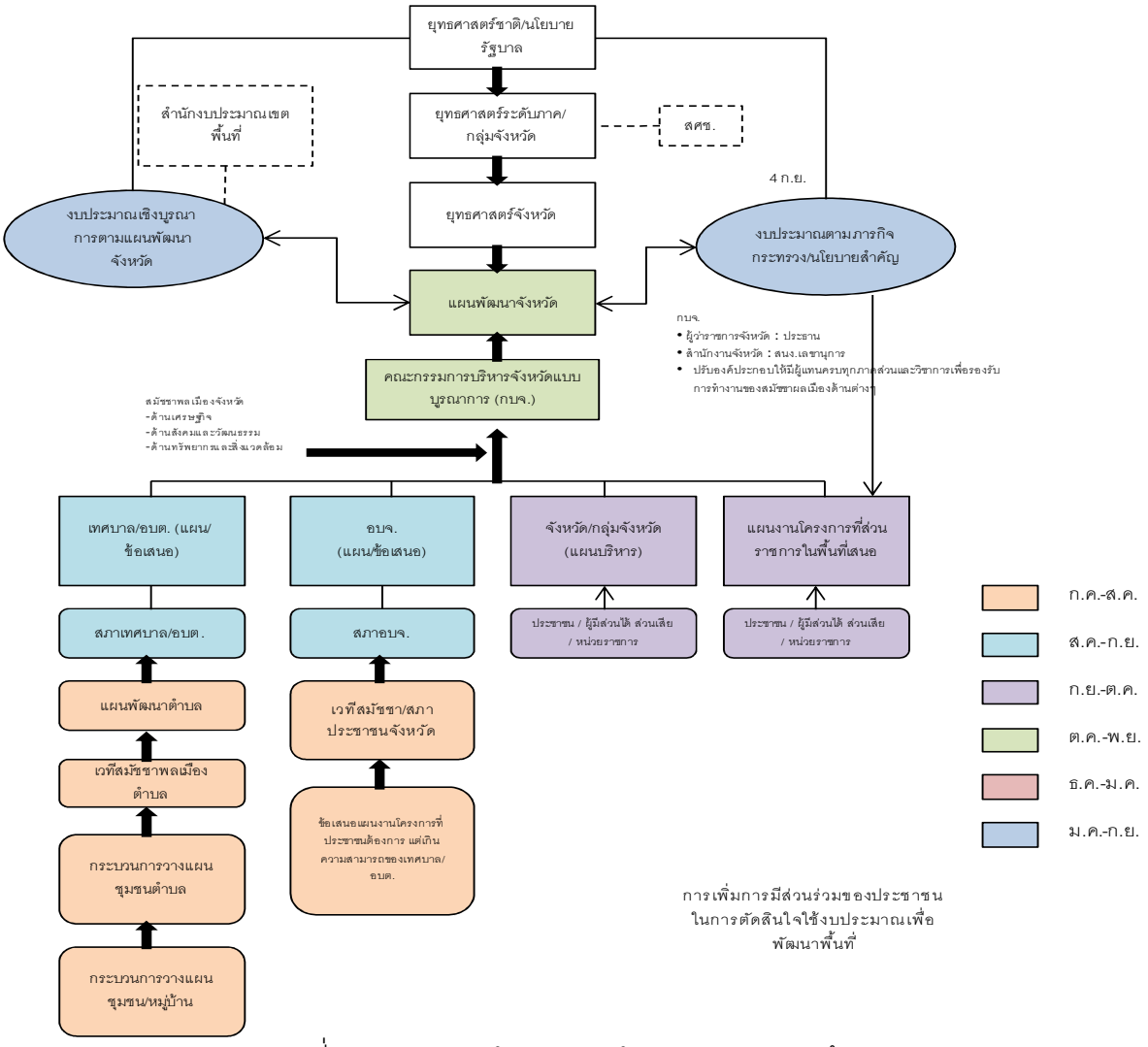

รูปที่ 1-1 ผังการจัดทำแผนและคำของบประมาณ พร้อมช่วงเวลา

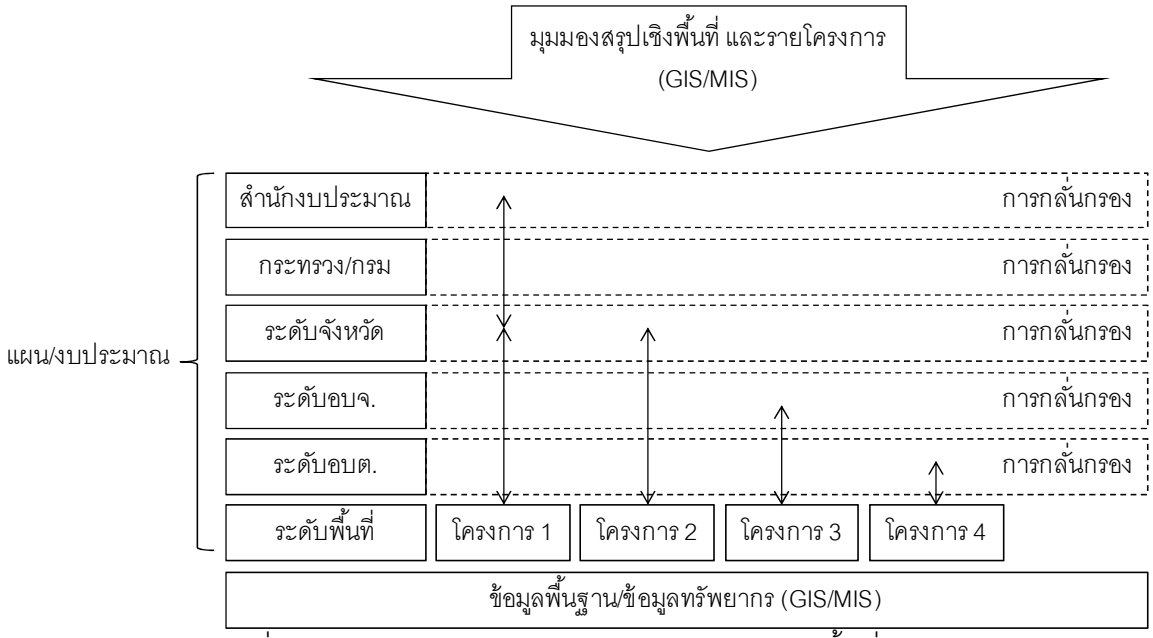

รูปที่ 1-2 แนวคิดระบบสนับสนุนการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร

1.6 เนื้อหารายงาน

บทที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย ความเป็นมาและสภาพปัญหา หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของโครงการ พื้นที่ศึกษา กิจกรรมต่างๆ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผลที่คาดว่าจะได้รับแต่ละช่วงกิจกรรม และแนวทางและขั้นตอนการดำเนินงาน

บทที่ 2 กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ประกอบด้วย ความหมายหรือคำนิยาม ความสำคัญของแผนพัฒนาจังหวัด กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและการจัดทำงบประมาณ องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด คุณภาพของแผนและเครื่องมือที่ใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด กระบวนการหลักในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด การดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามพระราชกฤษฎีกาว่า ด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ.2551 และหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปี ของจังหวัดและการจัดทำงบประมาณจังหวัด

บทที่ 3 ผลการดำเนินงาน ข้อเสนอ โครงการ "การพัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร ประกอบไปด้วย หลักการและเหตุผล ทบทวนการศึกษา

วิจัยในต่างประเทศ แนวคิดการทำแผนพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรระดับจังหวัดแบบมีส่วนร่วมและแม่นยำ รวบรวมความคิดเห็นต่อการศึกษาวิจัย แนวคิดการจัดทำแผน และการบูรณาการแผนฯในพื้นที่จังหวัดและกลุ่มจังหวัด การวางแผนและดำเนินการศึกษางานด้านแผนพัฒนาจังหวัด/ อบต. การคัดเลือกจังหวัดนำร่อง โครงสร้างข้อมูล และข้อเสนอโครงการ

บทที่ 4 ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ ประกอบด้วย บทสรุป ประเด็นและข้อคิดที่ได้จากการดำเนินงาน ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ และข้อเสนอแนะต่อโครงการ

บทที่ 2
กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

2.1 ความหมายหรือคำนิยาม

คำนิยามของแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด/กลุ่มจังหวัด และงบประมาณจังหวัด/กลุ่มจังหวัด ได้บัญญัติใน มาตรา 3 แห่งพระราชกฤษฎีกาฯ ไว้ดังนี้

"แผนพัฒนาจังหวัด หมายความว่า รายการเกี่ยวกับโครงการและแผนงานต่างๆ ของจังหวัดที่จำเป็นต้องจัดทำเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และทิศทางการพัฒนาของจังหวัดในอนาคต

แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด หมายความว่า รายการเกี่ยวกับโครงการและแผนงานต่างๆ ของกลุ่มจังหวัดที่จำเป็นต้องจัดทาเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และทิศทางการพัฒนาของกลุ่มจังหวัดในอนาคต

แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด หมายความว่า แผนที่แปลงแผนพัฒนาจังหวัดสู่การปฏิบัติโดยระบุถึงโครงการต่างๆ ที่จำเป็นต้องดำเนินการในจังหวัดในแต่ละปีงบประมาณเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และทิศทางการพัฒนาของจังหวัด ทั้งนี้ ไม่ว่าโครงการนั้นจะดำเนินการโดยจังหวัด กระทรวง ทบวง กรม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐ หรือเอกชน

แผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด หมายความว่า แผนที่แปลงแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด สู่การปฏิบัติ โดยระบุถึงโครงการต่างๆ ที่จำเป็นต้องดำเนินการในกลุ่มจังหวัดในแต่ละปีงบประมาณเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และทิศทางการพัฒนาของกลุ่มจังหวัด ทั้งนี้ ไม่ว่าโครงการนั้นจะดาเนินการ โดยจังหวัด กลุ่มจังหวัด กระทรวง ทบวง กรม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐ หรือเอกชน

งบประมาณจังหวัด หมายความว่า รายการงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่จังหวัดยื่นคำขอจัดตั้งต่อสำนักงบประมาณเพื่อดำเนินการตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด

งบประมาณกลุ่มจังหวัด หมายความว่า รายการงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่กลุ่มจังหวัดยื่น คำขอจัดตั้งต่อสำนักงบประมาณเพื่อดำเนินการตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด"

2.2 ความสำคัญของแผนพัฒนาจังหวัด

แผนพัฒนาจังหวัดเป็นแนวทางในการพัฒนาจังหวัดแบบองค์รวมที่ครอบคลุมทุกมิติในด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและความมั่นคง เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างโอกาสและอาชีพให้สนองต่อความต้องการของประชาชนในจังหวัด โดยต้องแสดงวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย กลยุทธ์ และแนวทางหรือมาตรการการพัฒนาให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ทิศทางการพัฒนาประเทศ ศักยภาพของพื้นที่ และปัญหาความต้องการของประชาชน

แผนพัฒนาจังหวัด เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่เกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาหรือทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาโดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ระดมความคิดเห็นร่วมกัน เพื่อให้ได้จุดมุ่งหมายในการพัฒนา วิธีดำเนินการเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย โดยนำเอาแนวความคิดการพัฒนาแบบองค์รวม และการบูรณาการเป็นกรอบแนวทางดำเนินการตั้งแต่ขั้นการวางแผนกลยุทธ์ จนถึงขั้นการวางแผนปฏิบัติการ

แผนพัฒนาจังหวัดเป็นเครื่องมือสำคัญในการนำนโยบายของรัฐบาล และทิศทาง การพัฒนาประเทศไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ และปัญหาความต้องการของประชาชน และเป็นแผนชี้นำการพัฒนาจังหวัดในภาพรวมระยะยาว (4 ปี) แต่ไม่ยึดมั่นว่าจะต้องใช้ระยะเวลาเท่าใด ขึ้นอยู่กับปัญหาและความต้องการของประชาชนในขณะนั้น จึงสามารถปรับเปลี่ยนแผนได้ตามความเหมาะสม รวมทั้งการปรับเปลี่ยนเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาลและทิศทางการพัฒนาของประเทศ

2.3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและการจัดทำงบประมาณ

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ได้กำหนดให้รัฐจัดระบบการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ให้มีขอบเขต อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบที่ชัดเจน เหมาะสมแก่การพัฒนาประเทศ และสนับสนุนให้จังหวัดมีแผนและงบประมาณเพื่อพัฒนาจังหวัด เพื่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ (มาตรา 78) และกำหนดให้รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม (มาตรา 87)

2. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2550

ให้จังหวัดจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดให้สอดคล้องกับแนวทางพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระดับชาติ/ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดประชุมหารือร่วมกับ หัวหน้าส่วนราชการ ผู้บริหารองค์กรปกครองท้องถิ่น รวมทั้งภาคประชาสังคม/ผู้แทนภาคเอกชน ทั้งนี้ การสรรหาให้เป็นไปตามที่พระราชกฤษฎีกากำหนด(มาตรา 53/1)

3. พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2551 ซึ่งบัญญัติขึ้นตามพระราชบัญญัติข้างต้นได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 125 ตอนที่ 137 ก เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2551 โดยให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 31 ธันวาคม 2551 เป็นต้นไป

4. พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 สรุปสารสำคัญได้ดังนี้

4.1) พ.ร.บ.นี้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป (ประกาศเมื่อ27 ต.ค.2502เริ่มใช้บังคับ28ต.ค.2502) ซึ่งพ.ร.บ.นี้ มีแก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

- ฉบับที่2 พ.ศ.2503
- ฉบับที่3 พ.ศ.2511
- ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 203 ลงวันที่ 31 สิงหาคม 2515
- ฉบับที่4 พ.ศ.2517
- ฉบับที่5 พ.ศ.2534
- ฉบับที่6 พ.ศ. 2543

“งบประมาณรายจ่าย” หมายความว่า จำนวนเงินอย่างสูง**ที่อนุญาตให้จ่ายหรือให้ก่อหนี้ผูกพันได้ตามวัตถุประสงค์และภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพ.ร.บ.งบประมาณรายจ่าย

“งบประมาณรายจ่ายข้ามปี” หมายความว่า งบประมาณรายจ่ายที่ใช้ได้เกินปีงบประมาณ ตามวัตถุประสงค์และระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพ.ร.บ.งบประมาณรายจ่าย

“ปีงบประมาณ” หมายความว่า เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคมของปีหนึ่ง ถึงวันที่ 30 กันยายนปีถัดไป และให้ใช้ปี พ.ศ. ถัดไปเป็นชื่อปีงบประมาณ

“หนี้” หมายความว่า ข้อผูกพัน(จากการกู้ยืม การค้ำประกัน การซื้อหรือการจ้างโดยใช้เครดิต หรือจากการอื่นใด) ที่จะต้องจ่ายหรืออาจจะต้องจ่ายเป็นเงิน สิ่งของหรือบริการ

“เงินประจำงวด” หมายความว่า ส่วนหนึ่งของงบประมาณรายจ่ายที่แบ่งสรรให้จ่าย หรือให้ก่อหนี้ผูกพันในระยะเวลาหนึ่ง

“ส่วนราชการ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือทบวงการเมืองที่มีฐานะเทียบเท่า สำนักงานหรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐ แต่ไม่รวมถึงรัฐวิสาหกิจ หรือราชการบริหารส่วนท้องถิ่น

“รัฐวิสาหกิจ” หมายความว่า

(ก) องค์การของรัฐบาลหรือหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ

(ข) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการมีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ

(ค) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการและ/หรือรัฐวิสาหกิจตาม (ก) และ/หรือ (ข) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ

(ง) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการและ/หรือรัฐวิสาหกิจตาม (ค) และ/หรือ (ก) และ/หรือ (ข) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ

(จ) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการและ/หรือรัฐวิสาหกิจตาม (ง) และ/หรือ (ก) และ/หรือ (ข) และ/หรือ (ค) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ

“คลัง” หมายความว่า คลังจว.หรือคลังอำเภอ รวมถึงบัญชีเงินฝากของ ก.คลังที่ธนาคารแห่งประเทศไทยด้วย

“เงินทดรองราชการ” หมายความว่า เงินที่ ก.คลังจ่าย และอนุญาตให้ส่วนราชการมีไว้ตามจำนวนที่เห็นสมควร เพื่อทดรองเป็นค่าใช้จ่าย ตามระเบียบหรือข้อบังคับของ ก.คลัง

นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกกฎกระทรวงตามอำนาจหน้าที่ของสำนักนายกรัฐมนตรี หรือกระทรวงการคลัง แล้วแต่กรณี

*** ผอ.สำนักงบประมาณ มีอำนาจหน้าที่จัดทำงบประมาณ และอำนาจหน้าที่ต่อไปนี้ด้วย

(1) เรียกให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจเสนอประมาณการรายรับและรายจ่าย ตามแบบและหลักเกณฑ์ พร้อมด้วยรายละเอียดตามที่ผอ.สำนักงบฯ กำหนด

(2) วิเคราะห์งบประมาณและการจ่ายเงินของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ

(3) กำหนด เพิ่ม หรือลดเงินประจำงวด ตามความจำเป็นของงานและกำลังเงินของประเทศ

(4) กำหนดระยะเวลาของเงินประจำงวด

ผอ.สำนักงบฯ มีอำนาจเรียกให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจเสนอข้อเท็จจริง

ผอ.สำนักงบฯ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย มีอำนาจที่จะเข้าตรวจสรรพสมุด บัญชี เอกสาร และหลักฐาน ต่างๆ ของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ

ให้ถือว่า ผู้ที่ได้รับมอบหมายดังกล่าวเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

4.2) *** ลักษณะของงบประมาณประจำปี

(1) คำแถลงประกอบงบประมาณ ที่แสดง

- ฐานะและนโยบายการคลังและการเงิน
- สาระสำคัญของงบประมาณ
- ความสัมพันธ์ระหว่างรายรับและงบประมาณรายจ่ายที่ขอตั้ง

(2) รายรับรายจ่ายเปรียบเทียบระหว่างปีที่ล่วงมาแล้ว ปีปัจจุบันและปีที่ขอตั้งงบประมาณรายจ่าย

(3) คำอธิบายเกี่ยวกับประมาณการรายรับ

(4) คำชี้แจงเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายที่ขอตั้ง

(5) รายงานเกี่ยวกับการเงินของรัฐวิสาหกิจ

(6) คำอธิบายเกี่ยวกับหนี้ของรัฐบาลทั้งที่มีอยู่แล้วในปัจจุบันและที่เสนอขอกู้เพิ่มเติม

(7) รายงานการรับจ่ายเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้เพื่อช่วยราชการ

(8) ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

4.3) ถ้าประมาณการรายรับประเภทรายได้ ต่ำกว่างบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้นที่ขอตั้ง ให้แถลงวิธีหาเงินส่วนที่ขาดดุลย์ต่อรัฐสภา

แต่ถ้าเป็นจำนวนสูงกว่า ก็ให้แถลงวิธีที่จะจัดการแก่ส่วนที่เกินดุลย์ ให้เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

4.3) เมื่อพ.ร.บ.งบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือพ.ร.บ.งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมใช้บังคับ หรือกรณีที่ต้องใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่ล่วงแล้วไปพลางก่อน ถ้ารายจ่ายสูงกว่ารายได้ ก.คลังมีอำนาจกู้เงินได้ตามความจำเป็น โดยปีหนึ่งๆ ต้องไม่เกิน

(1) ร้อยละ20ของจำนวนเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือของจำนวนเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่ล่วงแล้วมา แล้วแต่กรณี กับอีก

(2) ร้อยละ80ของงบประมาณรายจ่ายที่ตั้งไว้สำหรับชำระคืนต้นเงินกู้

4.4). วิธีการกู้เงินดังกล่าว คือ การตั๋วเงินคลัง พันธบัตร ตราสารอื่น หรือทำสัญญากู้ก็ได้

4.5) การออกตั๋วเงินคลัง ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยตั๋วเงินคลัง ส่วนการออกพันธบัตรหรือตราสารอื่น หรือการทำสัญญากู้ ต้องได้รับอนุมัติจากครม.ก่อน

4.6) งบประมาณรายจ่ายประจำปี หรืองบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ที่ขอตั้งจะมีงบกลางแยกต่างหากจากงบประมาณรายจ่ายของส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจก็ได้ และจะกำหนด รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ในงบกลางนั้นด้วยก็ได้

4.7) งบประมาณรายจ่ายข้ามปี มีได้ในกรณีที่คาดว่าจะใช้งบประมาณรายจ่ายให้เสร็จทันภายในปีงบประมาณไม่ได้ และการตั้งงบประมาณรายจ่ายข้ามปีนี้จะต้องกำหนดเวลาสิ้นสุดด้วย

5. ร่างพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ.....

ตามที่มีข้อสั่งการในคราวประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2559 ให้สำนักงบประมาณพิจารณาความเป็นไปได้ในการปรับปรุงกฎหมายงบประมาณ เพื่อให้มีลักษณะเป็นการบูรณาการงบประมาณระหว่างหน่วยงานที่สอดคล้องกับภารกิจหลักของหน่วยงานและภารกิจที่เป็นการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล เพิ่มให้การจ่ายงบประมาณไม่ซ้ำซ้อน มีความคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด ประกอบกับสำนักงบประมาณได้ดำเนินการปฏิรูประบบงบประมาณ เพื่อให้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ในทางปฏิบัติ นั้น

สำนักงบประมาณได้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมายวิธีการงบประมาณ โดยได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ..... ประกอบด้วย ๗ หมวด ๕๐ มาตรา เพื่อรองรับการปฏิรูประบบงบประมาณและการจัดทำงบประมาณที่มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานตามข้อสั่งการดังกล่าวข้างต้น จึงขอกราบเรียนหลักการและสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติฯ ดังนี้

1. ที่มาของงบประมาณรายจ่าย การจัดทำงบประมาณรายจ่ายต้องคำนึงถึงความยั่งยืนทางการคลังของประเทศ ความสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ และภารกิจของหน่วยรับงบประมาณ รวมทั้งกำลังเงินของแผ่นดิน (มาตรา๖) โดยผู้อำนวยการสำนักงบประมาณมีหน้าที่จัดทำงบประมาณ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลางและระยะยาว (มาตรา ๑๒)

2. การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสนอความเห็น ความต้องการในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้มีการบรูณการร่วมกันตามภารกิจตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยรับงบประมาณที่จะดำเนินการในพื้นที่ นั้นๆ (มาตรา ๑๓)

3. หน่วยรับงบประมาณ กำหนดให้มีหน่วยรับงบประมาณ (มาตรา ๔) ประกอบด้วย

(1) ส่วนราชการ

(2) รัฐวิสาหกิจ

(3) หน่วยงานในกำกับของรัฐ

(4) หน่วยงานรัฐสภา หน่วยงานของศาล ยกเว้นศาลทหาร หน่วยงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ เฉพาะที่เป็นนิติบุคคล หรือมีฐานะเทียบเท่ากรม และหน่วยงานขององค์กรอัยการ

(5) จังหวัดและกลุ่มจังหวัด

(6) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ทั้งนี้ เป็นการเพิ่มเติมหลักการโดยให้จังหวัดและกลุ่มจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยรับงบประมาณ สามารถจัดสรรงบประมาณให้โดยตรงได้ (มาตรา ๒๔-๒๕) เพื่อประโยชน์ในการบริหารและควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณ

4. ความครอบคลุมงบประมาณ กำหนดให้หน่วยรับงบประมาณจะต้องรายงานสถานะเงิน นอกงบประมาณ รวมทั้งแผนการใช้จ่ายเงินนอกงบประมาณ เพื่อประกอบการจัดทำงบประมาณตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้อำนวยการกำหนด (มาตรา ๑๘ (๕) และมาตรา ๒๒-๒๓) กรณีที่หน่วยรับงบประมาณใดไม่จัดส่งรายงาน ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณมีอำนาจพิจารณาการตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีตามที่เห็นสมควร (มาตรา ๒๖)

5. งบประมาณบูรณาการ กำหนดนิยาม "งบประมาณบูรณาการ" หมายความว่า งบประมาณรายจ่ายตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล หรือ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติที่มีการจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการ และมีการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณตั้งแต่สองหน่วยงานขึ้นไป เพื่อดำเนินงานร่วมกันให้บรรลุวัตถุประสงค์ในเรื่องเดียวกัน (มาตรา ๔) และกำหนดให้การจัดทำงบประมาณบูรณาการคำนึงถึงภารกิจ อำนาจหน้าที่ รวมทั้งศักยภาพ อำนาจหน้าที่ รวมทั้งศักยภาพและความพร้อมของหน่วยงาน และระยะเวลาในการดำเนินงาน รวมทั้งบประมาณรายจ่ายที่จะต้องดำเนินการ (มาตรา ๑๐) กำหนดให้รัฐมนตรีต้องประชุมร่วมกับหน่วยงานในสังกัดหรือในการกำกับดูแลทั้งหมดเพื่อกำหนดนโยบายในการจัดทำแผนงาน โครงการ เพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่าย (มาตรา ๒๒)

6. การบริหารงบประมาณ ให้มีการจำแนกงบประมาณรายจ่ายเพิ่มขึ้นนอกเหนือจากงบประมาณรายจ่ายของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ และงบกลาง (มาตรา ๑๕) โดยกำหนดหลักการให้สามารถโอนงบประมาณรายจ่ายไปใช้สำหรับหน่วยรับงบประมาณอื่นในกรณีที่เป็นการโอนงบประมาณบูรณาการ ภายใต้แผนงานเดียวกัน และการโอนงบประมาณรายจ่ายบุคลาการภายใต้แผนงานเดียวกัน (มาตรา ๒๗)

7. การติดตามประเมินผล เพื่อวัดผลที่ได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ (มาตรา ๔๐) และให้หน่วยงานงบประมาณจัดให้มีการรายงานการติดตามประเมินผลภายในหน่วยงาน (มาตรา ๔๑) ทั้งนี้ หากการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณใดไม่ได้ มาตรฐานตามที่กำหนดและหน่วยรับงบประมาณไม่ได้ดำเนินการแก้ไข ให้ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณโดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรีโอนเงินงบประมาณรายจ่ายที่ไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ดังกล่าวคืน

8. การพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านการงบประมาณ

ให้มีการมอบหมายผู้บริหารผู้หนึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณ (มาตรา ๒๑) และให้ผู้ปฏิบัติงานด้านงบประมาณที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์เกี่ยวกับงบประมาณ ทั้งการจัดทำงบประมาณที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์เกี่ยวกับงบประมาณ

9. ปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติบางประการให้ทันสมัยสอดคล้องกับสถานการณ์

รายละเอียดเพิ่มเติมดังภาคผนวก ข-3

2.4 องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

ในการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดจะมีคณะกรรมการ 3 ชุดคือ

1. คณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.น.จ.)

2. คณะกรรมการนโยบายการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.ก.)

3. คณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.)

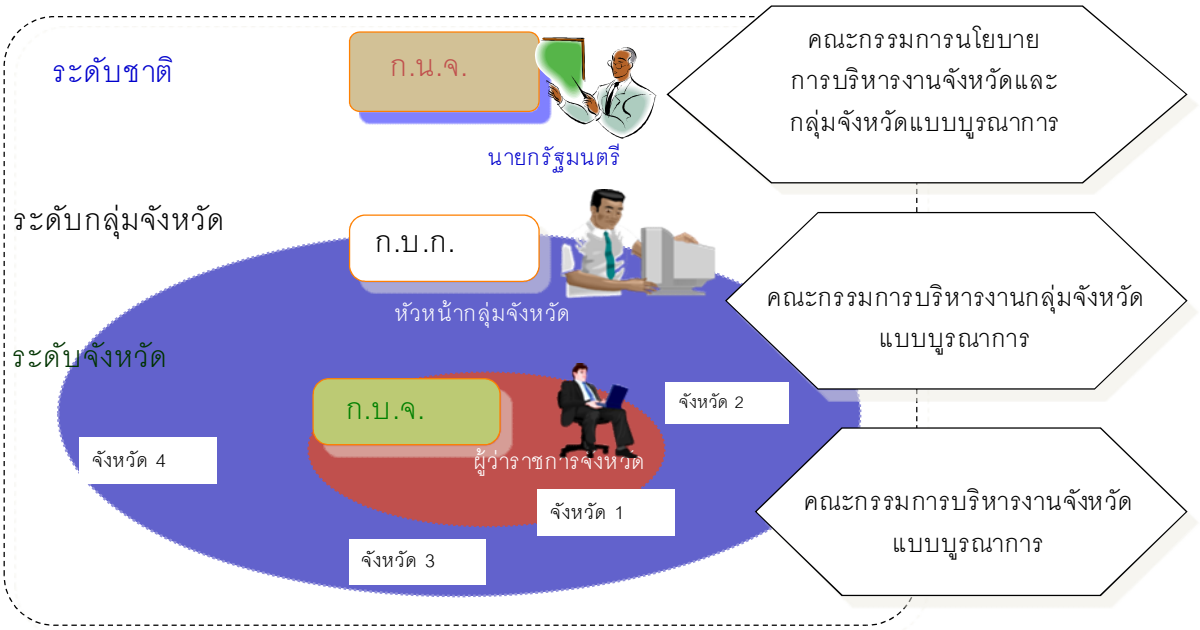

รูปที่ 2-1 องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

คณะกรรมการ	อำนาจหน้าที่
คณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ	1) กำหนดกรอบนโยบายและวางระบบในการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ 2) กำหนดนโยบาย แนวทาง หลักเกณฑ์ วิธีการและขั้นตอนการจัดทำ แผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด/กลุ่มจังหวัด การจัดทำและบริหารงบประมาณจังหวัด/กลุ่มจังหวัด 3) พิจารณา กลั่นกรอง และให้ความเห็นชอบในแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่ม จังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด/กลุ่มจังหวัด และคำของบประมาณของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด และนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี 4) กำกับดูแลการดำเนินการตาม (1) และ (2) ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ 5) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงาน อย่างน้อยต้องมีคณะอนุกรรมการด้านแผนและงบประมาณ 6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย
คณะกรรมการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ	1) วางแนวทางปฏิบัติและอำนวยการให้การบริหารงานแบบบูรณาการในกลุ่มจังหวัดเป็นไปตามหลักการ นโยบายและระบบตามที่ ก.น.จ. กำหนด 2) จัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดเสนอต่อที่ประชุมตามมาตรา 19 เพื่อรับฟังความคิดเห็น 3) ส่งเสริม ประสานความร่วมมือการพัฒนาระหว่างภาครัฐ ภาคประชาสังคม และภาคธุรกิจเอกชนและสภาองค์กรชุมชนตำบล และแก้ไขปัญหาภายในกลุ่มจังหวัดและระหว่างกลุ่มจังหวัด 4) วิเคราะห์ บูรณาการ และให้ความเห็นชอบ

	รายละเอียดการปฏิบัติการ ตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัดและคำของบประมาณกลุ่มจังหวัด ก่อนนำเสนอต่อ ก.น.จ. 5) กำกับ ให้คำแนะนำ ติดตามและประเมินผลและรายงาน ก.น.จ. 6) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน 7) ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ
คณะกรรมการบริหารงานจังหวัด แบบบูรณาการ	1) วางแนวทางปฏิบัติและอำนวยการให้การบริหารงานแบบบูรณาการในจังหวัดเป็นไปตามหลักการ นโยบายและระบบตามที่ ก.น.จ. กำหนด 2) จัดทำแผนพัฒนาจังหวัดเสนอต่อที่ประชุมตามมาตรา 19 เพื่อรับฟังความคิดเห็น 3) ส่งเสริม ประสานความร่วมมือการพัฒนาระหว่างภาครัฐ ภาคประชาสังคม และภาคธุรกิจเอกชน เพื่อสร้างบรรยากาศให้เอื้ออานวยต่อการลงทุนและชักชวนภาคธุรกิจเอกชนมาลงทุนในจังหวัด 4) จัดทำบันทึกความเข้าใจกับฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินการตามแผนพัฒนาจังหวัด และแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด 5) วิเคราะห์ บูรณาการ และให้ความเห็นชอบรายละเอียดการปฏิบัติการตามแผนปฏิบัติราชการประจำปี และคำของบประมาณจังหวัด ก่อนนำเสนอ ต่อ ก.น.จ. 6) กำกับ ให้คำแนะนำ ติดตามและประเมินผล และรายงาน ก.น.จ. 7) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน 8) ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ

ทั้งนี้องค์ประกอบหลักของคณะกรรมการทั้ง 3 ระดับข้างต้นจะประกอบด้วยหัวหน้าหน่วยงานภาครัฐ ผู้บริหารท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล) ผู้แทนภาคธุรกิจเอกชน และผู้แทนภาคประชาสังคม

2) ผู้ว่าราชการจังหวัด ทั้งนี้เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปตามหลักการการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจึงกำหนดให้ผู้ว่าราชการปฏิบัติดังนี้

(1) บริหารงานจังหวัดให้สอดคล้องกับแนวนโยบาย-แผนระดับชาติและความต้องการของประชาชน

(2) ประสานให้ภาครัฐ อปท. ภาคประชาสังคมและภาคเอกชน มีส่วนร่วมในการวางยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด

(3) บูรณาการการงบประมาณและแสวงหาความร่วมมือและการสนับสนุนจากทุกฝ่าย

(4) ส่งเสริมและสนับสนุน อปท.ให้มีความเข้มแข็งในการพัฒนาท้องถิ่น

(5) สนับสนุนภาคประชาสังคมให้มีความเข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการและแก้ไข ปัญหาได้ด้วยตนเองอย่างยั่งยืน

(6) เสริมสร้างการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและการบริหารการเปลี่ยนแปลง

(7) กระทำตนเป็นแบบอย่าง ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาผู้ปฏิบัติงาน

3) หัวหน้ากลุ่มจังหวัด ซึ่งพระราชกฤษฎีกาฯ ได้กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดของจังหวัดที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัดทำหน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่มจังหวัด (เว้นแต่ ก.น.จ. จะกำหนดเป็นอย่างอื่น) โดยให้หัวหน้ากลุ่มจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ประสาน เร่งรัด และติดตามการดำเนินงานของผู้ว่าราชการจังหวัดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดและแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด

การจัดตั้งกลุ่มจังหวัดและการกำหนดจังหวัดที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการกลุ่มจังหวัดที่ประกาศใน ราชกิจจา-นุเบกษา ในปัจจุบัน มีรายละเอียด ดังนี้

กลุ่มจังหวัด		จังหวัดในกลุ่ม	จังหวัดที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัด
1	ภาคกลางตอนบน 1	นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา สระบุรี	พระนครศรีอยุธยา
2	ภาคกลางตอนบน 2	ชัยนาท ลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง	ลพบุรี
3	ภาคกลางตอนกลาง	ฉะเชิงเมรา ปราจีนบุรี สระแก้ว นครนายก สมุทรปราการ	ฉะเชิงเทรา
4	ภาคกลางตอนล่าง 1	กาญจนบุรี นครปฐม ราชบุรี สุพรรณบุรี	นครปฐม
5	ภาคกลางตอนล่าง 2	ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สมุทรสาคร สมุทรสงคราม	เพชรบุรี
6	ภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย	ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง	สุราษฎร์ธานี
7	ภาคใต้ฝั่งอันดามัน	ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง	ภูเก็ต
8	ภาคใต้ชายแดน	สงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา นราธิวาส	สงขลา
9	ภาคตะวันออก	จันทบุรี ชลบุรี ระยอง ตราด	ชลบุรี
10	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1	หนองคาย เลย อุดรธานี หนองบัวลำภู บึงกาฬ	อุดรธานี
11	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2	นครพนม มุกดาหาร สกลนคร	สกลนคร
12	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง	ร้อยเอ็ด ขอนแก่น มหาสารคาม กาฬสินธุ์	ขอนแก่น

	กลุ่มจังหวัด	จังหวัดในกลุ่ม	จังหวัดที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัด
13	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1	สุรินทร์ นครราชสีมา บุรีรัมย์ ชัยภูมิ	นครราชสีมา
14	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2	อำนาจเจริญ ศรีสะเกษ ยโสธร อุบลราชธานี	อุบลราชธานี
15	ภาคเหนือตอนบน 1	เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน	เชียงใหม่
16	ภาคเหนือตอนบน 2	น่าน พะเยา เชียงราย แพร่	เชียงราย
17	ภาคเหนือตอนล่าง 1	ตาก พิษณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ อุตรดิตถ์	พิษณุโลก
18	ภาคเหนือตอนล่าง 2	กำแพงเพชร พิจิตร นครสวรรค์ อุทัยธานี นครสวรรค์	

สำหรับหัวหน้ากลุ่มจังหวัดนั้น มีข้อกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดของจังหวัดที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัด ทำหน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่มจังหวัด เว้นแต่ ก.น.จ. จะกำหนดเป็นอย่างอื่น

2.5 คุณภาพของแผนและเครื่องมือที่ใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดที่มีคุณภาพจะต้องผ่านกระบวนการเห็นชอบร่วมกันของทุกฝ่ายและแผนดังกล่าวจะต้องมีความชัดเจนความเป็นเหตุเป็นผลของแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดที่สอดคล้องเชื่อมโยงตั้งแต่วิสัยทัศน์ประเด็นยุทธศาสตร์เป้าประสงค์ตัวชี้วัดค่าเป้าหมายกลยุทธ์จนถึงแผนงาน/โครงการ (Logical Framework) โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) มีการกำหนดประเด็นปัญหาและโอกาสการพัฒนาชัดเจนทั้งในเชิงของขนาดและพื้นที่พร้อมทั้งจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและโอกาสการพัฒนานั้นๆ

(2) มีวัตถุประสงค์ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายในเชิงปริมาณและคุณภาพที่ชัดเจนสะท้อนให้เห็นถึงการแก้ปัญหาและการใช้โอกาสในการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด

(3) มีประเด็นยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาที่ตอบสนองกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนโดยในการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์จะต้องมีการหาข้อตกลงร่วมกันเพื่อยืนยันประเด็นยุทธศาสตร์นั้นๆและเป็นที่ยอมรับของทุกภาคส่วน

(4) มีการจัดลำดับความสำคัญของประเด็นยุทธศาสตร์

(5) มีแผนงาน/โครงการตอบสนองกับแนวทางพัฒนานั้นๆ

ให้จังหวัดและกลุ่มจังหวัดดำเนินการทบทวนแผนพัฒนาจังหวัดแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดโดยจัดทำแผนพัฒนาในลักษณะต่อเนื่องแบบ Rolling Plan ซึ่งจะต้องมีการทบทวนและปรับปรุงใหม่ให้ทันต่อสถานการณ์ทุกปีโดยครอบคลุมระยะเวลา 4 ปีอันจะช่วยทำให้การดำเนินงานของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดมีการคาดการณ์สถานการณ์และมองเชิงรุกไปข้างหน้ารวมทั้งมีการยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น

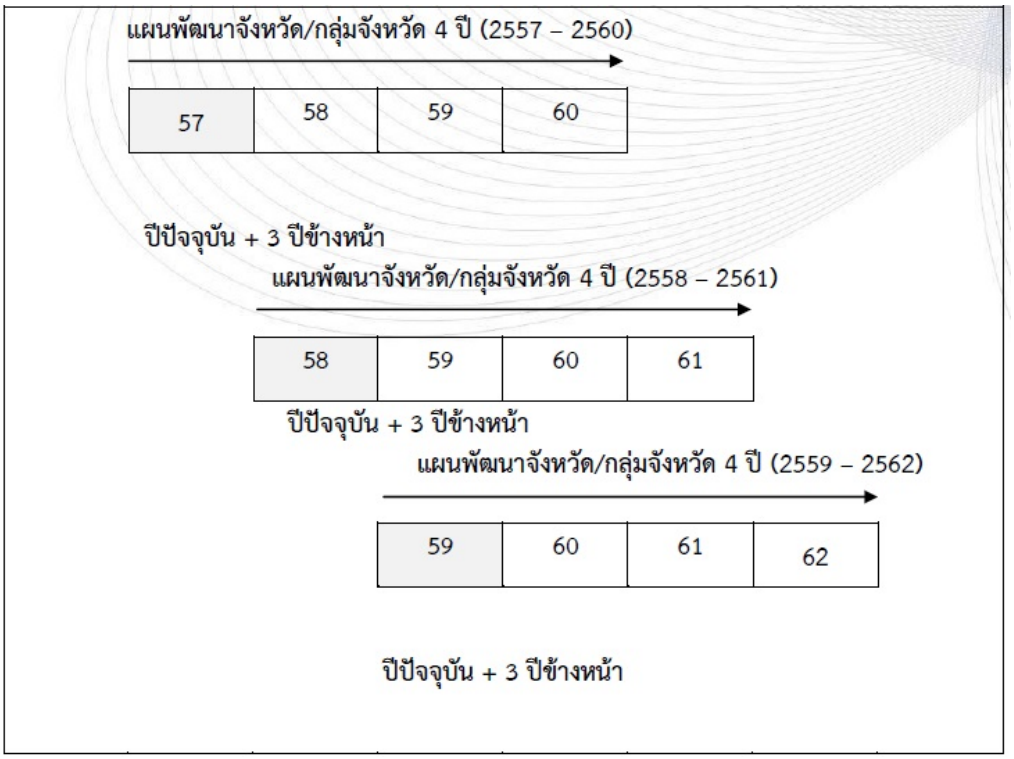

ที่มา: **คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด (พ.ศ.2557 - 2560)**

รูปที่ 2-2 แสดงแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด 4 ปีในลักษณะแบบ Rolling Plan

เครื่องมือที่ใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดดังต่อไปนี้

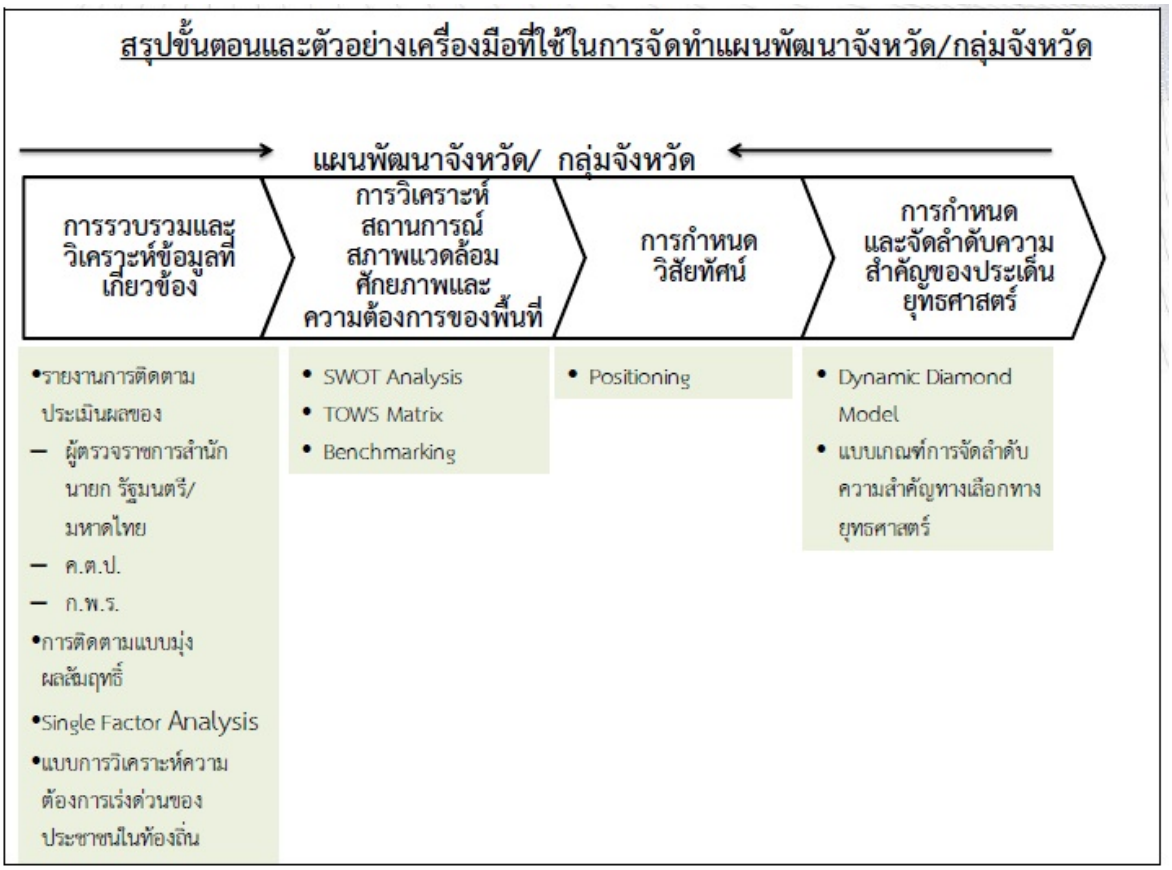

ที่มา: **<u>คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด (พ.ศ.2557 - 2560)</u>**

รูปที่ 2-2 แสดงขั้นตอนและตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด

2.6 กระบวนการหลักในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

กระบวนการหลักในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดต้องประกอบด้วยขั้นตอน อย่างน้อย 10 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

1. การเตรียมการจัดทำแผน โดยมีขั้นตอนย่อย ๆ ดังนี้

1.1 การรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูล (Database)

1.2 การรวบรวมปัญหา/ความต้องการพัฒนาที่สำคัญของจังหวัด

1.3 การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและคณะอนุกรรมการ ได้แก่ คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ) และคณะอนุกรรมการประเด็นยุทธศาสตร์ในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์

2. การวิเคราะห์เพื่อประเมินศักยภาพการพัฒนาจังหวัดในปัจจุบัน เป็นการวิเคราะห์ถึงโอกาส ภาวะคุกคาม ที่เป็นสภาวะแวดล้อมภายนอก ที่มีผลต่อการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของจังหวัด รวมทั้งวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อนของจังหวัด อันเป็นสภาวะแวดล้อมภายในจังหวัด ซึ่งทั้งหมดเป็นการวิเคราะห์เพื่อประเมินศักยภาพของจังหวัดในปัจจุบัน โดยเป็นการตอบคำถามว่า “ปัจจุบันจังหวัดมีศักยภาพการพัฒนาอยู่จุดไหน?” สำหรับใช้เป็นประโยชน์ในการกำหนดการดำเนินงานในอนาคตต่อไป ทั้งนี้โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis เป็นเครื่องมือ

3. การจัดทำวิสัยทัศน์การพัฒนาจังหวัด (Vision) ซึ่งหมายถึง การพัฒนาที่จังหวัดต้องการจะเป็นในอนาคตตามห้วงระยะเวลาที่กำหนด โดยระบุเป็นข้อความที่สะท้อนถึงความมุ่งมั่นเกี่ยวกับทิศทางและจุดยืนที่ต้องการผลักดันให้เกิดขึ้น เป็นจุดหมายปลายทางร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นการตอบคำถามว่า “จังหวัดต้องการเป็นอะไรในอนาคต”

โดยการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ดี อย่างน้อยต้องมีลักษณะ ดังนี้

- มีความเป็นไปได้ เป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้จริง
- ท้าทาย สามารถใช้เป็นกรอบชี้นำให้สมาชิกดำเนินกิจกรรมเพื่อบรรลุจุดยืนที่ต้องการ
- เป็นข้อความง่าย ๆ ที่สามารถสื่อให้เห็นทิศทางในอนาคตของจังหวัด
- ตรวจสอบและวัดผลสำเร็จได้
- ได้รับการสนับสนุนและเป็นที่ยอมรับจากผู้ปฏิบัติ เป็นต้น

4. การกำหนดพันธกิจ (Mission) เป็นการกำหนดกรอบหรือขอบเขตการดำเนินงานของจังหวัด ที่จะใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจ กำหนดเป้าหมายยุทธศาสตร์ต่อไป

5. การกำหนดเป้าประสงค์ (Goal) คือ การระบุหรือบอกให้ทราบเกี่ยวกับสิ่งที่องค์กรจะทำให้ได้หรือสิ่งที่องค์กรต้องการจะเป็นสำหรับระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง

6. การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic Issues) เป็นการกำหนดประเด็นหลักที่ต้องพัฒนาเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่จังหวัดตั้งไว้ โดยประเด็นยุทธศาสตร์สามารถทำได้โดยการนำพันธกิจแต่ละข้อมาพิจารณา

7. การกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ (Key Performance Indicators : KPI) เป็นสิ่งที่จะบ่งชี้ว่าจังหวัดสามารถปฏิบัติงานบรรลุเป้าประสงค์ที่วางไว้ได้หรือไม่ โดยต้องมีการกำหนดค่าเป้าหมายที่ชัดเจนสามารถวัดได้

8. การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy) คือ สิ่งที่จังหวัดจะต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ โดยกลยุทธ์นี้ จะกำหนดขึ้นจากการพิจารณาว่า ในการบรรลุเป้าประสงค์ข้อหนึ่ง ๆ นั้น จะมีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อความสำเร็จ และเราจำเป็นต้องทำอย่างไรเพื่อไปสู่จุดนั้นได้ ทั้งนี้ ในแต่ละกลยุทธ์ก็จะมีแผนงาน/โครงการที่เป็นตัวขับเคลื่อนให้กลยุทธ์สำเร็จ

9. การกำหนดแผนงาน/โครงการ (Project Idea) เป็นการกำหนดแผนงาน/โครงการสำคัญที่จะไปขับเคลื่อนกลยุทธ์ ตัวชี้วัด เป้าประสงค์ ในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ให้บรรลุผลสำเร็จ โดยเน้นทำงานร่วมกันระหว่างจังหวัด กระทรวง/กรม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรเอกชนในจังหวัด ทั้งนี้ โดยยึดพื้นที่เป้าหมาย (Areas) เป็นหลัก มีการนำภารกิจ Function ของแต่ละส่วนราชการ/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาดำเนินการร่วมกัน ในลักษณะของความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership) และมีรูปแบบการบริหารจัดการแบบผู้จัดการโครงการ (Project Manager) เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด เป็นหน่วยงานเจ้าภาพในการแก้ไขปัญหาความยากจน ก็จะมีหน่วยงานสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง เช่น ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน พัฒนาฝีมือแรงงาน , สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดรับผิดชอบให้ความรู้กระบวนการผลิตและวิสาหกิจขนาดกลาง/ย่อม , ชลประทาน รับผิดชอบจัดหาแหล่งน้ำ ในขณะเดียวกัน สำนักงานพัฒนาชุมชนก็รับผิดชอบเกี่ยวกับพัฒนาองค์กรชุมชน กระบวนการเรียนรู้วิสาหกิจชุมชน เป็นต้นเพื่อให้การดำเนินงานตามแผนมีความเชื่อมโยงสอดคล้อง และสนับสนุนซึ่งกันและกัน นำไปสู่เป้าหมายในทิศทางเดียวกัน

10. การกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบ (Agencies) เป็นการกำหนดหน่วยงานเจ้าภาพ หน่วยงานสนับสนุนในแต่ละแผนงาน/โครงการ

2.7 การดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามพระราชกฤษฎีกาว่า ด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ.2551

1. คณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.น.จ.)กำหนดกรอบ นโยบาย ขั้นตอน และวิธีการการจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณของจังหวัดส่งให้จังหวัด

2. จังหวัดรวบรวมข้อมูลศักยภาพของจังหวัด และสำรวจความต้องการของประชาชนในจังหวัดส่งให้กลุ่มจังหวัด (ตามมาตรา 18)

3. คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) ประชุมเพื่อจัดทำร่างแผนพัฒนาจังหวัด

4. คณะกรรมการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ(ก.บ.ก.) ส่งแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด(พร้อมบัญชีรายการโครงการที่ต้องการให้สนับสนุน) ให้ คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.)

5. แต่ละจังหวัดจัดประชุมปรึกษาหารือกับทุกภาคส่วนในจังหวัดเพื่อพิจารณาแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัดในคราวเดียวกัน (มาตรา 19)

6. คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.)

1) เสนอความเห็นของที่ประชุมเกี่ยวกับแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด ส่งคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.ก.)

2) ปรับปรุงแผนพัฒนาจังหวัดให้สมบูรณ์ และส่งคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.น.จ.)

7. คณะกรรมการนโยบายการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.ก.) ปรับปรุงแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดให้สมบูรณ์ และส่งคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.น.จ.)

8. คณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.น.จ.)กลั่นกรองและเสนอความเห็นเกี่ยวกับแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติให้ความเห็นชอบ

9. คณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด/จังหวัด

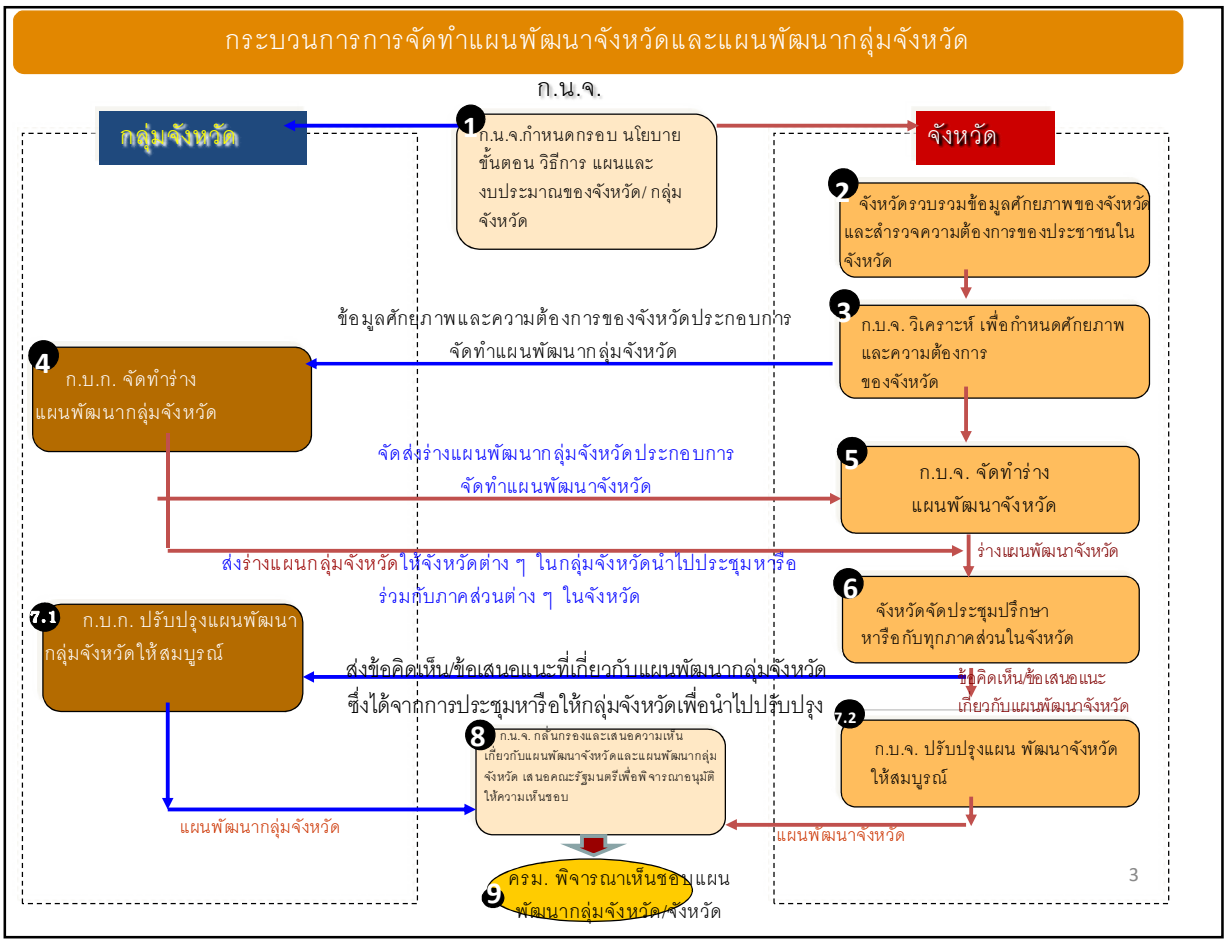

รูปที่ 2-4 กระบวนการการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดปละแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด

2.8 หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปี ของจังหวัดและการจัดทำงบประมาณจังหวัด

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 (2) แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2551 คณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.น.จ.) ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดและการจัดทำงบประมาณจังหวัด ซึ่งประกอบด้วย

ก. ขอบเขตของแผนพัฒนาจังหวัด

ข. ขั้นตอนและวิธีการ

1) การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

(1) การศึกษากรอบนโยบาย แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจระดับชาติและ การสำรวจความต้องการและศักยภาพของประชาชนในพื้นที่

(2) การวิเคราะห์และการจัดทำแผน

(3) การประชุมปรึกษาหารือ

(4) การเสนอคณะรัฐมนตรี

2) การจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด

3) การจัดทำคำของบประมาณจังหวัด

4) การปรับปรุงแผน

ค. โครงร่างของแผน

ง. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผน

โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.8.1 ขอบเขตของแผนพัฒนาจังหวัด

แผนพัฒนาจังหวัดเป็นแผนที่มุ่งการพัฒนาจังหวัดแบบองค์รวมที่ครอบคลุมทุกมิติในด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความมั่นคง เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในจังหวัด

2.8.2 ขั้นตอนและวิธีการ

2.8.2.1 การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

การศึกษากรอบนโยบาย แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจระดับชาติและการสำรวจความต้องการและศักยภาพของประชาชนในพื้นที่

1) ก.บ.จ. ศึกษากรอบนโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวด ตามที่ ก.น.จ. กำหนด รวมทั้งแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจระดับชาติ

2) ก.บ.จ. สำรวจความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นในจังหวัด โดยอาจดำเนินการด้วยวิธีการใดหรือหลายวิธีเพื่อให้ทราบถึงความต้องการและศักยภาพของประชาชนในพื้นที่ ดังนี้

(1) มอบให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ สถาบันการศึกษา หรือบุคคลอื่นใดทำการศึกษาสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นในจังหวัด

(2) มอบให้ฝ่ายเลขานุการ ก.บ.จ. ดำเนินการหรือร่วมกับหน่วยงานอื่นทำการศึกษาสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นในจังหวัด

(3) แต่งตั้งคระอนุกรรมการของ ก.บ.จ. ขึ้นคณะหนึ่ง ทำหน้าที่ประสานงานเพื่อให้ได้ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นในจังหวัด

หรือ (4) อาจดำเนินการอื่นตามที่ ก.บ.จ. เห็นสมควร

ทั้งนี้ ก.บ.จ. อาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการระดับอำเภอในแต่ละอำเภอเพื่อดำเนินการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่น ในตำบล ในหมู่บ้านก็ได้ (โปรดดูรายละเอียดตามประกาศคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการเรื่อง วิธีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นในจังหวัด ลงวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2552)

2.8.2.2 การวิเคราะห์และการจัดทำแผน

1) ก.บ.จ. วิเคราะห์ผลสำรวจความต้องการและศักยภาพของประชาชนในพื้นที่ระดับอำเภอที่ได้รับตามข้อ 2.1.1 มาจัดทำเป็นข้อมูลความต้องการของประชาชนและศักยภาพในระดับจังหวัด และจัดส่งข้อมูลดังกล่าวให้ ก.บ.ก. ด้วย เพื่อไปใช้ประกอบการจัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด

2) ก.บ.ก. ส่งแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด (พร้อมบัญชีรายการโครงการที่ต้องการให้สนับสนุน) ส่งให้ ก.บ.จ. เพื่อใช้ประกอบการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

3) ก.บ.จ. นำนโยบายของรัฐบาลโดยเฉพาะนโยบายเร่งด่วนตามแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจของรัฐบาล แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจระดับชาติ และข้อมูลความต้องการของประชาชนและศักยภาพในระดับจังหวัด และแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด มาวิเคราะห์และจัดทำร่างแผนพัฒนาจังหวัด ซึ่งจะประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

(1) กำหนดวิสัยทัศน์ของจังหวัด

(2) กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ ที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาหรือวิสัยทัศน์

(3) กำหนดเป้าประสงค์ ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมายของแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์

(4) กำหนดกลยุทธ์ ภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์นั้นๆ

(5) กำหนดโครงการต่างๆ ภายใต้กลยุทธ์

2.8.2.3 การประชุมปรึกษาหารือ

1) เมื่อ ก.บ.จ. ได้แผนพัฒนาจังหวัดแล้ว ให้ส่งผู้ว่าราชการจังหวัดนำแผนดังกล่าวไปประชุมปรึกษาหารือร่วมกันกับบุคคลจากภาคส่วนต่างๆ ในจังหวัดเพื่อรับฟังความคิดเห็น โดยให้ดำเนินการตามมาตรา 19 มาตรา 21 มาตรา 22 มาตรา 23 และมาตรา 24 ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2551

2) ให้ ก.บ.จ. นำผลการประชุมและความคิดเห็นของที่ประชุมมาปรับปรุงแผนพัฒนาจังหวัดให้สมบูรณ์

3) ในการประชุมปรึกษาหารือ ตามข้อ 1 ให้นำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดที่ได้รับจาก ก.บ.ก. เข้ารับฟังความคิดเห็นพร้อมกันด้วย และเมื่อได้ผลการรับฟังความคิดเห็นแล้วส่ง ก.บ.ก. เพื่อดำเนินการต่อไป

2.8.2.4 การเสนอ ก.น.จ. และคณะรัฐมนตรี

1) ก.บ.จ. นำแผนพัฒนาจังหวัดที่ปรับปรุงตามความเห็นของที่ประชุมปรึกษาหารือแล้ว ส่ง ก.น.จ. เพื่อพิจารณา ทั้งนี้ ให้ส่งสำเนาให้ ก.บ.ก. ทราบด้วย

2) ก.น.จ. พิจารณากลั่นกรอง แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบต่อไป

2.8.3 การจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด

1) ก.บ.จ. นำแผนพัฒนาจังหวัดที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบแล้ว มาสังเคราะห์จัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด

2) การจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด จะต้องมีสาระสำคัญดังนี้

(1) การระบุรายละเอียดของโครงการ โดยโครงการที่ปรากฏตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด จะเป็นโครงการที่ดำเนินการในจังหวัดเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และทิศทางการพัฒนาของจังหวัด ซึ่งประกอบด้วย (1) โครงการที่ดำเนินการโดยจังหวัด (2) โครงการที่ดำเนินการโดยกระทรวง ทบวง กรม (3) โครงการที่ดำเนินการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐ ที่สมัครใจให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินการตามแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด และ (4) โครงการที่จะได้รับการสนับสนุนหรือเป็นความร่วมมือจากภาคเอกชน

(2) การกำหนดเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์

(3) การกำหนดหน่วยงานผู้รับผิดชอบ

(4) การกำหนดงบประมาณที่จะต้องใช้ดำเนินโครงการ ในแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด ต้องมีการระบุไว้ว่าโครงการใดดำเนินการโดยหน่วยงานใด โดยจำแนกเป็น (1) เป็นโครงการที่ดำเนินการโดยจังหวัดจะนำมาจัดทำเป็นคำของบประมาณจังหวัดจากสำนักงบประมาณโดยตรง หรือ (2) เป็นโครงการที่ดำเนินการโดยกระทรวง ทบวง กรม และใช้งบประมาณของกระทรวง/กรม หรือ (3) เป็นโครงการที่เป็นความร่วมมือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และใช้งบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ (4) เป็นโครงการร่วมมือจากภาคเอกชนที่เอกชนสนับสนุนเงินทุน

3) เมื่อ ก.บ.จ. จัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดเสร็จแล้วให้ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดส่งให้ ก.น.จ. และสำเนาส่งให้ ก.บ.ก. เพื่อประกอบการจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัดด้วย รวมทั้งสำเนาให้กระทรวง กรมที่เกี่ยวข้องเพื่อไปประกอบการจัดทำคำของบประมาณของส่วนราชการ

4) ก.น.จ. พิจารณากลั่นกรอง ก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

อนึ่ง สำหรับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2553-2556 ซึ่งเป็นการจัดทำครั้งแรกตามพระราชกฤษฎีกานี้กำหนดให้ ก.บ.จ. จัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด เสนอ ก.น.จ. เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบไปในคราวเดียวกัน (มาตรา 36 พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2551)

2.8.4 การจัดทำคำของบประมาณจังหวัด

1) ในเรื่องของการจัดทำคำของบประมาณนี้ให้ถือปฏิบัติตามมาตรา 28 พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2551 ซึ่งได้กำหนดแนวทางไว้ ดังนี้

(1) เมื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดตามที่ ก.น.จ. เสนอแล้ว ให้ ก.น.จ. ส่งให้สำนักงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดสรรงบประมาณ โดยสำนักงบประมาณต้องดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด

(2) การส่งแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดให้สำนักงบประมาณตามข้อ (1) จะถือเป็นการยื่นคำของบประมาณต่อสำนักงบประมาณตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับงบประมาณของจังหวัดแล้วด้วย

2) คำของบประมาณจังหวัด ประกอบด้วย

(1) งบบริหารจัดการจังหวัด จะประกอบด้วยงบรายจ่ายเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการเพื่อจัดทำแผนของจังหวัด การศึกษาวิจัย การประชุม ปรึกษาหารือกลุ่มผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในจังหวัด และการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผน

(2) งบรายจ่ายสำหรับโครงการตามแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดที่ดำเนินการโดยจังหวัด

2.8.5 การปรับปรุงแผน

1) แผนพัฒนาจังหวัด สามารถที่จะมีการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ นโยบาย หรือความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้ตามความจำเป็นโดยไม่ต้องรอให้สิ้นอายุของแผน

2) กรณีการปรับปรุงแผนตาม 2.4.1 ให้ใช้หลักเกณฑ์และวิธีการ เหมือนการจัดทำแผนตามข้อ 2.1

2.8.6 โครงร่างของแผน

1) แผนพัฒนาจังหวัด จะประกอบด้วย

1.1 สภาพทั่วไปของจังหวัด: ข้อมูลการปกครอง ประชากร โครงสร้างพื้นฐาน

1.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัด

1.3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด ซึ่งประกอบด้วย (1) วิสัยทัศน์ (2) ประเด็นยุทธศาสตร์ (3) เป้าประสงค์ (4) ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย (5) กลยุทธ์ (6) บัญชีรายการชุดโครงการ (รายละเอียดตามแบบ จ1)

2) แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด จะประกอบด้วย

2.1 วิสัยทัศน์

2.2 ประเด็นยุทธศาสตร์

2.3 กลยุทธ์

2.4 โครงการ ซึ่งจะประกอบด้วย (1) รายละเอียดของโครงการ (2) เป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของงาน (3) หน่วยงานผู้รับผิดชอบ และ (4) งบประมาณ (รายละเอียดตามแบบ จ2)

2.5 สำหรับโครงการที่จะใช้งบประมาณของจังหวัด จะต้องจัดทำข้อมูลพื้นฐานระดับกิจกรรมย่อยของโครงการตามแบบของสำนักงบประมาณ (รายเอียดตามแบบข้อมูลพื้นฐานระดับกิจกรรมย่อย (โครงการของจังหวัด) และคำนิยามประกอบการจัดทำข้อมูลที่แนบท้าย)

3. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผน

3.1 กลไกของคณะกรรมการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2551 ประกอบด้วย

(1) คณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.น.จ.)

(2) คณะกรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.)

3.2 คณะอนุกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (อ.ก.อ.)

ในกรณีที่ ก.บ.จ. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นในตำบลหมู่บ้าน อาจแต่งตั้งเป็นคณะอนุกรรมการระดับอำเภอ (อ.ก.อ.) ในแต่ละอำเภอ ประกอบด้วย

(1) นายอำเภอ เป็นประธานกรรมการ

(2) ปลัดอำเภอและหัวหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ
ที่นายอำเภอแต่งตั้งตามที่เห็นสมควร เป็นกรรมการ

(3) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอ
ที่นายอำเภอแต่งตั้งตามที่เห็นสมควร เป็นกรรมการ

(4) ผู้แทนภาคประชาสังคมจำนวนไม่น้อยกว่า 6 คน
แต่ไม่เกิน 10 คน ตามที่นายอำเภอเห็นสมควร เป็นกรรมการ

(5) ปลัดอำเภอหรือหัวหน้าส่วนราชการอำเภอคนหนึ่ง เป็นกรรมการ

ที่นายอำเภอแต่งตั้งตามที่เห็นสมควร และเลขานุการ

โดย อ.ก.อ. มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(1) ประสานงานกับองค์กรอื่นๆ ทุกภาคส่วนในพื้นที่ของอำเภอ เพื่อให้ได้มาซึ่งความต้องการ ศักยภาพ และความคิดเห็นของประชาชน

(2) ร่วมมือกับองค์กรปกครองท้องถิ่นในพื้นที่ จัดให้มีการสำรวจและประมวลความต้องการของประชาชน โดยใช้ข้อมูลจากแผนชุมชน หรือกระบวนการประชาคมของแต่ละชุมชน

(3) ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลตาม (1) และ (2) และจัดทำข้อเสนอความต้องการและศักยภาพของประชาชน รวมทั้งโครงการหรือแนวทางแก้ปัญหาส่ง ก.บ.จ.

(4) หน้าที่อื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากประธาน ก.บ.จ. (ตามประกาศคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ เรื่อง วิธีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นในจังหวัด ลงวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2552)

4. บุคคลจากภาคส่วนต่างๆ

คือกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญต่อการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด โดยเป็นผู้มีส่วนร่วมในการประชุมปรึกษาหารือกับผู้ว่าราชการจังหวัด อันประกอบด้วย

(1) หัวหน้าส่วนราชการที่มีสถานที่ตั้งทำการอยู่ในจังหวัด หรือมีเขตอำนาจหน้าที่ในจังหวัด ไม่ว่าจะเป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาคหรือราชการบริหารส่วนกลาง

(2) หัวหน้าหน่วยงานที่เป็นรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นของรัฐบรรดาที่มีสถานที่ตั้งทำการอยู่ในจังหวัดหรือมีเขตอำนาจหน้าที่ในจังหวัด

(3) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดในจังหวัด

(4) ผู้แทนภาคประชาสังคม

(5) ผู้แทนภาคธุรกิจเอกชน

โดยที่การได้มาและคุณสมบัติของ (4) ให้เป็นไปตามมาตร 21 มาตรา 22 และมาตรา 23 และการได้มาของ (5) ให้เป็นไปตามมาตรา 24 ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2551

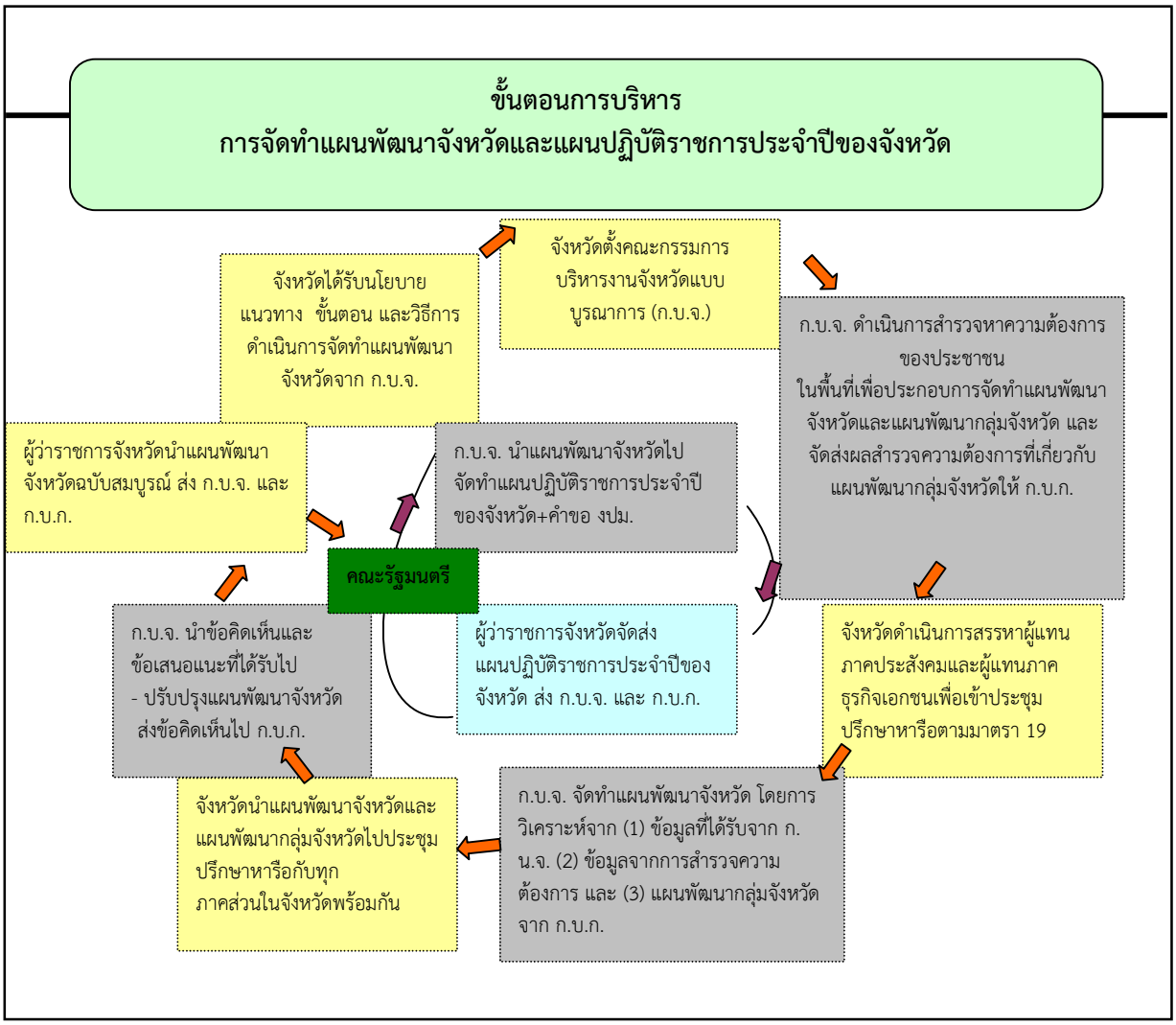

รูปที่ 2-5 ขั้นตอนการบริหารการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด

ปฏิทินการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ตัวอย่าง)

ที่	กระบวนการ	ระยะเวลาดำเนินการ
1	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดและคณะอนุกรรมการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นระดับอำเภอ (อ.ก.อ.) จัดเวทีประชาคมวิเคราะห์ข้อมูลประเมินสถานการณ์พัฒนาหมู่บ้าน (VDR) ศักยภาพและปัญหาความต้องการของประชาชน เพื่อใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพแผนชุมชนระดับหมู่บ้านที่ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 409 หมู่บ้าน	ต.ค. – ธ.ค. 2553
2	กบจ.ป.ข. ศึกษากรอบนโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติราชการประจำปี พ.ศ. 2554 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ตามที่ กนจ.กำหนด รวมทั้งแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจระดับชาติ	ธ.ค. 2553
3	คณะกรรมการบริหารอำเภอแบบบูรณาการวิเคราะห์ข้อมูลสำรวจความต้องการและศักยภาพของประชาชนในพื้นที่อำเภอนำเสนอต่อ กบจ.ป.ข.	ม.ค. 2554
6	คณะทำงานจัดทำร่างประเด็นยุทธศาสตร์ วิเคราะห์ศักยภาพของจังหวัด (จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัด) และทบทวน บูรณาการ และจัดทำร่างประเด็นยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่รับผิดชอบ พันธกิจ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมายรวม/แต่ละปี และกลยุทธ์	1 - 4 ก.พ. 2554
7	คณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติราชการประจำปี (คำของบประมาณ) ของจังหวัด วิเคราะห์ผลสำรวจความต้องการและศักยภาพของประชาชนในพื้นที่ระดับอำเภอ และผลการวิเคราะห์ศักยภาพของจังหวัดในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ จัดทำเป็นข้อมูลความต้องการของประชาชนและศักยภาพของจังหวัดและจัดทำร่างแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติราชการจังหวัดประจำปี 2553 – 2556 ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็น ยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย กลยุทธ์ และโครงการ	15 – 16 ก.พ. 2554
8	คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ก.บ.จ.	17 ก.พ. 2554

	ปข.) ประชุมพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติราชการประจำปี (คำของบประมาณ) จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	
9	จังหวัดประจวบคีรีขันธ์จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนพัฒนาจังหวัดประจำปีงบประมาณ 2553 – 2556 และแผนปฏิบัติราชการประจำปี 2554 (คำของบประมาณ) จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	18 ก.พ. 2554
10	ปรับปรุงแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติราชการประจำปี ผลการประชุมรับฟังความคิดเห็นแล้วส่งคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการเพื่อพิจารณาเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ	21 ก.พ. 2554
11	จังหวัดนำเสนอแผนพัฒนาจังหวัดต่อ ก.น.จ. และ ก.บ.จ.	22 ก.พ. 2554
12	ก.บ.จ. ปข. จัดทำข้อมูลชี้แจงแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติราชการประจำปี พ.ศ. 2554 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในร่างพระราชบัญญัติ งบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 ต่อคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎร์	10 – 20 มิ.ย. 2554
13	ติดตามการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติราชการประจำปี พ.ศ. 2554 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	

แผนภาพแสดงการบูรณาการการทำงาน ทน. และ ส.ผ.

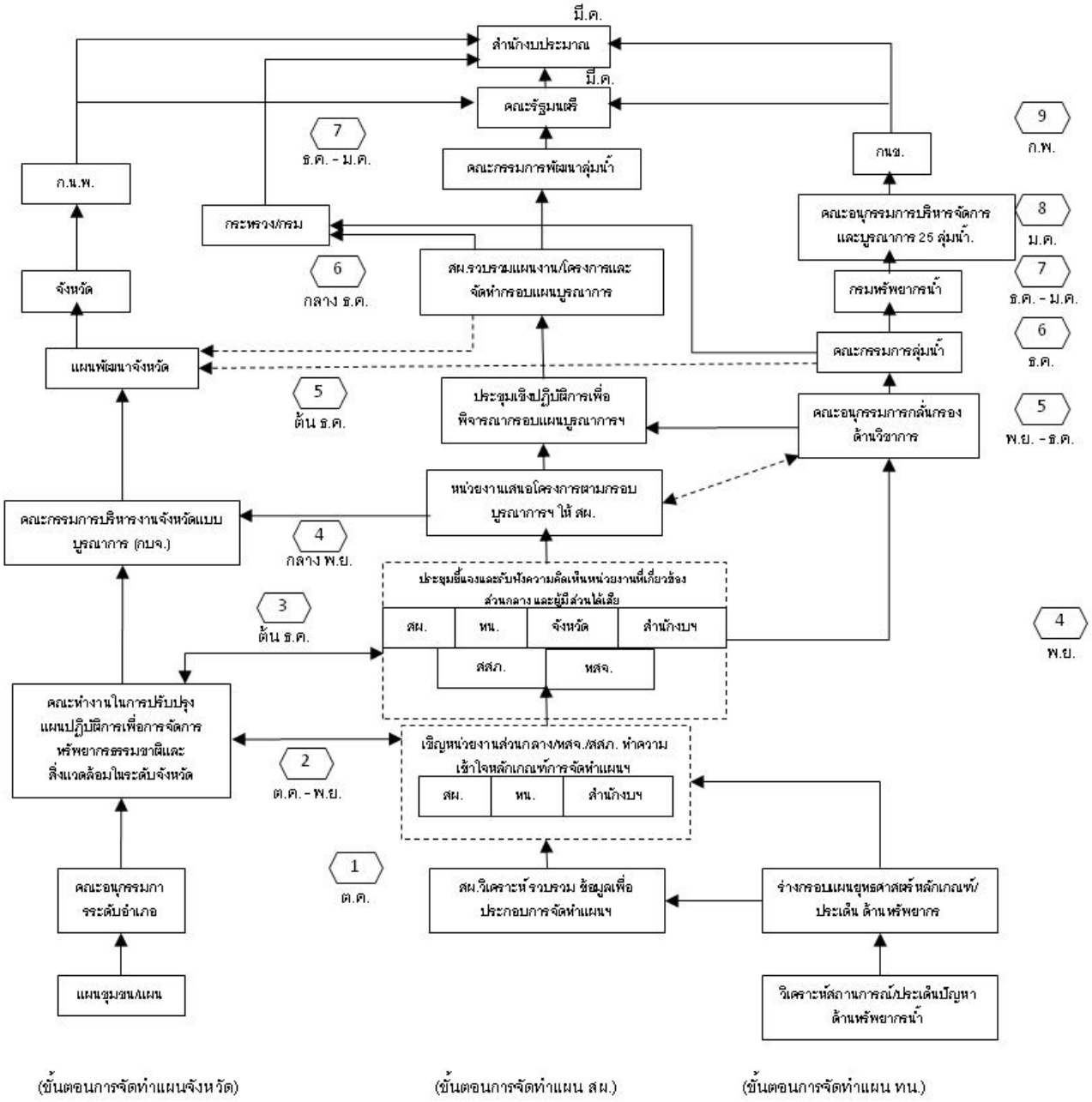

รูปที่ 2-6 แผนภาพแสดงการบูรณาการการทำงาน ทน. และ ส.ผ.

2.9 การปฏิรูประบบงบประมาณ

2.9.1. พัฒนาการระบบงบประมาณของไทย

พัฒนาการระบบงบประมาณของไทยเมื่อเปรียบเทียบพัฒนาการระบบงบประมาณไทยกับสากล

สากล	ไทย	แนวทาง	ระบบงบประมาณ
ก่อน 1990s		-	ไม่มีระบบงบประมาณที่เป็นมาตรฐานสากล
1920s-1930s	2502	เน้นการควบคุม	งบประมาณแบบแสดงรายการ Line-item Budgeting
1960s:	2525	เน้นการวางแผน	งบประมาณแบบแผนงาน (Planning, Programming, Budgeting Systems – PPBS)
1990s:	2541	เน้นการวางแผนและการจัดการ	งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน Performance-based Budgeting
	2546	เน้นการวางแผนและการจัดการ	งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเชิงยุทธศาสตร์ Strategic Performance-based Budgeting

ที่มา : รศ.ดร.ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์

2.9.2. การปฏิรูประบบงบประมาณสัมพันธ์กับการปฏิรูประบบราชการ

โครงสร้างของระบบราชการพร้อม การปฏิรูประบบงบประมาณสามารถเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจ การบริหารและการเมือง

การปฏิรูประบบราชการ

- แนวคิดในการปฏิรูป
- ขนาดของภาครัฐที่เหมาะสม
- ขอบเขตของภาครัฐ- ภาคเอกชน
- รูปแบบและโครงสร้างขององค์กรขอความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลาง- ภูมิภาค- ท้องถิ่น
- ความซ้ำซ้อนของหน่วยงาน
- การบริหารทรัพยากรบุคคล

การปฏิรูประบบงบประมาณ

- งบประมาณในฐานะที่เป็นเครื่องมือทางเศรษฐกิจ การบริหาร การพัฒนา และการเมือง
- งบประมาณเป็น catalyst
- ระบบงบประมาณ V.S. มิติของงบประมาณ: กลยุทธ์ ภารกิจ พื้นที่ การมีส่วนร่วม การบูรณาการ และผลลัพธ์

2.9.3 มิติของงบประมาณและความหมาย

2.9.4 กระบวนการที่สำคัญของระบบงบประมาณเชิงพื้นที่

งบประมาณแบบบรูณาการ คือ งบประมาณที่จัดสรรให้กับงานที่หลายหน่วยงานทำงานร่วมกันโดยเฉพาะหน่วยงานในพื้นที่มีลักษณะงานเหมือนกันต้องทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพประสิทธิผลอย่างสูงสุด

งบประมาณแบบมีส่วนร่วม คือ กระบวนการซึ่งเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจในกระบวนการงบประมาณ การกำหนดกติกา การจัดลำดับความสำคัญของการได้งบประมาณและการติดตามผลการจัดสรรทรัพยากร ข้อเสนอการปฏิรูปและแนวทางการดำเนินการ

2.9.5 ระบบงบประมาณตามพื้นที่ คู่ขนานกับ งบประมาณตามภารกิจ

กระบวนการงบประมาณใหม่นี้ใช้แนวคิดของการจัดทำงบประมาณแบบมีส่วนร่วม

Conceptual design การปฏิรูประบบงบประมาณ

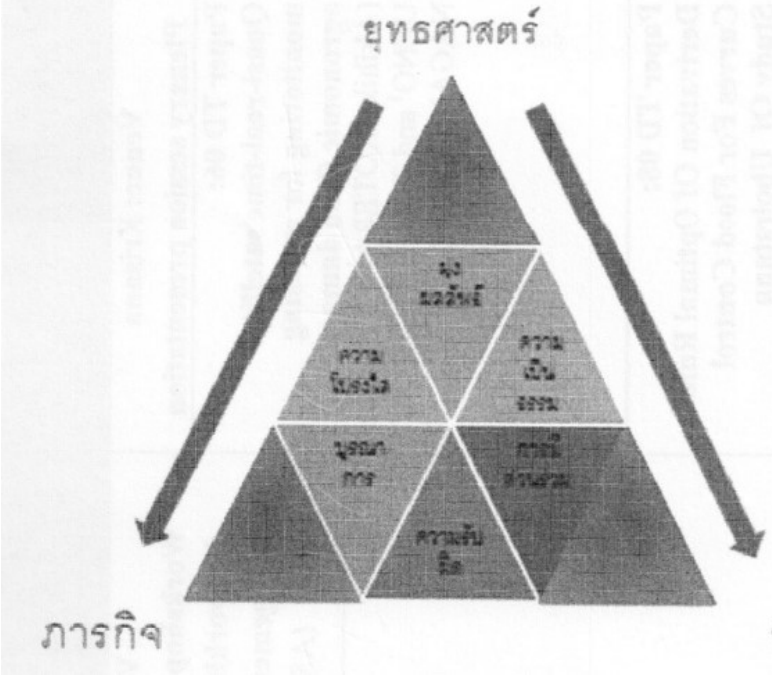

ยุทธศาสตร์ชาติเป็นกรอบกำกับการจัดสรรงบประมาณทั้งหมด ทั้งงบประมาณเชิงภารกิจและงบประมาณเชิงพื้นที่ ภายใต้หลักการที่เน้นการมุ่งผลสัมฤทธิ์ การมีส่วนร่วมของประชาชน การบูรณาการ การสร้างความเป็นธรรม ความรับผิด และความโปร่งใส

2.9.6 กระบวนการจัดทำงบประมาณตามพื้นที่

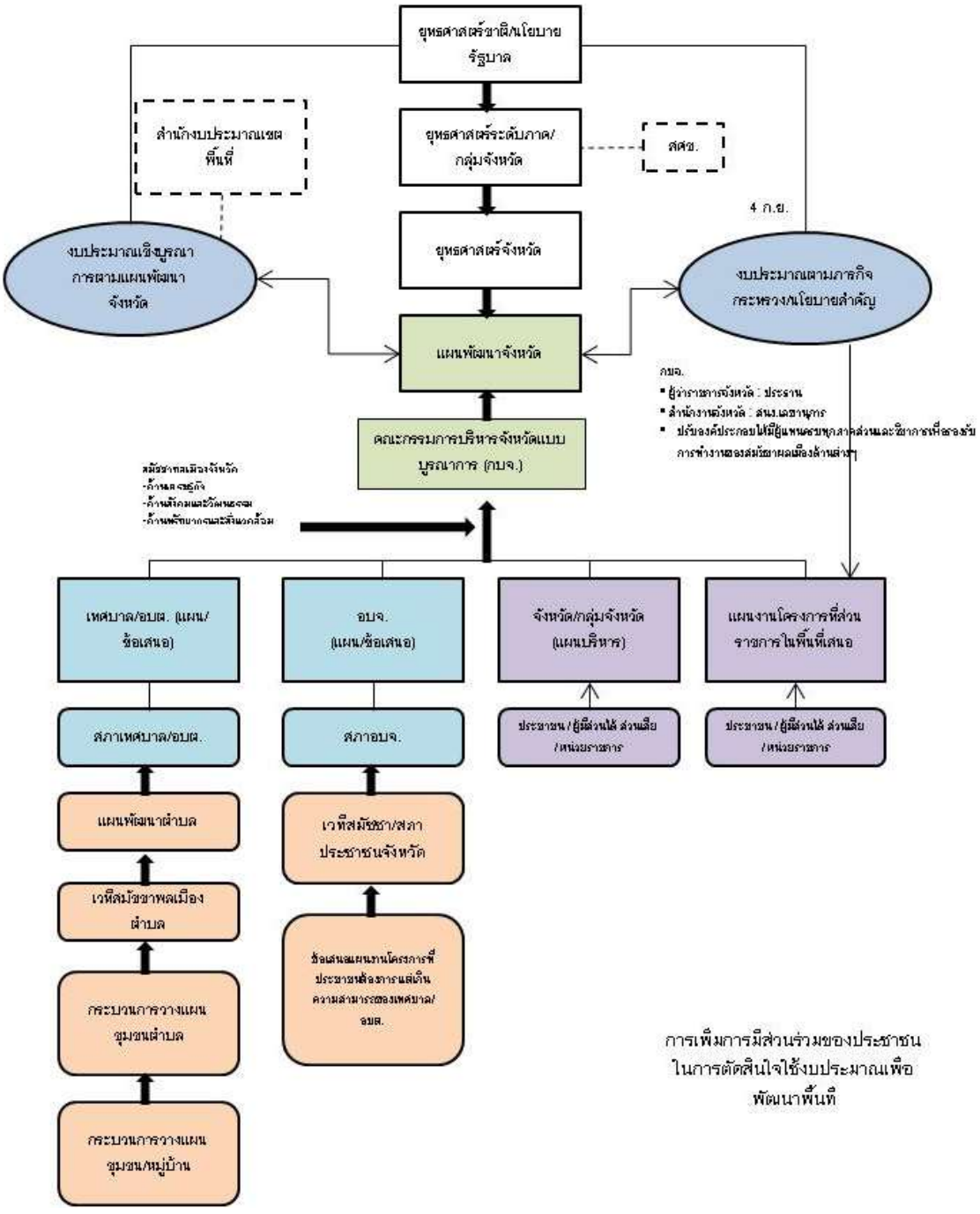

รูปที่ 2-7 กระบวนการจัดทำงบประมาณตามพื้นที่

2.9.7 การอนุมัติงบประมาณและติดตามตรวจสอบ

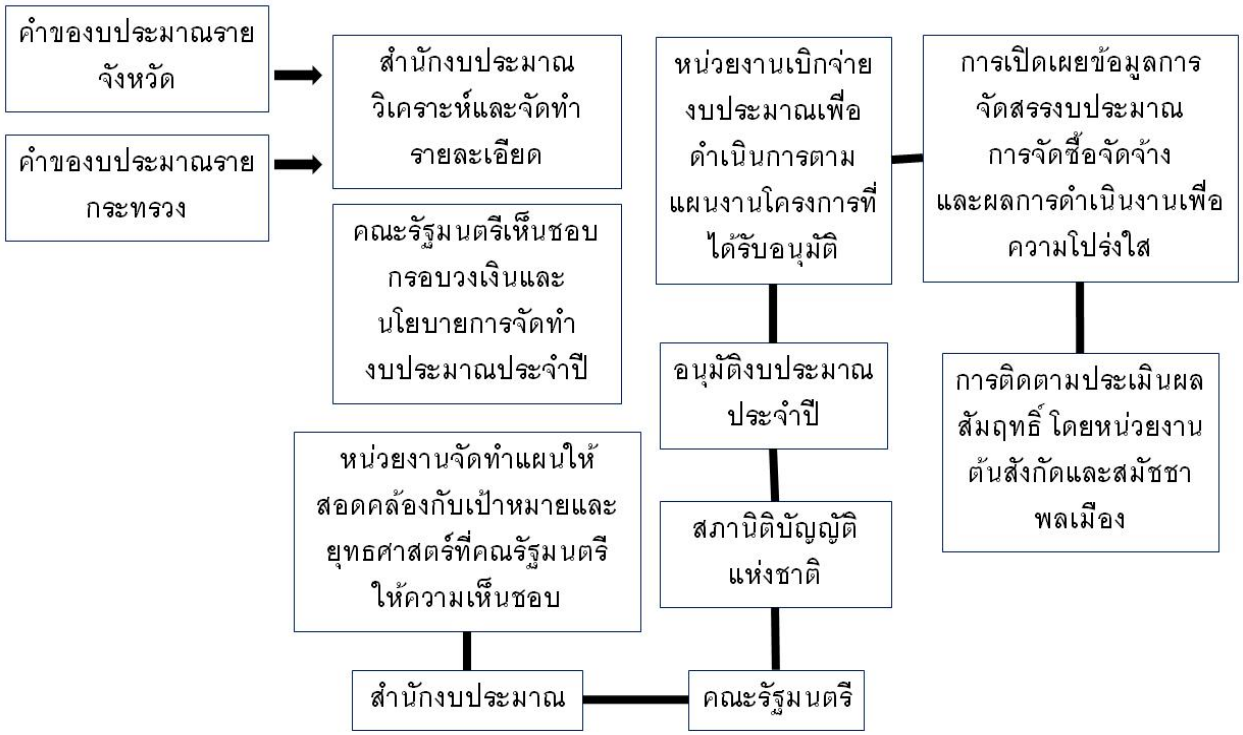

รูปที่ 2-8 การอนุมัติงบประมาณและติดตามตรวจสอบ

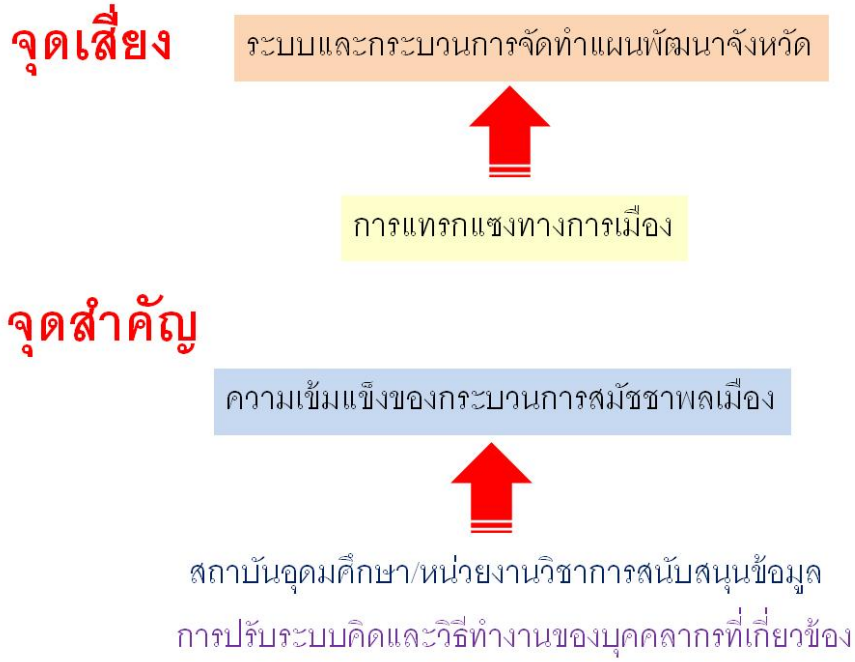

2.9.8 การปรับเปลี่ยนกลไกและกระบวนการในการจัดทำงบประมาณตามพื้นที่

บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานต่าง

2.9.9 กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำงบประมาณตามพื้นที่

สิ่งสำคัญของระบบงบประมาณที่ออกแบบใหม่ = **กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน**

เวทีสมัชชาพลเมือง = กระบวนการที่เปิดให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบทิศทางการพัฒนาพื้นที่ของตน ผ่านการเสนอแนะการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาท้องถิ่น การร่วมคิดร่วมทำและร่วมตรวจสอบติดตามการดำเนินงานของส่วนราชการต่างๆ ทั้งของส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น

<u>บทบาทหน้าที่ของเวทีสมัชชาพลเมือง</u>

1) เสนอปัญหาและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาในพื้นที่ บนการทำงานด้วยฐานความรู้ ข้อมูลและวิชาการ
2) เสนอแนะทิศทางการแก้ปัญหาและการพัฒนาพื้นที่ ตลอดจนเสนอแนะทางเลือก
3) ติดตามตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานตามแผนงานโครงการ เพื่อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไข

4) สื่อสารให้ข้อมูลเกี่ยวกับช่องทางที่ประชาชนจะสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพื้นที่ได้ และกระตุ้นการมีส่วนร่วมของประชาชนให้กว้างขวางและมีคุณภาพมากขึ้น

ผลลัพธ์ที่จะเกิดแก่ประเทศชาติและประชาชนจากการปฏิรูประบบงบประมาณ

1) การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกิจการที่กระทบต่อตนเองโดยตรง
2) การเสริมสร้างประชาธิปไตย
3) การบรูณาการหน่วยงานและมุ่งผลลัพธ์ เพื่อสร้างความสมดุลและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งบประมาณแผ่นดิน
4) การเสริมสร้างธรรมาภิบาล ความโปร่งใสและลดการทุจริตในการใช้งบประมาณ

บทที่ 3
กระบวนการจัดเตรียมข้อเสนอ โครงการ "การพัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร"

3.1 หลักการและเหตุผล

ระบบงบประมาณของประเทศไทยได้มีการพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง จากระบบงบประมาณแบบแสดงรายการ (Line-item Budgeting Systems) ที่มีการรวมศูนย์ค่อนข้างมากเปลี่ยนมาเป็นระบบงบประมาณแบบแผนงาน (Planning, Programming, Budgeting Systems- PPBS) ในปี 2525 เพื่อปรับให้การจัดสรรงบประมาณมีความสอดคล้องกับนโยบายของประเทศมากขึ้น ภายหลังจากวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 ได้มีการปรับปรุงระบบงบประมาณอีกครั้งเป็นระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Performance-based Budgeting Systems) โดยมีการมุ่งเน้นผลผลิตและผลลัพธ์ของการดำเนินงาน รวมทั้งมีการกระจายอำนาจไปยังส่วนราชการต่างๆ มากขึ้น

แม้ว่าจะมีการปรับปรุงระบบงบประมาณของประเทศไทยมาเป็นลำดับ แต่ที่ผ่านมา ระบบงบประมาณของประเทศไทยยังจำกัดวงอยู่เฉพาะฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ หรือเป็นระบบงบประมาณที่ผ่านตัวแทนไม่ว่าจะเป็นส่วนกลางหรือส่วนท้องถิ่น ยังไม่ได้มีการส่งเสริมประชาชนในเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการงบประมาณมากนัก กลไกที่รองรับในปัจจุบันจะอยู่ในระดับภูมิภาคและท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมจะเน้นในการจัดทำแผนมากกว่ากระบวนการงบประมาณงบประมาณเป็นหัวใจการขับเคลื่อนประเทศ จากความสำคัญ

ทรัพยากรน้ำเป็นปัจจัยหลักของทุกพื้นที่จังหวัด ทรัพยากรน้ำก่อให้เกิดมูลค่าต่อจังหวัดมากมาย ทั้งด้านการเกษตร การท่องเที่ยว การคมนาคม เป็นต้น จากการศึกษาแผนยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัด พบว่า ลำดับความสำคัญของการพัฒนาจังหวัด

3.2 ทบทวนการศึกษาวิจัยในต่างประเทศ

ตัวอย่างการวางแผนพัฒนาด้านเกษตรและน้ำในต่างประเทศ

<u>กรณีสหรัฐ</u>

การวางแผนและจัดทำงบประมาณในประเทศสหรัฐจะเป็นระบบของประเทศ (Federal) และของรัฐ (state) **นอกนั้นยังแยกลงถึงระดับ เมืองใหญ่** (municipal) และเมืองเล็ก (city or county) ซึ่งจะมีระบบการวางแผนและการจัดทำประมาณในแต่ละส่วนงาน

การดำเนินงานจะมีกม ควบคุมกำกับ และแบ่งบทบาทว่าเป็นโครงการของประเทศ ของรัฐหรือของเมือง และ **มีการกำหนดงบประมาณตามบทบาทที่กม ระบุ ในการจัดทำงบประมาณ แต่ละพื้นที่จะมีการ**จัดทำแผนการพัฒนาเกษตร (รูปที่ 3-1) (ตาม guideline ของหน่วยเหนือที่เกี่ยวข้องดังรูปที่ 3-2) **ซึ่งอาจทำโดยเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน หรือ จ้างที่ปรึกษาจัดทำให้** (ในบางกรณี อาจจำเป็นต้องมีการศึกษาในรายละเอียดในบางโครงการก็เป็นไปได้) **เมื่อส่งคำของบประมาณขึ้นไป ก็จะถูกพิจารณาจากเกณฑ์** (criteria) **ที่มีการกำหนด** (รูปที่ 3-3)

รูปที่ 3-1 ตัวอย่างของแผนพัฒนาเกษตรของเมือง Fairfield

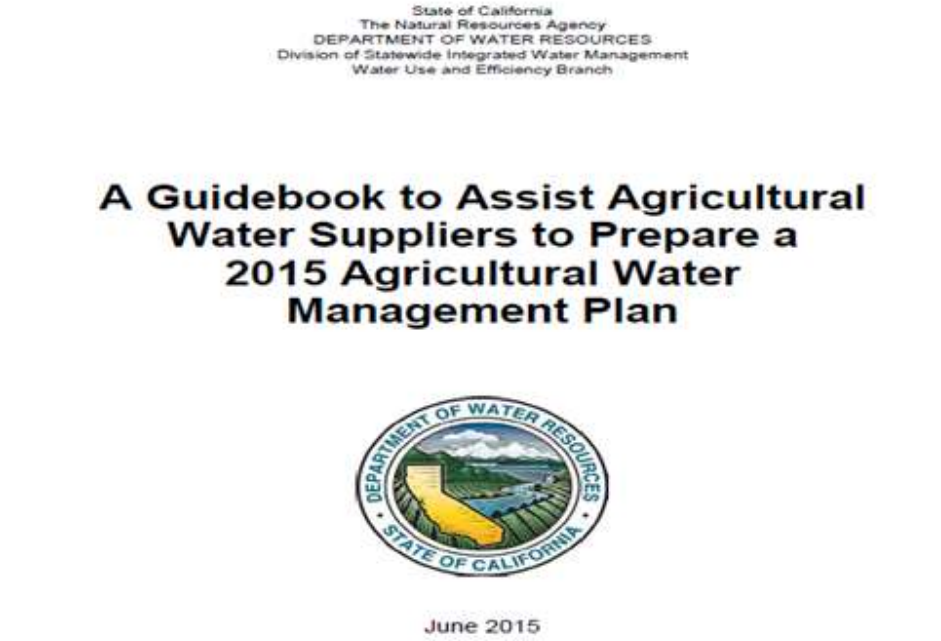
State of California
The Natural Resources Agency
DEPARTMENT OF WATER RESOURCES
Division of Statewide Integrated Water Management
Water Use and Efficiency Branch

A Guidebook to Assist Agricultural Water Suppliers to Prepare a 2015 Agricultural Water Management Plan

June 2015

รูปที่ 3-2 เอกสารแนะนำการจัดทำแผนพัฒนาเกษตร

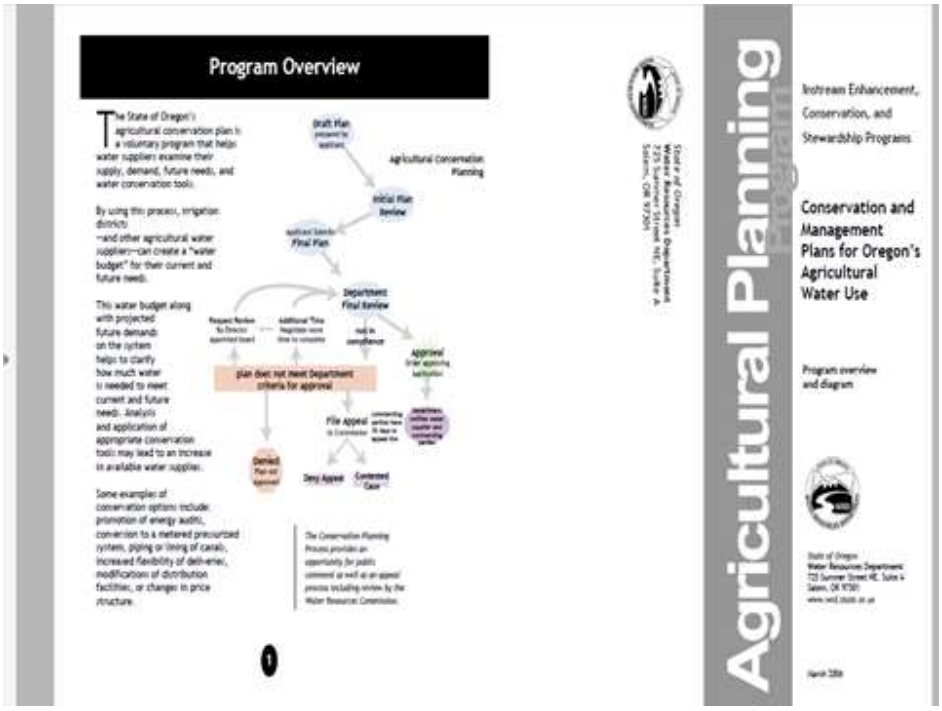

รูปที่ 3-3 **ขั้นตอนการพิจารณางบประมาณ ซึ่งมีแผนพัฒนากำกับ**

จากนั้นก็จะมีการพัฒนาแผนการใช้น้ำในภาคเกษตรรองรับแผนพัฒนาเกษตรที่กำหนดไว้ (ดังรูปที่ 3-4) บางแห่งอาจจัดทำแผนจัดการน้ำแบบบูรณาการ โดยรวมการใช้น้ำของภาคส่วนต่างๆเข้ามา (ดังรูปที่ 3-5) ซึ่งก็จะเป็นเอกสารประกอบการของบประมาณของพื้นที่ รัฐ หรือ ประเทศ ตามขนาดและวัตถุประสงค์ของโครงการต่อไป

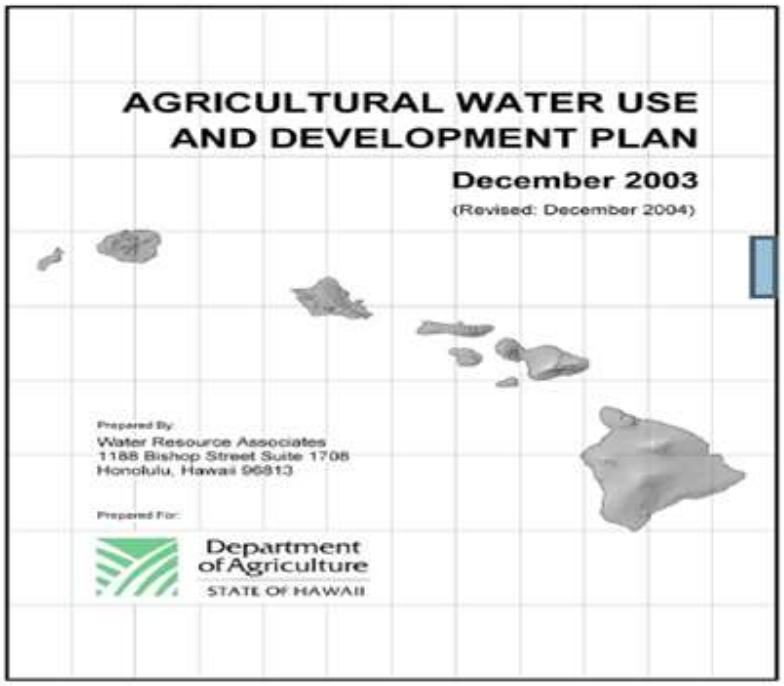

รูปที่ 3-4 แผนพัฒนาเกษตร และการใช้น้ำภาคเกษตร

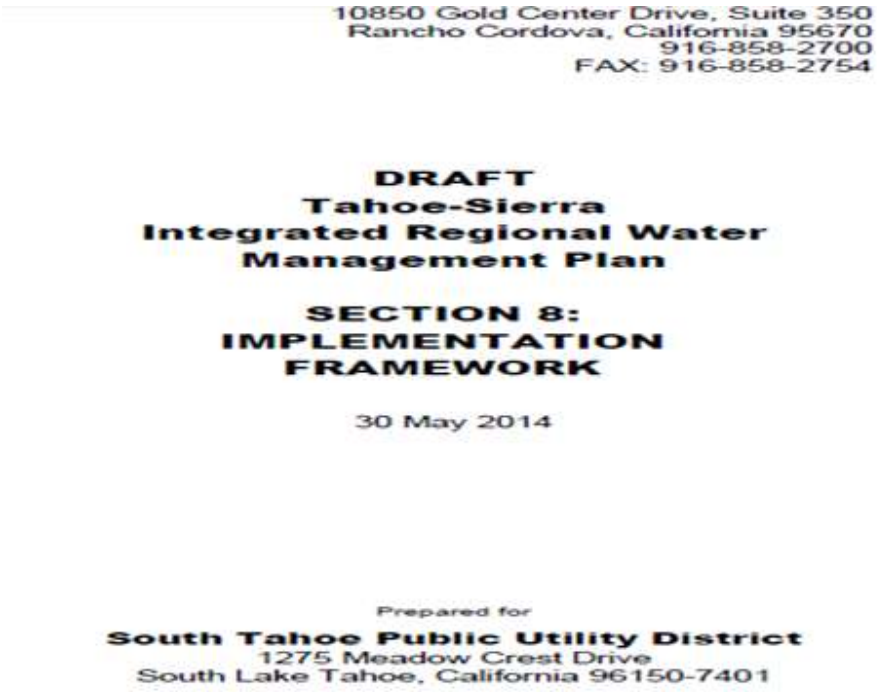

รูปที่ 3-5 แผนจัดการน้ำแบบบูรณการ ของเขต South Tahoo

<u>กรณีญี่ปุ่น</u>

การวางแผนและจัดทำงบประมาณในญี่ปุ่น มีทั้งระบบงานรัฐบาลกลาง(government) ของจังหวัด (Prefecture) และของเมือง (municipal or city) โดยจะมีการระบุถึงขนาดของโครงการ วัตถุประสงค์ของโครงการว่า ประเภทและขนาดของโครงการใด จะของบจากไหน และมีอัตราการอุดหนุนจากรัฐบาลกลาง หรือ **จังหวัดเท่าไร เช่นโครงการน้ำขนาด** ๕๐๐ เฮคเตอร์ ถ้าต้องการพัฒนา ทางเมือง จังหวัด และประเทศ จะมีอัตราส่วนการร่วมจ่ายงบประมาณด้วยอัตราหนึ่ง (มีเกณฑ์กำหนด) ซึ่งในการของบประมาณก็ต้องมีเอกสารประกอบ หรือแผนงานรองรับ

การวางแผนพัฒนา ในระยะแรก ก็ยังเป็นลักษณะโครงการเดี่ยวๆ วัตถุประสงค์เดียว หลังจากนั้น ก็มักจะ เป็นชุดโครงการ (**เชื่อมโยงงานขนาดเล็กและกลางเข้าด้วยกัน**) แต่ในระยะหลัง ส่วนกลางเน้นให้ทำแผนพัฒนาแบบบูรณการ (**รวมด้านถนน ทางระบายน้ำ** การพัฒนาเมือง) เข้าไปด้วยกัน และให้งบประมาณเป็นก้อน (ตามอัตราส่วน) **เพื่อให้เมืองมีส่วนร่วม โดยให้แต่ละพื้นที่จัดทำแผนพัฒนาแบบบูรณการประกอบการขอ** งบประมาณ (ดังรูปที่ 3-6)

รูปที่ 3-6 **ตัวอย่างการจัดทำแผนพัฒนาแบบบูรณการเพื่อความปลอดภัยและป้องกันภัยพิบัติของเมือง**

จะเห็นได้ว่า การจัดทำงบประมาณท้องถิ่นในแต่ละประเทศมีกฎเกณฑ์ที่ต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นแหล่งเงินทุน ขนาดและประเภทโครงการ และมีวิวัฒนา**การตามความเจริญเติบโตของประเทศ แต่ที่เหมือนกัน** ก็จะมีการศึกษา หรือมีแผนพัฒนากำกับ การจัดทำคำของงบประมาณ (**ทั้งในลักษณะโครงการเดี่ยว ชุดโครงการ หรือ งบประมาณบูรณการเพื่อเป้าหมายอันใดอันหนึ่ง** (เช่น **เพื่อความปลอดภัยและป้องกันภัยพิบัติ**) ซึ่งมักจะผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ และเป็นเหตุผลประกอบการ**พิจารณา และเครื่องมือการติดตาม** ประเมินผลได้

3.3 **แนวคิดการทำแผนพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรระดับจังหวัดแบบมีส่วนร่วมและแม่นยำ**

ระบบการผลิตทางเกษตรเป็นกิจกรรมของครัวเรือนราว 6 **ล้านครัวเรือนทั่วประเทศ เป็นกิจกรรมที่มี** การใช้ที่ดินร้อยละ 35 **ของพื้นที่ทั้งประเทศ เป็นกิจกรรมที่มีความสามารถในการผลิตและเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารให้กับสังคมไทยอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและด้านสังคม**

เศรษฐกิจส่งผลกระทบโดยต่อระบบการผลิตทางเกษตรและคาดว่าจะส่งผลต่อระบบอุตสาหกรรมเกษตรและระบบบริโภคของชุมชนเมืองทั้งในและนอกประเทศ จึงต้องมีการวางแผนพัฒนาระบบเกษตรในระดับจังหวัดแบบมีส่วนร่วมและแม่นยำบนพื้นฐานระบบฐานข้อมูลระดับจังหวัดเกี่ยวข้องกับทรัพยากรด้านปัจจัยการผลิต กระบวนการผลิตและผลผลิตที่ได้รับ โดยการเชื่อมโยงข้อมูลทรัพยากรน้ำและระบบเกษตร สามารถประเมินเป็นผลิตผลมวลรวมระดับจังหวัด ตามกรอบยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาของจังหวัด ซึ่งมีคณะกรรมการบริหารจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) เป็นกลไกขับเคลื่อนในระดับจังหวัด

เอกสารแนวคิดการทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับจังหวัดแบบมีส่วนร่วมและแม่นยำประกอบด้วยเนื้อหา 4 ส่วน ได้แก่ 1) หลักคิดการทำโครงการบูรณาการทรัพยากรน้ำและระบบเกษตรระดับจังหวัดแบบมีส่วนร่วม 2) ภาคีดำเนินงาน (Stakeholders) ในการทำแผนแบบมีส่วนร่วมระดับจังหวัด 3) ขั้นตอนการวางแผนพัฒนาการเกษตรระดับจังหวัดแบบมีส่วนร่วม และ 4) แนวทางการเกษตรแบบใหม่แบบแม่นยำ

3.3.1 หลักคิดการบูรณการแผนระดับจังหวัด

หลักคิดการบูรณการแผน (ทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร)ระดับจังหวัดในรายงานฉบับนี้มีคำเพิ่มเติม 3 คำจากกระบวนการวางแผนระดับจังหวัดทั่วไปที่มีการดำเนิน ได้แก่ การบูรณาการ แบบมีส่วนร่วม และแม่นยำ

การบูรณาการ หมายถึงกระบวนการซึ่งภาคีที่เกี่ยวข้องร่วมกิจกรรมทำความเข้าใจสถานภาพทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำเพื่อการเกษตรของจังหวัด ร่วมสร้างความสามารถคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรในแต่ละลุ่มน้ำตามฤดูกาล และร่วมมือวางแผนโครงการและกิจกรรมเพื่อจัดสรรและจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อพัฒนาการเกษตรอย่างมีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

แบบมีส่วนร่วม หมายถึงภาคีที่เกี่ยวข้องร่วมในกิจกรรมบูรณาการพร้อมข้อมูลตั้งแต่เริ่มต้นโครงการและกิจกรรมตามภาระและหน้าที่ของหน่วยงาน

แม่นยำ หมายถึงแผนโครงการและกิจกรรมเพื่อจัดสรรและจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อผลิตสินค้าเกษตรตรงตามความต้องการและศักยภาพของครัวเรือนเกษตร ซึ่งใช้กระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสภาพแวดล้อม จัดการกับความแปรปรวนของสภาพดินและกาลอากาศได้ และผลิตสินค้าเกษตรได้ตรงตามความต้องการของตลาดอย่างสมดุล

หลักคิดการบูรณการแผน (ทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร) ระดับจังหวัด ในรายงานฉบับนี้มีคำเพิ่มเติม 3 คำ จากกระบวนการวางแผนระดับจังหวัดทั่วไป จะทำให้ครัวเรือนเกษตรมีความเป็นเจ้าของแผนพัฒนาฯ (Ownership concept) ร่วมกับภาคีในภาคส่วนเอกชนและภาคส่วนรัฐ ได้ผลผลิตเกษตรที่มีปริมาณและคุณภาพประจำจังหวัดตามความต้องการตลาดและผู้บริโภค ลดปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมี รักษาระบบนิเวศน์และสภาพแวดล้อมดีขึ้น ลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกโดยใช้เทคโนโลยีปฏิวัติเขียวรอบสองของทวีปเอเชีย (2nd Green Revolution Technology in Asia)ส่งผลให้ระบบเกษตรใช้ทรัพยากรเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพเกิดการจ้างงานและอาชีพในชุมชนสร้างบันไดอาชีพเกษตรกร (Farmer's career path) มีความเป็นอยู่เท่าเทียบกับอาชีพต่าง ๆ ผ่านกระบวนการบูรณการและเชื่อมโยงแผนรายกระทรวง มุ่งพัฒนาครัวเรือนเกษตรกรโดยใช้ข้อมูลเพื่อให้มีความสามารถในการแก้ปัญหาการผลิตทางเกษตรและยกระดับรายได้ด้วยตนเองและเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

3.3.2 ภาคีดำเนินงาน (Stakeholders) ทำแผนแบบมีส่วนร่วมระดับจังหวัด

ใช้กลไกคณะกรรมการบริหารจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) เป็นกลไกขับเคลื่อนในระดับจังหวัด โดยมีสำนักงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนเป็นฝ่ายเลขานุการ ภาคีประกอบด้วย ภาคีผู้บริโภคในจังหวัด สภาเกษตรกรประจำจังหวัดหน่วยงานวิชาการด้านเกษตรในจังหวัดหรือใกล้เคียงหน่วยงานเอกชนภาคการผลิตและอุตสาหกรรมเกษตรโครงการชลประทานจังหวัด และสำนักงานเกษตรจังหวัดและสหกรณ์เกษตรจังหวัด

3.3.3 ขั้นตอนการวางแผนพัฒนาการเกษตรระดับจังหวัดแบบมีส่วนร่วม

กบจ., ภาคีที่เกี่ยวข้อง อบจ. และฝ่ายวิชาการสร้างแผนพัฒนาระดับจังหวัดฯ โดยใช้ขั้นตอนสองส่วน (รูป 3-) ส่วนแรกเป็นขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลของระบบนิเวศน์ธรรมชาติและระบบนิเวศน์เกษตรส่วนที่สองเป็นขั้นตอนการทำให้ครัวเรือนและชุมชนในพื้นที่เป็นเจ้าของแผนงานเพื่อนำสู่การเปลี่ยนแปลงควรดำเนินในรูปแบบประชุมปฏิบัติการระดับจังหวัด-อำเภอ-ตำบล-หมู่บ้าน โดยมีรายละเอียดของแต่ละขั้นตอนดังต่อไปนี้

ส่วนแรกเป็นขั้นตอนการทำความเข้าใจสถานภาพทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำเพื่อการเกษตรของจังหวัดดำเนินการระดับจังหวัด โดยภาคีร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลของระบบนิเวศน์ธรรมชาติและระบบนิเวศน์เกษตรต้องทำการรวมรวมข้อมูลทุติยภูมิเชิงพื้นที่และเชิงเวลาเกี่ยวข้องกับระบบเกษตรและทรัพยากรน้ำในพื้นที่

จังหวัดและแผนงานโครงการของกระทรวงที่เกี่ยวข้องที่มีการดำเนินงานในจังหวัด นำเข้าข้อมูลในระบบสารสนเทศระดับจังหวัดที่ได้รับการออกแบบให้ใช้วิเคราะห์สถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินเพื่อการผลิตทางเกษตรที่หลากหลายได้ ระบบสารสนเทศระดับจังหวัดต้องให้ภาพการเชื่อมโยงข้อมูลกายภาพ ข้อมูลชีวภาพ ข้อมูลสังคมและข้อมูลเศรษฐกิจ และสะดวกต่อการใช้งานเพื่อการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยโอกาสและภัย(SWOT)ชี้เป้าหมายด้วยข้อมูลเชิงพื้นที่ และคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรในแต่ละลุ่มน้ำตามฤดูกาลของทางเลือกการผลิตสินค้าเกษตรตามสภาพทรัพยากรน้ำในพื้นที่จังหวัดของตน

ส่วนที่สองเป็นขั้นตอนการลงพื้นที่เป้าหมายและสร้างกลไกและกระบวนการให้ครัวเรือนและชุมชนในพื้นที่เป็นเจ้าของแผนงานเพื่อนำทางเลือกสู่การปฏิบัติจริงให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นดำเนินการในระดับครัวเรือนและชุมชนโดยใช้ผลที่ได้รับจากขั้นตอนส่วนแรก ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน 3 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ 1) สร้างกลไกและกระบวนการมีส่วนร่วมการทำแผนระดับหมู่บ้านโดยพิจารณาจากทางเลือกที่ผ่านขั้นตอนแรก 2) สร้างกลไกและกระบวนการเก็บและสังเคราะห์ข้อมูลสภาพการเกษตรรายครัวเรือนและรายแปลงเกษตรระดับหมู่บ้านเพื่อจัดสรรและจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อพัฒนาการเกษตรอย่างมีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ 3) สร้างกระบวนการประชาคมแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน

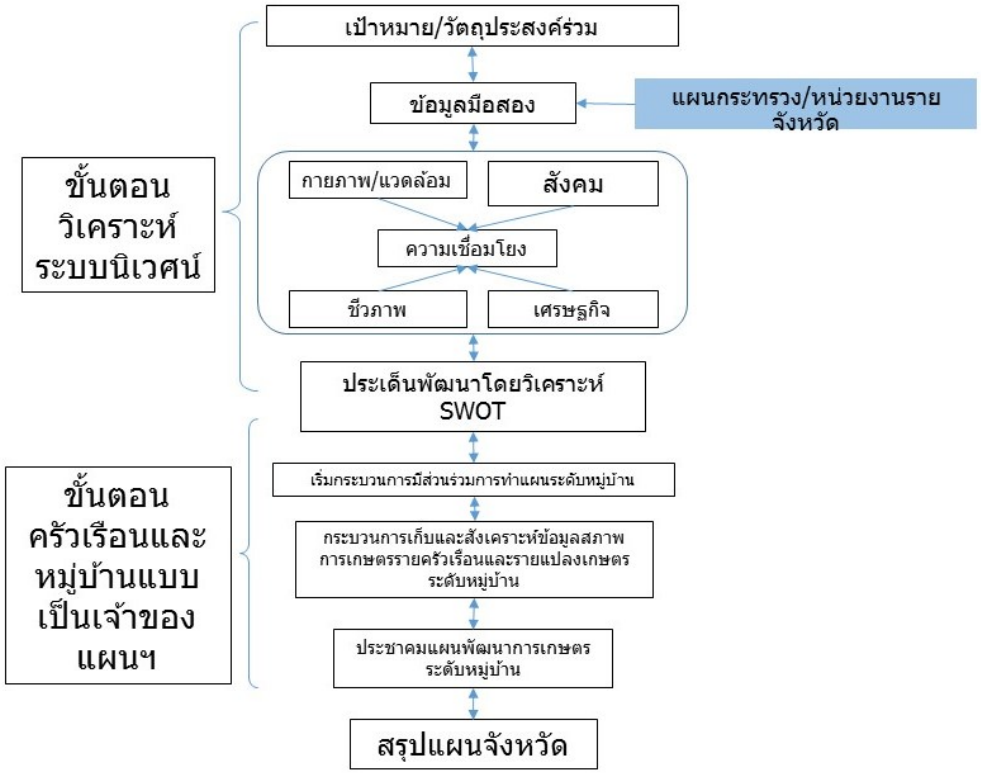

รูป 3- 7 ขั้นตอนการวางแผนพัฒนาการเกษตรระดับจังหวัดแบบมีส่วนร่วม

แหล่ง: อรรถชัย (2531)

การสรุปแผนจังหวัดพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรอย่างแม่นยำเป็นการผลิตทางเกษตรแบบใหม่ จะทำให้จังหวัดได้แผนโครงการและกิจกรรมในการจัดสรรและจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อผลิตสินค้าเกษตรตรงตามความต้องการและศักยภาพของครัวเรือนเกษตร แก้ไขปัญหาสินค้าล้นตลาด ซึ่งใช้กระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสภาพแวดล้อม จัดการกับความแปรปรวนของสภาพดินและกาลอากาศได้ และผลิตสินค้าเกษตรได้ตรงตามความต้องการของตลาดอย่างสมดุล

3.3.4 เกษตรแบบใหม่ (แบบแม่นยำ เก็บข้อมูลพร้อมพิกัด จัดการความแปรปรวน)

เกษตรแม่นยำของเครือข่ายวิจัยพัฒนาและนำใช้ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว-กม.) หมายถึง “การผลิตพืชหลักของไทยมีและใช้ฐานข้อมูลความแปรปรวนของทรัพยากรเกษตร ซึ่งสะดวกต่อการสืบค้น การประมวลผล และการเรียกใช้ เพื่อประกอบการตัดสินใจใช้ทรัพยากรและปัจจัยการผลิตจัดการความแปรปรวน เชื่อมโยงการผลิตและการบริโภค นำสู่การใช้ทรัพยากรเกษตรที่เหมาะสมต่อสภาพแวดล้อมในระดับแปลงผลิต และประกอบการกำหนดนโยบายและกระบวนการร่วมตัดสินใจเพื่อความมั่นคงทางอาหาร”(อรรถชัย, 2559) ซึ่งมีหกองค์ประกอบ (รูป 3-8) เริ่มจากองค์ประกอบการระดมความเห็นเพื่อเข้าใจบริบทของครัวเรือนเกษตรผู้ผลิตข้าว ลำไย และข้าวโพดหวานเป็นรายได้หลัก ร่วมกำหนดแผนวิจัยพัฒนานำใช้เทคโนโลยีเกษตรแม่นยำ เช่น ในกรณีการผลิตข้าวอาจจะกำหนดแนววิจัยเพื่อยกระดับการผลิตในพื้นที่ S2 เป็น S1 และการเปลี่ยนพื้นที่นา S3 และ N เป็นพืชอื่น องค์ประกอบที่สองเป็นการร่วมเก็บข้อมูลพร้อมพิกัดและฤดูการผลิตอาจจะใช้วิธีการจดบันทึกด้วยมือ การใช้อุปกรณ์ตรวจวัด หรือผสมผสานทั้งสอง องค์ประกอบที่สามเป็นการสร้างฐานข้อมูลและบริการข้อมูลที่จัดเก็บได้เพื่อสร้างความเข้าใจความแปรปรวน องค์ประกอบที่สี่เป็นการร่วมมือวิเคราะห์และสังเคราะห์โดยใช้แบบจำลองรูปแบบต่าง ๆ องค์ประกอบที่ห้าเป็นการร่วมตัดสินใจและดำเนินการแก้ไขความแปรปรวนของพื้นที่และผลผลิต และองค์ประกอบที่หกเป็นการร่วมประเมินผลการดำเนินงานและเตรียมแผนงานในฤดูต่อไป

รูป 3-8 กรอบแนวคิดการเกษตรแม่นยำในระดับครัวเรือนการผลิตรายสินค้าของจังหวัด

แหล่ง: อรรถชัย (2559)

3.3.5 สรุป

การทำแผนพัฒนาทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรระดับจังหวัดแบบมีส่วนร่วมและแม่นยำครอบคลุมเนื้อหา 4 ส่วน ได้แก่ 1) หลักคิดการทำโครงการบูรณาการทรัพยากรน้ำและระบบเกษตรระดับจังหวัดแบบมีส่วนร่วม 2) ภาคีดำเนินงาน (Stakeholders) ในการทำแผนแบบมีส่วนร่วมระดับจังหวัด 3) ขั้นตอนการวางแผนพัฒนาการเกษตรระดับจังหวัดแบบมีส่วนร่วม และ 4) แนวทางการเกษตรแม่นยำแบบใหม่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรสำหรับระบบเกษตรจังหวัดต้องมีระบบสารสนเทศที่มีการปรับปรุงข้อมูลอย่างต่อเนื่องเพื่อสนับสนุนการวางแผนพัฒนาการเกษตรโดยใช้ทรัพยากรน้ำและทรัพยากรเกษตรที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ ตามกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำ

3.4 รวบรวมความคิดเห็นต่อการศึกษาวิจัย

1) การประชุมรวบรวมความคิดเห็นต่องานวิจัย

จากผลการประชุมรวบรวมความคิดเห็นต่องานวิจัยของ ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ และพื้นที่ตัวอย่าง พบว่า การศึกษาวิจัยการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและงประมาณ ยังขาดการบรูณาการร่วมกัน ในแต่ละหน่วยงาน

จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลของจังหวัดเป็นหลัก การวิเคราะห์ศักยภาพของจังหวัด ปัญหาและความต้องการของพื้นที่ การจัดทำแผนและการวางแผนของจังหวัดตัวอย่าง เพื่อปรับกระบวนการจัดทำงบประมาณเดิม

ปัญหาและอุปสรรค พบว่า ข้อมูลที่มีไม่ตรงกัน การเก็บข้อมูลที่ไม่เหมือนกัน ของหน่วยงาน ทำให้ไม่มีข้อมูลในพื้นที่ รายละเอียดเพิ่มเติมดังภาคผนวก จ

2) ผลการออกภาคสนามในพื้นที่จังหวัดตัวอย่าง

2.1 จังหวัดลำพูน

จากการสัมภาษณ์จังหวัดนครพนม พบว่า ผลผลิตทางเกษตรหลักของจังหวัดนั้นคือ ลำไย แต่ปัจจุบันประสบปัญหาเรื่องผลผลิตน้อยและผลเล็ก จึงมีแนวคิดที่จะส่งเสริมและผลักดันการปลูกลำไย โดยส่งเสริมการปลูกลำไยแปลงใหญ่ ผลิตลำไยในฤดูให้มีคุณภาพ รักษาพันธุ์ลำไยดังเดิม ผลิตเพื่อส่งเสริมการบริโภคสด (ลำไยสีชมพู) และเพื่อส่งขายแปรรูป (อบแห้งและอบทั้งเปลือก) ส่งออกต่างประเทศ โดยใช้กลไลผลักดัน

ร่วมมือกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานจังหวัด วิสาหกิจชุมชนและเอกชน นอกจากลำไยแล้ว ข้าวก็ถือว่าเป็นผลผลิตหลักของจังหวัดนครพนมเช่นกัน

การเติบโตของ GPP จังหวัดเป็นด้านอุตสาหกรรมร้อยละ 80 เป็นการผลิตเพื่อการส่งออก แต่การชำระภาษีอยู่ที่กรุงเทพฯ รายได้ของประชากรมาจากการแกษตร ปลูกพืชผักสวนครัว และนิคมอุตาหสกรรม (เทศบาลตำบลเมืองง่า)

การพัฒนาจังหวัดยังขาดการบรูณาการ ให้ความเห็นว่า ทำอย่างไรถึงจะเชื่อมโยงการทำงานระหว่างหน่วยงานได้ หาจุดเชื่อมต่องบประมาณฟังก์ชันกับงบประมาณอื่นๆ ต้องมีขอบเขตการทำงานที่ชัดเจนและสร้างกลไกการขับเคลื่อนนั้น และแก้ไขปัญหาที่ที่ไม่มีคนรับผิดชอบได้ เช่น ทรัพย์สินที่มีการถ่ายโอนเรื่องของการซ่อมแซม ฯลฯ โดยทางจังหวัดนครพนมยินดีร่วมการศึกษาวิจัยโดยตั้งคณะทำงานร่วม รายละเอียดเพิ่มเติมดังภาคผนวก ง

2.2 จังหวัดชัยนาท

จากการสัมภาษณ์จังหวัดชัยนาท พบว่า การเติบโตของ GPP จังหวัดเป็นด้านการเกษตรร้อยละ 80 ผลกระทบด้านการเกษตร พบว่า ต้นทุนการผลิตสูง ทั้งด้านเครื่องมือ ปุ๋ยและเมล็ดพันธ์ ในพื้นที่มีการรปลูกพืชเชิงเดี่ยวมากเกินไป ทางจังหวัดเห็นว่า ควรจะปรับตัวหันมาปลูกพืชระยะสั้นและพืชที่ใช้น้ำน้อย เพื่อลดต้นทุนการเพาะปลูกและปัญหาเรื่องน้ำ บางพื้นที่มีการปรับเปลี่ยนบางแล้ว เช่น ปลูกแคนตาลูป แตงโม ฯลฯ ทางจังหวัดได้มีการสนับสนุนและส่งเสริมการด้านการเกษตรเป็นหลัก พัฒนาเป็นเกษตรแปลงใหญ่ สมาร์ทฟาร์มโดยความรู้ทางวิชาการ พื้นที่บางกลุ่มในจังหวัดได้มีการพัฒนาการปลูกข้าวโดยผลิตตามความต้องการของผู้บริโภคและจับมือกับโรงสีในการแปรรูปผลผลิต เป็นการพัฒนารูปแบบการเกษตรจากเดิมเป็นการเกษตรอุตสาหกรรมเพื่อเป็นทางเลือกหนึ่งให้เกษตรกร

แหล่งน้ำมีการพัฒนาทำแก้มลิง ในพื้นที่อำเภอหนองมะโมง โดยมีชาวบ้านเขามาร่วมดูแล ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ และกรมทรัพยากรน้ำเข้ามาช่วยวางแผนการกระจายน้ำ สามารถแก้ไขปัญหาแล้งซ้ำซากได้ รายละเอียดเพิ่มเติมดังภาคผนวก ง

2.3 จังหวัดนครพนม

จังหวัดนครพนมปลูกข้าวส่วนใหญ่ผลิตบริเวณติดลำน้ำโขง, น้ำก่ำ, ศรีสงคราม โดยข้าวหอมมะลิผลิตได้เพียง 350 กิโลกรัมต่อไร่ ส่วนหนึ่งชาวบ้านไม่อยากทำแม้มีที่นา 100 ไร่ก็ทำเพียง 20 ไร่ เนื่องจากไม่มีแรงจูงใจในการผลิต บางส่วนเปลี่ยนไปปลูกยางพาราแต่ก็เริ่มมีปัญหา ทางจังหวัดมองเรื่องการเป็นศูนย์การการส่งออกเนื่องจากความได้เปรียบของโครงสร้างจังหวัด แต่การผลิตของจังหวัดยังไม่สอดรับ รับ เช่น เรื่องแรงงาน มหาวิทยาลัยนครพนมผลิตครู 7,000 คน ซึ่งไม่ตอบตลาดแรงงานที่จะเกิดขึ้นในจังหวัด ส่งเสริมการส่งออกข้าวหอมมะลิแต่กำลังผลิตไม่พอจะส่งออกในปริมาณมากๆ เป็นต้น ทั้งนี้ควรเริ่มเน้นการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเห็นถึงความเปลี่ยนแปลงนี้

งานด้านน้ำส่วนใหญ่เป็นการขุดลอก ระบบลำคลอง เช่น คลอง, ห้วย, ฝาย และแหล่งน้ำ โดยอาศัยการออกประชาคมราย อบต.ในการรวบรวมความต้องการ โดยการทำงานมีการบูรณาการร่วมกันกับยุทธศาสตร์จังหวัดและนโยบายรัฐบาล ปัญหาที่พบในการบริหารงานของอบจ.คือการออกข้อบัญญัติไม่สามารถบังคับใช้ได้อย่างจริงจัง และการที่จังหวัดกับอบจ.มีพื้นที่ทับซ้อนกันเกิดปัญหาการใช้งบประมาณทั้งนี้บ่อยครั้งทางจังหวัดของให้อบจ.ใช้งบประมารแต่เป็นเรื่องที่ขัดกับระเบียบหรือหมวดเบิกจ่ายการใช้เงินงบประมาณทำให้เกิดปัญหาบ่อยครั้ง รายละเอียดเพิ่มเติมดังภาคผนวก ง

2.4 จังหวัดระยอง

สำหรับจังหวัดระยองนั้นมองว่าการทำงานร่วมกับอบจ.ยังเป็นปัญหาอยู่ เนื่องจากมีบทบาทหน้าที่ที่ซ้ำซ้อนกัน จึงพิจารณาเชิญเข้าร่วมเป็นเพียงบางการประชุม และในแผนพัฒนาของจังหวัดระยองพิเศษกว่าที่อื่นคือ มีการรวมแผนของภาคเอกชนด้วย

การจัดการงบประมาณยังไม่สมดุลกับภาระหน้าที่โดยเฉพาะการจัดเก็บภาษีของสรรพากรที่ยึดตามที่จดทะเบียนมากกว่าที่ตั้งซึ่งโรงงานและนิคมจ่ายภาษีให้กรุงเทพฯ แต่ใช้สาธารณูปโภคของจังหวัดระยอง ทำให้ระยองเสียประโยชน์ แม้ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมจากส่วนกลางแต่ก็ไม่เพียงพอ สภาพทรัพยากรน้ำน่าจะเพียงพอสำหรับอนาคต แต่ปัญหาที่กำลังเผชิญคือเรื่องคุณภาพน้ำประปา รายละเอียดเพิ่มเติมดังภาคผนวก ง

2.5 จังหวัดพัทลุง

พื้นที่เป็นสังคมเกษตรกรรมถือเป็นศูนย์กลางการเกษตรภาคใต้ ประกอบด้วยพืชหลัก ยางพารา, ปาล์ม , ข้าว และผลไม้ ปศุสัตว์ โค, สุกร, ไก่ และวัวชน ทางจังหวัดให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยว ซึ่งกำลังเติบโตในรูปแบบท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเชิงเกษตร และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ลักษณะการเกษตรเป็นลักษณะผสมผสานปรับตัวตามตลาด เช่น เพิ่มช่องทางการแปรรูป เช่น หมอนและที่นอนยางพารา, กล้วยฉาบ ในเรื่องผลผลิตล้นตลาด เช่น ผลไม้ กำลังผลักดันการพัฒนาจากองค์ความรู้ในท้องถิ่นเรื่องการออกผลผลิตนอกฤดู รวมถึงการแปรรูปและพัฒนาเป็นกลุ่ม SME และยังผลักดันพืชทางเลือก เช่น มะนาว, ผักเหลียง และผักหวาน เป็นรายได้เสริมยางพารา

น้ำอุปโภคไม่ขาดแคลนมีแหล่งน้ำธรรมชาติสำรองเพียงพอ ในช่วงหน้าฝนมีปัญหาน้ำท่วมน้ำหลากอยู่บ้างเนื่องจากสถาพพื้นที่เป็นที่ลาดชันจากเทือกเขาบรรทัดลงสู่ทะเลสาบสงขลา ซึ่งชาวบ้านก็ปรับตัวได้ ไม่ค่อยเดือดร้อนติดขัดตรงด้านการสัญจรที่เป็นอุปสรรคบ้าง โดยอ่างเก็บน้ำป่าพยอม, ป่าบอน, เขาลูกช้าง มีน้ำระดับ 70% เพียงพอสำหรับใช้ในช่วงหน้าแล้ง โดยปัจจุบันทางจังหวัดได้ตั้ง “คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำรายลุ่มน้ำย่อย” โดยมีผู้ว่าฯ เป็นประธาน, หน่วยงานราชการ (จังหวัด, อำเภอ, ตำบล) รายลุ่มน้ำย่อย, เอกชน, มหาวิทยาลัยทักษิณ และกลุ่มผู้ใช้น้ำ ร่วมในการพิจารณาทรัพยากรน้ำ เช่น ฝายขนาดเล็ก และสระเก็บน้ำ มีการประชุมทุกเดือน เน้นด้านการเกษตร ไม้ยืนต้น และเกษตรผสมผสาน รายละเอียดเพิ่มเติมดังภาคผนวก ง

3.5 แนวคิดการจัดทำแผน และการบูรณาการแผนฯในพื้นที่จังหวัดและกลุ่มจังหวัด

3.5.1 พรบ. ที่เกี่ยวข้อง

1) พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีพ.ศ.2546 ประกาศ ณ วันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2546

มาตรา 10 ในกรณีที่ภารกิจใดมีความเกี่ยวข้องกับหลายส่วนราชการหรือเป็นภารกิจที่ใกล้เคียงหรือต่อเนื่องกัน ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องนั้นกำหนดแนวทางการปฏิบัติราชการเพื่อให้เกิดการบริหารราชการแบบบูรณการร่วมกัน โดยมุ่งให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ

ให้ส่วนราชการมีหน้าที่สนับสนุนการปฏิบัติราชการของผู้ว่าราชการจังหวัดหรือหัวหน้าคณะผู้แทนในต่างประเทศ เพื่อให้การบริหารราชการแบบบูรณาการในจังหวัดหรือในต่างประเทศ แล้วแต่กรณี สามารถใช้อำนาจตามกฎหมายได้ครบถ้วนตามความจำเป็นและบริหารราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินพ.ศ.๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2550ประกาศ ณ วันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2550

มาตรา 7 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสามของมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534

"เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานแบบบูรณาการในจังหวัดหรือกลุ่มจังหวัด ให้จังหวัดหรือกลุ่มจังหวัดยื่นคำขอจัดตั้งงบประมาณได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ในกรณีนี้ให้ถือว่าจังหวัดหรือกลุ่มจังหวัดเป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ"

มาตรา 9 ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา 53 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

มาตรา 53 ในจังหวัดหนึ่งให้มีคณะกรมการจังหวัด ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของผู้ว่าราชการจังหวัดในการบริหารราชการแผ่นดินในจังหวัดนั้น กับปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายหรือมติของคณะรัฐมนตรีกำหนด"

มาตรา 10 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 53/1 และมาตรา 53/2 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534

มาตรา 53/1 ให้จังหวัดจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระดับชาติ และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นในจังหวัด

ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดให้มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างหัวหน้าส่วนราชการที่มีสถานที่ตั้งทำการอยู่ในจังหวัดไม่ว่าจะ

เป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาคหรือราชการบริหารส่วนกลางและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดในจังหวัดรวมทั้งผู้แทนภาคประชาสังคม และผู้แทนภาคธุรกิจเอกชน

การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามวรรคหนึ่ง จำนวนและวิธีการสรรหาผู้แทนภาคประชาสังคมและผู้แทนภาคธุรกิจเอกชนตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

เมื่อประกาศใช้แผนพัฒนาจังหวัดแล้ว การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการดำเนินกิจการของส่วนราชการและหน่วยงานอื่นของรัฐทั้งปวงที่กระทำในพื้นที่จังหวัดต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดดังกล่าว

มาตรา 53/2 ให้นำความในมาตรา 53/1 มาใช้บังคับกับการจัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดด้วยโดยอนุโลม"

มาตรา 11 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 55/1 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534

มาตรา 55/1 ในจังหวัดหนึ่งนอกจากกรุงเทพมหานคร ให้มีคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัดคณะหนึ่ง เรียกโดยย่อว่า "ก.ธ.จ." ทำหน้าที่สอดส่องและเสนอแนะการปฏิบัติภารกิจของหน่วยงานของรัฐในจังหวัดให้ใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและเป็นไปตามหลักการที่กำหนดไว้ในมาตรา 3/1

ก.ธ.จ. ประกอบด้วยผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีซึ่งมีเขตอำนาจในจังหวัดเป็นประธาน ผู้แทนภาคประชาสังคม ผู้แทนสมาชิกสภาท้องถิ่นที่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารและผู้แทนภาคธุรกิจเอกชน ทั้งนี้ จำนวน วิธีการสรรหา และการปฏิบัติหน้าที่ของ ก.ธ.จ. ให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

ในกรณีที่ ก.ธ.จ. พบว่ามีการละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับหรือมีกรณีที่เป็นการทุจริต ให้เป็นหน้าที่ของ ก.ธ.จ. ที่จะต้องแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป"

3) พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2551 ให้ไว้ ณ วันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2551

มาตรา 3 ในพระราชกฤษฎีกานี้ “จังหวัด” หมายความว่า จังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน แต่ไม่รวมถึงกรุงเทพมหานคร “กลุ่มจังหวัด” หมายความว่า กลุ่มจังหวัดที่จัดตั้งตามมาตรา 26

“ก.น.จ.” หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ

“ก.บ.จ.” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ

“ก.บ.ก.” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ

“แผนพัฒนาจังหวัด” หมายความว่า รายการเกี่ยวกับโครงการและแผนงานต่าง ๆ ของจังหวัด ที่จำเป็นต้องจัดทำเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และทิศทางการพัฒนาของจังหวัดในอนาคต

“แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด” หมายความว่า รายการเกี่ยวกับโครงการและแผนงานต่าง ๆ ของกลุ่มจังหวัดที่จำเป็นต้องจัดทำเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และทิศทางการพัฒนาของกลุ่มจังหวัด ในอนาคต

“แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด”หมายความว่า แผนที่แปลงแผนพัฒนาจังหวัดสู่การปฏิบัติโดยระบุถึงโครงการต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องดำเนินการในจังหวัดในแต่ละปีงบประมาณเพื่อให้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์และทิศทางการพัฒนาของจังหวัด ทั้งนี้ ไม่ว่าโครงการนั้นจะดำเนินการโดย จังหวัด กระทรวง ทบวง กรม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐ หรือเอกชน

“แผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด” หมายความว่า แผนที่แปลงแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดสู่การปฏิบัติโดยระบุถึงโครงการต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องดำเนินการในกลุ่มจังหวัดในแต่ละปีงบประมาณเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และทิศทางการพัฒนาของกลุ่มจังหวัด ทั้งนี้ ไม่ว่าโครงการนั้นจะ

ดำเนินการโดยจังหวัด กลุ่มจังหวัด กระทรวง ทบวง กรม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐ หรือเอกชน

"งบประมาณจังหวัด" หมายความว่า รายการงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่จังหวัดยื่นคำขอจัดตั้งต่อสำนักงบประมาณเพื่อดำเนินการตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด

"งบประมาณกลุ่มจังหวัด" หมายความว่า รายการงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่กลุ่มจังหวัดยื่นคำขอจัดตั้งต่อสำนักงบประมาณเพื่อดำเนินการตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด "ภาคประชาสังคม" หมายความว่า สภาองค์กรชุมชนตำบลตามกฎหมายว่าด้วยสภาองค์กรชุมชน และองค์กรภาคประชาสังคมอื่นที่ ก.น.จ. กำหนด

"พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี" หมายความรวมถึงพระราชบัญญัติงบประมาณ รายจ่ายเพิ่มเติมและพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายด้วย

3.5.2 ประเภทของแผนพัฒนาท้องถิ่น

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 กำหนดประเภทของแผนพัฒนาท้องถิ่นไว้ 2 ประเภท ดังนี้

"แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา" หมายความถึง ยุทธศาตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์พันธกิจและจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนาอำเภอ

"แผนพัฒนาสามปี" หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่อง ก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปีโดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี และเป็นแผนซึ่งการจัดทำแผนพัฒนาสามปีจะมีความเชื่อมโยงกับการจัดทำงบประมาณประจำปีอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากการจัดทำงบประมาณในระบบมุ่งเนนผลงาน

สำหรับ "แผนปฏิบัติการ"ที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2548 นั้น มิใช่การจัดทำแผนพัฒนา แต่เป็นเอกสารที่รวบรวมแผนงานโครงการ กิจกรรมที่ดำเนินการจริงทั้งหมดในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละปีงบประมาณ เพื่อให้ทราบกิจกรรมการพัฒนาในพื้นทีที่ดำเนินการ

3.5.3 การประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น

การประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น อาศัยรูปแบบคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่กำหนดกรอบ ทิศทาง แนวทาง รวมทั้งประสานการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนทองถิ่นในจังหวัดให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ และ แนวทางการ พัฒนาจังหวัด อำเภอ ตรวจสอบวิเคราะห์และประสานแผนพัฒนาของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด และให้ความเห็นชอบร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หรือ แผนพัฒนาสามปี ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด รวบรวมข้อมูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เพื่อประโยชน์ในการประสานแผนคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น อาจมอบอำนาจในการให้ความเห็นชอบ ร่างแผนพัฒนาฯ ให้คณะอนุกรรมการประสานแผนระดับอำเภอ เพื่อปฏิบัติหน้าที่แทนได้ภายใต้การ กำหนดกรอบนโยบาย แนวทางการพัฒนาที่คณะกรรมการประสานแผนกำหนด

สำหรับองค์ประกอบขององค์กรในการจัดทำและประสานแผนพัฒนา จะมีลักษณะ"ไตรภาคี" โดยมีองค์ประกอบจาก ตัวแทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนของราชการบริหารส่วนภูมิภาคและรัฐวิสาหกิจ และตัวแทนจากภาคประชาชนในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการประสานงานและบูรณาการ รวมทั้งสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารท้องถิ่น

3.5.4 การบูรณาการแผนงาน/โครงการในการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ในระดับพื้นที่จังหวัด (Area Based)

กระทรวงมหาดไทยได้เสนอให้คณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา เรื่องการบูรณาการแผนงาน/โครงการในการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ในระดับพื้นที่จังหวัด (Area Based) โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ทำความเห็นประกอบเสนอเลขาธิการคณะรัฐมนตรีนำเข้าสู่วาระการ

พิจารณาของคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2557 ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบโดยสรุปในประเด็นข้อเสนอและความคิดเห็นประเด็นสำคัญดังนี้

1. เห็นชอบแนวทางการบูรณาการแผนงาน/โครงการในการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ในระดับพื้นที่จังหวัด (Area Based) ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ ดังนี้

1.1 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ให้ส่วนราชการแจ้งแผนงาน/โครงการที่จะลงไปปฏิบัติในพื้นที่ให้จังหวัดทราบโดยด่วน เพื่อให้จังหวัดสามารถบูรณาการการทำงานในระดับพื้นที่ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 นโยบายที่สำคัญของรัฐบาล และปัญหา/ความต้องการของประชาชนในพื้นที่ กรณีที่คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) มีมติเห็นสมควรที่จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงพื้นที่ และ/หรือระยะเวลาดำเนินโครงการของส่วนราชการให้เหมาะสมสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด สภาพปัญหา และความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ให้จังหวัดนำเสนอส่วนราชการพิจารณาดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

1.2 สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ.2559 เป็นต้นไป กำหนดให้ส่วนราชการจะต้องแจ้งแผนงาน/โครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณให้ดำเนินการในพื้นที่ให้จังหวัด/กลุ่มจังหวัดทราบภายใน 30 วัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณมีผลใช้บังคับ เพื่อให้เกิดการบูรณาการแผนงาน/โครงการและงบประมาณระหว่างส่วนราชการกับพื้นที่ของจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

2. ให้กระทรวงมหาดไทยรับความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่เห็นควรให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ศักยภาพและปัญหาของจังหวัดอย่างจริงจังและการจัดทำโครงการที่เชื่อมโยงสอดรับกับยุทธศาสตร์การพัฒนาที่กำหนด คณะกรรมการประสานแผนส่วนกลางและจังหวัดควรให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.น.จ.) พิจารณาตั้งเป็นคณะทำงานหรืออนุกรรมการของ ก.น.จ. เพื่อทำหน้าที่ประสานแผนในระดับชาติและกระทรวงสู่พื้นที่จังหวัด/กลุ่มจังหวัดให้ทั้งแผนงาน/แผนคน/แผนเงิน สอดคล้องกับศักยภาพ/ปัญหาในแต่ละ

พื้นที่ รวมทั้งพัฒนาระบบติดตามประเมินผลแผนพัฒนาจังหวัดในทุกระดับเพื่อให้ผลการดำเนินการตามแผนสามารถบรรลุเป้าประสงค์ของการพัฒนาที่วางไว้ในแต่ละพื้นที่ ไปพิจารณาดำเนินการด้วย

3. ในการดำเนินแผนงาน/โครงการในการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ในระดับพื้นที่จังหวัด ให้จัดทำเป็นแผนปฏิบัติการ (Action Plan)กำหนดระยะเวลาการดำเนินการตามลำดับความสำคัญเร่งด่วน เป้าหมาย ผลสัมฤทธิ์ และแนวทางการติดตามประเมินผลให้ชัดเจน

สำนักงบประมาณได้นำเอาแนวคิดระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานมาปรับใช้กับการงบประมาณของประเทศไทย ซึ่งระยะต่อมาได้เรียกการงบประมาณแบบปัจจุบันของประเทศไทยว่า “ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance - Based Budgeting: SPBB)”โดยคำนึงถึงความสำเร็จของงานตามเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติ และแนวคิดการกระจายอำนาจความรับผิดชอบในการวางแผนการจัดการและการบริหารงบประมาณแก่กระทรวง กรม ซึ่งระบุโครงสร้างหน้าที่ความรับผิดชอบ เป้าหมายการให้บริการของกระทรวง กรม และ หัวหน้าส่วนราชการ ต่อเป้าหมาย/ผลผลิต/ผลลัพธ์ของหน่วยงาน

แนวคิดการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐที่เป็นแนวคิดหลักในการจัดการรายจ่ายภาครัฐสมัยใหม่ (Public Expenditure Management : PEM) ประกอบด้วยหลักการสำคัญ 3 ประการดังนี้ .-

ประการแรก การรักษาวินัยทางการคลัง (Fiscal Discipline)ได้แก่.-

- รัฐบาลรับผิดชอบเป้าหมายทางการคลังระยะยาว
- สมมุติฐานทางเศรษฐกิจในการกำหนดเป้าหมายทางการคลังต้องมีความเป็นไปได้
- ใช้กรอบประมาณการรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลางกำหนดและควบคุมวินัยทางการคลัง
- ติดตามทบทวนเป้าหมายทางการคลังอย่างต่อเนื่อง

ประการที่สอง การจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิผล (Effective Allocation)ได้แก่.-

- มีการกำหนดแผน/ยุทธศาสตร์ชาติ
- จัดลำดับความสำคัญและคำนึงถึงความมีประสิทธิผล

- ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลางแยกรายละเอียดงบประมาณตามนโยบายเดิมและนโยบายใหม่
- จัดทำงบประมาณเป็นแบบ Top-down

ประการที่สาม การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ (Operational Efficiency)ได้แก่.-

- การให้ความสำคัญกับผลการดำเนินงานแทนการควบคุมปัจจัยนำเข้า
- โครงสร้างการทำงานของภาครัฐมีการกระจายอำนาจจากระดับบนอย่างเหมาะสม โดยมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนในแต่ละระดับ
- มีการติดตามและประเมินผล

หลักการและองค์ประกอบสำคัญของการงบประมาณประเทศไทยในปัจจุบัน ประกอบด้วยสาระสำคัญโดยสรุปดังต่อไปนี้

1) หลักการและกรอบแนวคิดของระบบงบประมาณแบบ SPBB

ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์เน้นการใช้ยุทธศาสตร์ชาติและนโยบายรัฐบาลเป็นหลักในการจัดการทรัพยากรให้เกิดประสิทธิผล คุ้มค่า และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน โดยเพิ่มบทบาทและความรับผิดชอบของกระทรวง กรม ในการบริหารจัดการงบประมาณ และคำนึงถึงความโปร่งใส ตรวจสอบได้

2) องค์ประกอบสำคัญของระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ หรือ SPBB ประกอบด้วย

2.1 การมุ่งเน้นผลสำเร็จตามเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ โดยให้ความสำคัญกับความสำเร็จตามเป้าหมายในทุกระดับตั้งแต่เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติ เป้าหมายการให้บริการของกระทรวงและหน่วยงาน จนถึง เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ตามพื้นที่ โดยมีผู้รับผิดชอบในแต่ละระดับอย่างชัดเจน (รูปที่ 3-9)

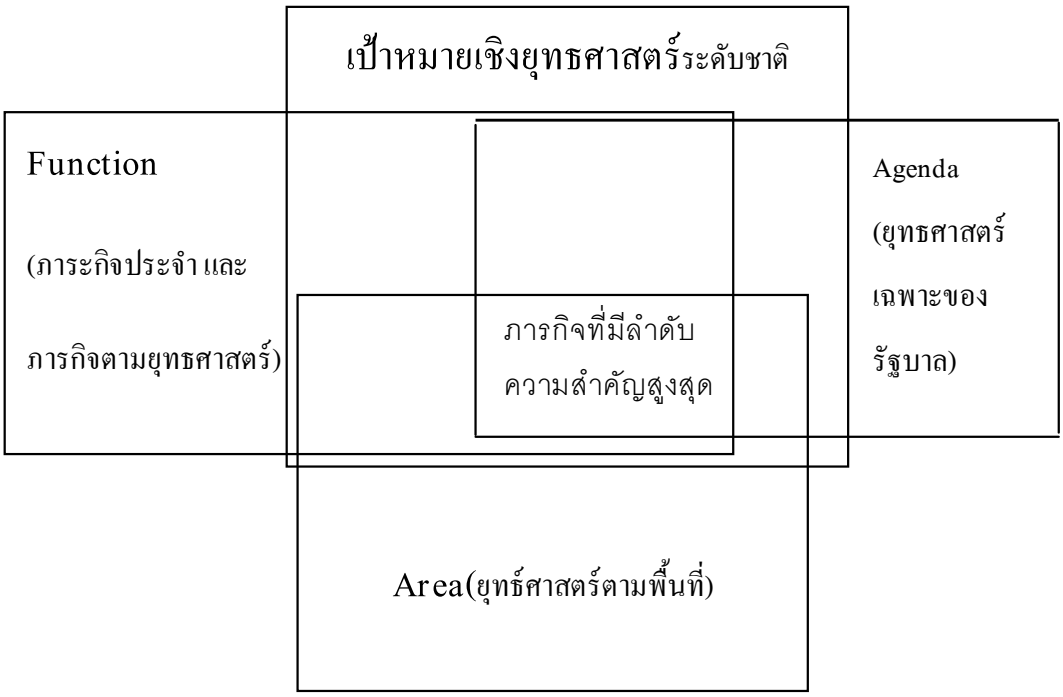

รูปที่ 3-9 ลักษณะมิติงานในการจัดการงบประมาณตามกระบวนทัศน์ใหม่

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติ เป็นผลลัพธ์ที่รัฐบาลคาดหวังจะให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนและประเทศชาติ รัฐบาลที่เข้ามาบริหารประเทศจะต้องมีกรอบนโยบายเป็นแนวทางในการบริหารประเทศ โดยใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายและกรอบเวลาที่กำหนด ทั้งนี้ เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติของรัฐบาลจะเป็นการกำหนดเป้าหมายตามวาระ 4 ปีของรัฐบาล และสามารถกำหนดเป้าหมายเป็นรายปีได้ สำนักงบประมาณจะมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติของรัฐบาลให้เป็นเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ประจำปี และแปลงเป็นยุทธศาสตร์ในการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อเป็นแนวทางในการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีของรัฐบาล

- เป้าหมายภาระกิจตามยุทธศาสตร์เฉพาะของรัฐบาล : Agendaได้แก่นโยบายเฉพาะเรื่องของรัฐบาลที่ไม่ได้ขึ้นอยู่กับกระทรวงใดกระทรวงหนึ่งเป็นการเฉพาะ แต่มุ่งเน้นการมี

เป้าหมายการดำเนินงานร่วมกัน มีหน่วยงานผู้รับผิดชอบ และมีผู้สนับสนุนอย่างชัดเจน เช่น นโยบายการปราบปรามยาเสพติด ตลอดจนนโยบายเร่งด่วนต่างๆ ของรัฐบาล เป็นต้น

- เป้าหมายภาระกิจประจำและภารกิจตามยุทธศาสตร์ : Function หรือ การให้บริการของกระทรวงและหน่วยงาน จะต้องเชื่อมโยงและสอดคล้องกับเป้าหมาย/ยุทธศาสตร์ระดับชาติ และยุทธศศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี ซึ่งมีกระทรวงและหน่วยงานเป็นศูนย์กลางรับผิดชอบทำงานตามภารกิจกระทรวงที่มีเป้าหมายและแนวทางที่ชัดเจน ภายใต้ขอบเขต อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบ เป้าหมายการให้บริการของกระทรวงและหน่วยงาน อาจกำหนดผลผลิตของหน่วยงาน เป็นการบริการหรือสิ่งของที่ให้บริการแก่ประชาชน และมีตัวชี้วัดผลสำเร็จที่แสดงในหลายมิติ ทั้งในเชิงปริมาณ คุณภาพ เวลา และค่าใช้จ่าย
- เป้าหมายยุทธศาสตร์ตามพื้นที่ : Areaหมายถึงเป้าหมายและยุทธศาสตร์ที่เน้นเฉพาะในพื้นที่ ที่สอดคล้องกับเป้าหมายยุทธศาสตร์ระดับชาติและนโยบายรัฐบาล เช่น พื้นที่กลุ่มจังหวัดตามแผนบูรณาการของรัฐบาลในพื้นที่ภาคเหนือ โดยแบ่งเป็นกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 6 จังหวัด และ กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 5 จังหวัด พื้นที่ในจังหวัด หรือภารกิจที่รับผิดชอบดำเนินการในต่างประเทศ เป็นต้น

2.2 เน้นหลักการธรรมาภิบาล ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์

เป็นระบบงบประมาณที่เน้นหลักการธรรมาภิบาล หรือหลักการบริหารจัดการที่ดี

การจัดทำงบประมาณยึดแนวทางเพื่อนำไปสู่รูปแบบการบริหารจัดการที่ดี ในระบบราชการ 2 แนวทางดังนี้

แนวทางที่ 1 การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในแต่ละระดับให้ชัดเจน ตั้งแต่ระดับรัฐบาล หรือคณะรัฐมนตรีรับผิดชอบต่อผลสำเร็จตามเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติ เนื่องจากรัฐบาลเป็นผู้บริหารและกำหนดนโยบายสูงสุดของประเทศ สู่ระดับกระทรวง หรือรัฐมนตรีที่รับผิดชอบต่อผลสำเร็จตามเป้าหมายการ

ให้บริการของกระทรวง และสิ้นสุดที่ระดับหน่วยงาน หรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบต่อผลสำเร็จของผลผลิตที่ส่งผลโดยตรงต่อประชาชน

แนวทางที่ 2 พัฒนาระบบการติดตามประเมินผล และการรายงานผลการดำเนินงานที่โปร่งใสตรวจสอบได้ เพื่อเป็นการตรวจสอบผลการดำเนินงานของทุกหน่วยงานว่าบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยมีตัวชี้วัดผลสำเร็จในทุกมิติ ทั้งตัวชี้วัดเชิงปริมาณ คุณภาพ เวลา และค่าใช้จ่ายอย่างชัดเจน เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการบริหาร ตลอดจนเป็นการแสดงความรับผิดชอบของหน่วยงานต่อผลสำเร็จของงาน มีรูปแบบการรายงานผลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ รายงานผลการปฏิบัติงานและรายงานด้านการเงิน ซึ่งจะต้องเปิดเผยต่อสาธารณะเพื่อความโปร่งใสและตรวจสอบได้

3. การมอบอำนาจการบริหารจัดการงบประมาณ เน้นให้กระทรวง และหน่วยงานรับผิดชอบกำหนดเป้าหมายและยุทธศาสตร์ในการให้บริการที่มีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกันในแต่ละระดับ เพื่อบรรลุผลสำเร็จของเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติ และส่งเสริมให้กระทรวง/หน่วยงานมีบทบาทในการตัดสินใจมากขึ้น ผ่อนคลายกฎระเบียบต่าง ๆ ให้กระทรวงและหน่วยงานมีความคล่องตัวในการบริหารจัดการงบประมาณมากขึ้น เพื่อให้สามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์สู่ประชาชนได้อย่างเป็นรูปธรรม

4. การเพิ่มขอบเขตความครอบคลุมของงบประมาณ การจัดทำงบประมาณรายจ่ายที่ผ่านมามีขอบเขตจำกัดอยู่แต่เพียงค่าใช้จ่ายของกิจกรรมที่ใช้จ่ายจากเงินงบประมาณแผ่นดินเท่านั้น ไม่รวมกิจกรรมที่ใช้เงินนอกงบประมาณ เช่น เงินกู้ เงินช่วยเหลือ และเงินรายได้ของหน่วยงาน ดังนั้น การนำเงินนอกงบประมาณมาพิจารณาร่วมกันกับงบประมาณรายจ่ายประจำปีจะทำให้แผนการเงินโดยรวมของภาครัฐมีความสมบูรณ์ครอบคลุมและสามารถใช้ประโยชน์ในการวางแผนทางการเงินและการคลังได้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น

5. การประมาณการงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง (Medium Term Expenditure Framework : MTEF) เป็นการประมาณการรายจ่าย 3 ปีล่วงหน้าจากค่าใช้จ่ายที่หน่วยงานได้รับอนุมัติในปัจจุบัน ภายใต้สมมติฐานว่า “ไม่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายใหม่” สำหรับแผนงานต่างๆ เหล่านั้น ซึ่งจะทำให้มั่นใจได้ว่าสัดส่วนของค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในอนาคตนั้นสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนา

ประเทศในแต่ละด้านการประมาณการวงเงินงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลางจะดำเนินการทั้งแบบจากระดับบนสู่ระดับล่าง (Top Down) และจากระดับล่างขึ้นสู่ระดับบน (Bottom Up) โดยการประมาณการจากระดับบนสู่ระดับล่าง (Top Down) จะเป็นการประมาณการรายจ่ายจากระดับนโยบาย โดยพิจารณาจากสมมติฐานทางเศรษฐกิจและนโยบายการคลังของรัฐบาล ส่วนการประมาณการจากระดับล่างขึ้นสู่ระดับบน (Bottom Up) จะเป็นการประมาณการรายจ่ายจากระดับหน่วยงาน ซึ่ง MTEF ทั้ง 2 แบบ ทำให้สำนักงบประมาณและรัฐบาลทราบถึงตัวเลขพื้นฐานของงบประมาณในแต่ละปี ซึ่งรัฐบาลอาจมีนโยบายที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเลขดังกล่าวได้ โดยใช้ข้อมูลผลการดำเนินงานของส่วนราชการมาช่วยในการตัดสินใจ นอกจากนี้ยังช่วยให้การวางแผนการจัดสรรทรัพยากรมีประสิทธิภาพและรักษาวินัยทางการคลัง

3.5.5 โครงสร้างระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์

ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ตามที่ผู้บริหารระดับสูงของสำนักงบประมาณกำหนดไว้ ได้กำหนดโครงสร้างที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้รับผิดชอบการดำเนินงานไว้ 3 ระดับ คือ รัฐบาล กระทรวง และส่วนราชการโดยใช้เป้าหมายและยุทธศาสตร์เป็นตัวนำไปสู่ความสำเร็จที่ต้องการ กระบวนการทำงานจะมีความเชื่อมโยงและมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ส่วนราชการจะต้องปฏิบัติงานภายใต้กระทรวงซึ่งรับนโยบายจากรัฐบาลไปปฏิบัติ และมีจุดมุ่งหมายสุดท้ายคือเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ โดยมีระบบการติดตามและประเมินผลความสำเร็จของแต่ละระดับจากตัวชี้วัดที่กำหนดไว้

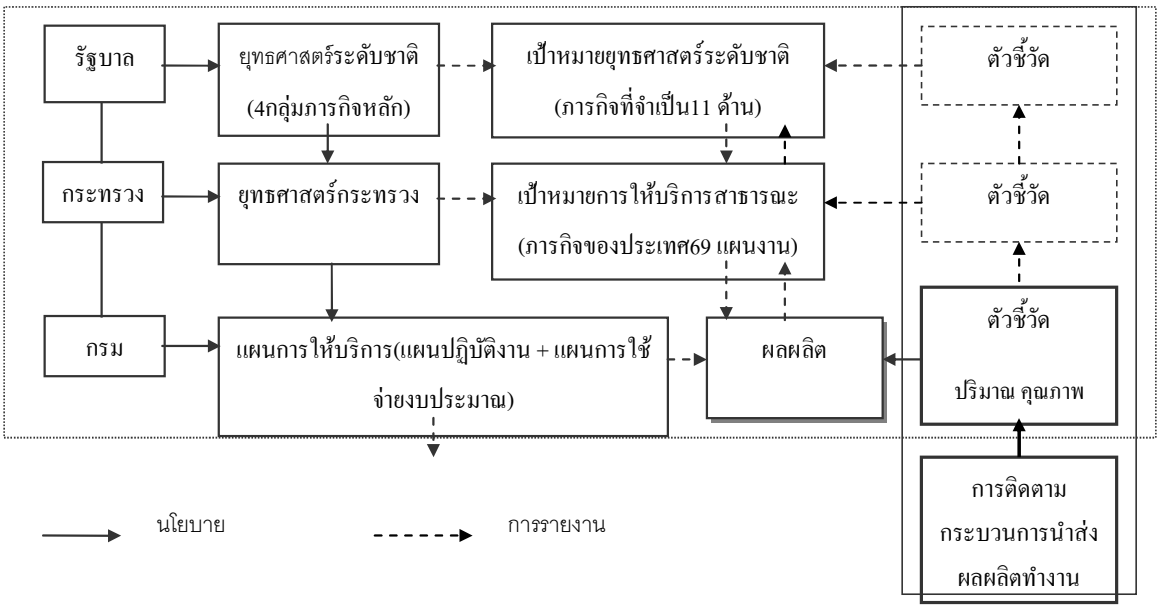

รูปที่ 3-10 โครงสร้างระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์

3.6 การวางแผนและดำเนินการศึกษางานด้านแผนพัฒนาจังหวัด/ อบต.

3.6.1 หลักการพื้นฐานในการวางแผน

การวางแผนประกอบด้วยหลักการพื้นฐาน 4 ประการคือ

1. ต้องสนับสนุนเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การ (Contribution to Purpose and Objectives) ผู้วางแผนจะต้องตระหนักถึงความสำคัญว่าเป้าหมายของแผนที่กำหนดขึ้นจะต้องเกื้อหนุนและอำนวยความสะดวกให้เป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การสัมฤทธิ์ผล

2. การวางแผนเป็นงานอันดับแรกของกระบวนการจัดการ (Primacy of Planning) เพราะการวางแผนจะเป็นตัวสนับสนุนให้งานด้านอื่น ๆ ดำเนินไปด้วยความสอดคล้อง

3. การวางแผนเป็นหน้าที่ของผู้บริหารทุกคน (Pervasiveness of Planning) ทุกระดับที่จะต้องทำตามขอบเขตของอำนาจหน้าที่ที่แตกต่างกัน และรับผิดชอบควบคุมให้งานที่กระทำอยู่ให้ประสบความสำเร็จ

4. ประสิทธิภาพของแผน (Efficiency of Plans) โดยพิจารณาจากการบรรลุวัตถุประสงค์ด้วยการลงทุนอย่างประหยัดและคุ้มค่า

3.6.2 ขั้นตอนและกระบวนการวางแผน (Steps and Planning Process)

ขั้นตอนและกระบวนการวางแผนประกอบด้วย 6 ขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ (Setting Objectives) เพื่อให้รู้ทิศทางที่จะก้าวเดินต่อไปข้างหน้า เพราะการวางแผนเป็นเรื่องของอนาคต ต้องมีความชัดเจน เพื่อให้สมาชิกในองค์กรเกิดความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน มีการประสานงานในการปฏิบัติงานร่วมกัน

2. พัฒนาข้อตกลงที่เป็นตัวกำหนดขอบเขตในการวางแผน (Developing the Planning Permises) เพื่อให้สามารถคาดการณ์เหตุการณ์ต่างๆ ในอนาคตได้ถูกต้องใกล้เคียง การกำหนดข้อตกลงเบื้องต้นจะนำมาเป็นพื้นฐานในการวางแผน ขอบเขต และข้อตกลงต่างๆ ที่เป็นผลมาจากข้อมูลและปัจจัยภายนอก เช่น การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้านเทคโนโลยี สังคม เศรษฐกิจ การเมือง และความรู้สึกของประชาชนตลอดจนข้อมูลและปัจจัยภายในองค์กรด้วย

3. พิจารณาข้อจำกัดต่างๆที่อาจเกิดขึ้นในการวางแผน (Reviewing all possible Limitations on Planning)

4. สิ่งที่ควรนำมาพิจารณา คาดการณ์ในการวางแผนได้แก่ ขอบเขต อำนาจหน้าที่ วัสดุอุปกรณ์ สภาพทางการเงิน ตลอดจนบุคลากรต่างๆ ในองค์กร

5. พัฒนาทางเลือก (Developing Alternatives) นักวางแผนจะต้องแสวงหาทางเลือกต่างๆ ที่จะเป็นแนวทางในการดำเนินการตามแผน จำเป็นต้องคิดถึงแนวทางต่างๆ หลายๆ แนวมากำหนดกิจกรรมในการวางแผนให้มีความหลากหลายตามข้อมูลต่างๆ

6. ประเมินทางเลือก (Evaluating the Alternatives) การตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เป็นไปได้สูงสุด (the most feasible alternatives) สิ่งที่เป็นข้อคิดสำหรับนักวางแผนในการประเมินทางเลือกก็คือไม่มีวิธีใดที่ให้ผลสูงสุดเพียงวิธีเดียว ผู้วางแผนจึงควรตัดสินใจเลือกทางเลือกอย่างน้อยสองแนวทาง หรือมากกว่าและนำทางเลือกที่เลือกแล้วมาพิจารณาจัดทำเป็นแผนที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด (the most feasible plan) ในการปฏิบัติ

7. การแปลงแผนสู่การปฏิบัติ (Converting Plans into Actions) ซึ่งอาจจะกำหนดออกมาเป็นนโยบาย (policies) ตารางการทำงาน (schedules) และงบประมาณ (budgets) เป็นต้น เพื่อให้ได้แนวทางในการดำเนินกรปฏิบัติที่ชัดเจนขึ้น

3.6.3 ลักษณะของแผนที่ดี (Requirement of a Good Plan)

แผนที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้

1) แผนควรจะมีลักษณะจำเพาะเจาะจงมากกว่ามีลักษณะกว้างหรือกล่าวทั่วๆ ไป (It should be specific rather than general) การชี้เฉพาะจะก่อให้เกิดความชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนเป็นไปอย่างถูกต้อง

2) แผนควรจะจำแนกความแตกต่างระหว่างสิ่งที่รู้แล้วและสิ่งที่ยังไม่รู้ให้ชัดเจน (A plan should distinguish between the known and the unknow) การวางแผนเป็นการคาดการณ์เหตุการณ์ต่างๆ ในอนาคต การจำแนกความแตกต่างระหว่างสิ่งไม่รู้และรู้ให้เห็นเด่นชัด จะทำให้ ผู้ใช้แผนคำนึงถึงและพิจารณาสิ่งที่ยังไม่รู้ให้รอบคอบ

3) แผนควรจะมีการเชื่อมโยงอย่างเป็นเหตุเป็นผลและสามารถนำไปปฏิบัติได้ (A plan should

4) be logical and practical) ผู้วางแผนจะต้องใช้การคิด วิเคราะห์ พิจารณาข้อมูลต่างๆ อย่างมีเหตุผล และตัดสินใจเลือกแนวทางดำเนินการที่สามารถนำไปปฏิบัติได้

5) แผนจะต้องมีลักษณะยืดหยุ่นและสามารถปรับปรุงได้ (The plan must be flexible and capable of being modified) แผนที่นำไปใช้จะต้องเหมาะกับสภาพการณ์ แผนที่ดีจะต้องมีลักษณะยืดหยุ่นและปรับให้เข้ากับสถานการณ์ที่ แปรเปลี่ยนไปได้

6) แผนจะต้องได้รับการยอมรับจากกระบวนการที่เกี่ยวข้อง (The plan must be acceptable to the persons who adopt it and to the persons who are affected) แผนที่ได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องย่อมเป็นผลดีแก่การดำเนินงานขององค์กร

3.7 คัดเลือกจังหวัดนำร่อง

จากการศึกษาวิจัยและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตรแล้วนั้น เราจำเป็นต้องคัดเลือกจังหวัด

ตัวอย่าง เพื่อเป็นจังหวัดนำร่องของการศึกษาวิจัยดังกล่าว โดยการคัดเลือกจังหวัดนำร่องในครั้งนี้ ทางสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยมีความต้องการจะปรับกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาใหม่ จึงได้เข้าร่วมการพิจารณาและคัดเลือกจังหวัดตัวอย่าง 5 จังหวัดดังนี้ จังหวัดลำพูน นครพนม ชัยนาท ระยอง และพัทลุง เป็นจังหวัดนำร่องที่มีความพร้อมในการวิจัยครั้งนี้

การดำเนินการศึกษาวิจัยกระบวนการจัดทำแผนและงบประมาณจังหวัดของจังหวัดนำร่องนี้ จะมีนักวิชาการพื้นที่ของแต่ละจังหวัด โดยนักวิชาการเหล่านี้มาจากมหาวิทยาลัยในพื้นที่ จะเป็นผู้สนับสนุนข้อมูลและเครื่องมือ หรือเรียกว่าเป็น "พี่เลี้ยง" ในแต่ละพื้นที่ คู่ขนานกับความร่วมมือของจังหวัดตัวอย่าง (ผู้ว่าราชการ) การศึกษาวิจัยโดยอาศัยองค์ความรู้และข้อมูลที่มีในพื้นที่ ผนวกกับศักยภาพของจังหวัดตัวอย่าง รวมทั้งทำงานร่วมภาคประชาชน ภาครัฐและเอกชน เน้นการศึกษาแบบกระบวนการมีส่วนร่วม

3.8 โครงสร้างข้อมูล

การเชื่อมโยงข้อมูลโยงข้อมูลที่มีอยู่ในส่วนกลาง และจังหวัดซึ่งปัจจุบันแต่ละหน่วยงานมีข้อมูลและระบบฐานข้อมูลที่จำเป็นต่อภารหน้าที่ในการทำงานอยู่แล้ว แต่ยังขาดการบูรณาการข้อมูลร่วมกันอย่างเป็นรูปแบบ ดังนั้นเพื่อส่งเสริม “การเชื่อมโยงและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัด” ในการสนับสนุนการตัดสินใจทั้งในส่วนการวางยุทธศาสตร์ การพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัด การบูรณาการแผนงาน โดยเฉพาะการใช้ข้อมูลในการวางแผน และพิจารณาโครงการภายใต้แผนพัฒนาจังหวัดที่เชื่อมโยง แผนยุทธศาตร์ ประเทศ-ภูมิภาค-กลุ่มจังหวัด และจังหวัด ที่ตอบโจทย์การพัฒนาเพื่อแผนงานโครงการ และเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณในคราวเดียวกัน

โครงสร้างข้อมูล

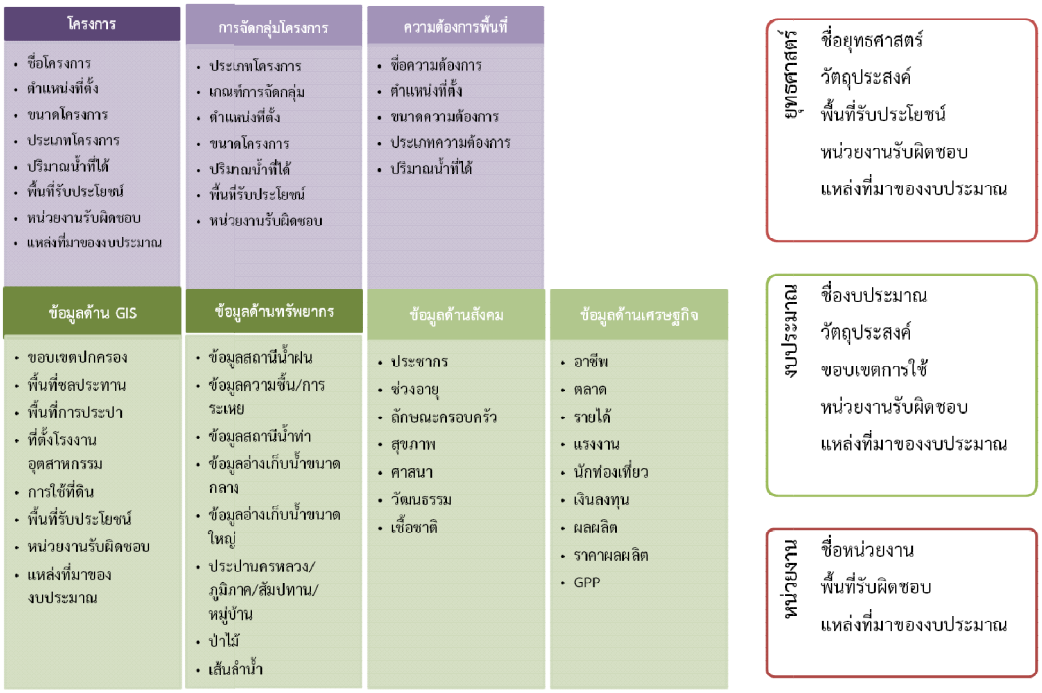

รูปที่ 3-11 โครงสร้างข้อมูลในโครงการ

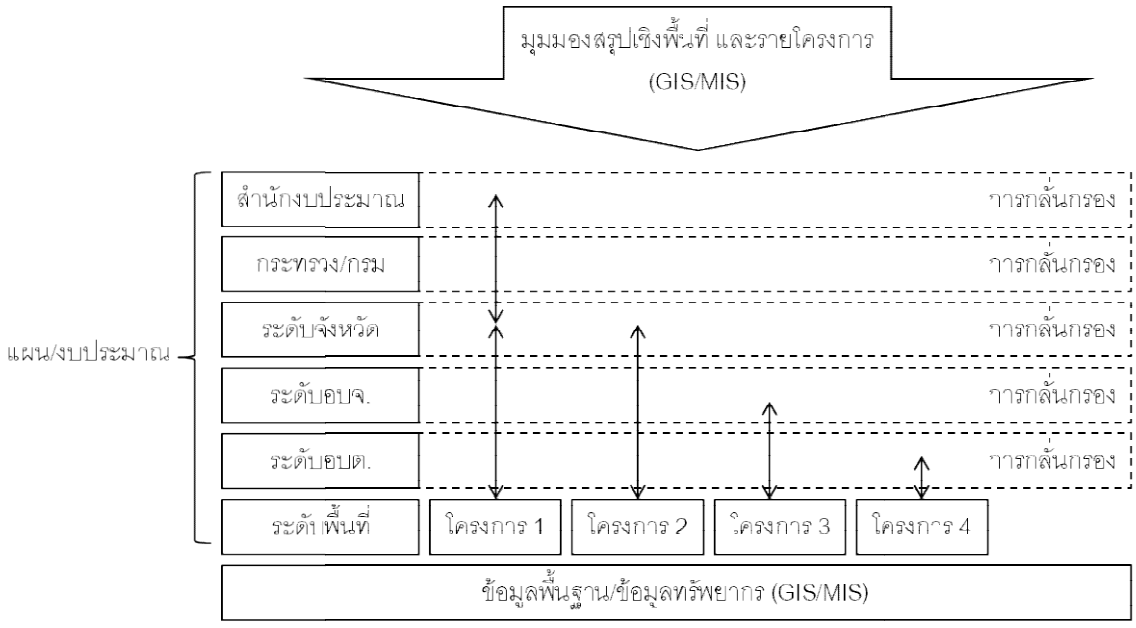

รูปที่ 3-12 แนวคิดการเชื่อมโยงข้อมูล**สนับสนุนการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร**

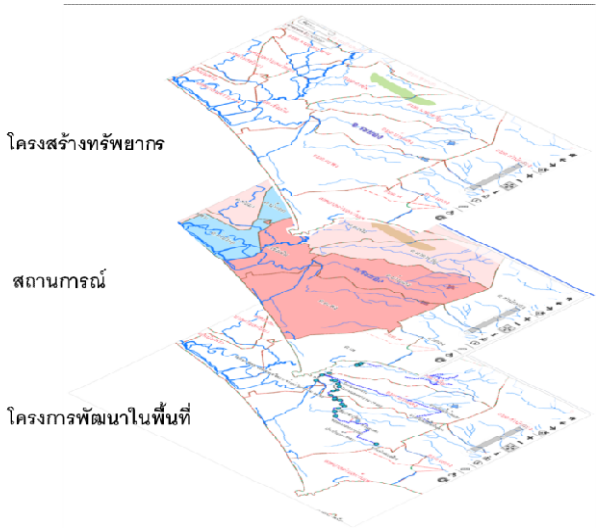

รูปที่ 3-13 แนวคิดเชื่อมโยงทรัพยากร กับ พื้นที่

ทั้งนี้การทำงานภายใต้โครงการวิจัยนี้จะเน้นการพัฒนาระบบสนับสนุนการจัดทำแผนฯ เพื่อนำเสนอแผนงานและโครงการที่รวบรวมได้มาสังเคราะห์**ในรูปแบบความสัมพันธ์ ทั้งเชิงพื้นที่**, เวลา และความเชื่อมโยง**เพื่อใช้เป็นเครื่องมือที่แสดงความเชื่อมโยงที่ก่อให้เกิดการบูรณาการแผนงานนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม** โดยอาศัยกรอบคิด “ส่งเสริมการจัดทำแผนงานโครงการ และเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณแบบบูรณาการ”

3.9 ข้อเสนอโครงการ

จากผลการศึกษาการจัดทำข้อเสนอโครงการระบบสารสนเทศสนับสนุนการจัดทำงบประมาณระดับ**จังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรเพื่อรองรับต่อระบบงบประมาณ**แบบบูรณาการ โดยมีการทบทวนผลการศึกษา การปรึกษาหารือกับ**เจ้าหน้าที่**หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การเดินทางเข้าเยี่ยมและ สัมภาษณ์ หน่วยงานในจังหวัด อบจ และอบต **เพื่อไถ่ถามความพร้อม และความต้องการในการพัฒนาระบบงบประมาณดังกล่าวใน**อนาคต และนำข้อมูลดังกล่าวมาประมวลจัดทำเป็นข้อเสนอโครงการวิจัยพัฒนาระบบงบประมาณบูรณการเชิงพื้นที่**แล้วนั้น ได้เกิดข้อเสนอโครงการ ชื่อว่า** โครงการ "**การพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุน**การวางแผน**จัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและเกษตรโดยใช้ระบบสารสนเทศในการเชื่อมโยง**และสนับสนุนข้อมูลจังหวัดชัยนาท" โดยมีรายละเอียดของข้อเสนอของแต่ละจังหวัดตัวอย่างดังภาคผนวก ฉ

บทที่ 4
ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

4.1 บทสรุป

ผลการรวบรวมกฎหมายที่เกี่ยวของการจัทำแผนและงบประมาณมีตามรายการต่อไปนี้

4.1.1 รวบรวมกฎหมายและพรบ. ที่เกี่ยวข้องต่อการจัดทำแผนพัฒนา

1. พระราชกฤษฎีการว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีพ.ศ.2546 ประกาศ ณ วันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2546
2. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินพ.ศ.2534 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2550 ประกาศ ณ วันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2550
3. พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ.2551
4. พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502
5. ร่างพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ.....
6. งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน
7. แผนให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารท้องถิ่น
8. ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง การทำความตกลงร่วมมือกันจัดทำบริการสาธาณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
9. ร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ

4.1.2 ความคิดเห็นต่อการเข้าเยี่ยมชมจังหวัดตัวอย่าง

ผลการสัมภาษณ์หน่วยงานและบุคคลในจังหวัดตัวอย่าง

1. จังหวัดลำพูน

จากการสัมภาษณ์จังหวัดนครพนม พบว่า ผลผลิตทางเกษตรหลักของจังหวัดนั้นคือ ลำไย แต่ปัจจุบันประสบปัญหาเรื่องผลผลิตน้อยและผลเล็ก จึงมีแนวคิดที่จะส่งเสริมและผลักดันการปลูกลำไย โดยส่งเสริมการปลูกลำไยแปลงใหญ่ ผลิตลำไยในฤดูให้มีคุณภาพ รักษาพันธุ์ลำไยดังเดิม ผลิตเพื่อส่งเสริมการบริโภคสด(ลำไยสีชมพู) และเพื่อส่งขายแปรรูป (อบแห้งและอบทั้งเปลือก) ส่งออกต่างประเทศ โดยใช้กลไล

ผลักดัน ร่วมมือกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานจังหวัด วิสาหกิจชุมชนและเอกชน นอกจากลำไยแล้ว ข้าวก็ถือว่าเป็นผลผลิตหลักของจังหวัดนครพนมเช่นกัน

การเติบโตของ GPP จังหวัดเป็นด้านอุตสาหกรรมร้อยละ 80 เป็นการผลิตเพื่อการส่งออก แต่การชำระภาษีอยู่ที่กรุงเทพฯ รายได้ของประชากรมาจากการแกษตร ปลูกพืชผักสวนครัว และนิคมอุตาหสกรรม (เทศบาลตำบลเมืองง่า)

การพัฒนาจังหวัดยังขาดการบรูณาการ ให้ความเห็นว่า ทำอย่างไรถึงจะเชื่อมโยงการทำงานระหว่างหน่วยงานได้ หาจุดเชื่อมต่องบประมาณฟังก์ชันกับงบประมาณอื่นๆ ต้องมีขอบเขตการทำงานที่ชัดเจนและสร้างกลไกการขับเคลื่อนนั้น และแก้ไขปัญหาที่ที่ไม่มีคนรับผิดชอบได้ เช่น ทรัพย์สินที่มีการถ่ายโอนเรื่องของการซ่อมแซม ฯลฯ โดยทางจังหวัดนครพนมยินดีร่วมการศึกษาวิจัยโดยตั้งคณะทำงานร่วม

2. จังหวัดชัยนาท

จากการสัมภาษณ์จังหวัดชัยนาท พบว่า การเติบโตของ GPP จังหวัดเป็นด้านการเกษตรร้อยละ 80 ผลกระทบด้านการเกษตร พบว่า ต้นทุนการผลิตสูง ทั้งด้านเครื่องมือ ปุ๋ยและเมล็ดพันธ์ ในพื้นที่มีการรปลูกพืชเชิงเดี่ยวมากเกินไป ทางจังหวัดเห็นว่า ควรจะปรับตัวหันมาปลูกพืชระยะสั้นและพืชที่ใช้น้ำน้อยเพื่อลดต้นทุนการเพาะปลูกและปัญหาเรื่องน้ำ บางพื้นที่มีการปรับเปลี่ยนบางแล้ว เช่น ปลูกแคนตาลูป แตงโม ฯลฯ ทางจังหวัดได้มีการสนับสนุนและส่งเสริมการด้านการเกษตรเป็นหลัก พัฒนาเป็นเกษตรแปลงใหญ่ สมาร์ทฟาร์ม โดยความรู้ทางวิชาการ พื้นที่บางกลุ่มในจังหวัดได้มีการพัฒนาการปลูกข้าวโดยผลิตตามความต้องการของผู้บริโภคและจับมือกับโรงสีในการแปรรูปผลผลิต เป็นการพัฒนารูปแบบการเกษตรจากเดิมเป็นการเกษตรอุตสาหกรรมเพื่อเป็นทางเลือกหนึ่งให้เกษตรกร

แหล่งน้ำมีการพัฒนาทำแก้มลิง ในพื้นที่อำเภอหนองมะโมง โดยมีชาวบ้านเขามาร่วมดูแล ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ และกรมทรัพยากรน้ำเข้ามาช่วยวางแผนการกระจายน้ำ สามารถแก้ไขปัญหาแล้งซ้ำซากได้

3. จังหวัดนครพนม

จังหวัดนครพนมปลูกข้าวส่วนใหญ่ผลิตบริเวณติดลำน้ำโขง, น้ำก่ำ, ศรีสงคราม โดยข้าวหอมมะลิผลิตได้เพียง 350 กิโลกรัมต่อไร่ ส่วนหนึ่งชาวบ้านไม่อยากทำแม้มีที่นา 100 ไร่ก็ทำเพียง 20 ไร่ เนื่องจากไม่มีแรงจูงใจในการผลิต บางส่วนเปลี่ยนไปปลูกยางพาราแต่ก็เริ่มมีปัญหา ทางจังหวัดมองเรื่องการเป็นศูนย์การการส่งออกเนื่องจากความได้เปรียบของโครงสร้างจังหวัด แต่การผลิตของจังหวัดยังไม่สอดรับ รับ เช่น เรื่องแรงงาน มหาวิทยาลัยนครพนมผลิตครู 7,000 คน ซึ่งไม่ตอบตลาดแรงงานที่จะเกิดขึ้น

ในจังหวัด ส่งเสริมการส่งออกข้าวหอมมะลิแต่กำลังผลิตไม่พอจะส่งออกในปริมาณมากๆ เป็นต้น ทั้งนี้ควรเริ่มเน้นการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเห็นถึงความเปลี่ยนแปลงนี้

งานด้านน้ำส่วนใหญ่เป็นการขุดลอก ระบบลำคลอง เช่น คลอง, ห้วย, ฝาย และแหล่งน้ำ โดยอาศัยการออกประชาคมราย อบต.ในการรวบรวมความต้องการ โดยการทำงานมีการบูรณาการร่วมกันกับยุทธศาสตร์จังหวัดและนโยบายรัฐบาล ปัญหาที่พบในการบริหารงานของอบจ.คือการออกข้อบัญญัติไม่สามารถบังคับใช้ได้อย่างจริงจัง และการที่จังหวัดกับอบจ.มีพื้นที่ทับซ้อนกันเกิดปัญหาการใช้งบประมาณทั้งนี้บ่อยครั้งทางจังหวัดของให้อบจ.ใช้งบประมารแต่เป็นเรื่องที่ขัดกับระเบียบหรือหมวดเบิกจ่ายการใช้เงินงบประมาณทำให้เกิดปัญหาบ่อยครั้ง

4. จังหวัดระยอง

สำหรับจังหวัดระยองนั้นมองว่าการทำงานร่วมกับอบจ.ยังเป็นปัญหาอยู่ เนื่องจากมีบทบาทหน้าที่ที่ซ้ำซ้อนกัน จึงพิจารณาเชิญเข้าร่วมเป็นเพียงบางการประชุม และในแผนพัฒนาของจังหวัดระยองพิเศษกว่าที่อื่นคือ มีการรวมแผนของภาคเอกชนด้วย

การจัดการงบประมาณยังไม่สมดุลกับภาระหน้าที่โดยเฉพาะการจัดเก็บภาษีของสรรพากรที่ยึดตามที่จดทะเบียนมากกว่าที่ตั้งซึ่งโรงงานและนิคมจ่ายภาษีให้กรุงเทพฯ แต่ใช้สาธารณูปโภคของจังหวัดระยอง ทำให้ระยองเสียประโยชน์ แม้ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมจากส่วนกลางแต่ก็ไม่เพียงพอ สภาพทรัพยากรน้ำน่าจะเพียงพอสำหรับอนาคต แต่ปัญหาที่กำลังเผชิญคือเรื่องคุณภาพน้ำประปา

5. จังหวัดพัทลุง

พื้นที่เป็นสังคมเกษตรกรรมถือเป็นศูนย์กลางการเกษตรภาคใต้ ประกอบด้วยพืชหลัก ยางพารา, ปาล์ม, ข้าว และผลไม้ ปศุสัตว์ โค, สุกร, ไก่ และวัวชน ทางจังหวัดให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยว ซึ่งกำลังเติบโตในรูปแบบท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเชิงเกษตร และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ลักษณะการเกษตรเป็นลักษณะผสมผสานปรับตัวตามตลาด เช่น เพิ่มช่องทางการแปรรูป เช่น หมอนและที่นอนยางพารา, กล้วยฉาบ ในเรื่องผลผลิตล้นตลาด เช่น ผลไม้ กำลังผลักดันการพัฒนาจากองค์ความรู้ในท้องถิ่นเรื่องการออกผลผลิตนอกฤดู รวมถึงการแปรรูปและพัฒนาเป็นกลุ่ม SME และยังผลักดันพืชทางเลือก เช่น มะนาว, ผักเหลียง และผักหวาน เป็นรายได้เสริมยางพารา

น้ำอุปโภคไม่ขาดแคลนมีแหล่งน้ำธรรมชาติสำรองเพียงพอ ในช่วงหน้าฝนมีปัญหาน้ำท่วมน้ำหลากอยู่บ้างเนื่องจากสถาพพื้นที่เป็นที่ลาดชันจากเทือกเขาบรรทัดลงสู่ทะเลสาบสงขลา ซึ่งชาวบ้านก็

ปรับตัวได้ ไม่ค่อยเดือดร้อนติดขัดตรงด้านการสัญจรที่เป็นอุปสรรคบ้าง โดยอ่างเก็บน้ำป่าพยอม, ป่าบอน, เขาลูกช้าง มีน้ำระดับ 70% เพียงพอสำหรับใช้ในช่วงหน้าแล้ง โดยปัจจุบันทางจังหวัดได้ตั้ง "คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำรายลุ่มน้ำย่อย" โดยมีผู้ว่าฯ เป็นประธาน, หน่วยงานราชการ (จังหวัด, อำเภอ, ตำบล) รายลุ่มน้ำย่อย, เอกชน, มหาวิทยาลัยทักษิณ และกลุ่มผู้ใช้น้ำ ร่วมในการพิจารณาทรัพยากรน้ำ เช่น ฝายขนาดเล็ก และสระเก็บน้ำ มีการประชุมทุกเดือน เน้นด้านการเกษตร ไม้ยืนต้น และเกษตรผสมผสาน

4.1.3 ความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผลประชุมกับรองปลัดกระทรวงมหาดไทยต่อโครงการพัฒนาระบบสารสนเทศช่วยการวางแผนและจัดทำงบประมาณ สามารถสรุปได้ดังนี้

<u>สภาพจากนี้ไป</u>

1) การประเมินผู้ว่าและรองผู้ว่าราชการจังหวัดจะใช้เกณฑ์ การทำงานตอบสนองต่อปัญหาของประชาชน การพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์ประเทศ และตามนโยบายของท่านนายกรัฐมนตรี
2) การจัดทำแผนและงบประมาณจึงควรเชื่อมโยงกับเป้าหมายทั้งสาม ทางกระทรวงฯ กำลังจะปรับกระบวนการจัดทำแผนฯ
3) กระบวนการจัดทำงบประมาณเดิมจะมีช่วงเวลาในการดำเนินการในแต่ละช่วงเดือนเพื่อจัดทำงบประมาณให้ทันสถานการณ์ นำเสนอ รูปแบบใหม่จะเป็นระบบ rolling plan ปรับได้บ้าง และพัฒนาโครงการได้ตลอดเวลา เมื่อจำเป็นและไปปรับแผนงานได้
4) งบประมาณของจังหวัดมีไม่มาก ควรจะใช้แก้ปัญหา และบางส่วนควรเชื่อมโยงกับงบ function ให้ได้
5) ระบบการจัดทำงบประมาณจากนี้ไป ก็คงใช้ข้อมูลเชิงแผนที่ ตำแหน่ง และการตอบโจทย์โยงกับยุทธศาสตร์ประเทศ จังหวัดและพื้นที่ให้ได้

สิ่งที่ต้องการจากโครงการ (ฝ่ายวิชาการ)

6) ช่วยเหลือทบทวนแนวทางการพัฒนาจังหวัด และพัฒนาโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาพื้นที่ และโครงการเชิงยุทธศาสตร์ โดยใช้ข้อมูลและความรู้เสริมเข้าไป อยากให้ทางฝ่ายวิชาการเข้าช่วยสนับสนุน ทั้งด้านสารสนเทศ ข้อมูลและความรู้ที่จะใช้ในโครงการฯ
7) สร้างกระบวนการมีส่วนร่วม (เพื่อสร้างเกราะกำบัง และเพิ่มอำนาจการต่อรองกับทางการเมือง ถ้าจำเป็น)
8) ระบบสารสนเทศควรมีเท่าที่จำเป็นในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และโครงการที่จะพัฒนาขึ้น (โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศโดยตรงจะเป็นโครงการระยะยาวของกระทรวงต่างหาก)

ข้อสรุป

9) การเลือกจังหวัดสรุปดังนี้ ภาคเหนือ เป็นจังหวัดลำพูน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นจังหวัดนครพนม ภาคตะวันออก เป็นจังหวัดระยอง ภาตใต้ เป็นจังหวัดพัทลุง และภาคกลาง เป็นจังหวัดชัยนาท
10) เจ้าหน้าที่จะทำหนังสือแจ้งทางปลัด และให้กระทรวงฯ ออกหนังสือแจ้งทางจังหวัดให้ความร่วมมือ
11) ทีมงาน(ส่วนกลางและมหาวิทยาลัยเครือข่าย) จะไปเยี่ยมจังหวัด และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อสัมภาษณ์ นำเสนอแนวคิด ทราบสถานะและทรัพยากรต่างๆที่จำเป็นในการวิจัย เพื่อสร้างความเข้าใจและมาจัดทำข้อเสนอได้

4.2. ประเด็นและข้อคิดที่ได้จากการดำเนินงาน

4.2.1 กรอบและแนวคิดของงานวิจัย

งานส่วนกลาง

เป้าหมาย จัดมาตรฐานการวางแผนและจัดทำงบประมาณ (ระดับจังหวัดที่เชื่อมโยงกับส่วนกลางได้ต่อไป)

ปีที่ 1 รวบรวม กฎหมายและข้อระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวบรวมแผนพัฒนาเกษตร น้ำ จากส่วนกลาง ข้อมูลด้านเกษตร น้ำ ของ ๕ จังหวัดนำร่อง จากส่วนกลาง พัฒนาร่างระบบสนเทศ

ปีที่ 2 แนะนำระบบสนเทศที่จะใช้ในระดับจังหวัด ติดตามการดำเนินงานโครงการในจังหวัดนำร่อง

ปีที่ 3 ปรับปรุงระบบสารสนเทศ ประมวลสภาพปัญหาและทางแก้ไข

งานระดับจังหวัด

เป้าหมาย ช่วยให้ความรู้และสารสนเทศในโครงการนำร่องที่บูรณาการ จัดกระบวนการวางแผนและจัดทำงบประมาณ ที่ใช้ความรู้และสารสนเทศ ประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้น พร้อมข้อมูลระดับจังหวัด

ปีที่ 1 1) ทำความเข้าใจ 2) กำหนดและเข้าช่วยโครงการนำร่องที่บูรณาการ ให้ความรู้ 3) ศึกษากระบวนการวางแผน

ปีที่ 2 4) เข้าร่วมกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด 5) พิจารณาการจัดทำระบบสารสนเทศ 6) ติดตามให้ความรู้ โครงการนำร่อง

ปีที่ 3 7) ใช้ระบบสารสนเทศช่วยในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด 8) ประเมินโครงการนำร่องบูรณการ 9) สรุปบทเรียน เสนอแนะ (การวางแผน เกษตร น้ำ ระบบสารสนเทศ)

ผลที่คาดว่าจะได้จากงานวิจัย

- การจัดทำชุดโครงการที่บูรณการ
- กระบวนการวางแผนร่วมในจังหวัด ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด (ด้านเกษตร และน้ำ)
- ระบบสนับสนุนจากส่วนกลาง
- ระบบสารสนเทศทั้งที่ส่วนกลาง และจังหวัดที่ใช้สนับสนุนการวางแผน
- ข้อเสนอแนะการปรับปรุง (ด้านกม ระเบียบ เทคนิค) เพื่อใช้ในการวางแผนระดับจังหวัดให้บูรณาการ

แนวทางและขั้นตอนการดำเนินงานต่อไป

1. จัดประชุมและทำงานร่วมกับหน่วยงานส่วนกลางพร้อมจัดตั้งคณะทำงาน เพื่อนำเสนองานวิจัยและขอคำปรึกษาในการทำงาน

จัดประชุมร่วมกับหน่วยงานส่วนกลางระดับกระทรวง-กรม (กระทรวงมหาดไทย-กรมการปกครอง, กระทรวงเกษตร-กรมส่งเสริมการเกษตร/กรมข้าว/กรมชลประทาน, กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม-กรมทรัพยากรน้ำ/กรมทรัพยากรน้ำบาดาล พร้อมตั้งผู้ประสานงานคณะทำงานรายกรม ร่วมกับมหาวิทยาลัยเครือข่าย เพื่อสร้างต้นแบบการทำงานแผนพัฒนาระดับจังหวัดและเนื้อหาหลักสูตรเตรียมความพร้อมการทำงานรายจังหวัด

จัดประชุมร่วมกับหน่วยงานส่วนกลางและพื้นที่ ร่วมกับมหาวิทยาลัยเครือข่ายโดยนำต้นแบบการทำงานแผนพัฒนาระดับจังหวัดและเนื้อหาหลักสูตร เตรียมความพร้อมการทำงานรายจังหวัดมาปรับปรุงการทำงานรายจังหวัดกับระดับพื้นที่ และพัฒนาต้นแบบแผนพัฒนาระดับจังหวัดในมุมมองของพื้นที่

2. จัดประชุมและทำงานร่วมกับคณะทำงานส่วนกลางเพื่อรวบรวมความต้องการและปัญหาอุปสรรคในการทำงาน เพื่อพัฒนาข้อมูลและเครื่องมือสนับสนุน

<u>การสัมภาษณ์ สำนักงบประมาณ</u>

ผู้ให้สัมภาษณ์

นายชาญวิทย์ พิจิตร ผอ. สำนักงบประมาณ ด้านกรมชลประทาน และบูรณาการน้ำ โทร. 081-257-1880

การทำงานของสำนักงบประมาณเป็นปลายทางคือ ถ้าทางกระทรวงกรมรวบรวมแผนงานเพื่อเสนอของบประมาณโดยต้องจัดลำดับความสำคัญมาให้ แล้วทางสำนักงบประมาณจะทำการปรับลดตามสัดส่วนการจัดสรรงบประมาณของแต่ละกระทรวง โดยลำดับความสำคัญให้กับงบประมาณด้านบูรณาการมาก่อนงานด้านอื่น ทั้งนี้การ บูรณาการยังคงจัดทำได้เพียงภายในกระทรวงเท่านั้น (การทำงานระหว่างกรมภายในกระทรวงนั้นๆ)

โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านทรัพยากรน้ำ ภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มี กรมชลประทาน, กรมพัฒนาที่ดิน และสำนักงานปฏิรูปที่ดิน โดยทั่วไปเป็นงานก่อสร้างและปรับปรุง อ่างขนาดใหญ่ และขนาดกลาง โดยมีขนาดเล็กบางส่วน ซึ่งโดยทั่วไปแหล่งน้ำขนาดเล็กเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

งานด้านแผนและโครงการทรัพยากรน้ำกำลังส่งผ่านไปที่คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) ซึ่งจะมีคณะทำงานเป็นผู้พิจารณา เนื่องจากมีอำนาจสูงสุดในการจัดการ โดยจะมีการผนวก กรมทรัพยากรน้ำ และกรมทรัพยากรน้ำบาดาลเข้าด้วยกัน

ตามความคิดเห็นการบูรณาการการทำงานระหว่างกระทรวง หรือระหว่างกรมข้ามกระทรวงยังคงเป็นไปได้ยากเนื่องจากติดปัญหาขอบเขตหน้าที่และกรอบงบประมาณในแต่ละกระทรวง ทำให้การทำงานข้ามกระทรวงเป็นไปได้ยากเว้นแต่การมีกนช.ซึ่งมีอำนาจเหนือกระทรวงเนื่องเป็นระดับนายกรัฐมนตรีที่มีสิทธิในการโยกงบประมาณข้ามกระทรวงได้ น่าจะเป็นทางออกของการบูรณาการในส่วนกลาง

<u>การสัมภาษณ์ สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ</u>

ผู้ให้สัมภาษณ์

1.นางลดาวัลย์ คำภา รองเลขาธิการ โทร.023280-4085 ต่อ 6161

2.นายพีชรัตน์ วัชรางกูร ที่ปรึกษาฯ โทร.02-280-4085 ต่อ 2405, 081-836-1092

3.นายพิษณุ วรนาภา นักวิเคราะห์ฯ โทร.086-301-7498

4.นายก่อเกียรติ สมประสงค์ นักวิเคราะห์ฯ โทร.02-280-4085 ต่อ 1510, 083-132-2899

ปัจจุบันสภาพัฒน์ ได้ทำงานรวมกับสำนักงบประมาณอย่างใกล้ชิด โดยด้านการบูรณาการนั้นจำเป็นต้องพัฒนาการทำงานที่เป็นระบบเชื่อมโยงกันทุกกระทรวงและกรม โดยไม่มีข้อจำกัดด้านกรอบงบประมาณกระทรวง โดยแยกการทำงานระดับกระทรวง/กรม กับการทำงานระดับจังหวัด เพราะการทำงานบูรณาการจังหวัดเป็นฐานการทำงานโดยมีงบประมาณเฉพาะทั้ง จากกระทรงกรม, กลุ่มจังหวัดและตัวจังหวัดเอง ที่ใช้ทำงานด้านบูรณาการ แต่ปัญหาที่พบคือการจัดการงบประมาณในส่วนนี้เป็นแบบการแบ่งสัดส่วนทั้งตามขอบเขตปกครอง หรือการต่อรองทั้งในจังหวัดและกลุ่มจังหวัด

ภาพการจัดการทรัพยากรน้ำกำลังถูกผลักดันเข้าเป็นการทำงานแบบ กนช. เพื่อให้เกิดการทำงานที่เป็นบูรณาการและเป็นเอกภาพ โดยในระดับจังหวัดอาศัยผู้ว่าเป็นแกนกลางเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ของจังหวัดผ่านคณะกรรมการ กบจ. ของจังหวัด ซึ่งภาพการบูรณาการคงจะชัดเจนยิ่งขึ้น ส่วนด้านเกษตรคงไม่จำเป็นต้องทำการบูรณาการเพราะสามารถทำงานเบ็ดเสร็จในตัวเอง และในส่วนนี้ก็ไม่มีแผนบูรณาการกับหน่วยงานอื่น

3. รวบรวมข้อมูลส่วนกลางที่จำเป็นในการพัฒนาโครงสร้างข้อมูล, รูปแบบเครื่องมือ และระบบสนับสนุนการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร ในส่วนกลาง

ตารางที่ 4-1 แสดงรายการข้อมูลส่วนกลาง

ลำดับ	รายการ	ช่วงเวลา	หน่วยงาน
1	โครงการพัฒนาทรัพยากรน้ำ ภายใต้การบูรณาการ (หน่วยงาน/กลุ่มจังหวัด/จังหวัด)	ปี 2560	สำนักงบประมาณ
2	ข้อมูลขอบเขตปกครอง	ปัจจุบัน	กรมแผนที่ทหาร
3	ข้อมูลพื้นที่ชลประทาน	ปัจจุบัน	กรมชลประทาน
4	ข้อมูลพื้นที่การประปา (ภูมิภาค)	ปัจจุบัน	การประปาภูมิภาค
5	ที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรม	ปัจจุบัน	กรมโรงงานอุตสาหกรรม
6	พื้นที่นิคมอุตสาหกรรม	ปัจจุบัน	การนิคมอุตสาหกรรม
7	แผนที่การใช้ที่ดิน	ปี 2554	กรมพัฒนาที่ดิน
8	ข้อมูลปริมาณฝนและสถานีวัดน้ำฝน	ปี 2540 - ปัจจุบัน	กรมอุตุนิยมวิทยา และกรมชลประทาน
9	ข้อมูลสภาพอากาศ	ปี 2540 – ปัจจุบัน	กรมอุตุนิยมวิทยา

10	พื้นที่ป่าไม้	ปัจจุบัน	กรมป่าไม้/กรมอุทยานแห่งชาติ
11	เส้นลำน้ำ	ปัจจุบัน	กรมทรัพยากรน้ำ
12	ข้อมูลประชากร/กชช2ค.	ปัจจุบัน	กรมการปกครอง
13	ข้อมูลเศรษฐกิจการเกษตร	ปี 2540 - ปัจจุบัน	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
14	ข้อมูลเศรษฐกิจ	ปี 2540 – ปัจจุบัน	สำนักงานพัฒฯเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ/สำนักงานสถิติแห่งชาติ

4.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ

1. สามารถรวบรวมข้อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องการจัดทำแผน (น้ำและเกษตร) การจัดทำงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนพื้นที

2. ได้ข้อคิดเห็นจากบุคคลากรและหน่วยงานในจังหวัดตัวอย่างในการจัดทำแผนงบประมาณบูรณการเชิงพื้นที่

3. ได้ข้อคิดเห็นจากหน่วยงานส่วนกลางในการจัดทำแผนงบประมาณบูรณาการเชิงพื้นที่

4. จัดทำข้อเสนอแนะในการวิจัยกระบวนการวางแผนงบประมาณบูรณการเชิงพื้นที่ด้านน้ำและเกษตร พร้อมแนวทางการดำเนินงาน

4.4 ข้อเสนอแนะต่อโครงการ

การดำเนินการต้องการการประสานงานจากหลายหน่วยงานและจากจังหวัดตัวแทน จำเป็นต้องจัดทำประเด็นและเอกสารที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน เนื่องจากแต่ละพื้นที่จะมีประเด็นความต้องการและความพร้อมที่แตกต่างกัน ในการดำเนินการในระยะต่อไป จะต้องมีการวางแผนโดยใช้ผลการสัมภาษณ์และขอความเห็นในโครงการเตรียมการนี้

ผลการออกสนามพบว่า ในพื้นที่เน้นการปฏิบัติการมาก ในการดำเนินการระยะแรกของการศึกษา ควรเน้นการใช้ข้อมูลและความรู้ช่วยในการดำเนินการ และมาช่วยการวางแผนในระยะต่อไป เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานในจังหวัด และสร้างความมั่นใจระหว่างกัน

การจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่ มีองค์ประกอบทั้งด้านความต้องการ(demand) การจัดหา (supply) การปรับปรุงระบบการทำงาน การหาผู้ดำเนินการ และผู้สนับสนุน ต้องสร้างกลไก และกระบวนการให้เกิดการถก ใช้ข้อมูล และสร้างการยอมรับต่อเป้าหมายและแนวทางการดำเนินการต่อไปให้ได้ ในการศึกษาระยะต่อไป

ข้อมูลและสารสนเทศจำนวนหนึ่งมีอยู่ที่หน่วยงานส่วนกลางในการจัดระบบข้อมูลยังเป็นตามลักษณะงาน ต้องหาทางปรับให้มีระบบสนับสนุนการวางแผนระดับจังหวัดในระยะต่อไป เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของการทำข้อมูลให้ทันสมัย

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ.2551

สำนักงานจังหวัดชัยนาท, คู่มือการปฏิบัติงานของกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดจังหวัดชัยนาท, (ชัยนาท : สำนักงานจังหวัดชัยนาท , ป.ป.ป.), หน้า 2.

ประสิทธิ์ การกลาง, รายงานการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาขีดสมรรถนะจังหวัดในการจัดทำแผนและงบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัด, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันดำรงราชานุภาพ, 2552).

สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการจังหวัด กระทรวงมหาดไทย, วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดและจังหวัด, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการจังหวัด, 2547).

สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการจังหวัด สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, รายงานการศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารจัดการของกลุ่มจังหวัดในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระดับพื้นที่ , (กรุงเทพมหานคร : สถาบันดำรงราชานุภาพ, 2548).

อรรถชัย จินตะเวช 2531วิธีการวิเคราะห์พื้นที่คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น, 132 หน้า
อรรถชัย จินตะเวช 2559ระบบการผลิตข้าวแม่นยำ: บทความปริทัศน์แก่นเกษตร

อุรุยา วีสกุล ศรินทร์ทิพย์ แทนธานี สุเพชร จิรขจรกุล และ อรรถชัย จินตะเวช 2555 กรอบแนวทางการกระจายงบประมาณด้านการจัดการทรัพยากรน้ำ: รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เสนอต่อ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, กรุงเทพฯ

ภาษาอังกฤษ

Fairfield, Agricultural Economic Development Plan, March 2006

Hawaii, Agricultural Water Development Plan, December 2003

South Tahoe Public Utility District, Integrated Regional Water Management Plan, May 2014.

State of California, A Guidebook to assist agricultural water suppliers, June 2015.

ที่ มท ๐๒๐๗.๒/ว ๐๒๔๗

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ แขวงราชบพิธ
เขตพระนคร กทม. ๑๐๒๐๐

๑๕ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง การดำเนินโครงการพัฒนาระบบสารสนเทศ สนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัด ด้านทรัพยากรน้ำและเกษตรในพื้นที่เป้าหมาย

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ชัยนาท

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาคำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ที่ ๙๙๐/๒๕๕๘ เรื่อง การแต่งตั้งคณะทำงานสนับสนุนการศึกษาการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัด ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๘ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้ขอความร่วมมือกระทรวงมหาดไทยในการดำเนินโครงการพัฒนาระบบสารสนเทศ สนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาข้อมูลและความรู้ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรให้สามารถสนับสนุนและเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและการตัดสินใจ กอปรกับกระทรวงมหาดไทยมีนโยบายในการปฏิรูปการทำงาน โดยเฉพาะในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดให้สอดรับกับระบบงบประมาณเพื่อตอบสนองการพัฒนาเชิงพื้นที่ (area-based development) สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานสนับสนุนการศึกษาการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัด รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

เพื่อเป็นการขับเคลื่อนโครงการดังกล่าวข้างต้น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย คณะผู้วิจัย และสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยได้ร่วมกันคัดเลือกจังหวัดเป้าหมายของการศึกษา ๕ จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดลำพูน จังหวัดชัยนาท จังหวัดนครพนม จังหวัดพัทลุง และจังหวัดระยอง โดยสถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย จะดำเนินการศึกษาวิจัยกระบวนการจัดทำแผนและงบประมาณจังหวัดของจังหวัดเป้าหมาย คู่ขนานไปกับการดำเนินโครงการของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ในการนี้ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยจึงขอแจ้งให้จังหวัดทราบการดำเนินโครงการดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย คณะผู้วิจัย และสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยจะลงพื้นที่เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของจังหวัดในโอกาสต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและเป็นการประสานงานในชั้นต้น

ขอแสดงความนับถือ

(นายณัฐพงศ์ ศิริชนะ)
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

สถาบันดำรงราชานุภาพ
โทร. ๐ ๒๒๒๒ ๔๑๕๔
โทรสาร ๐ ๒๒๒๒ ๔๑๕๗

ที่ มท ๐๒๐๗.๒/ว ๐๒๔๗

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ แขวงราชบพิธ
เขตพระนคร กทม. ๑๐๒๐๐

๑๕ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง การดำเนินโครงการพัฒนาระบบสารสนเทศ สนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัด ด้านทรัพยากรน้ำและเกษตรในพื้นที่เป้าหมาย

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด นครพนม

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาคำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ที่ ๙๙๐/๒๕๕๘ เรื่อง การแต่งตั้งคณะทำงานสนับสนุนการศึกษาการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัด ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๘ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้ขอความร่วมมือกระทรวงมหาดไทยในการดำเนินโครงการพัฒนาระบบสารสนเทศ สนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาข้อมูลและความรู้ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรให้สามารถสนับสนุนและเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและการตัดสินใจ กอปรกับกระทรวงมหาดไทยมีนโยบายในการปฏิรูปการทำงาน โดยเฉพาะในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดให้สอดรับกับระบบงบประมาณเพื่อตอบสนองการพัฒนาเชิงพื้นที่ (area-based development) สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานสนับสนุนการศึกษาการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัด รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

เพื่อเป็นการขับเคลื่อนโครงการดังกล่าวข้างต้น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย คณะผู้วิจัย และสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยได้ร่วมกันคัดเลือกจังหวัดเป้าหมายของการศึกษา ๕ จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดลำพูน จังหวัดชัยนาท จังหวัดนครพนม จังหวัดพัทลุง และจังหวัดระยอง โดยสถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย จะดำเนินการศึกษาวิจัยกระบวนการจัดทำแผนและงบประมาณจังหวัดของจังหวัดเป้าหมาย คู่ขนานไปกับการดำเนินโครงการของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ในการนี้ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยจึงขอแจ้งให้จังหวัดทราบการดำเนินโครงการดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย คณะผู้วิจัย และสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยจะลงพื้นที่เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของจังหวัดในโอกาสต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและเป็นการประสานงานในชั้นต้น

ขอแสดงความนับถือ

(นายณัฐพงศ์ ศิริชนะ)
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

สถาบันดำรงราชานุภาพ
โทร. ๐ ๒๒๒๒ ๔๑๕๔
โทรสาร ๐ ๒๒๒๒ ๔๑๕๗

ที่ มท ๐๒๐๗.๒/ว ๐๒๔๗๕

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ แขวงราชบพิธ
เขตพระนคร กทม. ๑๐๒๐๐

๑๕ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง การดำเนินโครงการพัฒนาระบบสารสนเทศ สนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัด ด้านทรัพยากรน้ำและเกษตรในพื้นที่เป้าหมาย

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด พัทลุง

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาคำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ที่ ๙๙๐/๒๕๕๘ เรื่อง การแต่งตั้งคณะทำงานสนับสนุนการศึกษาการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัด ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๘ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้ขอความร่วมมือกระทรวงมหาดไทยในการดำเนินโครงการพัฒนาระบบสารสนเทศ สนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาข้อมูลและความรู้ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรให้สามารถสนับสนุนและเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและการตัดสินใจ กอปรกับกระทรวงมหาดไทยมีนโยบายในการปฏิรูปการทำงาน โดยเฉพาะในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดให้สอดรับกับระบบงบประมาณเพื่อตอบสนองการพัฒนาเชิงพื้นที่ (area-based development) สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานสนับสนุนการศึกษาการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัด รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

เพื่อเป็นการขับเคลื่อนโครงการดังกล่าวข้างต้น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย คณะผู้วิจัย และสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยได้ร่วมกันคัดเลือกจังหวัดเป้าหมายของการศึกษา ๕ จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดลำพูน จังหวัดชัยนาท จังหวัดนครพนม จังหวัดพัทลุง และจังหวัดระยอง โดยสถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย จะดำเนินการศึกษาวิจัยกระบวนการจัดทำแผนและงบประมาณจังหวัดของจังหวัดเป้าหมาย คู่ขนานไปกับการดำเนินโครงการของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ในการนี้ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยจึงขอแจ้งให้จังหวัดทราบการดำเนินโครงการดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย คณะผู้วิจัย และสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยจะลงพื้นที่เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของจังหวัดในโอกาสต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและเป็นการประสานงานในชั้นต้น

ขอแสดงความนับถือ

(นายณัฐพงศ์ ศิริชนะ)
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

สถาบันดำรงราชานุภาพ
โทร. ๐ ๒๒๒๒ ๔๑๕๔
โทรสาร ๐ ๒๒๒๒ ๔๑๕๗

ที่ มท ๐๒๐๗.๒/ว ๐๒๔๗

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ แขวงราชบพิธ
เขตพระนคร กทม. ๑๐๒๐๐

๑๕ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง การดำเนินโครงการพัฒนาระบบสารสนเทศ สนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัด ด้านทรัพยากรน้ำและเกษตรในพื้นที่เป้าหมาย

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ระยอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาคำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ที่ ๙๙๐/๒๕๕๘ เรื่อง การแต่งตั้งคณะทำงานสนับสนุนการศึกษาการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัด ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๘ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้ขอความร่วมมือกระทรวงมหาดไทยในการดำเนินโครงการพัฒนาระบบสารสนเทศ สนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาข้อมูลและความรู้ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรให้สามารถสนับสนุนและเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและการตัดสินใจ กอปรกับกระทรวงมหาดไทยมีนโยบายในการปฏิรูปการทำงาน โดยเฉพาะในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดให้สอดรับกับระบบงบประมาณเพื่อตอบสนองการพัฒนาเชิงพื้นที่ (area-based development) สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานสนับสนุนการศึกษาการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัด รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

เพื่อเป็นการขับเคลื่อนโครงการดังกล่าวข้างต้น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย คณะผู้วิจัย และสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยได้ร่วมกันคัดเลือกจังหวัดเป้าหมายของการศึกษา ๕ จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดลำพูน จังหวัดชัยนาท จังหวัดนครพนม จังหวัดพัทลุง และจังหวัดระยอง โดยสถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย จะดำเนินการศึกษาวิจัยกระบวนการจัดทำแผนและงบประมาณจังหวัดของจังหวัดเป้าหมาย คู่ขนานไปกับการดำเนินโครงการของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ในการนี้ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยจึงขอแจ้งให้จังหวัดทราบการดำเนินโครงการดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย คณะผู้วิจัย และสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยจะลงพื้นที่เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของจังหวัดในโอกาสต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและเป็นการประสานงานในชั้นต้น

ขอแสดงความนับถือ

(นายณัฐพงศ์ ศิริชนะ)
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

สถาบันดำรงราชานุภาพ
โทร. ๐ ๒๒๒๒ ๔๑๕๔
โทรสาร ๐ ๒๒๒๒ ๔๑๕๗

ที่ มท ๐๒๐๗.๒/ว ๐๒๔๗/๕

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ แขวงราชบพิธ
เขตพระนคร กทม. ๑๐๒๐๐

๑๕ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง การดำเนินโครงการพัฒนาระบบสารสนเทศ สนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัด ด้านทรัพยากรน้ำและเกษตรในพื้นที่เป้าหมาย

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ลำพูน

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาคำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ที่ ๙๙๐/๒๕๕๘ เรื่อง การแต่งตั้งคณะทำงานสนับสนุนการศึกษาการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัด ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๘ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้ขอความร่วมมือกระทรวงมหาดไทยในการดำเนินโครงการพัฒนาระบบสารสนเทศ สนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาข้อมูลและความรู้ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรให้สามารถสนับสนุนและเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและการตัดสินใจ กอปรกับกระทรวงมหาดไทยมีนโยบายในการปฏิรูปการทำงาน โดยเฉพาะในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดให้สอดรับกับระบบงบประมาณเพื่อตอบสนองการพัฒนาเชิงพื้นที่ (area-based development) สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานสนับสนุนการศึกษาการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัด รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

เพื่อเป็นการขับเคลื่อนโครงการดังกล่าวข้างต้น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย คณะผู้วิจัย และสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยได้ร่วมกันคัดเลือกจังหวัดเป้าหมายของการศึกษา ๕ จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดลำพูน จังหวัดชัยนาท จังหวัดนครพนม จังหวัดพัทลุง และจังหวัดระยอง โดยสถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย จะดำเนินการศึกษาวิจัยกระบวนการจัดทำแผนและงบประมาณจังหวัดของจังหวัดเป้าหมาย คู่ขนานไปกับการดำเนินโครงการของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ในการนี้ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยจึงขอแจ้งให้จังหวัดทราบการดำเนินโครงการดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย คณะผู้วิจัย และสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยจะลงพื้นที่เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของจังหวัดในโอกาสต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและเป็นการประสานงานในชั้นต้น

ขอแสดงความนับถือ

(นายณัฐพงศ์ ศิริชนะ)
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

สถาบันดำรงราชานุภาพ
โทร. ๐ ๒๒๒๒ ๔๑๕๔
โทรสาร ๐ ๒๒๒๒ ๔๑๕๗

บทที่ 4
บทสรุป

แผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดนับเป็นกลไกที่สำคัญยิ่งในการขับเคลื่อนระบบการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ คือ การส่งเสริมให้เกิดความสอดคล้องระหว่างการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัด กับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญ นโยบายของรัฐบาล แผนการบริหารราชการแผ่นดิน แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระดับชาติ แผนพัฒนาประเทศด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นในจังหวัด รวมถึงการส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในจังหวัดในการเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันและแก้ไขปัญหาร่วมกันเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน และการที่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินดังกล่าวกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัด/หัวหน้ากลุ่มจังหวัดต้องจัดให้มีการประชุมปรึกษาหารือในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดกับทุกภาคส่วนที่อยู่ในจังหวัด/กลุ่มจังหวัดไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐ (ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นของรัฐ) ภาคเอกชน หรือภาคประชาสังคม จะทำให้จังหวัดและกลุ่มจังหวัดดำเนินการจัดทำแผนที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่โดยผ่านความเห็นพ้องต้องกันจากภาคส่วนดังกล่าว และสามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาของตนเองที่สอดคล้องกันศักยภาพของจังหวัด/กลุ่มจังหวัดรวมทั้งมีงบประมาณสนับสนุนแผนงาน/โครงการด้วย ซึ่งจะพัฒนาและสร้างความเจริญเติบโตของพื้นที่ต่างๆ ได้อย่างยั่งยืนพร้อมกันทั่วประเทศ

แผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดดังกล่าวจะมีประสิทธิภาพ และสามารถบรรลุเป้าหมายตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2550 จะต้องประกอบด้วยปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และการสร้างภาคีแห่งการพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัดและการสร้างพันธะความรับผิดชอบร่วมกัน โดยจังหวัด/กลุ่มจังหวัดจะต้องมีการประสานงานและสร้างพันธมิตรเครือข่ายทั้งภาคธุรกิจ เอกชน องค์กรประชาสังคม/ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มาร่วมร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมสนับสนุนหรือร่วมลงทุน และเป็นเจ้าภาพการพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด เพื่อให้การดำเนินการภายในจังหวัด/กลุ่มจังหวัดมีลักษณะบูรณาการเพื่อผลประโยชน์ต่อประชาชนและประเทศชาติโดยรวม และต้องสร้างโอกาสและเปิดเวทีแสดงความคิดเห็นของประชาชนทุกกลุ่มเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งการชี้แจงและประชาสัมพันธ์และกระตุ้นให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมและผลักดันให้แผนพัฒนาทั้งในระดับกลุ่มจังหวัด/จังหวัดประสบผลสำเร็จในที่สุด

ทั้งนี้ เพื่อให้แผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดนำไปสู่การเป็นแผนการพัฒนาอย่างยั่งยืนนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการต่างๆ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารภาคเอกชน และผู้นำภาคประชาสังคมที่มาร่วมเป็นเจ้าภาพการพัฒนาจังหวัดกลุ่มจังหวัดจะต้องมีความเข้าใจในบทบาทของตนและร่วมกันสร้างพันธะความรับผิดชอบร่วมกันในการดำเนินงานด้วย

2. การพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารให้ทันสมัย ให้สามารถรองรับกับการวางยุทธศาสตร์ ให้สามารถบริหารงานและแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และใช้ประโยชน์ในการติดตามและประเมินผลแผนงาน/โครงการต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ระบบการจัดเก็บข้อมูลสามารถนำมาใช้เพื่อการพัฒนาได้

3. การให้ความสำคัญกับระบบการติดตามประเมินผล ซึ่งจะเป็นเครื่องมือที่จะช่วยตรวจสอบและติดตามการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ และใช้เป็นเครื่องมือในการคาดการณ์หรือมองเห็นโอกาสและการแก้ปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นและนำไปสู่การกำหนดทิศทางการพัฒนาในอนาคต

ภาคผนวก ก-3
แผนการจัดการทรัพยากรน้ำจังหวัดนครปฐม

1. สรุปผลการดำเนินการจัดทำแผนจัดการทรัพยากรน้ำจังหวัดนครปฐม

ในการจัดทำแผนน้ำจังหวัดนครปฐม เป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด โดยหน่วยงานของจังหวัดต้องทำแผนพัฒนาจังหวัดเป็นประจำทุกปีตามพระราชบัญญัติบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 ในการจัดประชุมทำแผนปฏิบัติงานรายปี และแผนพัฒนาจังหวัด 4 ปี โดยในกระบวนการจัดทำแผนเดิม ในแผนพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำมิได้มีการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลด้านสถานการณ์การใช้น้ำ ในขั้นตอนรายละเอียดของการจัดทำแผน เพื่อนำมาประกอบกับการตั้งเป้าประสงค์ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และประเด็นยุทธศาสตร์ การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ตามข้อมูลพื้นฐานประกอบในการกำหนดกลยุทธ์ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย และใช้เป็นแนวทางในการกำหนดโครงการพัฒนาต่างๆ และฝ่ายงานที่มีส่วนรับผิดชอบที่ชัดเจนขึ้น ทั้งในแง่ของกระบวนการจัดทำแผนและเทคโนโลยีการเก็บข้อมูลเชิงพื้นที่ในรูปของแผนที่ของชั้นข้อมูลต่างๆ ซึ่งประโยชน์ที่นอกเหนือจากการจัดทำแผนน้ำนี้ หน่วยงานของจังหวัดเองสามารถพัฒนาวิธีการเพื่อใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดทางด้านอื่นๆ ของจังหวัดก็จะเกิดประโยชน์มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะ

1) ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำแผนน้ำในระดับชุมชนของตำบล ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ในการวางแผนควรสร้างให้เป็นข้อมูลในเชิงแผนที่ให้มากที่สุด ประเด็นสภาพปัญหาที่ได้พยายามเปลี่ยนให้มาอยู่ในรูปของแผนที่ให้มากที่สุด

2) ระบบแหล่งน้ำที่มีอยู่ในพื้นที่ ในการจัดทำแผนควรศึกษาข้อมูลด้านแหล่งน้ำและปัจจัยที่เกี่ยวข้องเช่น การพิจารณาระบบลำน้ำย่อยและลำน้ำสายหลักให้เป็นระบบที่ต่อเนื่องกันด้วย เพื่อให้การแก้ปัญหาหรือจัดทำแผนได้ครอบคลุมและสามารถใช้ประโยชน์หรือสามารถพัฒนาเป็นโครงการร่วมกันระหว่างพื้นที่ตำบลที่เกี่ยวเนื่องกันก็จะเกิดความยั่งยืนมากขึ้นในด้านการบริหารจัดการ

3) การจัดทำแผนจัดการทรัพยากรน้ำจะต้องเชื่อมโยงต่อแผนพัฒนาจังหวัด โดยสะท้อนจากตัวชี้วัดของแผนจัดการทรัพยากรน้ำกับตัวชี้วัดของแผนพัฒนาจังหวัดให้สอดคล้องกัน ซึ่งจะดำเนินการในระยะต่อไป

แผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

วันอังคารที่ 25 พฤศจิกายน 2557

โดยคณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

กรอบแนวคิด
กระบวนการจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำ

ระบบลุ่มน้ำ/การมีส่วนร่วม

ชี้ปัญหา

1. ปัญหาอะไร (เหมาะสมตามกาลสมัย)
2. ความชัดเจน (สถานที่ ขนาด เวลา ความถี่ และผลกระทบ)
3. จะแก้หรือไม่ (ภูมิกายภาพ สังคม)

หาสาเหตุ

1. ภาพรวมทั้งลุ่มน้ำ (ตอนบน ตอนกลาง และตอนล่าง)
2. ปัจจัยภายนอก ภายใน

กำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการแก้ไขปัญหา

1. ฟื้นฟูต้นน้ำฯ
2. ขาดแคลนน้ำ
3. น้ำท่วม
4. คุณภาพน้ำ
5. การบริหารจัดการ

การจัดกลุ่มกลยุทธ์

1. การแก้ไขปัญหา
2. รองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

แผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการน้ำ

1. ระยะเร่งด่วน-สั้น
2. ระยะกลาง
3. ระยะยาว

ปัญหาสำคัญในลุ่มน้ำ

ปัญหาการบริหารจัดการทุกลุ่มน้ำ

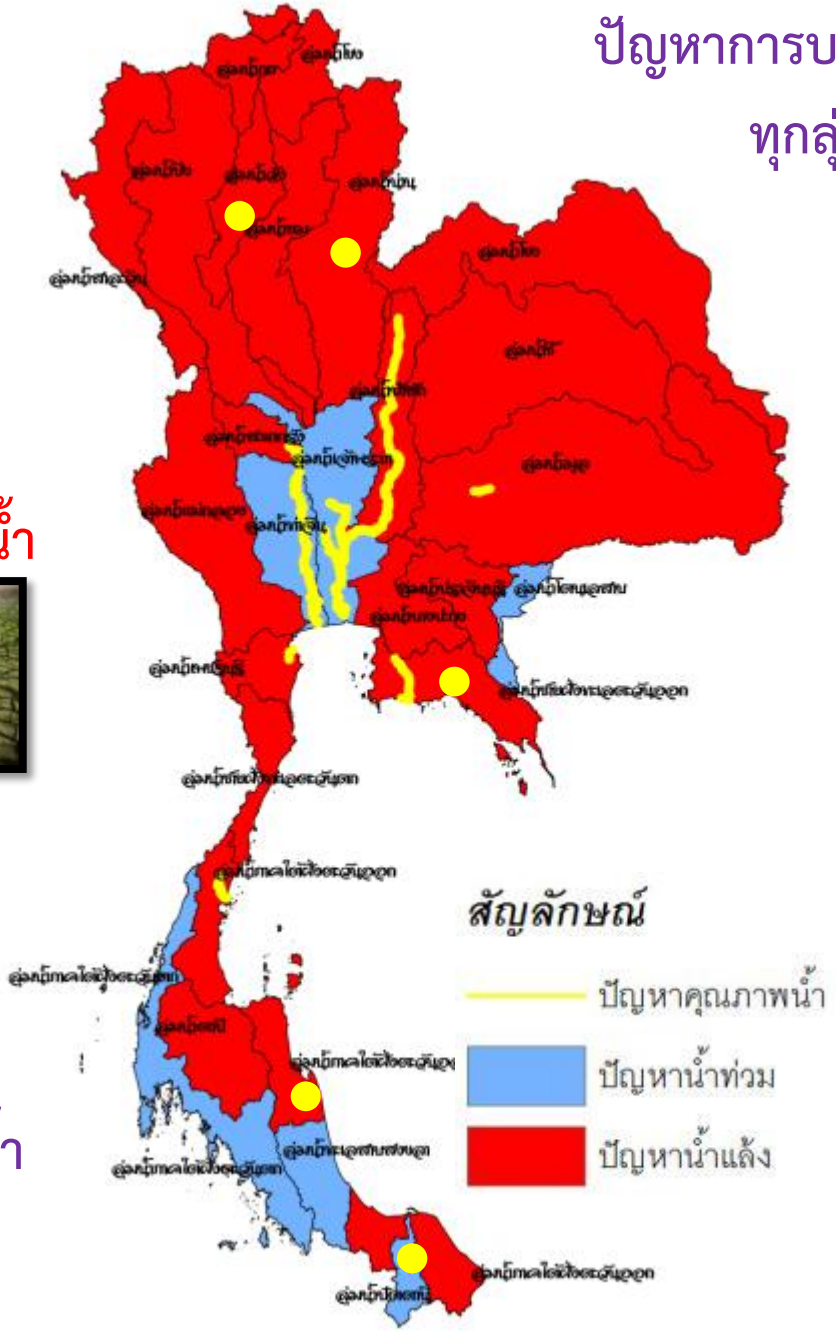

ปัญหาขาดแคลนน้ำ 19 ลุ่มน้ำ

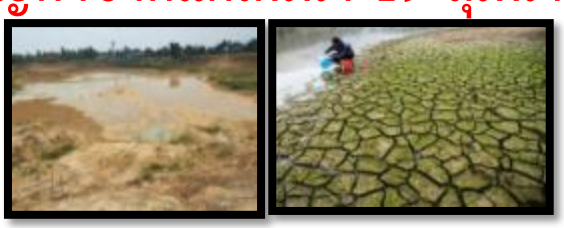

ปัญหาอุทกภัย 6 ลุ่มน้ำ

ปัญหาคุณภาพน้ำ 12 ลุ่มน้ำ

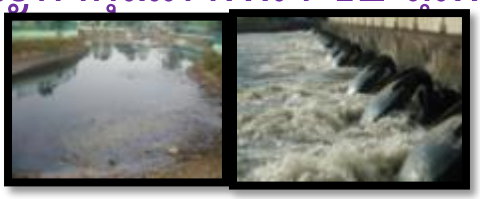

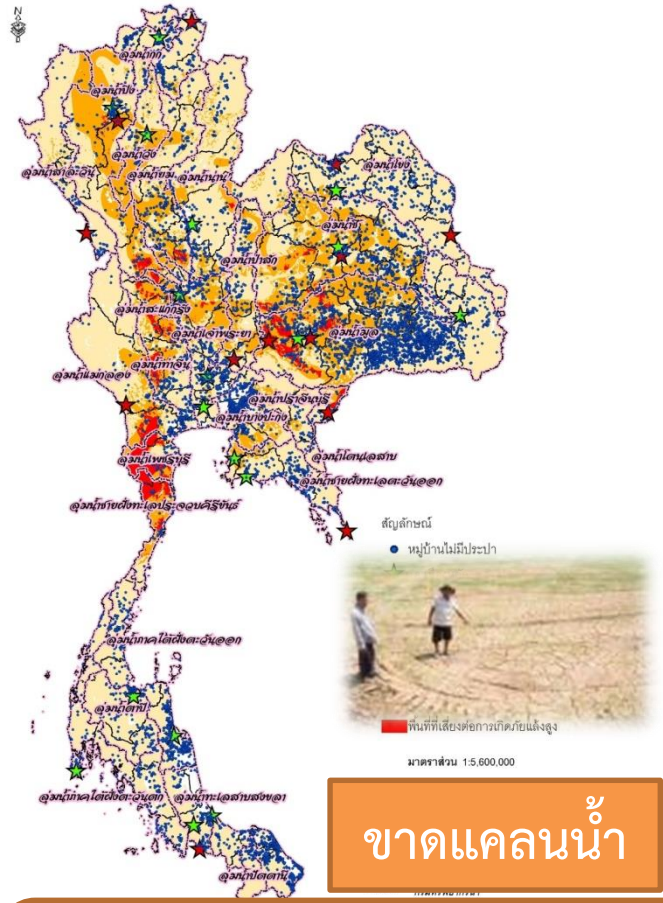

ขาดแคลนน้ำ

- เสียหายปี48 : 7,565 ล้านบาท กระทบ 11 ล้านคน
- ไม่มีระบบประปา 7,452 หมู่บ้าน
- พื้นที่เกษตรนอกเขต 120 ล้านไร่ เสี่ยงปานกลาง-สูง 26.55 ล้านไร่

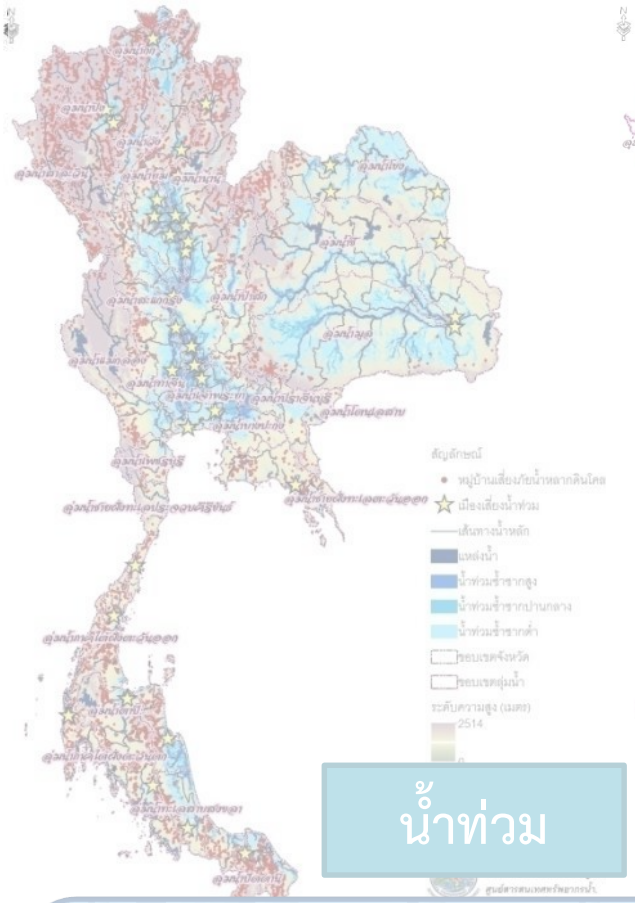

น้ำท่วม

- เสียหายปี54: 1.44 ล้านล้านบาท กระทบ 12.8 ล้านคน/เสียชีวิต 813 คน
- พื้นที่เสี่ยงน้ำท่วม 26.8 ล้านไร่ เสี่ยงปานกลาง-สูง 9.8 ล้านไร่

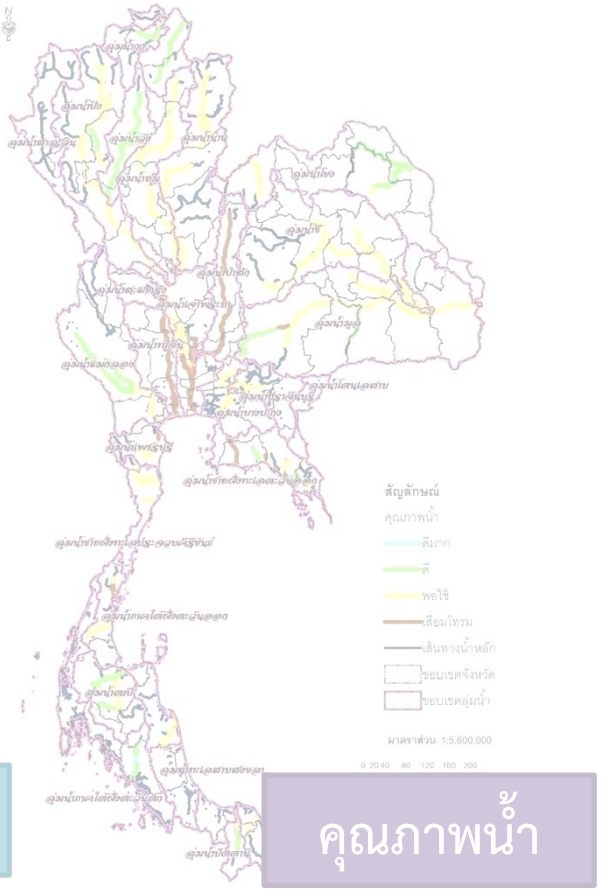

คุณภาพน้ำ

- คุณภาพน้ำเสื่อมโทรมปานกลาง-มาก 9 ลุ่ม
- ลุ่มน้ำเฝ้าระวังน้ำเค็มรุก 8 ลุ่ม

ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

1. การฟื้นฟูพื้นที่ต้นน้ำและการป้องกันการพังทลายของดิน

2. การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ

3. การป้องกันและบรรเทาอุทกภัย

4. การป้องกันและแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำ

5. การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

สรุปภาพรวมรายยุทธศาสตร์ วงเงิน 986,514 ล้านบาท

4. คุณภาพน้ำ 5.9%
(58,403 ล้านบาท)

5. ระบบบริหารจัดการ 3%
(30,037 ล้านบาท)

1.ฟื้นฟูป่าต้นน้ำ 2.3%
23,001 ล้านบาท

2. ขาดแคลนน้ำ, 66.9%
659,871 ล้านบาท

3.อุทกภัย, 21.8%
(215,204 ล้านบาท)

ดำเนินการทุกภาค, 5.6%

(55,416 ล้านบาท)

เหนือ , 19%

(188,056 ล้านบาท)

ใต้, 12.8%

(126,339 ล้านบาท)

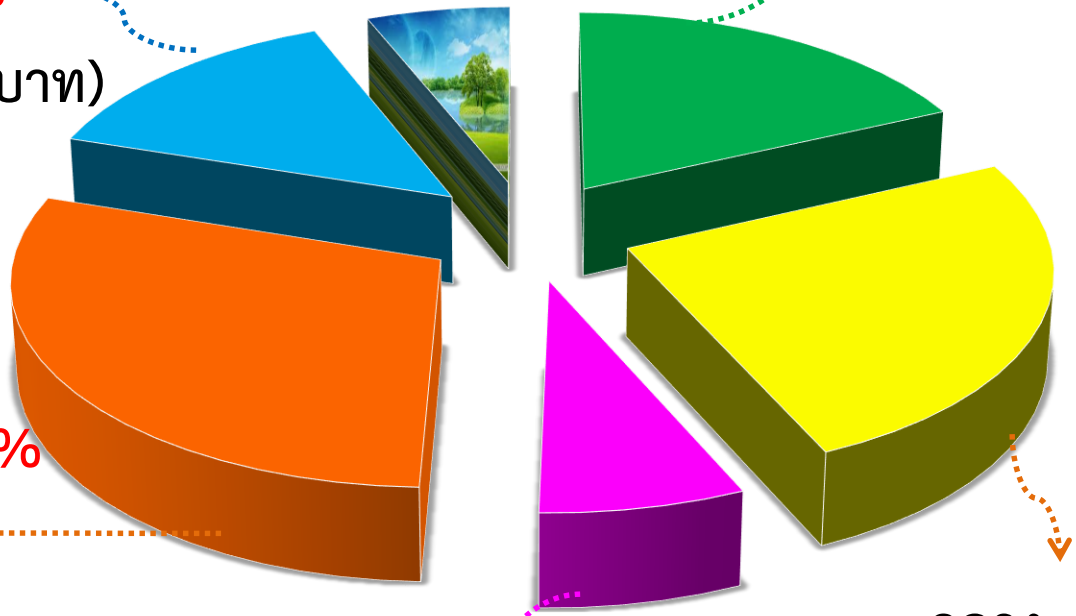

ตะวันออกเฉียงเหนือ, 27.3%

(269,522 ล้านบาท)

กลาง, 36%

(368,126 ล้านบาท)

ตะวันออก ,5.4%

(53,442 ล้านบาท)

สรุปภาพรวมรายภาค วงเงิน 986,514 ล้านบาท

ยุทธศาสตร์ฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำและป้องกันการพังทลายของดิน

1.การฟื้นฟูพื้นที่ต้นน้ำ

กิจกรรม ได้แก่ ปลูกป่า ทำฝายต้นน้ำ

2.ป้องกันการพังทลายของดิน

กิจกรรม ได้แก่ ปลูกหญ้าป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน

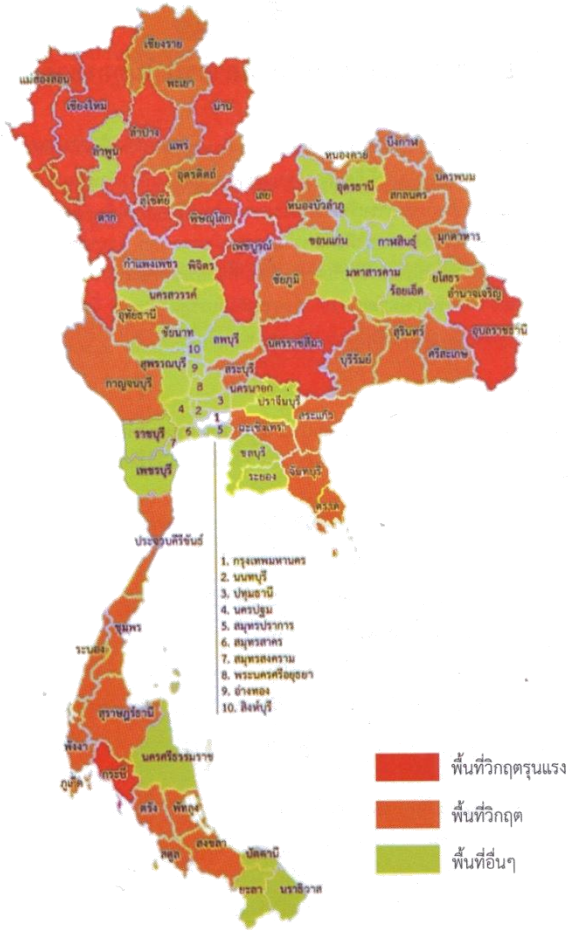

ภาพที่ ๑ การแบ่งพื้นที่ตามความรุนแรงของการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้

1 ฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำและป้องกันการพังทลายของดิน

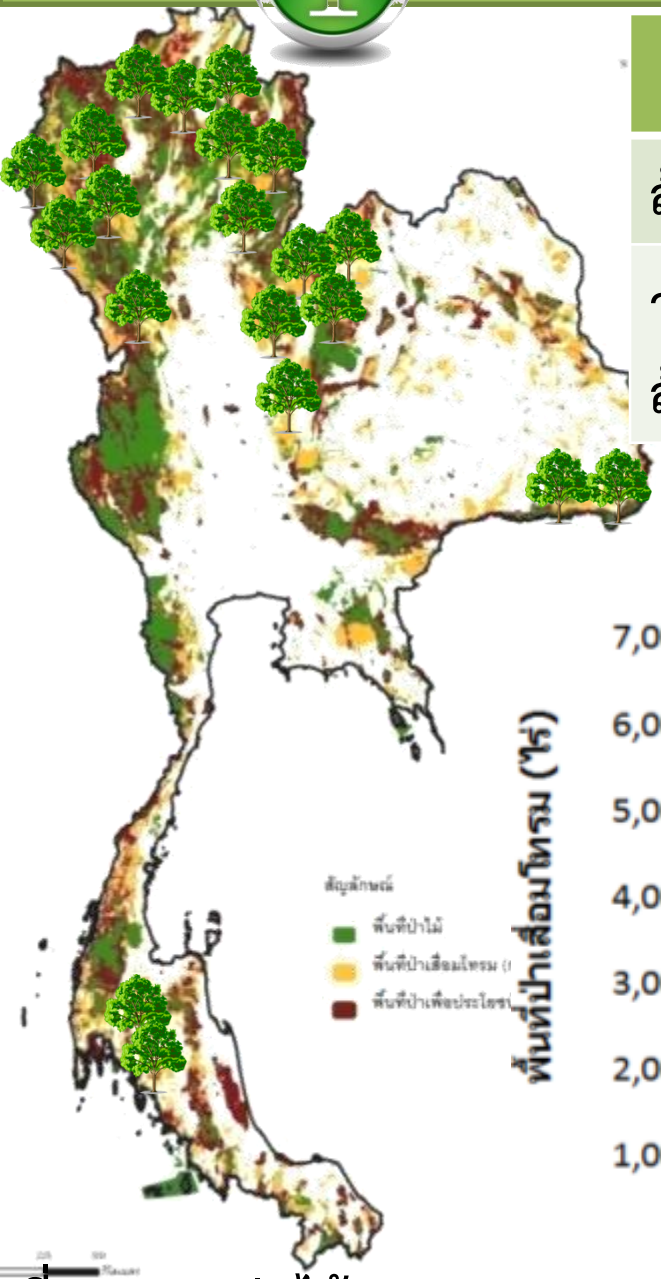

หน่วย	รวม	ปี 58	ปี 59	60-69
ล้านไร่	4.77	0.26	0.48	4.02
วงเงิน ล้านบาท	18,603	328 / 702	1,912	15,662

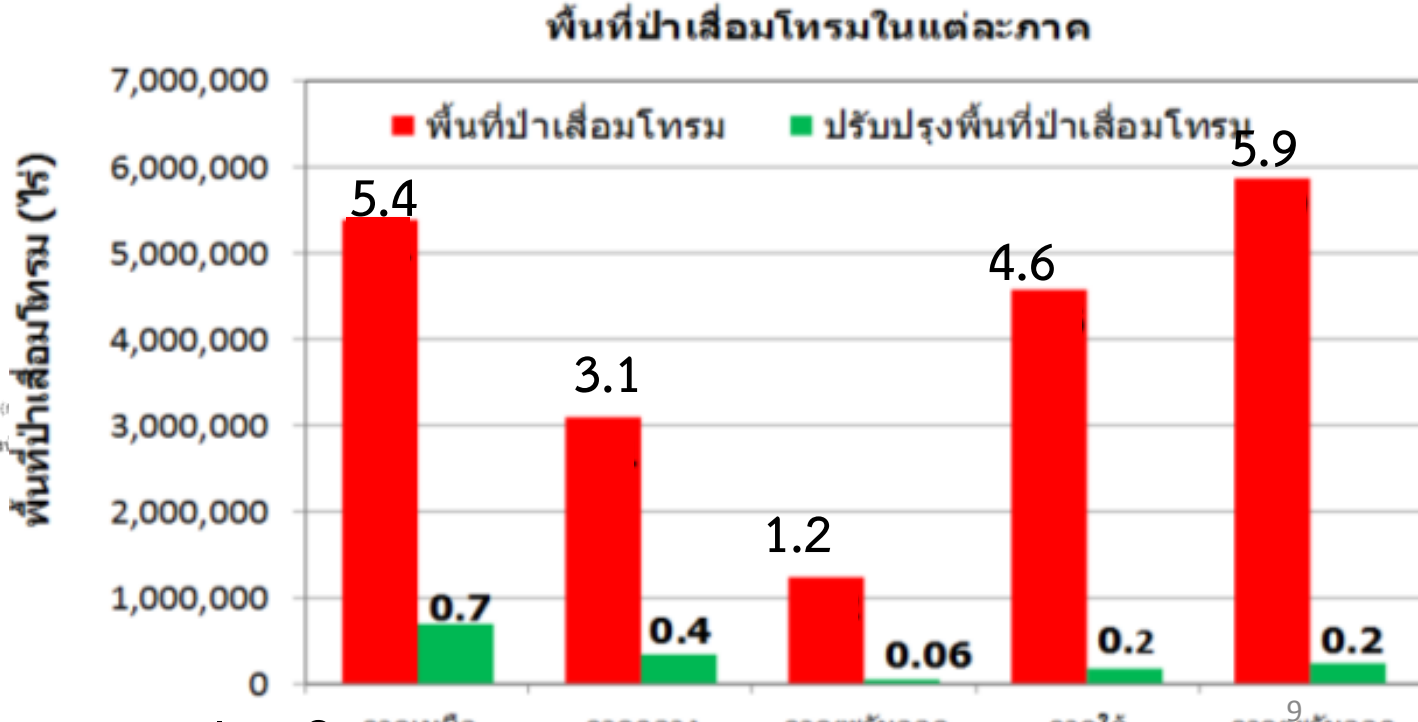

ที่มา : กรมป่าไม้และกรมอุทยานแห่งชาติ ฯ

1 ฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำและป้องกันการพังทลายของดิน

	หน่วย	รวม	ปี 58	ปี 59	60-69
การป้องกัน/ชะล้างการพังทลายของดิน	ล้านไร่	7.02	0.24	0.7	6.1
	วงเงิน ล้านบาท	4,398	795	360	3,243

ได้แก่ ปลูกหญ้าป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ลาดชัน

2 ยุทธศาสตร์แก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำ

น้ำอุปโภคบริโภคในชุมชน

ประปาหมู่บ้าน/ประปาบาดาล/
ซ่อมแซมระบบเดิม 30,759 แห่ง

น้ำอุปโภคบริโภคในเขตเมือง

จัดหาแหล่งน้ำเพื่อพัฒนาระบบประปาในเขตเมือง
และพื้นที่เศรษฐกิจ 200 แห่ง

น้ำเพื่ออุตสาหกรรม

จัดหาแหล่งน้ำเพื่อรองรับนิคมอุตสาหกรรมและ
เขตเศรษฐกิจพิเศษ 14 แห่ง ภายในปี 2570

น้ำเพื่อการเกษตร

เพิ่มพื้นที่ชลประทาน
18.8 ล้านไร่ ภายใน 20 ปี

ความต้องการใช้น้ำในปัจจุบัน&อนาคต (2570)

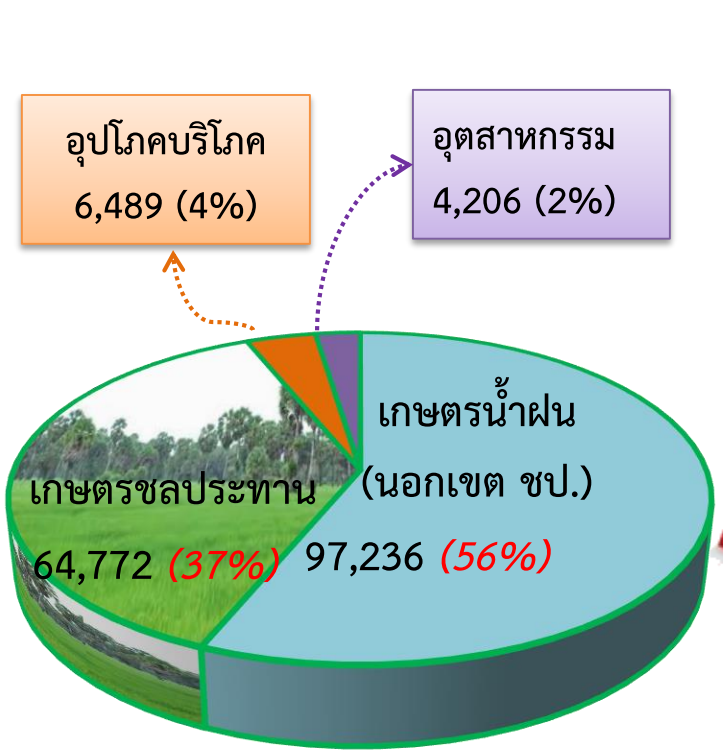

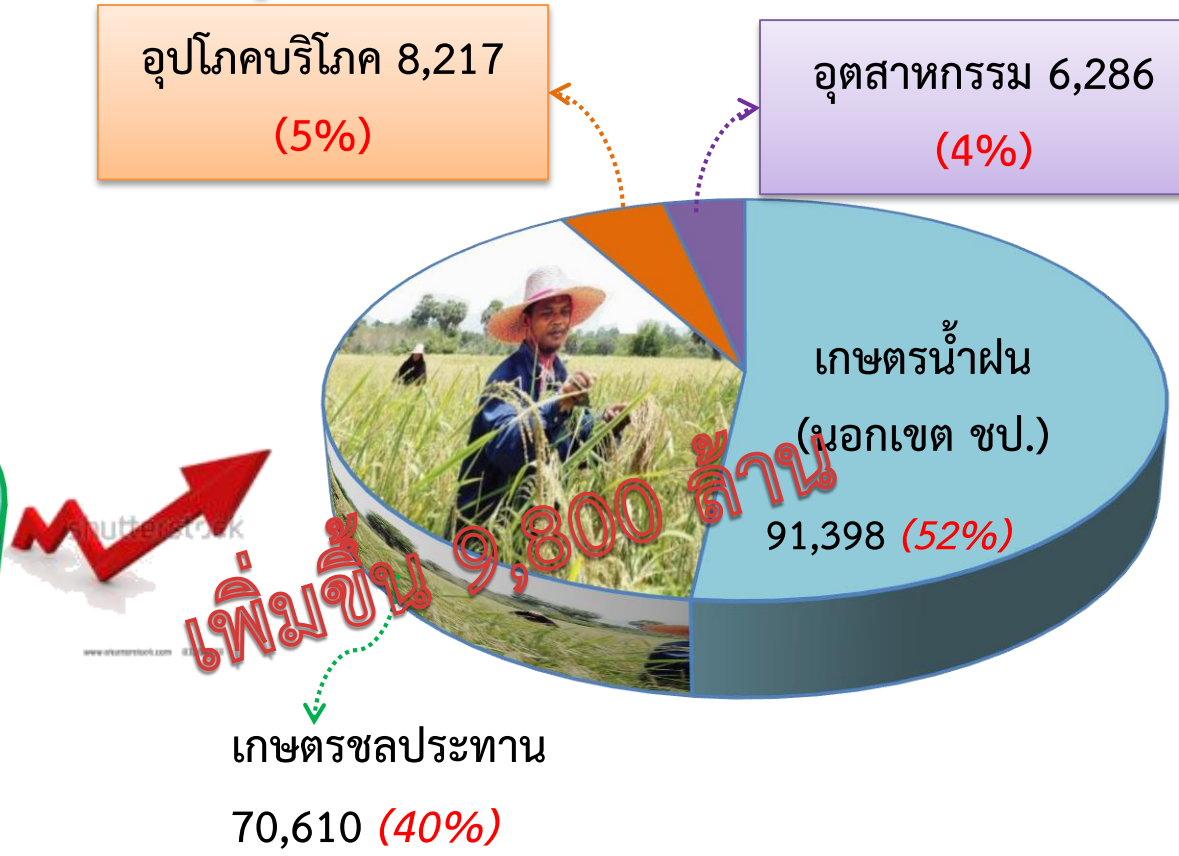

หน่วย:ล้านลบ.ม.

กรณี	น้ำท่า	ความต้องการรวม	น้ำที่จัดสรรได้	ยังจัดสรรไม่ได้
ปัจจุบัน (2557)	224,000	172,700	75,200	97,500
อนาคต (2570)	224,000	176,500	85,000	91,500

2 ยุทธศาสตร์แก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำ

น้ำอุปโภคบริโภค

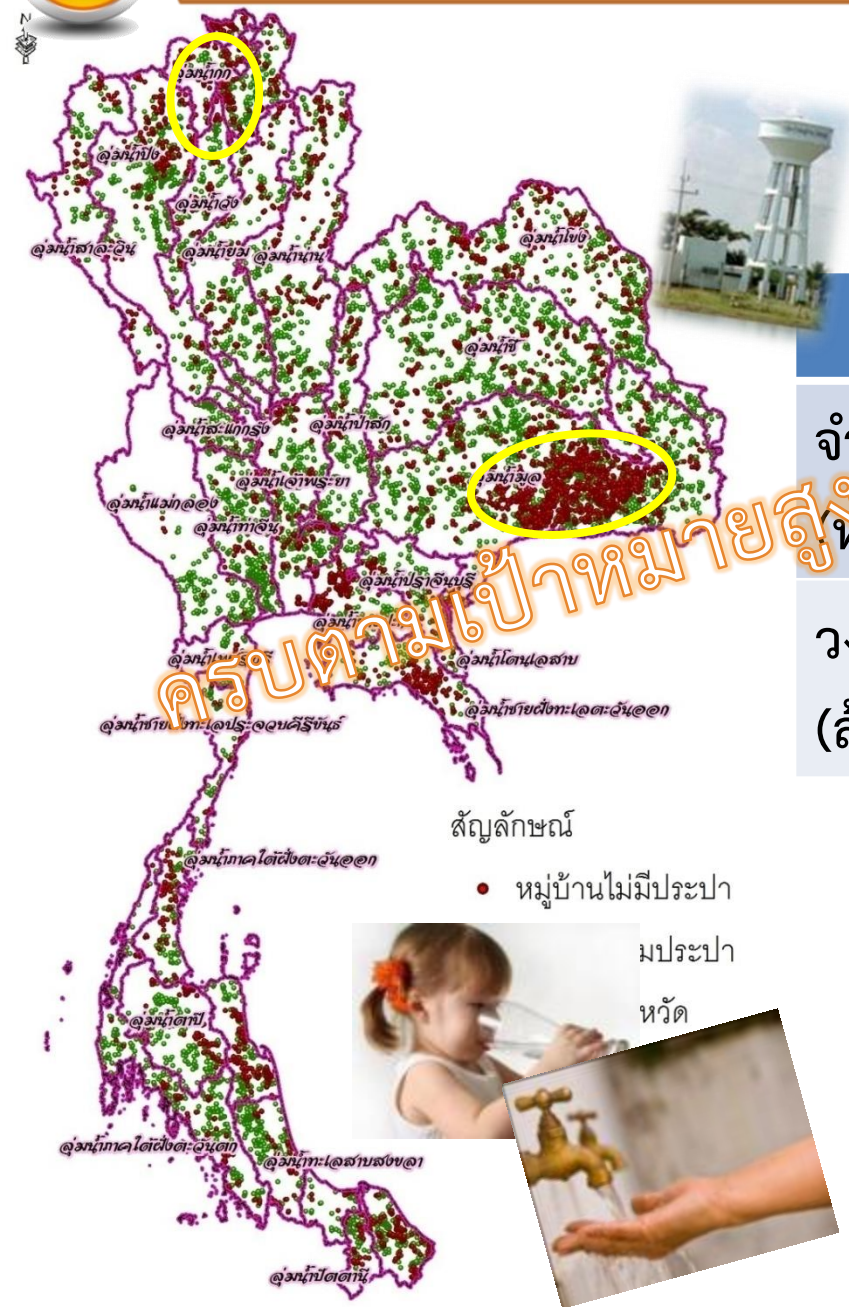

แผนงานประปาหมู่บ้าน/เพิ่มประสิทธิภาพระบบ

เป้าหมาย : พัฒนาแหล่งน้ำชุมชนและระบบประปา ให้ทั่วถึงทุกหมู่บ้าน

	รวม	ปี 58	ปี 59	ปี60 -61
จำนวน (หมู่บ้าน)	30,759	2,366	5,150	23,243
วงเงิน (ล้านบาท)	34,264	5,573/300	9,014	19,378

ครบตามเป้าหมายสูงสุด

แผนงานพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพประปาเมือง

โครงการ	รวม	ปี 58	ปี 59	ปี60 -64
จำนวน (แห่ง)	209	14	103	92
วงเงิน(ล้านบาท)	72,353	10,164	28114	34,076

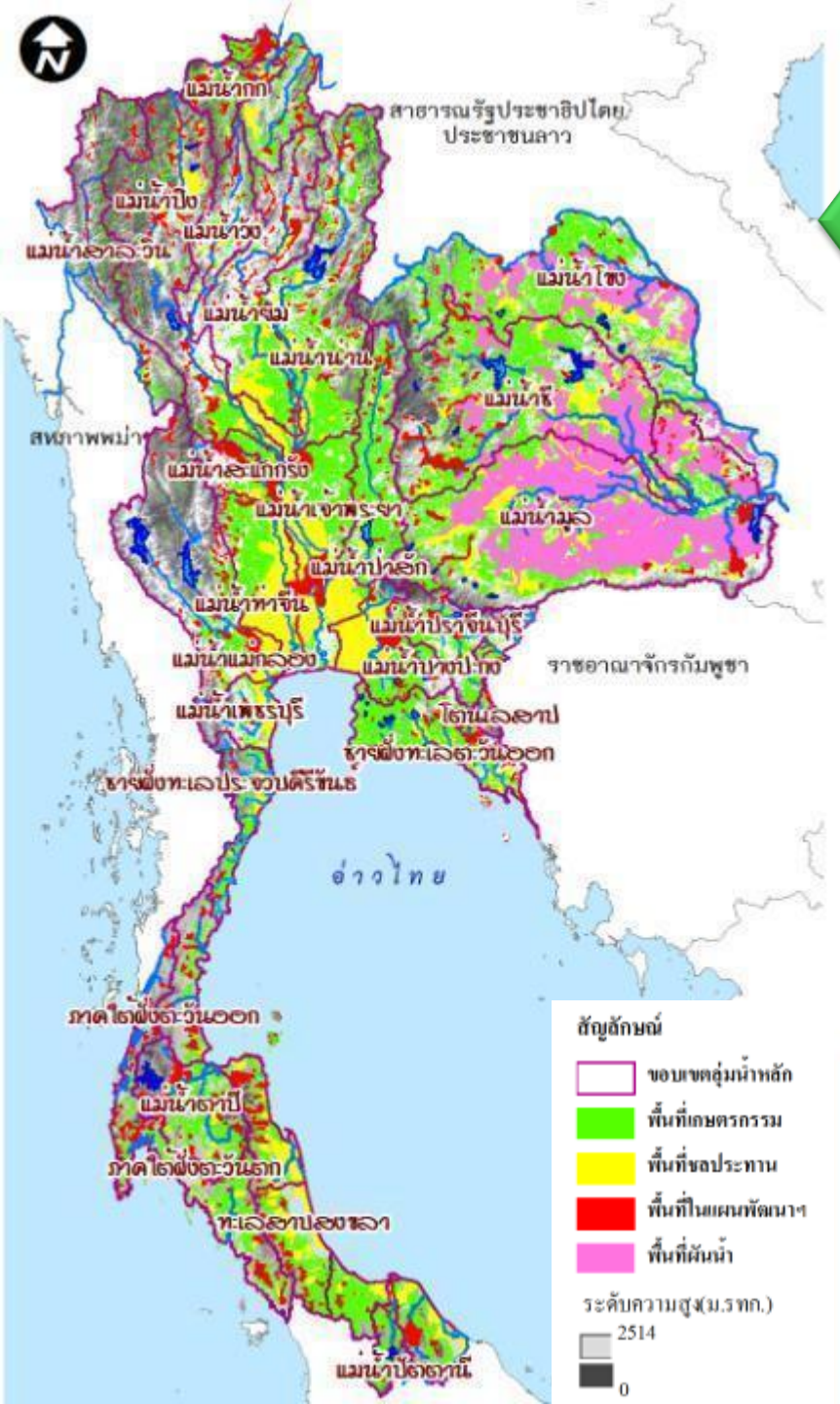

แผนพัฒนาพื้นที่เกษตร

พื้นที่เกษตรทั้งหมด 149 ล้านไร่

พื้นที่เกษตรชลประทาน 29.8 ล้านไร่

แผนพัฒนาพื้นที่ชลประทานโดยใช้น้ำในประเทศ 18.8 ล้านไร่

พื้นที่เกษตรน้ำฝน 70 ล้านไร่

แผนพัฒนาพื้นที่ชลประทานโดยการผันน้ำ โขง ชี มูล 30 ล้านไร่

2. ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำในพื้นที่เกษตร

พื้นที่เกษตรชลประทาน 29.8 ล้านไร่

เพิ่มประสิทธิภาพโครงการเดิม

จำนวน	รวม	ปี 58	ปี 59	60-69
โครงการ	50	3	7	40
ความจุ ล้าน ลบ.ม.	278	57	58	163
พท.ชป. ล้านไร่	0.51	0.04	0.07	0.40
วงเงิน ล้านบาท	25,428	488 / 931	5,519	18,493

ปี58 (ได้รับงบแล้ว)

1.ศึกษาเพิ่มความจุอ่างประแสร์ จ.ระยอง

2.ปรับปรุงฝายวังปาน จ.ลำพูน

(ขอเพิ่ม) 1.ปรับปรุงอ่างเก็บน้ำแม่มอก จ.สุโขทัย

2. ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำในพื้นที่เกษตร

แผนพัฒนาพื้นที่ชลประทานโดยใช้น้ำในประเทศ 18.8 ล้านไร่

จำนวน	รวม	ปี 58	ปี 59	ปี 60-69
โครงการ	4,581	576	587	3,418
ความจุ ล้าน ลบ.ม.	4,824	29	493	4,302
พท.ชป. ล้านไร่	8.79	0.43	1.94	6.42
ล้านบาท	399,312	24,635/ 13,995	28,979	331,703

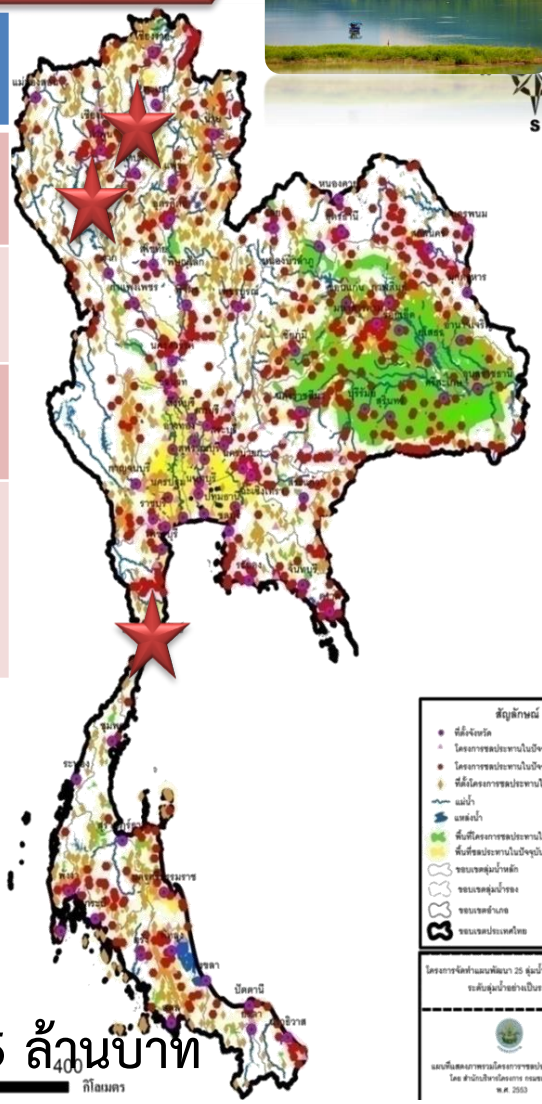

1.อ่างเก็บน้ำ จำนวน 1,273 แห่ง วงเงิน 190,636 ล้านบาท

2.ฝาย/ปตร จำนวน 1,445 แห่ง วงเงิน 42,967 ล้านบาท

3.สถานีสูบน้ำ จำนวน 1,287 แห่ง วงเงิน 57,939 ล้านบาท

4.ระบบชลประทาน จำนวน 566 แห่ง วงเงิน 91,735 ล้านบาท

5.เติมน้ำต้นทุน จำนวน 3 แห่ง วงเงิน 15,530 ล้านบาท

2. ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำในพื้นที่เกษตร

การพัฒนาแหล่งน้ำนอกเขตชลประทาน

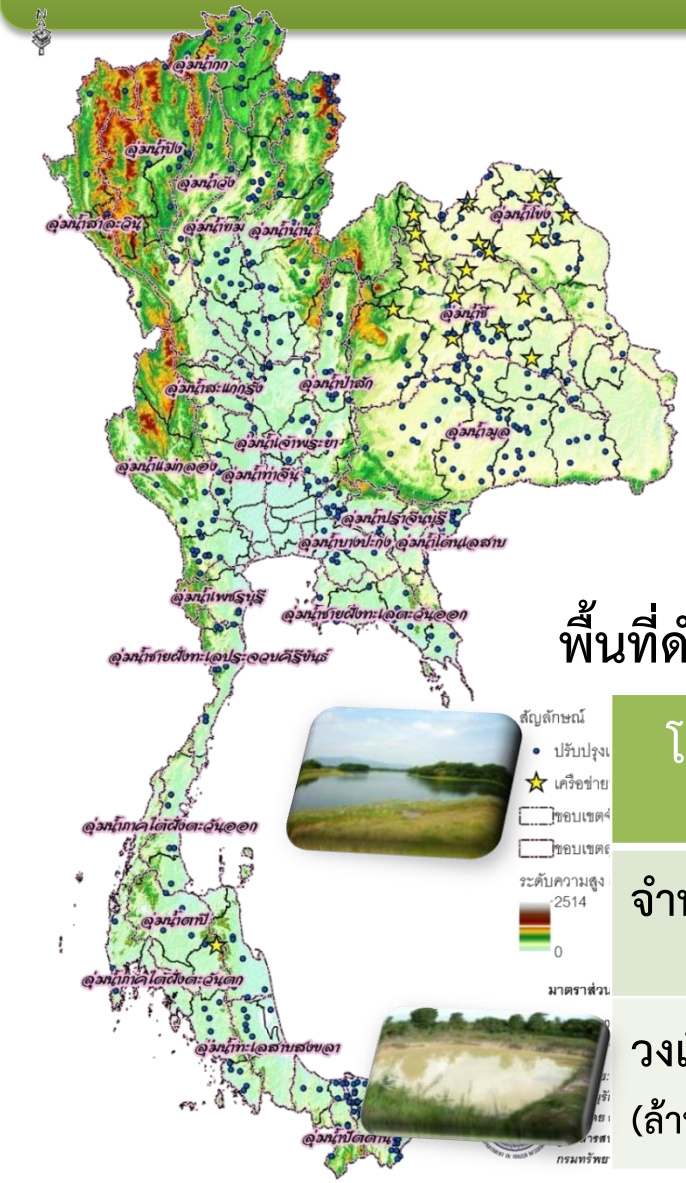

แผนงานฟื้นฟูแหล่งน้ำ

โครงการ	รวม	ปี 58	ปี 59	60 -69
จำนวน (แห่ง)	*9,254*	604	772	7,888
วงเงิน (ล้านบาท)	102,359	5,513	7,573	89,274
ผลสัมฤทธิ์ (ล้านลบ.ม.)	1,705	92	126	1,488

แผนงานแหล่งน้ำในไร่นา

พื้นที่ดำเนินการส่วนใหญ่ อยู่ในภาคอีสาน 60% ภาคเหนือ 20%

โครงการ	รวม	ปี 58	ปี 59	60 -64
จำนวน (บ่อ)	350,000	100,000	100,000	150,000
วงเงิน (ล้านบาท)	6,405	915 (915)*	1,830	4,575

แผนที่แสดงศักยภาพ/คุณภาพน้ำบาดาล

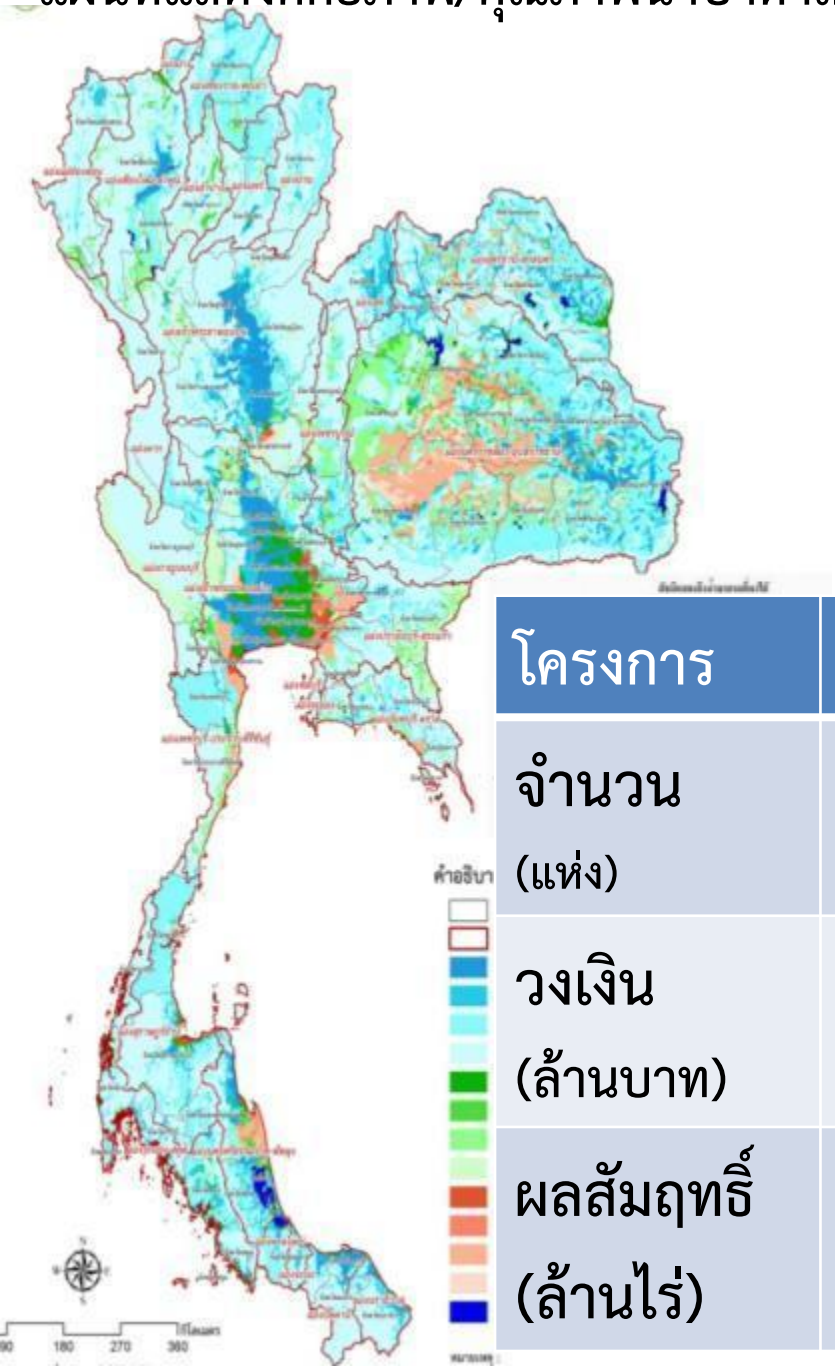

การพัฒนาแหล่งน้ำนอกเขตชลประทาน

แผนงานน้ำบาดาลการเกษตร

โครงการ	รวม	ปี 58	ปี 59	ปี60 -69
จำนวน (แห่ง)	18,636	1,285	2,820	14,531
วงเงิน (ล้านบาท)	14,011	524	3,849	9,639
ผลสัมฤทธิ์ (ล้านไร่)	1.04	0.07	0.25	0.72

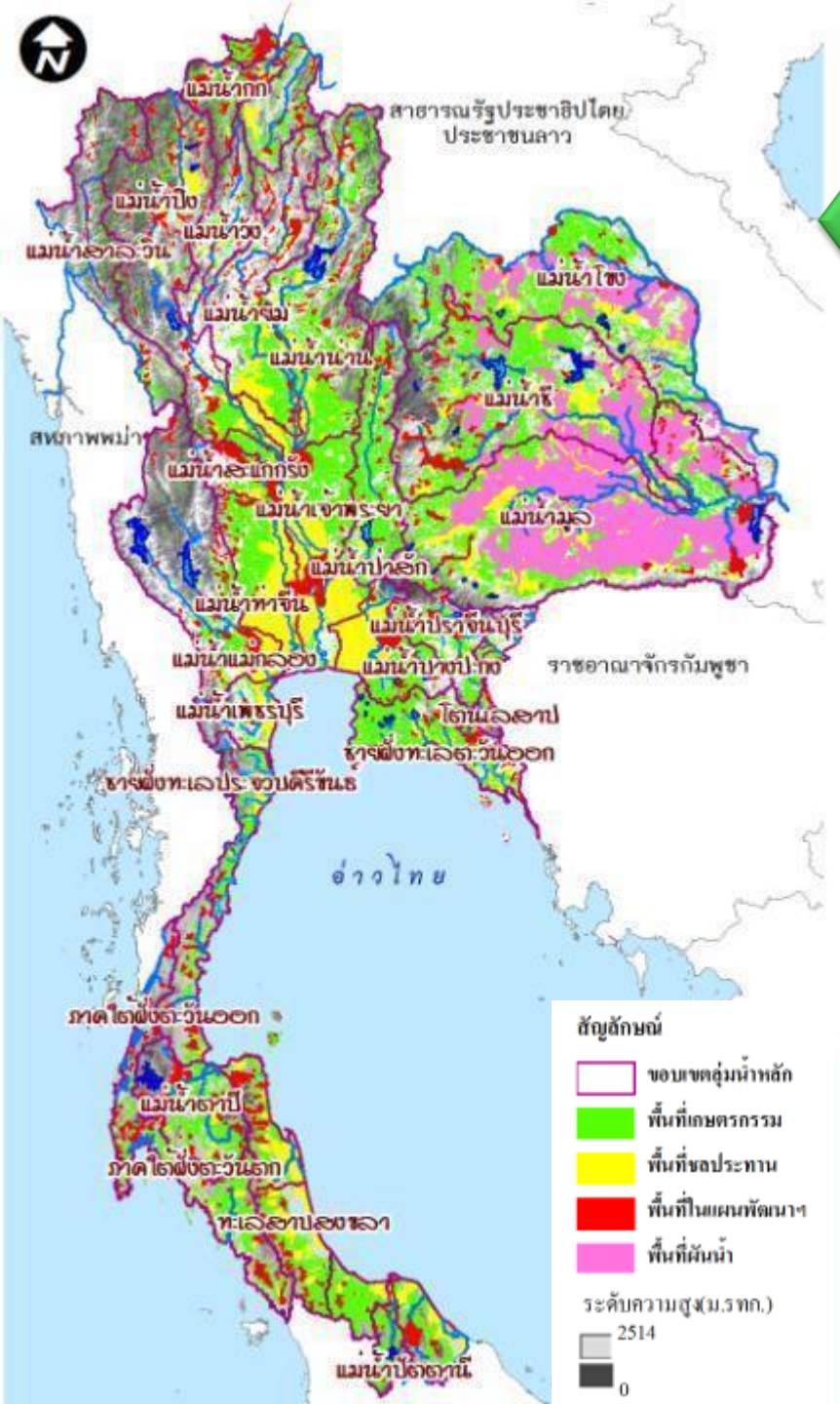

แผนพัฒนาพื้นที่เกษตร

พื้นที่เกษตรทั้งหมด 149 ล้านไร่

พื้นที่เกษตรชลประทาน 29.8 ล้านไร่

แผนพัฒนาพื้นที่ชลประทานโดยใช้น้ำในประเทศ 18.8 ล้านไร่

พื้นที่เกษตรน้ำฝน 70 ล้านไร่

แผนพัฒนาพื้นที่ชลประทานโดยการผันน้ำ โขง ชี มูล 30 ล้านไร่

ยุทธศาสตร์การป้องกันและบรรเทาอุทกภัย

1.แผนงาน*ฟื้นฟูทางน้ำสายหลักและสาขา*

2.พัฒนา*ทางผันน้ำ*

3.แผนงานพื้นที่*รับน้ำนอง*

4.แผนงาน*ป้องกันน้ำท่วมชุมชน*/พื้นที่เศรษฐกิจ

5.แผนงาน*จัดทำผัง*และปรับปรุงเมือง

แผนงานฟื้นฟูทางน้ำสายหลัก/สาขา

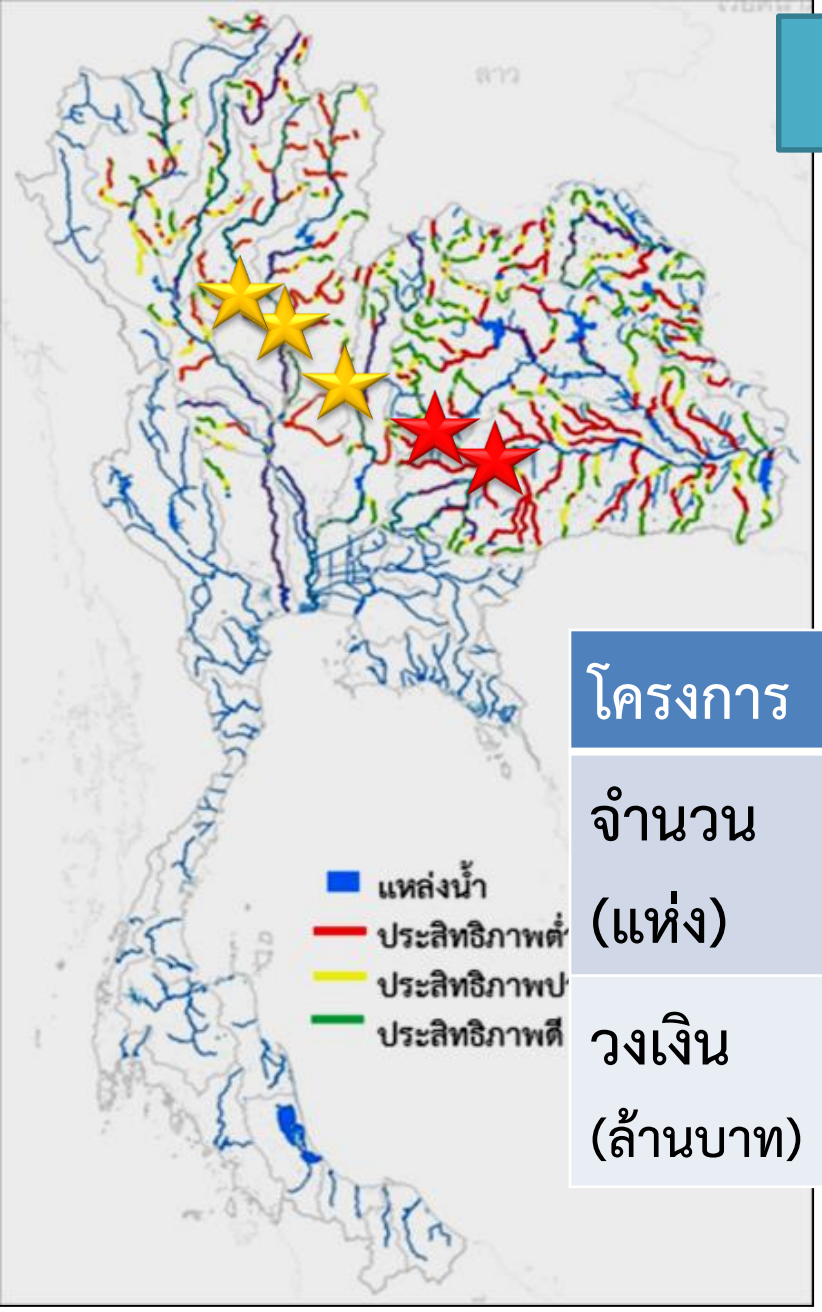

โครงการ	รวม	ปี 58	ปี 59	60 -69
จำนวน (แห่ง)	1,315	69	105	1,141
วงเงิน (ล้านบาท)	48,833	189/576	2,505	45,563

58 : ยม น่าน ป่าสัก ขอเพิ่มชี มูล และลำน้ำสาขา

59 : (ปิง วัง ยม น่าน เจ้าพระยา ท่าจีน)

แผนงานทางผันน้ำ

โครงการ	รวม	ปี 58	ปี 59	60 -69
จำนวน (แห่ง)	6	2	2	2
วงเงิน (ล้านบาท)	54,380	5,050	140	49,190

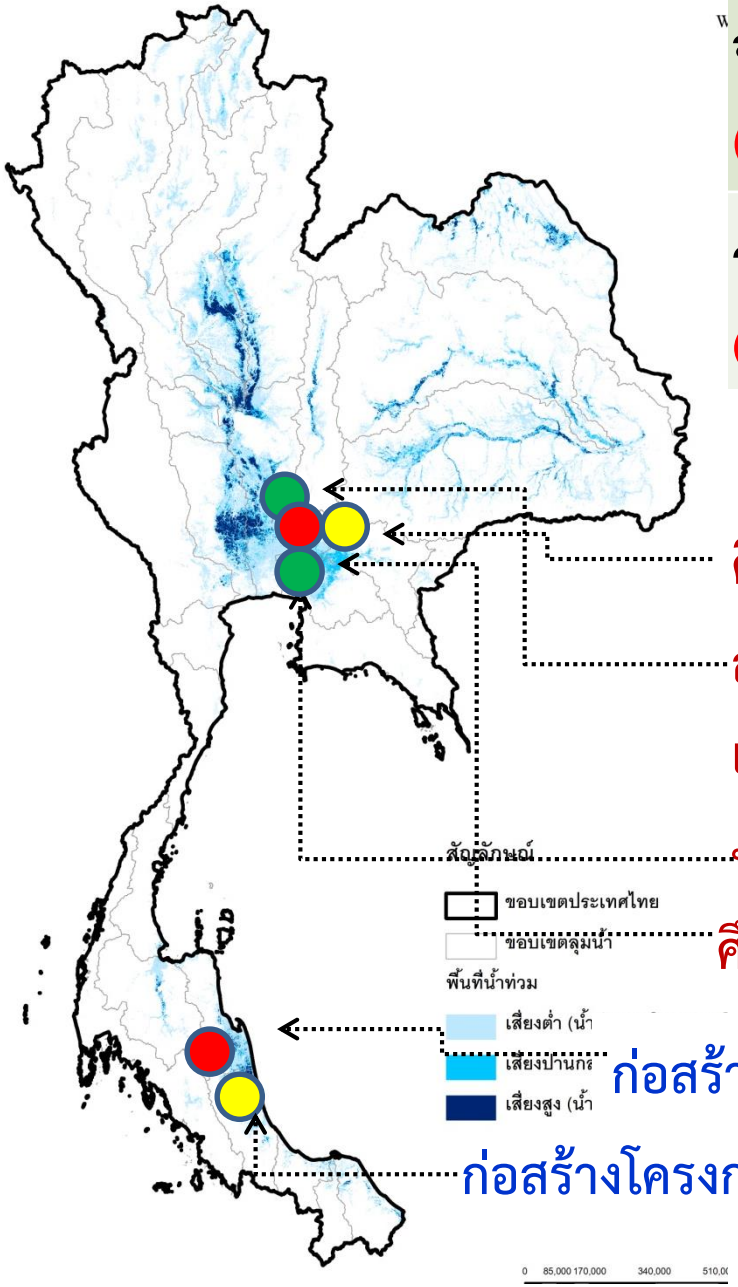

ศึกษาโครงการบรรเทาอุทกภัยแม่น้ำปราจีนบุรี

สำรวจ ออกแบบ คลองระบายน้ำบางบาล-บางไทรเลี่ยงเมืองพระนครศรีอยุธยา

ปรับปรุงโครงการเจ้าพระยาฝั่งตะวันออก

ศึกษาความเหมาะสมคลองระบายน้ำถนนวงแหวนรอบ 3

ก่อสร้างโครงการบรรเทาอุทกภัยเมืองนครศรีธรรมราช

ก่อสร้างโครงการบรรเทาอุทกภัยหาดใหญ่ระยะที่ 2

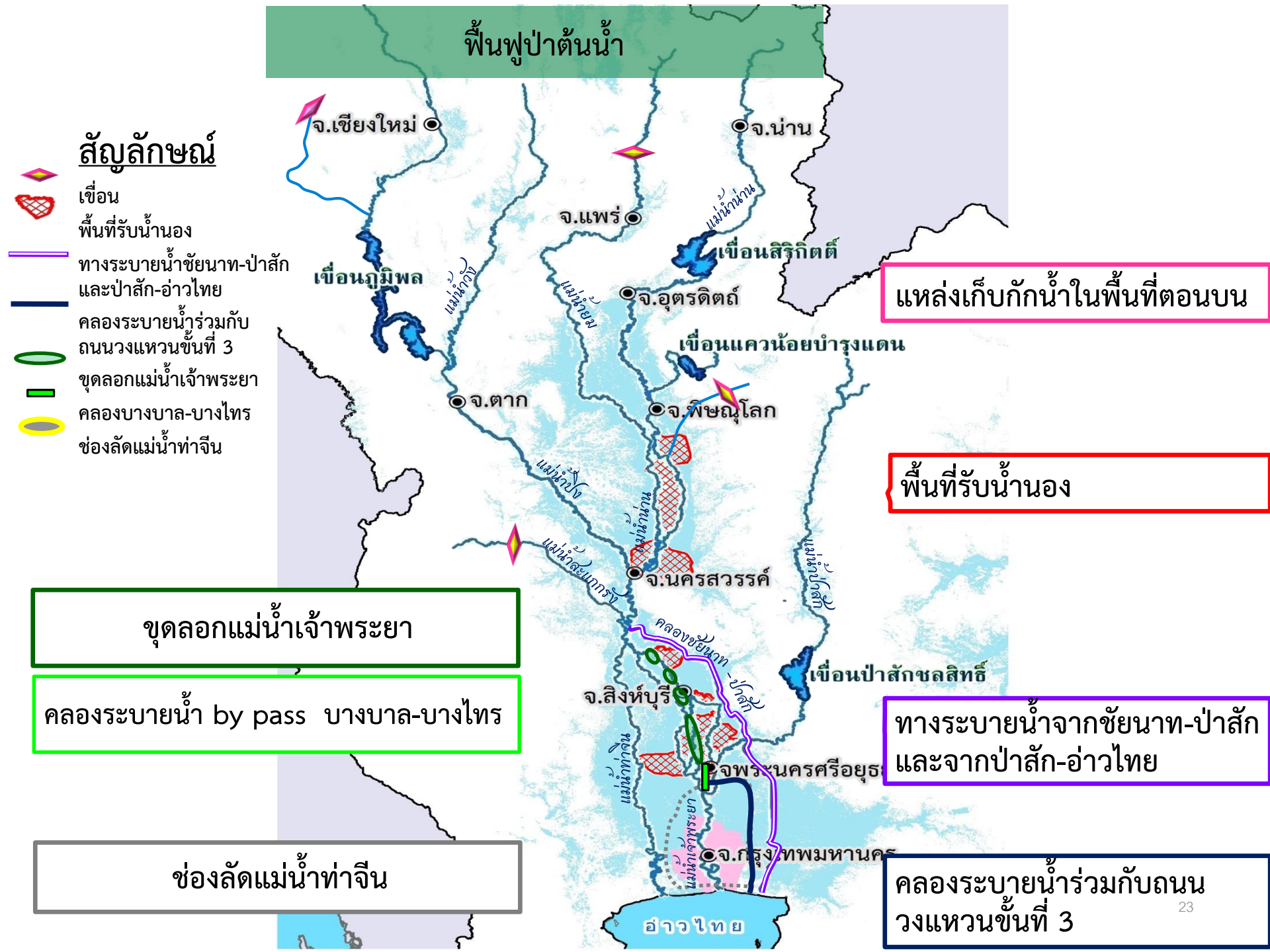
ฟื้นฟูป่าต้นน้ำ
สัญลักษณ์
เขื่อน
พื้นที่รับน้ำนอง
ทางระบายน้ำชัยนาท-ป่าสัก และป่าสัก-อ่าวไทย
คลองระบายน้ำร่วมกับถนนวงแหวนชั้นที่ 3
ขุดลอกแม่น้ำเจ้าพระยา
คลองบางบาล-บางไทร
ช่องลัดแม่น้ำท่าจีน
จ.เชียงใหม่
จ.น่าน
จ.แพร่
เขื่อนภูมิพล
เขื่อนสิริกิติ์
จ.อุตรดิตถ์
เขื่อนแควน้อยบำรุงแดน
จ.ตาก
จ.พิษณุโลก
จ.นครสวรรค์
จ.สิงห์บุรี
เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์
อ่าวไทย
แหล่งเก็บกักน้ำในพื้นที่ตอนบน
พื้นที่รับน้ำนอง
ขุดลอกแม่น้ำเจ้าพระยา
คลองระบายน้ำ by pass บางบาล-บางไทร
ช่องลัดแม่น้ำท่าจีน
ทางระบายน้ำจากชัยนาท-ป่าสัก และจากป่าสัก-อ่าวไทย
คลองระบายน้ำร่วมกับถนน วงแหวนชั้นที่ 3

แผนงานทางผันน้ำ

โครงการ	รวม	ปี 58	ปี 59	60 -69
จำนวน (แห่ง)	6	2	2	2
วงเงิน (ล้านบาท)	54,380	5,050	140	49,190

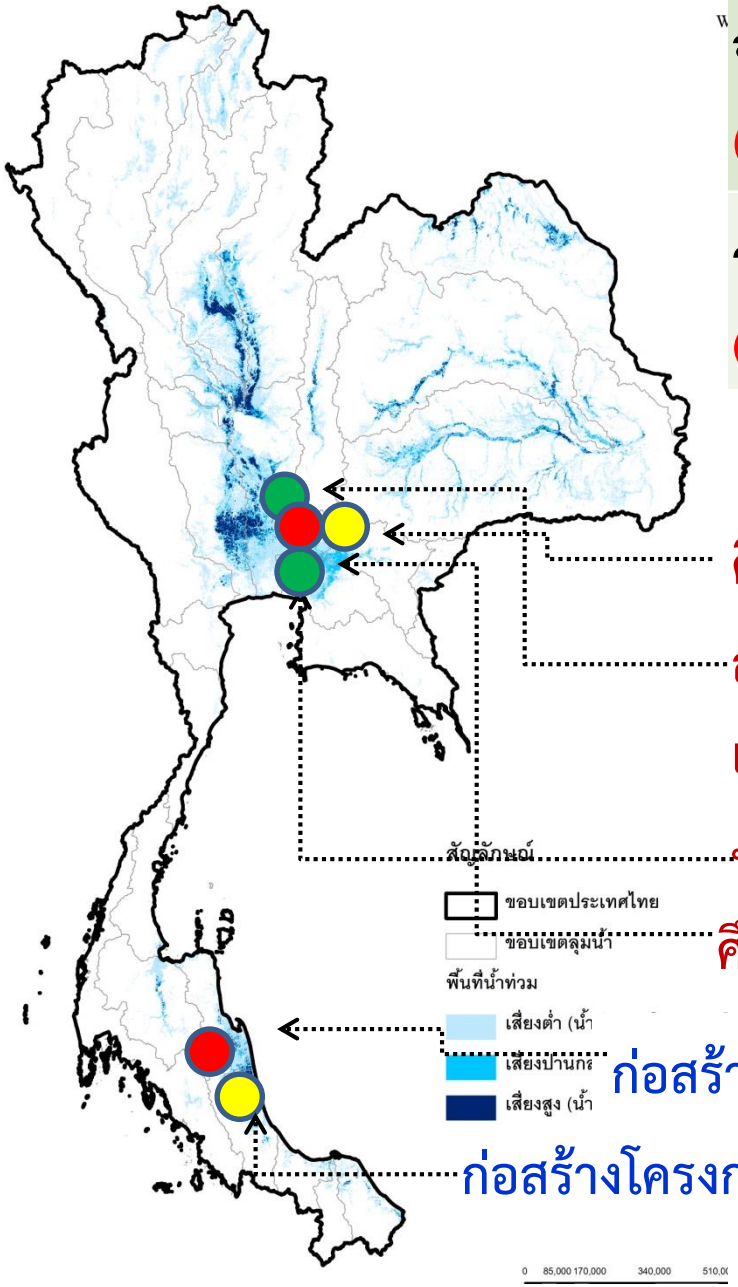

ศึกษาโครงการบรรเทาอุทกภัยแม่น้ำปราจีนบุรี

สำรวจ ออกแบบ คลองระบายน้ำบางบาล-บางไทรเลี่ยงเมืองพระนครศรีอยุธยา

ปรับปรุงโครงการเจ้าพระยาฝั่งตะวันออก

ศึกษาความเหมาะสมคลองระบายน้ำถนนวงแหวนรอบ 3

ก่อสร้างโครงการบรรเทาอุทกภัยเมืองนครศรีธรรมราช

ก่อสร้างโครงการบรรเทาอุทกภัยหาดใหญ่ระยะที่ 2

แผนงานพื้นที่รับน้ำนอง

โครงการ	รวม	ปี 58	ปี 59	ปี60 -64
จำนวน (แห่ง)	2	-	-	2
วงเงิน(ล้านบาท)	15,100	-	-	15,100

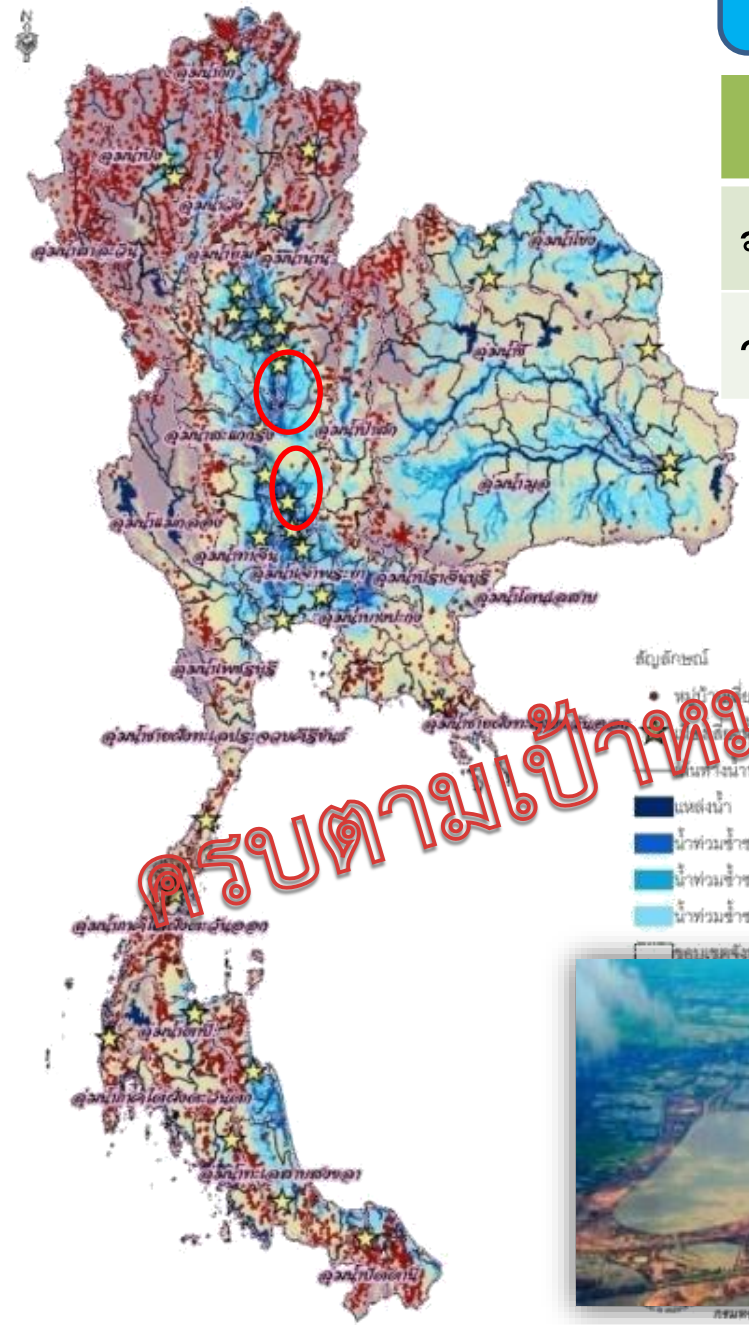

ครบตามเป้าหมายสูงสุด

3 ยุทธศาสตร์การป้องกันและบรรเทาอุทกภัย

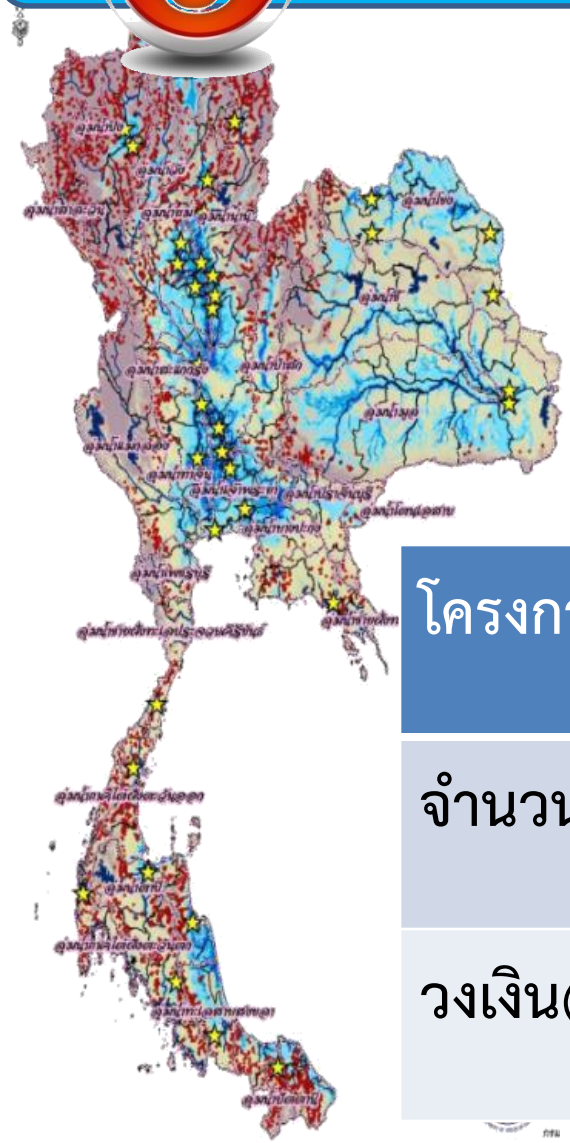

แผนงานป้องกันน้ำท่วมชุมชน/ พื้นที่เศรษฐกิจ

โครงการ	รวม	ปี 58	ขอเพิ่ม	ปี 59	ปี60 -69
จำนวน (แห่ง)	157	13	11	23	110
วงเงิน(ล้านบาท)	77,716	2,615	14,556	18,340	42,205

หมายเหตุ : กทม. ขอ งปม.เพิ่มปี 58 จำนวน 11 แห่ง 14,556 ลบ.

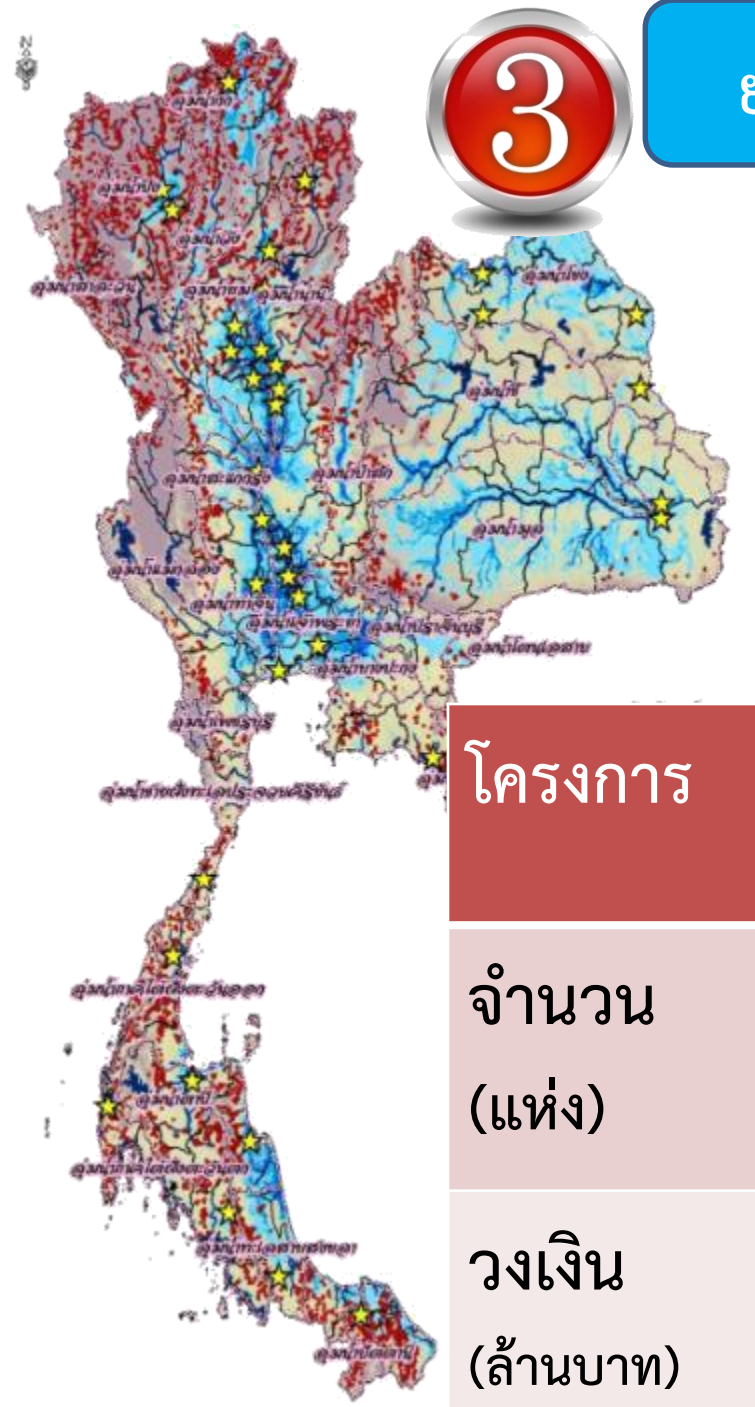

ยุทธศาสตร์การป้องกันและบรรเทาอุทกภัย

แผนงานจัดทำผังและปรับปรุงเมือง

โครงการ	รวม	ปี 58	ปี 59	ปี60 -69
จำนวน (แห่ง)	170	44	34	92
วงเงิน (ล้านบาท)	4,174	1,056	818	2,300

ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำ

1.แผนงานพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพบ่อบำบัดน้ำเสีย

มาตรการใช้สิ่งก่อสร้าง

2.แผนงานลดน้ำเสียจากแหล่งกำเนิด

มาตรการไม่ใช้สิ่งก่อสร้าง

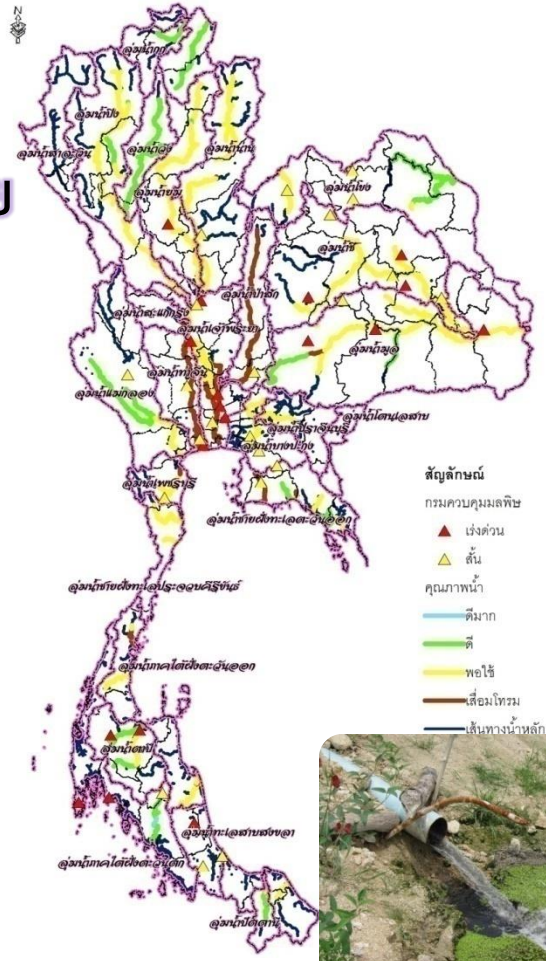

การแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำ

แผนงานพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพบ่อบำบัดน้ำเสีย

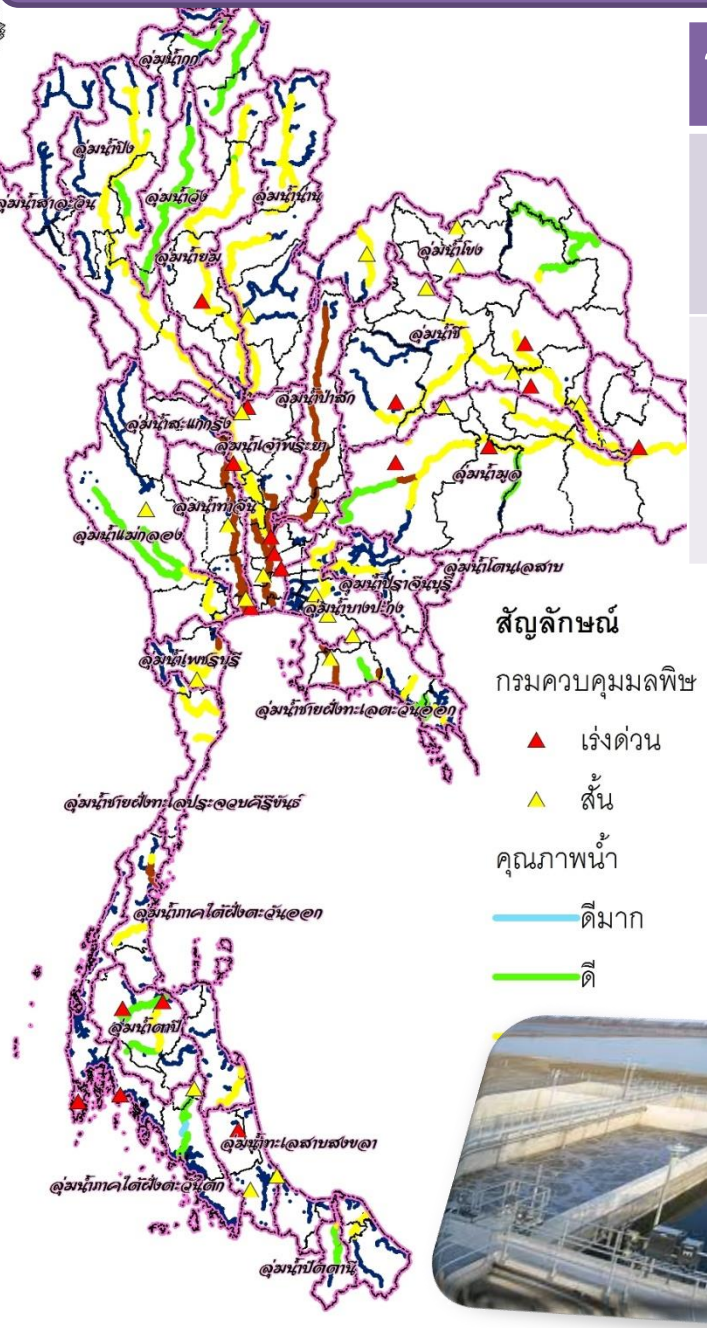

โครงการ	รวม	ปี 58	ขอเพิ่ม	ปี 59	60 -69
จำนวน (แห่ง)	73	26	(3)	15(1)	28
วงเงิน (ล้านบาท)	4,124 (30,572)	555	(19,689)	869 (10,883)	2,700 (ต่อเนื่อง)

หมายเหตุ : *ตัวเลขสีแดง* คืองบประมาณของ กทม.

กทม. บำบัดน้ำเสีย 0.71 ล้านลบ.ม./วัน
อปท . บำบัดน้ำเสีย 1.00 ล้านลบ.ม./วัน
รวมเป็น 1.71 ล้าน ลบ.ม./วัน

แผนงานลดน้ำเสียจากแหล่งกำเนิด

กิจกรรม : ให้ความรู้ สร้างจิตสำนึก ให้แก่เยาวชน ชุมชน เพื่อลดน้ำเสียจากแหล่งกำเนิด (ครัวเรือน) โดยตรง

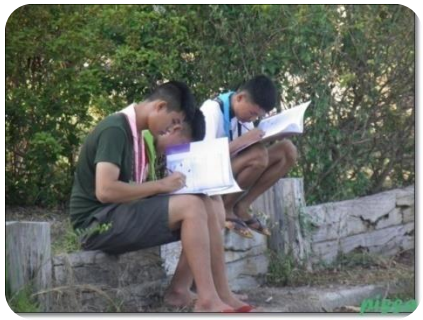

โครงการ	รวม	ปี 58	ขอเพิ่ม	ปี 59	60 -69
จำนวน (แห่ง)	49	21	-	26	2
วงเงิน (ล้านบาท)	23,707	2,128	-	4,516	17,063

ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ

1.สนับสนุนองค์กรลุ่มน้ำ : 1,100 ล้านบาท

2.การปรับรูปแบบการเกษตร : 17 ล้านบาท

3.การบริหารจัดการชลประทาน : 3,747 ล้านบาท

4.ศึกษา วิจัย และเตรียมความพร้อม: วงเงิน 16,977 ล้านบาท

5.การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจ : 8,196 ล้านบาท

วงเงิน 30,037 ล้านบาท

เชื่อมโยงข้อมูลจาก 13 หน่วยงาน เป็น 30 หน่วยงาน

GIN

มาตรฐานข้อมูล

ข้อมูลในปัจจุบัน
240 รายการ

คลังข้อมูลน้ำและภูมิอากาศแห่งชาติ

Data Warehouse

High Performance Computers

รูปแบบการเชื่อมโยงข้อมูล

- เชื่อมโยงด้วย Text file
- เชื่อมโยงผ่าน FTP
- เชื่อมโยงผ่าน Web Service
- ดึงข้อมูลจากหน้าเว็บไซต์
- ข้อมูล static จากแผ่นเก็บข้อมูล

1 เว็บไซต์

เกาะติดข้อมูลสถานการณ์น้ำ
สำหรับผู้บริหาร และหน่วยงานภาครัฐ

www.nhc.in.th

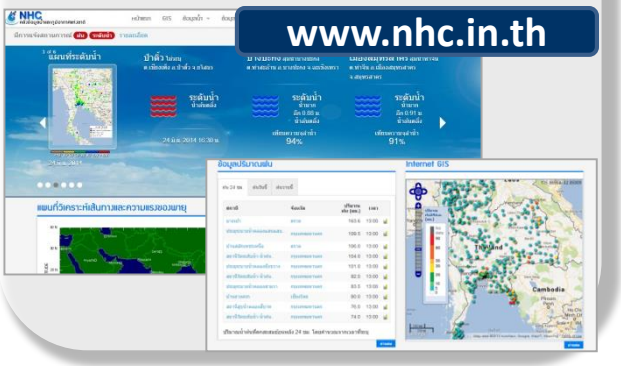

2 NHC Mobile application

แจ้งข่าว/ติดตามสถานการณ์น้ำ
สำหรับผู้บริหาร และประชาชนทั่วไป

3 ระบบให้บริการข้อมูล

สำหรับหน่วยงานภาครัฐ

- อุตุนิยมวิทยา
- อุทกวิทยา
- สาธารณูปโภค
- ภูมิประเทศ
- เศรษฐกิจสังคม
- ภัยพิบัติ

สรุปวงเงิน ตามแผนยุทธศาสตร์น้ำ

วงเงินรวม *986,514* ล้านบาท

กลาง-ยาว (60-69) *733,484* ล้านบาท

พื้นที่ป่าเพิ่มร้อยละ 40 มีประปาทุกหมู่บ้านภายใน 5 ปี

พื้นที่เกษตรชลประทานเพิ่มขึ้น 18.8 ล้านไร่ บรรเทาปัญหาอุทกภัย

คุณภาพน้ำในแม่น้ำสายหลักอยู่ในระดับพอใช้

สั้น (59) *135,713* ล้านบาท

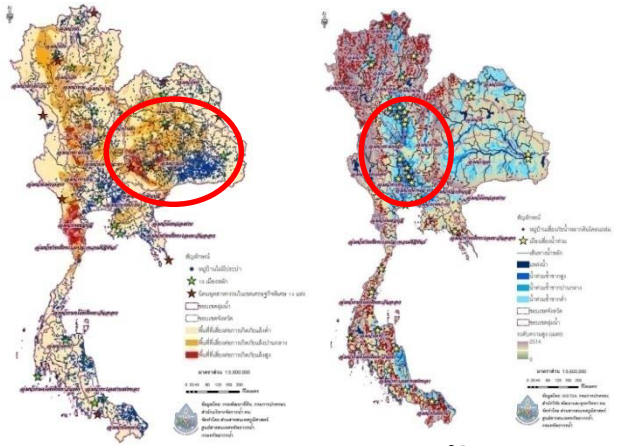

เร่งด่วน(58) *117,316* ล้านบาท

ได้งบแล้ว 65,063 ล้านบาท

ขอเพิ่ม 52,253 ล้านบาท

ร้อยละ 37 แก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำในกทม.

ร้อยละ 30 แก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำ

โครงการสำคัญ

โครงการรองรับการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจระยะเร่งด่วน

แม่สอด จ.ตาก

อ่างฯแม่สอดตอนบน

งบ 1,200 ล้านบาท

พร้อมก่อสร้างปี 58

มุกดาหาร

อรัญประเทศ จ.สระแก้ว

สำรวจออกแบบ คก.บรรเทาอุทกภัยและภัยแล้งอรัญประเทศ

งบศึกษา 30 ล้านบาท

ของบศึกษาปี 59

(ก่อสร้างปี 61 งบ 2,452 ล้านบาท)

ตราด

สะเดา จ.สงขลา

เพิ่มความจุอ่างฯ สะเดา

งบ 34 ล้านบาท ออกแบบปี 59 ก่อสร้างปี 60

โครงการเพื่อรองรับการขยายตัวภาคอุตสาหกรรม/บริการ

เพิ่มประมาณน้ำในอ่างฯแม่กวงอุดมธารา จ.เชียงใหม่ (แม่แตง-แม่งัด-แม่กวง)

ได้รับงบปี 58 : 462 ล้านบาท
ต้องของบต่อเนื่องปี 59
รวมงบ 11,220 ล้านบาท

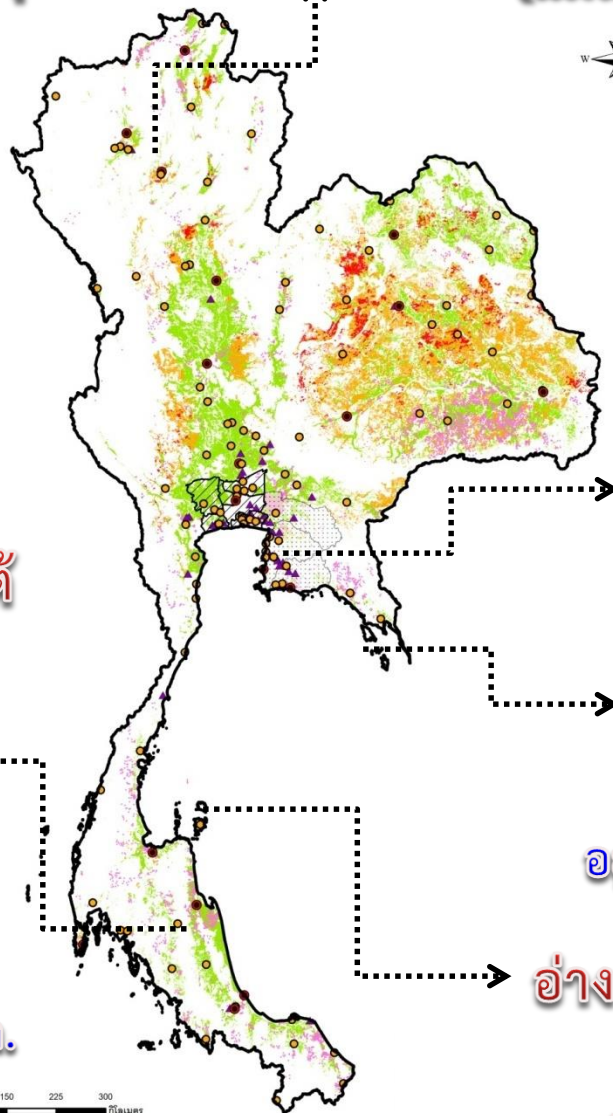

โครงข่ายน้ำภาคตะวันออก

งบประมาณ 802.7 ล้านบาท
(เพิ่มความจุอ่างฯ ประแสร์/
ดอกกราย/ สถานีสูบพานทอง

ศูนย์กลางระบบโลจิสติกภาคใต้ อ.ทุ่งสง จ.นครศรีธรรมราช

อ่างฯคลองวังหีบ

งบ 1,600 ล้านบาท
พร้อมก่อสร้างปี 59
อยู่ระหว่างการพิจารณาของ คชก.

อ่างฯคลองพร้าว จ.ตราด

งบ 410 ล้านบาท
อยู่ระหว่างการพิจารณาของ สผ.

อ่างฯธารประเวศ จ.สุราษฎรธานี

งบ 560 ล้านบาท
อยู่ระหว่างการพิจารณาของ สผ.

โครงการจัดหาน้ำต้นทุน

อ่างฯน้ำปี้ จ.พะเยา
งบ 3,351 ล้านบาท
พร้อมก่อสร้างปี 59 /รอเสนอ กก.วล.

โครงการบริหารจัดการน้ำโขง-เลย-ชี-มูล
งบ 2.67 ล้านล้านบาท
อยู่ระหว่างการพิจารณาของ คชก.

ฝายลำน้ำยม 4 แห่ง
งบศึกษา EIA 40 ล้านบาท
ของบศึกษาปี 59
งบก่อสร้าง 1,500 ล้าน

ปตร.ศรีสองรัก จ.เลย
งบ 3,668 ล้านบาท
ของบปี 59

อ่างฯโปร่งขุนเพชร+อ่างฯยางนาดี + อ่างฯ ชีบน จ.ชัยภูมิ
รวม 3 โครงการ 2,908 ล้านบาท
ของบปี 59 (ติดปัญหาที่ดิน)

เขื่อนแม่วงก์ จ.นครสวรรค์
งบ 13,000 ล้านบาท
พร้อมก่อสร้างปี 60
อยู่ระหว่างการพิจารณาของ คชก. และเสนอต่อ กก.วล.

ปรับระบบการปลูกพืช

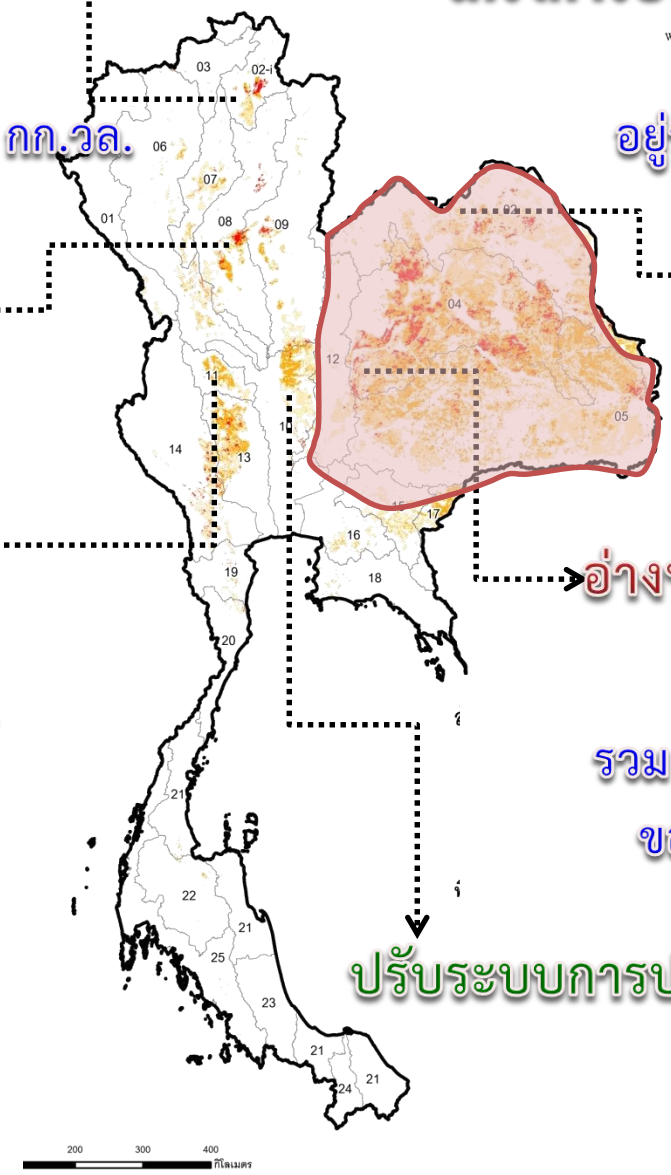

โครงการสำคัญเพื่อบรรเทาปัญหาอุทกภัย

การระบายน้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนล่าง

สำรวจศึกษา 340 ล้านบาท

1.สำรวจออกแบบโครงการปรับปรุงแม่น้ำท่าจีนตอนล่าง (ของบปี 59)

2.สำรวจ ออกแบบ โครงการระบายน้ำบางบาล-บางไทร (ของบปี 58)

3.สำรวจปรับปรุงคลองระบายน้ำฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา (ตอนล่าง) (ของบปี 58)

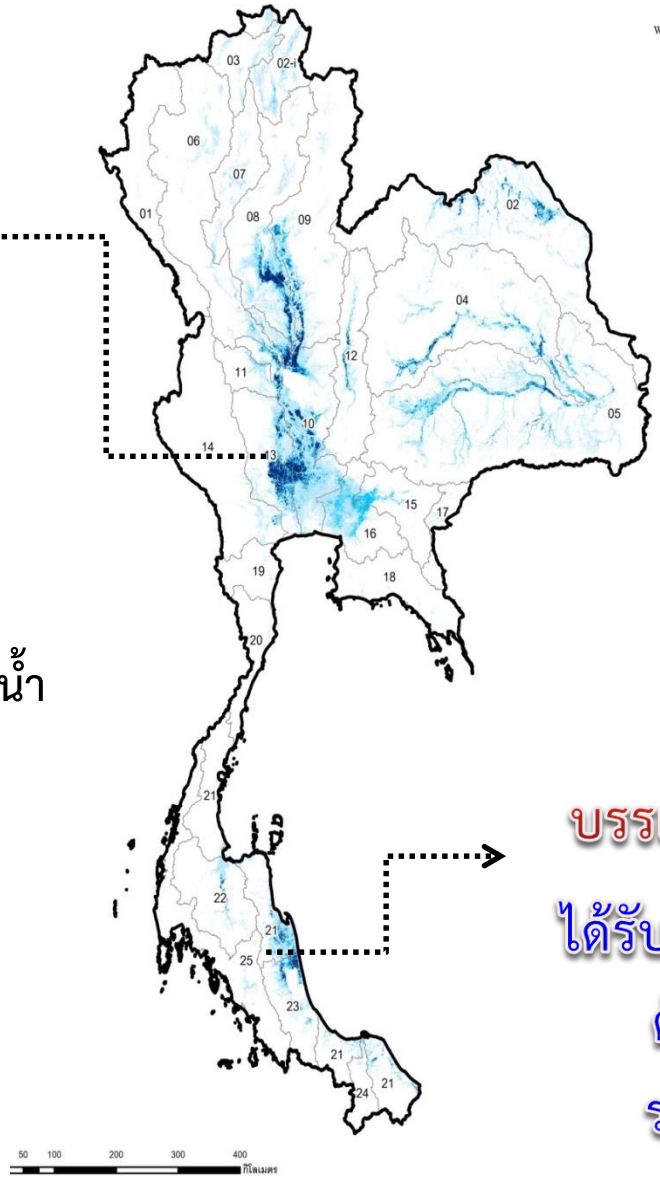

ดำเนินการ 4,013 ล้านบาท

1.ขุดลอก/ปรับปรุงแม่เจ้าพระยาและคลองใน กทม. (ของบปี 58)

2.ปรับปรุงอาคารในคลองระบายน้ำฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา

3.ขุดลอก/ปรับปรุงคลองลัดน้ำและแม่น้ำท่าจีนตอนล่าง(คลองลัดเดิม) (ของบปี 59)

บรรเทาอุทกภัยหาดใหญ่ระยะ 2

ได้รับงบปี 58 : 1,880 ล้านบาท

ต้องของบต่อเนื่องปี 59 รวมงบ 6,500 ล้านบาท

เปรียบเทียบ กบอ.

เปรียบเทียบ โครงการบริหารจัดการน้ำสามแสนล้าน (กบอ.) และแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

กบอ.(ปี 2556)

1.เน้นด้านบรรเทาอุทกภัย โดยเฉพาะภาคกลาง

ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการน้ำและอุทกภัย

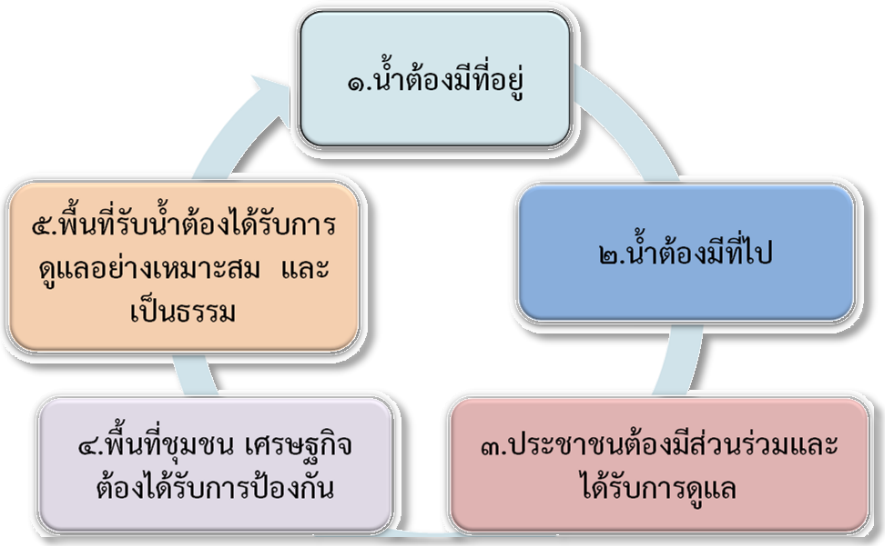

แผนน้ำ(ปี 2557)

1.แก้ปัญหาน้ำในทุกมิติ ได้แก่ ขาดแคลนน้ำ น้ำท่วมและคุณภาพน้ำ

ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

เปรียบเทียบ โครงการบริหารจัดการน้ำสามแสนล้าน (กบอ.) และแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

กบอ.(ปี 2556)

2.วงเงิน 3.5 แสนล้านบาท ภายใน 5 ปี

3.พื้นที่ส่วนใหญ่ในลุ่มน้ำเจ้าพระยา 88%

4.จ้างเหมา Design & Built รวมการชดเชยที่ดิน

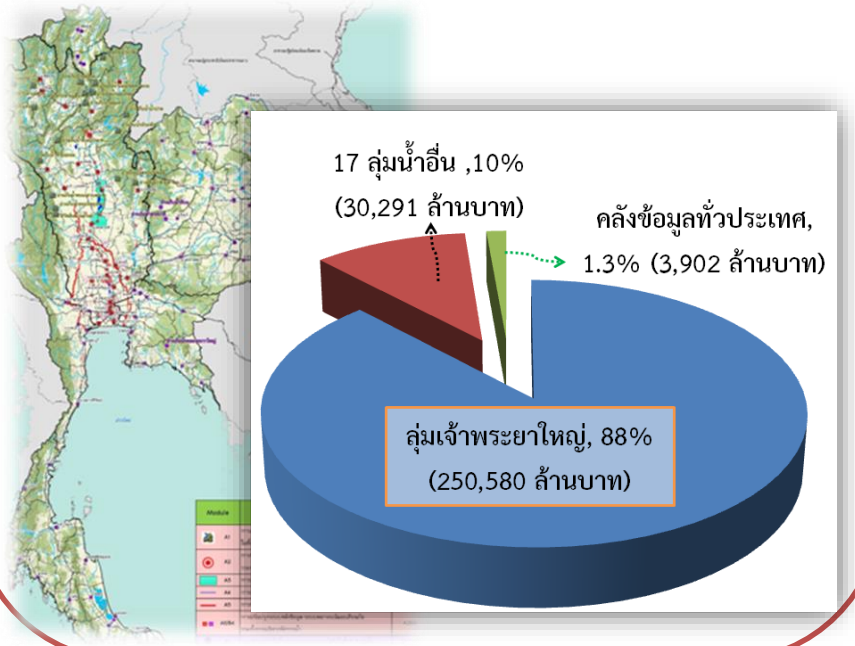

แผนน้ำ(ปี 2557)

2.วงเงิน 9.8 แสนล้านบาท ภายใน 10 ปี

3.พื้นที่กระจายทั่วประเทศ

4.ดำเนินการ ตามขั้นตอน และระเบียบกฎหมาย ได้แก่ ศึกษา สำรวจ ออกแบบ และกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

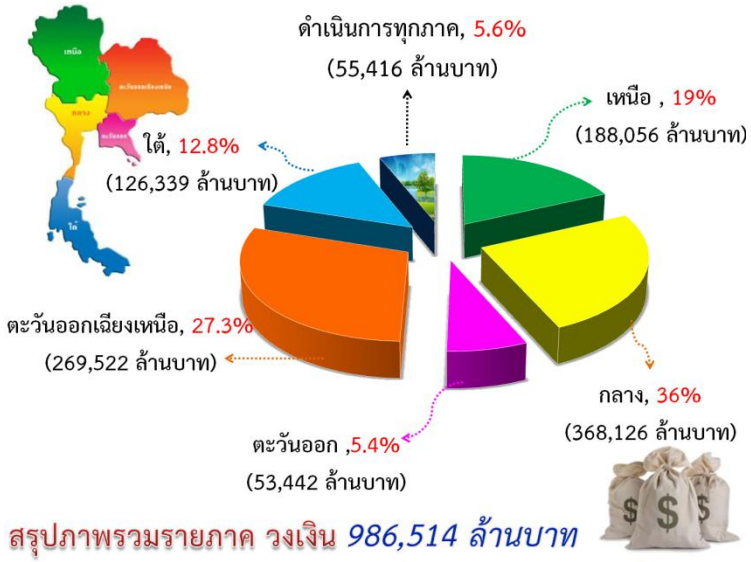

สรุปภาพรวมโครงการ
350,000 ล้านบาท

เฉพาะโครงการจาก 4 บริษัท
รวม 284,765 ล้านบาท

ITALIAN-THAI DEVELOPMENT Public Company Limited

บริษัท ITD
Power China

中国电建 POWERCHINA

บริษัท K Water

K water

บริษัท Summit

กิจการร่วมค้า ซัมมิท เอสยูที
Summit SUT Joint Venture

บริษัท Loxley

LOXLEY

ITALIAN-THAI DEVELOPMENT Public Company Limited
中国电建 POWERCHINA
เฉพาะโครงการจาก 4 บริษัท
รวม 284,765 ล้านบาท
บริษัท ITD-Power China
จำนวน 118 งาน
วงเงิน 106,848 ล้านบาท
โมดูล A1 B1
(สร้างอ่างเก็บน้ำ)
โมดูล A2
(พื้นที่ปิดล้อม)
โมดูล A4 B3
(ปรับปรุงลำน้ำ)
ตรงกับแผนปี 57
จำนวน 107 งาน
วงเงิน 73,105 ล้านบาท
ไม่ตรงกับแผนปี 57
จำนวน 11 งาน
วงเงิน 33,743 ล้านบาท

เฉพาะโครงการจาก **4** บริษัท
รวม **284,765** ล้านบาท

บริษัท **K Water**
จำนวน 39 งาน
วงเงิน 160,348 ล้านบาท

โมดูล **A3** (พื้นที่น้ำนอง)

โมดูล **A5** (ทางผันน้ำ)

ตรงกับแผนปี 57

จำนวน 38 งาน
วงเงิน 110,187 ล้านบาท

ไม่ตรงกับแผนปี 57

จำนวน 1 งาน
วงเงิน 50,161 ล้านบาท

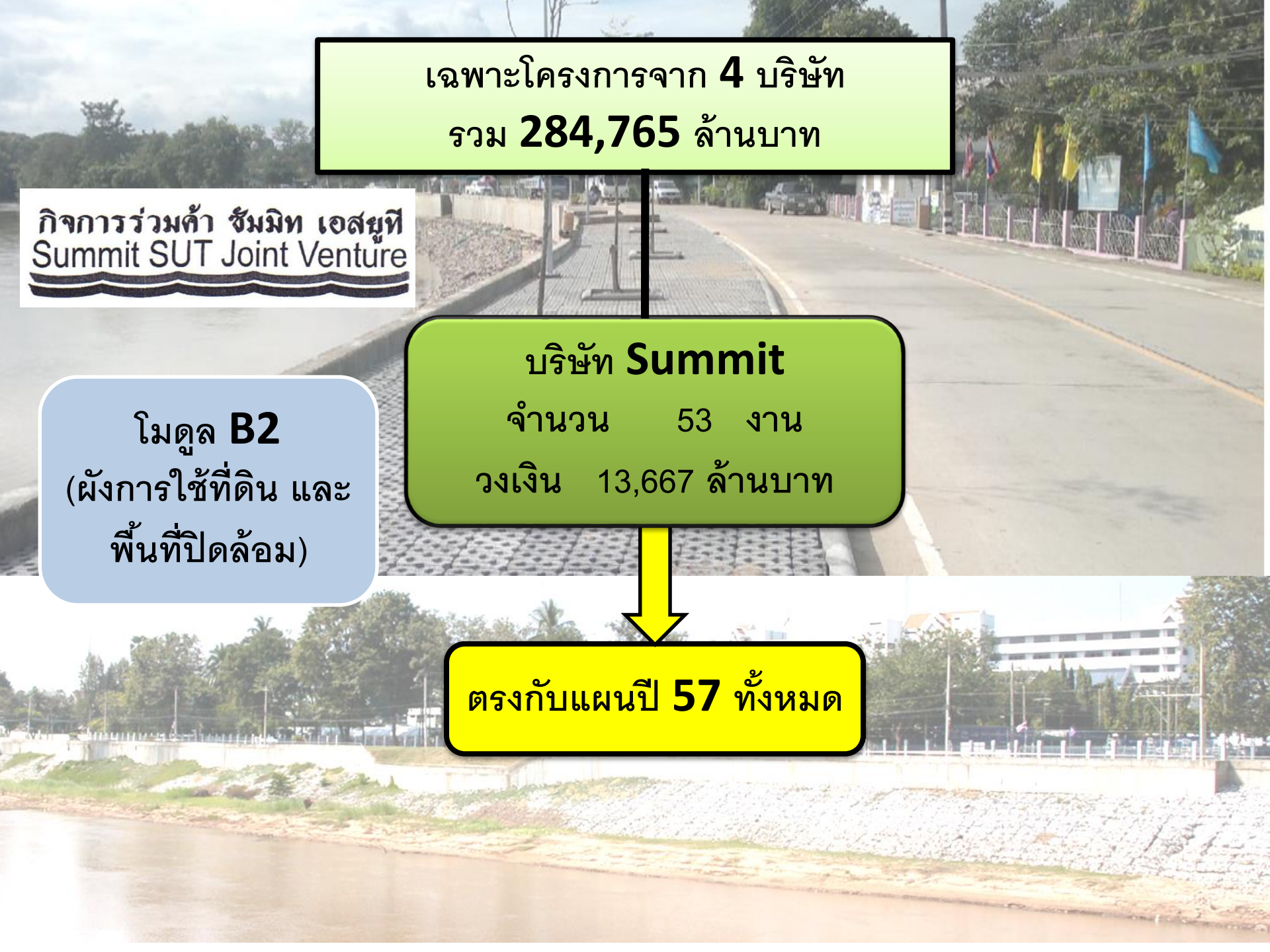

เฉพาะโครงการจาก **4** บริษัท
รวม **284,765** ล้านบาท

กิจการร่วมค้า ซัมมิท เอสยูที
Summit SUT Joint Venture

บริษัท **Summit**
จำนวน 53 งาน
วงเงิน 13,667 ล้านบาท

โมดูล **B2**
(ผังการใช้ที่ดิน และ
พื้นที่ปิดล้อม)

ตรงกับแผนปี **57** ทั้งหมด

เฉพาะโครงการจาก **4** บริษัท

รวม **284,765** ล้านบาท

โมดูล **A6 B4**

(ระบบคลังข้อมูล)

บริษัท **Loxley**

จำนวน 1 งาน

วงเงิน 3,902 ล้านบาท

LOXLEY

ตรงกับแผนปี **57**

จำนวน 1 งาน

วงเงิน 3,902 ล้านบาท

ไม่ตรงกับแผนปี **57**

จำนวน - งาน

วงเงิน - ล้านบาท

ขอบพระคุณ

แผนพัฒนาการเกษตร
ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ ๑๑
(พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ตุลาคม ๒๕๕๔

แผนพัฒนาการเกษตร
ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)

คำนำ

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรของประเทศไทย เป็นการดำเนินการภายใต้คณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติเศรษฐกิจการเกษตร พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยแผนพัฒนาการเกษตรดังกล่าวจะกำหนดให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์แล้ว เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๔

ภาคเกษตรมีบทบาทความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากเกี่ยวข้องกับคนจำนวนมาก เป็นแหล่งผลิตอาหารเลี้ยงชาวโลก ก่อให้เกิดความมั่นคงด้านอาหาร เป็นฐานวัตถุดิบให้กับภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ สร้างรายได้ให้กับประเทศ รวมทั้งยังเป็นวิถีชีวิต แหล่งภูมิปัญญาและวัฒนธรรมที่สืบมานาน การพัฒนาภาคเกษตรให้ยั่งยืนจึงถือเป็นหัวใจของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ อย่างไรก็ดีระยะ ๑๕ ปีที่ผ่านมา ภาคเกษตรประสบกับกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจและสภาพภูมิอากาศส่งผลต่อโอกาสการพัฒนาโดยรวม ดังนั้น จึงจำเป็นที่ทุกภาคส่วนจะมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนในอนาคตอย่างเป็นรูปธรรม แก้ไขปัญหาอุปสรรคเดินหน้ารุกอย่างเป็นระบบควบคู่กับภาคอื่น เพื่อความก้าวหน้าอย่างพอเพียงและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันไปพร้อมกัน โดยคำนึงถึงคนในภาคเกษตรให้เกื้อหนุนกัน ทั้งเกษตรกร ผู้ประกอบการ นักวิจัย และสถาบันการเงิน ซึ่งภาครัฐเป็นหน่วยงานอำนวยความสะดวกอย่างเป็นระบบ

สำหรับแผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในมิติต่างๆ ที่ครอบคลุมด้านการเกษตร ภาพรวมทั้งหมด ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกร การพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต การจัดการสินค้าเกษตรและความมั่นคงด้านอาหาร และการพัฒนาทรัพยากรการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ สมดุลและยั่งยืน รวมทั้งกำหนดกระบวนการขับเคลื่อนแผนพัฒนาการเกษตรสู่การปฏิบัติให้ความสำคัญต่อการเชื่อมโยงให้พื้นที่ ท้องถิ่น และชุมชนมีความเข้าใจในยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตรที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ท้องถิ่น และชุมชนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยใช้แนวคิดและทิศทางการพัฒนาประเทศสู่ความยั่งยืนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อเนื่องจากแผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๔) โดยเฉพาะการสร้างฐานทางปัญญา เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันให้กับคนในภาคเกษตรให้มีคุณภาพ มีระบบเศรษฐกิจสีเขียวที่ใช้ความรู้และจุดแข็งของอัตลักษณ์ไทยไปปรับโครงสร้างเศรษฐกิจบนฐานนวัตกรรมที่เข้มแข็ง เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจในภูมิภาคอย่างเท่าทัน สร้างความยั่งยืนของภาคเกษตรและความมั่งคั่งด้านอาหารและพลังงาน รวมทั้งการจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างยั่งยืน เป็นฐานการพัฒนาประเทศที่มั่นคงและสมดุล มุ่งสู่การให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดี ประชาชนมีความมั่นคงด้านอาหาร เป็นฐานสร้างรายได้ให้แผ่นดิน

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
ตุลาคม ๒๕๕๔

สรุปสาระสำคัญ
ของแผนพัฒนาการเกษตร
ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)

การพัฒนาประเทศไทยที่ผ่านมา ภาคเกษตรยังคงมีบทบาทสำคัญในการช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชาติ ถึงแม้ว่าที่ผ่านมาประเทศไทยจะได้รับผลกระทบจากปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจของโลกและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ทำให้เกิดภัยแล้งและน้ำท่วม ซึ่งปัจจุบันได้ส่งผลกระทบกับประเทศไทยอย่างรุนแรง รวมถึงสัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศสาขาเกษตรจะลดน้อยลงเมื่อเปรียบเทียบกับสาขาการผลิตอื่นก็ตาม แต่ภาคเกษตรยังคงความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากการที่เกษตรกรเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศแล้ว สินค้าเกษตรยังได้ปรับเปลี่ยนบทบาทจากที่เคยเป็นสินค้า เพื่อการบริโภคภายในประเทศและส่งออกในรูปของสินค้าขั้นปฐม เป็นสินค้าที่ใช้เป็นวัตถุดิบเพื่อการผลิตของภาคการผลิตอื่น สร้างมูลค่าและรายได้แก่ประเทศมากขึ้น เช่น อุตสาหกรรมการแปรรูปอาหาร และล้อยางรถยนต์ เป็นต้น อย่างไรก็ตามการพัฒนาดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อทรัพยากร-ธรรมชาติที่เป็นปัจจัยสนับสนุนการผลิตทางการเกษตร เช่น ดิน น้ำ และป่าไม้ เป็นต้น ถูกนำมาใช้เพื่อสนับสนุนการผลิตและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นจำนวนมากจนเกินศักยภาพการผลิตของทรัพยากรในการฟื้นตัวตามธรรมชาติได้ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรม ส่งผลกระทบต่อภาคเกษตรและเกษตรกร ทำให้ต้องมีการปรับตัวและเตรียมความพร้อมในการรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น และการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) คณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ จึงได้เห็นชอบแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ โดยการพัฒนาการเกษตรในระยะเวลา ๕ ปีข้างหน้า จึงยังคงยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาการเกษตร และแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ - ๑๐ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรและผลักดันการประยุกต์ใช้ปรัชญาดังกล่าว เพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีอาชีพมั่นคง รายได้เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ ควบคู่ไปกับการให้ความสำคัญในการพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต การจัดการสินค้าเกษตรและความมั่นคงด้านอาหาร ส่งเสริมการผลิตพืชอาหารและพืชพลังงานทดแทนให้มีความเหมาะสม โดยกำหนดเป้าหมายร่วมกันระหว่างภาคเกษตร อุตสาหกรรม และพลังงาน เน้นให้ความสำคัญกับด้านอาหารเป็นอันดับแรก ด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และพัฒนาคุณภาพให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคภายใต้การผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงการเป็นศูนย์กลางการผลิต การค้าสินค้าเกษตรของอาเซียน นอกจากนี้ได้มุ่งเน้นให้ความสำคัญในพัฒนาทรัพยากรการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรดินและน้ำ ทั้งนี้ ได้แบ่งการพัฒนาเกษตรกรออกเป็น ๒ กลุ่ม เน้นแนวทางการดำเนินงานของเกษตรกรแต่ละกลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ เกษตรกรรายย่อย ประกอบด้วย ๒ กลุ่มย่อย คือ

กลุ่มที่หนึ่ง ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่ามาตรฐานการครองชีพ (ต่ำกว่าเส้นความยากจน) เป็นการผลิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงที่เกษตรกรสามารถเลี้ยงตัวเองได้ในระดับที่ประหยัดก่อน เน้นการจัดหาที่ดินทำกิน สร้างความมั่นคงด้านอาหารและรายได้ สร้างโอกาสให้สามารถเข้าถึงแหล่งทุน และการแก้ไขปัญหาหนี้สิน

กลุ่มที่สอง ผู้ที่มีรายได้ตามมาตรฐานการครองชีพหรือสูงกว่ามาตรฐานการครองชีพ เน้นการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรให้มีมาตรฐานมากขึ้น การถ่ายทอดเทคโนโลยี สร้างองค์ความรู้และพัฒนา ทักษะการผลิต การตลาด และสามารถเข้าถึงแหล่งทุน

กลุ่มที่ ๒ เกษตรกรรายใหญ่ที่ทำการเกษตรพาณิชย์ เน้นการสนับสนุนให้สามารถเข้าถึงข้อมูลอำนวยความสะดวกทั้งด้านการผลิต การตลาด การลงทุนทางการเกษตรในต่างประเทศและสนับสนุนการร่วมทุนด้านการวิจัย เพื่อให้เกิดผลงานวิจัยที่สามารถต่อยอดในเชิงพาณิชย์ รวมทั้งผลักดันให้เกษตรกรรายใหญ่เข้ารวมกลุ่มกับเกษตรกรรายย่อย เพื่อเชื่อมโยงถ่ายทอดเทคโนโลยี ซึ่งกันและกันตลอดจนส่งเสริมการพัฒนาการรวมกลุ่มการผลิตและเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรม ตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

โดยกำหนดวิสัยทัศน์ ดังนี้

วิสัยทัศน์ คือ **“เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดี ประชาชนมีความมั่นคงด้านอาหาร เป็นฐานสร้างรายได้ให้แผ่นดิน”**

เป้าหมาย

๑. ความผาสุกของเกษตรกรเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๘๐ ในปี ๒๕๕๙

๒. เศรษฐกิจภาคเกษตรเติบโตเฉลี่ยร้อยละ ๓.๐ ต่อปี

๓. ทรัพยากรการเกษตรมีความเหมาะสมต่อการผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้น

เพื่อให้การดำเนินงานสามารถบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาการเกษตร ไว้ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรมีความสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีภูมิคุ้มกันพร้อมรับความเสี่ยงด้านการผลิต การตลาด และมีการกระจายรายได้ที่ทั่วถึง มีความสามารถในการผลิตและการตลาด ก้าวสู่ผู้จัดการฟาร์มที่เป็นมืออาชีพ (Smart Farmer) รวมทั้งอำนวยความสะดวกทางการค้าสินค้าเกษตรให้กับเกษตรกรรายใหญ่ที่ทำการเกษตรพาณิชย์และเชิงอุตสาหกรรมได้สร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยการพัฒนาระบบประกันความเสี่ยงการเกษตร จัดทำทะเบียน

เกษตรกร ผลักดันให้มีการพัฒนาระบบสวัสดิการให้ครอบคลุมแรงงานด้านการเกษตร พัฒนาระบบการคุ้มครองที่ดิน สร้างองค์ความรู้ให้กับเกษตรกรให้เหมาะสมในแต่ละช่วงอายุ สนับสนุนให้ประชาชนทำสวนผักคนเมือง (City farm) และนำของเหลือใช้ในครัวเรือนหรือชุมชนมาเป็นพลังงานก๊าซชีวภาพ สร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เข้าสู่ภาคเกษตรทดแทนรุ่นเดิม ส่งเสริมให้องค์กรเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรมีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน รวมทั้งอำนวยความสะดวกทางด้านข้อมูล ข่าวสารทั้งด้านการผลิต การตลาด การลงทุนทางการเกษตรในต่างประเทศ ตลอดจนปรับปรุงกฎ ระเบียบเพื่อลดปัญหาอุปสรรคในทางการค้าสินค้าเกษตร ให้กับเกษตรกรรายใหญ่

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาขีดความสามารถในการผลิต การจัดการสินค้าเกษตร และความมั่นคงอาหาร เพื่อสร้างฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็ง ทำให้เกิดความมั่นคงในอาชีพ และรายได้ให้กับเกษตรกร พัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรและอาหารให้มีความสามารถในการแข่งขัน ประชาชนมีความมั่นคงด้านอาหารและมีผลผลิตเพียงพอกับความต้องการด้านอาหารและพลังงาน โดยการพัฒนาการผลิตและการสร้างมูลค่าเพิ่ม เน้นลดต้นทุนการผลิต และพัฒนาคุณภาพ มาตรฐานสินค้าเกษตร กำหนดเขตเกษตรเศรษฐกิจ พัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการโลจิสติกส์ของภาคเกษตร ส่งเสริมการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Product) เสริมสร้างการผลิตสินค้าเกษตรที่เป็นพืชอาหารและพลังงานให้เกิดความมั่นคง รวมทั้งสนับสนุนเพื่อจัดสรรผลผลิตพืชอาหารและพลังงานให้เพียงพอต่อการบริโภคและทดแทนพลังงาน สนับสนุนการพัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตร และสร้างความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจภูมิภาคและระหว่างประเทศ รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนางานวิจัย ผลงานประดิษฐ์คิดค้นด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม มาขยายผลสู่การพัฒนาภาคเกษตรให้สนองความต้องการของภาคการผลิต

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนาทรัพยากรการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ สมดุลและยั่งยืน เพื่อสร้างและพัฒนาการใช้ทรัพยากรการเกษตรและโครงสร้างพื้นฐานการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ ฟื้นฟูทรัพยากรการเกษตรให้มีความเหมาะสมต่อการผลิตทางการเกษตรอย่างยั่งยืน โดยการเร่งรัดการฟื้นฟูและปรับปรุงคุณภาพดินที่เสื่อมโทรม วางระบบการใช้ที่ดินตามศักยภาพของที่ดิน จัดหาที่ดินเอกชนมาพัฒนาและจัดสรรให้กับเกษตรกรไร้ที่ดินทำกิน เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร ทรัพยากรประมง ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรใช้ทรัพยากรการผลิตอย่างเหมาะสมและยั่งยืน สนับสนุนและผลักดันให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตร เตรียมความพร้อมรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศและวางระบบการป้องกันและบรรเทาปัญหาภัยธรรมชาติ รวมทั้ง พัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์

กระบวนการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ

การบริหารจัดการการพัฒนาการเกษตรของประเทศ กระบวนการขับเคลื่อนเป็นกลไกสำคัญที่จะนำแผนพัฒนาการเกษตรของประเทศไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผน ซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนต้องมีบทบาทและร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการผลักดันให้แผนพัฒนาการเกษตรเกิดสัมฤทธิ์ผล และสร้างความเชื่อมโยงระหว่างแผนพัฒนาการเกษตร ฯ นโยบายรัฐบาล แผนการบริหารราชการแผ่นดิน รวมทั้งแผนระดับอื่นๆ ให้ความสำคัญกับบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสร้างกลไกในระดับต่าง ๆ ให้เชื่อมโยงประสานงานอย่างเป็นระบบ ทั้งหน่วยงานภาครัฐส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและร่วมผลักดันให้นำแผนพัฒนาการเกษตรไปปฏิบัติ ตลอดจนการติดตามประเมินผลแผน เพื่อติดตามความก้าวหน้า การประเมินผลสำเร็จและผลกระทบของการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

พระราชกฤษฎีกา

ว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ

พ.ศ. ๒๕๕๑

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

เป็นปีที่ ๖๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักการการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๘๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกอบกับมาตรา ๗/๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๕๒ วรรคสาม มาตรา ๕๗/๑ วรรคสาม และมาตรา ๕๗/๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๑”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชกฤษฎีกานี้

“จังหวัด” หมายความว่า จังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน แต่ไม่รวมถึงกรุงเทพมหานคร

“กลุ่มจังหวัด” หมายความว่า กลุ่มจังหวัดที่จัดตั้งตามมาตรา ๒๖

“ก.น.จ.” หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ

“ก.บ.จ.” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ

“ก.บ.ก.” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ

“แผนพัฒนาจังหวัด” หมายความว่า รายการเกี่ยวกับโครงการและแผนงานต่าง ๆ ของจังหวัดที่จำเป็นต้องจัดทำเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และทิศทางการพัฒนาของจังหวัดในอนาคต

“แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด” หมายความว่า รายการเกี่ยวกับโครงการและแผนงานต่าง ๆ ของกลุ่มจังหวัดที่จำเป็นต้องจัดทำเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และทิศทางการพัฒนาของกลุ่มจังหวัดในอนาคต

“แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด” หมายความว่า แผนที่แปลงแผนพัฒนาจังหวัดสู่การปฏิบัติโดยระบุถึงโครงการต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องดำเนินการในจังหวัดในแต่ละปีงบประมาณเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และทิศทางการพัฒนาของจังหวัด ทั้งนี้ ไม่ว่าโครงการนั้นจะดำเนินการโดยจังหวัด กระทรวง ทบวง กรม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐ หรือเอกชน

“แผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด” หมายความว่า แผนที่แปลงแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดสู่การปฏิบัติโดยระบุถึงโครงการต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องดำเนินการในกลุ่มจังหวัดในแต่ละปีงบประมาณเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และทิศทางการพัฒนาของกลุ่มจังหวัด ทั้งนี้ ไม่ว่าโครงการนั้นจะดำเนินการโดยจังหวัด กลุ่มจังหวัด กระทรวง ทบวง กรม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐ หรือเอกชน

“งบประมาณจังหวัด” หมายความว่า รายการงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่จังหวัดยื่นคำขอจัดตั้งต่อสำนักงบประมาณเพื่อดำเนินการตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด

"งบประมาณกลุ่มจังหวัด" หมายความว่า รายการงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่กลุ่มจังหวัดยื่นคำขอจัดตั้งต่อสำนักงบประมาณเพื่อดำเนินการตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด

"ภาคประชาสังคม" หมายความว่า สภาองค์กรชุมชนตำบลตามกฎหมายว่าด้วยสภาองค์กรชุมชนและองค์กรภาคประชาสังคมอื่นที่ ก.น.จ. กำหนด

"พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี" หมายความรวมถึงพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมและพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายด้วย

มาตรา ๔ การปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกานี้ในเรื่องใดยังไม่สมควรที่ส่วนราชการจังหวัดหรือกลุ่มจังหวัดใดจะปฏิบัติ หรือปฏิบัติอย่างมีเงื่อนไขอย่างใด ให้ ก.น.จ. มีอำนาจกำหนดได้

เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพในการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการตามพระราชกฤษฎีกานี้ คณะรัฐมนตรีอาจมีมติตามข้อเสนอแนะของ ก.น.จ. ยกเว้นให้จังหวัดหรือกลุ่มจังหวัดไม่ต้องปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของทางราชการที่ใช้บังคับเป็นการทั่วไปในเรื่องใดก็ได้

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

หมวด ๑
การบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ

มาตรา ๖ การบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการให้คำนึงถึงหลักการดังต่อไปนี้

(๑) การบริหารงานให้เป็นไปตามแผนพัฒนาจังหวัดหรือแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แล้วแต่กรณี

(๒) การสร้างโอกาสและส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาสังคมในจังหวัด เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันและการแก้ไขปัญหาร่วมกันเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

(๓) การกระจายอำนาจการตัดสินใจลงไปสู่ระดับผู้ปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความรวดเร็วในการปฏิบัติราชการ

(๔) การส่งเสริมและสนับสนุนให้ท้องถิ่นมีความพร้อมในการรองรับการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๕) การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี มีความโปร่งใส และมีการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติราชการ

(๖) การบริหารงบประมาณจังหวัดให้เป็นไปตามวิธีการบริหารงบประมาณจังหวัดแบบบูรณาการตามหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติตามที่ ก.น.จ. กำหนดตามข้อเสนอแนะของสำนักงบประมาณ

มาตรา ๗ ให้มีคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ

(๒) รองนายกรัฐมนตรีทุกคน รัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายให้กำกับและติดตามการปฏิบัติราชการในภูมิภาค รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงมหาดไทย เลขาธิการนายกรัฐมนตรี เลขาธิการคณะรัฐมนตรี ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ และเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นกรรมการ

(๓) นายกสมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย นายกสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย และนายกสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการ

(๔) ประธานกรรมการสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการ

(๕) ผู้ทรงคุณวุฒิจากคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการซึ่งประธานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนดไม่เกินสามคน เป็นกรรมการ

(๖) ผู้แทนภาคประชาสังคมที่นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกินสองคน เป็นกรรมการ

ให้เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ เป็นกรรมการและเลขานุการ รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการที่เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนด และข้าราชการสังกัดกระทรวงมหาดไทยคนหนึ่งที่ปลัดกระทรวงมหาดไทยกำหนด เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

กรรมการตาม (๖) มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี

องค์ประชุมและการประชุมของ ก.น.จ. ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

มาตรา ๘ ก.น.จ. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดกรอบนโยบายและวางระบบในการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการเพื่อให้จังหวัดและกลุ่มจังหวัดสามารถบริหารงาน แก้ไขปัญหา และพัฒนาพื้นที่ในเขตจังหวัดและกลุ่มจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของประชาชนให้ได้รับประโยชน์สูงสุด

(๒) กำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด และแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด การจัดทำและบริหารงบประมาณจังหวัดและงบประมาณกลุ่มจังหวัด

(๓) พิจารณา กลั่นกรอง และให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด และคำของบประมาณของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ และนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

(๔) กำกับดูแลการดำเนินการตาม (๑) และ (๒) ให้เกิดผลสัมฤทธิ์

(๕) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ตามที่มอบหมาย

(๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

คณะอนุกรรมการตาม (๕) อย่างน้อยต้องมีคณะอนุกรรมการด้านแผนและด้านงบประมาณ

มาตรา ๙ ให้สำนักงาน ก.พ.ร. ทำหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการของ ก.น.จ. และหน้าที่อื่นตามที่ ก.น.จ. กำหนด

มาตรา ๑๐ ในจังหวัดหนึ่ง ให้มีคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการคณะหนึ่ง ประกอบด้วย

(๑) ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ

(๒) รองผู้ว่าราชการจังหวัดทุกคน เป็นกรรมการ

(๓) ผู้แทนหัวหน้าส่วนราชการที่มีสำนักงานอยู่ในจังหวัดไม่ว่าจะมีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาคหรือราชการบริหารส่วนกลาง เป็นกรรมการ

(๔) ผู้แทนรัฐวิสาหกิจที่ดำเนินกิจการอยู่ในจังหวัด เป็นกรรมการ

(๕) ผู้แทนหัวหน้าหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีสำนักงานอยู่ในจังหวัด เป็นกรรมการ

(๖) ผู้แทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นกรรมการ

(๗) ผู้แทนภาคประชาสังคม เป็นกรรมการ

(๘) ประธานกรรมการหอการค้าจังหวัด และประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัด เป็นกรรมการ

ให้หัวหน้าสำนักงานจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการตาม (๓) (๔) และ (๕) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้งตามจำนวนหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.น.จ. กำหนด

จำนวน หลักเกณฑ์ และวิธีการได้มาซึ่งผู้แทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตาม (๖) และผู้แทนภาคประชาสังคมตาม (๗) ให้เป็นไปตามที่ ก.น.จ. กำหนดโดยให้คำนึงถึงสัดส่วนของหญิงและชายที่ใกล้เคียงกัน

กรรมการตาม (๓) (๔) (๕) (๖) และ (๗) มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี

องค์ประชุมและการประชุมของ ก.บ.จ. ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

มาตรา ๑๑ ก.บ.จ. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) วางแนวทางปฏิบัติและอำนวยการให้การบริหารงานแบบบูรณาการในจังหวัดเป็นไปตามหลักการ นโยบาย และระบบตามที่ ก.น.จ. กำหนด

(๒) จัดทำแผนพัฒนาจังหวัดเสนอต่อที่ประชุมตามมาตรา ๑๙ เพื่อรับฟังความคิดเห็น

(๓) ส่งเสริม ประสานความร่วมมือการพัฒนาระหว่างภาครัฐ ภาคประชาสังคมและภาคธุรกิจเอกชน เพื่อสร้างบรรยากาศให้เอื้ออำนวยต่อการลงทุนและชักชวนภาคธุรกิจเอกชนมาลงทุนในจังหวัดและให้มีการพัฒนาให้เป็นไปตามแผนพัฒนาจังหวัดอย่างยั่งยืน

(๔) จัดทำบันทึกความเข้าใจกับฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินการตามแผนพัฒนาจังหวัด และแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด

(๕) วิเคราะห์ บูรณาการ และจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดและคำของบประมาณจังหวัด ก่อนนำเสนอต่อ ก.น.จ.

(๖) กำกับ ให้คำแนะนำ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด และรายงาน ก.น.จ.

(๗) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ตามที่มอบหมาย

(๘) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ ก.น.จ. หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ในกรณีที่ ก.บ.จ. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตาม (๒) คณะอนุกรรมการดังกล่าวอย่างน้อยต้องประกอบด้วยผู้แทนตามมาตรา ๑๐ (๖) ไม่น้อยกว่าสามคน และผู้แทนตามมาตรา ๑๐ (๗) ไม่น้อยกว่าสองคน

มาตรา ๑๒ ในกลุ่มจังหวัดหนึ่งให้มีคณะกรรมการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการคณะหนึ่ง ประกอบด้วย

(๑) หัวหน้ากลุ่มจังหวัดตามมาตรา ๒๖ เป็นประธานกรรมการ

(๒) ผู้ว่าราชการจังหวัดในกลุ่มจังหวัดทุกจังหวัด เป็นรองประธานกรรมการ

(๓) ผู้แทนหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดในกลุ่มจังหวัดจังหวัดละไม่เกินสองคนที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง เป็นกรรมการ

(๔) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดทุกจังหวัด เป็นกรรมการ

(๕) นายกเทศมนตรีในกลุ่มจังหวัดจังหวัดละหนึ่งคน เป็นกรรมการ

(๖) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลในกลุ่มจังหวัดจังหวัดละหนึ่งคน เป็นกรรมการ

(๗) ผู้แทนภาคประชาสังคม เป็นกรรมการ

(๘) ผู้แทนภาคธุรกิจเอกชน เป็นกรรมการ

จังหวัดใดมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้นเป็นการเฉพาะ ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งประกอบด้วยผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นด้วย

ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งข้าราชการในสังกัดกระทรวงมหาดไทยคนหนึ่งเป็นกรรมการและเลขานุการ และหัวหน้าสำนักงานจังหวัดของทุกจังหวัดในกลุ่มจังหวัด เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

กรรมการตาม (๕) และ (๖) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้งตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.น.จ. กำหนด

จำนวน หลักเกณฑ์ และวิธีการได้มาซึ่งผู้แทนภาคประชาสังคมตาม (๗) และผู้แทนภาคธุรกิจเอกชนตาม (๘) ให้เป็นไปตามที่ ก.น.จ. กำหนด โดยต้องคำนึงถึงสัดส่วนของหญิงและชายที่ใกล้เคียงกัน

กรรมการตาม (๓) และ (๗) มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี

องค์ประชุมและการประชุมของ ก.บ.ก. ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

มาตรา ๑๓ ก.บ.ก. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) วางแนวทางปฏิบัติและอำนวยการให้การบริหารงานแบบบูรณาการในกลุ่มจังหวัดเป็นไปตามหลักการ นโยบาย และระบบตามที่ ก.น.จ. กำหนด

(๒) จัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดเสนอต่อที่ประชุมตามมาตรา ๑๙ เพื่อรับฟังความคิดเห็น

(๓) ส่งเสริม ประสานความร่วมมือการพัฒนาระหว่างภาครัฐ ภาคประชาสังคม และภาคธุรกิจเอกชน และแก้ไขปัญหาภายในกลุ่มจังหวัดและระหว่างกลุ่มจังหวัดเพื่อให้การพัฒนาเป็นไปตามแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดอย่างยั่งยืน

(๔) วิเคราะห์ บูรณาการ และให้ความเห็นชอบรายละเอียดการปฏิบัติการตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัดและคำของบประมาณกลุ่มจังหวัด ก่อนนำเสนอต่อ ก.น.จ.

(๕) กำกับ ให้คำแนะนำ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดและแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด และรายงาน ก.น.จ.

(๖) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ตามที่มอบหมาย

(๗) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ ก.น.จ. หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ในกรณีที่ ก.บ.ก. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดตาม (๒) คณะอนุกรรมการดังกล่าวอย่างน้อยต้องประกอบด้วยกรรมการที่เป็นผู้แทนตามมาตรา ๑๒ (๔) ไม่น้อยกว่าหนึ่งคน ผู้แทนตามมาตรา ๑๒ (๕) ไม่น้อยกว่าสองคน ผู้แทนตามมาตรา ๑๒ (๖) ไม่น้อยกว่าสามคน และผู้แทนตามมาตรา ๑๒ (๗) ไม่น้อยกว่าหนึ่งคน

มาตรา ๑๔ เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปตามหลักการตามที่กำหนดในมาตรา ๖ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) บริหารงานจังหวัดโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน แผนพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมตลอดทั้งนโยบายของรัฐบาล และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นในจังหวัด

(๒) ประสานและเชื่อมโยงหน่วยงานของรัฐ ซึ่งรวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับภาคประชาสังคมและภาคธุรกิจเอกชน เพื่อร่วมกันวางยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดให้เหมาะสมกับโอกาสและศักยภาพของจังหวัด โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

(๓) บูรณาการการบริหารงบประมาณ และแสวงหาความร่วมมือและการสนับสนุนจากทุกฝ่าย เพื่อให้เป็นไปตามแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด

(๔) ส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งในการพัฒนาท้องถิ่นและให้บริการพื้นฐานแก่ประชาชน

(๕) ส่งเสริมและสนับสนุนภาคประชาสังคมให้มีความเข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเองอย่างยั่งยืน

(๖) เสริมสร้างการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและการบริหารการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้จังหวัดมีขีดสมรรถนะรองรับกระแสโลกาภิวัตน์

(๗) กระทำตนเป็นแบบอย่างแก่ผู้ปฏิบัติงานและส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ ตลอดจนการพัฒนาผู้ปฏิบัติงานให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน

มาตรา ๑๕ ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่อาจบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพราะเหตุที่ส่วนราชการมิได้มอบอำนาจให้ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจหรือเพราะเหตุอื่นใด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานต่อ ก.น.จ. โดยเร็ว และให้ ก.น.จ. เสนอแนะแนวทางแก้ไขต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติสั่งการต่อไป

มาตรา ๑๖ ให้หัวหน้ากลุ่มจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ประสาน เร่งรัด และติดตามการดำเนินงานของผู้ว่าราชการจังหวัดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดและแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด

หมวด ๒
การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

มาตรา ๑๗ ให้ ก.น.จ. กำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด เพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและ ก.บ.จ. รับไปดำเนินการ

มาตรา ๑๘ ให้ ก.บ.จ. ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด โดยคำนึงถึงความต้องการและศักยภาพของประชาชนในท้องถิ่นในจังหวัด รวมตลอดถึงความพร้อมของภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน และยุทธศาสตร์ระดับชาติ

แผนพัฒนาจังหวัดอย่างน้อยต้องระบุรายละเอียดของวิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และกลยุทธ์

ให้แผนพัฒนาจังหวัดมีระยะเวลาสี่ปี

เพื่อให้ทราบถึงความต้องการและศักยภาพของประชาชนในพื้นที่ตามวรรคหนึ่ง ให้ ก.บ.จ. สำรวจความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นในจังหวัดตามวิธีการที่ ก.น.จ. กำหนด แต่ ก.บ.จ. อาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการระดับอำเภอดำเนินการประสานงานกับองค์กรต่าง ๆ ในพื้นที่ของอำเภอ เพื่อให้ได้ความคิดเห็นของประชาชนเสนอเป็นข้อมูลต่อ ก.บ.จ. แทนการสำรวจความคิดเห็นก็ได้

มาตรา ๑๙ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดให้มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันกับบุคคลดังต่อไปนี้ เพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนพัฒนาจังหวัดที่ ก.บ.จ. จัดทำตามมาตรา ๑๘

(๑) หัวหน้าส่วนราชการที่มีสถานที่ตั้งทำการอยู่ในจังหวัดหรือมีเขตอำนาจหน้าที่ในจังหวัด ไม่ว่าจะเป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาคหรือราชการบริหารส่วนกลาง

(๒) หัวหน้าหน่วยงานที่เป็นรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นของรัฐ บรรดาที่มีสถานที่ตั้งทำการอยู่ในจังหวัดหรือมีเขตอำนาจหน้าที่ในจังหวัด

(๓) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดในจังหวัด

(๔) ผู้แทนภาคประชาสังคม

(๕) ผู้แทนภาคธุรกิจเอกชน

เมื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ ก.บ.จ. นำผลการประชุมปรึกษาหารือ และความคิดเห็นของที่ประชุมมาปรับปรุงแผนพัฒนาจังหวัดให้สมบูรณ์ แล้วส่ง ก.น.จ. เพื่อพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบต่อไป ทั้งนี้ ให้ส่งสำเนาให้ ก.บ.ก. ทราบด้วย

เมื่อแผนพัฒนาจังหวัดได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและประกาศใช้แล้ว การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการดำเนินกิจการของจังหวัดและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดดังกล่าว

มาตรา ๒๐ ในกรณีมีความจำเป็นต้องปรับปรุงแผนพัฒนาจังหวัดใหม่ก่อนสิ้นอายุของแผน ให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙

มาตรา ๒๑ ผู้แทนภาคประชาสังคมตามมาตรา ๑๙ (๔) ให้ประกอบด้วยบุคคลที่ได้รับการสรรหาจากแต่ละอำเภอในเขตจังหวัด อำเภอละไม่เกินหกคน

ให้นายกเทศมนตรีและประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลในเขตอำเภอคัดเลือกบุคคลซึ่งอยู่ในเขตเทศบาล และให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลคัดเลือกบุคคลซึ่งอยู่นอกเขตเทศบาล แล้วเสนอให้นายอำเภอจัดประชุม เพื่อสรรหาผู้แทนภาคประชาสังคมจากบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกข้างต้นเพื่อให้ได้จำนวนตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง

หลักเกณฑ์การประชุมเพื่อสรรหาและการแจ้งรายชื่อผู้ได้รับการสรรหาตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศกำหนด

มาตรา ๒๒ ผู้แทนภาคประชาสังคมตามมาตรา ๑๙ (๔) ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นไปในวันสรรหา

(๓) มีชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรในเขตเทศบาล หรือนอกเขตเทศบาล แล้วแต่กรณี ของแต่ละอำเภอที่มีการสรรหา ติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันสรรหา

(๔) มีฐานะเป็นผู้นำชุมชนตามกฎหมายว่าด้วยสภาองค์กรชุมชน

มาตรา ๒๓ ผู้แทนภาคประชาสังคมตามมาตรา ๑๙ (๔) ต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการ ที่ปรึกษาหรือผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง

(๒) ไม่เป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

มาตรา ๒๔ ผู้แทนภาคธุรกิจเอกชนตามมาตรา ๑๙ (๕) ให้ประกอบด้วยบุคคล ดังต่อไปนี้

(๑) สมาชิกหอการค้าจังหวัดซึ่งคณะกรรมการหอการค้าจังหวัดคัดเลือก จำนวนไม่เกินสิบคน

(๒) สมาชิกสภาอุตสาหกรรมจังหวัดซึ่งคณะกรรมการสภาอุตสาหกรรมจังหวัดคัดเลือก จำนวนไม่เกินสิบคน

(๓) ผู้ประกอบธุรกิจในจังหวัดซึ่งมิได้เป็นสมาชิกตาม (๑) และ (๒) จำนวนไม่เกินสิบคน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดคัดเลือก

มาตรา ๒๕ เมื่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาจังหวัดแล้ว ให้ ก.บ.จ. จัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด โดยอย่างน้อยต้องระบุรายละเอียดของโครงการ เป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของงาน หน่วยงานผู้รับผิดชอบ และงบประมาณที่จะต้องใช้ดำเนินการและต้องระบุให้ชัดเจนว่าโครงการหรืองานใดที่จังหวัดประสงค์จะขอตั้งงบประมาณจากสำนักงบประมาณโดยตรง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.น.จ. กำหนด

เมื่อจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดส่งให้ ก.บ.ก. เพื่อประกอบการจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด

หมวด ๓
การจัดกลุ่มจังหวัดและการจัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด

มาตรา ๒๖ ให้ ก.น.จ. พิจารณาจัดตั้งกลุ่มจังหวัดและกำหนดจังหวัดที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัด และเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

การจัดตั้งกลุ่มจังหวัดและกำหนดจังหวัดที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัดตามวรรคหนึ่ง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดของจังหวัดที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัดทำหน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่มจังหวัด เว้นแต่ ก.น.จ. จะกำหนดเป็นอย่างอื่น

มาตรา ๒๗ ให้นำความในมาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๒๕ มาใช้บังคับกับการจัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด และแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัดด้วยโดยอนุโลม

การรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.น.จ. กำหนด

หมวด ๔
งบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัด

มาตรา ๒๘ เมื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบกับแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดตามที่ ก.น.จ. เสนอแล้ว ให้ ก.น.จ. ส่งให้สำนักงบประมาณ

เพื่อใช้ในการจัดสรรงบประมาณ โดยสำนักงบประมาณต้องดำเนินการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้เพียงพอต่อการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด

การส่งแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าจังหวัดได้ยื่นคำของบประมาณต่อสำนักงบประมาณตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณแล้วเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับงบประมาณของจังหวัด

มาตรา ๒๙ ในกรณีที่ส่วนราชการใดมีหน้าที่ดำเนินการในเรื่องใดและได้รับงบประมาณรายจ่ายประจำปีสำหรับดำเนินการในเรื่องนั้นตามแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด ให้ส่วนราชการนั้นแจ้งการได้รับการจัดสรรงบประมาณในเรื่องดังกล่าวให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีมีผลใช้บังคับ

ให้สำนักงบประมาณแจ้งการจัดสรรงบประมาณจังหวัดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สำนักงบประมาณได้รับแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายเงินจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

ให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นแจ้งการจัดสรรงบประมาณงบเงินอุดหนุนเฉพาะกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีมีผลใช้บังคับ

มาตรา ๓๐ ส่วนราชการใดมีความจำเป็นต้องโอนงบประมาณที่ปรากฏอยู่ในแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดใดกลับส่วนราชการนั้นหรือโอนไปจังหวัดอื่น ให้กระทำได้เมื่อได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นแล้ว

มาตรา ๓๑ ให้จังหวัดรายงานสรุปผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณที่แสดงถึงผลสำเร็จ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดเสนอ ก.น.จ. เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี และให้จัดส่งสำเนาให้สำนักงบประมาณทราบภายในหกสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ

ในกรณีที่สำนักงบประมาณกำหนดให้จังหวัดจัดทำรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณตามแบบที่ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณกำหนด เมื่อจังหวัดได้จัดส่งสำเนาให้สำนักงบประมาณตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ถือว่าจังหวัดได้จัดทำรายงานดังกล่าวแล้ว

มาตรา ๓๒ ให้นำความในหมวดนี้มาใช้บังคับกับการจัดทำและบริหารงบประมาณของกลุ่มจังหวัดด้วยโดยอนุโลม ในกรณีใดที่ไม่อาจปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกานี้ได้หรือมิได้กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกานี้ การดำเนินการในกรณีนั้นให้เป็นไปตามที่ ก.น.จ. กำหนดด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๓๓ ให้หัวหน้ากลุ่มจังหวัดบูรณาการการบริหารงบประมาณกลุ่มจังหวัด ให้เป็นไปตามแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดและแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด

หมวด ๕
การกำกับและติดตาม

มาตรา ๓๔ เพื่อให้การบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการสัมฤทธิ์ผล ให้ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีและผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่เร่งรัดติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด และแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด รวมทั้งการบริหารงบประมาณจังหวัดและงบประมาณกลุ่มจังหวัด

ให้ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีและผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทยรายงานผลการติดตามและประเมินผลตามวรรคหนึ่งต่อ ก.น.จ. อย่างน้อยปีละสองครั้ง

มาตรา ๓๕ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการตามแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ให้จังหวัดและกลุ่มจังหวัดจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

ให้จังหวัด ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และหน่วยงานอื่นของรัฐ บรรดาที่มีสำนักงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดและได้รับเงินงบประมาณเป็นการเฉพาะเพื่อดำเนินการตามแผนพัฒนาจังหวัด

และแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด มีหน้าที่ต้องจัดทำบันทึกความร่วมมือการดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่ ก.พ.ร. กำหนด

ความในวรรคสองให้ใช้บังคับกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สมัครใจให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินการตามแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดด้วย

ให้นำความในวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสามมาใช้บังคับกับการดำเนินการตามแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดและแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัดด้วยโดยอนุโลม

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๖ การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดในครั้งแรกตามพระราชกฤษฎีกานี้ ให้ ก.บ.จ. จัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด และให้ ก.บ.ก. จัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดและแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัดเสนอ ก.น.จ. เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบไปในคราวเดียวกัน

มาตรา ๓๗ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับกับการดำเนินการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๓ เป็นต้นไป

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
สมัคร สุนทรเวช
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักการการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ และเนื่องจากมาตรา ๕๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดให้จังหวัดจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดโดยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ซึ่งมาตรา ๕๓/๒ กำหนดให้นำหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวมาใช้บังคับกับการจัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดด้วยโดยอนุโลม ประกอบกับมาตรา ๕๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันกำหนดให้จังหวัดหรือกลุ่มจังหวัดยื่นคำขอจัดตั้งงบประมาณได้และให้ถือว่าจังหวัดหรือกลุ่มจังหวัดเป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ
พ.ศ. 2502

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2502
เป็นปีที่ 14 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย คำแนะนำและยินยอมของสภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502

มาตรา 2[1] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2499

บรรดาบทกฎหมาย กฎและข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

งบประมาณรายจ่าย หมายความว่า จำนวนเงินอย่างสูงที่อนุญาตให้จ่ายหรือให้ก่อหนี้ผูกพันได้ ตามวัตถุประสงค์และภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย

งบประมาณรายจ่ายข้ามปี หมายความว่า งบประมาณรายจ่ายที่ใช้ได้เกินปีงบประมาณ ตามวัตถุประสงค์และระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย

ปีงบประมาณ หมายความว่า ระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคมของปีหนึ่งถึงวันที่ 30 กันยายนของปีถัดไป และให้ใช้ปี พ.ศ. ที่ถัดไปนั้นเป็นชื่อสำหรับปีงบประมาณนั้น

หนี้ หมายความว่า ข้อผูกพันที่จะต้องจ่ายหรืออาจจะต้องจ่ายเป็นเงิน สิ่งของ หรือบริการ ไม่ว่าจะเป็นข้อผูกพันอันเกิดจากการกู้ยืม การค้ำประกัน การซื้อหรือการจ้างโดยใช้เครดิต หรือจากการอื่นใด

เงินประจำงวด หมายความว่า ส่วนหนึ่งของงบประมาณรายจ่ายที่แบ่งสรรให้จ่าย หรือให้ก่อหนี้ผูกพันในระยะเวลาหนึ่ง

ส่วนราชการ หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือทบวง การเมืองที่มีฐานะเทียบเท่า สำนักงานหรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐ แต่ไม่รวม ตลอดถึงรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

รัฐวิสาหกิจ หมายความว่า

(ก) องค์การของรัฐบาลหรือหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ

(ข) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการมีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ

---

[1] รก.2502/98/454/27 ตุลาคม 2502

(ค) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการและ/หรือรัฐวิสาหกิจ ตาม (ก) และ/หรือ (ข) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ

(ง) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการและ/หรือรัฐวิสาหกิจ ตาม (ค) และ/หรือ (ก) และ/หรือ (ข) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ

(จ) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการและ/หรือรัฐวิสาหกิจตาม (ง) และ/หรือ (ก) และ/หรือ (ข) และ/หรือ (ค) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ

คลัง หมายความว่า คลังจังหวัดหรือคลังอำเภอ และให้หมายความรวมถึงบัญชีเงินฝากของกระทรวงการคลังที่ธนาคารแห่งประเทศไทยด้วย

เงินทดรองราชการ หมายความว่า เงินที่กระทรวงการคลังจ่ายและอนุญาตให้ส่วนราชการมีไว้ตามจำนวนที่เห็นสมควร เพื่อทดรองเป็นค่าใช้จ่ายตามระเบียบหรือข้อบังคับของกระทรวงการคลัง

ผู้อำนวยการ หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ

รัฐมนตรี หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

มาตรา 5[1] ให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ทั้งนี้ ตามอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวกับสำนักนายกรัฐมนตรีหรือกระทรวงการคลัง แล้วแต่กรณี

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด 1
อำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการ

มาตรา 6 ให้ผู้อำนวยการมีอำนาจหน้าที่จัดทำงบประมาณกับปฏิบัติการอย่างอื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงบประมาณดังต่อไปนี้ด้วย

(1) เรียกให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจเสนอประมาณการรายรับและรายจ่ายตามแบบและหลักเกณฑ์ พร้อมด้วยรายละเอียดตามที่ผู้อำนวยการกำหนด

(2) วิเคราะห์งบประมาณและการจ่ายเงินของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ

(3) กำหนด เพิ่ม หรือลดเงินประจำงวดตามความจำเป็นของการปฏิบัติงานและตามกำลังเงินของแผ่นดิน

(4) กำหนดระยะเวลาของเงินประจำงวด

มาตรา 7 เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้อำนวยการมี อำนาจเรียกให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจเสนอข้อเท็จจริงตามที่เห็นสมควร และให้ผู้อำนวยการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ผู้อำนวยการมอบหมายมีอำนาจที่จะ เข้าตรวจสรรพสมุด บัญชี เอกสาร และหลักฐานต่าง ๆ ของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ

เพื่อประโยชน์แห่งวรรคก่อน ให้ถือว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ผู้อำนวยการมอบหมาย เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาด้วย

---

[1] แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 203 ลงวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2515

หมวด 2
ลักษณะของงบประมาณ

มาตรา 8 งบประมาณประจำปีที่เสนอต่อรัฐสภานั้น โดยปกติให้ประกอบด้วย

(1) คำแถลงประกอบงบประมาณแสดงฐานะและนโยบายการคลังและการเงิน สาระสำคัญของงบประมาณ และความสัมพันธ์ระหว่างรายรับและงบประมาณรายจ่ายที่ขอตั้ง

(2) รายรับรายจ่ายเปรียบเทียบระหว่างปีที่ล่วงมาแล้ว ปีปัจจุบันและปีที่ขอตั้งงบประมาณรายจ่าย

(3) คำอธิบายเกี่ยวกับประมาณการรายรับ

(4) คำชี้แจงเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายที่ขอตั้ง

(5) รายงานเกี่ยวกับการเงินของรัฐวิสาหกิจ

(6) คำอธิบายเกี่ยวกับหนี้ของรัฐบาลทั้งที่มีอยู่แล้วในปัจจุบันและที่เสนอขอกู้เพิ่มเติม

(7) รายงานการรับจ่ายเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้เพื่อช่วยราชการ

(8) ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

มาตรา 9 ในการเสนองบประมาณนั้น ถ้าประมาณการรายรับประเภทรายได้ตามอำนาจกฎหมายที่มีอยู่แล้วเป็นจำนวนต่ำกว่างบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้นที่ขอตั้ง ให้แถลงวิธีหาเงินส่วนที่ขาดดุลย์ต่อรัฐสภาด้วย แต่ถ้าเป็นจำนวนสูงกว่าก็ให้แถลงวิธีที่จะจัดการแก่ส่วนที่เกินดุลย์นั้นในทางที่จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

มาตรา 9 ทวิ[1] เมื่อพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมใช้บังคับแล้ว หรือเมื่อมีกรณีที่ต้องใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่ล่วงแล้วไปพลางก่อนตามมาตรา 16 ถ้ารายจ่ายสูงกว่ารายได้ ให้กระทรวงการคลังมีอำนาจกู้เงินได้ตามความจำเป็น แต่กรณีจะเป็นประการใดก็ตาม การกู้เงินตามมาตรานี้ในปีหนึ่ง ๆ ต้องไม่เกิน

(1) ร้อยละยี่สิบของจำนวนเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือของจำนวนเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่ล่วงแล้วมา แล้วแต่กรณีกับอีก

(2) ร้อยละแปดสิบของงบประมาณรายจ่ายที่ตั้งไว้สำหรับชำระคืนต้นเงินกู้

การกู้เงินตามวรรคหนึ่ง จะใช้วิธีออกตั๋วเงินคลัง พันธบัตร ตราสารอื่น หรือทำสัญญากู้ก็ได้

การออกตั๋วเงินคลังให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยตั๋วเงินคลัง แต่การออกพันธบัตรหรือตราสารอื่น หรือการทำสัญญากู้ ต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีก่อน

การออกพันธบัตรหรือตราสารอื่น ให้กระทรวงการคลังประกาศจำนวนเงินที่จะกู้ อัตราดอกเบี้ย ระยะเวลากู้ เงื่อนไขและวิธีการต่าง ๆ ในการออกพันธบัตรหรือตราสารนั้น ในกรณีทำสัญญากู้ ให้กระทรวงการคลังประกาศจำนวนเงินที่ได้กู้ ผู้ให้กู้ อัตราดอกเบี้ย ระยะเวลากู้และสาระสำคัญอื่น ๆ ในสัญญากู้นั้น

ประกาศกระทรวงการคลังตามความในวรรคสี่ ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

---

[1] แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2503 และแก้ไขโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2517

มาตรา 10[1] งบประมาณรายจ่ายประจำปีหรืองบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมที่ขอตั้งจะมีงบกลางแยกต่างหากจากงบประมาณรายจ่ายของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจก็ได้ และจะกำหนดให้มีรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นในงบกลางนั้นด้วยก็ได้

มาตรา 11 งบประมาณรายจ่ายข้ามปีจะมีได้ในกรณีที่คาดว่าจะใช้งบประมาณรายจ่ายให้เสร็จทันภายในปีงบประมาณไม่ได้ การตั้งงบประมาณรายจ่ายข้ามปีนี้ ต้องกำหนดเวลาสิ้นสุดไว้ด้วย

หมวด 3
การจัดทำงบประมาณ

มาตรา 12 ให้หัวหน้าส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ผู้หนึ่งเป็นเจ้าหน้าที่งบประมาณ มีหน้าที่เกี่ยวกับงบประมาณของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจนั้น

มาตรา 13 ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจหรือรัฐมนตรีซึ่งตามกฎหมายให้มีหน้าที่กำกับหรือควบคุมกิจการของรัฐวิสาหกิจมีหน้าที่รับผิดชอบในการยื่นงบประมาณประจำปีของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ นั้นต่อผู้อำนวยการ ภายในเวลาที่ผู้อำนวยการกำหนด

ในกรณีรัฐวิสาหกิจที่เป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจเจ้าของทุน เป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบตามความในวรรคก่อน

งบประมาณประจำปีนั้น ถ้ามิได้ยื่นภายในกำหนดเวลาตามความในสองวรรคแรก ผู้อำนวยการอาจพิจารณาการตั้งงบประมาณประจำปีตามที่เห็นสมควร

มาตรา 14[2] รายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลังก็ดี หรือรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินทุนสำรองจ่ายตามมาตรา 29 ทวิ ก็ดี ให้แยกตั้งไว้เป็นส่วนหนึ่งต่างหากในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย และให้ถือว่าเป็นรายจ่ายของปีงบประมาณที่ได้จ่ายเงินคงคลังหรือเงินทุนสำรองจ่ายนั้น ๆ ไป

มาตรา 15 ให้ผู้อำนวยการเสนองบประมาณประจำปีต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อคณะรัฐมนตรีเสนอต่อรัฐสภาเป็นเวลาอย่างน้อยสองเดือนก่อนวันเริ่มปีงบประมาณนั้น

มาตรา 16 ถ้าพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีออกใช้ไม่ทันปีงบประมาณใหม่ ให้ใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่ล่วงแล้วไปพลางก่อนได้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ผู้อำนวยการกำหนดโดยอนุมัตินายกรัฐมนตรี

มาตรา 17 ในกรณีจำเป็นจะต้องจ่ายเงินหรือก่อหนี้ผูกพันเกินกว่าหรือนอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีคณะรัฐมนตรีอาจเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมต่อรัฐสภาได้ และให้แสดงถึงเงินที่พึงได้มาสำหรับจ่ายตามงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมที่ขอตั้งด้วย

การจัดทำงบประมาณเพิ่มเติม ให้เป็นไปตามวิธีการที่ผู้อำนวยการกำหนด

---

[1] แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 203 ลงวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2515

[2] แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2503

หมวด 4
การโอนงบประมาณรายจ่าย

มาตรา 18 รายจ่ายที่กำหนดไว้สำหรับส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจใดตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีก็ดี พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมก็ดี จะโอนหรือนำไปใช้สำหรับส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ อื่นมิได้ เว้นแต่จะได้ตราเป็นพระราชบัญญัติ

มาตรา 19[1] รายจ่ายที่กำหนดไว้ในรายการใด สำหรับส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือตามพระราชบัญญัติโอนเงินงบประมาณ รายจ่าย จะโอนหรือนำไปใช้ในรายการอื่นมิได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการ แต่ผู้อำนวยการจะอนุญาตมิได้ในกรณีที่เป็นผลให้เพิ่มรายจ่ายประเภทเงินราชการลับ หรือเป็นงาน หรือโครงการใหม่ เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจาก
คณะรัฐมนตรี

รายจ่ายรายการต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในงบกลาง ให้ผู้อำนวยการมีอำนาจจัดสรรให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจเบิกจ่ายโดยตรง หรือเบิกจ่ายในรายการต่าง ๆ ของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจนั้น ๆ ได้ตามความจำเป็น

ในกรณีจำเป็นผู้อำนวยการโดยอนุมัตินายกรัฐมนตรีจะโอนรายจ่ายงบกลางรายการใดรายการหนึ่งไปเพิ่มรายการอื่น ๆ ในงบเดียวกันก็ได้

มาตรา 20 การใช้รายจ่ายสำหรับส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่กำหนดไว้ในแต่ละรายการตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีก็ดี พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมก็ดี ให้เป็นไปตามระเบียบที่ผู้อำนวยการกำหนด

หมวด 5
การควบคุมงบประมาณ

มาตรา 21 ให้รัฐมนตรีเป็นผู้รับผิดชอบในการควบคุมงบประมาณ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบหรือข้อบังคับ และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย

(1) จัดให้มีการประมวลบัญชีการเงินแผ่นดิน

(2) กำหนดระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินจากคลัง การเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลัง ด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

(3) จัดให้มีการตรวจเอกสารการขอเบิกเงิน การจ่ายเงินและการก่อหนี้ผูกพัน ตลอดจนเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการรับเงิน การเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลัง

(4) กำหนดและควบคุมระบบบัญชี แบบรายงาน และเอกสารเกี่ยวกับการรับจ่ายเงินและหนี้

(5) กำหนดระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยเงินทดรองราชการ ด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

---

[1] แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 203 ลงวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2515

มาตรา 22 ให้รัฐมนตรีมีอำนาจเรียกให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจเสนอข้อเท็จจริงตามที่เห็นสมควร และให้มีอำนาจมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าตรวจสรรพสมุด บัญชี เอกสาร และหลักฐานต่าง ๆ ของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ

[1]เพื่อประโยชน์แห่งวรรคก่อน ให้ถือว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ที่รัฐมนตรีมอบหมายเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาด้วย

มาตรา 23[2] ยกเว้นกรณีที่บัญญัติไว้ในมาตรา 23 ตรี ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจจะจ่ายเงินหรือก่อหนี้ผูกพันได้แต่เฉพาะตามที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือตามอำนาจที่มีอยู่ตามกฎหมายอื่น และห้ามมิให้จ่ายเงินหรือก่อหนี้ผูกพันตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม จนกว่าจะได้รับอนุมัติเงินประจำงวดแล้ว

รายจ่ายใดมีจำนวนและระยะเวลาการจ่ายเงินที่แน่นอน ผู้อำนวยการโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจะกำหนดให้ส่วนราชการจ่ายเงินโดยไม่ต้องขออนุมัติเงินประจำงวดก็ได้

เมื่อพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมแล้วแต่กรณีใช้บังคับแล้ว ให้สำนักงบประมาณรวบรวมรายการงบประมาณรายจ่ายซึ่งจะต้องก่อหนี้ผูกพันและวงเงินที่คาดว่าจะต้องก่อหนี้ผูกพันงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อ ๆ ไป พร้อมทั้งจำนวนเงินเผื่อเหลือเผื่อขาด เสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติการก่อหนี้ผูกพันภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับ และเมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติแล้ว ให้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจดำเนินการตามระเบียบที่ผู้อำนวยการกำหนด ด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

ในกรณีที่มีความจำเป็นและเร่งด่วนและมิใช่กรณีตามวรรคสองหรือวรรคสาม คณะรัฐมนตรีมีอำนาจอนุมัติให้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจจ่ายเงินหรือก่อหนี้ผูกพันตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือพระราช บัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมก่อนได้รับเงินประจำงวด หรืออนุมัติให้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจก่อหนี้ผูกพันเกินกว่าหรือนอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมได้

มาตรา 23 ทวิ[3] ส่วนราชการใด ๆ นอกจากกระทรวงการคลังจะทำการก่อหนี้ผูกพันที่เป็นการกู้ยืมเงินหรือการค้ำประกันมิได้ เว้นแต่ในกรณีที่บัญญัติไว้ในมาตรา 23 ตรี

มาตรา 23 ตรี[4] รัฐวิสาหกิจที่ไม่ใช่นิติบุคคล ถ้ามีความจำเป็นต้องกู้ยืมเงินเพื่อใช้ดำเนินกิจการ ให้กระทรวงเจ้าสังกัดมีอำนาจกู้ยืมให้ได้ตามเงื่อนไขดังนี้

(1) ในกรณีกู้ยืมเงินเพื่อการลงทุน รัฐวิสาหกิจนั้นจะต้องเสนอแผนงานลงทุนให้คณะกรรมการบริหารสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติพิจารณาก่อน

(2) ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีและผู้อำนวยการ และถ้าเป็นจำนวนเงินเกินกว่าห้าล้านบาท จะต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีอีกด้วย

เงินที่ได้รับจากการกู้ยืมตามมาตรานี้ ให้จ่ายแก่รัฐวิสาหกิจนั้นเพื่อนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ได้โดยไม่ต้องนำส่งคลัง

---

[1] แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2511

[2] แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2534

[3] แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2503

[4] แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2503 และแก้ไขโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2517

มาตรา 24[1] บรรดาเงินที่ส่วนราชการได้รับเป็นกรรมสิทธิ์ไม่ว่าจะได้รับตามกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับ หรือได้รับชำระตามอำนาจหน้าที่หรือสัญญา หรือได้รับจากการให้ใช้ทรัพย์สิน หรือเก็บดอกผลจากทรัพย์สินของราชการ ให้ส่วนราชการที่ได้รับเงินนั้น นำส่งคลังตามระเบียบหรือข้อบังคับที่รัฐมนตรีกำหนด เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดเป็นอย่างอื่น

ส่วนราชการใดได้รับเงินที่มีผู้มอบให้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ส่วนราชการนั้นใช้จ่ายในกิจการของส่วนราชการนั้นก็ดี หรือได้รับเงินที่เกิดจากทรัพย์สินซึ่งมีผู้มอบให้เพื่อหาดอกผลใช้จ่ายในกิจการของส่วนราชการนั้นก็ดี ให้ส่วนราชการนั้น จ่ายเงินหรือก่อหนี้ผูกพันภายในวงเงินที่ได้รับนั้นได้ และไม่ต้องนำส่งคลัง

ในกรณีส่วนราชการได้รับเงินตามโครงการช่วยเหลือหรือร่วมมือกับรัฐบาลต่างประเทศ องค์การสหประชาชาติ ทบวงการชำนัญพิเศษแห่งสหประชาชาติ องค์การระหว่างประเทศอื่นใดหรือบุคคลใดไม่ว่าจะเป็นเงินให้กู้หรือให้เปล่า รวมทั้งเงินที่ส่วนราชการได้รับสืบเนื่องจากโครงการช่วยเหลือหรือร่วมมือเช่นว่านั้น รัฐมนตรีจะกำหนดเป็นอย่างอื่นโดยไม่ต้องนำส่งคลังก็ได้

[2]รัฐมนตรีจะอนุญาตให้ส่วนราชการที่ได้รับเงินในกรณีต่อไปนี้ นำเงินนั้นไปใช้จ่ายโดยไม่ต้องนำส่งคลังก็ได้ คือ

(1) เงินที่ได้รับในลักษณะค่าชดใช้ความเสียหายหรือสิ้นเปลืองแห่งทรัพย์สินและจำเป็นต้องจ่ายเพื่อบูรณะทรัพย์สินหรือจัดให้ได้ทรัพย์สินคืนมา

(2) เงินรายรับของส่วนราชการที่เป็นสถานพยาบาล สถานศึกษาหรือสถานอื่นใดที่อำนวยบริการอันเป็นสาธารณประโยชน์หรือประชาสงเคราะห์

(3) เงินที่ได้รับในลักษณะผลพลอยได้จากการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่

(4) เงินที่ได้รับจากการจำหน่ายหุ้นในนิติบุคคลเพื่อนำไปซื้อหุ้นในนิติบุคคลอื่น

[3]การจ่ายเงินตาม (2) และ (3) ต้องเป็นไปตามระเบียบที่ได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีและผู้อำนวยการ ส่วนการจำหน่ายหุ้นและการซื้อหุ้นตาม (4) ต้องเป็นไปตามระเบียบของกระทรวงการคลัง ที่ได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี

มาตรา 25[4] (ยกเลิก)

มาตรา 26 ข้าราชการหรือลูกจ้างผู้ใดของส่วนราชการ กระทำการก่อหนี้ผูกพันหรือจ่ายเงิน หรือโดยรู้อยู่แล้วยินยอมอนุญาตให้กระทำการดังกล่าวนั้นโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ หรือระเบียบหรือข้อบังคับที่ได้ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ นอกจากความรับผิดทางอาญาซึ่งอาจได้รับตามกฎหมายอื่นแล้ว ผู้กระทำหรือผู้ยินยอมอนุญาตให้กระทำดังกล่าว จะต้องรับผิดชดใช้จำนวนเงินที่ส่วนราชการได้จ่ายไปหรือต้องผูกพันจะต้องจ่าย ตลอดจนค่าสินไหมทดแทนใด ๆ ให้แก่ส่วนราชการนั้น

บุคคลภายนอกผู้ได้รับประโยชน์จากการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ หรือระเบียบหรือข้อบังคับที่ได้ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวในวรรคก่อน จะต้องร่วมรับผิดกับผู้กระทำการฝ่าฝืนตามความในวรรคก่อนเช่นกัน เว้นแต่จะแสดงได้ว่า ตนได้กระทำไปโดยสุจริต ไม่รู้เท่าถึงการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติหรือระเบียบหรือข้อบังคับดังกล่าว

ความในวรรคแรกไม่ใช้บังคับแก่ข้าราชการหรือลูกจ้างซึ่งได้ทักท้วงคำสั่งของผู้บังคับบัญชาเป็นหนังสือแล้วว่า การที่จะปฏิบัติตามคำสั่งนั้นอาจไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือระเบียบหรือข้อบังคับ

---

[1] แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2517

[2][3] แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2534

[4] ยกเลิกแล้วโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2503

มาตรา 27[1] การขอเบิกเงินจากคลังตามงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณใด ให้กระทำได้แต่เฉพาะภายในปีงบประมาณนั้น เว้นแต่

(1) เป็นงบประมาณรายจ่ายข้ามปี หรือ

(2) เป็นงบประมาณรายจ่ายที่ได้ก่อหนี้ผูกพันไว้ก่อนสิ้นปีงบประมาณ หรือที่ได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีให้เบิกเหลื่อมปี และได้มีการกันเงินไว้ตามระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินจากคลัง

ในกรณี (2) ให้ขยายเวลาขอเบิกเงินจากคลังต่อไปได้อีกไม่เกินหกเดือนปฏิทินของปีงบประมาณถัดไป เว้นแต่มีความจำเป็นต้องขอเบิกเงินจากคลังภายหลังเวลาดังกล่าว ก็ให้ขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลังเป็นกรณี ๆ ไป

มาตรา 28[2] ในกรณีที่เป็นงบประมาณรายจ่ายข้ามปี การขอเบิกเงินจากคลังตามงบประมาณรายจ่ายข้ามปีนั้น ให้กระทำได้แต่เฉพาะภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย เว้นแต่เป็นงบประมาณรายจ่ายข้ามปีที่ได้ก่อหนี้ผูกพันไว้ก่อนสิ้นกำหนดเวลา และได้มีการกันเงินไว้ตามระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินจากคลัง ก็ให้ขยายเวลาขอเบิกเงินจากคลังต่อไปได้อีกไม่เกินสามเดือนปฏิทิน

มาตรา 29 ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งจ่ายเงินจากคลังเป็นเงินทดรองราชการได้

มาตรา 29 ทวิ[3] ให้มีเงินทุนจำนวนหนึ่งโดยให้รัฐมนตรีจ่ายจากคลังเรียกว่า เงินทุนสำรองจ่าย เป็นจำนวนหนึ่งร้อยล้านบาท เงินทุนนี้ให้นำไปจ่ายได้ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่ราชการแผ่นดิน โดยอนุมัติคณะรัฐมนตรี และเมื่อได้จ่ายไปแล้ว ให้ขอตั้งรายจ่ายชดใช้เพื่อสมทบเงินทุนนั้นไว้จ่ายต่อไป

มาตรา 30 เมื่อสิ้นปีงบประมาณ ให้รัฐมนตรีประกาศรายงานการรับจ่ายเงินประจำปีงบประมาณที่สิ้นสุดนั้นในราชกิจจานุเบกษาโดยมิชักช้า

รายงานการรับจ่ายเงินประจำปีตามความในวรรคก่อน เมื่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินได้ตรวจสอบแล้ว ให้ทำรายงานผลการตรวจสอบเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อเสนอรัฐสภา

บทเฉพาะกาล

มาตรา 31 การปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2502 ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เว้นแต่ความในมาตรา 27 แห่ง พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา 32 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2503 ให้มีระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2503 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2503 และให้เสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อรัฐสภาก่อนสิ้นเดือนตุลาคม พ.ศ. 2502

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2504 ให้มีระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2504 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2504 และให้เสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อรัฐสภาก่อนสิ้นเดือนตุลาคม พ.ศ. 2503

---

[1] แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2517

[2][3] แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2503

มาตรา 33 ส่วนราชการใดเบิกจ่ายเงินจากคลังตามระบบจ่ายก่อนตรวจอยู่แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือปฏิบัติต่อไปได้อีกไม่เกินหกเดือนนับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา 34[1] (ยกเลิก)

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
จอมพล ส. ธนะรัชต์
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากกฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเกี่ยวกับวิธีการงบประมาณและบัญชีการเงินแผ่นดินยังไม่เหมาะสม ควรกำหนดให้มีแผนการเงินประจำปี อันสมบูรณ์สำหรับส่วนราชการทั้งมวล ให้มีการควบคุมงบประมาณอย่างรัดกุม ให้การจ่ายเงินงบประมาณเป็นไปตามกำลังเงินเป็นงวด ๆ และให้มีการประมวลบัญชีและรายงานเกี่ยวกับรายรับรายจ่ายทั้งสิ้นของแผ่นดิน จึงสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณเสียใหม่

พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2503

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน มีบทบัญญัติบางมาตรายังไม่เหมาะสม ควรปรับปรุงให้การรับและการจ่ายเงินแผ่นดินเป็นไปโดยเรียบร้อยและสะดวกต่อการปฏิบัติ ตามมาตรฐานการบริหารการคลังที่ดี จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

[รก.2503/88/882/25 ตุลาคม 2503]

พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2511

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 มีบทบัญญัติบางมาตราที่ไม่เหมาะสม จึงเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

[รก.2511/10/27/30 มกราคม 2511]

---

[1] ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2503

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 203 ลงวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2515

โดยที่คณะปฏิวัติพิจารณาเห็นว่า กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันยังไม่มีบทบัญญัติว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายงบกลาง แต่มีปรากฏอยู่ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ และกฎหมายดังกล่าวบางฉบับได้กำหนดให้สำนักงบประมาณมีอำนาจจัดสรรและโอนรายจ่ายงบกลาง และบางฉบับได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงการคลัง ฉะนั้น เพื่อให้การปฏิบัติเกี่ยวกับรายจ่ายงบกลางได้เป็นไปในลักษณะเดียวกัน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณให้มีบทบัญญัติว่าด้วยรายจ่ายงบกลางไว้เป็นการแน่นอน รวมทั้งแก้ไขบทบัญญัติว่าด้วยการกู้เงินให้เหมาะสมกับสถานการณ์

[รก.2515/134/1พ./6 กันยายน 2515]

พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2517

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติบางมาตราของพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 เกี่ยวกับวิธีการกู้เงิน วงเงินกู้เพื่อใช้จ่ายในกิจการของรัฐวิสาหกิจที่ไม่ใช่นิติบุคคล การนำเงินรายได้ส่งคลังและวิธีการเบิกเงินงบประมาณรายจ่ายข้ามปีให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

[รก.2517/83/1พ./16 พฤษภาคม 2517]

พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2534

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงบทบัญญัติในพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 เพื่อให้การจ่ายเงินงบประมาณบางหมวดรายจ่ายสามารถกระทำได้โดยคล่องตัวและรวดเร็วยิ่งขึ้น และสมควรปรับปรุงบทบัญญัติว่าด้วยวิธีการขออนุมัติก่อหนี้ผูกพันงบประมาณรายจ่ายต่อคณะรัฐมนตรีสำหรับรายการที่ตั้งงบประมาณรายจ่ายไว้ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ซึ่งจะต้องก่อหนี้ผูกพันงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อ ๆ ไป เพื่อให้มีประสิทธิภาพ ลดขั้นตอนประหยัดเวลาและงบประมาณ นอกจากนั้น สมควรปรับปรุงบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการนำเงินไปใช้จ่ายโดยไม่ต้องส่งคลัง ให้รวมถึงการจำหน่ายหุ้นในนิติบุคคลที่ไม่มีความจำเป็นต้องถือไว้เพื่อนำไปซื้อหุ้นในนิติบุคคลอื่นแทนได้ เพื่อให้การบริหารทรัพย์สินของรัฐเป็นไปอย่างมีประโยชน์กับรัฐสูงสุด จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

[รก.2534/168/1พ./25 กันยายน 2534]

ด่วนที่สุด

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงบประมาณ สำนักกฎหมายและระเบียบ โทร. ๐ ๒๒๖๙ ๑๐๕๐

ที่ นร ๐๗๐๔/๒๒๐๗๘ วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ....

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

ผ่านรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม)

19 ก.พ. 2559

ตามที่ได้มีข้อสั่งการในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๙ ให้สำนักงบประมาณพิจารณาความเป็นไปได้ในการปรับปรุงกฎหมายงบประมาณ เพื่อให้มีลักษณะเป็นการบูรณาการงบประมาณระหว่างหน่วยงานที่สอดคล้องกับภารกิจหลักของหน่วยงานและภารกิจที่เป็นการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณไม่ซ้ำซ้อน มีความคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด ประกอบกับสำนักงบประมาณได้ดำเนินการปฏิรูประบบงบประมาณ เพื่อให้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ในทางปฏิบัติ นั้น

สำนักงบประมาณได้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมายวิธีการงบประมาณ โดยได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. .... ประกอบด้วย ๗ หมวด ๕๐ มาตรา เพื่อรองรับการปฏิรูประบบงบประมาณและการจัดทำงบประมาณที่มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานตามข้อสั่งการดังกล่าวข้างต้น จึงขอกราบเรียนหลักการและสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติฯ ดังนี้

๑. ที่มาของงบประมาณรายจ่าย การจัดทำงบประมาณรายจ่ายต้องคำนึงถึงความยั่งยืนทางการคลังของประเทศ ความสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ และภารกิจของหน่วยรับงบประมาณ รวมทั้งกำลังเงินของแผ่นดิน (มาตรา ๖) โดยผู้อำนวยการสำนักงบประมาณมีหน้าที่จัดทำงบประมาณ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลางและระยะยาว (มาตรา ๑๒)

๒. การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสนอความเห็น ความต้องการ ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้มีการบูรณาการร่วมกันตามภารกิจตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยรับงบประมาณที่จะดำเนินการในพื้นที่นั้นๆ (มาตรา ๑๓)

๓. หน่วยรับงบประมาณ กำหนดให้มีหน่วยรับงบประมาณ (มาตรา ๔) ประกอบด้วย

(๑) ส่วนราชการ

(๒) รัฐวิสาหกิจ

(๓) หน่วยงานในกำกับของรัฐ

(๔) หน่วยงานของรัฐสภา หน่วยงานของศาล ยกเว้นศาลทหาร หน่วยงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ เฉพาะที่เป็นนิติบุคคล หรือมีฐานะเทียบเท่ากรม และหน่วยงานขององค์กรอัยการ

รับ ๑๙๓
๑๒.๐๖
๒๙
๑๘. ๐๙๙
๙๕๔
๑๔๒๕

/(๕) จังหวัด...

(๕) จังหวัดและกลุ่มจังหวัด

(๖) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ทั้งนี้ เป็นการเพิ่มเติมหลักการโดยให้จังหวัดและกลุ่มจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยรับงบประมาณ สามารถจัดสรรงบประมาณให้โดยตรงได้ (มาตรา ๒๔ – ๒๕) เพื่อประโยชน์ในการบริหารและควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณ

๔. ความครอบคลุมงบประมาณ กำหนดให้หน่วยรับงบประมาณจะต้องรายงานสถานะเงินนอกงบประมาณ รวมทั้งแผนการใช้จ่ายเงินนอกงบประมาณ เพื่อประกอบการจัดทำงบประมาณตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้อำนวยการกำหนด (มาตรา ๑๘ (๕) และมาตรา ๒๒ – ๒๓) กรณีที่หน่วยรับงบประมาณใดไม่จัดส่งรายงาน ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณมีอำนาจพิจารณาการตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีตามที่เห็นสมควร (มาตรา ๒๖)

๕. งบประมาณบูรณาการ กำหนดนิยาม "งบประมาณบูรณาการ" หมายความว่า งบประมาณรายจ่ายตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล หรือนโยบายความมั่นคงแห่งชาติที่มีการจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการ และมีการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณตั้งแต่สองหน่วยงานขึ้นไป เพื่อดำเนินงานร่วมกันให้บรรลุวัตถุประสงค์ในเรื่องเดียวกัน (มาตรา ๔) และกำหนดให้การจัดทำงบประมาณบูรณาการให้คำนึงถึงภารกิจ อำนาจหน้าที่ รวมทั้งศักยภาพและความพร้อมของหน่วยงาน และระยะเวลาในการดำเนินงาน รวมทั้งงบประมาณรายจ่ายที่จะต้องดำเนินการ (มาตรา ๑๐) กำหนดให้รัฐมนตรีต้องประชุมร่วมกับหน่วยงานในสังกัดหรือในการกำกับดูแลทั้งหมด เพื่อกำหนดนโยบายในการจัดทำแผนงาน โครงการ เพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่าย (มาตรา ๒๒)

๖. การบริหารงบประมาณ ให้มีการจำแนกงบประมาณรายจ่ายเพิ่มขึ้นนอกเหนือจากงบประมาณรายจ่ายของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ และงบกลาง (มาตรา ๑๕) โดยกำหนดหลักการให้สามารถโอนงบประมาณรายจ่ายไปใช้สำหรับหน่วยรับงบประมาณอื่นในกรณีที่เป็นการโอนงบประมาณบูรณาการ ภายใต้แผนงานเดียวกัน และการโอนงบประมาณรายจ่ายบุคลากรภายใต้แผนงานเดียวกัน (มาตรา ๒๗)

๗. การติดตามประเมินผล กำหนดให้มีการประเมินผลและการรายงานโดยให้ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณมีหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และจัดวางระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อวัดผลที่จะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ (มาตรา ๔๐) และให้หน่วยรับงบประมาณจัดให้มีการรายงานการติดตามประเมินผลภายในหน่วยงาน (มาตรา ๔๑) ทั้งนี้ หากการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณใดไม่ได้มาตรฐานตามที่กำหนดและหน่วยรับงบประมาณไม่ได้ดำเนินการแก้ไข ให้ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณโดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรีโอนเงินงบประมาณรายจ่ายที่ไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ดังกล่าวคืน ทั้งนี้ เพื่อนำงบประมาณดังกล่าวมาจัดสรรใหม่ตามความเหมาะสม และเมื่อได้รับความเห็นชอบจากนายกรัฐมนตรีแล้ว ให้ดำเนินการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๗ และใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดสรรงบประมาณในปีงบประมาณต่อไป (มาตรา ๔๓)

/๘. การพัฒนา ...

๘. การพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านการงบประมาณ

ให้มีการมอบหมายผู้บริหารผู้หนึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณ (มาตรา ๒๑) และให้มีผู้ปฏิบัติงานด้านการงบประมาณที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์เกี่ยวกับการงบประมาณ ทั้งการจัดทำงบประมาณ การบริหารงบประมาณ การติดตามประเมินผล และกฎหมายการงบประมาณ โดยคุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าสู่ตำแหน่ง การแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง และอัตราเงินเพิ่มให้เป็นไปตามที่นายกรัฐมนตรีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี (มาตรา ๔๗)

๙. ปรับเปลี่ยนวิธีปฏิบัติบางประการให้ทันสมัยสอดคล้องกับสถานการณ์

- กรณีที่ไม่สามารถกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการใช้กฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณที่ล่วงแล้วไปพลางก่อนได้ ให้ผู้อำนวยการนำหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ใช้บังคับครั้งหลังสุดมาบังคับใช้โดยอนุโลม (มาตรา ๘ วรรค ๒)

- รายการงบประมาณรายจ่ายที่จะต้องก่อหนี้ผูกพันในปีงบประมาณต่อๆ ไป ที่มีวงเงินตั้งแต่หนึ่งพันล้านบาทขึ้นไป ให้หน่วยรับงบประมาณเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนเสนอขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ (มาตรา ๑๔)

- กำหนดให้หน่วยรับงบประมาณจัดทำแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อใช้ประกอบการยื่นคำขอตั้งงบประมาณของหน่วยงาน (มาตรา ๒๒, มาตรา ๒๓)

- เพิ่มจำนวนเงินทุนสำรองจ่าย เพื่อนำไปสมทบจ่ายจากวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่ตั้งไว้ จากเดิม ๑๐๐ ล้านบาท เป็น ๓๐,๐๐๐ ล้านบาท (มาตรา ๓๘) เพื่อให้สอดคล้องกับภาวะการณ์ปัจจุบันโดยพิจารณาจากสัดส่วนต่องบประมาณของประเทศ (เดิมปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๓ เงินทุนสำรองจ่ายคิดเป็นร้อยละหนึ่งจุดสาม ร่างใหม่คิดเป็นร้อยละหนึ่งจุดหนึ่งของงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙)

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบขอได้โปรดอนุมัติให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. .... ก่อนนำส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาเป็นเรื่องด่วนต่อไป

(นายสมศักดิ์ โชติรัตนะศิริ)
ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ

เสนอ ครม. พิจารณา

พลเอก
(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)
นายกรัฐมนตรี
๒๖ ก.ย. ๕๙

กรุณาเรียน นรม. เพื่อโปรดพิจารณา

รมต.

ร่าง

พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ

พ.ศ. . . . .

.....

.....

.....

.....

.....

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

.....

.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. . . . ."

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒

(๒) พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๓

(๓) พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๑๑

(๔) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๐๓ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๑๕

(๕) พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๗

(๖) พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๔

(๗) พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๓

บรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติของพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

"งบประมาณรายจ่าย" หมายความว่า จำนวนเงินอย่างสูงที่อนุญาตให้จ่ายหรือให้ก่อหนี้ผูกพันได้ ตามวัตถุประสงค์และภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย

"งบประมาณรายจ่ายข้ามปี" หมายความว่า งบประมาณรายจ่ายที่มีระยะเวลาการใช้ได้เกินปีงบประมาณ ตามวัตถุประสงค์และระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายข้ามปี

"กฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย" หมายความว่า พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย แล้วแต่กรณี

"ปีงบประมาณ" หมายความว่า ระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคมของปีหนึ่งถึงวันที่ ๓๐ กันยายนของปีถัดไป และให้ใช้ปี พ.ศ. ที่ถัดไปนั้นเป็นชื่อสำหรับปีงบประมาณนั้น

"เงินนอกงบประมาณ" หมายความว่า บรรดาเงินทั้งปวงที่หน่วยรับงบประมาณได้มีการจัดเก็บ หรือได้รับไว้เป็นกรรมสิทธิ์ หรือที่มีกฎหมายอนุญาตให้สามารถเก็บไว้ใช้จ่ายได้ โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน รวมถึงเงินกู้ และเงินที่เกิดจากการให้ภาคเอกชนลงทุนในกิจการของรัฐด้วย

"หนี้" หมายความว่า ข้อผูกพันที่จะต้องจ่ายหรืออาจจะต้องจ่ายเป็นเงิน สิ่งของหรือบริการ ไม่ว่าจะเป็นข้อผูกพันอันเกิดจากการกู้ยืม การค้ำประกัน การซื้อหรือการจ้างโดยใช้เครดิตหรือจากการอื่นใด

"เงินจัดสรร" หมายความว่า งบประมาณรายจ่ายที่จัดสรรให้จ่ายหรือให้ก่อหนี้ผูกพันในระยะเวลาหนึ่ง

"หน่วยรับงบประมาณ" หมายความว่า

(๑) ส่วนราชการ

(๒) รัฐวิสาหกิจ

(๓) หน่วยงานในกำกับของรัฐ

(๔) หน่วยงานของรัฐสภา หน่วยงานของศาล ยกเว้นศาลทหาร หน่วยงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ เฉพาะที่เป็นนิติบุคคล หรือมีฐานะเทียบเท่ากรม และหน่วยงานขององค์กรอัยการ

(๕) จังหวัดและกลุ่มจังหวัด

(๖) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

"ส่วนราชการ" หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม แต่ไม่หมายความรวมถึงหน่วยงานของรัฐสภา หน่วยงานของศาล องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานขององค์กรอัยการ

"รัฐวิสาหกิจ" หมายความว่า

(ก) องค์การของรัฐบาลหรือหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ

(ข) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการมีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ

(ค) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการ และ/หรือรัฐวิสาหกิจตาม (ก) และ/หรือ (ข) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ

(ง) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการ และ/หรือรัฐวิสาหกิจตาม (ค) และ/หรือ (ก) และ/หรือ (ข) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ

(จ) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการ และ/หรือรัฐวิสาหกิจตาม (ง) และ/หรือ (ก) และ/หรือ (ข) และ/หรือ (ค) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ

"หน่วยงานในกำกับของรัฐ" หมายความว่า หน่วยงานอื่นของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหารซึ่งมีกฎหมายจัดตั้งขึ้น และมิใช่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

"จังหวัดและกลุ่มจังหวัด" หมายความว่า จังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินแต่ไม่รวมถึงกรุงเทพมหานคร และกลุ่มจังหวัดที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ

"องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น" หมายความว่า องค์กรที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายและให้มีฐานะเป็นราชการส่วนท้องถิ่น เช่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เป็นต้น

"ยุทธศาสตร์ชาติ" หมายความว่า ยุทธศาสตร์ของประเทศที่มีเป้าหมายการพัฒนาของประเทศ สามารถใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน เพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายการพัฒนาประเทศตามรัฐธรรมนูญ

"งบประมาณบูรณาการ" หมายความว่า งบประมาณรายจ่ายตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนปฏิรูป นโยบายรัฐบาล หรือนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ ที่มีการจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการ และมีการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณตั้งแต่สองหน่วยงานขึ้นไป ในการดำเนินงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในเรื่องเดียวกัน

"คลัง" หมายความว่า คลังจังหวัด และให้หมายความรวมถึงบัญชีเงินฝากของกระทรวงการคลังที่ธนาคารแห่งประเทศไทยด้วย

"เงินทดรองราชการ" หมายความว่า เงินที่กระทรวงการคลังจ่ายและอนุญาตให้ส่วนราชการมีไว้ตามจำนวนที่เห็นสมควร เพื่อทดรองเป็นค่าใช้จ่ายตามระเบียบหรือข้อบังคับของกระทรวงการคลัง

"ผู้อำนวยการ" หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ตามอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวกับสำนักนายกรัฐมนตรี หรือกระทรวงการคลัง แล้วแต่กรณี

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
บททั่วไป

ส่วนที่ ๑
ลักษณะทั่วไปของงบประมาณ

มาตรา ๖ การจัดทำงบประมาณรายจ่ายต้องคำนึงถึงความยั่งยืนทางการคลังของประเทศ ความจำเป็นในการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนปฏิรูป นโยบายรัฐบาล นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ และภารกิจของหน่วยรับงบประมาณ รวมทั้งกำลังเงินของแผ่นดิน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณและเกิดผลสัมฤทธิ์ในการบริหารจัดการภาครัฐ

การดำเนินกิจกรรมกึ่งการคลังให้กระทำในกรณีที่จะเกิดประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรของรัฐและเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจในการบริหารราชการของรัฐ

ในกรณีที่หน่วยรับงบประมาณใดมีเงินนอกงบประมาณอยู่ด้วย ให้หน่วยรับงบประมาณรายงานสถานะเงินนอกงบประมาณที่มีอยู่ รวมทั้งแผนการใช้จ่ายเงินนอกงบประมาณในปีที่ล่วงมาแล้ว ปีปัจจุบัน และปีที่กำลังจัดทำงบประมาณ ไม่ว่าหน่วยรับงบประมาณนั้นจะขอรับการจัดสรรงบประมาณหรือไม่ เพื่อประกอบการจัดทำและนำเสนองบประมาณรายจ่ายต่อรัฐสภาให้ครอบคลุมทุกแหล่งเงิน ทั้งเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้อำนวยการกำหนด

มาตรา ๗ ในกรณีจำเป็นจะต้องจ่ายเงินหรือก่อหนี้ผูกพันเกินกว่าหรือนอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี คณะรัฐมนตรีอาจเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมต่อรัฐสภาได้ และให้แสดงถึงเงินที่พึงได้มาสำหรับจ่ายตามงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมที่ขอตั้งด้วย

การจัดทำงบประมาณเพิ่มเติม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้อำนวยการกำหนด

มาตรา ๘ ถ้าพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีออกใช้ไม่ทันปีงบประมาณใหม่ ให้ใช้กฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณที่ล่วงแล้วไปพลางก่อนได้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ผู้อำนวยการกำหนดโดยได้รับอนุมัติจากนายกรัฐมนตรี

ในกรณีไม่สามารถกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามวรรคหนึ่งได้ด้วยเหตุใด ให้ผู้อำนวยการนำหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ใช้ครั้งหลังสุดมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๙ งบประมาณรายจ่ายข้ามปีจะมีได้ในกรณีที่คาดว่าจะใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีให้เสร็จทันภายในปีงบประมาณไม่ได้ การตั้งงบประมาณรายจ่ายข้ามปีนี้ต้องกำหนดเวลาสิ้นสุดไว้ด้วย

การจัดทำงบประมาณรายจ่ายข้ามปีให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้อำนวยการกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

ส่วนที่ ๒
งบประมาณบูรณาการ

มาตรา ๑๐ การจัดทำงบประมาณบูรณาการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการจัดทำบริการสาธารณะในเรื่องใด ให้หน่วยงานที่เป็นเจ้าภาพหลักประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำแผนงานโครงการ และขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายในคราวเดียวกัน โดยคำนึงถึงภารกิจ อำนาจหน้าที่ รวมทั้งศักยภาพและความพร้อมของหน่วยงาน และให้กำหนดระยะเวลาในการดำเนินงาน รวมทั้งงบประมาณรายจ่ายที่จะต้องดำเนินการให้ชัดเจน

การจัดทำงบประมาณบูรณาการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้อำนวยการกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๑๑ งบประมาณบูรณาการที่หน่วยรับงบประมาณร่วมกันจัดทำขึ้น เมื่อได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายแล้ว ให้ผูกพันหน่วยรับงบประมาณที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ร่วมกันอย่างเคร่งครัด

หมวด ๒
อำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการ

มาตรา ๑๒ ให้ผู้อำนวยการมีอำนาจหน้าที่จัดทำงบประมาณกับปฏิบัติการอย่างอื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการงบประมาณ ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำประมาณการงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง และประมาณการงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะยาว รวมถึงการปรับปรุงประมาณการงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้า เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๖

(๒) เรียกให้หน่วยรับงบประมาณ ยกเว้น หน่วยงานของรัฐสภา หน่วยงานของศาล หน่วยงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานขององค์กรอัยการ เสนอประมาณการรายรับและรายจ่ายตามแบบและหลักเกณฑ์ พร้อมด้วยรายละเอียดที่ผู้อำนวยการกำหนด

(๓) วิเคราะห์งบประมาณและการจ่ายเงินของหน่วยรับงบประมาณ รวมทั้งเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับงบประมาณของหน่วยงานของรัฐสภา หน่วยงานของศาล หน่วยงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานขององค์กรอัยการ

(๔) กำหนด เพิ่ม หรือลดเงินจัดสรรตามความจำเป็นของการปฏิบัติงาน และตามกำลังเงินของแผ่นดิน

(๕) กำหนดระยะเวลาของเงินจัดสรร

(๖) การติดตามและการประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยรับงบประมาณ

(๗) เรียกให้หน่วยรับงบประมาณเสนอหรือชี้แจงข้อเท็จจริงตามที่เห็นสมควร

(๘) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจของผู้อำนวยการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรี หรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

เพื่อปฏิบัติการตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้อำนวยการมีอำนาจเรียกให้หน่วยรับงบประมาณ ยกเว้นหน่วยงานของรัฐสภา หน่วยงานของศาล หน่วยงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานขององค์กรอัยการ เสนอข้อเท็จจริงตามที่เห็นสมควร และให้ผู้อำนวยการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ผู้อำนวยการมอบหมายมีอำนาจที่จะเข้าตรวจสรรพสมุด บัญชี เอกสาร และหลักฐานต่างๆ ได้

เพื่อประโยชน์แห่งวรรคก่อน ให้ถือว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ผู้อำนวยการมอบหมายเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาด้วย

มาตรา ๑๓ ให้ผู้อำนวยการโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่จะต้องบูรณาการการทำงานร่วมกันกับภารกิจตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยรับงบประมาณและภารกิจตามนโยบายรัฐบาลที่จะดำเนินการในพื้นที่ เพื่อจัดทำแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณในการขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่าย

หลักเกณฑ์และวิธีการตามวรรคหนึ่งให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่ด้วย

มาตรา ๑๔ ให้ผู้อำนวยการเสนองบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อคณะรัฐมนตรีเสนอต่อรัฐสภาเป็นเวลาอย่างน้อยสองเดือนก่อนวันเริ่มปีงบประมาณนั้น

สำหรับรายการงบประมาณรายจ่ายที่จะต้องก่อหนี้ผูกพันในปีต่อๆไปที่มีวงเงินตั้งแต่หนึ่งพันล้านบาทขึ้นไปให้หน่วยรับงบประมาณเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนการเสนอของบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อผู้อำนวยการเพื่อให้ผู้อำนวยการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง

หมวด ๓
การจัดทำงบประมาณ

ส่วนที่ ๑
ลักษณะของงบประมาณ

มาตรา ๑๕ งบประมาณรายจ่ายอาจจำแนกได้ ดังต่อไปนี้

(๑) งบประมาณรายจ่ายงบกลาง

(๒) งบประมาณรายจ่ายของหน่วยรับงบประมาณ

(๓) งบประมาณรายจ่ายบูรณาการ

(๔) งบประมาณรายจ่ายบุคลากร

(๕) งบประมาณรายจ่ายของกองทุนและเงินทุนหมุนเวียน

(๖) งบประมาณรายจ่ายเพื่อการชำระหนี้ภาครัฐ

(๗) งบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลัง

(๘) งบประมาณรายจ่ายประเภทอื่นตามที่ผู้อำนวยการกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

การจำแนกประเภทรายจ่ายเป็นงบประมาณรายจ่ายประเภทใดตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่ผู้อำนวยการกำหนด

มาตรา ๑๖ งบประมาณรายจ่ายงบกลางอาจกำหนดให้มีรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นในงบกลางนั้นด้วยก็ได้

มาตรา ๑๗ งบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลัง ให้แยกตั้งไว้เป็นส่วนหนึ่งต่างหากในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย ทั้งนี้ ให้กำหนดแหล่งที่มาของรายได้เพื่อชดใช้รายจ่ายเงินคงคลังด้วย

มาตรา ๑๘ งบประมาณรายจ่ายประจำปีที่เสนอต่อรัฐสภา อย่างน้อยต้องมีเอกสารประกอบ ดังต่อไปนี้

(๑) คำแถลงประกอบงบประมาณแสดงฐานะและนโยบายการคลังและการเงิน สาระสำคัญของงบประมาณและความสัมพันธ์ระหว่างรายรับและงบประมาณรายจ่ายที่ขอตั้ง

(๒) รายรับรายจ่ายเปรียบเทียบระหว่างปีที่ล่วงมาแล้ว ปีปัจจุบัน และปีที่ขอตั้งงบประมาณรายจ่าย

(๓) คำอธิบายเกี่ยวกับประมาณการรายรับ

(๔) คำชี้แจงเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายที่ขอตั้ง

(๕) รายงานเกี่ยวกับการเงินของหน่วยรับงบประมาณ

(๖) คำอธิบายเกี่ยวกับหนี้ของรัฐบาลทั้งที่มีอยู่แล้วในปัจจุบันและหนี้ที่เสนอเพิ่มเติม

(๗) ผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณของปีงบประมาณที่ล่วงมาแล้ว

(๘) ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

มาตรา ๑๙ ในการเสนองบประมาณรายจ่ายประจำปีนั้น ถ้าประมาณการรายรับประเภทรายได้ตามอำนาจกฎหมายที่มีอยู่แล้วเป็นจำนวนต่ำกว่างบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้นที่ขอตั้ง ให้แถลงวิธีหาเงินส่วนที่ขาดดุลต่อรัฐสภาด้วย แต่ถ้าเป็นจำนวนสูงกว่าก็ให้แถลงวิธีที่จะจัดการแก่ส่วนที่เกินดุลนั้นด้วย

มาตรา ๒๐ เมื่อกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายมีผลใช้บังคับแล้ว หรือเมื่อมีกรณีที่ต้องใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่ล่วงแล้วไปพลางก่อน ถ้ารายจ่ายสูงกว่ารายได้ให้กระทรวงการคลังมีอำนาจกู้เงินได้ตามความจำเป็น แต่กรณีจะเป็นประการใดก็ตาม การกู้เงินตามมาตรานี้ ในปีหนึ่งๆ ต้องไม่เกิน

(๑) ร้อยละยี่สิบของจำนวนเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมหรือของจำนวนเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่ล่วงมาแล้ว แล้วแต่กรณีกับอีก

(๒) ร้อยละแปดสิบของงบประมาณรายจ่ายที่ตั้งไว้สำหรับชำระคืนต้นเงินกู้

การกู้เงินตามวรรคหนึ่ง จะใช้วิธีออกตั๋วเงินคลัง พันธบัตร ตราสารอื่น หรือทำสัญญากู้ก็ได้

การออกตั๋วเงินคลังให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยตั๋วเงินคลัง แต่การออกพันธบัตรหรือตราสารอื่น หรือการทำสัญญากู้ต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีก่อน

การออกพันธบัตรหรือตราสารอื่นหรือการทำสัญญากู้ ให้เป็นไปตามที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนด

ประกาศกระทรวงการคลังตามความในวรรคสี่ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ส่วนที่ ๒
การของบประมาณรายจ่าย

มาตรา ๒๑ ให้หัวหน้าหน่วยรับงบประมาณมอบหมายให้ผู้บริหารผู้หนึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณเพื่อปฏิบัติหน้าที่ติดต่อประสานงานเกี่ยวกับการงบประมาณตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๒ ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือรัฐมนตรีซึ่งตามกฎหมายให้มีหน้าที่กำกับหรือควบคุมกิจการของหน่วยรับงบประมาณ หรือรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมาย ต้องประชุมร่วมกับหน่วยรับงบประมาณในสังกัดหรือในการกำกับดูแลทั้งหมด เพื่อกำหนดนโยบายในการจัดทำแผนงาน โครงการเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่าย

ภายใต้บังคับมาตรา ๒๓ ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือรัฐมนตรีซึ่งตามกฎหมายให้มีหน้าที่กำกับหรือควบคุมกิจการของหน่วยรับงบประมาณ หรือรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมาย มีหน้าที่รับผิดชอบในการยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายของหน่วยรับงบประมาณนั้นต่อผู้อำนวยการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่ผู้อำนวยการกำหนด

การยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องแสดงวัตถุประสงค์ แผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณและให้จัดส่งรายงานเกี่ยวกับเงินนอกงบประมาณที่แสดงฐานะเงินนอกงบประมาณ รวมทั้งแผนการใช้จ่ายเงินนอกงบประมาณด้วย

มาตรา ๒๓ การยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายของหน่วยงานของรัฐสภา หน่วยงานของศาล หน่วยงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานขององค์กรอัยการ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรนั้นๆ โดยจะต้องเสนอคำของบประมาณต่อคณะรัฐมนตรีภายในระยะเวลาที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

การยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายตามวรรคหนึ่ง ให้แสดงวัตถุประสงค์ แผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ พร้อมกับรายงานเกี่ยวกับเงินนอกงบประมาณที่แสดงฐานะการเงินด้วย

มาตรา ๒๔ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้ว่าราชการจังหวัดที่เป็นหัวหน้ากลุ่มจังหวัดมีหน้าที่รับผิดชอบในการรวบรวมคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายยื่นต่อรัฐมนตรีเจ้าสังกัดเพื่อเสนอต่อผู้อำนวยการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่ผู้อำนวยการกำหนด

มาตรา ๒๕ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเสนอคำขอตั้งงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อรัฐมนตรีที่กำกับดูแลเพื่อเสนอต่อผู้อำนวยการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่ผู้อำนวยการกำหนด

มาตรา ๒๖ งบประมาณประจำปีนั้น ถ้ามิได้ยื่นภายในกำหนดเวลาที่ผู้อำนวยการกำหนดหรือยื่นคำขอโดยมีรายละเอียดไม่เป็นไปตามที่กำหนดในมาตรา ๖ วรรคสาม ผู้อำนวยการอาจพิจารณาการตั้งงบประมาณประจำปีตามที่เห็นสมควร

หมวด ๔
การบริหารและการควบคุมงบประมาณ

ส่วนที่ ๑
การบริหารงบประมาณ

มาตรา ๒๗ งบประมาณรายจ่ายที่กำหนดไว้สำหรับหน่วยรับงบประมาณใดตามกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย จะโอนหรือนำไปใช้สำหรับหน่วยรับงบประมาณอื่นมิได้ เว้นแต่

(๑) มีพระราชบัญญัติให้โอนหรือนำไปใช้ได้

(๒) ในกรณีที่มีพระราชกฤษฎีการวมหรือโอนส่วนราชการเข้าด้วยกันไม่ว่าจะมีผลเป็นการจัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่หรือไม่ก็ตาม ให้โอนงบประมาณรายจ่ายของส่วนราชการที่ถูกโอนหรือรวมเข้าด้วยกันนั้นไปเป็นของส่วนราชการที่รับโอนหรือที่รวมเข้าด้วยกัน หรือส่วนราชการที่จัดตั้งขึ้นใหม่ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว

(๓) การโอนงบประมาณบูรณาการภายใต้แผนงานเดียวกัน

(๔) การโอนงบประมาณรายจ่ายบุคลากรภายใต้แผนงานเดียวกัน

การโอนงบประมาณรายจ่ายตาม (๓) และ (๔) ให้เป็นไปตามระเบียบที่ผู้อำนวยการกำหนด

มาตรา ๒๘ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๗ รายจ่ายที่กำหนดไว้ในรายการใด สำหรับหน่วยรับงบประมาณตามกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย หรือพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๒๗ (๒) จะโอนหรือนำไปใช้ในรายการอื่นมิได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการ แต่ผู้อำนวยการจะอนุญาตมิได้ในกรณีที่เป็นผลให้เพิ่มรายจ่ายประเภทเงินราชการลับ หรือเป็นแผนงาน หรือโครงการใหม่ เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี

บทบัญญัติตามวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับหน่วยงานของรัฐสภา หน่วยงานของศาล หน่วยงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานขององค์กรอัยการ

รายจ่ายรายการต่างๆ ที่กำหนดไว้ในงบกลางให้ผู้อำนวยการมีอำนาจจัดสรรให้หน่วยรับงบประมาณเบิกจ่ายโดยตรง หรือเบิกจ่ายในรายการต่างๆ ของหน่วยรับงบประมาณนั้นๆ ได้ตามความจำเป็น

ในกรณีจำเป็นผู้อำนวยการโดยอนุมัตินายกรัฐมนตรีจะโอนรายจ่ายงบกลางรายการใดรายการหนึ่งไปเพิ่มรายการอื่นๆ ในงบเดียวกันก็ได้

มาตรา ๒๙ การใช้งบประมาณรายจ่ายตามกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายของหน่วยรับงบประมาณ ให้เป็นไปตามระเบียบที่ผู้อำนวยการกำหนด

บทบัญญัติตามวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับหน่วยงานของรัฐสภา หน่วยงานของศาล หน่วยงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานขององค์กรอัยการ

ส่วนที่ ๒
การควบคุมงบประมาณ

มาตรา ๓๐ ให้รัฐมนตรีเป็นผู้รับผิดชอบในการควบคุมงบประมาณรายจ่ายเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับ และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) จัดให้มีการประมวลบัญชีการเงินแผ่นดิน

(๒) กำหนดระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินจากคลัง การเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลัง ด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

(๓) จัดให้มีการตรวจเอกสารการขอเบิกเงิน การจ่ายเงิน และการก่อหนี้ผูกพัน ตลอดจนเอกสารต่างๆ เกี่ยวกับการรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการนำเงินส่งคลัง

(๔) กำหนดและควบคุมระบบบัญชี แบบรายงาน และเอกสารเกี่ยวกับการรับจ่ายเงินและหนี้

(๕) กำหนดระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยเงินทดรองราชการด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เพื่อประโยชน์ในการควบคุมงบประมาณรายจ่าย ให้รัฐมนตรีมีอำนาจเรียกให้หน่วยรับงบประมาณ ยกเว้น หน่วยงานของรัฐสภา หน่วยงานของศาล หน่วยงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานขององค์กรอัยการ เสนอข้อเท็จจริงตามที่เห็นสมควร และให้มีอำนาจมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าตรวจสรรพสมุด บัญชี เอกสาร และหลักฐานต่างๆ

เพื่อประโยชน์แห่งวรรคก่อน ให้ถือว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ที่รัฐมนตรีมอบหมายเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาด้วย

มาตรา ๓๑ ให้หัวหน้าหน่วยรับงบประมาณมีหน้าที่ควบคุมการใช้งบประมาณรายจ่ายให้เป็นไปตามรายการและภายในวงเงินงบประมาณรายจ่ายตามที่ได้ระบุไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย หรือตามที่มีการโอน หรือได้รับจัดสรรจากผู้อำนวยการ

มาตรา ๓๒ หน่วยรับงบประมาณจะจ่ายเงินหรือก่อหนี้ผูกพันงบประมาณรายจ่ายได้แต่เฉพาะตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายหรือตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามอำนาจที่มีอยู่ตามกฎหมายอื่น

มาตรา ๓๓ เมื่อกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายมีผลใช้บังคับแล้ว ให้หน่วยรับงบประมาณจัดทำแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณตามระเบียบที่ผู้อำนวยการกำหนด และเมื่อได้รับอนุมัติแล้วให้จ่ายเงินหรือก่อหนี้ผูกพันงบประมาณรายจ่ายได้ตามรายการและวงเงินงบประมาณรายจ่ายที่กำหนดไว้ตามแผนดังกล่าว โดยไม่ต้องขอเงินจัดสรร เว้นแต่งบประมาณรายจ่ายดังต่อไปนี้ ให้หน่วยรับงบประมาณจัดทำแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อขอเงินจัดสรรและเมื่อได้รับอนุมัติเงินจัดสรรจากผู้อำนวยการแล้วจึงให้จ่ายเงินหรือก่อหนี้ผูกพันได้

(๑) รายจ่ายที่กำหนดให้จ่ายเพื่อการลงทุน

(๒) เงินอุดหนุนที่กำหนดให้จ่ายตามวัตถุประสงค์ของรายการและตามรายละเอียดที่ผู้อำนวยการกำหนด

(๓) รายจ่ายประเภทเงินราชการลับ

(๔) รายจ่ายประเภทอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ในกรณีมีความจำเป็นและเร่งด่วน คณะรัฐมนตรีมีอำนาจอนุมัติให้หน่วยรับงบประมาณจ่ายเงินหรือก่อหนี้ผูกพันงบประมาณรายจ่ายก่อนได้รับเงินจัดสรรตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๓๔ รายการงบประมาณรายจ่ายตามกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายที่จะต้องก่อหนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณ ให้ผู้อำนวยการรวบรวมรายการงบประมาณรายจ่ายที่จะต้องก่อหนี้ผูกพันและวงเงินที่คาดว่าจะต้องก่อหนี้ผูกพันงบประมาณรายจ่ายในปีต่อๆ ไป รวมทั้งจำนวนเงินเผื่อเหลือเผื่อขาดเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติการก่อหนี้ผูกพันภายในหกสิบวันนับแต่วันที่กฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายมีผลใช้บังคับ และเมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติแล้ว ให้หน่วยรับงบประมาณดำเนินการตามระเบียบที่ผู้อำนวยการกำหนดด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๓๕ ในกรณีที่มีความจำเป็นและเร่งด่วนเพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดินที่มิใช่กรณีตามมาตรา ๓๔ คณะรัฐมนตรีมีอำนาจอนุมัติให้หน่วยรับงบประมาณก่อหนี้ผูกพันเกินกว่าหรือนอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายก็ได้

เมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติการก่อหนี้ผูกพันตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้หน่วยรับงบประมาณดำเนินการก่อหนี้ผูกพันงบประมาณรายจ่ายตามระเบียบที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๓๔

มาตรา ๓๖ การขอเบิกเงินจากคลังตามงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณใดให้กระทำได้แต่เฉพาะภายในปีงบประมาณนั้น เว้นแต่เป็นงบประมาณรายจ่ายที่ได้ก่อหนี้ผูกพันไว้ก่อนสิ้นปีงบประมาณ หรือที่ได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีให้กันเงินไว้เบิกเหลื่อมปี และได้มีการกันเงินไว้ตามระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินจากคลังแล้ว ในกรณีที่ยังไม่สามารถเบิกเงินจากคลังได้ให้ขยายเวลาขอเบิกเงินจากคลังต่อไปได้อีกไม่เกินหกเดือนของปีงบประมาณถัดไป เว้นแต่มีความจำเป็นต้องขอเบิกเงินจากคลังภายหลังเวลาดังกล่าว ให้ขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลังเป็นกรณีไป

ในกรณีเป็นงบประมาณรายจ่ายข้ามปี การขอเบิกเงินจากคลังให้กระทำได้แต่เฉพาะภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายข้ามปี เว้นแต่เป็นงบประมาณรายจ่ายข้ามปีที่ได้ก่อหนี้ผูกพันไว้ก่อนสิ้นกำหนดเวลา หรือได้มีการกันเงินไว้ตามระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินจากคลัง ก็ให้ขยายเวลาขอเบิกเงินจากคลังต่อไปอีกไม่เกินสามเดือนปฏิทิน

มาตรา ๓๗ บรรดาเงินที่หน่วยรับงบประมาณได้รับเป็นกรรมสิทธิ์ ไม่ว่าจะได้รับตามกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับ หรือได้รับชำระตามสัญญา หรือได้รับจากการให้ใช้ทรัพย์สิน หรือเก็บดอกผลจากทรัพย์สินของหน่วยรับงบประมาณ ให้หน่วยรับงบประมาณที่ได้รับเงินนั้น นำส่งคลังตามระเบียบหรือข้อบังคับที่รัฐมนตรีกำหนด เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดเป็นอย่างอื่น

หน่วยรับงบประมาณใดได้รับเงินที่มีผู้มอบให้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้หน่วยรับงบประมาณนั้นใช้จ่ายในกิจการของหน่วยรับงบประมาณนั้นก็ดี หรือได้รับเงินที่เกิดจากทรัพย์สินซึ่งมีผู้มอบให้เพื่อหาดอกผลใช้จ่ายในกิจการของหน่วยรับงบประมาณนั้นก็ดี ให้หน่วยรับงบประมาณนั้นจ่ายเงินหรือก่อหนี้ผูกพันภายในวงเงินที่ได้รับนั้นได้และไม่ต้องนำส่งคลัง

ในกรณีหน่วยรับงบประมาณได้รับเงินตามโครงการช่วยเหลือหรือร่วมมือกับรัฐบาลต่างประเทศ องค์การสหประชาชาติ ทบวงการชำนัญพิเศษแห่งสหประชาชาติ องค์การระหว่างประเทศอื่นใด หรือบุคคลใดไม่ว่าจะเป็นเงินให้กู้หรือให้เปล่า รวมทั้งเงินที่หน่วยรับงบประมาณได้รับสืบเนื่องจากโครงการช่วยเหลือหรือร่วมมือเช่นว่านั้น รัฐมนตรีจะกำหนดเป็นอย่างอื่นโดยไม่ต้องนำส่งคลังก็ได้

รัฐมนตรีจะอนุญาตให้หน่วยรับงบประมาณที่ได้รับเงินในกรณีต่อไปนี้ นำเงินนั้นไปใช้จ่ายโดยไม่ต้องนำส่งคลังก็ได้ คือ

(๑) เงินที่ได้รับในลักษณะค่าชดใช้ความเสียหายหรือสิ้นเปลืองแห่งทรัพย์สินและจำเป็นต้องจ่ายเพื่อบูรณะทรัพย์สินหรือจัดให้ได้ทรัพย์สินคืนมา

(๒) เงินรายรับของหน่วยรับงบประมาณที่เป็นสถานพยาบาล สถานศึกษา หรือสถานอื่นใดที่อำนวยบริการอันเป็นสาธารณประโยชน์หรือประชาสงเคราะห์

(๓) เงินที่ได้รับในลักษณะผลพลอยได้จากการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่

(๔) เงินที่ได้รับจากการจำหน่ายหุ้นในนิติบุคคลเพื่อนำไปซื้อหุ้นในนิติบุคคลอื่น

การจ่ายเงินตาม (๒) และ (๓) ต้องเป็นไปตามระเบียบที่ได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีและผู้อำนวยการ ส่วนการจำหน่ายหุ้นและการซื้อหุ้นตาม (๔) ต้องเป็นไปตามระเบียบของกระทรวงการคลังที่ได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี

ให้หน่วยรับงบประมาณรายงานการได้รับเงินที่ไม่ต้องนำส่งคลังตามความในวรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ และการใช้จ่ายเงินดังกล่าวยกเว้นเงินที่ได้รับจากการจำหน่ายหุ้นในนิติบุคคลเพื่อนำไปซื้อหุ้นในนิติบุคคลอื่น ให้สำนักงบประมาณทราบตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้อำนวยการกำหนด

มาตรา ๓๘ ให้มีเงินทุนจำนวนหนึ่งโดยให้รัฐมนตรีจ่ายจากคลังเรียกว่า "เงินทุนสำรองจ่าย" เป็นจำนวนสามหมื่นล้านบาท เงินทุนนี้ให้นำไปจ่ายได้ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่ราชการแผ่นดินโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรีและเมื่อได้จ่ายไปแล้ว ให้ขอตั้งงบประมาณรายจ่ายชดใช้เพื่อสมทบเงินทุนนั้นไว้จ่ายต่อไป

มาตรา ๓๙ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งจ่ายเงินจากคลังเป็นเงินทดรองราชการได้

หมวด ๕
การประเมินผลและการรายงาน

ส่วนที่ ๑
การประเมินผล

มาตรา ๔๐ ให้ผู้อำนวยการจัดวางระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อการวัดผลสัมฤทธิ์ที่จะได้รับจากการใช้งบประมาณ ประกอบด้วย ระบบการติดตามและประเมินผลก่อนการจัดสรรงบประมาณ ระบบการติดตามและประเมินผลระหว่างการใช้จ่ายงบประมาณ และระบบการติดตามและประเมินผลภายหลังจากการใช้จ่ายงบประมาณ และให้แสดงถึงผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการจัดสรรงบประมาณ

มาตรา ๔๑ ให้หน่วยรับงบประมาณจัดให้มีระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานจากการใช้จ่ายงบประมาณภายในหน่วยงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้อำนวยการกำหนด และให้ถือว่าการประเมินผลภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารงบประมาณที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน

มาตรา ๔๒ ให้หน่วยรับงบประมาณให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผล ตลอดจนมอบหมายเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการให้ความร่วมมือกับผู้อำนวยการในการประเมินผล

มาตรา ๔๓ ในกรณีที่การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายของหน่วยรับงบประมาณใดไม่ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด ให้ผู้อำนวยการจัดทำข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยรับงบประมาณ และเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้หน่วยรับงบประมาณปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด หากมิได้ดำเนินการดังกล่าว ให้ผู้อำนวยการโดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรีโอนเงินงบประมาณรายจ่ายที่ไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ดังกล่าวคืน เมื่อได้รับความเห็นชอบจากนายกรัฐมนตรีแล้ว ให้ดำเนินการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๗ และใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดสรรงบประมาณในปีงบประมาณต่อไป

ส่วนที่ ๒
การรายงาน

มาตรา ๔๔ เมื่อสิ้นปีงบประมาณ ให้รัฐมนตรีประกาศรายงานการรับจ่ายเงินงบประมาณประจำปีที่สิ้นสุดนั้นในราชกิจจานุเบกษาโดยไม่ชักช้า

รายงานการรับจ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายตามวรรคหนึ่ง เมื่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินได้ตรวจสอบแล้ว ให้ทำรายงานผลการตรวจสอบเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อเสนอรัฐสภา

มาตรา ๔๕ ยกเว้นกรณีที่บัญญัติไว้ในวรรคสอง ให้หน่วยรับงบประมาณรายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณที่สิ้นสุดนั้นให้ผู้อำนวยการเพื่อจัดทำรายงานตามมาตรา ๔๖

ให้หน่วยงานของรัฐสภา หน่วยงานของศาล หน่วยงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานขององค์กรอัยการ ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่าย จัดทำรายงานผลการใช้งบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณที่สิ้นสุดนั้น เสนอต่อรัฐสภาภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณและให้เปิดเผยต่อสาธารณชนโดยไม่ชักช้าด้วย

มาตรา ๔๖ ให้หน่วยรับงบประมาณรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณที่สิ้นสุดรวมทั้งผลการปฏิบัติงานให้ผู้อำนวยการทราบเพื่อจัดทำรายงานผลการใช้งบประมาณรายจ่ายและผลการปฏิบัติงานของหน่วยรับงบประมาณเสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายหลังสิ้นปีงบประมาณเพื่อทราบ

หมวด ๖
การพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านการงบประมาณ

มาตรา ๔๗ เพื่อประโยชน์แก่การพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานด้านการงบประมาณของรัฐ ให้มีตำแหน่งผู้ปฏิบัติงานด้านการงบประมาณซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์เกี่ยวกับการงบประมาณ ทั้งการจัดทำงบประมาณ การบริหารงบประมาณ การติดตามประเมินผล และกฎหมายการงบประมาณ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในด้านการงบประมาณตามพระราชบัญญัตินี้

คุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าสู่ตำแหน่ง การแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง และอัตราเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งผู้ปฏิบัติงานด้านการงบประมาณให้เป็นไปตามที่นายกรัฐมนตรีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

หมวด ๗
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๘ ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยรับงบประมาณผู้ใดจ่ายเงินหรือก่อหนี้ผูกพัน หรือโดยรู้อยู่แล้วยินยอมให้กระทำการดังกล่าวนั้นโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ หรือระเบียบ หรือข้อบังคับที่ได้ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ นอกจากความรับผิดทางอาญาซึ่งอาจได้รับตามกฎหมายอื่นแล้ว ผู้กระทำหรือผู้ยินยอมให้กระทำการดังกล่าว จะต้องรับผิดชดใช้เงินงบประมาณที่หน่วยรับงบประมาณได้จ่ายไปหรือต้องผูกพันจะต้องจ่าย ตลอดจนค่าสินไหมทดแทนใดๆ ให้แก่หน่วยรับงบประมาณนั้น

บุคคลภายนอกผู้ได้รับประโยชน์จากการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ หรือระเบียบ หรือข้อบังคับที่ได้ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวในวรรคหนึ่ง จะต้องร่วมรับผิดกับผู้กระทำการฝ่าฝืนตามความในวรรคหนึ่งเช่นกัน เว้นแต่จะแสดงได้ว่าตนได้กระทำไปโดยสุจริต ไม่รู้เท่าถึงการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติหรือระเบียบหรือข้อบังคับดังกล่าว

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งได้ทักท้วงคำสั่งของผู้บังคับบัญชาเป็นหนังสือแล้วว่า การที่จะปฏิบัติตามคำสั่งนั้นอาจไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือระเบียบหรือข้อบังคับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๔๙ การปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการงบประมาณตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ หรือก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ

มาตรา ๕๐ การใช้และการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่าย ให้ปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบ หรือหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ก่อนพระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติฉบับนี้ จนกว่าจะได้มีการกำหนดข้อบังคับ ระเบียบ หรือหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้แล้ว

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

3.5 งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน

งบประมาณแบบใหม่ที่เริ่มมีการนำมาใช้ตั้งแต่ศตวรรษที่ 21 มีชื่อที่ใช้เรียกกันอยู่หลายคำในภาษาอังกฤษ เช่น Mission Budgeting, Entrepreneurial Budgeting, Performance Budgeting, Performance - Based Budgeting, Results Budgeting หรือ Budgeting for Results

งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน(Results Budgeting) ที่ใช้อยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกาในขณะนี้ แท้ที่จริงก็เป็นการนำงบประมาณแบบ Performance Budgeting เดิมที่เคยมีการใช้อยู่ในช่วงทศวรรษที่ 1950 กลับมาปรับใช้ใหม่ โดยที่ "งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน" มีการเชื่อมโยงงบประมาณเข้ากับตัวชี้วัด "ผลการปฏิบัติงาน"

งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน บางครั้งก็เรียกว่างบประมาณแบบมุ่งผลสำเร็จ โดยเป็นการวางหลักเกณฑ์ของระบบงบประมาณแบบมุ่งผลสำเร็จในภาครัฐใน 3 ประการคือ

การรักษาวินัยทางการคลัง

การส่งเสริมประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร และ

การมุ่งผลประโยชน์สูงสุดของประชาชน

งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์(SPBB) เป็นชื่อเรียกระบบงบประมาณที่กำลังใช้อยู่ในประเทศไทยในปัจจุบัน แทนรูปแบบงบประมาณแบบเน้นการวางแผน การจัดทำโครงการการจัดทำงบประมาณอย่างเป็นระบบ(PPBS)เดิม

องค์ประกอบสำคัญของระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ หรือ SPBB ประกอบด้วยการมุ่งเน้นผลสำเร็จตามเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ โดยจะให้ความสำคัญกับความสำเร็จตามเป้าหมายในทุกระดับตั้งแต่

1.เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติ

2.ยุทธศาสตร์เฉพาะของรัฐบาล(Agenda)

3.เป้าหมายการให้บริการของกระทรวงและหน่วยงาน(Function)

4.เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ตามพื้นที่(Area)

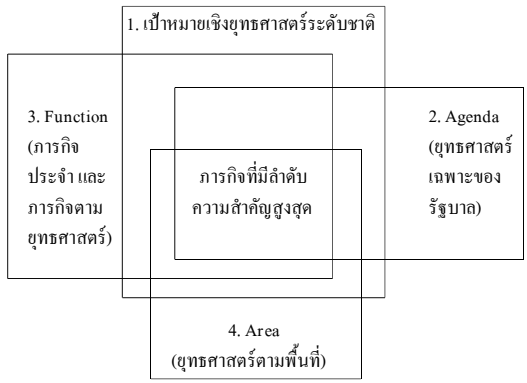

หลักการสำคัญที่นำมาใช้กับระบบ SPBB ในประเทศไทย

1. หลักธรรมาภิบาล

ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ เน้นหลักธรรมาภิบาล/หลักการบริหารจัดการที่ดี โดยเปรียบเทียบยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทยในมุมมองผังดุลดัชนี(Balance Scorecard) ฯลฯ

องค์ประกอบภายในองค์กร	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์กร
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การปรับเปลี่ยนกระบวนการและวิธีการทำงาน ยุทธศาสตร์ที่ 2 การปรับปรุงโครงสร้างการ บริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การทบทวนระบบบุคคลและค่าตอบแทนใหม่	ยุทธศาสตร์ที่ 7 การเปิดระบบราชการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม
การเงิน ยุทธศาสตร์ที่ 3 การปรับรื้อระบบการเงินและการงบประมาณ ยุทธศาสตร์ที่ 6 การเสริมสร้างความทันสมัย(รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์)	นวัตกรรม ยุทธศาสตร์ที่ 5 การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ วัฒนธรรม และค่านิยมของระบบราชการ

มาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 มาตรฐาน(7 Hurdles) ประกอบด้วย .-

1. การวางแผนการงบประมาณ(Budget Planning)
2. การกำหนดผลผลิตและการคำนวณต้นทุน(Output Specification and Costing)
3. การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง(Procurement Management)

4. การบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ (Financial Management / Fund Control)
5. การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน (Financial and Performance Reporting)
6. การบริหารสินทรัพย์(Asset Management)
7. การตรวจสอบภายใน(Internal Audit)

2. การมอบอำนาจการบริหารจัดการงบประมาณ

ให้กระทรวง / หน่วยงานรับผิดชอบกำหนดเป้าหมายและยุทธศาสตร์ในการให้บริการที่มีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกัน มีบทบาทในการตัดสินใจมากขึ้น ผ่อนคลายกฎระเบียบต่าง ๆ ให้กระทรวงและหน่วยงานมีความคล่องตัวในการบริหารจัดการงบประมาณมากขึ้น

3. การเพิ่มขอบเขตความครอบคลุมของงบประมาณ

การนำเงินนอกงบประมาณมาพิจารณาร่วมกับงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อทำให้แผนการเงินโดยรวมของภาครัฐมีความสมบูรณ์ครอบคลุมและสามารถใช้ประโยชน์ในการวางแผนทางการเงินและการคลังได้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น

4. การประมาณการงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง (Medium Term Expenditure Framework : MTEF)

การประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า 3 ปีจากค่าใช้จ่ายที่หน่วยงานได้รับอนุมัติในปัจจุบัน เพื่อให้มั่นใจได้ว่าสัดส่วนของค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นในอนาคตสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศในแต่ละด้าน โดยเป็นการดำเนินการทั้งแบบจากระดับบนสู่ระดับล่าง(Top Down) และจากระดับล่างขึ้นสู่ระดับบน(Bottom Up)

หลักการสำคัญที่เป็นจุดเน้นในระบบ SPBB

1. ผลผลิต ผลลัพธ์ (Outputs and Outcomes)
2. ความรับผิดชอบ ความโปร่งใส และการรายงาน
3. การมอบอำนาจการจัดทำและบริหารงบประมาณ
4. การเพิ่มขอบเขตความครอบคลุมของงบประมาณ
5. การจัดทำแผนงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง (Medium Terms Expenditure Framework)

แนวทางการจัดทำงบประมาณ

รัฐบาล ⇒ กำหนดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์เพื่อการจัดสรรงบประมาณประจำปี

1. เชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติ
2. จัดลำดับความสำคัญ (Priority)

กระทรวง

หน่วยงาน ⇒ จัดทำเป้าหมายการให้บริการ

- เชื่อมโยงยุทธศาสตร์จัดสรรงบประมาณประจำปี

⇒ กำหนดผลผลิตที่ถูกต้องชัดเจน

- สอดคล้องเป้าหมายการให้บริการ

กระทรวง

หน่วยงาน ⇒ กำหนดตัวชี้วัด (Key Performance Indicators)

- ปริมาณ (Quantity)
- เวลา/สถานที่ (Timeliness / Place)
- ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย (Cost / Price)
- คุณภาพ (Quality)

⇒ คำนวณต้นทุนค่าใช้จ่ายต่อผลผลิต

กระทรวง

หน่วยงาน ⇒ จัดทำประมาณการรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง 3 ปี ทั้งระดับ Top down และ Bottom up

⇒ มุ่งเน้นการจัดทำงบประมาณที่มีความเชื่อมโยงอย่างบูรณาการ

ผลผลิต (Output)

1. สิ่งของ หรือ บริการเพื่อให้บุคคลภายนอกใช้ประโยชน์
2. ผลผลิตขั้นสุดท้ายของหน่วยงาน และสามารถควบคุมผลผลิตได้
3. เกิดจากการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ และเชื่อมโยงกับผลสำเร็จตามเป้าหมายการให้บริการของกระทรวง
4. สามารถวัดผลได้ในเชิงปริมาณ คุณภาพ ต้นทุน และ เวลา
5. สามารถตอบคำถามว่า ได้รับอะไรจากการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ (What)
6. สามารถกำหนดต้นทุน หรือ ค่าใช้จ่ายได้

ผลลัพธ์ (OUTCOME)

1. ผลประโยชน์ที่สาธารณชน และ องค์กรภายนอกได้รับ จากการใช้ประโยชน์จากผลผลิต / บริการที่จัดทำหรือดำเนินงานโดยหน่วยงานของรัฐ
2. เป็นผลสืบเนื่องจากการใช้ผลผลิต / บริการ
3. เป็นการตอบคำถามว่า “ทำไม จึงต้องดำเนินการให้ได้ผลผลิตนั้น” (WHY ?)

ผลกระทบ IMPACT

1. ผลที่เกิดขึ้นสืบเนื่องจากการดำเนินงานของรัฐโดยตรง
2. เป็นผลที่เกิดขึ้นสืบเนื่องมาจากผลของผลลัพธ์อีกทอดหนึ่ง
3. อาจมีลักษณะเป็นผลพลอยได้ ที่เกิดขึ้นโดยที่ไม่ได้ตั้งใจจะให้เกิดขึ้นโดยตรง
4. ผลกระทบอาจเป็นได้ทั้งผลในทางบวก และ ทางลบ ที่รัฐต้องตัดสินใจ

แนวทางการกำหนดเป้าหมายการให้บริการ ผลผลิต ตัวชี้วัด และกิจกรรม

1. ตรวจสอบยุทธศาสตร์รัฐบาลที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดเป้าหมายการให้บริการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์
3. กำหนดกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับเป้าหมายการให้บริการและยุทธศาสตร์

4. กำหนดผลผลิตที่จะส่งผลต่อเป้าหมายการให้บริการ
   * ชัดเจน
   * ตรวจสอบได้
   * มีตัวชี้วัด
   * ลำดับความสำคัญ(Priority) เป็นไปตามเป้าหมาย

สำเนา

ที่ คปก. ๐๑/ ๑๐๕๗

สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
อาคารซอฟต์แวร์ ปาร์ค ชั้น ๑๕
ถนนแจ้งวัฒนะ อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๓๐ กันยายน ๒๕๕๘

เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง แผนการให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารท้องถิ่น

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

อ้างถึง คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๐/๒๕๕๘ เรื่อง ระงับการสรรหาและคัดเลือกบุคคลเพื่อเสนอชื่อเป็นกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึกความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง แผนการให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารท้องถิ่น

ตามคำสั่งที่อ้างถึง ให้กรรมการปฏิรูปกฎหมายที่อยู่ในตำแหน่งจนครบวาระไปแล้ว แต่ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓ พ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๘ เป็นต้นไป โดยที่คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายได้พิจารณาให้ความเห็นชอบบันทึกความเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสภาปฏิรูปแห่งชาติ ก่อนที่คำสั่งดังกล่าวจะประกาศในราชกิจจานุเบกษา

สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ในฐานะที่เป็นหน่วยธุรการในการสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย เล็งเห็นว่าความเห็นและข้อเสนอแนะดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิรูปกฎหมายเพื่อการพัฒนาประเทศต่อไป จึงขอส่งความเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ซึ่งได้มีการปรับปรุงแก้ไขรายละเอียดบางประการตามมติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเรียบร้อยแล้ว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นางสาวลัดดาวัลย์ ตันติวิทยาพิทักษ์)
เลขาธิการคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
โทร. ๐ ๒๕๐๒ ๖๐๐๐ ต่อ ๘๒๖๙ โทรสาร. ๐ ๒๕๐๒ ๖๐๐๐ ต่อ ๘๒๗๗

สำเนา

ที่ คปก. ๐๑/ ๑๐๔๗

สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
อาคารซอฟต์แวร์ ปาร์ค ชั้น ๑๕
ถนนแจ้งวัฒนะ อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๓๐ กันยายน ๒๕๕๘

เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง แผนการให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารท้องถิ่น

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

อ้างถึง คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๐/๒๕๕๘ เรื่อง ระงับการสรรหาและคัดเลือกบุคคลเพื่อเสนอชื่อเป็นกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึกความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง แผนการให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารท้องถิ่น

ตามคำสั่งที่อ้างถึง ให้กรรมการปฏิรูปกฎหมายที่อยู่ในตำแหน่งจนครบวาระไปแล้ว แต่ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓ พ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๘ เป็นต้นไป โดยที่คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายได้พิจารณาให้ความเห็นชอบบันทึกความเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสภาปฏิรูปแห่งชาติ ก่อนที่คำสั่งดังกล่าวจะประกาศในราชกิจจานุเบกษา

สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ในฐานะที่เป็นหน่วยธุรการในการสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย เล็งเห็นว่าความเห็นและข้อเสนอแนะดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิรูปกฎหมายเพื่อการพัฒนาประเทศต่อไป จึงขอส่งความเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ซึ่งได้มีการปรับปรุงแก้ไขรายละเอียดบางประการตามมติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเรียบร้อยแล้ว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นางสาวลัดดาวัลย์ ตันติวิทยาพิทักษ์)
เลขาธิการคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
โทร. ๐ ๒๕๐๒ ๖๐๐๐ ต่อ ๘๒๖๙ โทรสาร. ๐ ๒๕๐๒ ๖๐๐๐ ต่อ ๘๒๗๗

สำเนา

ที่ คปก. ๐๑/ ๑๐๔๙

สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
อาคารซอฟต์แวร์ ปาร์ค ชั้น ๑๕
ถนนแจ้งวัฒนะ อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๓๐ กันยายน ๒๕๕๘

เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง แผนการให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารท้องถิ่น

เรียน นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย รองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คนที่หนึ่ง

อ้างถึง คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๐/๒๕๕๘ เรื่อง ระงับการสรรหาและคัดเลือกบุคคลเพื่อเสนอชื่อเป็นกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึกความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง แผนการให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารท้องถิ่น

ตามคำสั่งที่อ้างถึง ให้กรรมการปฏิรูปกฎหมายที่อยู่ในตำแหน่งจนครบวาระไปแล้ว แต่ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓ พ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๘ เป็นต้นไป โดยที่คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายได้พิจารณาให้ความเห็นชอบบันทึกความเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสภาปฏิรูปแห่งชาติ ก่อนที่คำสั่งดังกล่าวจะประกาศในราชกิจจานุเบกษา

สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ในฐานะที่เป็นหน่วยธุรการในการสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย เล็งเห็นว่าความเห็นและข้อเสนอแนะดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิรูปกฎหมายเพื่อการพัฒนาประเทศต่อไป จึงขอส่งความเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ซึ่งได้มีการปรับปรุงแก้ไขรายละเอียดบางประการตามมติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเรียบร้อยแล้ว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวลัดดาวัลย์ ตันติวิทยาพิทักษ์)
เลขาธิการคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
โทร. ๐ ๒๕๐๒ ๖๐๐๐ ต่อ ๘๒๖๙ โทรสาร. ๐ ๒๕๐๒ ๖๐๐๐ ต่อ ๘๒๗๗

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

บันทึกความเห็นและข้อเสนอแนะ
เรื่อง แผนการให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารท้องถิ่น

๑.ความเป็นมา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นหมุดหมายที่สำคัญของการกระจายอำนาจทางปกครองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถึงกระนั้นก็ตามหลักการกระจายอำนาจก็ไม่สามารถทำหน้าที่ตามหลักการที่ควรจะเป็นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากข้อจำกัดทางกฎหมายที่รัฐบาลมีอำนาจบริหารจัดการสังคมในทุกขอบเขตและทุกปริมณฑล อำนาจสั่งการเป็นระบบจากบนลงล่าง โดยลักษณะเช่นนี้จึงไม่เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงของสังคมที่สลับซับซ้อนขึ้น นอกจากนี้หน่วยงานของรัฐส่วนกลางและส่วนภูมิภาคไม่สามารถตอบสนองปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นยังได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือแม้กระทั่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองซึ่งในทางหลักการต้องดำเนินการบนหลักความเป็นอิสระภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ แต่ในทางข้อเท็จจริงกลไกการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เป็นไปตามหลักการจนทำให้ท้องถิ่นกลายเป็นประหนึ่งหน่วยงานภายใต้การบังคับบัญชาของราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคผ่านกลไกของกระทรวงมหาดไทย

ด้วยเหตุนี้คณะกรรมการปฏิรูปที่มีนายอานันท์ ปันยารชุน เป็นประธานได้เสนอให้มีการปฏิรูปโครงสร้างอำนาจโดยยึดหลักพื้นฐาน ๒ ข้อ คือ (๑) การกระจายอำนาจบริหารจัดการจากรัฐบาลไปสู่ท้องถิ่น และ (๒) กระจายอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปสู่ประชาชน ชุมชน และภาคประชาสังคม ซึ่งจะเป็นหลักประกันว่าอำนาจทางปกครองนั้นได้กระจายลงไปถึงประชาชนอย่างแท้จริง ไม่ได้กระจุกอยู่กับผู้บริหารท้องถิ่นเท่านั้น[๑] จากการสำรวจ ศึกษา และวิเคราะห์ทางวิชาการโดยคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของประชาชน ในคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พบว่ากฎหมายที่บัญญัติเกี่ยวกับการจัดตั้ง อำนาจหน้าที่ และรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล และองค์การบริหาร

/ส่วนจังหวัด...

---

[๑] คณะกรรมการปฏิรูป, **แนวทางการปฏิรูปประเทศ**, สำนักงานปฏิรูป (สปร.) มิถุนายน ๒๕๕๔. หน้า ๙๕ อ้างใน บรรเจิด สิงคะเนติ, การพัฒนาแนวความคิด “จังหวัดปกครองตนเอง” ในฐานะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษมาสู่การร่างพระราชบัญญัติการบริหารจังหวัดปกครองตนเอง พ.ศ. ...., วารสารนิติศาสตร์ ปีที่ ๔๓ ฉบับที่ ๒, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , มิถุนายน ๒๕๕๗, หน้า ๓๔๙.

ส่วนจังหวัด มีจำนวนหลายฉบับและกระจัดกระจายกันอยู่ ซึ่งทำให้เกิดความสับสนในการบังคับใช้กฎหมาย กลไกการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งกลไกผู้กำกับดูแลและระเบียบ ข้อบังคับ หรือกฎหมายเป็นฐานที่มาของอำนาจในการกำกับดูแลเป็นอุปสรรคต่อหลักความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ไม่มีสภาพบังคับให้หน่วยงานอื่นต้องปฏิบัติตามแผน ตลอดจนภารกิจการกระจายอำนาจไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายจึงเห็นสมควรให้มีการจัดเวทีเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศในประเด็นเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของประชาชน ผลปรากฏว่าความเห็นส่วนใหญ่เห็นด้วยกับแนวความคิดพัฒนาไปสู่การยกร่างประมวลกฎหมายท้องถิ่น เพื่อแก้ไขปัญหาข้อขัดข้อง และความทับซ้อนของกฎหมายท้องถิ่น เพื่อให้องค์กรบริหารท้องถิ่นสามารถดำเนินการบริการสาธารณะให้กับประชาชนได้อย่างเต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพ ในเวลาต่อมาคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายจึงได้นำความคิดเห็นต่างๆ ที่ได้รับมาพิจารณา ศึกษา วิจัย และวิเคราะห์ทางวิชาการตลอดจนพัฒนาแนวความคิดประกอบองค์ความรู้ในทางวิชาการ กอปรกับองค์ความรู้ที่ได้จากการรับฟังความคิดเห็นจนกระทั่งนำมาสู่การยกร่าง **“พระราชบัญญัติการกระจายอำนาจและองค์กรบริหารท้องถิ่น พ.ศ. ....”** และ **“พระราชบัญญัติการบริหารงานบุคคลองค์กรบริหารท้องถิ่น พ.ศ. ....”** เพื่อความเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นโดยให้มีรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่หลากหลาย เหมาะสมกับการบริหารจัดการตามภูมิสังคมแต่ละพื้นที่ เป็นกลไกกระจายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ ตลอดจนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่ได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

๒.การดำเนินการ

๒.๑ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา สำรวจและวิเคราะห์ทางวิชาการและงานศึกษาวิจัย

๒.๑.๑ ข้อมูลภายในประเทศ

(๑) งานทางวิชาการด้านการปกครองท้องถิ่น

หลักการกระจายอำนาจปกครอง (Décentralisation) เป็นวิธีการที่รัฐมอบอำนาจบางส่วนให้แก่องค์กรอื่น นอกจากองค์กรของส่วนกลางเพื่อจัดทำบริการสาธารณะบางอย่าง โดยมีอิสระตามสมควรไม่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาหรืออำนาจสั่งการของส่วนกลางเพียงแต่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของส่วนกลางเท่านั้น ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น ๒ แบบ คือการกระจายอำนาจตามพื้นที่หรือตามอาณาเขต (Décentralisation territoriale) และการกระจายอำนาจตามกิจการ (Décentralisation par services) การปกครองท้องถิ่นเป็นรูปแบบการปกครอง

/ที่เกิดขึ้น...

ที่เกิดขึ้นจากการกระจายอำนาจปกครองตามพื้นที่ โดยท้องถิ่นจะจัดตั้งองค์การปกครองขึ้นมา ได้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยการดำเนินการดังกล่าวจะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของส่วนกลาง[๒]

นอกจากนี้ รัฐส่วนกลางยินยอมให้ฐานะทางนิติบุคคลมหาชน กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้มีความเป็นอิสระในด้านต่างๆแก่ท้องถิ่น เช่น ความเป็นอิสระด้านการจัดทำภารกิจ ด้านการบริหารจัดการงบประมาณ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีงบประมาณเป็นของตนเองโดยไม่ขึ้นต่อกระทรวง ทบวง กรม และมีความเป็นอิสระด้านการบริหารงานบุคคล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจบรรจุ แต่งตั้ง พัฒนา ให้คุณให้โทษแก่บุคลากรของตนได้เองโดยไม่ยึดโยงกับระบบการบริหารบุคลากรของรัฐส่วนกลาง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๑๗[๓] ได้กำหนดหลักการสำคัญประการหนึ่งของการปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นหลักการที่ส่งต่อมาถึงรัฐธรรมนูญฯ ฉบับต่อ ๆ มา หลักการดังกล่าวคือ **“หลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น” หรือหลักว่าด้วยความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local autonomy)** หลักการนี้เป็นหลักกฎหมายซึ่งมีคำบังคับในระดับรัฐธรรมนูญ[๔] โดยผลในทางกฎหมายประการแรกของการรับรองสิทธิของท้องถิ่นในการปกครองตนเองไว้ในรัฐธรรมนูญ คือ หลักการดังกล่าวมีค่าบังคับทางกฎหมายในระดับรัฐธรรมนูญ (valeur constitutionnelle) กล่าวคือย่อมมีค่าบังคับสูงกว่ากฎหมายในระดับที่ต่ำกว่าลงมาเป็นผลให้กฎหมายในระดับที่ต่ำกว่าจะขัดหรือแย้งกับเนื้อหาของหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญมิได้

อย่างไรก็ดี ในทางวิชาการเป็นที่ยอมรับว่าหลักการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถมีอิสระในการปกครองตนเองนั้น เป็นสิ่งที่สามารถกระทำได้โดยไม่กระทบกระเทือนหลักความเป็นรัฐเดี่ยว เนื่องจากรัฐส่วนกลางไม่ได้ให้อิสระแก่ท้องถิ่น เพียงแต่กระจายอำนาจทางปกครองให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระ เพื่อเลือกผู้แทนมาทำหน้าที่บริหารท้องถิ่น ให้มีอำนาจอิสระในบางประการ พร้อมความรับผิดชอบซึ่งตนสามารถที่จะใช้ได้โดยปราศจากการควบคุมของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลางหรือภูมิภาค แต่ทั้งนี้หน่วยการปกครองท้องถิ่น ยังต้องอยู่ภายใต้บังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ ไม่ได้กลายเป็น

/รัฐอิสระ...

---

[๒] สมคิด เลิศไพฑูรย์, **กฎหมายการปกครองท้องถิ่น**, กรุงเทพ ฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, ธันวาคม ๒๕๔๗, หน้า ๒๓.

[๓] รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๑๗ บัญญัติรับรองหลักการปกครองท้องถิ่นไว้เป็นเอกเทศครั้งแรกใน หมวด ๙ การปกครองท้องถิ่น ตั้งแต่มาตรา ๒๑๔ ถึงมาตรา ๒๑๗.

[๔] พนม เอี่ยมประยูร, **หลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นในฐานะที่เป็นหลักกฎหมายซึ่งมีคำบังคับในระดับรัฐธรรมนูญ**, หนังสือที่ระลึกงานพระราชทานเพลิงศพ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนม เอี่ยมประยูร, กรุงเทพ ฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน, พ.ศ. ๒๕๔๕, หน้า ๑๒๘. (ตีพิมพ์ครั้งแรกในหนังสืออนุสรณ์ศาสตราจารย์ไพโรจน์ ชัยนาม)

รัฐอิสระใหม่แต่อย่างใด[๕] นอกจากนี้รัฐส่วนกลางยังคงไว้ซึ่งอำนาจรัฐดั้งเดิมในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การกำกับผ่านทางกฎหมาย กำกับผ่านการกระทำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำกับผ่านทางตัวบุคคล และกำกับผ่านงบประมาณ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องกระทำเท่าที่จำเป็นและไม่กระทบกระเทือนต่อหลักความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งในเวลาต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๙๖ ได้บัญญัติรับรองหลักความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ว่า “การควบคุมหรือกำกับดูแลการปกครองท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็นเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม” หลักการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีพัฒนาการเรื่อยมาจนกระทั่งถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐

นับแต่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๔๐ จนถึงปัจจุบันเป็นเวลากว่า ๑๗ ปีของการกระจายอำนาจ ได้มีการศึกษาวิจัยเพื่อติดตามและประเมินผลการกระจายอำนาจของไทยระยะ ๑๕ ปี[๖] ผลการวิจัยพบว่าในภาพรวมถือว่าการกระจายอำนาจ ๑๕ ปีที่ผ่านมาประสบความสำเร็จพอสมควร โดยผลสำเร็จประการแรก คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการสาธารณะที่จำเป็นขั้นพื้นฐาน ประการที่สอง คือ การกระจายอำนาจมีส่วนช่วยให้ประชาชนในระดับฐานรากเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นได้มากขึ้นกว่าแต่เดิมก่อนสมัยการกระจายอำนาจ และประการที่สาม คือ การวางรากฐานระบบการกระจายอำนาจให้สามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาได้ตลอดระยะเวลา ๑๕ ปีที่ผ่านมา มีการรับรองสิทธิการปกครองตนเองของชุมชนท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญ และท้ายที่สุดคณะผู้วิจัยมีข้อเสนอว่า ต้องยกระดับประสิทธิภาพและขีดความสามารถในการบริหารจัดการเมืองและชุมชนชนบทของท้องถิ่น โดยการปรับโครงสร้างการปกครองส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นใหม่ ยุบรวมจังหวัด (ในฐานะหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาค) และองค์การบริหารส่วนจังหวัดเข้าด้วยกัน และจัดการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษให้มีพื้นที่ครอบคลุมทั้งจังหวัด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารท้องถิ่นให้สามารถบริหารจัดการเมืองและชุมชนชนบทในพื้นที่จังหวัดหนึ่ง ๆ ให้ดำรงอยู่ร่วมกันได้อย่างสมดุลและยั่งยืน

/(๒) งานศึกษา...

---

[๕] Harris G. Mongtagu. (๑๙๘๔). **Comparative local government.** p. ๕๗๔. อ้างใน เลิศศักดิ์ ต้นโตและสรัล มารู, งานศึกษาค้นคว้าเบื้องต้นเรื่อง อำนาจการจัดการตนเองในทางพื้นที่ของประชาชน: จังหวัดจัดการตนเอง , เอกสารประกอบการรับฟังความคิดเห็นเพื่อพัฒนาร่างพระราชบัญญัติการบริหารจังหวัดปกครองตนเอง พ.ศ. .... , สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย, พฤษภาคม ๒๕๕๖, หน้า ๖.

[๖] วีรศักดิ์ เครือเทพและคณะ, รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ (Final Report) โครงการศึกษาวิจัยเพื่อติดตามและประเมินผลการกระจายอำนาจของไทยระยะ ๑๕ ปี โดยคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี”, สิงหาคม ๒๕๕๗, หน้า ข-๑.

(๒) งานศึกษาวิจัยของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย " โครงการศึกษาเกี่ยวกับการกระจายอำนาจในรูปแบบจังหวัดจัดการตนเอง"[๗]

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยถือเป็นกรอบในการพิจารณาและประเมินผลการกระจายอำนาจในมิติที่สำคัญ ด้วยเหตุว่าประเทศในระบอบประชาธิปไตยให้อำนาจสูงสุดแก่รัฐธรรมนูญเป็นแนวทางเพื่อการวางกฎเกณฑ์ต่างๆ ในสังคม สำหรับการกระจายอำนาจก็เช่นกัน รัฐธรรมนูญสามารถนำไปสู่การออกแบบการกระจายอำนาจ[๘] โดยการพิจารณาว่ารัฐธรรมนูญที่ถูกกำหนดขึ้นมามีบทบัญญัติที่เอื้ออำนวยต่อการทำให้ท้องถิ่นมีอิสระและสามารถกำกับดูแลการจัดการปกครองได้ด้วยตนเองหรือไม่ อาทิ ระบบการเข้าสู่อำนาจ การใช้อำนาจ การตรวจสอบอำนาจ และการออกจากอำนาจในการปกครองระดับท้องถิ่น นับตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับแรก ในปีพุทธศักราช ๒๔๗๕ จนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๕๐ ปรากฏบทบัญญัติการปกครองส่วนท้องถิ่นที่บัญญัติไว้เป็นเอกเทศในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๕ ฉบับ กล่าวคือ รัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช ๒๕๑๗, ๒๕๒๑, ๒๕๓๔, ๒๕๔๐ และ ๒๕๕๐ ในส่วนของรัฐธรรมนูญ ๓ ฉบับแรกได้แก่ รัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช ๒๕๑๗, ๒๕๒๑ และ ๒๕๓๔ มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนน้อย ที่มาของสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาจากการแต่งตั้งได้ในกรณีที่จำเป็น รวมถึงบทบัญญัติต่าง ๆ ยังต้องเป็นไปตามกฎหมายลูกที่ได้กำหนดขึ้นมาภายหลัง[๙] ซึ่งข้อกำหนดดังกล่าวล้วนมีลักษณะของการแบ่งอำนาจ (Deconcentration) ให้กับข้าราชการส่วนกลางเข้าไปกำกับดูแลท้องถิ่นมากกว่าจะเป็นการกระจายอำนาจในลักษณะการโอนอำนาจ (Devolution) ไปให้แก่ท้องถิ่นเพื่อบริหารจัดการตนเอง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๑๗จะมีบทบัญญัติที่ก้าวหน้ามากที่สุดจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทั้ง ๓ ฉบับ ด้วยเหตุว่าในมาตรา ๒๑๕ ระบุว่า ท้องถิ่นใดมีลักษณะที่จะปกครองตนเองได้ตามกฎหมายบัญญัติไว้ย่อมมีสิทธิปกครองตนเอง[๑๐] โดยบทบัญญัติดังกล่าวได้ถูกนำมาใช้อีกครั้งในรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช ๒๕๔๐ และ ๒๕๕๐

ในขณะเดียวกันรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช ๒๕๔๐ และ ๒๕๕๐ นับเป็นรัฐธรรมนูญฯที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นอยู่หลายมาตราและกล่าวได้ว่ามีความก้าวหน้าในการกระจายอำนาจมากขึ้นเป็นลำดับ โดยเฉพาะในรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช ๒๕๕๐ ทั้งนี้บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวสะท้อนให้เห็นความก้าวหน้าของการกระจายอำนาจในมิติการเมือง การคลัง และสังคม ดังนี้[๑๑]

/การกระจาย...

---

[๗] ชุมพล อุ่นพัฒนาศิลป์, "โครงการศึกษาเกี่ยวกับการกระจายอำนาจในรูปแบบจังหวัดจัดการตนเอง" เสนอต่อ คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย, ๒๕๕๕.

[๘] พิจารณาเพิ่มเติมใน ศุภสวัสดิ์ ชัชวาล, **การเมืองในกระบวนการกระจายอำนาจ: ศึกษาผ่านบทบาทของนักวิชาการ ข้าราชการ นักการเมือง และประชาชน** (กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๕), หน้า ๑๗-๑๘.

[๙] พิจารณารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗, ๒๕๒๑ และ ๒๕๓๔.

[๑๐] รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗ มาตรา ๒๑๕.

[๑๑] พิจารณารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ปีพุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๘๑ – ๒๙๐.

การกระจายอำนาจในมิติทางการเมือง ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจที่รัฐส่วนกลางโอนอำนาจให้แก่ท้องถิ่นมีอิสระในการใช้อำนาจและตัดสินใจเพื่อการกำกับดูแลและจัดการปกครองภายในพื้นที่ของตนเอง ดังบทบัญญัติที่ระบุให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ให้มีมาตรฐานกลางในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเลือกไปปฏิบัติได้เอง ให้ท้องถิ่นมีอิสระในการจัดทำบริการสาธารณะ นโยบาย การบริหาร ระบบการคลัง และโดยเฉพาะการให้ท้องถิ่นสามารถจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษที่มีโครงสร้างการบริหารที่แตกต่างจากรูปแบบปกติได้ โดยผู้บริหารต้องมาจากกระบวนการคัดสรรด้วยวิธีการเลือกตั้ง

การกระจายอำนาจในมิติทางการคลัง โดยรัฐกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นมีอิสระในการบริหารการคลังของท้องถิ่นเองได้ ทั้งความสามารถในการจัดเก็บภาษี รวมถึงการได้รับการสนับสนุนทางการคลังจากรัฐบาลเพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้อย่างเพียงพอ โดยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้ระบุให้ท้องถิ่นมีกฎหมายรายได้เพื่อกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีและรายได้ด้วยตนเองบนพื้นฐานทางเศรษฐกิจของแต่ละพื้นที่

การกระจายอำนาจมิติทางสังคม ซึ่งเป็นอำนาจที่ท้องถิ่นหรือชุมชนใช้ในการดูแลชุมชนและพื้นที่ภายในชุมชนของตนได้ โดยมีบทบัญญัติให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๘๑ – มาตรา ๒๙๐ ได้ระบุถึงบทบัญญัติซึ่งแสดงให้เห็นถึงการขยายตัวของฐานคิดเรื่องการกระจายอำนาจไปยังพื้นที่ ซึ่งไม่ได้จำกัดอยู่แต่ภายใต้โครงสร้างทางการปกครองในรูปแบบเดิม (องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล) แต่ท้องถิ่นสามารถจัดตั้งหน่วยงานทางการปกครองในระดับท้องถิ่นรูปแบบใหม่ที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ได้ รวมไปถึงไม่ได้จำกัดอยู่ภายใต้ระบบการคลังสาธารณะแบบเดิมที่รัฐบาลกลางเป็นผู้ควบคุมและกำหนดความมั่งคั่งเหนือท้องถิ่น แต่ให้ท้องถิ่นมีกฎหมายการเงินที่สะท้อนสภาพเศรษฐกิจอันเป็นจริงของพื้นที่ได้ และในขณะเดียวกันก็ให้พื้นที่สามารถกำหนดทิศทางภายในสังคมของท้องถิ่นเองได้โดยเฉพาะในประเด็นสิ่งแวดล้อม

(๓) เอกสารทางวิชาการของวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า “ร่วมคิด ร่วมปฏิรูป การบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น”[๑๒]

การบริหารงานบุคคล หรือการจัดทรัพยากรมนุษย์ภายในองค์กร ถือ เป็นส่วนหนึ่งของระบบในการบริหารงานภายในองค์กร ทั้งนี้ทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญขององค์กร เพราะทรัพยากรด้านกำลังคนเป็นพื้นฐานหนึ่งที่สำคัญที่ขาดไม่ได้ในการบริหารองค์กร หากองค์กรใดขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และขาดประสิทธิภาพในการทำงานหรือสามารถที่จะบริหารบุคลากรภายในองค์กรของตนให้ปฏิบัติตามได้แล้ว

/การบริหาร...

[๑๒] พิจารณาเพิ่มเติมใน วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, **ร่วมคิด ร่วมปฏิรูป การบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น** (กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๐).

การบริหารองค์กรก็ไม่สามารถที่จะบรรลุยังเป้าหมายที่วางไว้ได้ ซึ่งหลักการที่สำคัญในการบริหารงานบุคคลภายในองค์กรคือ ความพยายามที่จะต้องดึงดูดให้คนที่มีความรู้ความสามารถให้เข้ามาทำงานให้ได้ นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องรักษาทรัพยากรบุคคลเหล่านั้นให้อยู่กับองค์กร พร้อมกับเพิ่มพูนความรู้ความสามารถให้แก่บุคคลากรขององค์กรอยู่ตลอดเวลา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มีเจตนารมณ์มุ่งเน้นการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยบัญญัติหลักการไว้ในมาตรา ๒๘๔ ว่า *“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลายย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ...”* นอกจากนี้มาตรา ๒๘๘ ก็ได้บัญญัติว่า *“การแต่งตั้งและการให้พนักงานและลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่ง ต้องเป็นไปตามความต้องการและความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่นและต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพนักงานส่วนท้องถิ่นก่อน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ...”* จากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฯทั้งสองมาตรา จึงมีการตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ขึ้น ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นกฎหมายที่ให้อำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระด้านการบริหารงานบุคคลโดยกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคณะกรรมการข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นของตนเองเพื่อทำหน้าที่ในด้านการบริหารงานบุคคล และได้กำหนดให้มีองค์กรทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานกลาง มาตรฐานทั่วไป และแนวทางการบริหารงานบุคคลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ในพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว โดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการพนักงานส่วนท้องถิ่นขึ้น ๓ ระดับ คือ

(๑) คณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (ก.ถ.)

(๒) คณะกรรมการกลางข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น (ก.กลาง)

(๓) คณะกรรมการกลางข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด (ก.จังหวัด)

กระบวนการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นนี้ จะให้ความสำคัญกับกรอบแนวคิดตามที่กำหนดในรัฐธรรมนูญ ซึ่งประกอบด้วย การแต่งตั้ง การให้พ้นจากตำแหน่ง การโยกย้าย การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนขั้นเงินเดือน และการลงโทษ

“การแต่งตั้ง” ตามหลักการบริหารงานบุคคลเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องจากการบรรจุ แต่มิใช่กระบวนการเดียวกัน การแต่งตั้งหมายถึง การสั่งให้มีอำนาจหน้าที่และรับผิดชอบงานในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง ซึ่งทำให้ผู้นั้นมีสิทธิที่จะได้รับเงินเดือนตามตำแหน่งนั้น โดยจะมีการแต่งตั้งในกรณีต่าง ๆ เช่น การแต่งตั้งผู้ได้รับการบรรจุ การย้าย การเลื่อน การแต่งตั้ง ผู้ขาดคุณสมบัติกลับไปดำรงตำแหน่งเดิม การแต่งตั้งผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน หรือถูกสั่งพักราชการเข้าดำรงตำแหน่งเป็นต้น ทั้งนี้ การแต่งตั้งพนักงานส่วนท้องถิ่น

/ตามกฎหมาย...

ตามกฎหมายบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นและการแต่งตั้งข้าราชการตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ไม่มีความแตกต่างกันมากนัก โดยจะเป็นในกรณีต่าง ๆ ตามที่กล่าวข้างต้น อย่างไรก็ตาม สำหรับกรณีของการแต่งตั้งพนักงานส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพนักงานส่วนท้องถิ่นด้วย

“การให้พ้นจากตำแหน่ง” ในทางบริหารงานบุคคล การพ้นจากตำแหน่งของพนักงานส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นไม่มีความแตกต่างจากข้าราชการตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ กล่าวคือ การพ้นจากตำแหน่งของพนักงานส่วนท้องถิ่นมิใช่เกิดจากเหตุถูกปลดออก ไล่ออก แต่เพียงอย่างเดียว แต่อาจเกิดจากการโอน การย้าย การเลื่อนตำแหน่ง การเกษียณอายุ การตาย การถูกสั่งพักราชการ การถูกสั่งให้ออกจากราชการในระหว่างการดำเนินการทางวินัยและการสั่งให้ประจำหน่วยงานได้ด้วย อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการให้พ้นจากตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนที่ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๑๐ ขึ้นไป ที่ต้องนำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการให้พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันออกจากราชการ จะแตกต่างจากพนักงานส่วนท้องถิ่นที่ไม่ต้องดำเนินการในขั้นตอนนี้

“การโยกย้าย” ในทางการบริหารงานบุคคล การโยกย้ายหมายถึง การสั่งให้ผู้ดำรงตำแหน่งหนึ่งไปดำรงตำแหน่งอื่นในระดับเดียวกัน โดยส่วนใหญ่แล้วตามกฎหมายบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มีหลักการเช่นเดียวกัน กล่าวคือ เป็นการโยกย้ายในระดับเดียวกัน หรือเป็นการย้ายสับเปลี่ยนระหว่างผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในระดับเดียวกัน และเป็นการย้ายภายในองค์กรเดียวกันโดยจะได้รับเงินเดือนเท่าที่ได้รับอยู่ แต่ก็มีส่วนที่แตกต่างกันในประเด็นที่ว่า การโยกย้ายพนักงานส่วนท้องถิ่นจะต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจของเจ้าตัวด้วย ส่วนข้าราชการพลเรือนการโยกย้ายขึ้นอยู่กับการใช้ดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาโดยคำนึงถึงเหตุผลความจำเป็น และการโยกย้ายพนักงานส่วนท้องถิ่นจะหมายรวมถึงการโอนย้ายระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย แต่ในส่วนของข้าราชการพลเรือนกรณีการโอนไปยังกรม หรือกระทรวงอื่นไม่ได้รวมอยู่ในความหมายของการโยกย้าย

“การลงโทษ” หมายถึงการลงโทษอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดวินัย ซึ่งเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ น่าจะมีหลักและรายละเอียดไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ฉะนั้นการกำหนดวิธีการใด ๆ ในการอุทธรณ์หรือร้องทุกข์จึงเป็นอำนาจอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการอุทธรณ์ร้องทุกข์เป็นของตนเองได้ ในกรณียังไม่มีหลักเกณฑ์และวิธีการร้องทุกข์เป็นของตนเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจนำกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ซึ่งเป็นกฎหมายกลางมาใช้ในการให้ความเป็นธรรมแก่ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นที่ได้รับโทษ

/รัฐธรรมนูญ...

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ กับการบริหางานบุคคลส่วนท้องถิ่น มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

*“**มาตรา ๒๘๘** การแต่งตั้งและการให้ข้าราชการและลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่ง ต้องเป็นไปตามความเหมาะสมและความจำเป็นของแต่ละท้องถิ่น โดยการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีมาตรฐานสอดคล้องกัน และอาจได้รับการพัฒนาร่วมกันหรือสับเปลี่ยนบุคลากรระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันได้ รวมทั้งต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการข้าราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นองค์กรกลางบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นก่อน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ*

ในการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีองค์กรพิทักษ์ระบบคุณธรรมของข้าราชการส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างระบบคุ้มครองคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารงานบุคคล ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

คณะกรรมการข้าราชการส่วนท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งจะต้องประกอบด้วย ผู้แทนของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนข้าราชการส่วนท้องถิ่นและผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีจำนวนเท่ากัน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การโยกย้าย การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน และการลงโทษข้าราชการและลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

*“**มาตรา ๓๐๓** ในวาระเริ่มแรก ให้คณะรัฐมนตรีที่เข้าบริหารราชการแผ่นดินภายหลังจากการเลือกตั้งทั่วไปเป็นครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญนี้ ดำเนินการจัดทำหรือปรับปรุงกฎหมายในเรื่องดังต่อไปนี้ให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด*

...

(๕) กฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กฎหมายรายได้ท้องถิ่น กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กฎหมายเกี่ยวกับข้าราชการส่วนท้องถิ่น และกฎหมายอื่นตามหมวด ๑๔ การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ภายในสองปีนับแต่วันที่แถลงนโยบายต่อรัฐสภาตามมาตรา ๑๗๖ ในการนี้ จะจัดทำเป็นประมวลกฎหมายท้องถิ่นก็ได้

...”

กล่าวโดยสรุปแล้ว รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในเรื่องการบริหารงานบุคคลที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

(๑) การเปลี่ยนแปลงสถานะของผู้ปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ไม่มีคำว่า “พนักงาน” อีกต่อไป ทำให้พนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปลี่ยนสถานะเป็นข้าราชการทั้งหมด และทำให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมี ๒ ฝ่าย คือ ข้าราชการกับลูกจ้าง

/(๒) การจัดตั้ง...

(๒) การจัดตั้งองค์กรพิทักษ์ระบบคุณธรรมของข้าราชการส่วนท้องถิ่น เพื่อคุ้มครองให้การบริหารงานบุคคลดำเนินการด้วยระบบคุณธรรม

(๓) การปรับเปลี่ยนคณะกรรมการข้าราชการส่วนท้องถิ่นจากเดิม ๓ ฝ่ายประกอบด้วย ผู้แทนของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนข้าราชการส่วนท้องถิ่น เปลี่ยนเป็น ๔ ฝ่าย โดยเพิ่มองค์ประกอบของผู้ทรงคุณวุฒิเข้ามา

(๔) กฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการข้าราชการท้องถิ่นจะต้องปรับปรุงแก้ไขให้เสร็จสิ้นภายในเวลาไม่เกิน ๑ ปี และกฎหมายการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นจะต้องถูกปรับปรุงแก้ไขให้เสร็จสิ้นภายใน ๒ ปี นับแต่วันที่รัฐบาลแถลงนโยบาย

นอกจากนี้ ยังได้ระบุถึงปัญหาของการบริหารงานบุคคลท้องถิ่น ภายใต้พระราชบัญญัติการบริหารงานบุคคลท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

(๑) ปัญหาการขาดความเป็นเอกภาพขององค์กรบริหารงานบุคคล สืบเนื่องจากพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้บัญญัติโครงสร้างการบริหารงานบุคคลไว้ ๓ ระดับ ประกอบด้วย คณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (ก.ถ.) คณะกรรมการกลางข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น (ก.กลาง) และคณะกรรมการกลางข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด (ก.จังหวัด) และในระดับจังหวัดยังแบ่งคณะกรรมการออกเป็น ๓ ชุด คือ ก.อบจ. ก.เทศบาล และ ก.อบต. ซึ่งการมีองค์กรการบริหารงานบุคคล ๓ ระดับในระดับชาติ และ ๓ ชุดในระดับจังหวัดดังกล่าว ก่อให้เกิดปัญหาการปฏิบัติงาน คือ ทำให้เกิดความซ้ำซ้อนของอำนาจหน้าที่ขององค์กรซึ่งไม่มีความชัดเจน นำไปสู่ความสับสนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และปัญหาในแง่การกำหนดมาตรฐานหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติที่ขาดความเป็นเอกภาพไม่มีมาตรฐานและความสอดคล้องกัน ทำให้เกิดปัญหาความลักลั่นได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างพนักงานท้องถิ่นแต่ละประเภท อีกทั้งส่งผลให้การโอนย้ายพนักงานส่วนท้องถิ่นเป็นไปด้วยความยุ่งยากและล่าช้า

(๒) ปัญหาเกี่ยวกับองค์ประกอบของคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น ด้วยความที่องค์ประกอบของคณะกรรมการ ก.ถ. ซึ่งกำหนดให้มีผู้แทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาดำรงตำแหน่ง เป็นคณะกรรมการ แต่ปรากฏว่าปราศจากตัวแทนของพนักงานซึ่งเป็นผู้ได้รับผลโดยตรงต่อมติหรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ออกมา และกรณีองค์ประกอบของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ กรรมการส่วนใหญ่เป็นข้าราชการที่เกษียณอายุราชการแล้ว และไม่ได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่ององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเรื่องการบริหารงานบุคคล

(๓) ปัญหาเกี่ยวกับความเป็นอิสระและอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (ก.ถ.) สืบเนื่องจากกพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นสังกัดกระทรวงมหาดไทย มีปลัดกระทรวงมหาดไทยและอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเป็นกรรมการ

/และหัวหน้า...

และหัวหน้าสำนักงาน ก.ถ. เป็นเลขานุการ ซึ่งเป็นการบริหารงานบุคคลโดยบุคคลที่มาจากกระทรวงมหาดไทย อาจทำให้การบริหารงานหรือการตัดสินใจในประเด็นสำคัญ ๆ ต่าง ๆ ถูกครอบงำโดยกระทรวงมหาดไทย ทำให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีอิสระในการบริหารงานบุคคลของตนเอง รวมถึงอำนาจหน้าที่ของ ก.ถ. ที่ไม่ชัดเจน มีเพียงกำหนดมาตรฐานและกติกา รวมถึงให้มาตรการแนะนำเท่านั้น

โดยเอกสารทางวิชาการฉบับนี้ได้มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ ดังนี้

(๑) ประเด็นขององค์กรกลางในการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น คือ องค์กรกลางควรมีองค์กรเดียว เพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพในการกำหนดมาตรฐาน และมีมาตรฐานการปฏิบัติเดียวกันหมดทั้งประเทศ และเพื่อให้กระบวนการการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นภายในองค์กรเดียวกันหรือระหว่างองค์กรเป็นไปอย่างคล่องตัว

(๒) รูปแบบและโครงสร้างการบริหารงานบุคคลของท้องถิ่น สาระสำคัญของประเด็นนี้ที่ต้องคำนึงถึง คือ หลักความเป็นอิสระ ความแตกต่างหลากหลายของท้องถิ่น ดังนั้น รูปแบบและโครงสร้างการบริหารงานบุคคลของท้องถิ่นควรมีความหลากหลาย เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถเลือกรูปแบบและโครงสร้างตามความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่นเอง

(๓) คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม ด้วยภารกิจในการบริหารงานบุคคล คือ การสรรหาให้ได้คนที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาทำงาน การบำรุงรักษาบุคลากรไว้กับองค์กร และการพัฒนาส่งเสริมบุคลากร และการสนับสนุนจูงใจให้บุคลากรสามารถที่จะทำงานได้อย่างเต็มที่และเต็มใจ โดยองค์กรพิทักษ์ระบบคุณธรรมที่จะจัดตั้งขึ้นนั้น จะต้องยึดภารกิจสำคัญเหล่านี้ไว้ให้ได้ นอกจากนี้จะต้องยึดหลักการให้บุคคลมีโอกาสที่เท่าเทียมกัน และความเป็นกลางทางการเมืองด้วย โดยที่องค์กรพิทักษ์ระบบคุณธรรมอาจจะเป็นองค์กรหนึ่งในคณะกรรมการมาตรฐานบริหารงานบุคคลท้องถิ่น หรือตั้งขึ้นใหม่ต่างหาก โดยจะต้องเป็นองค์กรที่ไม่ถูกแทรกแซงทางการเมือง องค์กรพิทักษ์ระบบคุณธรรมจะทำหน้าที่เหมือนเป็นศาลปกครอง ให้มีการร้องทุกข์ มีการบังคับใช้กฎหมาย เพียงแต่ไม่มีฐานะเป็นศาลเนื่องจากไม่มีอำนาจตุลาการ ข้อที่ควรคำนึงถึง คือ จะทำอย่างไรให้องค์กรมีความศักดิ์สิทธิ์และเป็นรูปธรรม ให้ผู้ที่ใช้อำนาจต้องปฏิบัติตามและมีสภาพบังคับ ระบบคุณธรรมต้องมีมาตรฐานใครที่จะมากำกับดูแลก็ต้องทำตามมาตรฐานจะทำตามทัศนคติของตนเองมิได้ เพื่อให้สามารถคุ้มครองคุณธรรมของข้าราชการได้จริง เพื่อให้ข้าราชการท้องถิ่นทำงานได้อย่างสบายใจละทุ่มเทในการพัฒนาท้องถิ่นโดยไม่ต้องตกอยู่ภายใต้ความหวาดกลัวจากระบบอุปถัมภ์ หรืออำนาจอิทธิพล

/๒.๑.๒ ข้อมูล...

๒.๑.๒ ข้อมูลในต่างประเทศ

(๑) การปกครองท้องถิ่นของประเทศญี่ปุ่น

หลักการเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นของประเทศญี่ปุ่นถูกรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญในหมวด ๘ (CHAPTER VIII) ไว้เป็นหมวดเอกเทศชื่อว่า “LOCAL SELF-GOVERNMENT”[๑๓] โดยมีจำนวนบทบัญญัติทั้งสิ้น ๔ มาตรา ตั้งแต่มาตรา ๙๒ ถึงมาตรา ๙๕ มีสาระสำคัญว่า[๑๔] การกำหนดรายละเอียดและโครงสร้างการดำเนินงานให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยต้องสอดคล้องกับหลักแห่งการปกครองตนเองของท้องถิ่น (มาตรา ๙๒) กำหนดให้มีองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นมีสภาเพื่อเป็นองค์กรสำหรับประชุมเรื่องต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด โดยหัวหน้าองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นร่วมทั้งเจ้าพนักงานอื่น ๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ให้ประชาชนในเขตท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นผู้เลือกตั้งโดยตรง (มาตรา ๙๓) นอกจากนี้กำหนดให้องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการจัดทรัพย์สินและบริหารงานธุรการขององค์กร ตลอดจนบริหารราชการ และสามารถประกาศใช้ข้อบังคับต่าง ๆ ภายในขอบเขตที่กฎหมายให้ไว้ได้ (มาตรา ๙๔) และประการสุดท้ายกำหนดหลักการว่า กฎหมายพิเศษที่ใช้บังคับเฉพาะกับองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นแห่งใดแห่งหนึ่ง หากมิได้รับความเห็นชอบเกินกึ่งหนึ่งในการลงคะแนนเสียงของประชาชนในเขตท้องถิ่นนั้น ๆ รัฐสภาจะประกาศใช้กฎหมายนั้นมิได้ (มาตรา ๙๕)

ประเทศญี่ปุ่นมีสถานะเป็นรัฐเดี่ยวมีการจัดโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดินออกเป็น ๒ ส่วน คือ การบริหารราชการส่วนกลาง และการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น โดยการปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศญี่ปุ่น แบ่งรูปแบบหน่วยการปกครองท้องถิ่นของญี่ปุ่นแยกออกเป็น ๒ ประเภทใหญ่ ๆ คือ รูปแบบทั่วไป และรูปแบบพิเศษโครงสร้างของรูปแบบทั่วไปสามารถแบ่งออกเป็น ๒ ระดับ คือ ระดับบนได้แก่ จังหวัด (Prefectures) และระดับล่างได้แก่ เทศบาล (Municipal) ซึ่งการปกครองในระดับจังหวัดนี้จะมีพื้นที่การดำเนินการที่ครอบคลุมหน่วยการปกครองท้องถิ่นระดับเทศบาลทั้งหมดที่ขึ้นตรงกับจังหวัด แต่ไม่ได้หมายความว่าเทศบาลเป็นหน่วยงานภายใต้สังกัดของจังหวัด กล่าวคือจังหวัดไม่สามารถใช้อำนาจสั่งการเทศบาลได้ จะมีแต่เฉพาะอำนาจในการให้คำแนะนำและแนวทางแก่เทศบาลเท่านั้น ดังนั้นทั้งจังหวัดและเทศบาลจึงมีสถานะเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่เท่าเทียมกัน นอกจากนี้กฎหมายก็ยังกำหนดให้มีหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษขึ้น เพื่อช่วยให้การดำเนินงานสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมกับท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น[๑๕]

/(๒) การปกครอง...

---

[๑๓] ข้อมูลจากเว็บไซต์ของ Prime Minister of Japan and His Cabinet
เข้าถึงได้จาก http://japan.kantei.go.jp/constitution_and_government_of_japan/constitution_e.html เข้าถึงเมื่อ (๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘).

[๑๔] สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, **รัฐธรรมนูญแห่งประเทศญี่ปุ่น (ฉบับแปลภาษาไทย)**, พิมพ์ครั้งที่ ๑, พ.ศ. ๒๕๔๑.

[๑๕] นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ, **รายงานการศึกษาวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง ทิศทางการปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยและต่างประเทศเปรียบเทียบ** เสนอต่อ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, กันยายน ๒๕๔๕, หน้า ๑๔๙.

(๒) การปกครองท้องถิ่นของประเทศเยอรมนี

ประเทศเยอรมนีมีการปกครองในรูปแบบสหพันธ์สาธารณรัฐ โดยมีกฎหมายพื้นฐาน (Basic Law) กำหนดรูปแบบของรัฐและสถาบันการเมือง โดยได้กำหนดโครงสร้างการบริหารรัฐการของประเทศด้วยหลักการเบื้องต้น ๓ ประการคือ[๑๖] ๑) หลักการปกครองระดับมลรัฐ (Federal state) ซึ่งมลรัฐเป็นหน่วยการปกครองที่รับผิดชอบและมีอำนาจหน้าที่ในเขตพื้นที่มลรัฐ ๒) หลักการปกครองตนเองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Self - Government for local authorities) คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการรับรองอำนาจอิสระในการบริหารจัดการภายในท้องถิ่น ๓) หลักการแบ่งแยกองค์กรผู้ใช้อำนาจรัฐ (Separation of powers) มีการแบ่งแยกองค์กรผู้ใช้อำนาจรัฐออกเป็นองค์กรต่างๆ คือ การแบ่งแยกระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ

ปัจจุบันประเทศเยอรมนีมีการจัดแบ่งรูปแบบการปกครองของท้องถิ่นเป็น ๒ ระดับ คือ ระดับเล็กได้แก่ เทศบาล (Gemeinden) และเมือง (Städte) ระดับกลาง ได้แก่ จังหวัด (Kreise)[๑๗] ซึ่งเยอรมนีเป็นประเทศหนึ่งในยุโรปที่มีการปกครองท้องถิ่นเข้มแข็งและมีระบบการปกครองท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพ

(๓) การปกครองท้องถิ่นของประเทศฝรั่งเศส

ประเทศฝรั่งเศสมีรูปแบบการบริหารที่คล้ายคลึงกับประเทศไทย กล่าวคือ เป็นรัฐเดี่ยวที่เน้นการรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง โดยประเทศฝรั่งเศสมีการจัดรูปแบบราชการบริหารแผ่นดินเป็น ๓ ระบบ คือ ระบบราชการบริหารส่วนกลาง ระบบราชการบริหารส่วนภูมิภาค และระบบราชการบริหารส่วนท้องถิ่น

ฝรั่งเศสมีการจัดระบบการปกครองท้องถิ่นแบบสามชั้นจากรูปแบบขนาดใหญ่ไปสู่รูปแบบขนาดเล็ก คือ ภาคหรือมลฑล (Région) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (Département) และเทศบาล (Commune) นอกจากนี้ยังมีการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบพิเศษคือ มหานครปารีส[๑๘] ฝรั่งเศสมีการปฏิรูปการประจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นครั้งใหญ่ในปี ๒๐๐๓ โดยการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเพื่อรับรองการจัดองค์กรของสาธารณรัฐให้เป็นแบบกระจายอำนาจ เพิ่มอิสระในทางการเงินการคลังและงบประมาณแก่ท้องถิ่น สร้างระบบการมีส่วนร่วมในทางการเมืองท้องถิ่นโดยตรง เช่น สามารถจัดให้มีการออกเสียงประชามติในระดับท้องถิ่นและประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น นอกจากนี้สาธารณรัฐยังถ่ายโอนอำนาจและภารกิจให้แก่ท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น[๑๙]

/๒.๒ การรับฟัง...

---

[๑๖] เพิ่งอ้าง, หน้า ๒๔๔.

[๑๗] ปิยบุตร แสงกนกกุล, **กฎหมายปกครองของประเทศในยุโรป**, โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, มกราคม ๒๕๕๖, หน้า ๕๖.

[๑๘] อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ ๔, หน้า ๑๘๗

[๑๙] อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ ๑๔ หน้า ๒๒

๒.๒ การรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานและประชาชนที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ได้จัดเวทีเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณายกร่างพระราชบัญญัติการกระจายอำนาจและองค์กรบริหารท้องถิ่น พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติการบริหารงานบุคคลองค์กรบริหารท้องถิ่น พ.ศ. .... โดยได้จัดรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างกฎหมายท้องถิ่นจำนวน ๕ ฉบับประกอบด้วย ๑) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยรายได้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. .... ๒) ร่างพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. .... ๓) ร่างประมวลกฎหมายองค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ. .... ๔) ร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. .... และ ๕) ร่างพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. .... และแนวทางการปรับปรุงพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ณ โรงแรมทีเค พาเลซ ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร และเวทีการรับฟังความคิดเห็นต่อหลักการสำคัญสำหรับการยกร่างประมวลกฎหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระหว่างเดือนสิงหาคม ถึงเดือนกันยายน ๒๕๕๕ ผลการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็น พบว่า มีหลายภาคส่วนโดยเฉพาะภาคประชาชนเห็นด้วยกับการให้มีการยกร่างพระราชบัญญัติประมวลกฎหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นกฎหมายที่รวบรวมกฎหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีจำนวนมา และกระจัดกระจายมารวบรวมไว้เป็นหมวดหมู่ มีสาระสำคัญ คือ การปรับโครงสร้างใหม่ โดยการกำหนดให้มีสภาการปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งชาติ การรับรองหลักความเป็นอิสระในการจัดทำงบประมาณรายได้ หลักการตรวจสอบโดยภาคประชาชน ประชาชนสามารถรับรู้ข้อมูลของท้องถิ่น สามารถลงประชามติ สามารถติดตามตรวจสอบการทำงานของท้องถิ่นได้ โดยเป็นการนำมาตรา ๒๘๗ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาบัญญัติรับรอง นอกจากนี้มีการสะท้อนปัญหาความเป็นอิสระในการบริหารงานในท้องถิ่นในประเด็นของเงินงบประมาณ ประเด็นการกำหนดหน้าที่และภารกิจของท้องถิ่น และประเด็นการบริหารงานบุคคลท้องถิ่น ข้อเสนอสำคัญที่ผู้เข้าร่วมสัมมนาเห็นร่วมกันว่าควรมีการบัญญัติรับรองไว้ในกฎหมาย คือ การกำหนดช่องทางที่ประชาชนจะเข้ามาในกระบวนการบริหารท้องถิ่นได้ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ของตน แทนที่จะตอบสนองต่อความต้องการของผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ หรือนักการเมืองในพื้นที่ รวมถึงข้อเสนอต่อกระบวนการตรวจสอบการดำเนินการของผู้บริหาร และสภาท้องถิ่น ที่มีความเชื่อมโยงกับภาคประชาชน นอกจากนี้ ในการออกแบบหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ต้องมีการพิจารณารูปแบบที่ชัดเจน และมีรายละเอียดที่ง่ายต่อการดำเนินการในทางปฏิบัติ ประการที่สำคัญคือควรมีสภาการปกครองท้องถิ่นแห่งชาติหรือคณะกรรมการท้องถิ่นแห่งชาติ เพื่อเป็นองค์กรสูงสุดในการกำกับดูแลการบริหารงานส่วนท้องถิ่นของชาติแทนกระทรวงมหาดไทย โดยองค์ประกอบของคณะกรรมการต้องประกอบด้วยทุกภาคส่วนโดยผู้บริหารท้องถิ่น สภาท้องถิ่น และภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

/๓. ความเห็น...

๓. ความเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติการกระจายอำนาจและองค์กรบริหารท้องถิ่น พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติการบริหารงานบุคคลองค์กรบริหารท้องถิ่น พ.ศ. .... ได้กำหนดหลักการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรบริหารท้องถิ่นเพื่อให้สอดคล้องกับร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่บัญญัติรับรองหลักการปกครองส่วนท้องถิ่นและกระจายอำนาจให้แก่องค์กรบริหารท้องถิ่น กล่าวคือ รัฐต้องให้ความเป็นอิสระแก่องค์กรบริหารท้องถิ่นตามหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชน และต้องกระจายอำนาจให้แก่องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นเพื่อมีอำนาจหน้าที่เฉพาะในการจัดทำบริการสาธารณะในพื้นที่ท้องถิ่น โดยองค์กรบริหารท้องถิ่นมีอิสระในการกำหนดนโยบาย การบริหาร การจัดทำบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การจัดเก็บรายได้ การคลังและงบประมาณ อย่างมีดุลยภาพระหว่างความเป็นอิสระ การมีมาตรฐาน และความมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับการพัฒนาของประเทศเป็นส่วนรวม โดยร่างพระราชบัญญัติการกระจายอำนาจและองค์กรบริหารท้องถิ่น พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติการบริหารงานบุคคลองค์กรบริหารท้องถิ่น พ.ศ. .... มีหลักการสำคัญของร่างกฎหมาย ดังนี้

๓.๑ หลักการสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการกระจายอำนาจและองค์กรบริหารท้องถิ่น พ.ศ. ....

๑) <u>การกำหนดหลักการให้องค์กรบริหารท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่โดยเฉพาะและเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะในพื้นที่ท้องถิ่น</u> <u>ดังนี้</u>

(๑) การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น
(๒) การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ
(๓) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ
(๔) การส่งเสริมและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
(๕) การพัฒนาเศรษฐกิจพื้นฐาน
(๖) การศึกษาและการอบรม
(๗) การส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น
(๘) การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในท้องถิ่น

สำหรับอำนาจหน้าที่ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในท้องถิ่นนั้น กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่โดยเฉพาะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์กรบริหารท้องถิ่นรูปแบบพิเศษเต็มพื้นที่จังหวัด ทั้งนี้ การกำหนดภารกิจตามอำนาจหน้าที่ดังกล่าวให้เป็นไปตามที่ ค.ท.ช. ประกาศกำหนด

/แม้ว่ารัฐธรรมนูญ...

แม้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และ พุทธศักราช ๒๕๕๐ จะบัญญัติให้รัฐกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะในท้องถิ่นก็ตาม แต่บรรดากฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกลับกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในลักษณะที่เป็นอำนาจหน้าที่ทั่วไป กล่าวคือ ในกฎหมายจะบัญญัติว่า “...ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ ...” ซึ่งหมายความว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะเป็นการเฉพาะเจาะจง หากแต่ต้องรอให้รัฐกระจายอำนาจและกระจายภารกิจตาม “แผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ” ซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งกฎหมายดังกล่าวไม่มีสภาพบังคับให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐต้องกระจายอำนาจในการจัดทำบริการสาธารณะและภารกิจต่าง ๆ ที่ควรเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหากมีการกระจายอำนาจและภารกิจให้แต่ก็ไม่มีการกระจายเงินงบประมาณและบุคลากรให้แก่ท้องถิ่น จึงทำให้เป็นอุปสรรคต่อการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเสมอมา ดังนั้น การกำหนดหลักการขึ้นใหม่ตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จะทำให้องค์กรบริหารท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่และภารกิจเป็นอิสระมากขึ้น

๒) <u>การกำหนดให้มีกลไกของคณะกรรมการท้องถิ่นแห่งชาติ หรือ ค.ท.ช.</u>

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเห็นว่า การกำหนดหลักการให้มีกลไกคณะกรรมการท้องถิ่นแห่งชาติ หรือ ค.ท.ช. เป็นองค์กรสูงสุดในทางนโยบายด้านการบริหารท้องถิ่นจะสามารถขับเคลื่อนงานในทางนโยบายเพื่อให้เกิดการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เนื่องจากคณะกรรมการมีองค์ประกอบที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานและมีรัฐมนตรีกระทรวงสำคัญที่มีภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นเป็นกรรมการ ตลอดจนมีผู้แทนองค์กรของรัฐที่มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการด้านการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น สภาพัฒนาการเมือง สภาเกษตรแห่งชาติ สภาพลเมือง และสภาองค์กรชุมชน เป็นต้น นอกจากนี้ยังกำหนดให้มีผู้แทนผู้บริหารท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการปกครองท้องถิ่นเป็นกรรมการ เพื่อทำให้เกิดดุลยภาพระหว่างฝ่ายรัฐบาลกับฝ่ายองค์กรบริหารท้องถิ่น

๓) <u>การกำหนดให้มี “แผนการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรบริหารท้องถิ่น” และ “แผนปฏิบัติการ”</u>

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้เปลี่ยนแปลงหลักการของกฎหมายปัจจุบันที่กำหนดให้มีการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผ่าน “แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” และแผนปฏิบัติการอื่น ๆ มาเป็น “แผนการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรบริหารท้องถิ่น” และ “แผนปฏิบัติการ” แทน เพราะร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดให้องค์กรบริหารท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่เป็นการเฉพาะใน ๘ อำนาจหน้าที่แล้ว ดังนั้น จึงต้องกำหนดแผนและขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจตามอำนาจหน้าที่ดังกล่าวซึ่งแต่เดิมเป็นอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐอื่น ให้มาเป็นภารกิจขององค์กรบริหารท้องถิ่น

/๔) <u>การกำหนด...</u>

๔) <u>การกำหนดให้มี “คณะกรรมการกำหนดภารกิจและขั้นตอนการกระจายอำนาจ”</u>

ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้จัดตั้ง “คณะกรรมการกำหนดภารกิจและขั้นตอนการกระจายอำนาจ” ขึ้นใน ค.ท.ช. ประกอบด้วย กรรมการ ค.ท.ช. ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่ง ค.ท.ช. มอบหมายเป็นประธาน กรรมการผู้แทนผู้บริหารองค์กรบริหารท้องถิ่น กรรมการผู้แทนสภาพลเมือง กรรมการผู้แทนสภาพัฒนาการเมือง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ โดยให้คณะกรรมการชุดดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญในการจัดทำแผนการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรบริหารท้องถิ่นและแผนปฏิบัติการเพื่อเสนอแนะต่อ ค.ท.ช. และเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบตลอดจนจัดทำความเห็นและข้อเสนอแนะต่อ ค.ท.ช. เพื่อประกาศกำหนดภารกิจในการจัดบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรบริหารท้องถิ่น และการจัดแบ่งภารกิจตามอำนาจหน้าที่ระหว่างองค์กรบริหารท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ เป็นต้น

๕) <u>การกำหนดหลักการเพื่อเป็นหลักประกันในทางการคลังและรายได้ขององค์กรบริหารท้องถิ่น</u>

ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดหลักการในเรื่อง รายรับขององค์กรบริหารท้องถิ่น รายจ่ายขององค์กรบริหารท้องถิ่น การคลังและการบริหารงบประมาณขององค์กรบริหารท้องถิ่น ตลอดจนรายได้ขององค์กรบริหารท้องถิ่น ในหลักการที่เป็นสาระสำคัญร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้องค์กรบริหารท้องถิ่นมีอำนาจในการจัดเก็บภาษีและรายได้โดยภาษีที่ใช้ฐานร่วมระหว่างรัฐกับองค์กรบริหารท้องถิ่นหรือภาษีอื่นที่มิใช่ภาษีท้องถิ่น เมื่อจัดเก็บแล้วให้เก็บไว้เป็นรายได้ขององค์กรบริหารท้องถิ่นไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบของรายได้ทั้งหมดโดยไม่ต้องนำส่งคลัง และภาษีท้องถิ่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้และตามที่มีกฎหมายกำหนด เมื่อจัดเก็บแล้วให้เก็บไว้เป็นรายได้ขององค์กรบริหารท้องถิ่นทั้งหมดโดยไม่ต้องนำส่งคลัง

๖) <u>การกำหนดหลักการกำกับดูแลองค์กรบริหารท้องถิ่น</u>

ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดหลักการให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่และภารกิจที่เป็นอิสระมากขึ้น ดังนั้น สิ่งที่ต้องกำหนดให้เป็นหลักการควบคู่กันไปก็คือ “การกำกับดูแล” โดยร่างพระราชบัญญัตินี้ กำหนดให้ ค.ท.ช. ทำหน้าที่เป็นองค์กรกำกับดูแลองค์กรบริหารท้องถิ่นทั้งระบบ ให้ปฏิบัติราชการส่วนท้องถิ่นเป็นไปตามกฎหมายเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ในการกำกับดูแลองค์กรบริหารท้องถิ่นต้องกระทำเท่าที่จำเป็นเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์สาธารณะเท่าที่กฎหมายให้อำนาจ โดยมีหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่ชัดเจน และจะต้องไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชน ในการกำกับดูแลองค์กรปกครองตนเองส่วนท้องถิ่นนั้น ต้องมุ่งเน้นการกำกับดูแลหลังการกระทำเป็นหลัก โดยให้มีคณะกรรมการกำกับดูแลด้านวินัยการเงิน การคลังและงบประมาณองค์กรบริหารท้องถิ่น ขึ้นใน ค.ท.ช. เพื่อทำหน้าที่โดยเฉพาะในการกำกับด้านวินัยการเงินการคลังและงบประมาณ ตลอดจนให้มีกลไกการกำกับโดยประชาชน กล่าวคือ ให้ “สภาพลเมือง” ทำหน้าที่ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินภารกิจตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรบริหารท้องถิ่น

/๗) <u>การกำหนด...</u>

ที่ นร ๐๑๐๗/ว ๔๘๘๒

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๘

เรื่อง ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง การทำความตกลงร่วมมือกันจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
เรื่อง การทำความตกลงร่วมมือกันจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ด้วยคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ก.ก.ถ.) ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ได้มีมติเห็นชอบร่างประกาศ ก.ก.ถ. เรื่อง การทำความตกลงร่วมมือกันจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ประธาน ก.ก.ถ. ได้ลงนามในร่างประกาศดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๘ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒ ตอนพิเศษ ๑๒๕ ง เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๘ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (สปน.) พิจารณาเห็นว่า เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำประกาศ ก.ก.ถ. เรื่อง การทำความตกลงร่วมมือกันจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไปใช้เป็นแนวทางในการทำบันทึกข้อตกลงร่วมมือกันเพื่อให้การจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามอำนาจหน้าที่และภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง จึงขอให้ท่านแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดทราบและส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดความร่วมมือกันในการจัดทำบริการสาธารณะโดยถือปฏิบัติตามประกาศ ก.ก.ถ.ฯ ดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายจำเริญ ยุติธรรมสกุล)
รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ
ให้แก่องค์ปกครองส่วนท้องถิ่น
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๗๓๘๓ - ๕
โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๐๖๙๔

สำเนา

ที่ นร ๐๑๐๗/๔๔๘๓

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๘

เรื่อง ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง การทำความตกลงร่วมมือกันจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
เรื่อง การทำความตกลงร่วมมือกันจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ด้วยคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ก.ก.ถ.) ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ได้มีมติเห็นชอบร่างประกาศ ก.ก.ถ. เรื่อง การทำความตกลงร่วมมือกันจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ประธาน ก.ก.ถ. ได้ลงนามในร่างประกาศดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๘ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒ ตอนพิเศษ ๑๒๕ ง เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๘ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (สปน.) พิจารณาเห็นว่า เพื่อให้กรุงเทพมหานคร สามารถร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นจัดทำบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่และภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง ดังนั้น ประกาศ ก.ก.ถ. เรื่อง การทำความตกลงร่วมมือกันจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฉบับนี้ จะเป็นแนวทางให้กรุงเทพมหานครสามารถจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นได้ โดยให้ถือปฏิบัติตามประกาศฉบับนี้ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายจำเริญ ยุติธรรมสกุล)
รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ
ให้แก่องค์ปกครองส่วนท้องถิ่น
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๗๓๘๓ - ๕
โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๐๖๙๔

- ร.ปนร./.....
- ผอ.สำนัก/.....
- ผอ.ส่วน.....
- หน.ฝ่าย.....

ร่าง/.....
พิมพ์/.....
ชื่อแฟ้ม/.....

สำเนา

ที่ นร ๐๑๐๗/๔๔๘๐

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๘

เรื่อง ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง การทำความตกลงร่วมมือกันจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน ปลัดกระทรวงมหาดไทย

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง การทำความตกลงร่วมมือกันจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๒. สำเนาหนังสือสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๑๐๗/๔๔๘๒ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๘

ด้วยคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ก.ก.ถ.) ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ได้มีมติเห็นชอบร่างประกาศ ก.ก.ถ. เรื่อง การทำความตกลงร่วมมือกันจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ประธาน ก.ก.ถ. ลงนามในร่างประกาศดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๘ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒ ตอนพิเศษ ๑๒๕ ง เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๘ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (สปน.) ขอเรียนว่า ประกาศฯ ดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) สามารถนำประกาศ ก.ก.ถ. เรื่อง การทำความตกลงร่วมมือกันจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไปใช้เป็นแนวทางในการทำบันทึกข้อตกลงร่วมมือกันเพื่อให้การจัดทำบริการสาธารณะของ อปท. ตามอำนาจหน้าที่และภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้ สปน. ได้แจ้งผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อแจ้งให้ อปท. ในจังหวัด นำประกาศ ก.ก.ถ. ดังกล่าวไปใช้เป็นแนวทางในการร่วมมือกันจัดทำบริการสาธารณะแล้ว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายจำเริญ ยุติธรรมสกุล)
รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ
ให้แก่องค์ปกครองส่วนท้องถิ่น
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๗๓๘๓ - ๕
โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๐๖๙๔

- ร.ปนร./.....
- ผอ.สำนัก/.....
- ผอ.ส่วน.....
- หน.ฝ่าย.....

ร่าง/.....
พิมพ์/.....
ชื่อแฟ้ม/.....

ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรื่อง การทำความตกลงร่วมมือกันจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เพื่อให้การจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามอำนาจหน้าที่และภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๒ (๒) (๑๕) และมาตรา ๒๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงกำหนดแนวทางการทำความตกลงร่วมมือกันจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามประกาศนี้ หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่นตามที่มีกฎหมายจัดตั้ง

ข้อ ๒ การทำความตกลงร่วมมือกันในการจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งแต่สองแห่งขึ้นไป ซึ่งอาจเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดเดียวกันหรืออาจข้ามเขตจังหวัดได้หากเป็นพื้นที่ติดต่อกัน และประชาชนในพื้นที่นั้นได้รับประโยชน์จากการจัดทำบริการสาธารณะนั้นโดยตรง โดยเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือเป็นภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๒) เป็นภารกิจหรือโครงการที่เกินกว่าศักยภาพหรือไม่คุ้มค่าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการเอง หรือเป็นภารกิจหรือโครงการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมมือกันเพื่อเกิดประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่น

ในการจัดทำบันทึกข้อตกลงตามวรรคหนึ่ง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประชุมปรึกษาหารือร่วมกัน โดยจัดทำบันทึกข้อตกลงเป็นหนังสือ และนำเสนอสภาท้องถิ่นของแต่ละแห่งพิจารณาให้ความเห็นชอบโดยปฏิบัติตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ทั้งนี้ ให้รายงานและจัดส่งสำเนาบันทึกข้อตกลงให้ผู้กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบด้วย

ข้อ ๓ บันทึกข้อตกลงร่วมมือกันอย่างน้อยต้องมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

(๑) รายชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมมือกันจัดทำบริการสาธารณะ

(๒) วัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน

(๓) ระยะเวลาการดำเนินงาน (ถ้ามี)

(๔) แผนการดำเนินงานและการบริหารการใช้จ่ายตามโครงการ

(๕) งบประมาณ

(๖) ขอบเขตความรับผิดชอบและกิจกรรมของการจัดบริการสาธารณะ

ข้อ ๔ การจัดทำบริการสาธารณะตามบันทึกข้อตกลงร่วมมือกัน ให้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อติดตามและประเมินผลตามความเหมาะสม

ในกรณีภารกิจที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามบันทึกข้อตกลง

ในการจัดทำบริการสาธารณะร่วมมือกันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หากเกิดปัญหาที่จะต้องมีการวินิจฉัยเพื่อแก้ไขปัญหาให้คณะกรรมการบริหารเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นนั้น มายังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการ เพื่อให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการประชุมหารือร่วมกันเพื่อหาข้อยุติและตัดสินใจในการดำเนินการนั้นต่อไป

ข้อ ๕ การดำเนินการโครงการจัดทำบริการสาธารณะร่วมกัน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งที่เข้าร่วมโครงการ ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) การจัดซื้อจัดจ้างหรือการดำเนินการจัดหาพัสดุและครุภัณฑ์

(ก) กรณีที่สามารถแยกการจัดซื้อจัดจ้างได้ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างหรือดำเนินการจัดหาพัสดุและครุภัณฑ์นั้น

(ข) กรณีที่ไม่สามารถแยกการจัดซื้อจัดจ้างได้ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยความตกลงร่วมกันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใดแห่งหนึ่งที่เข้าร่วมโครงการเป็นผู้ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างก็ได้ ทั้งนี้ ให้นำระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๒) ความเป็นเจ้าของในทรัพย์สินที่เกี่ยวกับโครงการ

(ก) กรณีที่แยกการจัดซื้อจัดจ้างได้ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้น

(ข) กรณีที่ไม่สามารถแยกการจัดซื้อจัดจ้างได้ อาจแบ่งได้ดังนี้

๑) การร่วมมือกันในลักษณะการสนับสนุนงบประมาณ หรือพัสดุ ครุภัณฑ์ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดเป็นผู้ดำเนินการ ให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการสนับสนุน เว้นแต่จะมีการตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น

๒) การร่วมมือกันในลักษณะที่เป็นการลงทุนร่วมกัน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเจ้าของทรัพย์สินตามสัดส่วนทรัพย์สินที่นำมาลงทุน

(๓) การดูแลและบำรุงรักษาทรัพย์สินที่ไม่ได้ทำความตกลงกันไว้

(ก) กรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดเป็นเจ้าของทรัพย์สิน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นผู้ดูแลและบำรุงรักษาทรัพย์สิน

(ข) กรณีการสนับสนุนงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดเป็นผู้ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการสนับสนุนเป็นผู้ดูแลและบำรุงรักษาทรัพย์สิน

(ค) กรณีการนำงบประมาณมาลงทุนร่วมกันเพื่อดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการประชุมร่วมกัน และมอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใดแห่งหนึ่งเป็นผู้ดูแลและบำรุงรักษาทรัพย์สิน

(๔) ความเสียหายที่เกิดจากการกระทำละเมิดของบุคคลภายนอก

(ก) ทรัพย์ที่เสียหายเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นดำเนินการฟ้องร้องหรือดำเนินคดีแก่ผู้กระทำละเมิด และหากมีการชดใช้ค่าเสียหาย อันเกิดจากการกระทำละเมิดให้เงินดังกล่าวตกแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

(ข) ทรัพย์ที่เสียหายเป็นทรัพย์สินส่วนรวมของโครงการ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้จัดซื้อจัดจ้างหรือผู้ดูแลบำรุงรักษาทรัพย์สินในโครงการนั้นดำเนินการฟ้องร้องหรือดำเนินคดีแก่ผู้กระทำละเมิด และหากมีการชดใช้ค่าเสียหายอันเกิดจากการกระทำละเมิดให้เงินดังกล่าวตกแก่โครงการนั้น

(๕) ความเสียหายที่เกิดจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ในโครงการ

ให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

(๖) รายได้ที่เกิดขึ้นจากการจัดทำบริการสาธารณะ

ให้แบ่งรายได้ที่เกิดขึ้นหลังจากหักค่าใช้จ่ายในการดำเนินการแล้ว แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการ ตามสัดส่วนที่ได้ตกลงกันไว้ เว้นแต่มีการตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น

ข้อ ๖ การขอแก้ไข การขยายระยะเวลา และการสิ้นสุดข้อตกลง

(๑) การขอแก้ไขบันทึกข้อตกลง

ในกรณีที่ข้อเท็จจริงตามโครงการของข้อตกลงเปลี่ยนแปลงไปหรือข้อตกลงไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการอาจขอแก้ไขข้อตกลงได้ต่อเมื่อมีดำเนินการตามบันทึกข้อตกลงนั้นไปแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปี เว้นแต่ มีความจำเป็นเร่งด่วนหากไม่ดำเนินการแก้ไขจะส่งผลเสียหายร้ายแรงต่อโครงการตามบันทึกข้อตกลงนั้น ทั้งนี้ ให้นำความในข้อ ๒ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๒) การขยายระยะเวลาดำเนินโครงการ

ให้นำความใน (๑) มาใช้บังคับกับการขยายระยะเวลาการดำเนินการ โดยอนุโลม ทั้งนี้ การขอขยายระยะเวลาจะเป็นการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญของบันทึกข้อตกลงมิได้

(๓) การสิ้นสุดข้อตกลง

(ก) เมื่อครบกำหนดระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามบันทึกข้อตกลง ให้ถือว่าข้อตกลงนั้นเป็นอันสิ้นสุดลง

(ข) ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีความประสงค์จะยกเลิกการดำเนินการร่วมกันทั้งหมดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสงค์จะยกเลิกแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นพร้อมด้วยเหตุผลที่จะขอยกเลิก เพื่อจัดให้มีการประชุมเพื่อพิจารณาให้ข้อตกลงสิ้นสุดลงหรือยุติโครงการใดโครงการหนึ่ง

ในข้อตกลงนั้น โดยจะยกเลิกได้ต่อเมื่อมีมติเอกฉันท์ เมื่อมีมติดังกล่าวแล้ว ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งดำเนินการขอความเห็นชอบจากสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตน ในกรณีที่สภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งให้ความเห็นชอบจึงจะยกเลิกการดำเนินการตามโครงการ

ข้อ ๗ เมื่อข้อตกลงสิ้นสุดลงไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการชำระบัญชีตามบันทึกข้อตกลงที่กำหนดไว้ โดยให้นำหลักแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ ๓ ลักษณะ ๒๒ ว่าด้วยการชำระบัญชี มาใช้บังคับโดยอนุโลม แล้วให้รายงานผู้กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบด้วย

ข้อ ๘ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ประสงค์จะยกเลิกจากการเข้าร่วมโครงการก่อนครบกำหนดระยะเวลาตามบันทึกข้อตกลง ต้องเสนอขอความเห็นชอบต่อสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วให้แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งนั้นทราบ และให้ถือว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นสละสิทธิ์ในทรัพย์สินที่นำมาเข้าร่วมโครงการ

กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดละเลยต่อหน้าที่ตามที่ต้องปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลง หรือปฏิบัติหน้าที่อันอาจส่งผลเสียหายอย่างร้ายแรงต่อทรัพย์สินของโครงการ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นสิ้นสุดจากการเข้าร่วมโครงการ และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เหลืออยู่ดำเนินการจัดการทรัพย์สินนั้นแทน และให้ทรัพย์สินดังกล่าวนั้นตกแก่โครงการ

ข้อ ๙ เมื่อสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งให้ความเห็นชอบข้อตกลงตามข้อ ๒ วรรคสองแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นต้องผูกพันข้อตกลงดังกล่าวจนกว่าจะครบกำหนดระยะเวลาดำเนินการตามข้อตกลง แม้ภายหลังจะมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ตาม

ภายใต้บังคับข้อ ๖ (๓) (ข) ห้ามมิให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยกเลิกการเข้าร่วมโครงการก่อนครบกำหนดระยะเวลาตามข้อตกลง

ข้อ ๑๐ หากมีปัญหาข้อพิพาทเกี่ยวกับการดำเนินการตามบันทึกข้อตกลง ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการเสนอเรื่องดังกล่าวต่อผู้กำกับดูแลตามกฎหมาย ในแต่ละกรณีดังนี้

(๑) กรณีพิพาทระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเดียวกัน

(ก) กรณีพิพาทระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเดียวกัน ให้นายอำเภอเป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัย หากต่างอำเภอกันให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้วินิจฉัย

(ข) กรณีพิพาทระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดกับเทศบาล หรือองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลกับเทศบาล หรือเทศบาลกับองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัย

(๒) กรณีพิพาทระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งแต่สองจังหวัดขึ้นไป ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่ละจังหวัดหารือร่วมกันเพื่อแก้ไขข้อพิพาท หากยังหาข้อยุติไม่ได้ให้เสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้วินิจฉัย

ผลการพิจารณาของผู้มีอำนาจวินิจฉัยตาม (๑) และ (๒) ให้เป็นที่สุด

ข้อ ๑๑ ประกาศนี้ไม่มีผลกระทบต่อข้อตกลงที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ส่วนราชการ หรือหน่วยงานของรัฐในการจัดทำบริการสาธารณะที่ทำไว้ก่อนประกาศนี้มีผลใช้บังคับ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๘
วิษณุ เครืองาม
รองนายกรัฐมนตรี
ประธานกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บันทึกวิเคราะห์สรุป

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ

พ.ศ. ....

---

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชน ชุมชนท้องถิ่น หรือชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน ประกอบกับรัฐต้องดำเนินการจัดให้มีแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างเป็นระบบและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ทั้งต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสงวน บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล อีกทั้งทรัพยากรน้ำเป็นของส่วนรวมซึ่งมีความสำคัญทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ด้วยเหตุนี้ การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงอย่างทั่วถึง เป็นธรรมและมีความสมดุลยั่งยืน จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง แต่การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำซึ่งมีหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายหลายฉบับที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำนั้น ทำให้เกิดการบริหารจัดการที่ขาดการบูรณาการและขาดความเป็นเอกภาพ ประกอบกับขาดการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนอย่างแท้จริง ส่งผลให้เกิดปัญหาทรัพยากรน้ำในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาน้ำท่วม การขาดแคลนน้ำ การแย่งชิงน้ำ มลพิษทางน้ำ การสูญเสียพื้นที่ชุ่มน้ำ ความเสื่อมโทรมของแหล่งน้ำ และการสูญเสียความสมดุลของน้ำในระบบนิเวศแหล่งน้ำผิวดินและแหล่งน้ำใต้ดิน

ดังนั้น จึงสมควรให้มีกฎหมายเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการในการประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในการเข้าถึงน้ำ การบริหารจัดการน้ำ การควบคุมการใช้น้ำ การพัฒนา การคุ้มครอง อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรน้ำ การป้องกันและแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำ การจัดตั้งกองทุนทรัพยากรน้ำ การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในแต่ละลุ่มน้ำ ตลอดจนการจัดตั้งองค์กรที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำทั้งในระดับชาติและระดับลุ่มน้ำ รวมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสมดุล ยั่งยืนและเป็นธรรม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... มีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

๒.๑ โครงสร้างกฎหมาย แบ่งเนื้อหาสาระของร่างพระราชบัญญัติฯ ออกเป็นหมวดหมู่ ดังนี้

(๑) หมวด ๑ สิทธิในทรัพยากรน้ำ

(๒) หมวด ๒ องค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

(๓) หมวด ๓ กองทุนทรัพยากรน้ำ

(๔) หมวด ๔ การจัดสรรน้ำ

(๕) หมวด ๕ การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาวะวิกฤติ

(๖) หมวด ๖ มาตรการอนุรักษ์และการพัฒนาทรัพยากรน้ำ

(๗) หมวด ๗ การควบคุมและตรวจตราทรัพยากรน้ำ

(๘) หมวด ๘ ความรับผิดทางแพ่ง

(๙) หมวด ๙ บทกำหนดโทษ

(๑๐)บทเฉพาะกาล

๒.๒ วันใช้บังคับกฎหมาย กำหนดให้ร่างพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป (ร่างมาตรา ๒)

๒.๓ ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมาย กำหนดให้สิทธิในทรัพยากรน้ำ การบริหารจัดการ การจัดสรรน้ำ การอนุรักษ์และการพัฒนาทรัพยากรน้ำ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ในกรณีที่มีกฎหมายใดกำหนดเกี่ยวกับสิทธิในทรัพยากรน้ำ การบริหารจัดการ การจัดสรรน้ำ การอนุรักษ์และ การพัฒนาทรัพยากรน้ำเรื่องใดไว้โดยเฉพาะ และกฎหมายเฉพาะนั้นมีมาตรการหรือหลักประกันสิทธิในทรัพยากรน้ำที่ไม่ต่ำกว่าที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่มีข้อสงสัยว่ากฎหมายใดมีมาตรการหรือหลักประกันสิทธิในทรัพยากรน้ำ ที่ไม่ต่ำกว่าที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดหรือไม่ ให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติเป็นผู้วินิจฉัย โดยต้องคำนึงถึงความยั่งยืนของสภาพแวดล้อม ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพประกอบด้วย

นอกจากนี้ กำหนดให้พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแก่ทรัพยากรน้ำในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ รวมถึงทรัพยากรน้ำที่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตอุทยานแห่งชาติ และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าด้วย (ร่างมาตรา ๓)

๒.๔ บทนิยาม กำหนดบทนิยามศัพท์ต่างๆ เพื่อความชัดเจนในการใช้บังคับกฎหมาย เช่น กำหนดบทนิยามคำว่า “ทรัพยากรน้ำ” หมายความว่า น้ำในบรรยากาศ น้ำบนผิวดิน น้ำใต้ดิน น้ำในทะเลอาณาเขต คลอง แม่น้ำ หนอง บึง พื้นที่ชุ่มน้ำ แหล่งต้นน้ำ แหล่งเก็บหรือกักน้ำ แหล่งน้ำระหว่างประเทศที่ประเทศไทยอาจนำมาใช้ ไม่ว่าจะเกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือมนุษย์สร้างขึ้น และให้หมายความรวมถึงระบบนิเวศของแหล่งน้ำด้วย และบทนิยามคำว่า “การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ” หมายความว่า กระบวนการบริหารจัดการ การจัดหา การใช้ประโยชน์ การบำรุงรักษา การพัฒนา การป้องกัน การแก้ไขปัญหา การอนุรักษ์ การฟื้นฟูและการดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำ เป็นต้น (ร่างมาตรา ๔)

๒.๕ ผู้รักษาการตามกฎหมาย กำหนดให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๒.๖ สิทธิในทรัพยากรน้ำ (หมวด ๑)

กำหนดหลักการพื้นฐานเรื่องสิทธิในทรัพยากรน้ำ ดังนี้

(๑) กำหนดให้ทรัพยากรน้ำเป็นของส่วนรวม[๑] (ร่างมาตรา ๖)

(๒) กำหนดให้สิทธิในการใช้น้ำเพื่อการดำรงชีพ การอุปโภคบริโภคในครัวเรือน การเกษตรหรือการเลี้ยงสัตว์รายย่อย และการใช้น้ำตามจารีตประเพณี เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน[๒] (ร่างมาตรา ๗)

(๓) กำหนดรับรองสิทธิชุมชน ชุมชนท้องถิ่นและชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ในเรื่องดังต่อไปนี้ (ร่างมาตรา ๘)

ก. การอนุรักษ์ฟื้นฟูจารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ

ข. การมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำอย่างสมดุลและยั่งยืน

ค. การได้รับข้อมูล คำชี้แจงและเหตุผลจากหน่วยงานของรัฐก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำที่อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือมีส่วนได้เสียสำคัญ และการแสดงความคิดเห็นของตนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาในเรื่องดังกล่าว

ง. การมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติราชการทางการปกครองอันมีผลหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิของชุมชน

จ. การเสนอเรื่องราวร้องทุกข์และได้รับแจ้งผลการพิจารณาภายในเวลาอันรวดเร็ว

ฉ. การฟ้องคดีต่อหน่วยงานของรัฐให้รับผิดเนื่องจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานนั้น

(๔) กำหนดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินซึ่งมีน้ำพุเกิดขึ้นหรือมีน้ำไหลผ่านตามธรรมชาติ ไม่ว่าบนดินหรือใต้ดิน มีสิทธิเก็บ กักหรือใช้น้ำนั้นได้เท่าที่จำเป็นแก่ประโยชน์ในกิจกรรมหรือที่ดินที่ตนเป็นเจ้าของหรือมี

---

[๑] กำหนดหลักการพื้นฐานการบริหารจัดการน้ำ โดยนำแนวคิดเรื่อง “การจัดการทรัพยากรร่วม (Common Pool Resources : CPRS)” ซึ่งเสนอโดย Elinor Ostrom ซึ่งได้รับรางวัลโนเบล สาขาเศรษฐศาสตร์ ปี ๒๐๐๙ มาใช้กำหนดสิทธิในการจัดการทรัพยากรน้ำ แทนการกำหนดให้น้ำเป็นกรรมสิทธิ์ของรัฐ (state-property regimes) หรือกรรมสิทธิ์ของเอกชน (private property regimes)

[๒] การกำหนดให้การเข้าถึงน้ำ ๕ ประเภทเป็นสิทธิในน้ำขั้นพื้นฐาน (Basic Water Rights) เพื่อให้สอดคล้องกับงานศึกษาวิจัยหลายฉบับ ซึ่งเสนอว่าควรจัดลำดับความสำคัญของการใช้น้ำให้ชัดเจน ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้เกิดความขัดแย้ง

สิทธิครอบครอง โดยไม่เป็นเหตุให้เกิดความเดือดร้อนหรือเสียหายเกินสมควรแก่ประโยชน์ของบุคคลอื่นหรือสาธารณะ (ร่างมาตรา ๙)

(๕) บุคคล ชุมชน หรือหน่วยงานของรัฐมีสิทธิใช้น้ำเท่าที่จำเป็นแก่ประโยชน์ในกิจกรรมหรือที่ดินที่ตนเป็นเจ้าของหรือมีสิทธิครอบครอง โดยไม่เป็นเหตุให้เกิดความเดือดร้อนหรือเสียหายเกินสมควรแก่บุคคลอื่นหรือสาธารณะ (ร่างมาตรา ๑๐)

(๖) กำหนดให้การกำหนดนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ แผนการบริหารจัดการ แผนปฏิบัติการ การออกกฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ และข้อบังคับเกี่ยวกับโครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับทรัพยากรน้ำอันอาจส่งผลกระทบทั้งในด้านส่วนได้เสียของประชาชน ด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ด้านทรัพยากรธรรมชาติ หรือด้านสุขภาพอนามัย หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่อย่างน้อยดังต่อไปนี้ (ร่างมาตรา ๑๑)

ก. เปิดเผยข้อมูล คำชี้แจงและเหตุผลต่อประชาชนอย่างทั่วถึง

ข. จัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตลอดจนผู้มีส่วนได้เสียอย่างทั่วถึงก่อนการดำเนินการดังกล่าว

ค. สนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน ชุมชนท้องถิ่น และชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมมีส่วนร่วมในการดำเนินการดังกล่าว

๒.๗ องค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (หมวด ๒)

กำหนดให้มีองค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๔ ระดับ ได้แก่ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ คณะกรรมการลุ่มน้ำ คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา และองค์กรผู้ใช้น้ำ ทั้งนี้ มุ่งเน้นการกระจายอำนาจในการกำหนดนโยบาย การดำเนินการและการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำไปสู่ระดับท้องถิ่น โดยมีรายละเอียดดังนี้

๒.๗.๑ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.)

ก. องค์ประกอบ (ร่างมาตรา ๑๒)

กำหนดให้ กนช. มีจำนวนทั้งหมด ๒๙ คน ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมาจากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่คณะกรรมการเลือก เป็นรองประธานคนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นรองประธานคนที่สอง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นรองประธานคนที่สาม ปลัดกระทรวงพลังงาน ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม อธิบดีกรมชลประทาน อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล และผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ ผู้แทนคณะกรรมการลุ่มน้ำจำนวนเจ็ดคน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวนสามคน และผู้แทนองค์กรเอกชนที่มีวัตถุประสงค์ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ การอนุรักษ์หรือการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่มิใช่แสวงหาผลกำไร จำนวนสามคน

และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งกรรมการดังกล่าวข้างต้นดำเนินการคัดเลือกจากผู้ซึ่งมีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ในด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ จำนวนหกคน เป็นกรรมการ และให้อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำเป็นกรรมการและเลขานุการ

ข.อำนาจหน้าที่ (ร่างมาตรา ๒๐)

กำหนดให้ กนช. มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำโดยทั่วไป รวมทั้งให้มีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาวะวิกฤติแห่งชาติเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้ ในการดำเนินการดังกล่าวให้นำแผนการบริหารจัดการลุ่มน้ำและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาวะวิกฤติในลุ่มน้ำมาประกอบการจัดทำ โดยให้เกิดการบูรณาการระหว่างลุ่มน้ำและสอดคล้องกับแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายและแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นแนวทางในการจัดสรรงบประมาณ

(๒) กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และให้คำแนะนำการดำเนินการตามนโยบายแผนยุทธศาสตร์ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาวะวิกฤติแห่งชาติ

(๓) กำกับ ติดตาม และตรวจสอบแผนการใช้งบประมาณของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

(๔) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้มีการตรากฎหมาย และการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และการจัดการน้ำระหว่างประเทศ

(๕) ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศหรือคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

(๖) วินิจฉัยกรณีมีข้อสงสัยเกี่ยวกับขอบเขตการบังคับใช้กฎหมาย

(๗) กำหนดขอบเขตพื้นที่ลุ่มน้ำ

(๘) จัดสรรเงินส่วนแบ่งค่าใช้น้ำ ค่าธรรมเนียมการขออนุญาตใช้น้ำ ค่าสินไหมทดแทน และค่าปรับให้แก่กองทุนทรัพยากรน้ำตามมาตรา ๓๘

(๙) ส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือของคณะกรรมการลุ่มน้ำ คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา และองค์กรผู้ใช้น้ำ

(๑๐)สนับสนุนประชาชนให้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

(๑๑)ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นหรือตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

ค. สำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (ร่างมาตรา ๒๕)

กำหนดให้กรมทรัพยากรน้ำในกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการ กนช. โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ประสานงานกับหน่วยงานธุรการต่างๆ ของคณะกรรมการลุ่มน้ำ และคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขาเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) ช่วยเหลือและให้คำแนะนำแก่หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการลุ่มน้ำ คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา และองค์กรผู้ใช้น้ำ

(๓) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการลุ่มน้ำ คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา และองค์กรผู้ใช้น้ำ

(๔) ศึกษา และวิจัยเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

(๕) พัฒนาระบบสารสนเทศทรัพยากรน้ำและระบบเตือนภัย

(๖) จัดทำแผนงบประมาณประจำปีเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของ กนช. และคณะกรรมการลุ่มน้ำ

(๗) จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการลุ่มน้ำและแต่งตั้งผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการลุ่มน้ำ

(๘) จัดเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและค่าใช้น้ำสำหรับการใช้น้ำประเภทที่สี่และประเภทที่ห้า และนำส่งเงินดังกล่าวเข้ากองทุนทรัพยากรน้ำ

(๙) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ กนช. มอบหมาย

๒.๗.๒ คณะกรรมการลุ่มน้ำ

ก.องค์ประกอบ (ร่างมาตรา ๒๗)

เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดลุ่มน้ำแล้ว ให้ กนช. แต่งตั้งคณะกรรมการลุ่มน้ำประจำลุ่มน้ำนั้น ประกอบด้วย ผู้แทนกรมเจ้าท่า ผู้แทนกรมชลประทาน ผู้แทนกรมทรัพยากรน้ำ ผู้แทนกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ผู้แทนกรมป่าไม้ ผู้แทนกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และผู้แทนสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในลุ่มน้ำนั้นซึ่งคัดเลือกกันเอง จำนวนไม่เกินแปดคน ผู้แทนองค์กรผู้ใช้น้ำใน ลุ่มน้ำนั้นซึ่งคัดเลือกกันเอง จำนวนไม่เกินแปดคน โดยให้มีผู้แทนองค์กรผู้ใช้น้ำที่เป็นเกษตรกรอย่างน้อยกึ่งหนึ่ง ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ในด้านการบริหารจัดการ

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือเป็นผู้แทนสถาบันการศึกษาที่มีการเรียนการสอนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวนไม่เกินสี่คน เป็นกรรมการ ทั้งนี้ ในกรณีลุ่มน้ำใดมีพื้นที่ติดกับพื้นที่ชายฝั่งทะเล ให้ผู้แทนกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เป็นกรรมการ รวมทั้งกำหนดให้คณะกรรมการลุ่มน้ำเลือกกรรมการคนหนึ่ง เป็นประธานกรรมการ และเลือกกรรมการอีกสองคน เป็นรองประธานกรรมการ และให้ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการลุ่มน้ำเป็นเลขานุการ

ข. อำนาจหน้าที่ (ร่างมาตรา ๓๑)

กำหนดให้คณะกรรมการลุ่มน้ำมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำโดยทั่วไปในลุ่มน้ำ รวมทั้งให้มีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำแผนการบริหารจัดการลุ่มน้ำเสนอต่อ กนช. โดยต้องคำนึงถึงศักยภาพของลุ่มน้ำ การวางผังเมืองและแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน และต้องมีการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

(๒) จัดทำแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาวะวิกฤติในลุ่มน้ำเสนอต่อ กนช.

(๓) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลทรัพยากรน้ำเพื่อประกอบการวางแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและการพัฒนาระบบสารสนเทศทรัพยากรน้ำ

(๔) ให้ความเห็นชอบหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรน้ำของคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา

(๕) จัดทำข้อตกลงระหว่างลุ่มน้ำ กรณีการผันน้ำข้ามลุ่มน้ำ

(๖) ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อโครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อแหล่งน้ำหรือลุ่มน้ำ

(๗) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำระหว่างองค์กรผู้ใช้น้ำ

(๘) ไกล่เกลี่ยและชี้ขาดข้อพิพาทเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำภายในลุ่มน้ำสาขา

(๙) ประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีแหล่งน้ำขนาดเล็กในเขตพื้นที่จัดทำทะเบียนแหล่งน้ำขนาดเล็กอย่างน้อยทุกสองปีเพื่อจัดทำฐานข้อมูลแหล่งน้ำขนาดเล็กของลุ่มน้ำ

(๑๐)ส่งเสริมและสนับสนุนการรวมตัวและเสริมสร้างความเข้มแข็งของคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา และองค์กรผู้ใช้น้ำ

(๑๑)เสนอแนะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำอย่างสมดุลและยั่งยืน

(๑๒)ประสานความร่วมมือระหว่างคณะกรรมการลุ่มน้ำ องค์กรผู้ใช้น้ำ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

(๑๓)จัดทำรายงานผลการดำเนินงานเสนอต่อ กนช. และเผยแพร่ต่อสาธารณะ อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๑๔)ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่ กนช. มอบหมาย

อย่างไรก็ตาม การดำเนินการตาม (๑) (๒) (๔) (๕) และ (๖) ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนที่อยู่ในลุ่มน้ำสาขาและผู้มีส่วนได้เสีย

ค. สำนักงานคณะกรรมการลุ่มน้ำ (ร่างมาตรา ๒๕ (๗))

กำหนดให้กรมทรัพยากรน้ำจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการลุ่มน้ำและแต่งตั้งผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการลุ่มน้ำ เพื่อทำหน้าที่ในการสนับสนุนการดำเนินงานทั้งในด้านงานธุรการและงานด้านวิชาการให้แก่คณะกรรมการลุ่มน้ำและคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา

๒.๗.๓ คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา

กำหนดให้คณะกรรมการลุ่มน้ำมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขาเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในเขตท้องที่ที่คณะกรรมการลุ่มน้ำกำหนดในลุ่มน้ำที่ตนรับผิดชอบได้ตามที่เห็นสมควร

ก.องค์ประกอบ (ร่างมาตรา ๓๒)

กำหนดให้คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา ประกอบด้วยผู้แทนหน่วยงานของรัฐ ผู้แทนองค์กรผู้ใช้น้ำ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้แทนภาคประชาสังคม ทั้งนี้ จำนวน คุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา ให้เป็นไปตามที่ กนช. ประกาศกำหนด

ข.อำนาจหน้าที่ (ร่างมาตรา ๓๓)

กำหนดให้คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขามีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำแผนปฏิบัติการลุ่มน้ำสาขาเสนอต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำ

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรน้ำขององค์กรผู้ใช้น้ำ และระหว่างองค์กรผู้ใช้น้ำในลุ่มน้ำสาขาเสนอต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำเพื่อให้ความเห็นชอบ

(๓) จัดสรรการใช้น้ำประเภทที่สองและประเภทที่สาม

(๔) จัดทำข้อตกลงระหว่างลุ่มน้ำสาขา กรณีการผันน้ำข้ามลุ่มน้ำสาขา

(๕) ไกล่เกลี่ยและชี้ขาดข้อพิพาทเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำระหว่างองค์กรผู้ใช้น้ำ

(๖) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำสาขา

(๗) ส่งเสริมและสนับสนุนการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายขององค์กรผู้ใช้น้ำ รวมทั้งเสริมสร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำสาขา

(๘) จัดทำรายงานผลการดำเนินงานเสนอต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำ และเผยแพร่ต่อสาธารณะอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๙) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการลุ่มน้ำมอบหมาย

๒.๗.๔ องค์กรผู้ใช้น้ำ

กำหนดให้องค์กรผู้ใช้น้ำซึ่งประสงค์จะใช้สิทธิตามพระราชบัญญัตินี้ให้จดแจ้งต่อสำนักงานคณะกรรมการลุ่มน้ำ ตามหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการที่ กนช. ประกาศกำหนด (ร่างมาตรา ๓๕)

นอกจากนี้ กำหนดให้องค์กรผู้ใช้น้ำที่ได้จดแจ้งตามพระราชบัญญัตินี้มีสิทธิได้รับการช่วยเหลือหรือได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในเรื่องดังต่อไปนี้ กล่าวคือ การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลหรือข่าวสารเกี่ยวกับบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อสร้างจิตสำนึกของประชาชน การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ทั้งนี้ กำหนดให้กองทุนมีหน้าที่สนับสนุนงบประมาณแก่องค์กรผู้ใช้น้ำสำหรับการดำเนินการดังกล่าว (ร่างมาตรา ๓๖)

๒.๘ กองทุนทรัพยากรน้ำ (หมวด ๓)

๒.๘.๑ การจัดตั้งและวัตถุประสงค์ของกองทุน (ร่างมาตรา ๓๗)

กำหนดให้จัดตั้ง “กองทุนทรัพยากรน้ำ” ในกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการลุ่มน้ำ คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา และองค์กรผู้ใช้น้ำในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ รวมทั้งการศึกษา วิจัย และการวางแผนเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว

๒.๘.๒ แหล่งที่มาของรายได้กองทุน (ร่างมาตรา ๓๘)

กำหนดให้กองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินดังต่อไปนี้

(๑)ทุนประเดิมที่รัฐบาลจัดสรรให้

(๒)เงินอุดหนุนทั่วไปที่รัฐบาลจัดสรรให้เป็นรายปี

(๓) ส่วนแบ่งค่าใช้น้ำและค่าธรรมเนียมการขออนุญาตใช้น้ำตามพระราชบัญญัตินี้ตามอัตราที่ กนช. กำหนด

(๔)ค่าสินไหมทดแทนจากการชดใช้มูลค่าของทรัพยากรน้ำที่ต้องเสียหายหรือถูกใช้ไปโดยไม่มีสิทธิตามกฎหมาย และค่าสินไหมทดแทนจากค่าเสียหายต่อเนื่องอื่นๆ อันพึงจะเกิดในอนาคต

(๕)ค่าปรับทางปกครองตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

(๖)ค่าธรรมเนียมหรือภาษีอากรที่เกี่ยวข้องกับน้ำตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นของกองทุน

(๗)เงินอุดหนุนจากภาคเอกชนหรือองค์กรอื่น รวมทั้งจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ และเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้

(๘)ดอกผลหรือผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน

๒.๘.๓ การใช้จ่ายเงินกองทุน (ร่างมาตรา ๓๙)

กำหนดให้เงินกองทุนให้ใช้จ่ายเพื่อกิจการดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการของคณะกรรมการลุ่มน้ำ คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา และองค์กรผู้ใช้น้ำในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

(๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำหรือการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

(๓) ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมเกี่ยวกับการสร้างจิตสำนึก ฝึกอบรม และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

(๔) ค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน

๒.๘.๔ การบริหารกองทุน

ก.คณะกรรมการกองทุน (ร่างมาตรา ๔๑)

กำหนดให้มีคณะกรรมการกองทุนทรัพยากรน้ำ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมาจากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามบทบัญญัติมาตรานี้เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมบัญชีกลาง และผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ ผู้แทนคณะกรรมการลุ่มน้ำ จำนวนห้าคน ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถความเชี่ยวชาญและผลงานเป็นที่ประจักษ์ในด้านทรัพยากรน้ำ ด้านการเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรม ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค หรือด้านเศรษฐศาสตร์ จำนวนห้าคน เป็นกรรมการ และให้ผู้จัดการกองทุนเป็นกรรมการและเลขานุการ

ข.อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุน (ร่างมาตรา ๔๔)

ให้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบาย วางแผนและควบคุมดูแลกิจการของกองทุนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดสรรเงินกองทุนให้แก่คณะกรรมการลุ่มน้ำเพื่อใช้ในกิจการตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ สัดส่วนการจัดสรรเงินกองทุนต้องไม่น้อยกว่าร้อยละสี่สิบของรายได้จากการจัดเก็บค่าใช้น้ำในลุ่มน้ำนั้น

(๓) ให้ความเห็นชอบแผนงาน โครงการ แผนการใช้จ่ายเงิน และงบประมาณประจำปีของกองทุน

(๔) ออกข้อบังคับว่าด้วยการปฏิบัติงานของพนักงานและลูกจ้างของกองทุน

(๕) ออกข้อบังคับว่าด้วยการปฏิบัติงานของผู้จัดการกองทุนและการมอบอำนาจให้บุคคลอื่นกระทำการแทนผู้จัดการกองทุน

(๖) กำกับดูแลการดำเนินงานของผู้จัดการกองทุน

(๗) จัดทำงบการเงินและรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีเสนอต่อ กนช.

(๘) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่ กนช. มอบหมาย

ค. ผู้จัดการกองทุน (ร่างมาตรา ๔๕)

กำหนดให้คณะกรรมการกองทุนแต่งตั้งผู้จัดการหนึ่งคน โดยมีหน้าที่รับผิดชอบการปฏิบัติหน้าที่ของกองทุนขึ้นตรงต่อคณะกรรมการกองทุน และเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของกองทุน

๒.๙ การจัดสรรน้ำ (หมวด ๔)

๒.๙.๑ ประเภทการใช้น้ำ (ร่างมาตรา ๕๐)

กำหนดให้การใช้น้ำในแหล่งน้ำสาธารณะแบ่งเป็น ๕ ประเภท คือ

(๑) การใช้น้ำประเภทที่หนึ่ง ได้แก่ การใช้น้ำเพื่อการดำรงชีพ อุปโภคบริโภคในครัวเรือน

(๒) การใช้น้ำประเภทที่สอง ได้แก่ การใช้น้ำเพื่อจารีตประเพณี รักษาระบบนิเวศและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

(๓) การใช้น้ำประเภทที่สาม ได้แก่ การใช้น้ำเพื่อการเกษตรหรือการเลี้ยงสัตว์รายย่อย และการอุตสาหกรรมในครัวเรือน

(๔) การใช้น้ำประเภทที่สี่ ได้แก่ การใช้น้ำเพื่อการเกษตรหรือการเลี้ยงสัตว์รายใหญ่ การอุตสาหกรรม การบริการ การท่องเที่ยว และการผลิตพลังงานไฟฟ้า

(๕) การใช้น้ำประเภทที่ห้า ได้แก่ การใช้น้ำทุกประเภทเพื่อกิจการขนาดใหญ่ที่ใช้น้ำปริมาณมาก อาจก่อให้เกิดผลกระทบข้ามลุ่มน้ำหรือครอบคลุมพื้นที่อย่างกว้างขวาง

อย่างไรก็ตาม การจัดสรรน้ำและการใช้น้ำให้คำนึงถึงการใช้น้ำเพื่อการดำรงชีพ การอุปโภคบริโภคในครัวเรือน การเกษตรหรือการเลี้ยงสัตว์รายย่อย การใช้น้ำตามจารีตประเพณี และการใช้น้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นลำดับแรก (ร่างมาตรา ๕๑)

๒.๙.๒ การอนุญาตใช้น้ำ

(๑) กำหนดให้การใช้น้ำประเภทที่สี่และประเภทที่ห้าต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ (ร่างมาตรา๕๒) ทั้งนี้ ก่อนการออกใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สี่และประเภทที่ห้า กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่วิเคราะห์สมดุลน้ำในลุ่มน้ำและลุ่มน้ำที่เกี่ยวข้องก่อน ถ้าหากมีปริมาณน้ำที่เพียงพอ และสอดคล้องกับรายงานประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ในระดับลุ่มน้ำนั้น จึงจะอนุญาตได้ (ร่างมาตรา ๕๓) อย่างไรก็ตามเพื่อป้องกันมิให้ใบอนุญาตการใช้น้ำเข้าสู่กลไกตลาดจนนำมาซึ่งปัญหาความขัดแย้งในการบริหารจัดการน้ำในอนาคต จึงกำหนดห้ามมิให้จำหน่ายหรือโอนใบอนุญาตใช้น้ำทั้งประเภทที่สี่และใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่ห้าโดยเด็ดขาด (ร่างมาตรา ๕๒)

(๒) กำหนดให้ผู้ขออนุญาตใช้น้ำประเภทที่สี่และประเภทที่ห้าต้องยื่นแผนการบริหารจัดการน้ำมาพร้อมกับคำขออนุญาตใช้น้ำด้วย ทั้งนี้ แผนการบริหารจัดการน้ำต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับแหล่งน้ำสาธารณะที่จะใช้ ประมาณการปริมาณน้ำที่จะใช้หรือจะเก็บหรือกักไว้เพื่อใช้ สถานที่เก็บหรือกักน้ำ วิธีการใช้น้ำ รวมถึงการบำรุงรักษา ฟื้นฟูและอนุรักษ์แหล่งน้ำสาธารณะนั้นด้วย (ร่างมาตรา ๕๔)

(๓) กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่อาจกำหนดเงื่อนไขการใช้น้ำที่ผู้รับใบอนุญาตจะต้องปฏิบัติไว้ในใบอนุญาตด้วยก็ได้ โดยการกำหนดเงื่อนไขในเรื่องเกี่ยวกับปริมาณน้ำสูงสุดที่จะอนุญาตให้มีการใช้หรือเก็บหรือกักไว้เพื่อใช้ กำหนดเวลาที่จะนำน้ำจากแหล่งน้ำสาธารณะขึ้นมาใช้ บริเวณที่จะให้นำน้ำขึ้นมาได้ สถานที่เก็บหรือกักน้ำ และบริเวณที่จะใช้น้ำ ตลอดจนเงื่อนไขอื่นอันจำเป็นแก่การควบคุมปริมาณและคุณภาพของน้ำ (ร่างมาตรา ๕๘)

(๔) กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตการใช้น้ำต้องดำเนินการติดตั้งเครื่องมือวัดปริมาณน้ำที่ใช้ และเก็บข้อมูลที่จำเป็นในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าทำการตรวจสอบเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ การควบคุมการใช้น้ำและการจัดเก็บค่าใช้น้ำ (ร่างมาตรา ๖๐)

(๕) กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีคำเตือนให้บุคคลนั้นปฏิบัติให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนดก่อนมีคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาตได้ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตการใช้น้ำฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามเงื่อนไขในใบอนุญาต หรือตามคำสั่งที่กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้ อย่างไรก็ตามหากผู้รับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนด กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาตได้ ทั้งนี้ การสั่งพักใช้ใบอนุญาตให้กำหนดเวลาตามที่เห็นสมควร แต่ต้องไม่เกินครั้งละหกสิบวัน (ร่างมาตรา ๖๑)

(๖) กำหนดให้ผู้ขอรับใบอนุญาตการใช้น้ำ หรือผู้รับใบอนุญาตการใช้น้ำที่ไม่พอใจคำสั่งเกี่ยวกับการออกใบอนุญาต การกำหนดเงื่อนไขในใบอนุญาต การพักใช้ใบอนุญาต หรือการเพิกถอนใบอนุญาตของพนักงานเจ้าหน้าที่ มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง (ร่างมาตรา ๖๒)

๒.๑๐ การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาวะวิกฤติ (หมวด ๕)

๒.๑๐.๑ แผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาวะวิกฤติ

กำหนดให้คณะกรรมการลุ่มน้ำแต่ละลุ่มน้ำจัดทำแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำไว้เป็นการล่วงหน้า (ร่างมาตรา ๖๕) อย่างไรก็ตาม เมื่อคณะกรรมการลุ่มน้ำได้จัดทำแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาวะวิกฤติเรียบร้อยแล้ว ให้เสนอต่อ กนช. เพื่อให้ความเห็นชอบและนำไปประกอบการพิจารณาจัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาวะวิกฤติแห่งชาติ ทั้งนี้ กำหนดให้แผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาวะวิกฤติในลุ่มน้ำที่ กนช. ให้ความเห็นชอบแล้วถือเป็นส่วนหนึ่งของแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของจังหวัดในลุ่มน้ำนั้นตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ร่างมาตรา ๖๖)

นอกจากนี้ กำหนดให้คณะกรรมการลุ่มน้ำมีอำนาจประสานความร่วมมือและตัดสินใจร่วมกับผู้อำนวยการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเพื่อดำเนินการตามแผนดังกล่าว (ร่างมาตรา ๖๗)

๒.๑๐.๒ อำนาจและหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่

(๑) กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเช่นเดียวกับเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ร่างมาตรา ๖๙)

(๒) กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งให้บุคคลใดทำการเก็บ กัก ระบายน้ำหรือเฉลี่ยน้ำเพื่อประโยชน์สาธารณะ ทั้งนี้ ในกรณีที่ผู้ใดต้องปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการดังกล่าว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จ่ายค่าทดแทนตามความเป็นธรรมจากการที่ต้องสูญเสียน้ำที่เก็บหรือกักไว้ให้แก่ผู้นั้นด้วย (ร่างมาตรา ๗๐)

(๓) กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจใช้ที่ดินของบุคคลใดเพื่อก่อสร้างวางสิ่งของ สูบน้ำผ่านที่ดิน หรือติดตั้งอุปกรณ์ รวมทั้งเข้าไปในที่ดินของบุคคลใดเพื่อทำการสำรวจ ตรวจสอบ หรือเก็บรวบรวมข้อเท็จจริงได้ ทั้งนี้ ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องดำเนินการดังกล่าว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวันก่อนวันที่จะมีการดำเนินการ โดยต้องแสดงวัตถุประสงค์ ลักษณะ และวันเวลาในการใช้ที่ดินด้วย เว้นแต่กรณีฉุกเฉินให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าใช้ที่ดินเพื่อดำเนินการดังกล่าวได้ทันทีโดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า อย่างไรก็ตาม ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จ่ายค่าทดแทนตามความเป็นธรรมในการใช้ที่ดินและค่าเสียหายอันอาจเกิดขึ้นจากการใช้ที่ดินให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินนั้นด้วย (ร่างมาตรา ๗๐)

(๔) ออกคำสั่งกำหนดให้บุคคลใดต้องกระทำการหรืองดเว้นการกระทำการเพื่อป้องกันและบรรเทาภาวะวิกฤติ ทั้งนี้ ในกรณีที่ผู้ใดต้องปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการดังกล่าว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จ่ายค่าทดแทนตามความเป็นธรรมสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้น (ร่างมาตรา ๗๐)

(๕) กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่จ่ายค่าทดแทนตามความเป็นธรรมให้แก่บุคคลซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่และการปฏิบัติการดังกล่าวมิได้เป็นไปเพื่อประโยชน์เฉพาะตนเพียงผู้เดียว (ร่างมาตรา ๗๐)

๒.๑๑ มาตรการอนุรักษ์และการพัฒนาทรัพยากรน้ำ (หมวด ๖)

๒.๑๑.๑ แหล่งต้นน้ำ (ร่างมาตรา ๗๒)

กำหนดให้ กนช. หรือคณะกรรมการลุ่มน้ำมีอำนาจเสนอพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในกรณีที่ กนช. หรือคณะกรรมการลุ่มน้ำเห็นว่า พื้นที่นั้นมีลักษณะเป็นแหล่งต้นน้ำอันควรอนุรักษ์ และเมื่อคณะกรรมการลุ่มน้ำดำเนินการเสนอแล้ว ให้รายงานต่อ กนช. เพื่อทราบด้วย

๒.๑๑.๒ พื้นที่ชุ่มน้ำ

(๑) กำหนดให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดำเนินการสำรวจและจัดทำข้อมูลพื้นที่ชุ่มน้ำและเสนอต่อคณะรัฐมนตรีในการขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำระดับนานาชาติ พื้นที่ชุ่มน้ำระดับประเทศและพื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่น เพื่อสงวนรักษาพื้นที่ชุ่มน้ำไว้เป็นแหล่งรองรับน้ำและแหล่งเก็บหรือกักน้ำ รวมทั้งเป็นแหล่งอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ชุ่มน้ำ (ร่างมาตรา ๗๓)

(๒) กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการสำรวจแนวเขตและจัดทำหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงตามประมวลกฎหมายที่ดิน ในกรณีที่พื้นที่ชุ่มน้ำใดยังมิได้กำหนดให้เป็นพื้นที่คุ้มครองตามกฎหมาย ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าว กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียอย่างทั่วถึง (ร่างมาตรา ๗๔)

(๓) กำหนดให้คณะกรรมการลุ่มน้ำและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการกำกับ ควบคุม และการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำซึ่งได้ขึ้นทะเบียนไว้ และกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่จัดทำรายงานเสนอต่อ กนช. อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง (ร่างมาตรา ๗๕)

นอกจากนี้ กำหนดให้คณะกรรมการลุ่มน้ำมีอำนาจหน้าที่ในการประสานงานไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีแหล่งน้ำขนาดเล็กในเขตพื้นที่จัดทำทะเบียนแหล่งน้ำขนาดเล็กอย่างน้อยทุกสองปี เพื่อจัดทำฐานข้อมูลแหล่งน้ำขนาดเล็กของลุ่มน้ำ (ร่างมาตรา ๓๑ (๙))

๒.๑๑.๓ มาตรการอนุรักษ์

(๑) การศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (ร่างมาตรา ๗๖)

กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินโครงการหรือกิจกรรมซึ่งอาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ หรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และสุขภาพในพื้นที่ชุ่มน้ำที่ได้ขึ้นทะเบียน เว้นแต่จะได้ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือได้ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ให้เป็นไปตาม

กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติกำหนด อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการลุ่มน้ำ คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา หรือองค์กรผู้ใช้น้ำอาจทำความเห็นและข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกอบการพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพได้

นอกจากนี้ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้มีอำนาจในการอนุมัติหรืออนุญาตโครงการหรือกิจกรรมดังกล่าวต้องจัดกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้มีส่วนได้เสีย และต้องนำเอาผลการรับฟังความคิดเห็นดังกล่าว พร้อมทั้งคำชี้แจงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจพร้อมทั้งให้คำชี้แจงเหตุผลในการตัดสินใจในโครงการหรือกิจกรรมดังกล่าวในแต่ละประเด็นเป็นลายลักษณ์อักษร และเผยแพร่คำชี้แจงเหตุผลดังกล่าวต่อสาธารณะและเผยแพร่บนเว็บไซต์ด้วย

(๒) หลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อคุ้มครองสภาพแหล่งน้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ

กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อคุ้มครองสภาพแหล่งน้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำในเรื่องดังต่อไปนี้ได้ (ร่างมาตรา ๗๗)

ก. กำหนดห้ามการกระทำการใดๆ ที่อาจเป็นอันตรายหรือก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรน้ำ

ข. กำหนดมาตรการในการสงวน การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำตามความเหมาะสมแก่สภาพพื้นที่นั้น

ค. กำหนดหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อรักษาสภาพธรรมชาติหรือมิให้กระทบกระเทือนต่อระบบนิเวศตามธรรมชาติ

ง. กำหนดมาตรการคุ้มครองอื่นๆ ตามที่เห็นสมควรและเหมาะสมแก่สภาพพื้นที่นั้น

เมื่อกฎกระทรวงเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวมีผลใช้บังคับแล้ว กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดใช้ประโยชน์ที่ดินแตกต่างหรือขัดกับข้อกำหนดในกฎกระทรวงนั้น เว้นแต่กรณีเจ้าของหรือผู้ครองครองที่ดินที่ได้ใช้ประโยชน์ที่ดินมาก่อนที่จะมีกฎกระทรวงนี้ใช้บังคับและจะใช้ประโยชน์ที่ดินเช่นนั้นต่อไป แต่ถ้ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเห็นว่าการใช้ประโยชน์ที่ดินเช่นนั้นต่อไปอาจมีผลกระทบกระเทือนต่อทรัพยากรน้ำ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือถึงเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินให้แก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือระงับการใช้ประโยชน์ที่ดินตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และภายในระยะเวลาที่เห็นสมควรได้ แต่ถ้าการปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวทำให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินนั้นต้องเสียหายหรือขาดประโยชน์ที่เคยได้รับเกินสมควร ให้ผู้นั้นมีสิทธิได้รับค่าทดแทนตามความเป็นธรรมด้วย (ร่างมาตรา ๗๘)

อย่างไรก็ตาม กรณีที่กฎกระทรวงเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวซึ่งออกตามพระราชบัญญัตินี้ขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวง ประกาศ หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นซึ่งออกตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร หรือกฎหมายอื่นที่กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินในบริเวณเดียวกันหรือในเรื่องเดียวกัน ให้เป็นไปตามที่กฎกระทรวงซึ่งออกตามพระราชบัญญัตินี้กำหนด เว้นแต่กรณีกฎกระทรวง ประกาศ หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นซึ่งออกตามกฎหมายดังกล่าวนั้นมีหลักเกณฑ์ที่ไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินการไปตามกฎกระทรวง ประกาศ หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น (ร่างมาตรา ๗๗)

(๓) ข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำ

กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นได้ เพื่อการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำอย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้ กำหนดให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตท้องที่การปกครองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อเพื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวได้ตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น (ร่างมาตรา ๗๙)

(๔) การฟื้นฟูความเสียหายของทรัพยากรน้ำ

กำหนดให้ในกรณีที่เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำ หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบในการดูแลทรัพยากรน้ำนั้น มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ที่ก่อให้เกิดความเสียหายดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อขจัดความเสียหายและทำให้ทรัพยากรน้ำกลับคืนสู่สภาพเดิมหรือสภาพที่ใกล้เคียงกับสภาพเดิมหรือเหมาะสมจะใช้ประโยชน์ภายในระยะเวลาที่กำหนดได้ (ร่างมาตรา ๘๐)

(๕) การป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นต่อทรัพยากรน้ำ

ก. กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอันเป็นลักษณะเป็นการเท ทิ้ง ระบายหรือกระทำการอื่นอย่างหนึ่งอย่างใดให้ปะปนไปในน้ำ หรือลงในที่ดินที่มีผลโดยตรงไปยังแหล่งน้ำสาธารณะ อันอาจเป็นเหตุทำให้เกิดภาวะมลพิษแก่น้ำหรือทำให้น้ำมีสภาพเป็นพิษจนอาจจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพของบุคคลอย่างร้ายแรง (ร่างมาตรา ๘๒)

ข. กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันมีลักษณะเป็นการทำลายหรือเปลี่ยนแปลงทางน้ำ หรือระบบนิเวศ จนเป็นเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของน้ำและก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบนิเวศหรือคุณภาพชีวิตของบุคคล (ร่างมาตรา ๘๓)

๒.๑๒ การควบคุมและตรวจตราทรัพยากรน้ำ (หมวด ๗)

(๑)กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในที่ดินของบุคคลใด เพื่อตรวจตราแหล่งน้ำ สำรวจ หรือเก็บข้อมูลที่จำเป็นในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกได้ (ร่างมาตรา ๘๔)

(๒)กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในที่ดิน อาคาร สถานที่ หรือยานพาหนะของบุคคลใดในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกเพื่อตรวจค้น กัก ยึดหรืออายัดเอกสาร หรือสิ่งใดที่เกี่ยวข้องได้ ในกรณีที่มีหลักฐานอันสมควรเชื่อได้ว่ามีการกระทำผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าว ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการตรวจค้น กัก ยึด หรืออายัดเอกสาร หรือสิ่งใดที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๘๕)

(๓)กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่แสดงบัตรประจำตัวต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง และให้ผู้ที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร (ร่างมาตรา ๘๖)

(๔)กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งให้บุคคลใดกระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อขจัดความเสียหายที่เกิดขึ้นและทำให้กลับคืนสู่สภาพเดิมหรือสภาพที่ใกล้เคียงกับสภาพเดิมภายในระยะเวลาที่กำหนดได้ ในกรณีที่ผู้นั้นได้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ (ร่างมาตรา ๘๗)

ก. เก็บ กักหรือใช้น้ำจนเป็นเหตุที่ก่อให้เกิดหรืออาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือเสียหายเกินสมควรแก่ประโยชน์ของบุคคลอื่นหรือสาธารณะ ในกรณีเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินซึ่งมีน้ำพุเกิดขึ้นหรือมีน้ำไหลผ่านตามธรรมชาติไม่ว่าบนดินหรือใต้ดิน

ข. เท ทิ้ง ระบายหรือกระทำการอื่นอย่างหนึ่งอย่างใดให้ปะปนไปในน้ำ หรือลงในที่ดินที่มีผลโดยตรงไปยังแหล่งน้ำสาธารณะ อันอาจเป็นเหตุทำให้เกิดภาวะมลพิษแก่น้ำหรือทำให้น้ำมีสภาพเป็นพิษ จนอาจจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพของบุคคลอย่างร้ายแรง

ค. ทำลาย หรือเปลี่ยนแปลงทางน้ำ หรือระบบนิเวศ จนเป็นเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของน้ำและก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบนิเวศหรือคุณภาพชีวิตของบุคคล

๒.๑๓ ความรับผิดทางแพ่ง (หมวด ๘)

๒.๑๓.๑ ลักษณะความผิด

(๑) กำหนดให้บุคคลต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ในกรณีที่บุคคลได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อกระทำโดยผิดกฎหมาย จนทำให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำหรือใช้ทรัพยากรน้ำโดยไม่มีสิทธิตามกฎหมาย (ร่างมาตรา ๘๘)

(๒) กำหนดให้ผู้ครอบครองหรือควบคุมวัตถุหรือสิ่งอื่นใดต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในกรณีที่ความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำเกิดจากวัตถุหรือสิ่งอื่นใดที่อาจทำให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรงหรือเป็นพิษอย่างรุนแรง แม้จะมิได้เกิดขึ้นโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อก็ตาม เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายนั้น เกิดจากเหตุสุดวิสัยหรือเป็นการกระทำตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ (ร่างมาตรา ๘๘)

๒.๑๓.๒ ประเภทของค่าสินไหมทดแทน (ร่างมาตรา ๘๘)

(๑) ค่าใช้จ่ายที่รัฐได้จ่ายไปในการกำจัด เคลื่อนย้ายสิ่งที่ก่อให้เกิดความเสียหาย หรือกระทำให้สิ่งนั้นหมดสภาพความเป็นอันตรายหรือความเป็นพิษ ตลอดจนการนำเอาของนั้นมาเก็บ กัก หรือรักษาไว้

(๒) ค่าใช้จ่ายที่รัฐได้จ่ายไปในการทำให้ทรัพยากรน้ำกลับคืนสู่สภาพเดิม

(๓) ค่าใช้จ่ายที่รัฐได้จ่ายไปในการช่วยเหลือบุคคล หรือทรัพย์สินของบุคคลอื่นเนื่องจากความเสียหายนั้น

(๔) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของรัฐในการประเมินความเสียหายและประเมินค่าใช้จ่ายในการเยียวยาผลกระทบต่อทรัพยากรน้ำ สิ่งแวดล้อมและสุขภาพของบุคคล

(๕) ค่าใช้จ่ายที่รัฐได้จ่ายในการดำเนินการเพื่อให้ได้รับค่าสินไหมทดแทนตามกฎหมาย เช่น ค่าใช้จ่ายที่รัฐจ่ายเป็นค่าทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ค่าใช้จ่ายในการรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินคดีในศาล และค่าธรรมเนียมศาล

(๖) มูลค่าของทรัพยากรน้ำที่ต้องเสียหายหรือถูกใช้ไปโดยไม่มีสิทธิตามกฎหมาย

(๗) ค่าเสียหายที่เกิดจากการใช้งบประมาณของรัฐหรือจากแหล่งเงินทุนอื่นเพื่อใช้ในการบำบัดฟื้นฟูและบูรณะความเสียหายของทรัพยากรน้ำให้คืนกลับสู่สภาพเดิม

(๘) ค่าเสียโอกาสในการนำงบประมาณหรือเงินทุนที่ใช้ตาม (๗) ไปลงทุนในโครงการอื่นของรัฐเพื่อสังคมโดยรวม

(๙) ค่าเสียหายต่อเนื่องอื่นๆ อันพึงจะเกิดในอนาคต

๒.๑๓.๓ หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการฟ้องคดีและเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน

(๑) กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ควบคุมดูแลทรัพยากรน้ำในแหล่งน้ำที่เกิดความเสียหายเป็นผู้รับผิดชอบในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน (ร่างมาตรา ๘๘)

(๒) กำหนดให้พนักงานอัยการมีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีในศาลเพื่อเรียก ค่าสินไหมทดแทนหรือดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องสำหรับการที่ทรัพยากรน้ำเสียหายได้ตามที่หน่วยงานของ รัฐที่มีหน้าที่ควบคุมดูแลทรัพยากรน้ำนั้นมีคำขอ (ร่างมาตรา ๘๘)

(๓) กำหนดให้ กนช. สั่งการให้หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบใน การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน ในกรณีแหล่งน้ำที่เกิดความเสียหายอยู่ในความรับผิดชอบของหลายหน่วยงาน (ร่างมาตรา ๘๘)

(๔) กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชนที่เป็นนิติบุคคลซึ่งมีวัตถุประสงค์และดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ การอนุรักษ์หรือการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่มิใช่แสวงหาผลกำไร หรือคณะกรรมการลุ่มน้ำสามารถฟ้องคดีเพื่อเรียกค่าสินไหมทดแทนตามบทบัญญัติมาตรานี้ได้ (ร่างมาตรา ๘๘)

๒.๑๓.๔ การลดจำนวนค่าสินไหมทดแทน

กำหนดให้ผู้ที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำได้รับการลดจำนวนค่าสินไหมทดแทนตามสัดส่วนที่ได้กระทำ ในกรณีที่ผู้นั้นได้กระทำตามคำสั่งของหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบในการดูแลทรัพยากรน้ำ เพื่อให้มีผลเป็นการขจัดหรือบรรเทาความเสียหายและทำให้ทรัพยากรน้ำกลับคืนสู่สภาพเดิมหรือสภาพที่ใกล้เคียงกับสภาพเดิมหรือเหมาะสมจะใช้ประโยชน์ (ร่างมาตรา ๙๐)

๒.๑๔ บทกำหนดโทษ (หมวด ๙)

๒.๑๔.๑ บททั่วไป (ร่างมาตรา ๙๑)

กำหนดให้ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการ หรือการกระทำของบุคคลใด หรือไม่สั่งการ หรือไม่กระทำการอันเป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำของกรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใด ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น ผู้นั้นต้องรับโทษ ตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้นด้วย

๒.๑๔.๒ โทษปรับทางปกครอง

(๑) กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจลงโทษปรับทางปกครองตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ โดยให้คำนึงถึงความร้ายแรงแห่งพฤติกรรมที่กระทำผิด และในกรณีที่เห็นสมควร พนักงานเจ้าหน้าที่อาจมีคำสั่งให้ผู้นั้นดำเนินการใดๆเพื่อแก้ไขให้ถูกต้องหรือเหมาะสมได้ อย่างไรก็ตาม ถ้าผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครองไม่ชำระค่าปรับทางปกครองภายในระยะเวลาที่กำหนดหรือชำระไม่ครบถ้วนถูกต้อง ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๙๒)

(๒) กำหนดให้ชุมชนหรือผู้ใช้น้ำก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำได้รับการยกเว้นโทษหรือลดโทษตามส่วนที่ได้กระทำ ในกรณีที่ชุมชนหรือผู้นั้นได้กระทำตามคำสั่งของหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบในการดูแลทรัพยากรน้ำ เพื่อให้มีผลเป็นการขจัดหรือบรรเทาความเสียหายและทำให้ทรัพยากรน้ำกลับคืนสู่สภาพเดิม หรือสภาพที่ใกล้เคียงกับสภาพเดิม หรือเหมาะสมจะใช้ประโยชน์ (ร่างมาตรา ๙๓)

(๓) กำหนดให้บุคคลที่ฝ่าฝืนคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ในกรณีที่มีการสั่งให้เก็บกักระบายน้ำ หรือเฉลี่ยน้ำ เพื่อประโยชน์สาธารณะในการป้องกันและบรรเทาภาวะวิกฤติ ตามมาตรา ๗๐ (๑) หรือ (๔) ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินสามแสนบาท และปรับอีกวันละไม่เกินสามหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืน (ร่างมาตรา ๙๔)

(๔) กำหนดให้บุคคลที่ฝ่าฝืนโดยการใช้ประโยชน์ที่ดินแตกต่างหรือขัดกับข้อกำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือบุคคลที่ฝ่าฝืนคำสั่งของหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบในการดูแลทรัพยากรน้ำ ในกรณีที่มีคำสั่งเป็นหนังสือให้บุคคลที่ก่อให้เกิดความเสียหายต้องดำเนินการเพื่อขจัดความเสียหายและทำให้ทรัพยากรน้ำกลับคืนสู่สภาพเดิมหรือสภาพที่ใกล้เคียงกับสภาพเดิม หรือเหมาะสมจะใช้ประโยชน์ภายในระยะเวลาที่กำหนดตามมาตรา ๘๐ ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งแสนบาท และปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืน (ร่างมาตรา ๙๕)

(๕) กำหนดให้บุคคลที่ฝ่าฝืนคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่อันเนื่องมาจากการกระทำของบุคคลนั้นที่ทำการเก็บ กักหรือใช้น้ำ จนเป็นเหตุที่ก่อให้เกิดหรืออาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือเสียหายเกินสมควรแก่ประโยชน์ของบุคคลอื่นหรือสาธารณะ ตามมาตรา ๘๗ (๑) และพนักงานเจ้าหน้าที่ได้มีคำสั่งให้บุคคลนั้นกระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อขจัดความเสียหายที่เกิดขึ้นและทำให้กลับคืนสู่สภาพเดิมหรือสภาพที่ใกล้เคียงกับสภาพเดิมภายในระยะเวลาที่กำหนด ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินสองแสนบาท และปรับอีกวันละไม่เกินสองหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืน (ร่างมาตรา ๙๖)

(๖) กำหนดให้บุคคลที่ฝ่าฝืนคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่อันเนื่องมาจากการกระทำของบุคคลนั้นที่ทำการเท ทิ้ง ระบายหรือกระทำการอื่นอย่างหนึ่งอย่างใดให้ปะปนไปในน้ำ หรือลงในที่ดินที่มีผลโดยตรงไปยังแหล่งน้ำสาธารณะ อันอาจเป็นเหตุทำให้เกิดภาวะมลพิษแก่น้ำตามมาตรา ๘๗ (๒) และพนักงานเจ้าหน้าที่ได้มีคำสั่งให้บุคคลนั้นกระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อขจัดความเสียหายที่เกิดขึ้นและทำให้กลับคืนสู่สภาพเดิมหรือสภาพที่ใกล้เคียงกับสภาพเดิมภายในระยะเวลาที่กำหนด ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินห้าแสนบาท และปรับอีกวันละไม่เกินห้าหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืน (ร่างมาตรา ๙๗ (๑))

(๗) กำหนดให้บุคคลที่ฝ่าฝืนคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่อันเนื่องมาจากการกระทำของบุคคลนั้นที่ทำการเท ทิ้ง ระบายหรือกระทำการอื่นอย่างหนึ่งอย่างใดให้ปะปนไปในน้ำ หรือลงในที่ดินที่มีผลโดยตรงไปยังแหล่งน้ำสาธารณะ อันอาจเป็นเหตุทำให้น้ำมีสภาพเป็นพิษจนอาจจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพของบุคคลอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๗ (๒) และพนักงานเจ้าหน้าที่ได้มีคำสั่งให้บุคคลนั้นกระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อขจัดความเสียหายที่เกิดขึ้นและทำให้กลับคืนสู่สภาพเดิม หรือสภาพที่ใกล้เคียงกับสภาพเดิมภายในระยะเวลาที่กำหนด ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งล้านบาท และปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งแสนบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืน(ร่างมาตรา ๙๗ (๒))

(๘) กำหนดให้บุคคลที่ฝ่าฝืนคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่อันเนื่องมาจากการกระทำของบุคคลนั้นที่ทำลาย หรือเปลี่ยนแปลงทางน้ำ หรือระบบนิเวศ จนเป็นเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของน้ำและก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบนิเวศหรือคุณภาพชีวิตของบุคคลตามมาตรา ๘๗ (๓) และพนักงานเจ้าหน้าที่ได้มีคำสั่งให้บุคคลนั้นกระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อขจัดความเสียหายที่เกิดขึ้นและทำให้

กลับคืนสู่สภาพเดิมหรือสภาพที่ใกล้เคียงกับสภาพเดิม ภายในระยะเวลาที่กำหนด ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินห้าแสนบาท และปรับอีกวันละไม่เกินห้าหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืน (ร่างมาตรา ๙๘)

๒.๑๔.๓ โทษทางอาญา

(๑) กำหนดให้บุคคลที่ฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ กล่าวคือ บุคคลที่ได้กระทำการเททิ้ง ระบาย หรือกระทำการอื่นอย่างหนึ่งอย่างใดให้ปะปนไปในน้ำ หรือลงในที่ดินที่มีผลโดยตรงไปยังแหล่งน้ำสาธารณะ จนส่งผลให้ทำให้เกิดกรณีดังต่อไปนี้ (ร่างมาตรา ๙๙)

ก. กรณีที่ทำให้เกิดภาวะมลพิษแก่น้ำ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ข. กรณีที่ทำให้น้ำมีสภาพเป็นพิษจนอาจจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพของบุคคลอย่างร้ายแรง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๒) กำหนดให้บุคคลที่ฝ่าฝืนมาตรา ๘๓ กล่าวคือ กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันมีลักษณะเป็นการทำลาย หรือเปลี่ยนแปลงทางน้ำ หรือระบบนิเวศ จนเป็นเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของน้ำและก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบนิเวศหรือคุณภาพชีวิตของบุคคล ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๑๐๐)

๒.๑๕ บทเฉพาะกาล

(๑) กำหนดให้ในระหว่างที่ยังมิได้มีการกำหนดลุ่มน้ำตามมาตรา ๒๖ หรือยังมิได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการลุ่มน้ำตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ ปฏิบัติหน้าที่ตามเดิมในลุ่มน้ำนั้นไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการลุ่มน้ำตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๐๑)

(๒) กำหนดให้ในระหว่างที่ยังมิได้มีการคัดเลือกผู้แทนคณะกรรมการลุ่มน้ำ จำนวนสิบคน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวนสามคน และผู้แทนองค์กรเอกชนที่มีวัตถุประสงค์ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ การอนุรักษ์หรือการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่มิใช่แสวงหาผลกำไร จำนวนสามคน เพื่อเป็นกรรมการตามมาตรา ๑๒ (๔) ให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะมีการคัดเลือกให้แล้วเสร็จตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๐๒)

(๓) กำหนดให้วาระเริ่มแรก คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติตามระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นผู้กำหนดคุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกกรรมการลุ่มน้ำตามมาตรา ๒๗ (๒) (๓) และ(๔) ได้แก่ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในลุ่มน้ำนั้น จำนวนไม่เกินแปดคน ผู้แทน

องค์กรผู้ใช้น้ำในลุ่มน้ำนั้น จำนวนไม่เกินแปดคน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกินสี่คน รวมทั้งให้ดำเนินการคัดเลือกให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๑๐๓)

(๔) กำหนดให้ในวาระเริ่มแรก คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นผู้กำหนดคุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกกรรมการตามมาตรา ๑๒ (๔) ได้แก่ ผู้แทนคณะกรรมการลุ่มน้ำ จำนวนสิบคน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวนสามคน และผู้แทนองค์กรเอกชนที่มีวัตถุประสงค์ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ การอนุรักษ์หรือการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่มิใช่แสวงหาผลกำไร จำนวนสามคน เพื่อเป็นกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ รวมทั้งให้ดำเนินการคัดเลือกให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๑๐๔)

(๕) กำหนดให้ในระหว่างที่ยังมิได้สำรวจและขึ้นทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำตามมาตรา ๗๓ ให้ใช้บัญชีทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำซึ่งขึ้นทะเบียนไว้ตามมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการขึ้นทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำและมาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำไปพลางก่อน (ร่างมาตรา ๑๐๕)

(๖) กำหนดให้ผู้ใช้น้ำที่เข้าลักษณะของการใช้น้ำประเภทที่สี่หรือประเภทที่ห้าตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี ยื่นคำขอรับใบอนุญาตการใช้น้ำภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ประกาศกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตและการออกใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สี่และประเภทที่ห้าตามพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับแล้ว และเมื่อได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตภายในกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วให้ใช้น้ำต่อไปได้จนกว่าพนักงานเจ้าหน้าที่จะมีคำสั่งไม่อนุญาต (ร่างมาตรา ๑๐๖)

รายงานสำรวจภาคสนาม

Field Report

โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดทำข้อเสนอโครงการ "การพัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุน การวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร" ในพื้นที่จังหวัดลำพูน

หน่วยปฏิบัติการวิจัยระบบการจัดการแหล่งน้ำ

คณะวิศวกรรมศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

15 กุมภาพันธ์ 2559

1. วัตถุประสงค์
   1) เข้าสัมภาษณ์ จังหวัดลำพูน, อบจ.ลำพูน หอการค้าจังหวัด และโครงการชลประทาน
   2) ติดตามดูโครงการภายใต้ ชุดโครงการฯ
2. สถานที่

   จังหวัดลำพูน
3. รายชื่อคณะผู้ออกสนาม
   1) ศ.ดร.อรรถชัย จินตะเวช
   2) รศ.ดร.สุจริต คูณธนกุลวงศ์
   3) นายศักย์ สกุลไทย
   4) นางสาวมาดา บัวทอง
   5) นายธรณินทร์ เป่าสง่า
4. กำหนดการออกสำรวจภาคสนาม (15 กุมภาพันธ์ 2559)

07.00 -09.00 น.	ออกเดินทางจากจังหวัดเชียงใหม่ไปจังหวัดลำพูน
09.00 -10.00 น.	เข้าพบทางผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน -เพื่อแนะนำโครงการฯ และสัมภาษณ์ความคิดเห็น - รวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะต่อการวิจัย
10.10 -11.10 น.	เข้าพบทางหอการค้าจังหวัดลำพูน -เพื่อแนะนำโครงการฯ และสัมภาษณ์ความคิดเห็น - รวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะต่อการวิจัย
10.10 -11.10 น.	เข้าพบทางนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน -เพื่อแนะนำโครงการฯ และสัมภาษณ์ความคิดเห็น - รวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะต่อการวิจัย
10.10 -11.10 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.30 -14.30 น.	เข้าพบทางโครงการชลประทานจังหวัดลำพูน -เพื่อแนะนำโครงการฯ และสัมภาษณ์ความคิดเห็น - รวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะต่อการวิจัย
14.30 -15.15 น.	เข้าพบทางเทศบาลตำบลเหมืองง่า -เพื่อแนะนำโครงการฯ และสัมภาษณ์ความคิดเห็น - รวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะต่อการวิจัย
15.30 -16.15 น.	เข้าพบทางเทศบาลตำบลประตูป่า - เพื่อแนะนำโครงการฯ และสัมภาษณ์ความคิดเห็น - รวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะต่อการวิจัย
16.30 น.	เดินทางกลับจังหวัดเชียงใหม่

5. ผลการสำรวจภาคสนาม

5.1 จังหวัดลำพูน

สถานการณ์น้ำ

น้ำส่วนใหญ่ในจังหวัดลำพูนจะมาจากจากจังหวัดเชียงใหม่ ดังนั้นน้ำในจังหวัดเชียงใหม่จะส่งผลกระทบต่อน้ำในจังหวัดลำพูนโดยตรง ด้านน้ำเพื่อการเกษตรส่วนใหญ่จะได้จากแม่น้ำปิง แม่น้ำทาและแม่น้ำลี้บ้าง แต่แม่น้ำทาและแม่น้ำลี้อยู่ในที่ลาดชันน้ำจึงมาแรงและเร็ว หน้าแล้งจะไม่มีน้ำ ด้านน้ำสาธารณูปโภคได้จากแหล่งน้ำผิวดิน เช่น ลำน้ำปิง แม่ทา แม่กวง และแหล่งน้ำเก็บกักในพื้นที่ ด้านนิคมอุตสาหกรรมจะจัดการเรื่องน้ำกันเอง น้ำอุปโภคในเมืองจะส่งให้กับธุรกิจบริการ โรงแรม และบ้านพัก

การเกษตร

ลำไยเป็นผลผลิตหลักของจังหวัดลำพูน ซึ่งผลผลิตจะถูกล้งควบคุมจากการเจรจาต่อรองกับลูกค้าประเทศจีน มีการกีดกันจากเงื่อนไขของประเทศจีน ทำให้ไม่สามารถทำตลาดได้โดยตรง เกษตรกรส่วนใหญ่จะเป็นรายย่อย มีที่ดินประมาณ 4-5 ไร่/คน นอกฤดูลำไยจะมีการปลูกผัก และมะม่วงบ้าง

การบริหารจัดการ

บริหารผ่านทาง กบจ. ซึ่งจะจัดการประชุมทุกเดือน กลไกการขับเคลื่อนจะเน้นที่เกษตรกรเป็นหลัก มีการพัฒนาเหมืองดีบุกเก่าให้เป็นแหล่งน้ำใช้เพื่อการเกษตร แต่ประชาชนยังต่อต้านเกรงการปนเปื้อนของหินปูน ประชากรในจังหวัดลำพูนมีประมาณ 400,000 คน รายได้เฉลี่ยต่อหัวอยู่ที่ 120,000 บาท/ปี GPP ของจังหวัดเพิ่มขึ้นจากอุตสาหกรรมประมาณ 80% และการเกษตรประมาณ 20%

ปัญหา

มาจากการถ่ายโอนระบบชลประทานให้พื้นที่ ซึ่งพื้นที่ไม่มีงบประมาณในการดูแล และภาษีรายได้จากนิคมอุตสาหกรรมไม่ได้เข้าจังหวัด แต่การพัฒนาสาธารณูปโภคเพื่อนิคมอุตสาหกรรมเป็นหน้าที่ของจังหวัดทำให้งบประมาณไม่สมดุล แผนงานของหน่วยงานต่างๆ ไม่ได้ประสานเข้าจังหวัดเพื่อช่วยการตัดสินใจ มีเพียงแจ้งเพื่อรับทราบทำให้จังหวัดไม่สามารถปรับแผนหรือใช้ประโยชน์จากโครงการที่จะเกิดขึ้นได้

แนวทางการแก้ไข

มีการพัฒนาและจัดตั้งสหกรณ์ลำไย และโครงการเกษตรกรแปลงใหญ่ ให้เกษตรกรได้รวมตัวกันเพิ่มความเข้มแข็งในการต่อรองราคาวัตถุดิบและปัจจัยการผลิต เพื่อลดต้นทุนการผลิต ทางด้านภาครัฐได้สนับสนุนให้ทำโครงการแก้มลิงผลผลิต โดยจัดซื้อห้องเย็นให้เพื่อยืดอายุผลผลิต แต่ให้เกษตรการบริหารจัดการกันเอง และควรมีเวทีทำงานร่วมกันระหว่าง พื้นที่-จังหวัด และกลุ่มจังหวัด

5.2 หอการค้าจังหวัดลำพูน

สถานการณ์น้ำ

นิคมอุตสาหกรรมกำลังพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในอนาคตอาจไม่มีน้ำเพียงพอต่อนิคมอุตสาหกรรม

การเติบโตของจังหวัด

การขยายตัวของเมืองมาจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรม ด้านการเกษตรคงที่ เนื่องจากเกษตรกรไม่ค่อยปรับตัวยังคงธรรมเนียมการเพาะปลูกเดิมๆ แนวโน้มลำไย น่าจะเกิดอุปสรรคจาก ประสิทธิภาพการผลิตที่ผลิตได้ 780 กิโลกรัม/ไร่ ในขณะที่ จันทบุรีผลิตได้ 2,100 กิโลกรัม/ไร่ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยภายนอกอื่นๆ เช่น ลิ้นจี่ ที่มีราคาถูกกว่าเป็นผลผลิตที่ใช้แทนลำไยเมื่อมีราคาสูงขึ้น ผู้บริโภคมีตัวเลือกมากขึ้น และแรงงานภาคเกษตรลดลง เพราะแรงงานย้ายไปนิคม ซึ่งปัจจุบันนิคมอุตสาหกรรมรับคนจากทุกพื้นที่เข้ามาในจังหวัด

การปรับตัว

การรับรู้การเปลี่ยนแปลง 5 ระดับ 1) นำการเปลี่ยนแปลง 2) มองเห็นและปรับตัว 3) ตามการเปลี่ยนแปลง 4) ต่อต้านการเปลี่ยนแปลง และ 5) ไม่รู้การเปลี่ยนแปลง ซึ่งเกษตรกรลำพูนอยู่ในกลุ่ม 4 และ 5 ซึ่งทำให้ไม่สามารถปรับตัวตามได้ทัน ไม่สามารถแข่งขันกับเกษตรกรที่อื่นได้ และควรปรับปรุงต้นทุนทางการผลิตให้ถูกลง โดยดูจากตัวอย่างพื้นที่ที่ประสบผลสำเร็จ เช่น จังหวัดจันทบุรี

ปรับเปลี่ยนทัศนคติ

ส่งเสริมการค้า เกษตรกรควรผันตัวเป็นเจ้าของตลาดมากกว่าเป็นแค่ผู้ผลิตเพราะจังหวัดลำพูนนั้นขึ้นชื่อเรื่องลำไยเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว พิจารณาการผลิตตามตลาด เช่น การแปรรูป การพัฒนาผลิตภัณฑ์ ในรูปแบบค้าปลีกให้มากขึ้น เพราะการจำหน่ายปริมาณมากอย่างเดียวทำให้เกิดการจำกัดของช่องทางการตลาด

<u>อุปสรรค</u>

เกษตรกรเก่งแต่การต่อรองแต่ไม่เก่งเรื่องการปรับตัว และหน่วยงานราชการทำงานเชิงรับ จากตัวอย่างที่ประชุม กรอ. เสนอให้พาณิชย์จังหวัด ควรดูแลเรื่องผลผลิต และผลผลิตล่วงหน้ากับตลาด โดยเฉพาะการพัฒนาช่องทางการขาย แต่ไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร

5.3 อบจ.ลำพูน

ปัญหาเรื่องน้ำ ปัญหาขาดแคลนน้ำ เนื่องจากความต้องการใช้น้ำในจังหวัดมีมาก ทั้งทางด้านเกษตร อุตสาหกรรม อุปโภค-บริโภค และด้านบริการต่างๆ ทำให้มีไม่เพียงพอต่อการจำหน่ายในแต่ละพื้นที่ ทำให้ต้องมีการขุดเจาะเพื่อนำน้ำบาดาลมาใช้ และมีปัญหาในเรื่องการบริหารจัดการน้ำในแต่ละพื้นที่เนื่องจากสภาพภูมิประเทศของลำพูน อบจ.จะเข้าลงแก้ปัญหาในพื้นที่ได้ต้องมีหนังสือจากจังหวัดก่อน จึงจะลงพื้นที่ได้

อบจ.ตอนนี้ที่ทำอยู่ตอนนี้คือ เจาะน้ำบาดาล แต่ต้องเจาะในที่สาธารณะเท่านั้น ที่เจาะก็เพื่อหาแหล่งน้ำในการอุปโภค-บริโภคให้ประชาชนชาวสวนประมาณ 20 % ในการทำนา และซื้อที่สูบน้ำให้กับชาวสวนในการสูบน้ำปิงย้อนขึ้นไปที่สูง

เรื่องคุณภาพน้ำแม่กวง ต้องมีน้ำเข้ามาเติม

การบูรณาการจังหวัด อบจ.มีความพร้อมในการทำแผนพัฒนาทดลองโครงการ หากเราตัดสินใจแต่ติดอยู่ที่กระทรวงมหาดไทย

ด้านเกษตร >> ภาคเกษตรหลักเป็นอู่ข้าวอู่น้ำของลำพูน (ต.หนองช้างคืน, ต.ริมปิง, ต.เหมืองง่า และต.อุโมงค์) ต้องรอน้ำจากชลประทานแม่น้ำปิง หากไม่พอก็ต้องขุดน้ำบาดาลมาใช้เอง

เริ่มส่งเสริมให้มีการปลูกกาแฟ สายพันธุ์อาราบิก้า ในที่นี้ก็ต้องขึ้นอยู่กับลักษณะพื้นที่เหมาะสมในการปลูก ปลูกบนดอย ที่บ้านโฮ่ง ปลูกที่ความสูง 800-900 เมตร มีพื้นที่ปลูกประมาณ 1000 กว่าไร่ แต่ปลูกประมาณ 10% ของโครงการหลวงนำมาส่งเสริมอาชีพให้กับชาวเขา

อบจ.ร่วมงานกับสวนพฤษศาสตร์ เพื่อยกระดับคุณภาพ ในการขึ้นทะเบียน GI สินค้าสิ่งบ่งชี้เรื่องของลำไยกับมะม่วง ในส่วนของมะม่วงแถวบ้านโฮ่งปลูกกันเยอะพันธุ์เขียวมรกต ส่วนของลำไยแนวนโยบายจะไม่เน้นขายอบ แต่จะเน้นขายสด โดยจะพัฒนาพันธุ์พื้นเมืองที่มี

ลักษณะเฉพาะคือ พันธุ์เบี้ยวเขียว ส่วนเรื่องของสินค้าแปรรูป คือ ลำไยสีทอง จะขึ้นทะเบียน GI เพื่อกำหนดคุณสมบัติของการทำลำไยสีทอง ผู้ผลิตที่ปลูกก็ต้องให้ผ่าน อย. และมีการจัดตั้งธนาคารลำไย ที่ต.หนองช้างคืน

ด้านนิคมอุตสาหกรรม >> ก็ขาดแคลนน้ำเช่นเดียวกัน ต้องทำการขุดเจาะน้ำบาดาลรอให้น้ำกวงซึมลงใต้ดิน

มีแนวคิดของเอกชน ทำบึงใหญ่สำรองน้ำขายให้กับนิคม แต่นิคมยังไม่ซื้อ

แผนการพัฒนาให้ลำพูนเป็นจังหวัดต้นแบบ : มันทำได้ แต่ห้วงระยะเวลาจะต้องไปพร้อมกัน และงบของพัฒนาจังหวัดไม่ให้ท้องถิ่น การจะบูรณาการกันได้ต้องหาตัวเชื่อมเพื่อให้มันเกิดขึ้น จุดประสงค์ก็เพื่อให้จังหวัดสามารถที่จะปกครองตัวเองได้ตามแผนพัฒนาโครงการ

ผลของ GPP จังหวัด >> รายได้จากภาคเกษตรเพิ่มขึ้นจากลำไย และมะม่วง แต่กาแฟยังส่งผลต่อ GPP จังหวัดน้อยอยู่

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นให้ทุกท้องถิ่นทำการสำรวจข้อมูลด้านการเกษตรและแหล่งน้ำ ทำเป็นฐานข้อมูลรายครัวเรือน จะเก็บข้อมูลเสร็จประมาณเดือนมีนาคมนี้ และปีหน้าจะทำให้ข้อมูลเกษตรและแหล่งน้ำจะตรงกันพอดี

อบจ.มีระบบฐานข้อมูล satellite ที่ทำร่วมกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ใช้แผนที่เหมือนกันในการ plot จุดของแหล่งน้ำ เพื่อดูว่าที่ไหนมีจุดบอดตรงไหน

5.4 โครงการชลประทาน

พื้นที่ชลประทานในจังหวัดลำพูนมีประมาณ 90,000 ไร่ ส่วนใหญ่จะเป็นสวนลำไย ปัจจุบันชลประทานเน้นพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก ปัญหาที่พบ คือ หน้าที่ทับซ้อนกันระหว่างหน่วยงาน ชลประทาน – ทสจ. – โยธาจังหวัด

GPP พ.ร.บ.เรื่องของการจัดสรรงบประมาณเชิงพื้นที่ กระทรวงมหาดไทยเป็นคนดำเนินการในการจัดระเบียบเรื่องของแผนจังหวัด

โดยทำเป็นโครงการทดลอง 3 ปี 5 จังหวัด เพื่อดูว่าเมื่อกฎหมายออกมาแล้ว จะต้องดำเนินการยังไงให้เกิดมรรคผล จุดประสงค์เพื่อให้เกิดการบูรณาการให้เป็นจริงมากขึ้น

เรื่องงบประมาณโครงการ เมื่อจัดเป็นชุดโครงการแล้ว คุณจะต้องทำให้ GPP ของจังหวัดเพิ่มขึ้น หรือเก็บภาษีเพิ่มขึ้นให้ได้

เรื่องภัยแล้ง >> กรมชลเป็นคณะกรรมการแก้ปัญหาภัยแล้งจังหวัด สามารถให้ข้อมูลต่างๆ ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ในที่ประชุม

การพัฒนาแหล่งน้ำ >> ต้องพิจารณาว่าพัฒนาแหล่งน้ำมาเพื่ออะไร

ภาพรวมแหล่งน้ำของจังหวัด >> ตอนนี้แย่มากแหล่งน้ำต้นทุนมีประมาณ 20% แยกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นอ่างที่กรมชลควบคุมได้ และส่วนที่มาจากเชียงใหม่

มี 4 อ่าง มีฝาย 5 ฝาย แต่มีน้ำอยู่ 2 ฝาย และตอนนี้มีแม่น้ำปิงเส้นใหญ่เหลือน้ำอยู่เส้นเดียว แม่น้ำสายอื่นก็แห้งหมด

ในอ่าง 4 อ่าง มีน้ำรวมกันอยู่ประมาณ 19 % ในที่มีอยู่นี้ไม่สามารถทำอะไรได้ แต่ในพื้นที่ก็ไม่ได้ขาดแคลนน้ำ เพราะคำว่าขาดแคลนน้ำของกรมชลจะอยู่ในช่วงฤดูฝน ถ้าไม่มีน้ำส่งให้

ชาวนาก็ทำนาไม่ได้ ในส่วนของฤดูแล้ง เป็นส่วนของการเพิ่มพูนรายได้ถ้ากรมชลมีน้ำ ก็ให้ชาวนาชาวไร่มาคุยกับกรมชล กรมชลก็จะส่งน้ำให้ ในเขตพื้นที่ชลประทาน กรมชลก็มีข้อตกลงว่าถ้าไม่มีน้ำ ก็ห้ามปลูกพืชนะ หากจะทำก็ต้องไปหาน้ำเอง

ปี 2557 มีน้ำต่ำสุดในรอบ 30 ปี ในส่วนปี 2558 มีน้ำครึ่งนึง น้ำในรอบสุดท้ายมี 20 % สุดท้ายหล่อเลี้ยง 2 จังหวัด และถ้าหลังพฤษภาคมไม่มีน้ำ ปี 2560 ก็จะไม่มีน้ำ

เรื่องของน้ำในพื้นที่เขตชลประทาน กรามชลสามารถแก้ไขปัญหาได้ ส่วนน้ำนอกพื้นที่ต้องให้ท้องถิ่นเป็นคนจัดการ

5.5 เทศบาลตำบลเหมืองง่า

การจัดสรรงบประมาณในพื้นที่ ให้คณะกรรมการกม.หมู่บ้านจัดทำแผนหมู่บ้านช่วงเดือน ก.พ. และช่วงเดือน มี.ค. ทำการประชาคมจัดทำแผนพัฒนาตำบล เทศบาลให้ส่งประชาคมใหญ่ในแต่ละหมู่บ้านเพื่อที่เทศบาลจะได้จัดทำแผนพัฒนา 3 ปี

ในการนำเข้าสู่ระบบเทศบัญญัติประจำปีงบประมาณปี 60

ปัญหาของต.เหมืองง่า คือ ไม่มีที่ทิ้งขยะ อยากให้อบจ.เข้ามาเป็นพี่เลี้ยงให้ท้องถิ่น

ปัญหาเรื่องน้ำ >> โดยปกติไม่ค่อยแล้ง แต่ช่วงนี้เกิดปัญหาน้ำในคลองแห้ง เนื่องจากน้ำไม่เข้ามาที่รับน้ำจากชลประทานแม่ปิง เขื่อนแม่งัด เพราะ ในต.เหมืองง่าไม่มีแหล่งน้ำ

ปัญหาเรื่องเกษตร >> น่าเป็นห่วงเพราะลำไยในช่วงนี้ต้องมีการให้น้ำ เกษตรกรต้องทำการเจาะบ่อบาดาล บ่อน้ำตื้น น้ำลึก ก็ทำให้เกิดปัญหาน้ำขาดแคลนในภาคเกษตร

จากการทำประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนา เสนอให้เจาะน้ำบาดาลใกล้คลองเพื่อสูบน้ำใต้ดินออกมาสู่คลองเพื่อให้เกษตรกรได้ใช้น้ำ ปัญหาที่ตามมาคือในส่วนของงบประมาณ

โครงการลำไยประจำถิ่นและโครงการเมล็ดข้าวพันธุ์ดีตำบลเหมืองง่าไม่ได้อยู่ในโครงการ เพราะอยู่แถบชานเมือง

รายได้หลักของเทศบาลคือ เก็บภาษีโรงเรือน ภาษีที่ดิน และได้รับงบอุดหนุนจากภาครัฐ

รายได้ของประชากรคือ ทำการเกษตร (ลำไย ผักสวนครัว) และมีไปทำการนิคมบ้าง

การช่วยลดความจนของประชาชนในพื้นที่ ส่งเสริมอาชีพให้มีรายได้

การเพิ่ม KPI ว่ามีผลต่อรายได้ประชากรอย่างไร >> เพิ่มได้แต่ในส่วนของการคำนวณต้องหาวิธีช่วยกัน เอาข้อมูลรายได้ประชากรจาก จปฐ.

จากข้อมูลเดิมเทียบกับปีนี้ ส่วน kpi จะตกเพราะ เศรษฐกิจไม่ดี รายได้ประชากรต่ำ ไม่เข้าเกณฑ์รายหัว 30,000 บาทต่อคนต่อครัวเรือนต่อปี ต้องหาวิธียกระดับให้กับชุมชน

การส่งเสริมอาชีพในแต่ละตำบลขึ้นอยู่กับการบริหาร ภาวะในพื้นที่ว่าจะส่งเสริมอะไร

ต.เหมืองง่าอาศัยงบจากกรมส่งเสริมปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ได้รับงบจากอบจ.และจังหวัด

การประปายังไม่ครบทุกหมู่บ้าน เนื่องจากจำนวนประชากรและครัวเรือนเยอะขึ้น

เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุน่าจะส่งเสริมให้เป็นส่งเสริมทั่วไป มากกว่าการส่งเสริมเฉพาะกิจ

แนวทางการเพิ่มรายได้ของเทศบาล มีการขอความร่วมมือกับประชาชนในการเข้าร่วมในระบบการจัดเก็บภาษี

ต.หนองช้างคืน ต.ประตูป่า ตเหมืองง่า ต.ริมปิง และต.อุโมงค์ ใช้สายน้ำเดียวกัน ต้องมีการร่วมมือในการทำโครงการร่วมกันเกี่ยวกับเรื่องน้ำและขยะ

5.6 เทศบาลตำบลประตูป่า

สถานการณ์น้ำในพื้นที่

ฤดูฝน น้ำจากเส้นลำน้ำแยกชลประทานแม่น้ำปิง หลากท่วมในพื้นที่ลุ่ม หมู่ 1, 2, 3 และ 6 ฤดูแล้ง ขาดน้ำในพื้นที่เดียวกับพื้นที่น้ำท่วม ประกอบกับการเปิด-ปิดจัดสรรน้ำจากชลประทาน ซึ่งอยู่ในพื้นที่ชลประทานมากกว่า 50 %

ด้านอุปโภค-บริโภค

มีระบบประปาหมู่บ้าน ระบบน้ำบาดาล ในปี 2560 กรมทรัพยากรน้ำบาดาลจะพัฒนาระบบประปา ให้ หมู่ 1, 9 และกรมทรัพยากรธรณีพัฒนาให้ หมู่ 5, 8

ด้านการเกษตร

ส่วนใหญ่ชาวบ้านทำสวนลำไย และเกษตรผสมผสานในหมู่ 1, 6, 5 ส่วนหมู่บ้านที่เหลือทำสวนลำไยอย่างเดียว โดยหมู่บ้านที่ทำลำไยอย่างเดียว มีการจัดตั้งกลุ่มสหกรณ์การเกษตรเพื่อดูแลผลผลิตและตลาด มีการพัฒนาโครงการระบบน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร พื้นที่ 60 ไร่ จากกรมน้ำบาดาล ทั้งนี้ต้องประสานไฟฟ้ากับทางการไฟฟ้าซึ่งงบประมาณขยายเขตไฟฟ้ามาจากกลุ่มเกษตรกร

การปรับตัวด้านเกษตรกรรม

มีการตั้งกลุ่มสหกรณ์ รับซื้อ-แปรรูปลำไย กระเทียมดอง กล้วยตากพลังแสงอาทิตย์ มีการพัฒนาความรู้ของกลุ่มเกษตรกร โดยสหกรณ์ให้การสนับสนุน สหกรณ์รับซื้อและทำตลาดให้ตลอดทั้งปี

แผนพัฒนาทรัพยากรน้ำ

ขุดลอก เส้นลำน้ำแยกชลประทานเพื่อการระบาย และเป็นแหล่งน้ำในหน้าแล้ง ปัจจุบันขาดงบประมาณ กำลังขอการสนับสนุนงบประมาณจาก อบจ./จังหวัด ถ้าหากมีงบประมาณเพียงพอจะสร้างอุโมงค์ผันน้ำแม่น้ำปิง พื้นที่รับประโยชน์เดิมเพื่อการผลิตลำไย โดยอุโมงค์ผันน้ำดูตัวอย่างจาก ตำบลแม่ริม

ภาคผนวก

ภาพประกอบการสำรวจภาคสนาม

วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2559

ภาพที่ 1 : ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน

ภาพที่ 2 : กลุ่มงานยุทธศาสตร์จังหวัดลำพูน

ภาพที่ 3 : ประธานหอการค้าจังหวัดลำพูน

ภาพที่ 4 : นายก อบจ.ลำพูน

ภาพที่ 5 : โครงการชลประทานลำพูน

ภาพที่ 6 : อบต.เหมืองง่า

ภาพที่ 7 : รองนายก อบต.ประตูป่า

ภาพที่ 8 : งานโยธา อบต.ประตูป่า

รายงานสำรวจภาคสนาม

Field Report

โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดทำข้อเสนอโครงการ "การพัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุน การวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร" ในพื้นที่จังหวัดนครพนม

หน่วยปฏิบัติการวิจัยระบบการจัดการแหล่งน้ำ

คณะวิศวกรรมศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1 มีนาคม 2559

1. วัตถุประสงค์
   1) เข้าสัมภาษณ์ จังหวัดนครพนม, อบจ.นครพนม หอการค้าจังหวัด และโครงการชลประทาน
   2) ติดตามดูโครงการภายใต้ ชุดโครงการฯ
2. สถานที่
   จังหวัดนครพนม
3. รายชื่อคณะผู้ออกสนาม
   1) รศ.ดร.สุจริต คูณธนกุลวงศ์
   2) รศ.ไพรัช ตระการศิรินนท์
   3) นายศักย์ สกุลไทย
   4) นางสาวมาดา บัวทอง
   5) นายธรณินทร์ เป่าสง่า
4. กำหนดการออกสำรวจภาคสนาม (1 มีนาคม 2559)

10.00 - 10.45 น.	เข้าพบทางผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม เพื่อแนะนำโครงการฯ -และสัมภาษณ์ความคิดเห็น - รวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะต่อการวิจัย
- 10.50 11.35 น.	เข้าพบทางนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครพนม เพื่อแนะนำโครงการฯ และสัมภาษณ์ความคิดเห็น - รวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะต่อการวิจัย -
11.45 - .น 12.20	เข้าพบทางหอการค้าจังหวัดนครพนม เพื่อแนะนำโครงการฯ และสัมภาษณ์ความคิดเห็น - รวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะต่อการวิจัย -
12.20 - .น 13.00	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 - .น 13.45	เข้าพบสำนักงานเกษตรจังหวัดนครพนม เพื่อแนะนำโครงการฯ และสัมภาษณ์ความคิดเห็น - -รวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะต่อการวิจัย
13.55 14.55 -น.	เข้าพบทางโครงการชลประทานจังหวัดนครพนม เพื่อแนะนำโครงการฯ และสัมภาษณ์ความคิดเห็น - รวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะต่อการวิจัย -
15.00 15.30 -น.	เข้าพบทางองค์การบริหารส่วนตำบลหนองญาติ เพื่อแนะนำโครงการฯ -และสัมภาษณ์ความคิดเห็น รวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะต่อการวิจัย -
15.45 16.30 -น.	เข้าพบทางองค์การบริหารส่วนตำบลนาราชควาย เพื่อแนะนำโครงการฯ และสัมภาษณ์ความคิดเห็น - รวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะต่อการวิจัย -

5. ผลการสำรวจภาคสนาม

5.1 จังหวัดนครพนม

สถานการณ์

เน้นการท่องเที่ยวและประตูเศรษฐกิจ โดยวิสัยทัศน์เมืองเก่าสู่เมืองน่าอยู่ จุดขายการท่องเที่ยวเน้น 3 ที่สุด คือ พระธาตุพนม, สะพานมิตรภาพแห่งที่ 3 และทิวทัศน์ริมฝั่งโขง โดยกิจกรรมการปั่นจักรยานริมฝั่งโขงที่มีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในจังหวัด โดยโยธาธิการจังหวัดเป็นแกนกลางและสนับสนุน ร่วมกับหน่วยงานอื่นและภาคเอกชน ด้านเศรษฐกิจและการลงทุนมาจากกลุ่มทุนภายนอกจากการมีนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดน “เขตเศรษฐกิจพิเศษ” เช่น เจริญโภคภัณฑ์ ได้ซื้อโรงแรมอันดับ 1 และ 2 ของจังหวัด และเครือไทยเบฟเวอเรจ ได้มาติดต่อหาซื้อพื้นที่ตั้งนิคมแปรรูปโรงงานน้ำตาล เป็นต้น

การเกษตร

เมื่อดูแรงผลักภาคเกษตรที่เป็นประชากร 2 ใน 3 ของจังหวัดแต่ผลิตเม็ดเงินเพียง 1 ใน 3 ของจังหวัด ทางจังหวัดพยายามผลักดัน เกษตรโซนนิ่งและเกษตรอินทรีย์ตามนโยบายรัฐ โดยให้สำนักงานเกษตรจังหวัดเป็นแกนกลาง แต่สภาพการผลิตข้าวในจังหวัดเป็นประเภทนาปี เนื่องจากการขาดแหล่งน้ำน้ำที่เป็นปัจจัยการผลิต โดยการมุ่งเน้นปรับปรุงการเพาะปลูกลดการใช้สารเคมีเพราะส่งผลต่อสุขภาพเกษตรกร นอกจากนี้สภาพแรงงานภาคเกษตรมีการจ้างงานแรงงานต่างด้าวซึ่งปัจจุบันมีต้นทุนสูง ผลผลิตข้าวหอมมะลิของพื้นที่เป็นที่นิยมและมีชื่อเสียงระดับประเทศแต่ยังขาดการส่งเสริมสร้างชื่อเป็นของจังหวัด

การบริหารจัดการ

จากการเติบโตจากนโยบายภายนอก จังหวัดได้ให้โยธาฯ ทำการปรับปรุงผังเมืองเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง ด้านการทำงานระหว่างหน่วยงานของจังหวัดและกับทางอบจ. เป็นไปด้วยดี ขาดเพียงการบูรณาการที่ยังไม่สมบูรณ์ยังต้องการการประสานแผนเพื่อให้เป็นเนื้องานร่วมกัน ลดความซ้ำซ้อนในการบริหารปกครอง โดยอาศัย กบจ.เป็นคณะทำงานด้านยุทธศาสตร์

ด้านทรัพยากรน้ำ

เพื่อพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่กำลังดำเนินโครงการชลประทานขนาดเล็กในลักษณะบ่อขนมครกกระจายในพื้นที่ โดยให้ชลประทานเป็นแกนกลาง, ปกครอง,เกษตร, ทหาร, ทรัพยากรน้ำทำงานร่วมกัน

ด้านสารสนเทศ

มีความต้องการด้านสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ เช่น แผนที่เสี่ยงภัยด้านต่างๆ

5.2 หอการค้าจังหวัดนครพนม

สถานการณ์

มีตัวแปร 3 ด้านในการพัฒนาจังหวัด คือ การลงทุนภายนอก, นโยบายรัฐ และโครงสร้างการผลิตของจังหวัด โดยขอพูดถึงทุนภายนอกได้เข้ามาในจังหวัด เจริญโภคภัณฑ์เข้าซื้อโรงแรมในจังหวัด, ไทยเบฟเวอเรจเตรียมซื้อที่ทำอุตสาหกรรม, SCG ตั้งโรงงานในฝั่งลาว กำลังผลิต 3 ล้านตัน รถบรรทุกต้องวิ่งเข้าออก 3 แสนเที่ยว ส่วนนโยบายรัฐ ตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ แต่ปัจจุบันยังไม่มีทางรถไฟเชื่อมมานครพนมโดยตรง มีเพียวโครงการ เชื่อม อุบลราชธานี-มุกดาหาร มาเชื่อมกับนครพนม แต่โครงสร้างการผลิตของจังหวัดยังไม่สอดรับ เช่น เรื่องแรงงาน มหาวิทยาลัยนครพนมผลิตครู 7,000 คน ซึ่งไม่ตอบตลาดแรงงานที่จะเกิดขึ้นในจังหวัด ส่งเสริมการส่งออกข้าวหอมมะลิ แต่กำลังผลิตไม่พอจะส่งออกในปริมาณมากๆ เป็นต้น ทั้งนี้ควรเริ่มเน้นการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเห็นถึงความเปลี่ยนแปลงนี้ เข้าใจถึงมุมมองที่ภายนอกมองนครพนมเป็นศูนย์การการส่งออก ซึ่งในปีที่ผ่านมามียอดการส่งออกการค้าชายแดนถึง 1 แสนล้านบาทจากยอดรวมทั้งประเทศ 3 แสนล้านบาท หากไม่ส่งเสริมอะไรนครพนมจะไม่ได้ประโยชน์จากความได้เปรียบนี้เลย ควรส่งเสริมการผลิตเพื่อตอบต่อตลาดที่เกิดขึ้นนี้

การเกษตร

ข้าวส่วนใหญ่ผลิตบริเวณติดลำน้ำโขง, น้ำก่ำ, ศรีสงคราม โดยข้าวหอมมะลิผลิตได้เพียง 350 กิโลกรัมต่อไร่ ส่วนหนึ่งชาวบ้านไม่อยากทำแม้มีที่นา 100 ไร่ก็ทำเพียง 20 ไร่ เนื่องจากไม่มีแรงจูงใจในการผลิต บางส่วนเปลี่ยนไปปลูกยางพาราแต่ก็เริ่มมีปัญหา

ปัญหา

การเติบโตของจังหวัดประชากร 7 แสนคนแต่อยู่จริงเพียง 3 แสนคนที่เหลือไปทำงานนอกพื้นที่ แต่กำลังมีคนภายนอกเข้ามาในพื้นที่ทั้งจากการท่องเที่ยวและการค้าขาย อาจทำให้โครงสร้างและสาธารณูปโภคไม่เพียงพอ ปัจจุบันโรงแรมกำลังเพิ่มขึ้น 60-80 หน่วย ซึ่งอาจไม่เพียงพอ

5.3 อบจ.นครพนม

การบริหารจัดการ

งานด้านน้ำส่วนใหญ่เป็นการขุดลอก ระบบลำคลอง เช่น คลอง, ห้วย, ฝาย และแหล่งน้ำ โดยอาศัยการออกประชาคมราย อบต.ในการรวบรวมความต้องการ โดยการทำงานมีการบูรณาการร่วมกันกับยุทธศาสตร์จังหวัดและนโยบายรัฐบาล ปัญหาที่พบในการบริหารงานของอบจ.คือ การออกข้อบัญญัติไม่สามารถบังคับใช้ได้อย่างจริงจัง และการที่จังหวัดกับอบจ.มีพื้นที่ทับซ้อนกัน เกิดปัญหาการใช้งบประมาณทั้งนี้บ่อยครั้งทางจังหวัดของให้อบจ.ใช้งบประมารแต่เป็นเรื่องที่ขัดกับระเบียบหรือหมวดเบิกจ่ายการใช้เงินงบประมาณทำให้เกิดปัญหาบ่อยครั้ง

การเกษตร

ป่าไม้มีการบุกรุกทำนาทำไร่ มีการปลูกข้าวหอมมะลิในช่วงนาปี และข้าวอื่นในช่วงนาปรัง จากบปัญหาภัยแล้งและการขาดแหล่งน้ำทำให้มีการส่งเสริมการปลูก กล้วย, เมลอน (เป็นเกษตรปราณีต) การส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน เนื่องจากปุ๋ยเคมีกระสอบละ 700-800 บาท แต่ปุ๋ยอินทรีย์กระสอบละ 300 บาท

ด้านสารสนเทศ

ต้องการการสนับสนุนด้านสารสนเทศ

5.4 สำนักงานเกษตรจังหวัดนครพนม

การเกษตร

ข้าวหอมมะลิ 8 แสนไร่ ผลิตได้ 430 กิโลกรัมต่อไร่, ข้าวเหนียว 6 แสนไร่ ผลิตได้ 450 กิโลกรัมต่อไร่ ส่วนใหญ่เน้นการบริโภคในจังหวัดและที่เหลือจึงส่งออก โดยเป็นพื้นที่ชลประทาน 5,000 ไร่ และแหล่งน้ำอื่นอีก 40,000 ไร่ นอกนั้นเป็นเกษตรน้ำฝน ข้าวที่ผลิตในนครพนมเป็นข้าวเปอร์เซนต์ดี 40-70 กรัมต่อ 100 กรัม (ปริมาณเมล็ดไม่หัก) ข้าวนาปีเป็นข้าวหอมมะลิ ส่วนข้าวนาปรังเป็นข้าวเหนียว/ข้าวชัยนาท/ปลูกผัก/พืชปราณีต มียางพารา 4-5 แสนไร่ซึ่งปัญหาชาวบ้านอยากทำนาสองรอบแต่ขาดแหล่งน้ำ ด้านการตลาดขาดผู้นำด้านเกษตรคุณภาพ ชาวนามีที่นาเฉลี่ย 15 ไร่ต่อครอบครัว มีนาเช่าบางส่วนแต่เป็นการแบ่งผลผลิตไม่ใช่การเช่าทำ

ด้ารการส่งเสริม

กำลังส่งเสริมศักยภาพองค์กรเกษตรกร, ด้านปัจจัยการผลิต จากเคมีเป็นอินทรีย์, การลดภาระหนี้กับ ธกส. และเกษตรแปลงใหญ่ โดยเกษตรแปลงใหญ่ มุ่งเน้นที่ การวิเคราะห์กายภาพและคุณภาพการผลิต, รวมกันเพื่อต่อรองราคาปัจจัยการผลิต, ตรวจคุณภาพดิน, การสนับสนุนความรู้และปัจจัยการผลิต มีการส่งเสริม “แผนข้าวครบวงจร” สำหรับ ข้าวขาว, ข้าวหอมมะลิ และข้าวอินทรีย์

5.5 อบต.นาราชควาย

สถานการณ์น้ำในพื้นที่

อบต.มีรายได้ประมาณ 20 ล้านบาท งบประมาณพัฒนา 3 ล้านบาท เกษตรกรในพื้นที่ทำนาปี (เกษตรน้ำฝน) เนื่องจากไม่มีแหล่งน้ำขนาดใหญ่ ช่วงนาปรังไปรับจ้าง กำลังมีโครงการชลประทานพัฒนาแหล่งน้ำขนาด 10 ไร่ ผลิตข้าว 100 % ของพื้นที่การเกษตรเป็น ข้าวหอมมะลิ, กข16 และอื่นๆ มีการใช้เครื่องจักรการเกษตรทำให้ต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตนาปีที่ได้ก็ไม่ค่อยดี เพราะไม่มีแหล่งน้ำสำรอง มีการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนทำปุ๋ยชีวภาพ ในพื้นที่มีโรงสีแต่ชาวนาไม่มีการรวมตัวเป็นกลุ่มใหญ่เว้นที่หมู่ 10 ส่วนหนึ่งที่พื้นที่ทำนาเป็นบล็อคเล็กๆ เนื่องจากพื้นที่ต่างระดับและน้ำไม่พอหล่อเลี้ยงพื้นที่ใหญ่ได้ กำลังจะพัฒนาพื้นที่สาธารณะให้เป็นแหล่งน้ำและระบบสูบน้ำ เพื่อเพิ่มผลผลิตการเกษตร ประปาหมู่บ้านมีทั้งแบบน้ำผิวดินและใต้ดิน เป็นระบบกรองอย่างเดียว มาตรฐานกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ค่าน้ำประปาลูกบาศก์เมตรละ 7-8 บาท ปีนี้น้ำใต้ดินน้อยทให้ต้องวิ่งรถน้ำส่งน้ำให้ระบบประปา นอกจากนี้พื้นที่มีมหาวิทยาลัยนครพนมทำให้มีความต้องการน้ำประปาใช้ในหอพักนักศึกษาเป็นจำนวนมากอนาคตน่าจะขาดแคลน พื้นที่ห่างลำน้ำโขงประมาณ 4 กิโลเมตร

ภาคผนวก

ภาพประกอบการสำรวจภาคสนาม

วันที่ 1 มีนาคม 2559

ภาพที่ 1 : ผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม

ภาพที่ 2 : กลุ่มงานยุทธศาสตร์จังหวัดนครพนม

ภาพที่ 3 : รองนายก อบจ.นครพนม

ภาพที่ 4 : อบจ.นครพนม

ภาพที่ 5 : ประธานหอการค้าจังหวัดนครพนม

ภาพที่ 6 : หอการค้าจังหวัดนครพนม

ภาพที่ 9 : นายก อบต.นาราชควาย

ภาพที่ 10 : สำนักงานเกษตรจังหวัดนครพนม

รายงานสำรวจภาคสนาม

Field Report

โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดทำข้อเสนอโครงการ "การพัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุน การวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร" ในพื้นที่จังหวัดชัยนาท

หน่วยปฏิบัติการวิจัยระบบการจัดการแหล่งน้ำ

คณะวิศวกรรมศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

18 กุมภาพันธ์ 2559

1. วัตถุประสงค์
   1) เข้าสัมภาษณ์ จังหวัดชัยนาท, อบจ.ชัยนาท หอการค้าจังหวัด และโครงการชลประทาน
   2) ติดตามดูโครงการภายใต้ ชุดโครงการฯ
2. สถานที่

   จังหวัดชัยนาท
3. รายชื่อคณะผู้ออกสนาม
   1) รศ.ดร.สมบัติ ชื่นชูกลิ่น
   2) นายศักย์ สกุลไทย
   3) นางมาดา บัวทอง
   4) นายธรณินทร์ เป่าสง่า
4. กำหนดการออกสำรวจภาคสนาม (18 กุมภาพันธ์ 2559)

09.00 -10.00 น.	เข้าพบทางผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท และสัมภาษณ์ความคิดเห็น เพื่อแนะนำโครงการฯ - - รวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะต่อการวิจัย
10.10 -11.10 น.	เข้าพบทางหอการค้าจังหวัดชัยนาท เพื่อแนะนำโครงการฯ และสัมภาษณ์ความคิดเห็น - รวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะต่อการวิจัย -
11.20-12.20 น.	เข้าพบทางนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยนาท เพื่อแนะนำโครงการฯ -และสัมภาษณ์ความคิดเห็น รวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะต่อการวิจัย -
12.20 -13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.15 -14.00 น.	เข้าพบทางสำนักงานเกษตรจังหวัดชัยนาท เพื่อแนะนำโครงการฯ และสัมภาษณ์ความคิดเห็น - รวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะต่อการวิจัย -
14.15-15.00 น.	เข้าพบทางโครงการชลประทานจังหวัดชัยนาท เพื่อแนะนำโครงการฯ และสัมภาษณ์ความคิดเห็น - รวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะต่อการวิจัย -
15.15-16.00 น.	เข้าพบทางเทศบาลตำบลหาดท่าเสา -เพื่อแนะนำโครงการฯ และสัมภาษณ์ความคิดเห็น -รวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะต่อการวิจัย
16.15-17.00 น.	เข้าพบทางองค์การบริหารส่วนตำบลมะขามเฒ่า -เพื่อแนะนำโครงการฯ และสัมภาษณ์ความคิดเห็น รวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะต่อการวิจัย -
17.00 – 19.00 น.	เดินทางกลับกทม .

5. ผลการสำรวจภาคสนาม

5.1 จังหวัดชัยนาท

สถานการณ์

พื้นที่ของจังหวัดชัยนาท 80% เป็นพื้นที่เกษตรกรรม และในส่วนนี้ 70% อยู่ในเขตชลประทาน โดยมีพื้นที่นอกเขตลประทานทางด้านฝั่งตะวันตกที่ติดกับอุทัยธานี ที่ประสบภัยแล้งสลับน้ำท่วมเนื่องจากเป็นที่ดอน 80% ของพื้นที่เกษตรกรรมปลูกข้าว ซึ่งเป็นฐานรายได้ด้านการเกษตร GPP ของจังหวัด โดยทางจังหวัดภายใต้นโยบายประชารัฐผ่านทาง สำนักงานเกษตร, พัฒนาที่ดิน และชลประทาน ส่งเสริมการทำ Zoning ด้านการเกษตรโดยเฉพาะการปลูกอ้อย และการทำเกษตรแปลงใหญ่ (Smart Farming) เพื่อลดต้นททุนและเพิ่มอำนาจต่อรอง มีการเลี้ยงปลากระชังในแม่น้ำเจ้าพระยา ในหน้าแล้งมีการส่งเสริมให้มีการเปลี่ยนแปลงการเพาะปลูกผ่านทางศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล โดยให้ปลูกพืชน้ำน้อย เช่น ถั่วเขียว และพืชผัก อีกทั้งยังมีกลุ่มตำบลท่าชัย และตำบลนางลือ เป็นแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวให้กับจังหวัด นาข้าวจังหวัดชัยนาทมีปริมาณผลผลิตอยู่ที่ 1,000 กิโลกรัม/ไร่ ต้นทุน 6,200 บาท/ไร่ และจังหวัดชัยนาทมีรายได้เฉลี่ยต่อหัว 100,000 บาท/ปี

นโยบายจังหวัด

เน้นการท่องเที่ยวด้วยจักรยาน

การบริหารจัดการ

มีการประชุม กบจ. ทุกปี ปีละ 4-5 ครั้ง ทั้งนี้แผนพัฒนาจังหวัดต้องปรับเปลี่ยนตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ มีการใช้ข้อมูลสถิติเพื่อการวางแผนจากโครงสร้าง POC เดิมแต่ยังขาดการปรับปรุงข้อมูล ทั้งนี้การทำงานร่วมกับ อบจ. ยังมีปัญหาเพราะรอบการทำแผนและยุทธศาสตร์ไม่สอดคล้องกันตามวงรอบของแต่ละหน่วยงาน ทั้งนี้ยุทธศาสตร์ระดับจังหวัดจะมีแผนงานที่มีงบประมาณเกิน 10 ล้านบาทแสดงในรายงานงบประมาณ ทั้งนี้ข้อมูลการบริหารฝ่ายเลขายุทธศาสตร์จะเป็นผู้สรุปให้ผู้บริหารเพื่อประกอบการตัดสินใจ

การส่งเสริมการปรับตัวด้านการเกษตร

นอกพื้นที่ชลประทานมีการส่งเสริมให้ปลูก อ้อย ข้าวโพด มันสำปะหลัง แถบอำเภอมโนรมย์ บางส่วนมีการปลูกแคนตาลูบ และเมลอน ซึ่งต้องใช้ความรู้และการเอาใจใส่มาก (เกษตรประณีต) ในพื้นที่ชลประทาน ช่วงหน้าแล้งส่งเสริมการปลูกถั่วเหลือง ถั่วเขียว ส่งเสริมการฟื้นสวน

ส้มโอขาวแตงกวาที่เป็นพืชมีชื่อเสียงที่เสียหายในช่วงอุทกภัยใหญ่ปี 2554 ส่งเสริมการทำ Contact Farming แบบเกษตรอินทรีย์ มีการจัดตั้งคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรจัดสรรน้ำ

<u>โครงการที่มีลักษณะบูรณาการ</u>

โครงการ อ.หนองมะโมง เป็นพื้นที่ที่ถูกเรียกว่า “อีสานภาคกลาง” เนื่องจากแห้งแล้งสลับน้ำท่วม (น้ำมาจากอุทัยธานี) ทุกปี จึงมีโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่สูง แก้มลิง บ่อขนมครก (ขุดสระเล็กๆ) และการบูรณาการแผนพัฒนาแหล่งน้ำ โดยสำนักงบประมาณพื้นที่ช่วยอำนวยความสะดวกเรื่องงบประมาณ

5.2 อบจ.ชัยนาท

<u>สถานการณ์</u>

รายได้ประมาณ 2,000 ล้านบาท งบประมาณพัฒนา 150 ล้านบาท โดย 5-10% เป็นงบประมาณพัฒนาแหล่งน้ำ เช่น ขุด ลอก คูคลอง ผ่านทางการสนับสนุน เครื่องจักรกล โดยเฉพาะในพื้นที่ อ.วัดสิงห์ และ อ.หนองมะโมง

<u>การบริหารจัดการ</u>

อบจ.รับความต้องการของพื้นที่ผ่านทางการเสนอแผนพัฒนาของ อบต. และเทศบาล และอีกทางหนึ่งจาก สอบจ. ซึ่งดูแลกลุ่มตำบลผ่านทางการประชุมสภาอบจ.หากแผนพัฒนาและความต้องการเกินกว่า ศักยภาพ อบจ. (ประมาณเกินกว่า 10 ล้านบาท) ทางอบจ.จะเสนอขึ้นสู่จังหวัด

<u>นโยบายของ อบจ.</u>

เน้นการท่องเที่ยวและกีฬา เช่น สนับสนุนการจัดงานจักรยาน เพราะด้านการเกษตรและน้ำ มีหลายหน่วยงานดูแลอยู่แล้ว ไม่อยากให้เกิดการซ้ำซ้อนกัน

5.3 โครงการชลประทานจังหวัดชัยนาท

<u>สถานการณ์</u>

เดิมทีคือโครงสูบน้ำด้วยไฟฟ้าวัดสิงห์ถูกเปลี่ยนให้เป็นชลประทานจังหวัดชัยนาท ดูแลพื้นที่โครงการชลประทานวัดสิงห์และภาระหน้าที่นอกพื้นที่ชลประทาน (อ.เนินขาม, อ.หนองมะโมง) หน้าที่ประสานงานกับ คณะกรรมการลุ่มน้ำ, กบจ./กนก. และหน่วยงานอื่นๆ

<u>โครงการหนองมะโมง (สระเก็บน้ำ 400 ไร่)</u>

1) ปัญหาในพื้นที่ เป็นพื้นที่ที่มีภัยแล้งและน้ำท่วมทุกปีจนได้ฉายา อีสานภาคกลาง พื้นที่รับน้ำจากจังหวัดอุทัยธานีและน้ำหลากท่วมทุกปี แต่ในพื้นที่ไม่มีแหล่งเก็บกักน้ำทำให้หน้าแล้งก็จะประสบ

ภัยแล้ง จึงควรพัฒนาแหล่งน้ำสำรองและระบบกระจายน้ำเพื่อป้องกันบรรเทาน้ำท่วมและเก็บกักน้ำไว้ใช้ในหน้าแล้ง

2) การประสานงานและบูรณาการ เริ่มต้นจากนายกเทศมนตรีหนองมะโมงส่งเรื่องเข้าส่วนกลางผ่านทางพัฒนาที่ดินแล้วทางกรมทรัพยากรน้ำรับเรื่องและดำเนินการศึกษา และเริ่มประสานงานกับโครงการชลประทานชัยนาทเพื่อศึกษาความเหมาะสม ทำให้เกิดการจัดตั้งกลุ่มย่อยทรัพยากรน้ำเป็นคณะทำงานร่วมกัน โดยเชื่อมโยงกระทรวงทรัพยากร กรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กรมชลประทาน และกรมพัฒนาที่ดิน
3) การทำงาน กรมทรัพยากรน้ำ-ที่ปรึกษาและรวบรวมความคิดเห็น, กรมชลประทาน-ศึกษาความเหมาะสม-ออกแบบ, กระทรวงกลาโหม-ขุดลอกสระเก็บน้ำ, กรมพัฒนาที่ดิน-ช่วยการขับเคลื่อนเริ่มต้นโครงการให้ทางกระทรวงกลาโหมขุดสระด้วยงบประมาณจากกรมทรัพยากรน้ำส่งทางกระทรวงมหาดไทยไปกระทรวงกลาโหมคงเหลือจากปี 58 (สระหนองคู้) ชลประทานออกแบบแก้ไขปรับปรุงอาคารจากแบบของกรมทรัพยากรน้ำและกลาโหม ปรับปรุงระบบคลอง และการเรียนรู้จัดการ
4) ปัญหาการทำงาน เนื่องจากเป็นการทำงานเป็นแบบบูรณาการทำให้งบประมาณกระจายมาตามแต่ละแหล่งซึ่งอาจมาไม่พร้อมกันทำให้การทำงานไม่ต่อเนื่อง

5.4 สำนักงานเกษตรจังหวัดชัยนาท

<u>โครงสร้างที่ดินการเกษตร</u>

ลักษณะการเป็นเจ้าของที่ดินการเกษตร เป็นเจ้าของเอง 33% เป็นจ้าของเองร่วมกับเช่า 33% และเป็นการเช่า 33% การเพาะปลูกข้าว นาปี พ.ค.- ต.ค. นาปรัง พ.ย.- ม.ย. เกษตรกรมีแหล่งน้ำในไร่นาและสูบน้ำบาดาลมาใช้เสริม จากการสำรวจในพื้นที่ชลประทานผลิตข้าวขาว และนอกเขตผลิตข้าวหอมมะลิ เพื่อการบริโภคและขาย

<u>การส่งเสริมการปรับตัว</u>

ผลักดันด้านเกษตร Zoning โดยส่งเสริมการปลูกอ้อย และจะมีการเข้ามาตั้งโรงงานของวังขนาย ในพื้นที่อำเภอมะโมง ผลผลิตอ้อยได้ 9-10 ตัน/ไร่ (รักษาต้นต่อได้ อีก 8 ปี ในการเก็บเกี่ยว) ในด้านการปลูกข้าวข้าว ส่งเสริมการลดต้นทุน ตรวจสภาพดิน ใช้สารอินทรีย์กำจัดแมลง และยังส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกันเป็นเกษตรแปลงใหญ่ เพื่อเพิ่มอำนาจในการต่อรอง พัฒนาเป็นเกษตรต้นแบบต่อไป ในเขตพื้นที่ชลประทานปรับตัวโดยการลดขั้นตอนการเพาะปลูก เพื่อลดต้นทุน ส่วนนอกเขตพื้นที่ชลประทานต้องปรับตัวมากกว่าในลักษณะเกษตรประณีต และส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตยางพาราในพื้นที่ลาดชัน

ปัญหาการปรับตัว

เกษตรกรไม่มีความรู้ความชำนาญในการปลูกพืชชนิดอื่น ขาดมาตรการจูงใจจากภาครัฐ เมล็ดพันธุ์ การชดเชยรายได้ การจัดการผลผลิต และการตลาด อีกทั้งสหกรณ์ยังเปลี่ยนวัตถุประสงค์มุ่งหากำไรมากกว่าส่งเสริมเกษตรกร

5.5 เทศบาลตำบลหาดท่าเสา

สถานการณ์

งบประมาณประมาณ 20 ล้านบาท เป็นงบใช้จ่ายประจำ 18 ล้านบาท เป็นงบพัฒนาประมาณ 2 ล้านบาท ถือเป็นเทศบาลขนาดเล็ก งบด้านทรัพยากรน้ำส่วนใหญ่เป็นโครงการประเภทขุดลอก ประชากรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรเป็นนาข้าว, สวนส้มโอ ห้างร้าน และโรงสี 2 แห่ง ประชากรประมาณ 5,000 คน ปัจจุบันแล้งติดต่อกัน 2 ปี อยู่ในเขตชลประทาน พลเทพ แต่น้ำใต้ดินดี มีการพัฒนาแผนที่ภาษี ปัจจุบันจะทำการปรับปรุงโดยอยู่ระหว่างการจัดซื้อ อุปกรณ์และซอฟต์แวร์ เพื่อปรับปรุงให้ทันสมัย ประปาหมู่บ้านเป็นประปาจากน้ำบาดาล และประปาภูมิภาคกำลังขยายเขต นอกจากนี้มีการส่งเสริมหัตถกรรม โดยจ้างวิทยากร และส่งไปดูงาน เชือกมัดฟาง (ส่งเสริมเป็น Otop) เลี้ยงจิ้งหรีด ทำมุก และข้าวหลาม

ด้านการเกษตร

เกษตรกรไม่อยากปรับเปลี่ยนอาชีพ ในช่วงหน้าแล้งมีการเปลี่ยนจากทำนามาเพาะปลูกถั่วลิสงในเขตหมู่ 2 มีรายย่อยมารับซื้อ โดยแรงจูงใจในการผลิตเป็นไปตามตลาด โดยเทศบาลพยายามส่งเสริมการลดการใช้สารเคมีเพื่อลดต้นทุน ปัญหาที่พบในปัจจุบัน คือ ประชากรไม่ปรับตัวได้เพราะมีภาระหนี้สิน

การพัฒนาแหล่งน้ำ

มีโครงการบึงประจำรัง ขุดลอกและก่อสร้างประตูน้ำ แต่ขาดการประสานงานกับพื้นที่ ซึ่งพื้นที่รับประโยชน์ คือ หมู่ 4, 5, 8 และหมู่ 2, 6 ที่ติดกับแม่น้ำเจ้าพระยา

5.6 อบต.มะขามเฒ่า

สถานการณ์

ประชากร 5,200 คน รายได้ 22 ล้านบาท งบประมาณส่วนใหญ่เป็นงบใช้จ่ายประจำ 20 ล้านบาท งบประมาณที่เหลือนำไปพัฒนาประมาณ 2 ล้านบาท งบประมาณด้านทรัพยากรน้ำส่วนใหญ่เป็นโครงการขุดลอก ส่วนใหญ่อยู่ในเขตชลประทานสูบน้ำวัดสิงห์ (ชป.ชัยนาท) และพลเทพ มีนอกเขตบางส่วนที่มีปัญหาส่วน มีโรงสีที่หมู่ 5 ระบบประปาส่วนใหญ่เป็นประปาจากน้ำบาดาล มีในหมู่ 4, 7 เป็นประปาผิวดินโรงผลิตอยู่ที่อบต. ซึ่งถือว่าครอบคลุมทุกหมู่บ้าน แต่คุณภาพยังไม่

ดี ได้รับการสนับสนุนการขุดบ่อบาดาลเพิ่มจาก กรมทรัพยากรน้ำบาดาล, ทหาร และเกษตร เพื่อปรับปรุง มีการประชุมสภาอบต.เกือบทุกเดือน

ด้านการเกษตร

เป็นนาของตัวเอง 50% และนาเช่า 50% ปลูกข้าวได้ 3 รอบ ต้นทุน 6,000 บาท/ไร่

การส่งเสริม

มีการส่งเสริมให้ทำอาชีพนอกภาคเกษตร เช่น จักรสาน น้ำยาอเนกประสงค์ และส่งเสริมให้เปลี่ยนจากปลูกข้าวในพื้นที่ไม่เหมาะสมไปปลูกถั่วเขียว, อ้อย, ข้าวโพด, ปาล์ม และส้มโอ

ภาคผนวก

ภาพประกอบการสำรวจภาคสนาม

วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2559

ภาพที่ 1 : ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท

ภาพที่ 2 : กลุ่มงานยุทธศาสตร์จังหวัดชัยนาท

ภาพที่ 3 : สำนักงานเกษตรจังหวัดชัยนาท

ภาพที่ 4 : สำนักงานเกษตรจังหวัดชัยนาท

ภาพที่ 5 : ผอ.โครงการชลประทานจังหวัดชัยนาท

ภาพที่ 6 : โครงการชลประทานจังหวัดชัยนาท

ภาพที่ 7 : รองนายก อบจ.ชัยนาท

ภาพที่ 8 : นายก เทศบาลตำบลหาดท่าเสา

ภาพที่ 9 : รองนายก เทศบาลตำบลหาดท่าเสา

ภาพที่ 10 : นายก อบต.มะขามเฒ่า

รายงานสำรวจภาคสนาม

Field Report

โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดทำข้อเสนอโครงการ "การพัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุน การวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร" ในพื้นที่จังหวัดระยอง

หน่วยปฏิบัติการวิจัยระบบการจัดการแหล่งน้ำ
คณะวิศวกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

13 มกราคม 2559

1. วัตถุประสงค์

1.เข้าสัมภาษณ์ จังหวัดระยอง, อบจ.ระยอง หอการค้าจังหวัด และโครงการชลประทาน

2.ติดตามดูโครงการภายใต้ ชุดโครงการฯ

2. สถานที่

จังหวัดระยอง

3. รายชื่อคณะผู้ออกสนาม

1) รศ.ดร.สุจริต คูณธนกุลวงศ์
2) นายศักย์ สกุลไทย
3) นายธรณินทร์ เป่าสง่า

4. กำหนดการออกสำรวจภาคสนาม (13 มกราคม 2559)

.น 09.00-07.00	เดินทางออกจากกทม .
10.-09.000.น 0	**เข้าพบทางผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง** - เพื่อแนะนำโครงการฯ และสัมภาษณ์ความคิดเห็น - รวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะต่อการวิจัย
10.00-11.30 น.	**เข้าพบทางนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง** - เพื่อแนะนำโครงการฯ และสัมภาษณ์ความคิดเห็น - รวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะต่อการวิจัย
.น 12.00-11.30	**เข้าพบทางหอการค้าจังหวัด** - เพื่อแนะนำโครงการฯ และสัมภาษณ์ความคิดเห็น - รวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะต่อการวิจัย
.น 13.00-12.00	รับประทานอาหารกลางวัน
.น 14.00-13.00	**เข้าพบทางโครงการชลประทานจังหวัดระยอง** - เพื่อแนะนำโครงการฯ และสัมภาษณ์ความคิดเห็น รวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะต่อการวิจัย
.น 15.00-14.00	ดูโครงการภายใต้ความร่วมมือ ชุดโครงการฯ - อบต. ตะพง - อบต. นาตาขวัญ - อบต. บ้านแลง
.น 15.00	เดินทางกลับกทม.

5. ผลการสำรวจภาคสนาม

5.1 จังหวัดระยอง

ผู้เข้าร่วม รองผู้ว่าราชการจังหวัด, ผอ.สำนักงานจังหวัด, ผอ.โครงการชลประทานจังหวัด, ผอ. ทรัพยากรจังหวัด, หัวหน้าสำนักงานเกษตรจังหวัด

เนื้อหา

1) สภาพการจัดทำยุทธศาตร์ระดับจังหวัดส่วนใหญ่เริ่มที่การจัดทำให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แล้วหน่วยงานอปท.ปรับยุทธศาสตร์โดยอาศัยยุทธศาสตร์จังหวัดเป็นหนัก ซึ่งในส่วนนี้น่าจะเชื่อมโยงกันไม่ยาก แต่ส่วนยุทธศาสตร์หน่วยงานมาจากกระทรวง กรม กองที่สังกัด ทำให้ขาดความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์จังหวัด เพราะต้องขึ้นกับนโยบายและบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานนั้นๆ
2) ด้านแผนงานทางจังหวัดจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการและแผนพัฒนาล่วงหน้า 4 ปี โดยหน่วยงานจะทำโครงการต้องนำมาเข้าอยู่ในแผนพัฒนาก่อนจึงจะสามารถนำไปเสนอต่อกรม กองในต้นสังกัดได้ เมื่อเสนอในแผนพัฒนาและได้รับการอนุมัติแล้วจะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงการใช้ได้หรือจะเป็นต้องทำการชี้แจงที่กินระยะเวลายาวนาน ส่วนของอปท. มีแผนงานสามารถเบิกจ่ายได้เอง ที่จะมีแผนร่วมกับทางจังหวัดต้องเป็นเงื่อนไขที่ เกินกำลัง/ผิดระเบียบหน่วยงาน/ฉุกเฉิน ซึ่งแผนของอปท.มักเป็นปีต่อปีตามที่ต้องผ่านขั้นตอนของสภาอปท.นั้นๆ และกระบวนการเริ่มไม่พร้อมกับทางจังหวัดทำให้ไม่สามารถบรรจุได้ทันในแผนพัฒนาจังหวัด
3) งบประมาณในส่วนจังหวัดมีน้อยกว่าในส่วนของอบจ.ทำให้แผนพัฒนาส่วนใหญ่อบจ.ดำเนินการเอง ส่วนหน่วยงานราชการทำแผนผ่านแผนพัฒนาจังหวัดเพื่อของรับงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด
4) สำนักงานจังหวัดมองว่า การทำงานร่วมกับอบจ.ยังเป็นปัญหาอยู่ เนื่องจากมีบทบาทหน้าที่ที่ซ้ำซ้อนกัน จึงพิจารณาเชิญเข้าร่วมเป็นเพียงบางการประชุม
5) ขั้นตอนการจัดทำแผน ปี 2560 จะเริ่มทำประชาคม เมษายน 2558– สิ้นสุดการทำแผน 15 ตุลาคม 2558
6) ในแผนพัฒนาของจังหวัดระยองพิเศษกว่าที่อื่นคือ **มีการรวมแผนของภาคเอกชนด้วย**
7) ในกระบวนการทำแผน ประกอบด้วย สำนักงานจังหวัด – สำนักงานพัฒนาระบบราชการ (กพร.) – สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) – มหาดไทย และ สำนักงบประมาณ

5.2 หอการค้าจังหวัด

1) หอการค้าเชื่อว่า สภาพทรัพยากรน้ำน่าจะเพียงพอสำหรับอนาคต แต่ปัญหาที่กำลังเผชิญคือเรื่องคุณภาพน้ำประปา เนื่องจากสภาพแหล่งน้ำต้นทุนท้ายฝายบ้านค่ายในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินเป็นพื้นที่อุตสาหกรรมทำให้มีการปนเปื้อนของแหล่งน้ำดิบ ควรพิจารณาหาแหล่งน้ำต้นทุนใหม่เพื่อคุณภาพชีวิตของประชากร

2) หอการค้าให้การส่งเสริมเรื่องการพัฒนาระบบเกษตรเช่น นา 1 ไร่ 1แสน และการเพิ่มผลผลิตหัวมันสำปะหลัง แต่เกิดความขัดแย้งกับทางสำนักงานเกษตรบ้างเนื่องจากความเข้าใจผิดเรื่องการก้าวก่ายหน้าที่

3) หอการค้าพิจารณาผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่ทางจังหวัด และอบจ.ยังไม่มีการเตรียมความพร้อมเรื่องระบบบถนนในการรองรับปริมาณรถยนต์จากนักท่องเที่ยวในหน้าผลไม้

4) การทำงานของหอการค้าได้รับการสนับสนุนจากผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นอย่างดี และทางผู้ว่าได้ให้ความสำคัญกับหอการค้าในการช่วยกำหนดบทบาทและยุทธศาตร์จังหวัด

5) ปัจจบันหอการค้าได้เป็นประธาน **กรอ.** ทำให้มีบทบาทกับแผนจังหวัดมากขึ้น

6) ข้อมูลที่ช่วยประกอบการตัดสินใจ คือ แผนที่การพัฒนา, การใช้ที่ดินและผังเมือง

5.3 อบจ.ระยอง

1) มองว่าการจัดการงบประมาณยังไม่สมดุลกับภาระหน้าที่โดยเฉพาะการจัดเก็บภาษีของสรรพากรที่ยึดตามที่จดทะเบียนมากกว่าที่ตั้งซึ่งโรงงานและนิคมจ่ายภาษีให้กรุงเทพฯ แต่ใช้สาธารณูปโภคของจังหวัดระยอง ทำให้ระยองเสียประโยชน์ แม้ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมจากส่วนกลางแต่ก็ไม่เพียงพอ

2) แผนพัฒนาส่วนใหญ่ต้องผ่านสภาซึ่งส่วนใหญ่ก็ดำเนินการได้เองด้วยงบประมาณของอบจ. มีเพียงส่วนน้อยที่เกินกำลังหรือผิดระเบียบต้องขอการสนับสนุนจากจังหวัด

3) ส่วนเงินสำรองติดข้อกำหนดของสำนักงบประมาณที่ให้เบิกจ่ายได้เมื่อมีภาวะฉุกเฉินทำให้เงินคงค้างอยู่ตาม อบจ.ต่างๆ เป็นหมื่นล้านบาท ที่ไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ โดยเนื่องจากงบประมาณจากส่วนกลางมักจะมาในวันที่ 29 กันยายน ก่อนปิดปีงบประมาณเพียงไม่กี่วันทำให้การเบิกจ่ายพิจารณาไม่ทันทำให้กลายเป็นเงินคงค้าง

4) ขั้นตอนการทำแผนของ อบจ. ทำประชาคม – บรรจุเป็นแผนพัฒนา – เสนอสภาอบจ. – เสนอผู้ว่าราชการฯ พิจารณา – ประกาศเป็นข้อบัญญัติ

5) ขั้นตอนการทำแผน อบต.ทำประชาคม – บรรจุเป็นแผนพัฒนา – เสนอสภาอบต. – เสนอนายอำเภอพิจารณา – ประกาศเป็นข้อบัญญัติ

5.4 โครงการชลประทาน

1) ปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในเขตพื้นที่ชลประทานเป็นอย่างมาก เช่น การลดการเพาะปลูกข้าว, บ้านจัดสรร และนิคมอุตสาหกรรม ทำให้การใช้ประโยชน์น้ำเพื่อการชลประทานลดลง แต่ยังคงต้องจ่ายน้ำตามรอบเวรเดิมทำให้มีน้ำเหลือทิ้งจำนวนมาก ควรมีการศึกษาการใช้ที่ดินในเขตชลประทานเพื่อปรับปรุงเกณฑ์การปล่อยน้ำ

2) ปัจจุบันแผนงานและนโยบายของโครงการชลประทานมาจากส่วนกลาง และในพื้นที่แหล่งน้ำที่พัฒนาได้เกือบหมดแล้ว กำลังมีการพัฒนาเพิ่มอ่างคลองโพธิ์ ความจุ 40 ล้าน ลบ.ม. ในฝั่งประแสร์ ก็จะเต็มศักยภาพ

3) ระยองมีระบบผันน้ำแบบอ่างพวง และมีการต่อท่อจากจันทบุรี แต่ยังติดที่ต้องสร้างอ่างที่จันทบุรีอีก 2 อ่างเพื่อเป็นน้ำต้นทุนในการสูบ

4) พื้นที่ที่อาจมีปัญหาคือ อ่างระโอกที่มีความจุน้อย แต่มีผู้ใช้หลายรายโดยเฉพาะรายที่ปล่อยน้ำด้วย Gravity ที่ไม่มีค่าใช้จ่ายในการใช้น้ำทำให้ใช้น้ำไม่จำกัด ซึ่งต่อไปอาจส่งผลให้น้ำไม่เพียงพอได้ ทั้งนี้ควรมีการจำกัดการใช้โดยการติดตั้งมิเตอร์เพื่อปรามการใช้

5.5 อบต.ตะพง

1) ปัจจุบันตะพงกำลังส่งเสริมเรื่องป่าชุมชนเพื่อรักษาสภาพป่าต้นน้ำไว้และรักษาสมดุลระบบนิเวศ

2) ทางนายกอบต.ให้ความสนใจในการพัฒนาองค์ความรู้ของเกษตรกรเพื่อเพิ่มผลผลิต และยกคุณภาพสินค้าการเกษตร ผ่านการพัฒนาองค์ความรู้และการสร้างเครือข่ายเกษตรกร

ภาคผนวก

ภาพประกอบการสำรวจภาคสนาม

วันที่ 13 มกราคม 2559

ภาพที่ 1 : รองผู้ว่าฯ ระยอง

ภาพที่ 2 : สำนักงานจังหวัด

ภาพที่ 3 : สำนักงานเกษตร-ทรัพยากร-โครงการชลประทาน จังหวัดระยอง (ซ้าย มา ขวา)

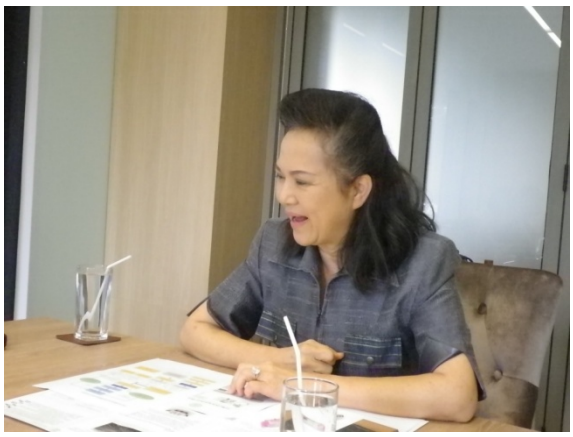

ภาพที่ 4 : ประธานหอการค้าจังหวัดระยอง

ภาพที่ 5 : นายก อบจ.ระยอง

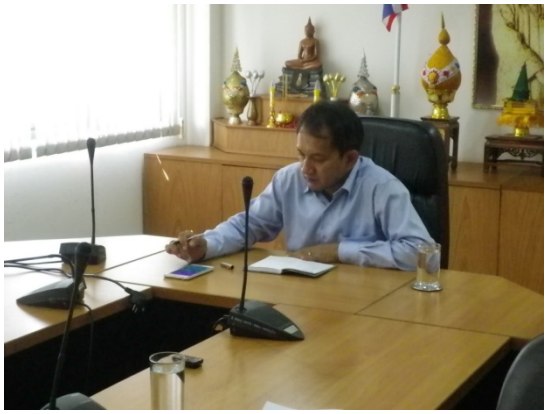

ภาพที่ 6 : ผอ.โครงการชลประทานระยอง

ภาพที่ 7 : นายก อบต.ตะพง

ภาพที่ 8 : ทีมวิจัย และอบต.ตะพง

ภาพที่ 9 : ภาพฝายจากชุดโครงการฯ

ภาพที่ 10 : ภาพฝายจากชุดโครงการฯ

รายงานสำรวจภาคสนาม

Field Report

โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดทำข้อเสนอโครงการ "การพัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุน การวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร" ในพื้นที่จังหวัดพัทลุง

หน่วยปฏิบัติการวิจัยระบบการจัดการแหล่งน้ำ

คณะวิศวกรรมศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

24 กุมภาพันธ์ 2559

1. วัตถุประสงค์
   1) เข้าสัมภาษณ์ จังหวัดพัทลุง, อบจ.พัทลุง หอการค้าจังหวัด และโครงการชลประทาน
   2) ติดตามดูโครงการภายใต้ ชุดโครงการฯ

2. สถานที่
   จังหวัดพัทลุง

3. รายชื่อคณะผู้ออกสนาม
   1) ผศ.ดร.ปกรณ์ ดิษฐกิจ
   2) นายศักย์ สกุลไทย
   3) นายธรณินทร์ เป่าสง่า

4. กำหนดการออกสำรวจภาคสนาม (24 กุมภาพันธ์ 2559)

09.00 -10.00 น.	เข้าพบทางผู้ว่าราชการจังหวัดพัทลุง เพื่อแนะนำโครงการฯ และสัมภาษณ์ความคิดเห็น - - รวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะต่อการวิจัย
10.10 -11.10 น.	เข้าพบทางนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง เพื่อแนะนำโครงการฯ และสัมภาษณ์ความคิดเห็น - รวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะต่อการวิจัย -
11.20 -12.20 น.	เข้าพบทางหอการค้าจังหวัดพัทลุง เพื่อแนะนำโครงการฯ -และสัมภาษณ์ความคิดเห็น รวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะต่อการวิจัย -
12.20 -13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 -13.45 น.	เข้าพบทางโครงการชลประทานจังหวัดพัทลุง เพื่อแนะนำโครงการฯ และสัมภาษณ์ความคิดเห็น - รวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะต่อการวิจัย -
14.00 - 14.45 น.	เข้าพบทางสำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง เพื่อแนะนำโครงการฯ และสัมภาษณ์ความคิดเห็น - รวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะต่อการวิจัย -
15.00 -15.45 น.	เข้าพบทางเทศบาลตำบลปรางหมู่ เพื่อแนะนำโครงการฯ และสัมภาษณ์ความคิดเห็น - รวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะต่อการวิจัย -
15.45 -16.45 น.	เข้าพบทางเทศบาลตำบลควนขนุน เพื่อแนะนำโครงการฯ และสัมภาษณ์ความคิดเห็น - รวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะต่อการวิจัย -
17.00 น.	เดินทางกลับจังหวัดนครศรีธรรมราช

5. ผลการสำรวจภาคสนาม

5.1 จังหวัดพัทลุง

สถานการณ์

น้ำอุปโภคไม่ขาดแคลนมีแหล่งน้ำธรรมชาติสำรองเพียงพอ ในช่วงหน้าฝนมีปัญหาน้ำท่วมน้ำหลากอยู่บ้างเนื่องจากสถาพพื้นที่เป็นที่ลาดชันจากเทือกเขาบรรทัดลงสู่ทะเลสาบสงขลา ซึ่งชาวบ้านก็ปรับตัวได้ ไม่ค่อยเดือดร้อนติดขัดตรงด้านการสัญจรที่เป็นอุปสรรคบ้าง โดยอ่างเก็บน้ำป่าพยอม, ป่าบอน, เขาลูกช้าง มีน้ำระดับ 70% เพียงพอสำหรับใช้ในช่วงหน้าแล้ง โดยปัจจุบันทางจังหวัดได้ตั้ง “คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำรายลุ่มน้ำย่อย” โดยมีผู้ว่าฯ เป็นประธาน, หน่วยงานราชการ (จังหวัด, อำเภอ, ตำบล) รายลุ่มน้ำย่อย, เอกชน, มหาวิทยาลัยทักษิณ และกลุ่มผู้ใช้น้ำ ร่วมในการพิจารณาทรัพยากรน้ำ เช่น ฝายขนาดเล็ก และสระเก็บน้ำ มีการประชุมทุกเดือน เน้นด้านการเกษตร ไม้ยืนต้น และเกษตรผสมผสาน

ด้านการเกษตร

พื้นที่เป็นสังคมเกษตรกรรมถือเป็นศูนย์กลางการเกษตรภาคใต้ ประกอบด้วยพืชหลัก ยางพารา, ปาล์ม, ข้าว และผลไม้ ปศุสัตว์ โค, สุกร, ไก่ และวัวชน ทางจังหวัดให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยว ซึ่งกำลังเติบโตในรูปแบบท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเชิงเกษตร และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ลักษณะการเกษตรเป็นลักษณะผสมผสานปรับตัวตามตลาด เช่น เพิ่มช่องทางการแปรรูป เช่น หมอนและที่นอนยางพารา, กล้วยฉาบ ในเรื่องผลผลิตล้นตลาด เช่น ผลไม้ กำลังผลักดันการพัฒนาจากองค์ความรู้ในท้องถิ่นเรื่องการออกผลผลิตนอกฤดู รวมถึงการแปรรูปและพัฒนาเป็นกลุ่ม SME และยังผลักดันพืชทางเลือก เช่น มะนาว, ผักเหลียง และผักหวาน เป็นรายได้เสริมยางพารา

ด้านสังคม

ประชาชนมีคุณภาพชีวิตดีมีการปรับตัวด้านการเกษตรสูง โดยเน้นประกอบอาชีพแบบความเสี่ยงต่ำ และเน้นการกระจายรายได้ในชุมชน

5.2 โครงการชลประทานจังหวัดชัยนาท

สถานการณ์

ชลประทานจังหวัดพัทลุงถือเป็นชลประทานแรกในภาคใต้ตั้งขึ้นประมาณ ปี 2492 และมีพื้นที่ชลประทานมากที่สุด โดยมีหัวงานประมาณ 10 หัวงาน โดยมีพื้นที่ชลประทานขนาด 20,000-100,000 ไร่ อ่างเก็บน้ำสำคัญคือ อ่างเก็บน้ำป่าพยอม อ่างเก็บน้ำคลองหัวช้าง และอ่างเก็บน้ำป่า

บอน ปัจจุบันใน 7 ลุ่มน้ำ มีอ่างเก็บน้ำแล้ว 3 ลุ่มน้ำขาดอีก 4 ลุ่มน้ำที่ยังไม่มี โดยกำลังมีการเปิดโครงการใหม่ในลุ่มน้ำที่เหลือคือ คลองนาท่อม – อ่างเก็บน้ำคลองใหญ่, คลองบ้านพร้าว – อ่างเก็บน้ำป่าพยอม 20.5 ล้าน ลบ.ม. (ทำนาปรัง), คลองท่าแลง – มีปัญหากับชาวบ้านที่เสียประโยชน์จากที่ดินคัดค้าน ในด้านน้ำอุปโภคทางชลประทานได้ทำการตรวจสอบน้ำต้นทุนประปาตามการวัดคุณภาพ 5 ตัว นอกจากนี้ได้ผลักดันการจัดเก็บค่าน้ำดิบลูกบาศก์เมตรละ 50 สตางค์เพื่อใช้เป็นเงินในการบำรุงรักษา สภาพน้ำท่วมมีสภาพน้ำท่วมซ้ำซากบริเวณแยกโพธิ์ทอง และท่าแนะ

<u>ด้านการบริหารจัดการ</u>

จากภาระการถ่ายโอนภาระงานให้ อปท.นั้นประสบปัญหาการที่ทางพื้นที่ อปท.เรียกร้องให้ทางชลประทานเข้าซ่อมบำรุงทั้งที่ในการถ่ายโอนภาระงานตัวงบประมาณก็ได้ถ่ายโอนไปด้วย ซึ่งหน่วงงงาน อปท.ก็ได้รับงบประมาณในส่วนนี้แต่ไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์ ในพื้นที่ทางชลประทานได้ตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำในชื่อ JMC ซึ่งประกอบด้วย ชลประทาน, อปท., ผู้กำกับ, หน่วยงาน, และกลุ่มผู้ใช้น้ำ ในการหารือการจัดการ เช่น การกำหนดความต้องการ , รอบการส่งน้ำ และพื้นที่เพาะปลูกเพื่อปรับตามสถานการณ์น้ำต้นทุนของทางชลประทานเป็นหลัก โดยการประชุมจะมีทุกฤดูการเพาะปลูก โดยกลุ่มมีตัวอย่างเช่น นาท่อม, สบ2, สบ3, บ้านพร้าว เป็นต้น โดยมีการขยายพื้นที่เป็น สบ4 โดยการพัฒนาเป็นแหล่งน้ำขนาดเล็ก ปัจจุบันมีการตั้ง “สภาเกษตรกร” โดยสำนักนายกรัฐมนตรี โดยอาศัยข้อบัญัติในการทำงาน เพื่อเป็นตัวแทนของเกษตรกรในพื้นที่มาจากการแต่งตั้ง (คล้ายกับสภาอุตสาหกรรม) ซึ่งมีทุกจังหวัด

<u>สภาพปัญหาและข้อเสนอแนะ</u>

ควรปรับปรุงซ่อมแซมระบบส่งน้ำเดิมซึ่งใช้มานาน (ตั้งแต่ก่อตั้ง) และปรับปรุงข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินซึ่งเปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้ในการพิจารณษโครงการทรัพยากรน้ำควรนำโครงการเก่าในพื้นที่มาพิจารณาก่อนจะทำการพัฒนาโครงการเพิ่มเติม ควรเน้นการจัดรูปแปลงนาเนื่องจากาการเปลี่ยนแปลงการใช้ทำให้ระบบส่งน้ำเปลี่ยนไปจำเป็นต้องจัดรูปการส่งน้ำใหม่ โดยมีโครงการที่อยู่ในแผน เช่น ท่าเชียด, ป่าพะยอน เพื่อพัฒนาระบบน้ำท่า นอกจากนี้การเชื่อมงบประมาณกับวัตถุประสงค์ของพื้นที่ทางโครงการก็เห็นด้วย

5.3 สำนักงานเกษตรจังหวัดชัยนาท

<u>สถานการณ์</u>

การเพาะปลูกปัจจุบันยางพาราประมาณ 100,000 ไร่ ปลูกข้าวจาก 600,000 ไร่ ลดลงเหลือ 200,000 ไร่ ส่วนใหญ่เป็นข้าวขาว มีข้าว Rice Berry และข้าวสังข์หยดประมาณ 10,000 ไร่

ปริมาณผลผลิตเป็นข้าวปทุมธานี 20-30 ตัน และข้าว กข55 90-95 ตัน ทั้งนี้รูปแบบการขายข้าวที่โรงสีในพื้นที่มักอาศัยการนำข้าวมาผสม เช่น หอมมะลิผสมกับเล็บนก เป็นเล็บนกหอม เพราะปัจจัยเรื่องราคา โดยปรับเปลี่ยนตามราคาที่ตลาดต้องการ นอกจากนี้มีการผลิตข้าวมาเลย์แดง ซึ่งขายเฉพาะในบางจังหวัดในภาคใต้ เช่น ตรัง กระบี่ และมาเลเซีย โดยผลิตที่นครศรีธรรมราช สงขลา พัทลุง และปัตตานี อาชีพอื่นๆ เช่น ปศุสัตว์ (ไก่, เนื้อ, สุกร) มีโรงงานแปรรูปอาหารสัตว์และโรงฆ่าสัตว์

เงื่อนไขการปรับเปลี่ยนนา เป็นปาล์มและยางพารา และปรับกลับมาเป็นนา คือ นโยบายรัฐ เริ่มตั้งแต่ การชดเชย การประกันราคา การจำนำ และประกันข้าวทุกเมล็ด (14,600 บาท) โดยราคาข้าวเล็บนก 8,000 บาทต่อตัน ผลผลิต 380 กิโลกรัมต่อไร่ ข้าวสังข์หยด 11,000-12,000 บาทต่อตัน ผลผลิต 320 กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งปัจจุบันข้าวเล็บนกถูกนำไปเป็นอาหารสัตว์ เช่น ไก่ชน ทั้งนี้ข้าวเล็บนกและข้าวสังข์หยดซึ่งเป็นเข้าวประจำถิ่นที่มี GI แล้วแต่ไม่สามารถเพิ่มผลผลิตได้เนื่องจากไม่ตอบสนองกับการใส่ปุ๋ย

<u>สภาพปัญหา</u>

การเพาะปลูกที่เปลี่ยนไปจากนาเป็นยางพารา หรือปาล์มน้ำมัน ซึ่งใช้แรงงานเท่ากัน โดยพื้นที่ยางพาราส่วนใหญ่รุกที่ป่า และรูปแบบการเพาะปลูกที่เปลี่ยนไปทำให้มีการปรับที่ดินจากนาเป็นยกร่องทำให้คูคลองเดิมถูกถมเกิดภาวะน้ำท่วม ซึ่งนับเป็นปัญหาของพื้นที่ และโครงสร้างแรงงานในปัจจุบันส่วนใหญ่อายุมากกว่า 50 ปี เนื่องจากวัยแรงงานย้ายถิ่นไปทำงานนอกพื้นที่เพื่อส่งเงินมาเป็นค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงานกรีดยางและทำการเกษตร โดยอนาคตน่าจะขาดแคลนแรงงานอย่างหนักทำให้ขนาดนาลดลงและการใช้น้ำลดลง

<u>การส่งเสริม</u>

มีการนำปราช์ญชาวบ้านและองค์ความรู้เดิมในพื้นที่มาใช้ในการแก้ไขปัญหายางพารา เช่น ส่งเสริมปลูกกล้วยหอมทอง ระหว่างรอยางพารา 3 ปีเพื่อเปิดกรีด เป็นต้น โดยอาศัยคลีนิคเกษตรกรในการถ่ายทอดความรู้ เช่น การบำรุงต้นและดิน การใส่ปุ๋ย ระยะปลูก การปลูกพืชผลัด เช่น ปลูกผักระหว่างรอผลผลิตกล้วย 6 เดือน, และการป้องกันการขาดน้ำ นอกจากนี้ยังส่งเสริมการปลูกมะละกอ เรดเลดี้, ฮอลแลนด์ (ขายผลสุก) โดยเฉลี่ยลูกละ 20 บาท มีตลาดรับซื้อ พืชแทนยางพารา เช่น สับปะรด ที่ป่าบอน ถั่วปันหยี (เมล็ดขาว และดำคล้ายถั่วลิสง ต้มกินบริโภค) ถั่วหรั่ง ข้าวไร่ กล้วยน้ำว้า กล้วยไข่ สามารถแปรรูปเป็น กล้วยกวน และกล้วยฉาบ ซึ่งปัจจุบันขายดีมากเป็นที่ต้องการของตลาด มีการเปลี่ยนนาข้าวล้างเป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงวัว

ข้อคิดเห็นและเสนอแนะ

เทียบกับจังหวัดอื่น เช่น ตรังที่เป็นเกษตรเชิงเดี่ยว พัทลุงมีองค์ความรู้ในการปรับตัวมากกว่า โดยเกษตรกรมีทักษะที่ดี โดยกระทรวงเกษตรได้ยกให้ พัทลุงเป็นจังหวัดเกษตรสีเขียวหนึ่งในไม่กี่จังหวัด โดยเด่นด้านเกษตรอินทรีย์ ซึ่งทางรัฐมนตรีจะมาทำ MOU กับจังหวัด นอกจากนี้อดีตผู้ว่าประจักษ์ได้จัดทำแผนแม่บทพัทลุง (เมื่อ 10 ปีที่แล้ว) ในมุมมองปัจจุบันชาวพัทลุงซื้อข้าวมาบริโภคจากจังหวัดอื่นถึง 53,000 ตัน เหมือนชาวพัมลุงกำลังขายข้าวเพื่อซื้อข้าวกินเนื่องจากความนิยมในข้าวหอมมะลิ มากกว่าตัวข้าวที่ผลิตได้และพันธุ์พื้นเมือง

5.4 เทศบาลตำบลปรางค์หมู่

งบประมาณ 25 ล้านบาท โดยเป็นงบพัฒนา 3 ล้านบาท โครงสร้างทางการเกษตรส่วนใหญ่ทำนา ปลูกข้าวสังข์หยด 150 ไร่ เทศบาลกำลังรณรงค์ปลูกข้าว Rice Berry โดยทางเทศบาลจะมีเมล็ดพันธุ์ช่วยเสริมให้ มีการทำสวนยางตามเชิงเขาบ้างแต่เปอร์เซ็นต์น้ำยางไม่ดี และกำลังกลับมาเป็นนาอีกครั้ง มีประชากรเป็นคนชราประมาณ 900 คน แรงงานวัยทำงานและวัยรุ่นเริ่มกลับมาทำนา เนื่องจากความสบายใจและได้อยู่ใกล้ชิดครอบครัว โดยรับถ่ายทอดองค์ความรู้จากเกษตรกรรุ่นก่อนทำให้ไม่ขาดแคลนแรงงาน แหล่งน้ำหลัก คือ คลองรังมีน้ำตลอดปีการระบายน้ำดี กำลังของบประมาณ 60 ล้านบาทจากชลประทานในการขุดลอกพื้นที่ 20 ไร่ น่าจะทำให้มีแหล่งน้ำเพียงพอ เกษตรกรในพื้นที่มีการปรับตัวดี ไม่แห่ตามตลาด ซึ่งเป็นผลให้คุณภาพผลผลิตไม่ดี อีกทั้งนโยบายรัฐก็ไม่เป็นผลกระทบปรับตัวได้ดีเว้นตอนช่วงจำนำข้าว มีการพัฒนาองค์ความรู้ในกลุ่มเกษตรกร อาจมีปัญหาช่วงฤดูฝนที่น้ำมากทำให้ต้องทำนาบางปีถึง 5 รอบ เนื่องจากเสียหายจากน้ำท่วม การผลิตเน้นการบริโภคในครัวเรือนมากกว่าการขาย ส่วนใหญ่เป็นข้าวสังข์หยด และเล็บนก โดยข้าวเล็บนกพวกตกเกรดจะนำไปผลิตเป็นอาหารสัตว์

5.5 เทศบาลตำบลควนขนุน

งบประมาณ 28 ล้านบาท งบพัฒนา 18 ล้านบาท (ส่วนหนึ่งเป็นงบก่อสร้างอาคารสำนักงาน) การประกอบอาชีพเป็นแหล่งค้าส่งค้าปลีกของจังหวัด(ของชำ) มีเกษตรกรเป็นส่วนน้อย น้ำอุปโภคทางเทศบาลเป็นผู้ผลิตเองจากแหล่งน้ำใต้ดินกำลังผลิต 650 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน มีผู้ใช้ 1,149 ราย โดยจำหน่ายลูกบาก์เมตรละ 5-8 บาท ต้นทุนการผลิตประมาณ 7 บาท ประชากร 2,224 คน 4 ชุมชนน้ำท่วมมาจากคลองท่าแนะ กำลังของบประมาณจากทรัพยากรน้ำจังหวัดในการสร้างโรงบำบัดน้ำเสีย และออกเทศบัญญัติในการสร้างอาคารต้องมีบ่อดักไขมัน นอกจากนี้เทศบาลต้องดูแลการดับเพลิงทั้งอำเภอโดยไม่มีแหล่งน้ำดิบต้องอาศัยน้ำประปาในการดับเพลิงและรดน้ำต้นไม้ โดยได้มีการจัดซื้อบ่อเก็บน้ำในพื้นที่อื่นเพื่อเป็นแหล่งน้ำสำรอง

ภาคผนวก

ภาพประกอบการสำรวจภาคสนาม

วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2559

ภาพที่ 1 : ผู้ว่าราชการจังหวัดพัทลุง

ภาพที่ 2 : ผู้ว่าราชการจังหวัดพัทลุง

ภาพที่ 3 : ผอ.โครงการชลประทานจังหวัดพัทลุง

ภาพที่ 4 : โครงการชลประทานจังหวัดพัทลุง

ภาพที่ 5 : สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง

ภาพที่ 6 : นายกเทศบาลตำบลปรางหมู่

ภาพที่ 7 : ปลัดเทศบาลตำบลควนขนุน

ภาพที่ 8 : เทศบาลตำบลควนขนุน

ภาคผนวก ง-1

การจัดประชุมเตรียมการดำเนินงาน

โครงการวิจัย เรื่อง

การพัฒนาการจัดทำข้อเสนอโครงการ "การพัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุน
การวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร"

ในวันพุธที่ 7 ตุลาคม 2558

ห้องประชุม 1 ชั้น 22 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

1. กำหนดการ

08.30- 09.00 น.	ลงทะเบียน
09.00- 09.30 น.	กล่าวเปิดการประชุม และแนวคิดการจัดทำงบประมาณเชิงพื้นที่ ดร. สีลาภรณ์ บัวสาย รองผู้อำนวยการ สกว. ด้านยุทธศาสตร์วิจัยเชิงพื้นที่
09.30- 10.00 น.	การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและบทเรียนที่ผ่านมา คุณทีปรัตน์ วัชรางกูร ผู้อำนวยการ สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง
10.00- 10.30 น.	การวางแผนและดำเนินการศึกษางานด้านการเกษตร รศ. ดร. สุจินต์ สิมารักษ์
10.30- 11.00 น.	การวางแผนและดำเนินการศึกษางานด้านแผนพัฒนาจังหวัด/ อบต. รศ. ไพรัช ตระการศิรินนท์ คณบดีคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
11.00-12.00	สรุปผลการประชุมและหารือ
12.00-13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
13.00-13.30 น.	การนำเสนอการวางแผนด้านเกษตรกับการวางแผนพัฒนาจังหวัด ศ. ดร. อรรถชัย จินตะเวช คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
13.30-14.00 น.	การนำเสนอการวางแผนน้ำกับการวางแผนพัฒนาจังหวัด (ตัวอย่างนครปฐม) รศ. ดร. สุจริต คูณธนกุลวงศ์ หัวหน้าโครงการวิจัย
14.00-14.30 น.	การจัดฐานข้อมูลสำหรับชุมชนเพื่อรองรับการจัดทำแผนพัฒนา

คุณศักย์ สกุลไทย
คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

14.30-15.00 น. นำเสนอร่างระบบสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร
รศ. ดร. ไพศาล สันติธรรมนนท์
คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

15.00-16.00 น. วางแผนการดำเนินในอีก 2 เดือนข้างหน้า

2. สรุปผลความคิดเห็นของการประชุม

ช่วงที่ 1 การตั้งวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

การพัฒนาโครงการจังหวัดจะต้องตอบโจทย์ของการพัฒนา ไม่ว่าตัวจังหวัดจะมีปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม หรืออะไรต่างๆ ต้องทำความเข้าใจในสภาพพื้นที่และสภาพของปัญหาก่อน แล้วถึงมาดูว่าสิ่งที่จะนำไปดำเนินโครงการนั้นคืออะไร ในที่นี้จังหวัดแบ่งได้ 2-3 ประเภทด้วยกันคือ ประเภทที่ 1 คือผู้นำจังหวัดเห็นประเด็นของปัญหากระบวนการทำงานและการจัดทำแผนที่ชัดเจน ส่วนอีกประเภทหนึ่งคือ ทำตามแผนของจังหวัดอื่น เพราะทำตามแบบอย่างที่ดีผลที่จะได้ก็คงดีในตัวสุดท้ายคือ ผู้นำไม่ได้คิดถึงปัญหาของจังหวัด แต่มีการแทรกแซงจากผู้มีอิทธิพล ไม่มีความโปร่งใส

ความต้องการของประชาชนเป็นสิ่งที่สามารถสะท้อนออกมาเป็นยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาโครงการ ในปัจจุบันลักษณะของการกระจายหรือเสริมสร้างความเข้มแข็งเพิ่งจะทำมาได้ไม่นาน เพราะฉะนั้นกลไกขับเคลื่อนต่างๆตัวข้าราชการเองหรือประชาชนยังไม่มีความตื่นตัวพอนั่นทำให้เกิดปัญหา ถ้าหากจะทำการพัฒนาจังหวัดคุณต้องให้ความสำคัญกับแผน ให้กำลังกับคนทำงานที่ทำงานอย่างตั้งอกตั้งใจ

ทั้งนี้นอกจากความต้องการของประชาชนแล้วยังมีเรื่องของทรัพยากรที่อยู่ในพื้นที่ การที่จะแก้ปัญหาจริงๆในพื้นที่โดยตรงทำไม่ได้ เพราะมีความต้องการของการบูรณาการมากกว่าอีกทั้งข้อจำกัดของตัวท้องถิ่นเองยังหาความเข้มแข็งไม่เจอทำให้ไม่สามารถจะช่วยตัวเองได้ หากเขาจะมีส่วนในการช่วยจัดทำแผนพัฒนาคงต้องใช้เวลาสักระยะหนึ่ง

สิ่งที่ควรจะต้องดำเนินการก็คือ ข้อมูล ซึ่งทางจังหวัดยังไม่มีความพร้อม ดังนั้นหน้าที่ของการจัดทำข้อมูลให้กับกลุ่มราชการส่วนกลางแต่ก็ต้องมีการประสานงานในเชิงของข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ในการจัดทำแผนในระดับพื้นที่ได้ เพราะไม่ใช่ข้อมูลที่จะเซตอัพมาจากเชิงนโยบายว่าจะต้องเป็นแบบนั้นแบบนี้

แต่ควรจะเป็นข้อมูลที่ตัวข้อมูลสะท้อนถึงปัญหาศักยภาพของพื้นที่มากขึ้น และตัวบุคคลากรเองก็ควรจะรู้ว่าจะทำอย่างไรเพื่อที่จะทำให้เกิดองค์ความรู้ขึ้นในพื้นที่นั้นจริงๆ

ช่วงที่ 2 การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและบทเรียนที่ผ่านมา

การที่จะทำให้จังหวัดโต 5% ต้องดูที่บริบทของจังหวัดด้วยว่า ตั้งไว้ 5% เป็นเป้าใหญ่ให้คิดได้ว่าการคิดตัวชี้วัดระดับไม่ได้ให้นึกถึงฐานการทำงานว่าประเทศจะเท่านี้ และถ้าตัวจังหวัดคุณยังน้อยอยู่แต่คุณสามารถทำได้ประเทศก็จะดีขึ้น เพียงแต่ว่าเราไม่ได้บังคับให้คุณไปถึง 5% ในทุกจังหวัด เพราะจะต้องดูว่าอะไรที่คุณสามารถทำได้ นั่นคือสิ่งที่สภาพัฒน์อยากให้จังหวัดทำก็คือหาข้อมูลอะไรให้ชัดเจนแล้วดูศักยภาพของตัว

ในส่วนของโครงการพัฒนาควรจะต้องโฟกัสที่โครงการมากกว่าข้อมูล และควรคิดหาข้อมูลให้ชัดเจนก่อนว่าควรจะทำอะไร เทคโนโลยีที่มีคืออะไร ที่โครงการพัฒนาต้องการใช้อะไรในการจัดการ ถ้าคุณจะวางแผนพัฒนาควรเล็งเป้าไปที่ไหนหรือจะทำอย่างไรให้คนส่วนใหญ่มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำ ในที่นี้สามารถโยงถึงประเด็นของ พลังการพัฒนา หรือก็คือความสามารถของการพัฒนาที่จะทำให้คุณภาพชีวิตคนดีขึ้น ซึ่งเราจะมุ่งเป้าไปที่ว่าจะทำให้คนส่วนใหญ่มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นได้อย่างไร ในความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นที่ไม่ต้องพึ่งพิงใครสามารถอยู่ได้บนความสามารถของตัวเองเพราะฉะนั้นจะต้องมีการเปิดโอกาสให้คนเหล่านี้เป็นผู้ประกอบการไม่ว่าจะเป็นภาคเกษตร อุตสาหกรรม การค้ารายย่อย หรืออะไรก็แล้วแต่ทำให้พลังของผู้ประกอบการที่อยู่ในภูมิภาคสามารถเติบโตได้อย่างเข้มแข็งโดยการให้ความรู้ สร้างความรู้ สร้างคน สร้างแผนในการที่จะทำให้เขารู้ว่าควรจะพัฒนาไปได้อย่างไร เมื่อไปถึงจุดๆหนึ่งหากเขาไม่สามารถแก้ปัญหาเองได้ เราจะเข้าไปช่วยเหลือโดยเน้นกระบวนการว่าจะทำอย่างไรเพื่อให้เกิดกระบวนการร่วมกันแก้ปัญหา

หลักของการพัฒนาเดิมมันก็ยังใช้ได้อยู่ ก็คือต้องให้อยู่ในระดับพื้นที่และมองว่าศักยภาพอะไรที่เขาทำแล้วรวมกับ function ที่จะเข้ามาร่วมแล้วนำมาบูรณาการร่วมกัน เพียงแต่จะต้องเสริมในลักษณะของกลไกในเรื่องการบริหารจัดการ การนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาร่วมด้วย เพราะฉะนั้นต้องมีลีดเดอร์ตัวคิด ซึ่งอาจจะเป็นข้าราชการหรือผู้ว่าราชการจังหวัดก็ได้ถ้าเขาว่างพอหรืออาจจะเป็นเจ้าหน้าที่หรืออาจจะเป็นภาคประกันสังคม อย่างน้อยต้องสร้างและคิดขึ้นมาว่าการพัฒนาพื้นที่ใน function นั้นจะเป็นไปในแนวทางไหนและบทบาทของสภาพัฒน์จะดูในเรื่องของการไปเป็นโค้ชของตัวลีดเดอร์เพื่อระกอบการตัดสินใจ

ช่วงที่ 3 สรุปผลและหารือ

ความสนใจทั้ง 3 องค์กร คือ อบต. อบจ. และแผนจังหวัด นั้นมีความสนใจที่ต่างกัน เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นที่ต้องสร้างกลไกในระดับจังหวัด ที่จะทำให้ได้ติดตามแผนงานโครงการ โดยมีผู้แทนของสภาพัฒนฯ เจ้าหน้าที่ส่วนกลางของจังหวัดในยุทธศาสตร์ ผู้แทนเทศบาล ผู้แทนภาคประชาชน และผู้แทนด้านวิชาการในพื้นที่หรือสถาบันการศึกษา

ในแง่ของการยกระดับของโครงการ ในระยะยาวแล้วต้องทำงานในลักษณะของการบูรณาการด้วย ต้องมีความสามารถในการบูรณาการความรู้กับโครงการต่างๆ ได้ ซึ่งต้องตอบโจทย์ได้ แต่ในปัจจุบันมีการบูรณาการแค่รวบรวมเอกสาร แต่จะสร้างให้ทุกคนมีส่วนร่วมในหลายๆด้าน แต่ไม่ความสามรถในการบูรณาการเนื้อหา ซึ่งจะทำให้ไม่สามารถตอบโจทย์ได้ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายยุทธศาสตร์มาจากกระทรวงมหาดไทยซึ่งจะเน้นงานอำนวยการ แต่ไม่เข้าใจเนื้อหาของงาน หลักๆก็คือต้องสร้างคนในจังหวัดมีองค์ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนและในเนื้อหาของโครงการ โดยจัดตั้งเป็นทีมทำแผนของจังหวัด แล้วติดตามการประเมินผล ให้เกิดการเรียนรู้

ข้างล่างแต่ละโครงการต้องทำอย่างไรในโครงการ การมีพันธมิตรก็เป็นเรื่องที่ดี แต่ทำอย่างไรให้คนในพื้นที่ที่มีความรู้ในภาคประชานชน ภาคเอกชน ภาควิชาการ มาร่วมมือกัน โดยนำนักวิชาการที่ไม่เหมือนกันเข้ามามีส่วนร่วม แต่ในหลายพื้นที่ที่ภาคประชาชนมีการรวมกลุ่มกันเป็นประชาคม เป็นสมัชชาสภาองค์กรชุมชน หรือสภาองค์กรจังหวัด ดังนั้นเราจึงจำเป็นที่จะต้องหาทางให้ตัวแทนเหล่านั้นเข้าไป โดยจะสร้างวัฒนธรรมโดยใช้ความรู้ และเน้นที่การใช้งานฐานข้อมูลที่มีประโยชน์ เนื่องจากสิ่งที่จัดทำต้องปรับที่แผนของจังหวัดไม่ใช่ปรับที่ฐานของระบบ

ตราบใดที่ยังเป็นกระทรวงมหาดไทย องค์การปกครอง หรือสำนักงานจังหวัดนั้น การบูรณาการในเชิงของเนื้อหาต่างๆ จะเป็นไปได้ยาก และจะต้องมีกลไกการประเมินผลที่ประจำและต่อเนื่อง แล้วสร้างองค์ความรู้ให้ในภาคประชาชน

การมีส่วนร่วมในที่ประชุมจะต้องเชิญอาจารย์ที่เป็นราชภัฏ ราชมงคล หรือมหาวิทยาลัยในพื้นที่เข้ามานั่งคุยกัน ในกระบวนการทำแผน โดยอาจารย์ที่ไปจ้างมาทำแผนนั้น ไม่รู้จุดประสงค์ของงาน ซึ่งจังหวัดต้องให้อาจารย์เปลี่ยนทัศนคติในการทำงาน เพื่อที่จะตอบโจทย์ของโครงการ ซึ่งความคิดที่แตกต่างกันทั้งสี่แหล่งนั้นสามารถสร้างนวัตกรรมได้

แผนพัฒนาจังหวัดต้องรวมแผนของ อบจ. ต้องทำแบบคู่ขนานกัน ซึ่งต้องเอาแผนพัฒนาจังหวัดไปตัวควบคุมแผนของ อบจ. อีกที เพราะว่าแผนพัฒนาจังหวัดเป็นแผนที่รวมทุกเรื่อง ซึ่งแผนพัฒนาจังหวัดเป็นยุทธศาสตร์ใน 4 ปี แต่เดิมต้องรวมแผนท้องถิ่นไปรวมกับแผนพัฒนาจังหวัด จึงไม่จำเป็นต้องรวมโครงการทุกโครงการมาอยู่ในแผนจังหวัด แต่บางโครงการของท้องถิ่นควรนำมารวมกัน

กระบวนการที่จะทำให้แผนออกมาดี ก็คือมีโครงการที่ดี โดยที่กระบวนการพัฒนาโครงการจะต้องมีการประเมินสถานการณ์ และมีข้อเสนอที่ดี รวมถึงการประเมินผล ซึ่งจะทำให้เห็นว่าโครงการที่จะไปในข้างหน้านั้นควรทำอะไร แล้วสามารถแก้ไขจุดอ่อนของโครงการได้ โดยที่สามารถดึงตัวอาจารย์ที่ถนัดในแต่ละเรื่องเข้ามาช่วยเหลือได้

กลุ่มจังหวัดมองศักยภาพในเชิงของเศรษฐกิจ เนื่องจากว่างบประมาณต้องแบ่งกันใช้ โดยอยู่ที่กลไกของกระทรวงมหาดไทย ที่จะเข้ามาควบคุม โดยกลุ่มจังหวัดต้องมีการแบ่งงานระดับจังหวัดด้วย ในสี่ประเด็น ทั้งการเกษตร อุตสาหกรรม บริการ ท่องเที่ยวและอื่นๆ

และต้องการคนทำงานแบบต่อเนื่องไม่ได้ต้องการคนที่ทำงานแบบข้าราชการ มาขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อให้โครงการดำเนินหน้าต่อไปได้

ช่วงที่ 4 การพัฒนากระบวนการทำแผน

การพัฒนากระบวนการทำแผนควรจะใช้วิธีการแบบไหน แผนที่ระดับกลุ่มจังหวัด แผนที่ระดับจังหวัด ระบบข้อมูลที่จะ serve การมองภาพในระดับกลุ่มจังหวัดอาจจะมีได้หน้าตาประมาณไหน แต่ที่จะดับจังหวัดจะต้องการอะไรที่อาจจะมากกว่าข้อมูล และสำคัญกว่าข้อมูล เช่น เกณฑ์การพิจารณาโครงการข้อมูลบางตัวที่ติดตามและประเมินโครงการ เป็นต้น

การทดลองนำร่องในระดับของกลุ่มจังหวัด เพื่อทำโมเดลของการทำแผนใช้โครงสร้างเดิมแต่ต้องใช้กระบวนการใหม่ ควรระวังการอาจออกแบบระบบใหม่ในการติดกรอบงานเดิม แต่ควรปรับกระบวนการใหม่ในกรอบเดิม จะเหลือเพียงแค่งบบริหารแบบเดิมไม่มีงบผู้ว่า

ในส่วนของการพัฒนากระบวนการทำแผนเป็นตัวช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำแผนจังหวัดให้ดีขึ้นได้อย่างไร เจ้าของโครงการคือ ส่วนราชการในจังหวัดที่เป็นคนทำ

สิ่งที่พยายามอยากจะให้เกิดการจัดซื้อจัดจ้างเกิดขึ้นโดยพื้นที่ ใช้ทรัพยากรจากพื้นที่ไม่ใช่การเหมารวม

ระบบงบประมาณจะช่วยแก้ปัญหา อันที่หนึ่งคือ ความเป็นเบี้ยหัวแตกของเงินที่ลงไปโดยที่ไม่เชื่อมกันทั้งระหว่างท้องถิ่นและกรม ส่วนราชการที่อยู่ในจังหวัด ซึ่งมันคือความไม่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของระบบงบประมาณ ตัวที่สองก็คือว่า กระบวนการงบประมาณเดิมมันไกลจากประชาชน เพราะฉะนั้นการเปิดเผยงบประมาณว่าลงมาที่จังหวัดเท่าไหร่จะปลุกความเป็นเจ้าของทรัพยากรของประชาชน และสามารถตรวจสอบนักการเมืองและข้าราชการได้

วาระการติดตามประเมินผล ติดตามผลการทำงานที่ผ่านมาจะต้องอยู่ในวาระของ ครม. จังหวัดแต่ละจังหวัดด้วย และองค์ประกอบของอนุติดตามต้องมีภาคีครบ แต่ว่าจะต้องมีการแสดงผลงานตอนสิ้นปีและที่สำคัญต้องโชว์ผลงานในลักษณะที่เป็น output ออกมา เขียนเป็นแบบรายงานออกมาให้ครบถ้วน

โมเดลเรื่องน้ำที่เรากำลังทำ water balance คือในจังหวัด ดูจากแหล่งน้ำ ในแต่ละจังหวัดน่าจะมี scenario โครงการพัฒนานั่นก็จะทำให้เราคำนวณ water demand ได้โดยประมาณ จากนั้นถ้าเรามี supply ปัจจุบันเราก็จะรู้ shortage ในแง่แผนที่ ปัญหาก็จะอยู่ที่เรื่อง space quantity แผนที่เราทำได้ แต่หากเรารู้ supply แล้วก็มาหาว่า demand จะมาจากไหน เช่น จะไปทำเขื่อนใหม่ ถ้าไม่ได้ก็ต้องไปลด demand โดยที่ไม่ต้องไปลด GPP ในที่นี้จะดูเรื่องของ demand เป็นหลัก

เราจะเข้าไปช่วยเสริมในกระบวนการทำแผนยังไง อันดับแรกก็ต้องนำแผนจังหวัดมาดูว่ากระบวนการทำแผนจังหวัดมันเป็นยังไง แล้วเราจะสามารถเข้าไปเติมหรือเสริมเขาในจุด weak point ยังไง ในส่วนของ point แรกก็คือการมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนจังหวัด และใน point ถัดไปก็คือ ข้อมูลที่จะไปหนุนกระบวนการทำแผนจังหวัด

กระบวนการคิดยุทธศาสตร์ส่วนใหญ่จะเกิดจากการสนทนา เพราะฉะนั้นสิ่งต้องการจริงๆคือ KM ที่จะต้องมาก่อนข้อมูล เพราะคุณมีข้อมูลกันอยู่แล้วในระดับนึง แต่ว่าการจัดกระบวนการเป็นเรื่องยาก และหากสามารถแยกแยะข้อมูลที่ใช้จริงได้ว่าคืออะไรและควรเก็บอย่างไรเราจะสามารถสั่งการจังหวัดหรือทั้งประเทศได้เลย

กรอบของการประชุมครั้งนี้คือ มีมิติของภาคจังหวัดและในรายสาขาจะเป็นเรื่องของเกษตร น้ำ จุดเน้นการพัฒนาของแต่ละจังหวัดไม่เหมือนกัน ซึ่งเราจะเน้นเรื่องการทำแผนให้ดี

3. รูปภาพบรรยากาศการประชุม

4. รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุม

1)	ดร. สีลาภรณ์ บัวสาย	รองผู้อำนวยการ สกว. ด้านยุทธศาสตร์วิจัยเชิงพื้นที่
2)	คุณทีปรัตน์ วัชรางกูร	ผู้อำนวยการ สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง
3)	คุณสุริยนต์ ธัญกิจจานุกิจ	สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง
4)	คุณเบญญาภา มารินทร์	สกว.
5)	รศ. ดร. สุจินต์ สิมารักษ์	จังหวัดขอนแก่น
6)	รศ. ไพรัช ตระการศิรินนท์	คณบดีคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
7)	ศ. ดร. อรรถชัย จินตะเวช	คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
8)	รศ. ดร. สุจริต คูณธนกุลวงศ์	คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
9)	ดร. สุพัตรา วิเศษศรี	คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
10)	คุณศักย์ สกุลไทย	คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
11)	นางสาวมาดา บัวทอง	คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
12)	นายธรณินทร์ เป่าสง่า	คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง-2

การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 1

สรุปการประชุมครั้งที่ 1 โครงการวิจัย เรื่อง
การพัฒนาการจัดทำข้อเสนอโครงการ "การพัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุน
การวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร"
ในวันพฤหัสบดีที่ 17 ธันวาคม 2558
ห้องประชุมชั้น 2 ตึก 3 คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. กำหนดการประชุม

08.30- 09.00 น. **ลงทะเบียน**

09.00- 09.30 น. **ความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณ**
นายณัฐพงศ์ ศิริชนะ
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

09.30-09.45 น. **กล่าวเปิดการประชุม และแนวคิดการจัดทำงบประมาณเชิงพื้นที่**
ดร. สีลาภรณ์ บัวสาย
รองผู้อำนวยการ สกว. ด้านยุทธศาสตร์วิจัยเชิงพื้นที่

09.45-10.00 น. **ความเป็นมาของโครงการวิจัย**
รศ. ดร. สุจริต คูณธนกุลวงศ์
หัวหน้าโครงการวิจัย
อาหารว่าง (เสริฟในห้องประชุม)

10.00- 12.00 น. **แนวคิดการวางแผนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดของนักวิชาการในพื้นที่---**
บทบาทของนักวิชาการต่อการวางแผนพัฒนาจังหวัด ดังนี้
1. ด้านสนับสนุนการจัดทำแผน (15 นาที)
นำเสนอโดย ดร. พงษ์ศักดิ์ สุทธินนท์
คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ด้านการเกษตร (15 นาที)
นำเสนอโดย ศ. ดร. อรรถชัย จินตะเวช
คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
3. ด้านทรัพยากรน้ำ และด้านเทคโนโลยี (20 นาที)
นำเสนอโดย นายศักย์ สกุลไทย

คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

11.00-12.00 **ถาม ตอบ**

12.00-13.00 น. **รับประทานอาหารกลางวัน**

13.00-15.00 น. **แบ่งกลุ่มเพื่อซักถาม (ด้านสนับสนุนการจัดทำแผน การเกษตร ทรัพยากรน้ำ) และให้ความคิดเห็นพร้อมการสนับสนุนด้านข้อมูลจากผู้แทนของหน่วยงานภาครัฐและนักวิชาการในแต่ละมหาวิทยาลัย**

1. กลุ่มที่ 1 ด้านการวางแผน
   ดำเนินรายการโดย รศ. ไพรัช ตระการศิรินนท์
   คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. กลุ่มที่ 2 ด้านการเกษตร
   ดำเนินรายการโดย ศ. ดร. อรรถชัย จินตะเวช
   คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
3. กลุ่มที่ 3 ด้านทรัยากรน้ำ
   ดำเนินรายการโดย รศ. ดร. สุจริต คูณธนกุลวงศ์
   คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

15.00. 16.00 น. **นำเสนอผลและ สรุปผลการประชุมและหารือ**

2. ผลการประชุม

2.1 ช่วงเช้า

เริ่มต้นการประชุมโดยคุณณัฐพงศ์ ศิริชนะ รองปลัดกระทรวงมหาดไทย กล่าวถึงความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณ

2.2 ช่วงบ่ายแบ่งกลุ่ม 3 กลุ่มย่อย

<u>สรุปสาระสำคัญในกลุ่มย่อยที่ 1 ด้านการวางแผน</u>

1) ประเด็นปัญหา : (Demand/Supply/Management)

- โครงสร้างข้อมูลไม่ครบถ้วน (Status) ข้อมูล ที่ไม่เพียงพอ ไม่ตรงกัน ไม่มีข้อมูลสนับสนุนการทำงานโครงการ ข้อมูลการเชื่อมโยงทรัพยากร (เช่น ระบบเชื่อมโยงโครงข่ายน้ำ) ข้อมูลปัญหา/ความต้องการ/การตรวจสอบ/ยืนยันข้อมูล/การตอบโจทย์/การแก้ไขที่ตรงจุด ข้อมูลระดับช่วงเวลา

ผู้ดูแลควรเป็นมหาดไท และการเข้าถึงข้อมูลได้ทุกระดับ รวมถึงการนำข้อมูลไปสู่การปฏิบัติ เชื่อมโยงข้อมูลระบบน้ำเข้าด้วยกัน

- งบประมาณ (Law/Budget) ตั้งตัวเงินเป็นประเด็นมากเกินไป ข้อจำกัดของกฎหมายงบประมาณที่อยู่ภายใต้การทำงานของหน่วยงาน งบ function ส่วนใหญ่มาจากส่วนกลาง การจัดการน้ำในภาครวม เงินมาจากรัฐ จังหวัด และส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น
- การจัดการ (Manage) มุ่งที่ความมั่นคงเศรษฐกิจตามนโยบาย ตามทิศทางการพัฒนามากกว่าทรัพยากร ขาดตัวกลางในการบูรณาการการทำงาน ขาดการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ การแก้ไขที่ตรงจุด
- เศรษฐกิจ GPP (Target) และสังคม กำหนด output/outcome ความมั่นคงด้านรายได้
- การเข้าใจยุทธศาสตร์และการเติบโตจังหวัดและประเทศ ขาดการเชื่อมโยง ขาดหน่วยงานรองรับการทำงานและระบบสารสนเทศของประเทศ
- การแก้ไข กำหนดยุทธศาสตร์ (ขาดผู้เล่นและกลไกการเชื่อมโยง) ระดับชาติเพื่อปรับโครงสร้างงบประมาณ ควรให้เกิดแบบ one stop วิสัยทัศน์ขาดแผนปฏิบัติ

2) ปัจจัย : (Resource/Plan)

- ข้อมูล โครงสร้างทรัพยากร/งบประมาณ/เงื่อนไขการพิจารณาโครงการ/ดิน-น้ำ-ป่า (ภาคเหนือ), แหล่งน้ำ-ผู้ใช้ (ภาคกลาง-ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ), แหล่งน้ำ-ผู้ใช้-น้ำเค็ม (ภาคตะวันออก-ภาคใต้)
- ยุทศาสตร์ ผังเมือง (สังคมเมือง), การกำหนด zoning (ภาคเกษตร-อุตสาหกรรม) งบประมาณ วิสัยทัศน์
- เป้าหมาย (เกษตร/น้ำ) ส่วนราชการตั้งเป้าหมายได้/หาความรู้ได้/การตั้งคำถามถูกคน-ถูกคำถาม
- กลยุทธ์ เครื่องมือวิเคราะห์ ตอบคำถามและทางเลือก (ความรู้ข้อมูล) (ลักษณะคำถาม) ความเสี่ยง และผู้ใช้ (คำถามผู้ใช้ และ user friendly)

3) การมีส่วนร่วม : (Area base/Corroborative)

- ภาคเอกชน (ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หอการค้า/อุตสาหกรรมจังหวัด)

- ส่วนราชการ เชื่อมโยงการทำงานและงบประมาณ สั่งการร่วมกัน (กนจ.หัวหน้า และผู้มีส่วนร่วม)

4) กระบวนการ/โครงสร้าง : (Framework/Workflow)

- งบประมาณ
- การทำงาน

5) เครื่องมือ : (Database/Tool/Knowlage)

- สารสนเทศ (ข้อมูล/เครื่องมือ)

<u>สรุปสาระสำคัญในกลุ่มย่อยที่ 2 ด้านการเกษตร</u>

1) จบ 3 ปีแล้วได้อะไร ระบบสารสนเทศ ?
   - ต้องมี Data Base ในการวางแผนเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ ต้องอัพเดตได้
   - องค์ความรู้ของหน่วยงานต้องลงลึกถึงระดับพื้นที่ ตำบล
   - แบบแผนของข้อมูลควรมีมาตรฐานเดียวกัน
   - แผนรองรับถ้าหากไม่มีน้ำมากพอเพื่อทำการเกษตรหลัก จะสามารถเปลี่ยนไปทำการเกษตรอย่างอื่นได้
   - ข้อมูลต้องสามารถถ่ายทอดให้ชาวบ้านเข้าใจได้
2) ในการดำเนินการต้องทำอะไร (มหาวิทยาลัย) ?
   - เป็น NODE รวบรวมข้อมูลและสังเคราะห์ ให้สามารถหยิบไปใช้งานได้
   - สื่อสารข้อมูลกับชาวบ้าน บอกทางเลือก วิธีการรับมือและการเตรียมการ วันที่ควรเริ่มต้นการเกษตร
   - สนับสนุนข้อมูลพันธ์พืช เทคโนโลยี และข้อมูลของพืช
   - ข้อมูลการบริโภค และการผลิต
   - วิเคราะห์ Demand – Suply การเกษตร และตลาดผลผลิต
3) ต้องการการสนับสนุนอะไร ?
   - งบประมาณการวิจัยเชิงพื้นที่
   - MOU ระหว่างหน่วยงาน กระทรวง กรม และมหาวิทยาลัย
4) จังหวัดนำร่อง 5 จังหวัด ?
   - ภาคตะวันออก ระยอง จันทบุรี ชลบุรี

- ภาคอีสาน ขอนแก่น อุดรธานี หนองบัวลำภู กาฬสินธุ์
- ภาคกลาง ชัยนาท
- ภาคเหนือ เชียงใหม่ ลำพูน พะเยา น่าน
- ภาคใต้ นครศรีธรรมราช

<u>สรุปสาระสำคัญในกลุ่มย่อยที่ 3 ด้านทรัพยากรน้ำ</u>

1) ความคิดเห็นต่อการวิจัยและระบบสารสนเทศ

- การสร้างระบบสารสนเทศฯ จะต้องมีข้อมูล demand และ supply เน้นที่ database ยกตัวอย่าง เช่น ด้าน supply มีน้ำต้นทุนมีเท่าไร สภาพแหล่งน้ำเป็นอย่างไร และด้าน demand กิจกรรมต่างๆ น้ำอุปโภค-บริโภคเป็นอย่างไร
- ในระยะเวลา 3 ปี ควรจะพัฒนาระบบฯ ในปีที่ 1 ในปีที่ 2 เริ่มทดสอบระบบฯ และในปีที่ 3 ทบทวนการใช้งานระบบเช่นเดียวกับปีที่ 2
- เครื่องมือในระบบต้องกำหนดสเปค ว่าต้องการอะไร แล้วจบด้วย Project solution
- ระบบฯ จะประกอบไปด้วย ข้อมูลทางด้านวิศวกรรม การจัดการ และแผนการพัฒนา
- การสร้างเครื่องมือต้องคำนึงถึงผู้ใช้
- หลักการของการวิจัย จริงๆ แล้วต้องการพัฒนาระบบฯ ประมาณ 20 เปอร์เซนต์ และทดลองใช้ร่วมกับพัฒนาระบบฯ ไปด้วยในปีที่ 1 และ 2 พัฒนาระบบจนสมบูรณ์ในปีที่ 3

2) ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และการช่วยเหลือจากหน่วยงาน

- ข้อมูลทะเบียนแหล่งน้ำที่เคยรวบรวมไว้เมื่อหลายปีก่อนของกรมทรัพยากรน้ำ ควรนำกลับมา review เพื่อประโยชน์ของโครงการฯ
- การสำรวจพื้นที่แหล่งน้ำ โดยการเก็บพิกัด เป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการขอโครงการ
- ข้อมูลโครงการพัฒนาในระบบของกรมทรัพยากรน้ำ เป็นโครงการที่ผ่านการพิจารณาแล้ว และรอการพิจารณา แยกเป็นข้อมูลรายจังหวัดและรายลุ่มน้ำ เป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อโครงการวิจัย
- ข้อมูลน้ำประปาชุมชน ทางสำนักงานบริการจัดการน้ำ กรมทรัพยากรน้ำ จัดทำอยู่
- ทางกรมชลประทานต้องการให้ทางอบต. เขียนรายงานขอโครงการโดยมีรายละเอียด 2 หน้ากระดาษ ซึ่งประกอบด้วยความเป็นมา รายละเอียด และงบประมาณ ซึ่งขณะนี้ทางอบต. ทำได้เพียง 1 หน้ากระดาษ หากสามารถทำเป็น application ได้ ระบุพื้นที่เป็นพิกัดและภาพถ่ายเพื่อช่วยเหลือ อบต. ได้ และของบประมาณได้ประโยชน์มาก

3) ปัญหาและอุปสรรค

- การคัดเลือกโครงการของกรม ไม่ได้คัดเลือกจากความจำเป็นจริง มีเรื่องการเมืองเข้ามาแทรก
- โครงการของกรมทรัพยากรน้ำขาดการดูแล เนื่องจากมีการถ่ายโอนไปให้กับอบต. ทางอบต. ไม่มีงบฯ ในการซ่อมแซม
- ทางจังหวัดสนใจโครงการมากกว่าการจัดทำแผน ดังนั้นต้องมีการสนับสนุนและช่วยเหลือการจัดทำโครงการพัฒนาในพื้นที่

4) รายชื่อจังหวัดที่เสนอ

- ภาคเหนือ จังหวัดพิษณุโลก
- ภาคตะวันออก จังหวัดชลบุรี
- ภาคอีสาน จังหวัดขอนแก่น ชัยภูมิ มหาสารคาม กาฬสินธ์ และนครพนม
- ภาคใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช

3. รูปภาพบรรยายกาศการประชุม

4. รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุม

1) ดร. สีลาภรณ์ บัวสาย รองผู้อำนวยการ สกว. ด้านยุทธศาสตร์วิจัยเชิงพื้นที่
2) ดร. กิตติ สัจจาวัฒนา รองผู้อำนวยการฝ่าย ABC สกว.
3) คุณเบญญาภา มารินทร์ สกว.
4) ศ. ดร. อรรถชัย จินตะเวช คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
5) รศ. ไพรัช ตระการศิรินนท์ คณบดีคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
6) รศ.ดร. สมบัติ ชื่นชูกลิ่น คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
7) ดร. วิเชียร เกิดสุข สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
8) ดร. วิเชียร ปลื้มกมล คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
9) ดร. สกฤติ อิสริยานนท์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
10) รศ.ดร. พิชัย สารญรม์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
11) ดร. วุฒิชัย แก้วแหวน คณะภูมิสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
12) ดร. ชาญยุทธ กาฬกาญจน์ คณะวิศวกรรมโยธา มหาวิทยาลัยบูรพา
13) ผศ.ดร. ปกรณ์ ดิษฐกิจ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
14) ดร.ประสาร ฉลาดคิด คณะวิทยาศาสตร และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
15) รศ. ดร. สุจริต คูณธนกุลวงศ์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
16) ดร. พงษ์ศักดิ์ สุทธินนท์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
17) คุณศักย์ สกุลไทย คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
18) นางสาวมาดา บัวทอง คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
19) นายธรณินทร์ เป่าสง่า คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
20) นางธิดาลักษณ์ จันทร์ดี สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคเหนือ
21) คุณเบจมาศ จันทร์เอี่ยม สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

22) ดร. บุญดิษฐ์ วรินทร์รักษ์ กองวิจัยและพัฒนาข้าว กรมการข้าว

23) คุณรัตนาภรณ์ โยชน์ชัยสาร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

24) คุณพสชนัน สุภาคกุลธร กรมทรัพยากรน้ำ

25) คุณอลิน ชินทรารักษ์ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

ภาคผนวก ง-3
สรุปประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 2

การประชุมโครงการวิจัย เรื่อง
การพัฒนาการจัดทำข้อเสนอโครงการ "การพัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุน
การวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร" ครั้งที่ 2
ในวันอังคารที่ 22 มีนาคม 2559
ห้องประชุมชั้น 2 ตึก 3 คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. กำหนดการประชุม

08.30- 09.00 น.	**ลงทะเบียน**
09.00-09.45 น.	**กล่าวเปิดการประชุม และแนวคิดการจัดทำงบประมาณเชิงพื้นที่** ดร. กิตติ สัจจาวัฒนา รองผู้อำนวยการฝ่าย ABC สกว.
09.45-10.00 น.	**แนะนำโครงการวิจัยและผลจากการออกภาคสนานในพื้นที่จังหวัดตัวอย่าง** รศ. ดร. สุจริต คูณธนกุลวงศ์ หัวหน้าโครงการวิจัย และนายศักย์ สกุลไทย
	อาหารว่าง (เสริฟในห้องประชุม)
10.00- 11.30 น.	**นำเสนอโครงร่างข้อเสนอต่อการวางแผนการจัดทำงบประมาณระดับในจังหวัดตัวอย่าง (จังหวัดลำพูน นครพนม ชัยนาท ระยองและพัทลุง)** **ของงานส่วนกลางและงานส่วนจังหวัด** **นำเสนอโดย ส่วนกลางและมหาวิทยาลัยเครือข่าย**
11.30-12.30	**ถาม ตอบ**
12.30-13.30 น.	**รับประทานอาหารกลางวัน**

2. สรุปผลการประชุม

ช่วงที่ 1 กล่าวเปิดการประชุม และแนวคิดการจัดทำงบประมาณเชิงพื้นที่
(ดร. กิตติ สัจจาวัฒนา รองผู้อำนวยการฝ่าย ABC สกว.)

กล่าวถึงการจัดตั้งฝ่าย ABC จับโจทย์ระดับจังหวัด ค้นพบว่าแต่ละจังหวัดมีปัญหาที่แตกต่างกัน มุ่งเน้นสร้างความรู้ กับทางมหาวิทยาลัยในพื้นที่ ปีพ.ศ. 2550 เริ่มสร้างมหาวิทยาลัยความรู้ในพื้นที่ 7 มหาวิทยาลัย

อยากเห็นการบูรณาการของการจัดทำแผนจังหวัดและงบประมาณจังหวัด ที่ถูกจำกัดด้วยคนและเวลา การจัดสรรงบฟังก์ชันที่ตรงกับแผนงาน เป้าหมายของงานวิจัยเพื่อให้ข้อมูลและความรู้ไปสู่การพัฒนา ไม่ใช่แค่ฉายความรู้ ว่าควรจะสร้างฐานข้อมูลอย่างไร และต้องมีกลไลการพัฒนาอย่างไร ทำแผนให้ตรงกับเป้าหมาย และจัดสรรงบประมาณนั้นจริง ไม่เกิดการซ้ำซ้อน ทำอย่างไรมหาวิทยาลัยจะมีแหล่งความรู้ให้กับจังหวัด สร้างโครงสร้างความรู้ที่แข็งแรง

ช่วงที่ 2 แนะนำโครงการวิจัยและผลจากการออกภาคสนานในพื้นที่จังหวัดตัวอย่าง
รศ. ดร. สุจริต คูณธนกุลวงศ์

จากการเข้าประชุมกับทางกระทรวงมหาดไทย ได้คัดเลือกจังหวัดตัวอย่าง 5 จังหวัด คือ นครพนม ลำพูน ระยอง ชัยนาท และพัทลุง ทางทีมวิจัยได้มีการเข้าเยี่ยมแต่ละจังหวัด ดูว่าปัจจุบันทำอะไรอยู่ และมีปัญหาด้านใน เพื่อนำมาพัฒนาเครื่องมือและสนับสนุนการจัดทำแผน โดยขั้นตอนการวิจัย คือเราจะให้มหาวิทยาลัยในพื้นที่เป็นพี่เลี้ยง ใน 5 จังหวัดโดยมีระยะเวลาการวิจัย 3 ปี

นำเสนอตัวอย่างงานวิจัยของต่างประเทศ

ช่วงที่ 3 นำเสนอโครงร่างข้อเสนอต่อการวางแผนการจัดทำงบประมาณระดับในจังหวัดตัวอย่าง (จังหวัดลำพูน นครพนม ชัยนาท ระยองและพัทลุง) ของงานส่วนกลางและงานส่วนจังหวัด นำเสนอโดยส่วนกลางและมหาวิทยาลัยเครือข่าย

3. รูปภาพบรรยากาศการประชุม

4. รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุม

1) ดร. กิตติ สัจจาวัฒนา รองผู้อำนวยการฝ่าย ABC สกว.
2) คุณเบญญาภา มารินทร์ สกว.
3) ศ. ดร. อรรถชัย จินตะเวช คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
4) รศ. ไพรัช ตระการศิรินนท์ คณบดีคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
5) รศ.ดร. สมบัติ ชื่นชูกลิ่น คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

6) ดร. วิเชียร เกิดสุข	สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
7) ดร. วิเชียร ปลื้มกมล	คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
8) ดร. กิตติเวช ขันติยวิชัย	คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
9) ดร. สกฤติ อิสริยานนท์	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
10) ดร. ชาญยุทธ กาฬกาญจน์	คณะวิศวกรรมโยธา มหาวิทยาลัยบูรพา
11) ผศ.ดร. ปกรณ์ ดิษฐกิจ	คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
12) รศ. ดร. สุจริต คูณธนกุลวงศ์	คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
13) ดร. พงษ์ศักดิ์ สุทธินนท์	คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
14) คุณศักย์ สกุลไทย	คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
15) นางสาวมาดา บัวทอง	คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
16) นายธรณินทร์ เป่าสง่า	คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
17) นายพิชัย เพ็ขรยิ้ม	สำนักงบประมาณ
18) นายพีรพงศ์ ตั้งเจริญ	สำนักงบประมาณ
19) ดร. บุญดิษฐ์ วรินทร์รักษ์	กองวิจัยและพัฒนาข้าว กรมการข้าว
20) คุณดาหวัน สุวินัย	ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณเขตพื้นที่ 2
21) คุณครองทรัพย์ จิรชัยศรี	ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณเขตพื้นที่ 9
22) ดร. บุญดิษฐ์ วรินทร์รักษ์	กองวิจัยและพัฒนาข้าว กรมการข้าว
23) คุณพสชนัน สุภาคกุลธร	กรมทรัพยากรน้ำ
24) นายสัญญา แสงพุ่มพงษ์	กรมชลประทาน
25) นายประสานต์ พฤกษาชาติ	ผู้อำนวยการโครงการชลประทานระยอง
26) นายวรวิทย์ บุณยเนตร	ผู้อำนวยการโครงการชลประทานชัยนาท
27) คุณสุธาสินี	สำนักงานจังหวัดพัทลุง

ภาคผนวก ง-4

สรุปประเด็นจากการประชุมเพื่อพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัย
ชุดโครงการการพัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนการจัดทำงบประมาณระดับจังหวัด
ด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร
วันอังคารที่ 31 พฤษภาคม 2559 เวลา 09.00-12.00 น. ณ ห้องประชุม 1 ชั้น 15 สกว.

ผู้ทรงคุณวุฒิ: นายพิชัย เพ็ชรยิ้ม ผอ.สำนักจัดทำงบประมาณเขต 11 นายภาดล ถาวรกฤชรัตน์ รองอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำน.ส.ดวงใจ ศรีธวัชชัย นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ กรมทรัพยากรน้ำ น.ส.กัลยาณี สุวรรณประเสริฐ กรมทรัพยากรน้ำ ดร.สิริพร กมลธรรม สนง.พัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ นายเกื้อศักดิ์ ทาทอง ผอ.ส่วนวิศวกรรมชลประทาน กรมชลประทาน นางสุกานดา วรเชษฐบัญชา ผอ.สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการจังหวัด สป.มท. นายวิเชียร เอาทารสกุล ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป.มท. น.ส.ลักษณา โชติคุต สถาบันดำรงราชานุภาพ สป.มท. นายณัฐพล เพชรฉกรรจ์ สถาบันดำรงราชานุภาพ สป.มท. นายบัณฑิต พรหมทอง สำนักนโยบายและแผน สป.มท. คุณจิริกา นุตาลัย ผู้ทรงคุณวุฒิ ดร.ชิษณุชา บุดดาบุญ ผอ.ศูนย์วิจัยข้าวสกลนคร และผู้บริหาร สกว. ดร.กิตติ สัจจาวัฒนา รอง ผอ.หน่วยบูรณาการวิจัยและความร่วมมือเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่ สกว.

คณะผู้วิจัย: รศ.ดร.สุจริต คูณธนกุลวงศ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศ.ดร. อรรถชัย จินตะเวช มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ รศ.ดร.ไพรัช ตระการศิรินนท์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นายศักย์ สกุลไทย ดร. วิเชียรเกิดสุข มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผศ.ดร.กิตติเวช ขันติยวิชัย มหาวิทยาลัยขอนแก่นดร.เฉลิมพล สำราญราษฎร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่รศ.ดร. สมบัติชื่นชูกลิ่น มหาวิทยาลัยนเรศวร ดร. ชาญยุทธกาฬกาญจน์ มหาวิทยาลัยบูรพา ดร.อนิศรา เพ็ญสุข มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

การชี้แจงวัตถุประสงค์ของการประชุม โดย ดร.กิตติ สัจจาวัฒนา รอง ผอ.หน่วย ABC

- สกว.ริเริ่มงานวิจัยแบบ ABC ขึ้นช่วงปี 2550 มีหน่วยการทำงานที่จังหวัด โจทย์การวิจัยมาจากปัญหาของจังหวัด โดยการทำงานโดยกลไกและเครื่องมือในการทำงานในพื้นที่ทุกภาคส่วน ต่อมามีความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในแต่ละภูมิภาคในการทำหน้าที่เป็นเหมือนเสนาธิการของจังหวัดในการผลิตข้อมูลและ

ความรู้สนับสนุนการพัฒนาจังหวัด ปัจจุบันแนวคิดเรื่อง Area-based ลงไปในพื้นที่ ถือเป็นแนวในการทำงานของเกือบทุกหน่วยงานแล้ว อาจารย์ในมหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยจะต้องมีบทบาทในการผลิตข้อมูล ความรู้ เพื่อการทำงานพัฒนาพื้นที่ควบคู่ไปกับกระแสของการทำงานแบบ Area-based ที่เกิดขึ้น

- การปฏิรูปประเทศปรับแนวทางด้านงบประมาณเป็นงบประมาณเชิงพื้นที่ ความสำคัญอยู่ที่กระบวนการทำแผนของจังหวัดให้มีคุณภาพ โครงการนี้ได้ทดลองนำร่องให้นักวิชาการที่มีความรู้ความสามารถด้านการจัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศมาช่วยทำข้อมูลและพัฒนาระบบสนับสนุนการตัดสินใจเพื่อการวางแผนเรื่องน้ำ ในพื้นที่นำร่อง 5 จังหวัด ได้แก่ ลำพูน ชัยนาท ระยอง พัทลุง และนครพนม
- ความคาดหวังของการจัดประชุมคือ ได้ข้อเสนอโครงการที่ทำหน้าที่สร้างข้อมูลความรู้เพื่อสนับสนุนกระบวนการทำแผนพัฒนาจังหวัด เพื่อให้การทำแผนจังหวัดดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะสภาพปัญหา อุปสรรค ของกระบวนการจัดทำแผนจังหวัดในปัจจุบัน เพื่อการออกแบบระบบสารสนเทศที่ให้ข้อมูลต่างๆ เพื่อสนับสนุนการจัดทำแผนของจังหวัดให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของพื้นที่ ความต้องการของประชาชน และความสำคัญเร่งด่วนของปัญหา โดยคำนึงถึงการจัดการทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดของภาครัฐด้วย

นำเสนอผลการดำเนินงานของโครงการที่ผ่านมา โดย รศ.ดร.สุจริต คูณธนกุลวงศ์ หัวหน้าชุดโครงการ

1) โครงการร่วมกับ สกว. ได้จัดประชุมเพื่อนำเสนอโครงการและหารือกับผู้บริหารกระทรวงมหาดไทย (รองปลัดกระทรวงมหาดไทย : นายณัฐพงศ์ ศิริชนะ) และคณะทำงานของกระทรวงมหาดไทยในการคัดเลือกพื้นที่เป้าหมายของโครงการ จำนวน 5 พื้นที่ เมื่อวันที่ 8 มกราคม 2559 โดยได้คัดเลือกพื้นที่เป้าหมายดังนี้

   ภาคเหนือ : จังหวัดลำพูน ภาคกลาง : จังหวัดชัยนาท ภาคอีสาน : จังหวัดนครพนม

   ภาคตะวันออก : จังหวัดระยอง ภาคใต้ : จังหวัดพัทลุง

2) โครงการได้จัดประชุมเพื่อระดมความคิดในการจัดทำข้อเสนอโครงการจำนวน 2 ครั้ง ดังนี้
   - เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2558 ณ ห้องประชุมชั้น 2 คณะวิศวกรรมศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นการประชุมเพื่อทำความเข้าใจโครงการกับทีมนักวิจัยที่จะดำเนินการในจังหวัดเป้าหมาย โดยมี

นายณัฐพงศ์ ศิริชนะ รองปลัดกระทรวงมหาดไทย มาบรรยายเรื่อง ความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและการจัดทำงบประมาณ (ด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร) และได้หารือร่วมกับทีมวิจัยระดับจังหวัดเรื่องแนวคิดการวางแผนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดของนักวิชาการในพื้นที่ และบทบาทของนักวิชาการต่อการวางแผนพัฒนาจังหวัด ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสังคม- เศรษฐกิจ ด้านการเกษตร ด้านทรัพยากรน้ำ และด้านเทคโนโลยี

- เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2559 ณ ห้องประชุมชั้น 2 คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย เป็นการประชุมเพื่อหารือการจัดทำข้อเสนอโครงการ โดยหัวหน้าชุดโครงการได้มีการนำเสนอ
  - แนวคิด กรอบการทำงานของโครงการ
  - แนวทางการจัดทำงบประมาณจากการทบทวนวรรณกรรม ยกตัวอย่างกระบวนการจัดทำแผนจัดการงบประมาณของประเทศอเมริกาและญี่ปุ่น โดยอเมริกาใช้วิธีการทำ Guideline เป็นคู่มือเรื่องการทำแผนเรื่องน้ำและเกษตร แล้วให้แต่ละรัฐทำแผน 5 ปี โดยมีคู่มือดังกล่าวเป็นตัวคุม process ของการทำแผน
- ผลการลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบโจทย์การทำงานกับกลไกเชิงพื้นที่โดยคุณศักย์ สกุลไทย นักวิจัยโครงการได้จัดประชุมในพื้นที่ และประชุมหารือร่วมกับภาคีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับดังนี้
  1) ระยอง วันที่ 13 มกราคม 2559 : ประเด็นที่พื้นที่สนใจ คือ การเติบโตที่มีโครงสร้างการเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ การใช้ที่ดิน การจัดสรรน้ำที่เอื้อทุกฝ่าย คุณภาพน้ำประปา น้ำท่วม สร้างดุลรายได้ไม่พึ่งปัจจัยภายนอกมากไป
  2) จ.ลำพูน วันที่ 15 มกราคม 2559 : ประเด็นที่พื้นที่สนใจ คือ คุณภาพลำไย ฟื้นฟูลำไยพันธุ์พื้นเมือง สร้างมูลค่าผลผลิตลำไย เกษตรกรเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่น เช่น มะม่วง ยางพารา ปัญหาน้ำเสียในแม่น้ำกวง อุตสาหกรรม การทำแผนเรื่องน้ำระหว่าง อบจ. และจังหวัดยังไม่บูรณาการ เช่น การทำแผนขุดลอกแม่ทา จังหวัดมอบหมายให้เทศบาลเป็นผู้จักทำงบประมาณก็ไม่สามารถทำแผนของบประมาณได้อย่างทันท่วงที
  3) จ.ชัยนาท วันที่ 18-19 กุมภาพันธ์ 2559 : ประเด็นที่พื้นที่สนใจ คือ รายได้จากการท่องเที่ยว ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี ลดต้นทุนการปลูกข้าว ฟาร์มมาตรฐาน ยกระดับผลิตภัณฑ์ OTOP
  4) จ.พัทลุง วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2559 : ประเด็นที่พื้นที่สนใจ คือ การพัฒนาเมืองเป็นแหล่งอาหารของภาคใต้ เมืองสีเขียว น้ำท่วม

5) จ.นครพนม วันที่ 1-2 มีนาคม 2559 : ประเด็นที่พื้นที่สนใจ คือ เป็นพื้นที่ปลูกข้าว กำลังขยายตัวการเป็นเมืองชายแดน การเข้ามาของทุนภายนอก

โดยสรุปแล้ว การนำเสนอแผนงานและกิจกรรมของโครงการประสานงานกลาง การทำงานเรื่องนี้สืบเนื่องจาก พรบ.งบประมาณใหม่ที่จะออกมาเรื่องการพัฒนาระบบงบประมาณเชิงพื้นที่ โดยได้กำหนดกิจกรรมแต่ละด้าน หน้าตาของระบบฐานข้อมูลเบื้องต้น โดยมีเป้าหมายว่างานนี้จะเป็น catalyst ในการเข้าไปช่วย ในการทำข้อมูลสนับสนุนการทำงานของจังหวัดก่อน เพื่อให้ได้แผนที่มีประสิทธิภาพและได้งบประมาณ ส่วนฐานข้อมูลจะพัฒนาขึ้นเพื่อให้มหาวิทยาลัยดำเนินการก่อน แล้วในการทำแผนปีต่อไปฐานข้อมูลที่พัฒนาขึ้นจะสนับสนุนการทำงานในปี 2561 ส่วนการใช้ระบบฐานข้อมูลสารสนเทศที่ดีอาจจะเป็นปีที่สามหลังจากที่จังหวัดเห็นประโยชน์ของฐานข้อมูลก่อน เพราะการผลักดันไปสู่การใช้ประโยชน์ฐานข้อมูลจะมีการอัพเดตข้อมูลเท่าที่จำเป็น ถ้าจังหวัดเห็นประโยชน์

การนำเสนอข้อเสนอโครงการวิจัยของโครงการประสานงานกลาง โดย รศ.ดร.สุจริต คูณธนกุลวงศ์ และข้อเสนอโครงการวิจัยรายจังหวัด โดยนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยต่างๆ

ภาพรวมในการนำเสนอพบว่าข้อเสนอโครงการของแต่ละจังหวัดยังมีความคลาดเคลื่อน ในประเด็นต่อไปนี้

1) แนวคิดที่เป็นภาพรวมของชุดโครงการ ว่าเป็นการพัฒนาสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดทำแผนจังหวัดด้านน้ำและด้านเกษตร หรือเสนอไปในการจัดทำแผนด้านเกษตร ซึ่งเป็นการลงไปปฏิบัติการแบบนำร่องในการจัดทำแผนบูรณาการเลย ทางโครงการประสานงานกลางต้องไปทำความเข้าใจให้ทุกโครงการเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดของการทำงานที่ตรงกัน เพื่อไม่ให้มีปัญหาในการจัดทำส่งผลงานภายหลังที่บางโครงการจะได้ระบบสารสนเทศที่สนับสนุนการจัดทำแผนด้านน้ำและด้านเกษตร ขณะที่บางโครงการจะพัฒนาฐานข้อมูลและมีปฏิบัติการร่วมโดยจัดทำแผนบูรณาการด้านน้ำ และด้านเกษตรเลย
2) วัตถุประสงค์ของแต่ละโครงการไม่ตรงกัน ทำให้ผลผลิตของโครงการไม่ตรงกัน เนื่องจากเป็นชุดโครงการที่มีเป้าหมายเดียวกัน ดังนั้นผลผลิตของโครงการโดยเฉพาะในส่วนของข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำแผนของจังหวัดก่อนที่โครงการวิจัยจะลงไปดำเนินการ และการพัฒนาระบบสารสนเทศที่สนับสนุนกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดต้องเหมือนกัน ทีมประสานงานกลางควรพิจารณาให้ทุกโครงการระบุไว้ในวัตถุประสงค์ของโครงการเหมือนกัน

3) เนื่องจากกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดนั้นมีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานส่วนราชการ ภาคเอกชน และภาคประชาชน/ประชาสังคม เมื่อมีความเกี่ยวข้องกับคนจำนวนมาก โครงการวิจัยควรทำการรีวิวก่อนว่ามีความเชื่อมโยงกับระบบสารสนเทศที่จังหวัดมีอยู่เดิม หรือของหน่วยงานอื่นๆ ที่เข้าไปทำอย่างไร โครงการนี้จะยกระดับ หรือต่อยอดได้อย่างไร รวมถึงการเชื่อมโยงกับระบบฐานข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เช่น สำนักงานสถิติแห่งชาติ สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์การมหาชน) หรือ สสนก. (HAII) ข้อมูลแหล่งน้ำที่อัพเดตรายวันของกรมทรัพยากรน้ำ ข้อมูลจากกรมชลประทาน รวมถึงการเติมเครือข่ายภาคประชาชน / ประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และการเชื่อมโยงผลงานวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์ หรือขยายผลในจังหวัดอื่นๆ เมื่อเสร็จสิ้น ต้องให้กระทรวงมหาดไทยเข้ามาสนับสนุนอย่างไร

<u>ข้อสรุปเพื่อการจัดการ</u>

1) ที่ประชุมเห็นควรให้รับข้อเสนอจากที่ประชุมไปปรับเพิ่มเติมในข้อเสนอโครงการ ในประเด็นต่อไปนี้
   - โครงการจังหวัดควรเพิ่มเพิ่ม Situation review สภาพปัญหาของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดปัจจุบันคืออะไร โดยแจกแจงถึงข้อมูล กระบวนการ และกลไก เพื่อให้เห็นรายละเอียดของการทำงานว่าจะต้องไปหนุนเสริมข้อมูลในด้านใด ต้องทำงานร่วมกับกลไกใด ปัจจุบันจังหวัดใช้ฐานข้อมูลใดในการจัดทำแผนงบประมาณจังหวัด สิ่งที่จังหวัดต้องการหากมีระบบฐานข้อมูลควรเป็นอย่างไร (ควรมีการออกแบบระบบฐานข้อมูลร่วมกันระหว่างทีมวิจัยและผู้ใช้งานจริง) ที่เมื่อทีมวิจัยพัฒนาระบบฐานข้อมูลเสร็จสิ้นจะมีการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลสารสนเทศนี้จริง
   - ให้ทุกโครงการเพิ่มวัตถุประสงค์ของโครงการ เป็น เพื่อศึกษาถึงกระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของจังหวัด (เพื่อคลี่ภาพให้เห็นถึงปัญหาของระบบจัดทำงบประมาณในปัจจุบันว่ามีอะไรบ้าง ความต้องการระบบสารสนเทศของจังหวัด ผู้ใช้งานระบบคือใคร ฯลฯ)
   - ผลผลิตของโครงการวิจัยย่อยแต่ละจังหวัด (เป็นการกำหนดผลผลิตหลัก หากต้องการเพิ่มรายละเอียดโครงการสามารถเพิ่มผลผลิตได้ตามที่สอดคล้องกับพื้นที่เป้าหมาย)

     ปีที่ 1 : 1. ข้อมูลกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ที่สามารถชี้ปัญหาของระบบการจัดทำแผนงบประมาณจังหวัดแบบเดิม กลไกที่โครงการวิจัยจะไปทำงานร่วมด้วย

ความต้องการใช้ระบบสารสนเทศ สิ่งที่โครงการวิจัยสามารถเข้าไปเสริมเพื่อให้กลไกการจัดทำระบบงบประมาณของจังหวัด โดยเฉพาะด้านน้ำและด้านเกษตรดีขึ้น

2. ได้กลไกการทำงานด้านการพัฒนาแผนงบประมาณจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร โดยมีภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องร่วมทำงาน (ภาคประชาสังคม ภาครัฐ ภาควิชาการและภาคเอกชน)

3. แนวทางการออกแบบระบบสารสนเทศที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการใช้งานของกลไกการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

4. แผนงาน/โครงการที่จังหวัดและโครงการวิจัยหารือร่วมกันว่าจะทดลองนำร่องเป็นโครงการบูรณาการ (ถ้ามี)

ปีที่ 2 : 1. การออกแบบระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ด้านน้ำและด้านเกษตร โดยการมีส่วนร่วมของกลไกการจัดทำงบประมาณของจังหวัด

2. การทดสอบการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดฯ ร่วมกับกลไกการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ผ่านการจัดทำแผนงาน/โครงการบูรณาการนำร่อง (ถ้ามี)

ปีที่ 3 : 1. ระบบสารสนเทศที่สนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดด้านน้ำ และการเกษตร

2. ผลการทดลองใช้ระบบสารสนเทศเพื่อจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดด้านน้ำ และการเกษตร ผ่านการจัดทำแผนงาน/โครงการบูรณาการนำร่อง (ถ้ามี)

2. เมื่อโครงการนำข้อเสนอแนะและความคิดเห็นจากที่ประชุมไปปรับปรุงข้อเสนอโครงการวิจัยเรียบร้อยแล้ว ขอให้จัดส่งข้อเสนอโครงการวิจัยฉบับสมบูรณ์ (Full Proposal) มายัง สกว. ภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2559 โดย สกว.จะพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัยและประสานงานกับนักวิจัยเพื่อปรับปรุงข้อเสนอโครงการให้มีความสมบูรณ์ที่สุด ก่อนเสนอต่อ ผอ.สกว.ในการอนุมัติทุนอุดหนุนการวิจัยต่อไป

ภาพบรรยากาศการประชุม

ข้อเสนอโครงการ

เรื่อง

การพัฒนากลไกการสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและเกษตรโดยใช้ระบบสารสนเทศในการเชื่อมโยง

Developing mechanisms to support the planning, budgeting and agricultural water resources by using information technology to link

จัดทำโดย

หน่วยปฏิบัติการวิจัยระบบการจัดการแหล่งน้ำ

ภาควิชาวิศวกรรมแหล่งน้ำ คณะวิศวกรรมศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สิงหาคม 2559

สารบัญ

หน้า

1. รายละเอียดของโครงการ 1
2. วัตถุประสงค์ 5
3. ขอบเขตโครงการ 5
4. ระเบียบวิธีวิจัย และขั้นตอนการดำเนินงาน 5
5. ระยะเวลาดำเนินการ 10
6. กิจกรรมต่างๆ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยแต่ละข้อ 11
7. ผลที่คาดว่าจะได้รับในแต่ละช่วงระยะเวลา 15
8. ผลที่คาดว่าจะได้รับเมื่อการดำเนินงานเสร็จสิ้นที่เป็นรูปธรรม 17
9. ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ และการวัดการเรียนรู้ของนักศึกษา 17

1. รายละเอียดของโครงการ

1.1 ข้อวิเคราะห์ประเด็นของพื้นที่

ยุทธศาสตร์ประเทศ, ภูมิภาค, กลุ่มจังหวัด และจังหวัดเป็นแม่บทหลักของแผนพัฒนาที่จะเกิดขึ้นในจังหวัด ซึ่งปัจจุบัน “ขาดการเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ให้ลงไปถึงระดับพื้นที่” ดังนั้นการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ ให้ลงไปถึงแผนพัฒนาจังหวัด และสามารถลงไปถึงระดับพื้นเพื่อสร้างให้เกิดการบูรณาการแผนพัฒนาที่สามารถมองเห็นผลสัมฤทธิ์ ทางโครงการจำเป็นต้องอาศัยการศึกษา กฎหมาย, อำนาจหน้าที่ และรูปแบบกลไกการทำงานที่มีอยู่ แล้วเชื่อมโยงข้อต่อที่ยังขาดเพื่อให้เกิด“แผนพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการ ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ”

ปัจจุบันมีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดร่วมกันระหว่างหน่วยงานในจังหวัดผ่านทางคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) แต่การเสนอของบประมาณยังต้องกลับไปที่หน่วยงานต้นสังกัดตามระบบงบประมาณเดิมทำให้โครงการไม่สามารถเกิดได้ในคราวเดียวกันขาดความต่อเนื่อง ดังนั้นเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาจังหวัดทางโครงการจึง“ส่งเสริมการจัดทำแผนงานโครงการ และเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณแบบบูรณาการ”

การเชื่อมโยงข้อมูลโยงข้อมูลที่มีอยู่ในส่วนกลาง และจังหวัดเพื่อส่งเสริม “การเชื่อมโยงและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัด” ในการสนับสนุนการตัดสินใจโดยเฉพาะการใช้ข้อมูลในการวางแผนและ พิจารณาโครงการภายใต้แผนพัฒนาจังหวัดที่เชื่อมโยง แผนยุทธศาตร์ ประเทศ-ภูมิภาค-กลุ่มจังหวัด และจังหวัด ที่ตอบโจทย์การพัฒนาเพื่อแผนงานโครงการ และเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณในคราวเดียวกัน

งานวิจัย เพื่อให้ได้ “หลักเกณฑ์และวิธีการในการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัด เพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณในคราวเดียวกัน” โดยคำนึงถึงภารกิจ อำนาจหน้าที่ รวมทั้งศักยภาพและความพร้อมของหน่วยงานเพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณไม่ซ้ำซ้อน มีความคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด โดยดำเนินการอาศัยการประชุมกลุ่ม, การส่งเสริม, การประชุมเชิงปฏิบัติการ กับหน่วยงานส่วนกลาง หน่วยงานระดับจังหวัด และหน่วยงานระดับพื้นที่ ในจังหวัดนำร่อง ทั้ง 5 จังหวัด ได้แก่ ลำพูน, ชัยนาท, นครพนม, ระยอง และ พัทลุง เพื่อใช้เป็นต้นแบบในการศึกษาแผนยุทธศาสตร์, การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด, หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณ, โครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร เพื่อใช้พัฒนาเป็น "การเชื่อมโยงสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร" ในพื้นที่จังหวัดนำร่อง 5 จังหวัด

1.2 แนวคิดและเป้าหมาย

1.2.1 แนวคิดและการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ประเทศ, ภูมิภาค, กลุ่มจังหวัด และจังหวัดเป็นแม่บทหลักของแผนพัฒนาที่จะเกิดขึ้นในจังหวัด ซึ่งปัจจุบันยัง “ขาดการเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ให้ลงไปถึงระดับพื้นที่”โดยการเชื่อมโยงดังกล่าวจำเป็นต้องเชื่อมโยงทั้งแนวราบและแนวดิ่ง จากมิติประเทศลงสู่พื้นที่ และระหว่างพื้นที่ ทั้งนี้การเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ ให้ลงไปถึงแผนพัฒนาจังหวัด และสามารถลงไปถึงระดับพื้น นั้นจำเป็นต้องเข้าใจถึงแนวคิดหรือปัจจัยที่

ก่อให้เกิดยุทธศาสตร์รวมถึงกระบวนการที่จะเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ต่างๆ ให้ลงสู่พื้นที่ โดยมีกลุ่มเป้าหมายการทำงานในส่วนกลางผ่านทางผู้ทรงคุณวุฒิของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และในส่วนจังหวัดผ่านทางกคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และอปท.ในพื้นที่เพื่อสร้างให้เกิดการบูรณาการแผนพัฒนาที่สามารถมองเห็นผลสัมฤทธิ์ ทางโครงการจำเป็นต้องอาศัยการศึกษา กฎหมาย, อำนาจหน้าที่ และรูปแบบกลไกการทำงานที่มีอยู่ แล้วเชื่อมโยงข้อต่อที่ยังขาดเพื่อให้เกิด “แผนพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการ ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ”

ปัจจุบันมีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดร่วมกันระหว่างหน่วยงานในจังหวัดผ่านทางคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) แต่การเสนอของบประมาณยังต้องกลับไปที่หน่วยงานต้นสังกัดตามระบบงบประมาณเดิม ที่ให้ความสำคัญที่นโยบายและภารกิจของกระทรวงหรือกรมนั้นๆ มากกว่าความเชื่อมโยงเชิงบูรณาการระหว่างหน่วยงาน ทำให้โครงการไม่สามารถเกิดได้ในคราวเดียวกัน ขาดความต่อเนื่อง ยกตัวอย่างการเชื่อมโยงทรัพยากรน้ำที่จำเป็นต้องพัฒนาเป็นระบบตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ ซึ่งส่วนใหญ่มักตั้งอยู่ในต่างพื้นที่ปกครองและต่างหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนั้นเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาจังหวัดทางโครงการจึง “ส่งเสริมการจัดทำแผนงานโครงการ และเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณแบบบูรณาการ”

การเชื่อมโยงข้อมูลโยงข้อมูลที่มีอยู่ในส่วนกลาง และจังหวัดซึ่งปัจจุบันแต่ละหน่วยงานมีข้อมูลและระบบฐานข้อมูลที่จำเป็นต่อภารหน้าที่ในการทำงานอยู่แล้ว แต่ยังขาดการบูรณาการข้อมูลร่วมกันอย่างเป็นรูปแบบ ดังนั้นเพื่อส่งเสริม “การเชื่อมโยงและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัด” ในการสนับสนุนการตัดสินใจทั้งในส่วนการวางยุทธศาสตร์ การพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัด การบูรณาการแผนงาน โดยเฉพาะการใช้ข้อมูลในการวางแผน และพิจารณาโครงการภายใต้แผนพัฒนาจังหวัดที่เชื่อมโยง แผนยุทธศาตร์ ประเทศ-ภูมิภาค-กลุ่มจังหวัด และจังหวัด ที่ตอบโจทย์การพัฒนาเพื่อแผนงานโครงการ และเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณในคราวเดียวกัน

งานวิจัย เพื่อให้ได้ “หลักเกณฑ์และวิธีการในการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัด เพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณในคราวเดียวกัน” โดยคำนึงถึงภารกิจ อำนาจหน้าที่ รวมทั้งศักยภาพและความพร้อมของหน่วยงาน เพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณไม่ซ้ำซ้อน มีความคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด โดยดำเนินการอาศัยการประชุมกลุ่ม, การส่งเสริม, การประชุมเชิงปฏิบัติการ กับหน่วยงานส่วนกลาง หน่วยงานระดับจังหวัด และหน่วยงานระดับพื้นที่ ในจังหวัดนำร่อง ทั้ง 5 จังหวัด ได้แก่ ลำพูน, ชัยนาท, นครพนม, ระยอง และ พัทลุง เพื่อใช้เป็นต้นแบบในการศึกษาแผนยุทธศาสตร์, การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด, หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณ, โครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร เพื่อใช้พัฒนาเป็น "การเชื่อมโยงสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร" ในพื้นที่จังหวัดนำร่อง 5 จังหวัด

โครงการฯ จะดำเนินงานในพื้นที่ 5 จังหวัดนำร่อง ได้แก่ จังหวัดลำพูน จังหวัดนครพนม จังหวัดชัยนาท จังหวัดระยอง และจังหวัดพัทลุง โดยมีข้อมูลพื้นฐาน, การใช้ที่ดิน และการจัดสรรงบประมาณตามตาราง 1 ถึง3

ตาราง 1 แสดงข้อมูลพื้นฐานปี พ.ศ. 2556 ด้านประชากร รายได้ต่อหัวประชากรรายจังหวัด รายได้จากภาคเกษตร รายได้จากนอกภาคเกษตร และรายได้จากภาคอุตสาหกรรม

จังหวัด	ประชากร (2556)	รายได้ (บาท/คน/ปี)	สัดส่วน (ร้อยละ)		
			เกษตร	นอกภาคเกษตร	อุตสาหกรรม
ชัยนาท	310,170	111,322	32	53	15
ลำพูน	409,490	157,929	18	52	30
นครพนม	575,760	73,074	37	58	5
ระยอง	855,800	1,058,293	2	71	28
พัทลุง	494,740	65,433	32	58	10

ตาราง 2 ข้อมูลพื้นฐานการใช้ที่ดินทางเกษตร

ภาค/จังหวัด	เนื้อที่ทั้งหมด	เนื้อที่ป่าไม้	ใช้ประโยชน์	ขนาดของฟาร์ม	จำนวนฟาร์ม	เนื้อที่การใช้ประโยชน์ทางการเกษตร นาข้าว	เนื้อที่พืชไร่	สวนไม้ผลไม้ยืนต้น	สวนผัก	เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรอื่นๆ	ใช้ประโยชน์นอกการเกษตร
ลำพูน	2,816,176	1,547,033	803,437	13.80	58,212	129,378	140,500	467,895	15,518	50,147	465,706
นครพนม	3,445,418	619,000	1,900,408	18.25	104,118	1,440,728	84,527	216,594	10,217	148,342	926,010
ชัยนาท	1,543,591	37,786	1,191,225	35.84	33,235	817,867	228,744	11,501	5,640	127,473	314,580
ระยอง	2,220,000	196,527	1,869,625	53.33	35,057	30,484	256,978	1,435,383	2,390	144,390	153,848
พัทลุง	2,140,296	390,575	1,131,487	14.74	76,781	178,254	0	847,124	11,140	94,968	618,234

ตาราง 3การจัดสรรงบประมาณปี พ.ศ. 2559 รายจังหวัด (บาท) สามารถแบ่งได้ดังนี้

จังหวัด	งบประมาณรวม (บาท)	จัดสรรให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ด้านน้ำ[/1]	ประชากร	งบประมาณรวมจัดสรร	งบประมาณกษ จัดสรร
	บาท			คน	บาท/หัว	
ลำพูน	3,788,132,098	381,266,150	n/a	409,490	9,251	931
นครพนม	7,623,522,645	790,601,740	n/a	575,760	13,241	1,373
ชัยนาท	4,507,367,471	1,024,447,400	n/a	310,170	14,532	3,303
ระยอง	5,102,737,507	565,876,700	n/a	855,800	5,963	661
พัทลุง	4,662,522,630	639,887,580	n/a	494,740	9,424	1,293

แหล่งข้อมูล: http://www.bb.go.th/bb/07/province_bud59/index.htm

/1 ไม่สามารถสังเคราะห์และประมวลได้ เนื่องจากมีงบประมาณกระจายในหลายหน่วยงานรวมทั้งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การจัดสรรงบประมาณปี พ.ศ. 2559 รายจังหวัด จัดสรรให้กระทรวง กรม กอง และหน่วยงานในสังกัดที่ปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาค มีหน้าที่โดยตรงด้านงานวิจัย การสื่อสารในพื้นที่เป้าหมาย อย่างไรก็ตามการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐรายกระทรวงดังกล่าว ขาดการเชิญภาคเอกชนและผู้ประกอบการในจังหวัดเข้าร่วม

กระบวนการทำงบประมาณประจำปี ขาดกระบวนการมีส่วนร่วมในการกำหนดและเข้าใจปัญหา รวมทั้งเป้าหมายของการของบประมาณประจำปี นอกจากนี้แต่ละแผนงาน/โครงการขาดการกำหนดตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นถึงการสนับสนุนหรือเกี่ยวข้องกับรายได้ของครัวเรือน (Gross Household Product: GHP) รายได้ของหมู่บ้าน (Gross Village Product: GVP) รายได้ของตำบล (Gross Tambon Product: GTP) รายได้ของอำเภอ (Gross Amphoe Product: GAP) รายได้ของจังหวัด (Gross Provincial Product: GPP) และรวมเป็นรายได้ของประเทศ (Gross National Product: GNP) ตามลำดับ ที่สำคัญขาดหน่วยงาน ขาดผู้รับผิดชอบ และขาดการเชื่อมโยงสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณบูรณการข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำและเกษตรในระดับจังหวัดที่มีการนำเข้า จัดเก็บประมวลผลข้อมูลเทียบแผนและผลปฏิบัติงานรายเดือน และขาดการนำเสนอข้อมูลในการประชุมประจำเดือนในระดับจังหวัดซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน โครงการนี้จะสร้างผลงานวิจัยพัฒนาและนำใช้นวัตกรรมใหม่ ได้แก่ การเชื่อมโยงสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร (สผน-กษ)บนฐานข้อมูลแบบมีส่วนร่วม พัฒนายั่งยืน เท่าเทียมและสมดุล

1.2.2 เป้าหมายและรูปธรรมของสิ่งที่ต้องการขับเคลื่อนให้เห็นผลเมื่อสิ้นสุดสัญญา

1) กระบวนการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆในมุมมองของส่วนกลาง พร้อมส่งเสริมให้จังหวัดนำร่อง 5 จังหวัดพัฒนาเป็นรูปแบบของพื้นที่
2) หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ ตามแผนพัฒนาจังหวัด เพื่อขอรับงบประมาณรายจ่ายในคราวเดียวกัน ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร พร้อมส่งเสริมให้จังหวัดนำร่อง 5 จังหวัดพัฒนาเป็นรูปแบบของพื้นที่
3) การเชื่อมโยงข้อมูล เพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร พร้อมส่งเสริมให้จังหวัดนำร่อง 5 จังหวัดพัฒนาเป็นรูปแบบของพื้นที่

2. วัตถุประสงค์

1) ส่งเสริมการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร ที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ ในระดับพื้นที่
2) พัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ ตามแผนพัฒนาจังหวัดเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายในคราวเดียวกัน ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร
3) พัฒนาการเชื่อมโยงข้อมูล เพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร

3. ขอบเขตโครงการ

โครงการศึกษาการทำงานในส่วนกลาง กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และส่งเสริมการทำงานใน 5 จังหวัดนำร่อง ได้แก่ จังหวัด ลำพูน, ชัยนาท, นครพนม, ระยอง และพัทลุง

4. ระเบียบวิธีวิจัย และขั้นตอนการดำเนินงาน

แนวทางการทำงานมุ่งเน้นการถอดบทเรียนจาการทำงานของหน่วยราชการในส่วนกลาง พร้อมผลักดันให้ตั้งคณะทำงานด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร โดยอาศัยคณะทำงานในการพัฒนาแผนพัฒนาหรือแผนแม่บทด้าน

ทรัพยากรน้ำระดับจังหวัด ซึ่งทางทีมวิจัยจะสนับสนุนข้อมูล และความรู้รวมถึงพัฒนาการเชื่อมโยงสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการทำงานดังกล่าว พร้อมกันนี้ภายใต้งานวิจัยจะร่วมพัฒนาชุดโครงการจากแผนพัฒนาหรือแผนแม่บทที่เกิดขึ้นเป็นชุดโครงการตัวอย่างเพื่อศึกษาขั้นตอนและกลไกการทำงานจนถึงขั้นตอนการของบประมาณและการประเมินผลเพื่อใช้เป็นต้นแบบในการถ่ายทอดองค์ความรู้

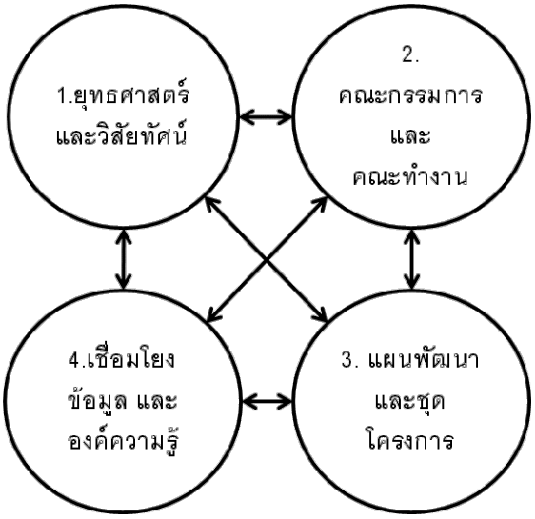

รูปแสดง แนวคิดโครงสร้างการทำงาน

โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

4.1 จัดประชุมและทำงานร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิหน่วยงานส่วนกลางพร้อมจัดตั้งคณะทำงาน เพื่อนำเสนองานวิจัยและขอคำปรึกษาในการทำงาน ด้านการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัด และการจัดทำโครงการเพื่อขอรับงบประมาณรายจ่ายในคราวเดียวกัน

- ร่วมหารือกับหน่วยงานส่วนกลางระดับกระทรวง-กรม (กระทรวงมหาดไทย-กรมการปกครอง, กระทรวงเกษตร-กรมส่งเสริมการเกษตร/กรมข้าว/กรมชลประทาน, กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม-กรมทรัพยากรน้ำ/กรมทรัพยากรน้ำบาดาล พร้อมตั้งผู้ประสานงานคณะทำงานรายกรม พร้อมหน่วยงานจังหวัด และเครื่อข่ายมหาวิทยาลัย จำนวน 8 ครั้ง (ปีที่ 1 จำนวน 4 ครั้ง ปีที่ 2 และ 3 จำนวนปีละ 2 ครั้ง)เพื่อสร้างต้นแบบการทำงานแผนพัฒนาระดับจังหวัดและเนื้อหาหลักสูตร เตรียมความพร้อมการทำงานรายจังหวัด
- จัดประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานส่วนกลางและพื้นที่ ร่วมกับมหาวิทยาลัยเครือข่ายโดยนำต้นแบบการทำงานยุทธศาสตร์, แผนพัฒนาระดับจังหวัด และการจัดทำงบประมาณโดยมีเนื้อหาเพื่อเตรียมความพร้อมการทำงานรายจังหวัดกับระดับพื้นที่ และพัฒนาต้นแบบแผนพัฒนาระดับจังหวัดในมุมมองของพื้นที่ จำนวน 3 ครั้ง (ปีละ 1 ครั้ง)

4.2 จัดประชุมและทำงานร่วมกับคณะทำงานส่วนกลางเพื่อรวบรวมความต้องการและปัญหาอุปสรรคในการทำงาน ยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ, แผนพัฒนาจังหวัด รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำงบประมาณบูรณาการ พร้อมถ่ายทอดสิ่งที่ได้ให้เครือข่ายและคณะทำงานจังหวัดสารสนเทศ เป็นการประชุมใหญ่ 3 ครั้ง (ปีละ 1 ครั้ง)

- ถ่ายทอดผลการประชุมหารือรูปแบบการทำงานในส่วนกลางให้เครือข่ายและหน่วยงานจังหวัด
- ติดตามผลการทำงานของเครือข่ายและคณะทำงานของจังหวัด
- จัดการประชุมและสรุปผลการทำงานในการประชุมใหญ่

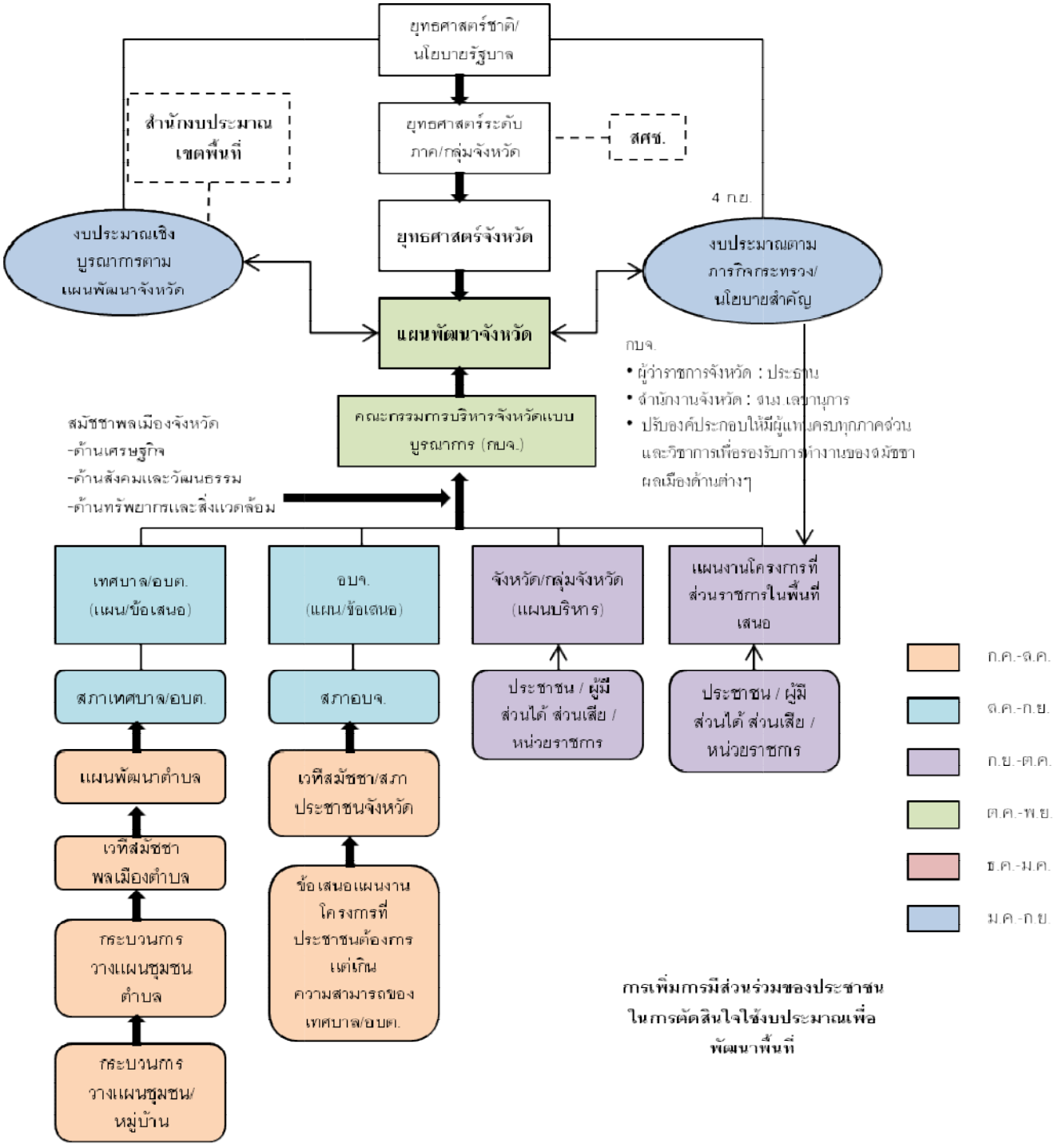

รูปแสดง ผังการจัดทำแผนพัฒนาฯ และคำของบประมาณ พร้อมช่วงเวลา

4.3 **รวบรวมข้อมูลส่วนกลางที่จำเป็นในการพัฒนาโครงสร้างข้อมูล, และการเชื่อมโยงเพื่อสนับสนุนการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร ในส่วนกลางเพื่อนำเสนอโครงสร้างทรัพยากรน้ำและเกษตร** ระดับพื้นที่, สภาพการจัดสรร และโครงการพัฒนาฯ ในจังหวัด

- **หารือกับคณะทำงานเครือข่าย เพื่อพัฒนารูปแบบสารสนเทศ**
- **หารือเพื่อพัฒนารูปแบบสารสนเทศกับคณะกรรมการและคณะทำงานจำนวน** 2 ครั้ง

- นำเสนอตัวอย่างการเชื่อมโยงสารสนเทศฯ จำนวน 2 ครั้ง

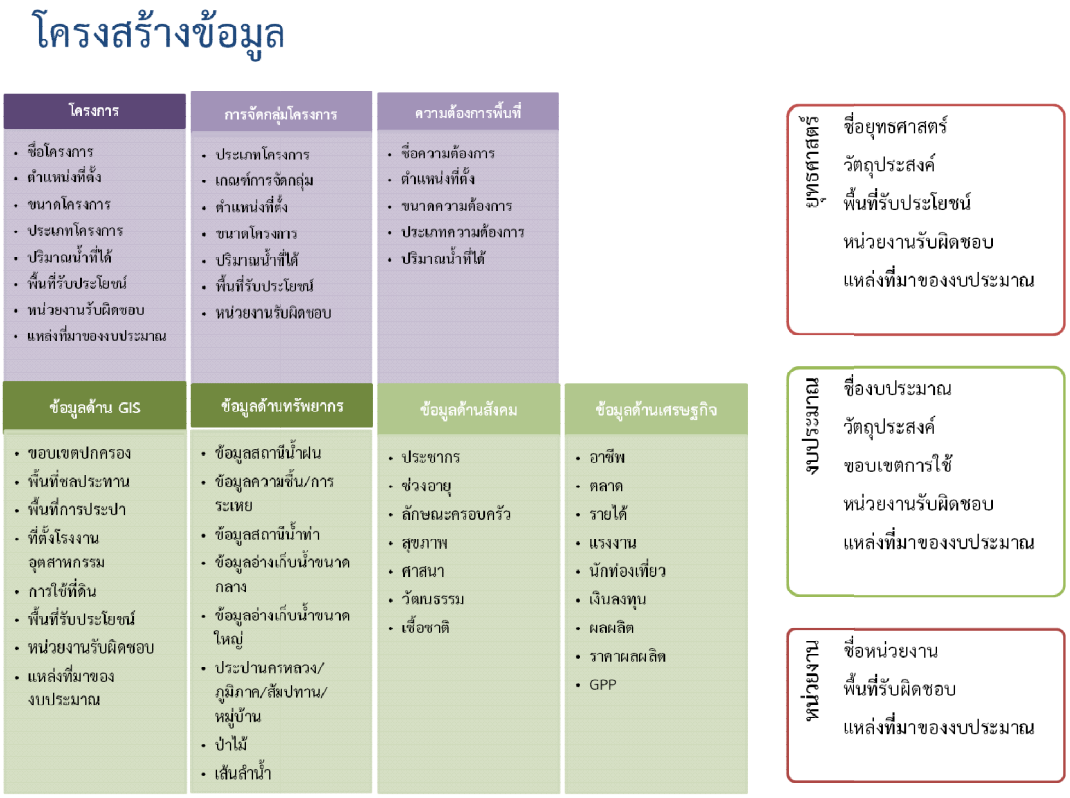

รูปแสดง โครงสร้างข้อมูลในโครงการ

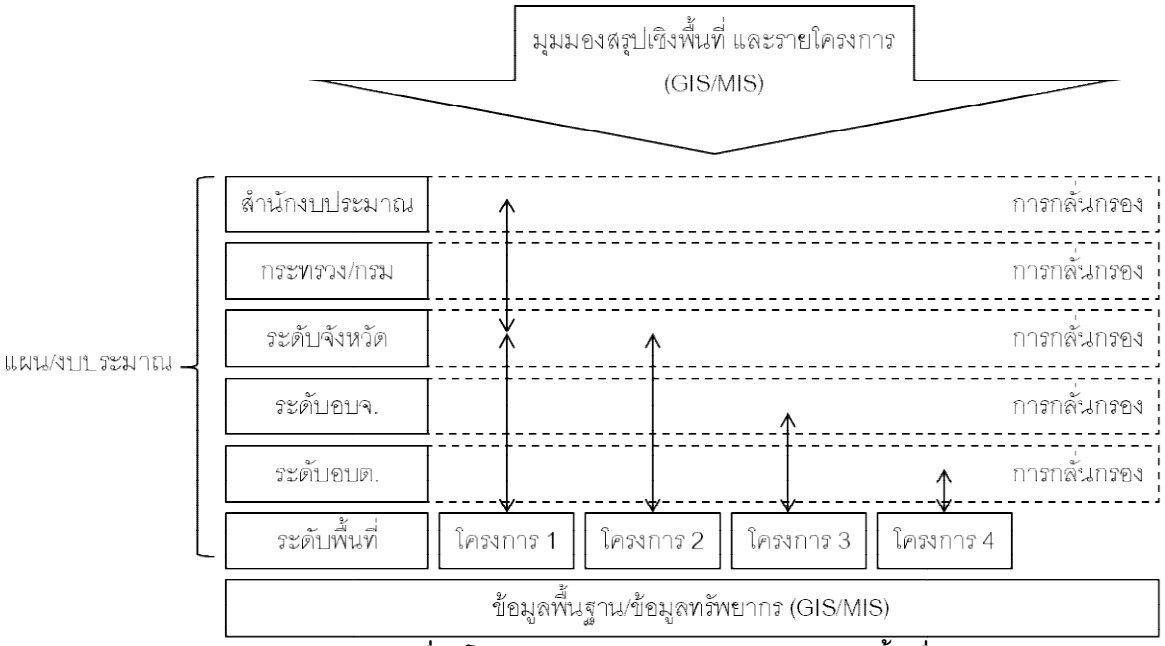

รูปแสดง **แนวคิดการเชื่อมโยงข้อมูลสนับสนุนการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร**

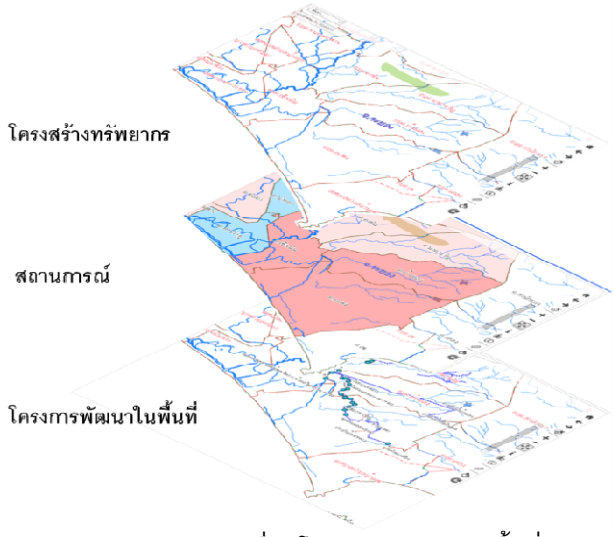

รูปแสดง แนวคิดเชื่อมโยงทรัพยากร กับ พื้นที่

4.4 **ถอดบทเรียนที่ได้เป็นคู่มือในการพัฒนาการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดและการจัดทำงบประมาณบูรณาการระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำเพื่อเกษตร ในส่วนกลาง**

5. ระยะเวลาดำเนินการ 18 เดือน

กิจกรรม	6 เดือนที่ 1	6 เดือนที่ 2	6 เดือนที่ 3
1.หารือกับผู้ทรงคุณวุฒิของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ถึงแนวทางในการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร	←		
2.ส่งเสริมแนวทางแนวทางในการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัด**ด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร ผ่านทาง**คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) 2.1 **นำแนวทางการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับ**ต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดมาส่งเสริมในจังหวัดนำร่อง 5 **จังหวัด เพื่อศึกษาความเป็นไปได้** 2.2 **แต่งตั้งคณะทำงานเชื่อมโยงยุทธศาสตร์**ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรในการจัดทำงบประมาณบูรณา	←	←	

การ			
3. ศึกษาทบทวนกฎหมายเดิม และกฎหมายใหม่ที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ และแผนพัฒนาจังหวัดในส่วนกลาง			
4. ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำงบประมาณรายจ่ายด้านทรัพยากรน้ำ และการเกษตรในปัจจุบัน และพรบ.ใหม่			
5.หารือกับผู้ทรงคุณวุฒิของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ถึงแนวทางในการจัดทำงบประมาณรายจ่าย			
6. ศึกษากรณีใกล้เคียงที่เกิดจากการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัด ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร เพื่อศึกษาข้อดี-ข้อเสียของการจัดทำงบประมาณรายจ่ายแบบปัจจุบัน			
7. ส่งเสริมการทำงานของคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) ใน 5 จังหวัดนำร่อง เพื่อพัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ			
8. รวบรวมโครงสร้างข้อมูล 8.1 รวบรวมข้อมูลจากส่วนกลาง และพื้นที่			
9. ถอดความรู้การทำงานของคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และ คณะกรรมการ กบจ. และการทำงานคณะทำงานฯ			
10. ถอดความรู้การเชื่อมโยงสารสนเทศฯ			
11. ขั้นหลังการผลิต 11.1 ปรับแก้ไขงานเขียนทั้งหมดอีกครั้ง 11.2 เตรียมต้นฉบับส่งโรงพิมพ์			
12. เผยแพร่ และติดตามผล			
13. สรุป และประเมินผล			

6. กิจกรรมต่างๆ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยแต่ละข้อ

วัตถุประสงค์	กิจกรรมหลัก	กิจกรรมรอง	ผลที่จะได้รับ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
1. ส่งเสริมการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร ที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ ในระดับพื้นที่	1.1 หารือกับผู้ทรงคุณวุฒิของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องถึงแนวทางในการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร		- ข้อเสนอแนะแนวทางการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัด	เดือน 1-6	1. รศ.ดร. สุจริต คูณธนกุลวงศ์
	1.2 ส่งเสริมแนวทางแนวทางในการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร ผ่านทางคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.)	1.2.1 นำแนวทางการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดมาส่งเสริมในจังหวัดนำร่อง 5 จังหวัด เพื่อศึกษาความเป็นไปได้	- ตัวอย่างแนวทางในการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์กับแผนพัฒนาจังหวัดใน 5 จังหวัดนำร่อง	เดือนที่ 1-6	
		1.2.2 แต่งตั้งคณะทำงานเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร	- รูปแบบคณะทำงานเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร	เดือนที่ 7-12	
		1.2.3 จัดตั้ง	- ตัวอย่างชุด	เดือนที่ 7-12	

วัตถุประสงค์	กิจกรรมหลัก	กิจกรรมรอง	ผลที่จะได้รับ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
		คณะทำงานเพื่อพัฒนาชุดโครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ	โครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ		
2. พัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ ตามแผนพัฒนาจังหวัดเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายในคราวเดียวกันด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร	2.1.ศึกษาทบทวนกฎหมายเดิม และกฎหมายใหม่ที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ และแผนพัฒนาจังหวัดในส่วนกลาง		- บทสรุปของกฎหมายเดิม และกฎหมายใหม่ที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ และแผนพัฒนาจังหวัดในส่วนกลาง	เดือน 1-6	1. ดร.พงษ์ศักดิ์ สุทธินนท์
	2.2 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำงบประมาณรายจ่ายด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรในปัจจุบัน และพรบ.ใหม่		- หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำงบประมาณรายจ่ายด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรในปัจจุบันและพรบ.ใหม่	เดือนที่ 1-6	
	2.3 หารือกับผู้ทรงคุณวุฒิของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องถึงแนวทางในการจัดทำงบประมาณรายจ่าย		- ข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดทำงบประมาณรายจ่าย	เดือนที่ 1-6	
	2.4 ศึกษากรณีใกล้เคียงที่เกิดจากการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัด		- รูปแบบ และข้อดี-ข้อเสียของการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัด ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร ภายใต้การจัดทำ	เดือนที่ 1-6	

วัตถุประสงค์	กิจกรรมหลัก	กิจกรรมรอง	ผลที่จะได้รับ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
	ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร เพื่อศึกษาข้อดี-ข้อเสียของการจัดทำงบประมาณรายจ่ายแบบปัจจุบัน 2.5 ส่งเสริมการทำงานของคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) ใน 5 จังหวัดนำร่อง เพื่อพัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ	2.5.1 หารือกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) ถึงหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ	งบประมาณรายจ่ายแบบปัจจุบัน - หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการตามแผนพัฒนาจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรหรือชุดโครงการ	เดือนที่ 7-18	
3. พัฒนาการเชื่อมโยงข้อมูล เพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร	3.1 รวบรวมโครงสร้างข้อมูล 3.2 ถอดความรู้การทำงานของคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและ คณะกรรมการ กบจ. และการทำงานคณะทำงานฯ	3.1.1 รวบรวมข้อมูลจากส่วนกลาง และพื้นที่	- โครงสร้างข้อมูลและข้อมูล - คู่มือการทำงานของคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและ คณะกรรมการ กบจ. และคณะทำงานด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรภายใต้งบประมาณบูรณาการ - การเชื่อมโยงสารสนเทศสนับสนุน	เดือนที่ 1-12 เดือนที่ 13-18 เดือนที่ 13-18	1. ศ.ดร. อรรถชัย จินตะเวช

วัตถุประสงค์	กิจกรรมหลัก	กิจกรรมรอง	ผลที่จะได้รับ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
	3.3 ถอดความรู้การเชื่อมโยงสารสนเทศฯ		การวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร		

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับในแต่ละช่วงระยะเวลา

เดือนที่	กิจกรรม (activities)	ผลงานที่คาดว่าจะได้รับ (outputs)
6 เดือนที่ 1		
เดือนที่ 1-6	1) หารือกับผู้ทรงคุณวุฒิของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ถึงแนวทางในการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร 2) ส่งเสริมแนวทางแนวทางในการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร ผ่านทางคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) 3) ศึกษาทบทวนกฎหมายเดิม และกฎหมายใหม่ที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ และแผนพัฒนาจังหวัดในส่วนกลาง 4) ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำงบประมาณรายจ่ายด้านทรัพยากรน้ำ และการเกษตรในปัจจุบันและพรบ.ใหม่ 5) หารือกับผู้ทรงคุณวุฒิของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ถึงแนวทางในการจัดทำงบประมาณรายจ่าย 6) ศึกษากรณีใกล้เคียงที่เกิดจากการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัด ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร เพื่อศึกษาข้อดี-ข้อเสียของการจัดทำงบประมาณรายจ่ายแบบปัจจุบัน 7) รวบรวมโครงสร้างข้อมูล	1) ข้อเสนอแนะแนวทางการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัด 2) ตัวอย่างแนวทางในการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์กับแผนพัฒนาจังหวัดใน 5 จังหวัดนำร่อง 3) บทสรุปของกฎหมายเดิม และกฎหมายใหม่ที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ และแผนพัฒนาจังหวัดในส่วนกลาง 4) หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำงบประมาณรายจ่ายด้านทรัพยากรน้ำ และการเกษตรในปัจจุบันและพรบ.ใหม่ 5) ข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดทำงบประมาณรายจ่าย 6) รูปแบบ และข้อดี-ข้อเสียของการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัด ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร ภายใต้การจัดทำงบประมาณรายจ่ายแบบปัจจุบัน 7) โครงสร้างข้อมูลและข้อมูล
6 เดือนที่ 2		
เดือนที่ 7-12	1) แต่งตั้งคณะทำงานเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร 2) จัดตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาชุดโครงการในการ	1) รูปแบบคณะทำงานเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับ 2) ตัวอย่างชุดโครงการในการจัดทำงบประมาณ

	จัดทำงบประมาณบูรณาการ	บูรณาการ
6 เดือนที่ 3		
เดือนที่ 13-18	1) หารือกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) ถึงหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ 2) ถอดความรู้การทำงานของคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และ คณะกรรมการ กบจ. และการทำงานคณะทำงานฯ 3) ถอดความรู้การเชื่อมโยงสารสนเทศฯ	1) หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการตามแผนพัฒนาจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรหรือชุดโครงการ 2) คู่มือการทำงานของ คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และ คณะกรรมการ กบจ. และคณะทำงานด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรภายใต้งบประมาณบูรณาการ 3) การเชื่อมโยงสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร

8. ผลที่คาดว่าจะได้รับเมื่อการดำเนินงานเสร็จสิ้นที่เป็นรูปธรรม
   1. รูปแบบการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร ที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ ในระดับพื้นที่
   2. หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ ตามแผนพัฒนาจังหวัดเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายในคราวเดียวกันด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร
   3. การเชื่อมโยงข้อมูล เพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร

9. ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ และการวัดการเรียนรู้ของนักศึกษา

   9.1 การนำผลวิจัยไปใช้

   ผลงานวิจัยของโครงการจะเป็นร่างการทำงานและขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาด้านการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร เพื่อนำเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงมหาดไทย, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรมทรัพยากรน้ำ, กรมชลประทาน, สำนักงบประมาณ, สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, จังหวัด และมหาวิทยาลัยในพื้นที่

   9.2 กระบวนการผลักดันผลงานดังกล่าวออกสู่การใช้ประโยชน์

   1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 1-4
   2. การเข้าหารือกับ หน่วยงานส่วนกลาง และคณะทำงาน
   3. การเข้าหารือกับมหาวิทยาลัยเครือข่าย และจังหวัดนำร่อง 5 จังหวัด

   9.3. การบริหารจัดการโครงการ

   หน่วยปฏิบัติการวิจัยระบบการจัดการแหล่งน้ำ คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับการสนับสนุนและจัดตั้งหน่วยฯขึ้นจากกองทุนรัชดาภิเษกสมโภช จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยดำเนินงานวิจัยและเผยแพร่องค์ความรู้ด้านทรัพยากรน้ำ ประกอบด้วยทีมวิจัยทั้งจากอาจารย์ นักวิจัย ผู้ช่วยนักวิจัย เจ้าหน้าที่ธุรการและประสานงาน โดยมีบุคคลากรประจำรวมทั้งสิ้น 15 คน(ไม่รวมอาจารย์และนักศึกษาปริญญาโท-เอก)

ข้อเสนอโครงการวิจัยฉบับสมบูรณ์(FullProposal)

ชุดโครงการ"การจัดทำแผนงบประมาณจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตรโดยใช้ระบบสารสนเทศ"

ชื่อโครงการ(ภาษาไทย)	การพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและเกษตรแบบบูรณาการโดยใช้ระบบสารสนเทศในการเชื่อมโยงและสนับสนุนข้อมูล จังหวัดลำพูน
ชื่อโครงการ(ภาษาอังกฤษ)	The Development of Supporting Mechanisms and Process for Integrative Budget Planning of Water Resources and Agriculture Based on the Application of Information Technological Linkages (ITLs) in Lamphun Province

ผู้รับผิดชอบโครงการ

1)ชื่อ(หัวหน้าโครงการ)	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลงามสมสุข
ที่อยู่ติดต่อ	ภาควิชาพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
โทรศัพท์	053944066ต่อ11
โทรสาร	053892654
อีเมล	kamol.ngam@gmail.com
2) ชื่อ(นักวิจัยร่วม)	อ.ดร.จันทนาสุทธิจารี
ที่อยู่ติดต่อ	ศูนย์ศึกษาการบริหารกิจการบ้านเมืองระดับท้องถิ่นคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
โทรศัพท์	081829 6808
โทรสาร	053 942999 ต่อ 115
อีเมล	jantanaped@gmail.com
3)ชื่อผู้บังคับบัญชา/ตำแหน่ง	นพ.นิเวศน์นันทจิต(อธิการบดี)
ที่อยู่ติดต่อ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 239ถนนห้วยแก้วตำบลสุเทพอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่
โทรศัพท์	053944 100-2
โทรสาร	053217143, 053221932, 053942666
อีเมล	president@cmu.ac.th

รายละเอียดของโครงการ

1. ความสำคัญและที่มาของโครงการ

ยุทธศาสตร์ประเทศ ภูมิภาค กลุ่มจังหวัด และจังหวัดเป็นแนวทางหลักของแผนพัฒนาที่จะเกิดขึ้นในจังหวัด ซึ่งปัจจุบันยัง “ขาดการเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ให้ลงไปถึงระดับพื้นที่” โดยการสร้างความเชื่อมโยงนี้จำเป็นต้องเกิดความเชื่อมโยงทั้งแนวราบและแนวดิ่ง จากระดับประเทศลงสู่พื้นที่ และระหว่างพื้นที่ ทั้งนี้การเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ ให้ลงไปถึงแผนพัฒนาจังหวัด และยังสามารถลงไปถึงระดับพื้นนั้น จำเป็นต้องเข้าใจถึงแนวคิดหรือปัจจัยที่ก่อให้เกิดยุทธศาสตร์รวมถึงกระบวนการที่จะเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ต่างๆ ให้ลงสู่พื้นที่ โดยมีกลุ่มเป้าหมายการทำงานในส่วนกลางผ่านทางผู้ทรงคุณวุฒิของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และในส่วนจังหวัดผ่านทางคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในพื้นที่เพื่อสร้างให้เกิดการบูรณาการแผนพัฒนาที่สามารถมองเห็นผลสัมฤทธิ์ ทางโครงการจำเป็นต้องอาศัยการศึกษา กฎหมาย อำนาจหน้าที่ และรูปแบบกลไกการทำงานที่มีอยู่ แล้วเชื่อมโยงข้อต่อที่ยังขาดเพื่อให้เกิด “แผนพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการ ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ”

ปัจจุบันมีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดร่วมกันระหว่างหน่วยงานในจังหวัดผ่านทางคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) แต่การเสนอของบประมาณยังต้องกลับไปที่หน่วยงานต้นสังกัดตามระบบงบประมาณเดิม ที่ให้ความสำคัญที่นโยบายและภารกิจของกระทรวงหรือกรมนั้นๆ มากกว่าความเชื่อมโยงเชิงบูรณาการระหว่างหน่วยงาน ทำให้โครงการไม่สามารถเกิดได้ในคราวเดียวกันขาดความต่อเนื่อง ยกตัวอย่างการเชื่อมโยงทรัพยากรน้ำที่จำเป็นต้องพัฒนาเป็นระบบตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ ซึ่งส่วนใหญ่มักตั้งอยู่ในต่างพื้นที่ปกครองและต่างหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนั้นเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาจังหวัดทางโครงการจึง “ส่งเสริมการจัดทำแผนงานโครงการ และเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณแบบบูรณาการ”

การเชื่อมโยงข้อมูลโยงข้อมูลที่มีอยู่ในส่วนกลาง และจังหวัดซึ่งปัจจุบันแต่ละหน่วยงานมีข้อมูลและระบบฐานข้อมูลที่จำเป็นต่อภาระหน้าที่ในการทำงานอยู่แล้ว แต่ยังขาดการบูรณาการข้อมูลร่วมกันอย่างเป็นรูปแบบ ดังนั้นเพื่อส่งเสริม “การเชื่อมโยงและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัด” ในการสนับสนุนการตัดสินใจทั้งในส่วนการวางยุทธศาสตร์ การพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัด การบูรณาการแผนงาน โดยเฉพาะการใช้ข้อมูลในการวางแผน และพิจารณาโครงการภายใต้แผนพัฒนาจังหวัดที่เชื่อมโยง แผนยุทธศาตร์ ประเทศ–ภูมิภาค–กลุ่มจังหวัด–จังหวัด ที่ตอบโจทย์การพัฒนาเพื่อแผนงานโครงการ และเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณในคราวเดียวกัน

การดำเนินงานโครงการวิจัยนี้เกิดขึ้นเพื่อให้ได้ “หลักเกณฑ์และวิธีการในการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัดเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณในคราวเดียวกัน” โดยคำนึงถึงภารกิจ อำนาจหน้าที่ รวมทั้งศักยภาพและความพร้อมของหน่วยงาน เพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณไม่ซ้ำซ้อน มีความคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด โดยดำเนินการอาศัยการประชุมกลุ่ม การส่งเสริม การประชุมเชิงปฏิบัติการ กับหน่วยงานส่วนกลาง หน่วยงานระดับจังหวัด และหน่วยงานระดับพื้นที่ ในพื้นที่จังหวัดลำพูน ร่วมกับพื้นที่ในจังหวัดนำร่องอื่นๆอีก 4 จังหวัด ได้แก่ ชัยนาท นครพนม ระยอง และ พัทลุง เพื่อนำมาใช้เป็นต้นแบบในการศึกษาแผนยุทธศาสตร์ การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณ โครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร จนสุดท้ายนำมาใช้พัฒนาเป็น "การเชื่อมโยงสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร" และโดยภาพรวมจังหวัดนำร่องทั้ง 5 จังหวัดมีข้อมูลพื้นฐานด้านประชากร ข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการจัดสรรงบประมาณตามตารางที่ 1 ถึง 3

ตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานปี พ.ศ. 2556 ด้านประชากร รายได้ต่อหัวประชากรรายจังหวัด รายได้จากภาคเกษตร รายได้จากนอกภาคเกษตร และรายได้จากภาคอุตสาหกรรม (เรียงลำดับตามรายได้รายปีต่อหัวประชากรจากมากไปน้อย)

ลำดับ	จังหวัด	ประชากร (2556)	รายได้ (บาท/คน/ปี)	สัดส่วน (ร้อยละ)		
				ภาคเกษตร	นอกภาคเกษตร	อุตสาหกรรม
1	ระยอง	855,800	1,058,293	2	71	28
2	ลำพูน	409,490	157,929	18	52	30
3	ชัยนาท	310,170	111,322	32	53	15
4	นครพนม	575,760	73,074	37	58	5
5	พัทลุง	494,740	65,433	32	58	10

ตารางที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานการใช้ที่ดินทางเกษตรโดยมีหน่วยเป็นไร่ (เรียงลำดับตามเนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรจากมากไปน้อย)

ลำดับ	ภาค/จังหวัด	เนื้อที่ทั้งหมด	เนื้อที่ป่าไม้	เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร						เนื้อมี่ใช้ประโยชน์นอกการเกษตร	ขนาดของฟาร์ม	จำนวนฟาร์ม
				นาข้าว	พืชไร่	สวนไม้ผลไม้ยืนต้น	สวนผัก	การเกษตรอื่นๆ	รวม			
1	นครพนม	3,445,418	619,000	1,440,728	84,527	216,594	10,217	148,342	1,900,408	926,010	18.25	104,118
2	ระยอง	2,220,000	196,527	30,484	256,978	1,435,383	2,390	144,390	1,869,625	153,848	53.33	35,057
3	ชัยนาท	1,543,591	37,786	817,867	228,744	11,501	5,640	127,473	1,191,225	314,580	35.84	33,235
4	พัทลุง	2,140,296	390,575	178,254	0	847,124	11,140	94,968	1,131,487	618,234	14.74	76,781
5	ลำพูน	2,816,176	1,547,033	129,378	140,500	467,895	15,518	50,147	803,437	465,706	13.80	58,212

ตารางที่ 3 การจัดสรรงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2559 รายจังหวัด (เรียงลำดับตามงบประมาณที่จัดสรรให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จากมากไปน้อย)

ลำดับ	จังหวัด	งบประมาณรวม (บาท)	งบประมาณจัดสรรให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (บาท)	ด้านน้ำ*	ประชากร (คน)	งบประมาณรวมจัดสรร (บาท/หัว)	งบประมาณของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จัดสรรให้ (บาท/หัว)
1	ชัยนาท	4,507,367,471	1,024,447,400	–	310,170	14,532	3,303
2	นครพนม	7,623,522,645	790,601,740	–	575,760	13,241	1,373
3	พัทลุง	4,662,522,630	639,887,580	–	494,740	9,424	1,293
4	ระยอง	5,102,737,507	565,876,700	–	855,800	5,963	661
5	ลำพูน	3,788,132,098	381,266,150	–	409,490	9,251	931

หมายเหตุ: * ไม่สามารถสังเคราะห์และประมวลได้ เนื่องจากมีงบประมาณกระจายในหลายหน่วยงานรวมทั้งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ที่มา: http://www.bb.go.th/bb/07/province_bud59/index.htm

1.1 ข้อวิเคราะห์ประเด็นของพื้นที่

จากข้อมูลพื้นฐานในปีพ.ศ.2556(แหล่งข้อมูล:สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจแห่งชาติและสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)จังหวัดลำพูนมีเนื้อที่2,816,176ไร่มีพื้นที่เกษตรกรรมประมาณ 803,438ไร่โดยถูกใช้ประโยชน์สำหรับสวนไม้ผลและไม้ยืนต้น467,895ไร่รองลงมาเป็นพืชไร่140,500ไร่และนาข้าว129,378ไร่(ตารางที่ 2) จังหวัดลำพูนมีประชากร409,490คน(ตารางที่ 1) ประชากรมีรายได้เฉลี่ย157,929บาทต่อคนต่อปีรายได้ของประชากรดังกล่าวนี้ มาจากภาคเกษตรร้อยละ18นอกภาคเกษตรร้อยละ52และภาคอุตสาหกรรมร้อยละ30สำหรับปีพ.ศ.2559จังหวัดได้รับงบประมาณรวม3,788,132,098บาทหรือคิดเป็นเงิน9,251บาทต่อคนงบประมาณดังกล่าวเป็นส่วนที่จัดสรรให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์381,266,150บาทหรือคิดเป็น931บาทต่อคน(ตารางที่ 3) สำหรับการแจกแจงงบประมาณด้านเกษตรและน้ำไม่สามารถสังเคราะห์และประมวลได้เนื่องจากมีงบประมาณกระจายในหลายหน่วยงานเช่นกระทรวงมหาดไทยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรวมทั้งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์(สำนักงบประมาณ,2559)

ในการจัดทำแผนงบประมาณรายจังหวัดของแต่ละปี งบประมาณของจังหวัดลำพูนจะถูกจัดสรรให้กระทรวง กรม กอง และหน่วยงานในสังกัดที่ปฏิบัติงานภายในจังหวัด อย่างไรก็ตามการดำเนินการจัดทำแผนงบประมาณของหน่วยงานภาครัฐรายกระทรวงดังกล่าว ยังไม่มีการเชิญภาคเอกชนและผู้ประกอบการในจังหวัดเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำงบประมาณประจำปี จึงทำให้การกำหนดและเข้าใจปัญหา รวมทั้งเป้าหมายของการของบประมาณประจำปียังไม่สะท้อนปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของพื้นที่ได้อย่างครบถ้วน นอกจากนี้แต่ละแผนงาน/โครงการยังขาดการกำหนดตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นถึงการสนับสนุนหรือเกี่ยวข้องกับการสร้างรายได้ของครัวเรือน (Gross Household Product: GHP) รายได้ของหมู่บ้าน (Gross Village Product: GVP) รายได้ของตำบล (Gross Tambon Product: GTP) รายได้ของอำเภอ (Gross Amphoe Product: GAP) รายได้ของจังหวัด (Gross Provincial Product: GPP) และรวมเป็นรายได้ของประเทศ (Gross National Product: GNP) ตามลำดับ ได้อย่างเป็นระบบ ประเด็นที่สำคัญคือ การขาดหน่วยงาน ขาดผู้รับผิดชอบ และขาดการเชื่อมโยงสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณบูรณการ ขาดข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำและเกษตรในระดับจังหวัดที่มีการนำเข้าและจัดเก็บ รวมถึงการประมวลผลข้อมูลเทียบแผนและผลปฏิบัติงานรายเดือน และขาดการนำเสนอข้อมูลในการประชุมประจำเดือนในระดับจังหวัดซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน โครงการวิจัยนี้จะดำเนินการสร้างผลงานวิจัยพัฒนาและการนำใช้นวัตกรรมใหม่ คือการเชื่อมโยงสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร (สผ น-กษ) บนฐานข้อมูลแบบเน้นการมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เกิดการเท่าเทียม และมีความสมดุล ซึ่งการดำเนินการข้างต้นต้องตั้งบนพื้นฐานของแนวคิดแบบมีส่วนร่วม (Cain **et al.**, 2003; Carter **et al.**, 2005) มีและใช้ฐานข้อมูลทรัพยากรน้ำและเกษตรประกอบการจัดทำงบประมาณและแผนงาน/โครงการ

1.2 แนวคิดและเป้าหมาย

1.2.1 แนวคิดและการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

โครงการวิจัยฯจะใช้แนวทางการมีส่วนร่วมจากหลากหลายภาคส่วนโดยเริ่มจากการเข้าใจปัญหาและความต้องการระดับจังหวัดลำพูนต้นทุนทางทรัพยากรเกษตรและน้ำและต้นทุนทางสังคมของจังหวัดทั้งในอดีตจนถึงปัจจุบันกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนทั้งสองที่ได้ดำเนินงานมาแล้วในอดีตจนถึงปัจจุบัน และเงื่อนไขการเปลี่ยนแปลงจะถูกวิเคราะห์เพื่อ

ความเข้าใจปัญหาผลการวิเคราะห์ดังกล่าวจะได้นำมาซึ่งทิศทางที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตเพื่อประเมินหรือเปรียบเทียบความต้องการการพัฒนาของจังหวัดลำพูนในอนาคตรวมถึงทรัพยากรอื่น ๆที่จำเป็นต้องใช้ในการพัฒนาเช่นงบประมาณบุคลากรรวมถึงข้อตกลงระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกฎระเบียบต่าง ๆที่จำเป็น

ระบบสารสนเทศจะได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่มาจากหลากหลายแหล่งข้อมูล(เช่นภาครัฐองค์กรส่วนท้องถิ่นเอกชนเกษตรกรรวมถึงผลของการจำลองสถานการณ์ด้วยแบบจำลอง)และหลากหลายรูปแบบข้อมูล(เชิงปริมาณเชิงคุณภาพเชิงพื้นที่และเชิงเวลา)สารสนเทศที่ได้จะถูกบูรณาการให้เป็นหนึ่งเดียวตามโครงสร้างของระบบ(ดังตัวอย่างในกรณีศึกษาที่จะได้กล่าวต่อไป)และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในระบบนอกจากนี้ระบบสารสนเทศที่จะได้พัฒนาขึ้นนี้จะทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการสื่อสารระหว่างทุกภาคส่วนด้วยข้อมูลจากฐานข้อมูลกลางซึ่งจะสร้างความเข้าใจและภาพรวมของระบบได้อย่างถูกต้องโปร่งใสและเป็นเอกภาพเพื่อนำไปสู่การพัฒนาแผนงบประมาณที่มีประสิทธิภาพของจังหวัดและของประเทศ

กรณีศึกษา:การพัฒนาระบบชลประทานแบบชุดอ่างเก็บน้ำ(อ่างพวง)เพื่อเกษตรกรรมและชุมชน

“อ่างพวง”(หรืออ่างเก็บน้ำพวง)เป็นระบบชลประทานแบบชุดอ่างเก็บน้ำที่ทำหน้าที่เก็บกักน้ำในพื้นที่กักเก็บ(อ่าง)และต่อเชื่อมกันเป็นระบบเครือข่ายเพื่อกระจายปริมาณน้ำให้ทั่วถึงกันทุกอ่างเก็บน้ำช่วยลดความแปรปรวนของปริมาณน้ำที่เกิดจากการกระจายเชิงพื้นที่ของน้ำฝนซึ่งเป็นน้ำต้นทุนของอ่างเก็บน้ำทำให้ระบบชลประทานมีความสามารถในการกักเก็บและจัดสรรน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าระบบอ่างเก็บน้ำเดี่ยว(สุจริต,2559)

ต้นแบบการพัฒนาระบบชลประทานแบบชุดอ่างเก็บน้ำของจังหวัดลำพูนมีการดำเนินงานอยู่ในหลายพื้นที่ตัวอย่างเช่นอ่างเก็บน้ำห้วยบงบ้านทาป่าสักตำบลทาปลาดุกอำเภอแม่ทาเป็นโครงการก่อสร้างระบบชลประทานตามพระราชดำริ(รับผิดชอบการก่อสร้างโดยโครงการชลประทานจังหวัดลำพูน)สำหรับการปรับปรุงประสิทธิภาพการกักเก็บได้รับงบประมาณสนับสนุนโดยสำนักงานจังหวัดลำพูนตามโครงการแก้ไขปัญหาภัยแล้งจังหวัดลำพูนฝายหลวง(หรือฝายหลวงพวง)เป็นระบบชุดกักเก็บน้ำของอ่างเก็บน้ำห้วยบงมีจำนวน8ฝายซึ่งการดำเนินงานได้รับความร่วมมือร่วมแรงและการสนับสนุนจากหลายภาคส่วนเช่นเทศบาลตำบลทาปลาดุกสนับสนุนงบประมาณค่าวัสดุสำนักงานจังหวัด(โดยผู้ว่าราชการจังหวัด)สนับสนุนงบประมาณค่าจ้างบริษัทเอกชนสนับสนุนวัสดุก่อสร้างงบประมาณจากสำนักนายกรัฐมนตรีธนาคารธกส. บริษัทและห้างร้านเอกชนแรงงานได้รับการสนับสนุนจากชาวบ้านสถาบันการศึกษาเจ้าหน้าที่ทหารและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นต้นทรัพยากรน้ำในอ่างเก็บน้ำถูกใช้เพื่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเช่นสวนลำไยข้าวโพดฝักอ่อนการเลี้ยงโคนมและสุกรรวมถึงการนำน้ำมาใช้เพื่อการอุปโภคบริโภคของชุมชนการจัดสรรน้ำไปยังอ่างเก็บน้ำอื่น ๆและการรักษาป่าต้นน้ำให้เกิดความชุ่มชื้นและช่วยลดการชะล้างพังทะลายของดินบนที่สูงอีกด้วย(วิทยาลัยการปกครอง,2559)

จากกรณีศึกษาจะเห็นได้ว่าโครงการพัฒนาระบบชุดอ่างเก็บน้ำสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของแผนการพัฒนา(ระดับหมู่บ้าน)ได้6มิติได้แก่มิติด้าน(1)ทรัพยากรน้ำ(2)ทรัพยากรดิน(3)ทรัพยากรป่าไม้(4)เกษตรและปศุสัตว์(5)สิ่งแวดล้อมและ(6)พลังงานทดแทนซึ่งการใช้งบประมาณมาจากหลากหลายแหล่งทั้งที่อยู่ในรูปตัวเงินและไม่ใช่ตัวเงินทั้งนี้กลไกที่สำคัญของความสำเร็จเกิดจากการร่วมมือของหลายภาคส่วนที่ร่วมกัน“ลงมือลงแรงและลงเงิน”หรือ “ร่วมแรงร่วมใจกัน”

อย่างไรก็ตามในพื้นที่ลุ่มน้ำใดๆไม่สามารถดำเนินการพัฒนาระบบชลประทานให้ครอบคลุมพื้นที่ในคราวเดียวได้ เป็นผลให้ยังมีพื้นที่บางส่วนอาจยังคงต้องอาศัยน้ำฝนน้ำในแหล่งน้ำลำคลองและน้ำใต้ดินเป็นแหล่งน้ำต้นทุนต่อไป นอกจากนี้การพัฒนาแหล่งน้ำชลประทานอาจมีผลกระทบต่อระบบสมดุลน้ำในธรรมชาติดังนั้นการพัฒนาระบบชลประทานจึงมีความจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อผลกระทบต่อพื้นที่อาศัยน้ำฝนเหล่านี้ด้วย

1.2.2 เป้าหมายและรูปธรรมของสิ่งที่ต้องการขับเคลื่อนให้เห็นผลเมื่อสิ้นสุดสัญญา

เมื่อสิ้นสุดสัญญาแล้วโครงการจะนำไปสู่เป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรมดังนี้

1. รูปแบบการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร ที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ ในระดับพื้นที่
2. หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ ตามแผนพัฒนาจังหวัดเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือนเกษตรกรและประชาการในพื้นที่ในคราวเดียวกัน
3. รูปแบบการเชื่อมโยงข้อมูล เพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและคณะกรรมการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัดในด้านทรัพยากรน้ำเพื่อและการเกษตร

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อพัฒนากรอบงานการวางแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ระดับชาติ กลุ่มจังหวัด และจังหวัด จนถึงระดับพื้นที่

2.2 เพื่อพัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายในคราวเดียวกัน

2.3 เพื่อพัฒนาแนวทางการเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร เพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน และคณะกรรมการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน

3. ขอบเขตโครงการ

โครงการวิจัยฯ จะได้ใช้พื้นที่จังหวัดลำพูนเป็นพื้นที่ศึกษา โดยครอบคลุมโครงการพัฒนาทรัพยากรน้ำและเกษตรเพื่อยกระดับรายได้และชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรและประชาชนทั้งในพื้นที่ชลประทานที่มีอยู่และที่กำลังจะพัฒนาให้เกิดขึ้น ตลอนจนพื้นที่อาศัยน้ำฝนที่อาจได้รับผลกระทบจากการพัฒนา

4. ระเบียบวิธีวิจัยและขั้นตอนการดำเนินงาน

4.1 ระเบียบวิธีวิจัย

โครงการวิจัยฯจะได้ดำเนินงานโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนตั้งแต่ผู้กำหนดนโยบายระดับจังหวัด หัวหน้าหน่วยงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการรวมถึงท้องถิ่นหรือเกษตรกรและมุ่งเน้นให้แต่ละส่วนมีความเข้าใจบทบาทหน้าที่และผลลัพธ์ของการดำเนินงานที่จะสร้างประโยชน์ให้แก่ตนผู้กำหนดนโยบายจะต้องได้รับทราบถึงการมีอยู่และการใช้ประโยชน์จากระบบในการทำแผนงบประมาณแบบบูรณาการหัวหน้าหน่วยงานจะต้องมีความเข้าใจถึงความสำคัญของการให้ข้อมูลที่

ถูกต้องเป็นปัจจุบันและสามารถบูรณาการเข้าสู่ระบบเพื่อการวิเคราะห์และสังเคราะห์สารสนเทศผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีความสามารถใช้งานระบบได้อย่างดีและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริหารระดับสูงได้ชุมชนหรือเกษตรกรจะต้องเห็นความสำคัญของการใช้ระบบเพื่อการจัดโครงการพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำและเกษตรที่สามารถสร้างการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมด้วยธรรมาภิบาล

การพัฒนาระบบการเชื่อมโยงสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร (สผ น-กษ) มีแนวคิดในการพัฒนาเครื่องมือสนับสนุนการทำงานที่มุ่งเน้นความสอดคล้องกับระบบปฏิบัติแบบเดิมของหน่วยงานโดยอาศัยความเข้าใจร่วมกันระหว่างนักวิจัยและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในทุกขั้นตอน รวมทั้งมีความสอดคล้องกับกฎหมายระเบียบปฏิบัติทางราชการ และกระบวนการทางสังคมรวมถึงปัจจัยภายในและระหว่างองค์กรที่อาจมีความสำคัญต่อความสำเร็จของโครงการพัฒนานอกจานี้ ระบบที่จะได้รับการพัฒนาขึ้นนี้จะต้องเป็นระบบที่สนับสนุนการทำงานโดยไม่เพิ่มภาระงานให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน

4.2 ขั้นตอนการดำเนินงาน

เพื่อให้โครงการวิจัยฯบรรลุวัตถุประสงค์จึงแบ่งย่อยกิจกรรมหลักและกิจกรรมรองรายวัตถุประสงค์ดังนี้

4.2.1 การพัฒนากรอบงานการวางแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ระดับชาติ กลุ่มจังหวัด และจังหวัด จนถึงระดับพื้นที่

โครงการวิจัยฯ จะได้ทำศึกษาทบทวนกลไกและกระบวนการรวมถึงกฎหมายระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนและโครงการด้านการพัฒนาทัพยากรน้ำและการเกษตรจังหวัดลำพูน และหารือกับผู้ทรงคุณวุฒิของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ถึงแนวทางในการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร จากนั้น จะได้นำเอาผลการทบทวนและแนวทางการเชื่อโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆที่ได้จากผลการดำเนินการข้างต้นมาใช้ในการออกแบบและนำแนวทางการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดมาส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติขึ้นในจังหวัดลำพูนเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ และทำการแต่งตั้งคณะทำงานเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน ด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร

4.2.2 การพัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร เพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายในคราวเดียวกัน

ในวัตถุประสงค์ข้อนี้ โครงการจะดำเนินการศึกษากรณีใกล้เคียงที่เกิดจากการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัด ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร เพื่อศึกษาข้อดี-ข้อเสียของการจัดทำงบประมาณรายจ่ายแบบปัจจุบันที่จังหวัดลำพูนดำเนินการอยู่ จากนั้น จะนำผลการศึกษาที่ได้มาหารือกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ จังหวัดลำพูน และจัดตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาชุดโครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการจังหวัดลำพูน(คณะทำงานจังหวัด

ลำพูน) และระบุความต้องการข้อมูลและสารสนเทศเพื่อจัดทำแผนพัฒนางบประมาณจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร

4.2.3 การพัฒนาแนวทางการเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร เพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน และคณะกรรมการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน

ในขั้นตอนนี้ โครงการจะได้รวบรวมโครงสร้างข้อมูลที่จะใช้สำหรับการวางแผนงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรจากพื้นที่จังหวัดลำพูน จากนั้นจะได้ทำการประชุมหารือและประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับคณะทำงาน จังหวัดลำพูน เพื่อทำความเข้าใจและรวบรวมความต้องการเกี่ยวกับการเชื่อมโยงสารสนเทศฯ และรูปแบบสารสนเทศ ตลอดจนนำเสนอตัวอย่างการเชื่อมโยงสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดทำงแผนงบประมาณ จังหวัดลำพูน เพื่อให้คณะทำงานจังหวัดลำพูนได้เข้าใจและสามารถใช้สารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลังจากนั้นโครงการจะดำเนินการถอดความรู้การทำงานของคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและคณะกรรมการ กบจ. และการทำงานคณะทำงานฯ จังหวัดลำพูน ถอดความรู้การพัฒนาแผนพัฒนาและการพัฒนาชุดโครงการ จังหวัดลำพูน และถอดความรู้การเชื่อมโยงสารสนเทศฯ จังหวัดลำพูน เพื่อจัดทำเป็นคู่มือและองค์ความรู้สำหรับการปฏิบัติงาน

5. ระยะเวลาดำเนินการ

การศึกษาวิจัยตามโครงการนี้จะใช้เวลาทั้งสิ้น 18 เดือน โดยมีกิจกรรมและแผนการดำเนินงานตลอดโครงการดังรายละเอียดในตารางที่ 4

ตารางที่ 4แผนการดำเนินกิจกรรมการวิจัยตลอดโครงการ																				
ลำดับ		วัตถุประสงค์/กิจกรรม	เดือนที่ดำเนินการ																	
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1		การพัฒนากรอบงานการวางแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ระดับชาติ กลุ่มจังหวัด และจังหวัด จนถึงระดับพื้นที่																		
	1.1	ศึกษาทบทวนกลไกและกระบวนการ รวมถึงกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2 และแผนพัฒนาจังหวัดในจังหวัดลำพูน																		
		1.1.1 ศึกษาทบทวนกลไกและกระบวนการรวมถึงกฎหมายระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนและโครงการด้านการพัฒนาทัพยากรน้ำและการเกษตรจังหวัดลำพูน	✓	✓	✓	✓	✓	✓												
		1.1.2 หารือกับผู้ทรงคุณวุฒิของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องถึงแนวทางในการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร	✓	✓	✓	✓	✓	✓												
	1.2	การออกแบบแนวทางในการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร ผ่านทางคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.)																		

ตารางที่ 4แผนการดำเนินกิจกรรมการวิจัยตลอดโครงการ																			
ลำดับ		วัตถุประสงค์/กิจกรรม	เดือนที่ดำเนินการ																
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
		1.2.1 ออกแบบและนำแนวทางการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดมาส่งเสริมในจังหวัดลำพูนเพื่อศึกษาความเป็นไปได้							✓	✓	✓	✓	✓	✓						
		1.2.2 แต่งตั้งคณะทำงานเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน ด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร							✓	✓	✓	✓	✓	✓						
2		พัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ ตามแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายในคราวเดียวกัน ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร																		
	2.1	ศึกษากรณีใกล้เคียงที่เกิดจากการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัด ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร เพื่อศึกษาข้อดี-ข้อเสียของการจัดทำงบประมาณรายจ่ายแบบปัจจุบัน	✓	✓	✓	✓	✓	✓												
	2.2	ส่งเสริมการทำงานของคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) ในจังหวัดลำพูน เพื่อพัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ																		

ตารางที่ 4แผนการดำเนินกิจกรรมการวิจัยตลอดโครงการ																				
ลำดับ		วัตถุประสงค์/กิจกรรม	เดือนที่ดำเนินการ																	
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
		2.2.1 หารือกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) ถึงหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ จังหวัดลำพูน							✓	✓	✓	✓	✓	✓						
		2.2.2 จัดตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาชุดโครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ จังหวัดลำพูน				✓	✓	✓												
		2.2.3 จัดประชุมคณะทำงานเพื่อพัฒนาชุดโครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ จังหวัดลำพูนเพื่อระบุความต้องการข้อมูลเพื่อจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร							✓	✓	✓	✓	✓	✓						
3		การพัฒนาการเชื่อมโยงข้อมูล เพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและคณะกรรมการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร																		
	3.1	รวบรวมโครงสร้างข้อมูลจังหวัดลำพูน																		
		3.1.1 รวบรวมโครงสร้างข้อมูลที่จะใช้สำหรับการวางแผนงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรจากพื้นที่จังหวัดลำพูน							✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓				
	3.2	การเชื่อมโยงสารสนเทศฯ เพื่อคณะทำงานจังหวัดลำพูน																		

ตารางที่ 4แผนการดำเนินกิจกรรมการวิจัยตลอดโครงการ																				
ลำดับ		วัตถุประสงค์/กิจกรรม	เดือนที่ดำเนินการ																	
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
		3.2.1 ประชุมหารือและประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับคณะทำงานจังหวัดลำพูน เพื่อทำความเข้าใจและรวบรวมความต้องการเกี่ยวกับการเชื่อมโยงสารสนเทศฯ							✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	3.3	รูปแบบสารสนเทศสนับสนุนการจัดทำแผนงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร จังหวัดลำพูน																		
		3.3.1 หารือกับและประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับคณะทำงาน เพื่อพัฒนารูปแบบสารสนเทศฯ และวิธีการจัดการสารสนเทศเพื่อการวางแผนงบประมาณแบบบูรณาการ							✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		3.3.2 หารือกับคณะกรรมการ และคณะทำงานจังหวัดลำพูน เพื่อคัดเลือกกรณีศึกษาสำหรับการจัดทำแผนงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและเกษตรที่ใช้							✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		3.3.3 นำเสนอตัวอย่างการเชื่อมโยงสารสนเทศฯ ที่ใช้ในการวางแผนพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร							✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	3.4	ถอดความรู้การทำงานของคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และ คณะกรรมการ กบจ. และการทำงานคณะทำงานฯ จังหวัดลำพูน													✓	✓	✓	✓	✓	✓

ตารางที่ 4แผนการดำเนินกิจกรรมการวิจัยตลอดโครงการ																			
ลำดับ		วัตถุประสงค์/กิจกรรม	เดือนที่ดำเนินการ																
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	3.5	ถอดความรู้การพัฒนาแผนพัฒนาและการพัฒนาชุดโครงการ จังหวัดลำพูน													✓	✓	✓	✓	✓	✓
	3.6	ถอดความรู้การเชื่อมโยงสารสนเทศฯ จังหวัดลำพูน													✓	✓	✓	✓	✓	✓

6. การดำเนินกิจกรรมต่างๆเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยแต่ละข้อ

แผนกิจกรรมหลักที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์รวมทั้งผลลัพธ์(Output)ที่คาดว่าจะได้รับ มีรายละเอียดดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5แผนกิจกรรมหลักที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์รวมทั้งผลลัพธ์ (Output) ที่คาดว่าจะได้รับในแต่ละช่วงเวลา

วัตถุประสงค์	กิจกรรมหลัก	กิจกรรมรอง	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ช่วงระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
1. การพัฒนากรอบงานการวางแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ระดับชาติ กลุ่มจังหวัดและจังหวัดจนถึงระดับพื้นที่	1.1 ศึกษาทบทวนกลไกและกระบวนการรวมถึงกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2 และแผนพัฒนาจังหวัดในจังหวัดลำพูน	1.1.1 ศึกษาทบทวนกลไกและกระบวนการรวมถึงกฎหมายระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนและโครงการด้านการพัฒนาทัพยากรน้ำและการเกษตรจังหวัดลำพูน	ภาพที่ชัดเจนของกลไกกระบวนการ และกฎหมาย ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ และแผนงบประมาณสำหรับการพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรจังหวัดในจังหวัดลำพูน	เดือนที่ 1-6	ผศ.ดร.กมลและอ.ดร.จันทนา
		1.1.2 หารือกับผู้ทรงคุณวุฒิของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องถึงแนวทางในการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร	ข้อเสนอแนะแนวทางการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน	เดือนที่ 1-6	ผศ.ดร.กมลและอ.ดร.จันทนา
	1.2 การออกแบบแนวทางในการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนด้านทรัพยากรน้ำและเกษตรผ่านทางคณะกรรมการ	1.2.1 ออกแบบและนำแนวทางการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดมาส่งเสริมในจังหวัดลำพูนเพื่อศึกษาความเป็นไปได้	ตัวอย่างแนวทางในการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์กับแผนพัฒนาจังหวัดใน จังหวัดลำพูน	เดือนที่ 7-12	ผศ.ดร.กมลและอ.ดร.จันทนา
		1.2.2 แต่งตั้งคณะทำงานเชื่อมโยง	รูปแบบคณะทำงานเชื่อมโยงยุทธศาสตร์	เดือนที่ 7-12	อ.ดร.จันทนาและผศ.ดร.

ตารางที่ 5แผนกิจกรรมหลักที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์รวมทั้งผลลัพธ์ (Output) ที่คาดว่าจะได้รับในแต่ละช่วงเวลา					
วัตถุประสงค์	กิจกรรมหลัก	กิจกรรมรอง	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ช่วงระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
	จัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.)	ยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน ด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร	ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร		กมล
2. พัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการตามแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายในคราวเดียวกันด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร	2.1 ศึกษากรณีใกล้เคียงที่เกิดจากการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัด ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร เพื่อศึกษาข้อดี-ข้อเสียของการจัดทำงบประมาณรายจ่ายแบบปัจจุบัน		รูปแบบ และข้อดี-ข้อเสียของการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร ภายใต้การจัดทำงบประมาณรายจ่ายแบบปัจจุบัน	เดือนที่ 1-6	ผศ.ดร.กมล และอ.ดร. จันทนา
	2.2 ส่งเสริมการทำงานของคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ	2.2.1 หารือกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) ถึงหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ จังหวัด	หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการตามแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรหรือชุดโครงการ	เดือนที่ 7-12	ผศ.ดร.กมล และอ.ดร. จันทนา

ตารางที่ 5แผนกิจกรรมหลักที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์รวมทั้งผลลัพธ์ (Output) ที่คาดว่าจะได้รับในแต่ละช่วงเวลา					
วัตถุประสงค์	กิจกรรมหลัก	กิจกรรมรอง	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ช่วงระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
	(กบจ.) ในจังหวัดลำพูน เพื่อพัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ	ลำพูน			
		2.2.2 จัดตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาชุดโครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ จังหวัดลำพูน	คณะทำงานจังหวัดลำพูน		อ.ดร.จันทนา และผศ.ดร. กมล
		2.2.3 จัดประชุมคณะทำงานเพื่อพัฒนาชุดโครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ จังหวัดลำพูนเพื่อระบุความต้องการข้อมูลเพื่อจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร	ประเภท ชนิดและลักษณะของข้อมูลที่ต้องการใช้เพื่อการวางนผนงบประมาณฯ	เดือนที่ 7-12	ผศ.ดร.กมล และอ.ดร. จันทนา
3. การพัฒนาการเชื่อมโยงข้อมูล เพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบูรณาการแผนพัฒนา	3.1 รวบรวมโครงสร้างข้อมูลจังหวัดลำพูน	3.1.1 รวบรวมโครงสร้างข้อมูลที่จะใช้สำหรับการวางแผนงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรจากพื้นที่จังหวัดลำพูน	โครงสร้างข้อมูลและข้อมูลเพื่อการวางแผนฯของจังหวัดลำพูน	เดือนที่ 7-14	ผศ.ดร.กมล และอ.ดร. จันทนา
	3.2 การเชื่อมโยงสารสนเทศฯ เพื่อคณะทำงานจังหวัดลำพูน	3.2.1 ประชุมหารือและประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับคณะทำงานจังหวัดลำพูน เพื่อทำความเข้าใจและรวบรวม	การเชื่อมโยงสารสนเทศฯ เพื่อคณะทำงานจังหวัดลำพูน	เดือนที่ 7-18	ผศ.ดร.กมล และอ.ดร. จันทนา

ตารางที่ 5แผนกิจกรรมหลักที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์รวมทั้งผลลัพธ์ (Output) ที่คาดว่าจะได้รับในแต่ละช่วงเวลา					
วัตถุประสงค์	กิจกรรมหลัก	กิจกรรมรอง	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ช่วงระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
จังหวัด ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร		ความต้องการเกี่ยวกับการเชื่อมโยงสารสนเทศฯ			
	3.3 รูปแบบสารสนเทศสนับสนุนการจัดทำแผนงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและเกษตรจังหวัดลำพูน	3.3.1 หารือกับและประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับคณะทำงานเพื่อพัฒนารูปแบบสารสนเทศฯ และวิธีการจัดการสารสนเทศเพื่อการวางแผนงบประมาณแบบบูรณาการ	รูปแบบของสารสนเทศที่ต้องการใช้สำหรับการวางแผนงบประมาณและวิธีการจัดการ	เดือนที่ 7-18	ผศ.ดร.กมลและอ.ดร.จันทนา
		3.3.2 หารือกับคณะกรรมการ และคณะทำงาน จังหวัดลำพูน เพื่อคัดเลือกกรณีศึกษาสำหรับการจัดทำแผนงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและเกษตรที่ใช้	กรณีตัวอย่างสำหรับการพัฒนาการเชื่อมโยงสารสนเทศเพื่อการจัดทำแผนงบประมาณฯแบบบูรณาการ	เดือนที่ 7-18	ผศ.ดร.กมลและอ.ดร.จันทนา
		3.3.3 นำเสนอตัวอย่างการเชื่อมโยงสารสนเทศฯ ที่ใช้ในการวางแผนพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร	รูปแบบการเชื่อมโยงสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดทำแผนบประมาณ จังหวัดลำพูน	เดือนที่ 7-18	ผศ.ดร.กมลและอ.ดร.จันทนา

ตารางที่ 5แผนกิจกรรมหลักที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์รวมทั้งผลลัพธ์ (Output) ที่คาดว่าจะได้รับในแต่ละช่วงเวลา					
วัตถุประสงค์	กิจกรรมหลัก	กิจกรรมรอง	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ช่วงระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
	3.4 ถอดความรู้การทำงานของคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการ กบจ. และการทำงานคณะทำงานฯ จังหวัดลำพูน		คู่มือการทำงานของคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการ กบจ. และคณะทำงานด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรภายใต้งบประมาณบูรณาการจังหวัดลำพูน	เดือนที่ 13-18	ผศ.ดร.กมล และอ.ดร. จันทนา
	3.5 ถอดความรู้การพัฒนาแผนพัฒนาและการพัฒนาชุดโครงการจังหวัดลำพูน		คู่มือการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัด และชุดโครงการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร ภายใต้งบประมาณบูรณาการจังหวัดลำพูน	เดือนที่ 13-18	ผศ.ดร.กมล และอ.ดร. จันทนา
	3.6 ถอดความรู้การเชื่อมโยงสารสนเทศฯ จังหวัดลำพูน		รูปแบบและลักษณะการเชื่อมโยงสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรของจังหวัดลำพูน	เดือนที่ 13-18	ผศ.ดร.กมล และอ.ดร. จันทนา

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับเมื่อการดำเนินงานเสร็จสิ้นที่เป็นรูปธรรม

1) ระบบสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและเกษตรจังหวัดลำพูน(สผน-กษ)จำนวน1ระบบ
2) คู่มือการทำงานของ คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และ คณะกรรมการ กบจ. และคณะทำงานด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรภายใต้งบประมาณบูรณาการจังหวัดลำพูน
3) คู่มือการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัด และชุดโครงการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร ภายใต้งบประมาณบูรณาการจังหวัดลำพูน
4) วิธีการเชื่อมโยงสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรจังหวัดลำพูน
5) ตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นถึงการสนับสนุนหรือเกี่ยวข้องกับรายได้ของครัวเรือนเกษตรกร

8. ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการและการวัดการเรียนรู้ของนักศึกษา

1) บุคลากรของหน่วยงานร่วมพัฒนาฯสามารถใช้งานสารสนเทศเพื่อจัดทำแผนงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรอย่างเป็นระบบตั้งแต่ขั้นตอนการเตรียมแผนการนำเข้าข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลและการจัดทำแผนงบประมาณโครงการพัฒนา
2) จังหวัดลำพูนมีฐานข้อมูลทรัพยากรน้ำและเกษตรจากหลายหน่วยงานที่มีความถูกต้องน่าเชื่อถือเป็นปัจจุบันและสามารถใช้งานได้
3) แผนงบประมาณโครงการพัฒนาทรัพยากรน้ำและเกษตรของจังหวัดลำพูนมีการบูรณาการอย่างเป็นระบบและสามารถช่วยยกระดับรายได้ของเกษตรกรและประชากรได้อย่างชัดเจน

เอกสารอ้างอิง

วิทยาลัยการปกครอง.2559.อำเภอป่าซาง: ประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ที่สำคัญ (BestPractice) อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน. [ระบบออนไลน์] แหลงที่มา: http://iadopa.org/training/2559/bestpractice/สิ่งแวดล้อม/bestpracticeอ.ป่าซาง-ลำพูน.docx (วันที่ 16 สิงหาคม 2559)

สำนักงบประมาณ, 2559. รายงานแสดงแผนการจัดสรรงบประมาณไปจังหวด/ตางประเทศประจาปงบประมาณ2559 01510000 จังหวัดลำพูน. [ระบบออนไลน์] แหลงที่มา: http://www.bb.go.th/bb/07/province_bud59/01510000.pdf

Cain, J.D., K Jinapala, I.W Makin, P.G Somaratna, B.R Ariyaratna, L.R Perera. 2003. Participatory decision support for agricultural management. A case study from Sri Lanka. **Agricultural Systems,** 76: 457-482.

Carter, N., R.D. Kreutzwiser, R. C. de Loë. 2005. Closing the circle: linking land use planning and water management at the local level. **Land Use Policy,** 22: 115-127.

Condor, Jose and Malcolm Wilson. 2013. The Saskatchewan Environmental Code: A Provincial Approach for Managing GHGs Emissions. **Energy Procedia**, 37: 7688-7695.

Hassanzadeh, Elmira, Amin Elshorbagy, Howard Wheater, and Patricia Gober. 2013. Managing water in complex systems: An integrated water resources model for Saskatchewan, Canada. **Environmental Modelling & Software,** 58:12-26.

ข้อเสนอโครงการ

เรื่อง

การพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและเกษตรโดยใช้ระบบสารสนเทศในการเชื่อมโยงและสนับสนุนข้อมูลจังหวัดนครพนม

The Development of Supporting Mechanisms and Process for Budget Planning of Water Resources and Agriculture based on the Application of Information Technological Linkages (ITLs) inNakhon Phanom Province

จัดทำโดย

ดร.วิเชียร เกิดสุขดร.ทิพาภรณ์ หอมดี และนายอภิวัติ แก้วส่อง

สถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

กันยายน 2559

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
1. บทสรุปย่อสำหรับผู้บริหาร	1
2. หลักการและเหตุผล	2
3. วัตถุประสงค์	9
4. กิจกรรมต่างๆ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย	10
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับแต่ละช่วงกิจกรรม	14
6. แนวทางและขั้นตอนการดำเนินงาน	16
7. กรณีตัวอย่าง	20
8. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	23
9. การนำผลวิจัยไปใช้	23
10. กระบวนการผลักดันผลงานดังกล่าวออกสู่การใช้ประโยชน์	24
11. การบริหารจัดการโครงการ	24

1. บทสรุปย่อสำหรับผู้บริหาร (Executive Summary)

ยุทธศาสตร์ประเทศภูมิภาค กลุ่มจังหวัด และจังหวัดเป็นแนวทางหลักของแผนพัฒนาที่จะเกิดขึ้นในจังหวัด ซึ่งปัจจุบัน “ขาดการเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ให้ลงไปถึงระดับพื้นที่” ดังนั้นการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ ให้ลงไปถึงแผนพัฒนาจังหวัด และสามารถลงไปถึงระดับพื้นที่เพื่อทำให้เกิดการบูรณาการแผนพัฒนาที่สามารถมองเห็นผลสัมฤทธิ์ได้จริง ทางโครงการจำเป็นต้องอาศัยการศึกษา กฎหมาย ระเบียบ อำนาจหน้าที่ และรูปแบบกลไกการทำงานที่มีอยู่ แล้วเชื่อมโยงข้อต่อที่ยังขาดเพื่อให้เกิด “แผนพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการที่เกิดความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ในระดับต่างๆ”

ปัจจุบันมีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดร่วมกันระหว่างหน่วยงานในจังหวัดผ่านทางคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) แต่การเสนอของบประมาณยังจำเป็นต้องเชื่อมโยงกลับไปที่หน่วยงานต้นสังกัดตามรูปแบบของระบบงบประมาณเดิม ทำให้โครงการไม่สามารถเกิดได้ในคราวเดียวกันและขาดความต่อเนื่อง ดังนั้นเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาจังหวัดให้เกิดประสิทธิภาพทางโครงการศึกษานี้จึงเน้นการ “ส่งเสริมการจัดทำแผนงานโครงการ และเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณแบบบูรณาการ” รวมถึงการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างข้อมูลที่มีอยู่ในส่วนกลางและจังหวัดเป็นการส่งเสริม “การเชื่อมโยงและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัด” สำหรับการสนับสนุนการตัดสินใจโดยเฉพาะการใช้ข้อมูลในการวางแผนและพิจารณาโครงการภายใต้แผนพัฒนาจังหวัดที่เกิดความเชื่อมโยงระหว่างแผนยุทธศาตร์ระดับประเทศ ภูมิภาคกลุ่มจังหวัด และจังหวัด ที่ตอบโจทย์การพัฒนาเพื่อวางแผนงานโครงการ และเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณ

การดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ได้ “หลักเกณฑ์และวิธีการในการสนับสนุนการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัด และการขอรับการจัดสรรงบประมาณในคราวเดียวกัน” โดยคำนึงถึงภารกิจ อำนาจหน้าที่ รวมทั้งศักยภาพและความพร้อมของหน่วยงาน เพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปอย่างไม่ซ้ำซ้อน มีความคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด โดยอาศัยกระบวนการ (ก) การพัฒนาเกณฑ์และวิธีการผ่านกิจกรรมเสวนาอภิปรายร่วมกับหน่วยงานส่วนกลาง หน่วยงานระดับจังหวัด และหน่วยงานระดับพื้นที่ รวมถึงการพัฒนาสร้างแพลตฟอร์มความเชื่อมโยง (ข)การทดลองดำเนินโครงการจริงโดยใช้พื้นที่ศึกษานำร่องในจังหวัดนครพนม และ (ค)การถอดบทเรียนจากการประเมินผลโครงการที่ทดลองดำเนินการจริงในพื้นที่นำร่อง สำหรับพัฒนากำหนดแนวทางที่เหมาะสมสำหรับ "การเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการวางแผนพัฒนาจังหวัด และการจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร" รวมถึงการถอดบทเรียนเชิงเปรียบเทียบร่วมกับพื้นที่ศึกษานำร่องอื่นๆในอีก4 จังหวัด ได้แก่ ลำพูน ชัยนาท ระยอง และ พัทลุง

2. หลักการและเหตุผล

ยุทธศาสตร์ประเทศ ภูมิภาค กลุ่มจังหวัด และจังหวัดเป็นแนวทางหลักของแผนพัฒนาที่จะเกิดขึ้นในจังหวัด ซึ่งปัจจุบันยัง “ขาดการเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ให้ลงไปถึงระดับพื้นที่” โดยการสร้างความเชื่อมโยงนี้จำเป็นต้องเกิดความเชื่อมโยงทั้งแนวราบและแนวดิ่ง จากระดับประเทศลงสู่พื้นที่ และระหว่างพื้นที่ ทั้งนี้การเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ ให้ลงไปถึงแผนพัฒนาจังหวัด และยังสามารถลงไปถึงระดับพื้นนั้น จำเป็นต้องเข้าใจถึงแนวคิดหรือปัจจัยที่ก่อให้เกิดยุทธศาสตร์รวมถึงกระบวนการที่จะเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ต่างๆ ให้ลงสู่พื้นที่ โดยมีกลุ่มเป้าหมายการทำงานในส่วนกลางผ่านทางผู้ทรงคุณวุฒิของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และในส่วนจังหวัดผ่านทางคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และอปท.ในพื้นที่เพื่อทำให้เกิดการบูรณาการแผนพัฒนาที่สามารถมองเห็นผลสัมฤทธิ์ได้จริง ทางโครงการจำเป็นต้องอาศัยการศึกษา กฎหมาย ระเบียบอำนาจหน้าที่ และรูปแบบกลไกการทำงานที่มีอยู่ แล้วเชื่อมโยงข้อต่อที่ยังขาดเพื่อให้เกิด “แผนพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการ ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ในระดับต่างๆ”

ปัจจุบันมีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดร่วมกันระหว่างหน่วยงานในจังหวัดผ่านทางคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) แต่การเสนอของบประมาณยังต้องกลับไปที่หน่วยงานต้นสังกัดตามระบบงบประมาณเดิม ที่ให้ความสำคัญที่นโยบายและภารกิจของกระทรวงหรือกรมนั้นๆ มากกว่าความเชื่อมโยงเชิงบูรณาการระหว่างหน่วยงาน ทำให้โครงการไม่สามารถเกิดได้ในคราวเดียวกันขาดความต่อเนื่อง ยกตัวอย่างการเชื่อมโยงทรัพยากรน้ำที่จำเป็นต้องพัฒนาเป็นระบบตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ ซึ่งส่วนใหญ่มักตั้งอยู่ในต่างพื้นที่ปกครองและต่างหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนั้นเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาจังหวัดทางโครงการจึง “ส่งเสริมการจัดทำแผนงานโครงการ และเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณแบบบูรณาการ”

การเชื่อมโยงข้อมูลที่มีอยู่ในส่วนกลาง และจังหวัดซึ่งปัจจุบันแต่ละหน่วยงานมีข้อมูลและระบบฐานข้อมูลที่จำเป็นต่อภารหน้าที่ในการทำงานอยู่แล้ว แต่ยังขาดการบูรณาการข้อมูลร่วมกันอย่างเป็นรูปแบบ ดังนั้นโครงการนี้จะส่งเสริม “การเชื่อมโยงและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัด” ในการสนับสนุนการตัดสินใจทั้งในส่วนการวางยุทธศาสตร์ การพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัด การบูรณาการแผนงาน โดยเฉพาะการใช้ข้อมูลในการวางแผน และพิจารณาโครงการภายใต้แผนพัฒนาจังหวัดที่เชื่อมโยง แผนยุทธศาสตร์ ประเทศ–ภูมิภาค–กลุ่มจังหวัด–จังหวัด ที่ตอบโจทย์การพัฒนาเพื่อแผนงานโครงการ และเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณในคราวเดียวกัน

โครงการนี้จะทำการวิจัย เพื่อให้ได้ “หลักเกณฑ์และวิธีการในการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัดเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณในคราวเดียวกัน” โดยคำนึงถึงภารกิจ อำนาจหน้าที่ รวมทั้ง

ศักยภาพและความพร้อมของหน่วยงาน เพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณไม่ซ้ำซ้อน มีความคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด โดยดำเนินการอาศัยการประชุมกลุ่ม การส่งเสริม การประชุมเชิงปฏิบัติการ กับหน่วยงานส่วนกลาง หน่วยงานระดับจังหวัด และหน่วยงานระดับพื้นที่ ในพื้นที่จังหวัดนครพนมร่วมกับพื้นที่ในจังหวัดนำร่องอื่นๆอีก4 จังหวัด ได้แก่ ลำพูน ชัยนาท ระยอง และ พัทลุง เพื่อนำมาใช้เป็นต้นแบบในการศึกษาแผนยุทธศาสตร์ การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณ โครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร จนสุดท้ายนำมาใช้พัฒนาเป็น "การเชื่อมโยงสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร"และโดยภาพรวมจังหวัดนำร่องทั้ง 5 จังหวัดมีข้อมูลพื้นฐานด้านประชากรข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการจัดสรรงบประมาณแสดงตามตารางที่ 1 ถึง 3 จังหวัดนครพนมมีรายได้รายปีต่อหัวประชากรเป็นลำดับที่ 4 (73,074 บาท) มีสัดส่วนของภาคการเกษตรเป็นลำดับที่ 1 (37%) มีเนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรเป็นลำดับ 1 (1,900,408 ไร่)มากสุดเป็นนาข้าว (1,440,728 ไร่) และมีงบประมาณที่จัดสรรให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มากเป็นลำดับที่ 2 (790,601,740 บาท)

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลพื้นฐานปี พ.ศ. 2556 ด้านประชากร รายได้ต่อหัวประชากรรายจังหวัด รายได้จากภาคเกษตร รายได้จากนอกภาคเกษตร และรายได้จากภาคอุตสาหกรรม (เรียงลำดับตามรายได้รายปีต่อหัวประชากร) จากมากไปน้อย)

ลำดับ	จังหวัด	ประชากร (2556)	รายได้ (บาท/คน/ปี)	สัดส่วน (ร้อยละ)		
				ภาคเกษตร	นอกภาคเกษตร	อุตสาหกรรม
1	ระยอง	855,800	1,058,293	2	71	28
2	ลำพูน	409,490	157,929	18	52	30
3	ชัยนาท	310,170	111,322	32	53	15
4	นครพนม	575,760	73,074	37	58	5
5	พัทลุง	494,740	65,433	32	58	10

ตารางที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานการใช้ที่ดินทางเกษตรโดยมีหน่วยเป็นไร่ (เรียงลำดับตามเนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรจากมากไปน้อย)

ลำดับ	ภาค/จังหวัด	เนื้อที่ทั้งหมด	เนื้อที่ป่าไม้	เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร						เนื้อมี่ใช้ประโยชน์นอกการเกษตร	ขนาดของฟาร์ม	จำนวนฟาร์ม
				นาข้าว	พืชไร่	สวนไม้ผลไม้ยืนต้น	สวนผัก	การเกษตรอื่นๆ	รวม			
1	นครพนม	3,445,418	619,000	1,440,728	84,527	216,594	10,217	148,342	1,900,408	926,010	18.25	104,118
2	ระยอง	2,220,000	196,527	30,484	256,978	1,435,383	2,390	144,390	1,869,625	153,848	53.33	35,057
3	ชัยนาท	1,543,591	37,786	817,867	228,744	11,501	5,640	127,473	1,191,225	314,580	35.84	33,235
4	พัทลุง	2,140,296	390,575	178,254	0	847,124	11,140	94,968	1,131,487	618,234	14.74	76,781
5	ลำพูน	2,816,176	1,547,033	129,378	140,500	467,895	15,518	50,147	803,437	465,706	13.80	58,212

ตารางที่ 3 การจัดสรรงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2559 รายจังหวัด (เรียงลำดับตามงบประมาณที่จัดสรรให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จากมากไปน้อย)

ลำดับ	จังหวัด	งบประมาณรวม (บาท)	งบประมาณจัดสรรให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (บาท)	ด้านน้ำ*	ประชากร (คน)	งบประมาณรวมจัดสรร (บาท/หัว)	งบประมาณของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จัดสรรให้ (บาท/หัว)
1	ชัยนาท	4,507,367,471	1,024,447,400	–	310,170	14,532	3,303
2	นครพนม	7,623,522,645	790,601,740	–	575,760	13,241	1,373
3	พัทลุง	4,662,522,630	639,887,580	–	494,740	9,424	1,293
4	ระยอง	5,102,737,507	565,876,700	–	855,800	5,963	661
5	ลำพูน	3,788,132,098	381,266,150	–	409,490	9,251	931

แหล่งข้อมูล: http://www.bb.go.th/bb/07/province_bud59/index.htm

* ไม่สามารถสังเคราะห์และประมวลได้ เนื่องจากมีงบประมาณกระจายในหลายหน่วยงานรวมทั้งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

งบประมาณปี พ.ศ. 2559 ในรายจังหวัด (ตารางที่ 3)ได้ถูกจัดสรรให้กระทรวง กรม กอง และหน่วยงานในสังกัดที่ปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาค อย่างไรก็ตามการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐรายกระทรวงดังกล่าว ยังไม่มีการเชิญภาคเอกชนและผู้ประกอบการในจังหวัดเข้าร่วมกระบวนการทำงบประมาณประจำปี เป็นการขาดกระบวนการมีส่วนร่วมในการกำหนดและเข้าใจปัญหา รวมทั้งเป้าหมายของการของบประมาณประจำปี นอกจากนี้แต่ละแผนงาน/โครงการขาดการกำหนดตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นถึงการสนับสนุนหรือเกี่ยวข้องกับรายได้ของครัวเรือน (Gross Household Product: GHP) รายได้ของหมู่บ้าน (Gross Village Product: GVP) รายได้ของตำบล (Gross Tambon Product: GTP) รายได้ของอำเภอ (Gross Amphoe Product: GAP) รายได้ของจังหวัด (Gross Provincial Product: GPP) และรวมเป็นรายได้ของประเทศ (Gross National Product: GNP) ตามลำดับ ที่สำคัญขาดหน่วยงาน ขาดผู้รับผิดชอบ และขาดการเชื่อมโยงสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณบูรณการข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำและเกษตรในระดับจังหวัดที่มีการนำเข้าและจัดเก็บรวมถึงการประมวลผลข้อมูลเทียบแผนและผลปฏิบัติงานรายเดือน และขาดการนำเสนอข้อมูลในการประชุมประจำเดือนในระดับจังหวัดซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน โครงการนี้จะดำเนินการสร้างผลงานวิจัยพัฒนาและการนำนวัตกรรมใหม่ คือการเชื่อมโยงสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร (สผ น-กษ) บนฐานข้อมูลแบบเน้นการมีส่วนร่วม มาใช้เพื่อการพัฒนายั่งยืน เกิดการเท่าเทียมและความสมดุล

จังหวัดนครพนมตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เป็นจังหวัดชายแดน (รูปที่ 1)พื้นที่มีลักษณะเลียบยาวตามแนวชายฝั่งขวาของแม่น้ำโขงยาวประมาณ 174 กิโลเมตร อยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 16-18 องศาเหนือ และระหว่างเส้นแวงที่ 104-105 องศาตะวันออก มีระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 735 กิโลเมตร จังหวัดนครพนม มีเนื้อที่ประมาณ 5,528.88 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 3,474,437 ไร่ (คิดเป็นร้อยละ 3 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดเป็นที่ราบริมแม่น้ำโขง ด้านตะวันตกของจังหวัดติดเทือกเขาภูพาน ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำสาขาหลายสายที่ไหลลงสู่แม่น้ำโขงผ่านจังหวัดนครพนมก่อให้เกิดพื้นที่ลุ่มน้ำที่อุดมสมบูรณ์และมีความหลากหลายทางชีวภาพหลายแห่งที่สำคัญ อาทิ ลุ่มน้ำสงคราม ลุ่มน้ำยาม ลุ่มน้ำก่ำ ลุ่มน้ำอูน จังหวัดนครพนมมีพื้นที่การเกษตรมากที่สุด 2,115,538 ไร่ (คิดเป็นร้อยละ 61 ของพื้นที่จังหวัด) รองลงมาเป็นพื้นที่ป่าไม้จำนวน 794,516 ไร่ (คิดเป็นร้อยละ 23 ของพื้นที่จังหวัด) ลำน้ำที่สำคัญได้แก่ แม่น้ำโขง แม่น้ำสงคราม ลำน้ำยาม ลำน้ำก่ำ ลำน้ำอูน ประชากรของจังหวัดส่วนมากจะมีอาชีพทางการเกษตร ถึงแม้จะมีปริมาณน้ำฝนมาก (เฉลี่ย 2,424 มม./ปี (อันดับ 2 ของประเทศ)) แต่จังหวัดนครพนมก็ยังประสบกับปัญหาอย่างมากทั้งปัญหาภัยแล้ง น้ำท่วม อยู่เป็นประจำ สาเหตุที่สำคัญเกิดจากแหล่งน้ำตื้นเขิน ที่เก็บกักน้ำมีไม่เพียงพอ และระบบชลประทานมีไม่ทั่วถึง

วิสัยทัศน์จังหวัดนครพนม “ เมืองน่าอยู่ ประตูเศรษฐกิจสู่อาเซียนและจีนตอนใต้ – ตะวันออก ” เป้าประสงค์รวม “เมืองแห่งความสุขและคุณภาพชีวิตที่ดี ต้นแบบการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสังคมคุณภาพ ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืน” ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดนครพนม 5 ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาการค้าและการลงทุน ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาและส-งเสริมการท่องเที่ยว ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาการเกษตรและอุตสาหกรรมการเกษตรเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตเพื่อสร้างความสุขอย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 5 การรักษาความมั่นคงชายแดน

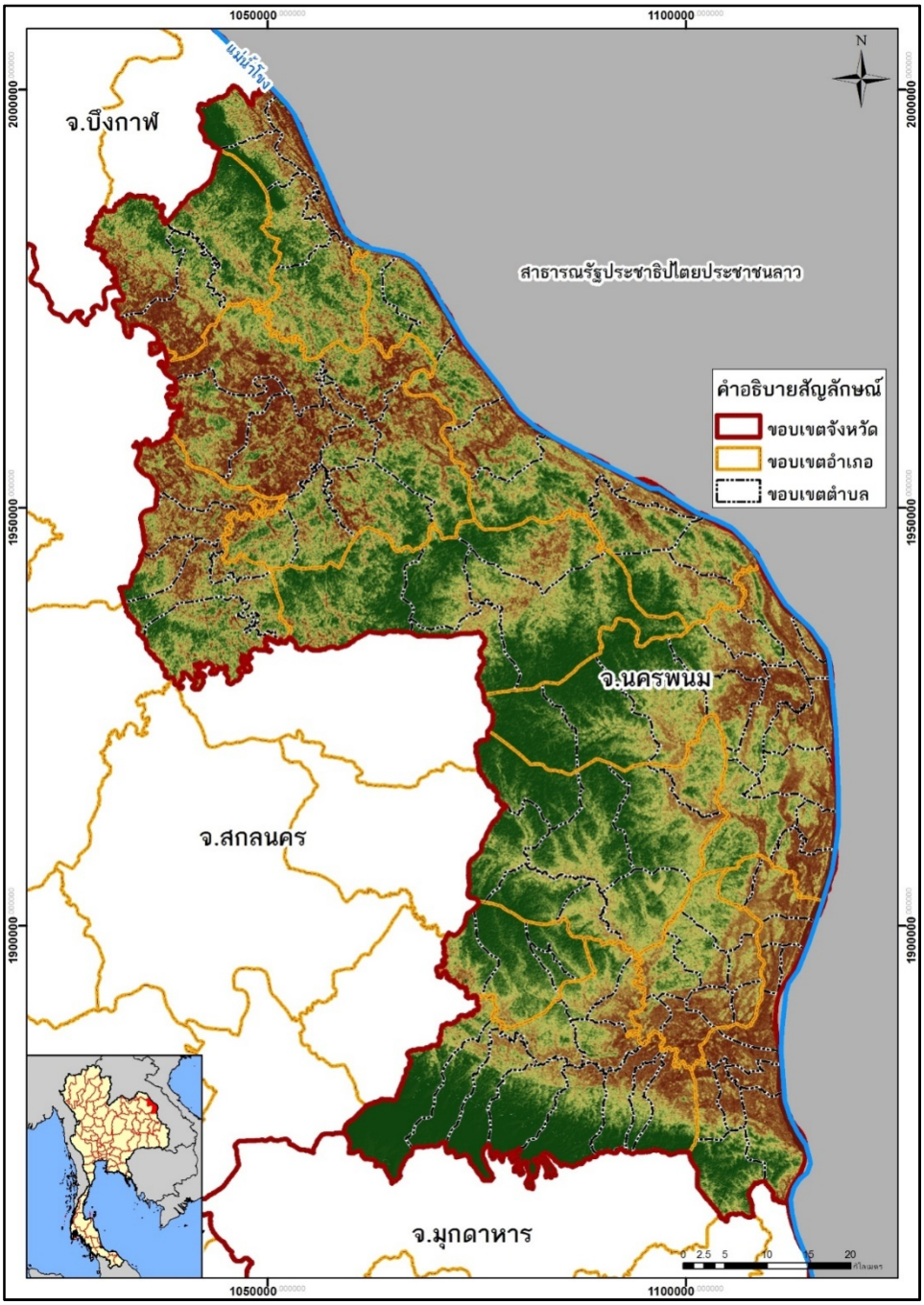

รูปที่ 1 แผนที่จังหวัดนครพนม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาการเกษตรและอุตสาหกรรมการเกษตรเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เน้นนโยบายสนับสนุนการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green and CoolAgricultural Economy) การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม(Zoning) การบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร และ Smart Farmer ของรัฐบาล ประกอบกับจังหวัดนครพนมมีศักยภาพการปลูก

พืชเศรษฐกิจคุณภาพสูงหลายชนิด โดยเฉพาะข้าวหอมมะลิ 105 (ข้าวหอมมะลิชั้นคุณภาพดีเยี่ยม) ของนครพนมได้รับรางวัลชนะเลิศการแข่งขันระดับประเทศถึง 4 ปี เพื่อให้การพัฒนาจังหวัดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาภาคเกษตรถูกกำหนดเป็นการขับเคลื่อนนโยบายด้านเศรษฐกิจ และจังหวัดได้กำหนดนโยบายในการพัฒนาภาคเกษตร ดังนี้

1. ส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการและเร่งรัดการขยายพื้นที่ชลประทาน

2. ยกระดับราคาสินค้าเกษตร จากนโยบายการรับจำนำสินค้าเกษตร เช่น ข้าว มันสำปะหลัง

3. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ทั้งด้านพืช ปศุสัตว์และประมง โดยการพัฒนาและสนับสนุนเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเหมาะสม เพื่อเพิ่มผลผลิต รวมทั้งส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรให้เหมาะสมกับพื้นที่

4. พัฒนาสินค้าเกษตรสู่อุตสาหกรรมการเกษตร เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและรายได้ให้กับเกษตรกร

5.การเสริมสร้างและสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกษตรกรมีความเข้มแข็ง มีภูมิคุ้มกัน และพึ่งพาตนเองได้

6.ส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือด้านการเกษตรกับประเทศเพื่อนบ้านในอินโดจีน เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน

จังหวัดนครพนมมีจุดยืนทางยุทธศาสตร์ (Positioning) ของจังหวัด ดังนี้

1. เมืองการค้าชายแดนเพื่อการค้าและการลงทุนประตูเศรษฐกิจสู่จีนตอนใต้ – ตะวันออก

2. เมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ศาสนา ประวัติศาสตร์ และนิเวศน์ของอินโดจีน

3. เมืองศูนย์กลางการรักษาพยาบาล และการผลิตบุคลากรทางสาธารณสุขของกรอบความร่วมมือ 3 ประเทศ 9 จังหวัด

4. เมืองการศึกษานานาชาติ

5. เมืองอุตสาหกรรมการเกษตรเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

วันที่ 24 เมษายน 2558 พล.อ.ประยุทธ์ จันโอชา นายกรัฐมนตรี ประธานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้ประกาศให้จังหวัดนครพนมเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนครพนม จำนวน 2 อำเภอ 13 ตำบล ได้แก่ อำเภอเมืองนครพนม 10 ตำบล และอำเภอท่าอุเทน 3 ตำบล มีเนื้อที่รวม 794.79 ตารางกิโลเมตร หรือ 495,743.75 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 14.71% ของพื้นที่จังหวัด โดยลักษณะเขตเศรษฐกิจที่เหมาะสมกับศักยภาพของจังหวัดนครพนม ได้แก่

1) ศูนย์กลางการขนส่งและโลจิสติกส์ เนื่องจากจังหวัดนครพนมตั้งอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ทางการค้า เป็นเมืองเปิดสู่เส้นทาง R8 และ R12 ในลาวเชื่อมโยงเวียดนามและจีนตอนใต้ เป็นเส้นทางที่สั้นที่สุด และเหมาะที่จะเป็นศูนย์กลางการค้าส่ง และตลาดกลางสินค้า

2) เมืองผลิตอาหารปลอดภัย และอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร จังหวัดนครพนมมีความอุดมสมบูรณ์ ด้านการเกษตร การเพาะปลูก และการปศุสัตว์ มีศูนย์วิจัยและพัฒนาพืชไร้สารพิษ มุงเสริมสร้างการ ค้นคว้าวิจัย เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรด้วยการนำเทคโนโลยี Smart Farming มาปรับใช้

3) เมืองท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยเฉพาะการท่องเที่ยวตามลำแม่น้ำโขง การส่งเสริมงานประเพณีไหลเรือไฟและการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ประเพณีวัฒนธรรม และพระธาตุประจำวันเกิด 7 พระธาตุ

จากสภาพปัญหาการขาดแคลนน้ำที่ยังคงมีอยู่ในปัจจุบันและการกำหนดให้จังหวัดนครพนมเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษยิ่งทำให้ปัญหาการขาดแคลนน้ำทวีความรุนแรงและสร้างความเสียหายเพิ่มขึ้น ด้วยเหตุดังกล่าวนี้จึงจำเป็นเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดหาแหล่งน้ำให้กับพื้นที่ต่าง ๆ รวมถึงการป้องกันและบรรเทาอุทกภัยโดยการจัดทำแผนพัฒนาแหล่งน้ำของจังหวัดเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำในระยะยาว เพื่อการชลประทาน การอุปโภคบริโภค และการพัฒนาการเกษตร ทั้งในปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งการบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่จังหวัดนครพนมต่อไป

แม้ว่าในระดับจังหวัดจะมีคณะกรรมการบริหารจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) เป็นคณะทำงาน ทำหน้าที่ประสานเพื่อให้ได้มาซึ่งแผนพัฒนายุทธศาสตร์จังหวัด แต่การทำงานยังเป็นเพียงการประสาน การทำงานยังไม่มีการบูรณาการอย่างแท้จริง การจัดทำแผนงานโครงการ และขอรับการจัดสรรงบประมาณ ต่างกรรมต่างวาระ การทำงานมีความซ้ำซ้อนทั้งที่อยู่ในพื้นที่เดียวกัน ส่งผลให้มีการจัดทำงบประมาณซ้ำซ้อนและสิ้นเปลืองงบประมาณจำนวนมากเกิดผลสัมฤทธิ์ต่ำ

รัฐบาลภายใต้การนำของนายรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ในการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 26 มกราคม 2559 ได้สั่งการให้สำนักงบประมาณ ปรับปรุงกฎหมายงบประมาณ เพื่อให้มีลักษณะเป็นการบูรณาการงบประมาณระหว่างหน่วยงานที่สอดคล้องกับภารกิจหลักของหน่วยงานและภารกิจที่เป็นการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณไม่ซ้ำซ้อน มีความคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด สำนักงบประมาณได้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมายวิธีการงบประมาณ เพื่อรองรับการปฏิรูประบบงบประมาณและการจัดทำงบประมาณที่มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน ประกอบด้วย 7 หมวด 50 มาตรา ตามร่างพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2559

ดังนั้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดทำงบประมาณที่มีประสิทธิภาพและคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณและเกิดผลสัมฤทธิ์ในการจัดการภาครัฐ จึงจำเป็นต้องทำการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนากลไกสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและเกษตรที่เป็นรูปธรรมและเป็นต้นแบบของการบริหารงบประมาณแบบบูรณาการ เพื่อนำไปใช้ในระดับประเทศต่อไป

3. วัตถุประสงค์

(1) พัฒนากรอบงานการวางแผนพัฒนาจังหวัดนครพนมด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ระดับชาติ กลุ่มจังหวัด และจังหวัด จนถึงระดับพื้นที่

(2) พัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดนครพนมด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายในคราวเดียวกัน

(3) พัฒนาแนวทางการเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร เพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดนครพนม และคณะกรรมการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัดนครพนม

4. กิจกรรมต่างๆ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย

กิจกรรมที่ต้องดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย ผลที่จะได้รับหลังการดำเนินการ ระยะเวลาการดำเนินการ และผู้รับผิดชอบ ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 กิจกรรมที่ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ ผลที่จะได้รับหลังการดำเนินการ ระยะเวลาการดำเนินการ และผู้รับผิดชอบ

ลำดับ	วัตถุประสงค์	ผลที่จะได้รับ	ระยะเวลา (เดือนที่)	ผู้รับผิดชอบ
1	พัฒนากรอบงานการวางแผนพัฒนาจังหวัดนครพนมด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ระดับชาติ กลุ่มจังหวัด และจังหวัด จนถึงระดับพื้นที่			ดร.วิเชียร เกิดสุข และคณะ
1.1	ศึกษาทบทวนกลไกและกระบวนการ รวมถึงกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด และแผนพัฒนาจังหวัดในจังหวัดนครพนม			
	1.1.1 ศึกษาทบทวนกลไกและกระบวนการรวมถึงกฎหมายระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนและโครงการด้านการพัฒนาทัพยากรน้ำและการเกษตรจังหวัดนครพนม	ภาพที่ชัดเจนของกลไกกระบวนการและกฎหมายระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ และแผนพัฒนาจังหวัดในจังหวัดนครพนม	1-6	
	1.1.2 หารือกับผู้ทรงคุณวุฒิของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ถึง	ข้อเสนอแนะแนวทางการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับ	1-6	

ลำดับ	วัตถุประสงค์	ผลที่จะได้รับ	ระยะเวลา (เดือนที่)	ผู้รับผิดชอบ
	แนวทางในการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดนครพนมด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร	ต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดนครพนม		
1.2	ออกแบบแนวทางในการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดนครพนมด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร ผ่านทางคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.)			
	1.2.1 ออกแบบและนำแนวทางการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดมาส่งเสริมในจังหวัดนครพนมเพื่อศึกษาความเป็นไปได้	ตัวอย่างแนวทางในการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์กับแผนพัฒนาจังหวัดในจังหวัดนครพนม	7-12	
	1.2.2 แต่งตั้งคณะทำงานเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดนครพนมด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร	รูปแบบคณะทำงานเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดนครพนมด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร	7-12	
2	พัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ ตามแผนพัฒนาจังหวัดนครพนมเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายในคราวเดียวกัน ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร			ดร.วิเชียร เกิดสุข และคณะ
2.1	ศึกษากรณีใกล้เคียงที่เกิดจากการบูรณาการแผนพัฒนา	รูปแบบ และข้อดี-ข้อเสียของการบูรณาการ	1-6	

ลำดับ	วัตถุประสงค์	ผลที่จะได้รับ	ระยะเวลา (เดือนที่)	ผู้รับผิดชอบ
	จังหวัด ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร เพื่อศึกษาข้อดี-ข้อเสียของการจัดทำงบประมาณรายจ่ายแบบปัจจุบัน	แผนพัฒนาจังหวัด ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรภายใต้การจัดทำงบประมาณรายจ่ายแบบปัจจุบัน		
2.2	ส่งเสริมการทำงานของคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) ในจังหวัดนครพนม เพื่อพัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ			
	2.2.1 หารือกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) ถึงหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการจังหวัดนครพนม	หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการตามแผนพัฒนาจังหวัดนครพนมด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรหรือชุดโครงการ	7-12	
	2.2.2 จัดตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาชุดโครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ จังหวัดนครพนม	ตัวอย่างชุดโครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการจังหวัดนครพนม	7-12	
3	พัฒนาการเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร			ดร.วิเชียร เกิดสุข และคณะ
3.1	รวบรวมโครงสร้างข้อมูลจังหวัด			

ลำดับ	วัตถุประสงค์	ผลที่จะได้รับ	ระยะเวลา (เดือนที่)	ผู้รับผิดชอบ
	นครพนม			
	3.1.1 รวบรวมข้อมูลจากพื้นที่จังหวัดนครพนม	โครงสร้างข้อมูลและข้อมูลจังหวัดนครพนม	1-12	
3.2	การเชื่อมโยงสารสนเทศฯ เพื่อคณะทำงานจังหวัดนครพนม			
	3.2.1 ประชุมหารือและประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับคณะทำงานจังหวัดนครพนม 4 ครั้ง เพื่อทำความเข้าใจและรวบรวมความต้องการเกี่ยวกับการเชื่อมโยงสารสนเทศฯ	การเชื่อมโยงสารสนเทศฯ เพื่อคณะทำงานจังหวัดนครพนม	7-18	
3.3	รูปแบบสารสนเทศสนับสนุนจังหวัดนครพนม			
	3.3.1 หารือกับและประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับคณะทำงานเพื่อพัฒนารูปแบบสารสนเทศฯ		1-18	
	3.3.2 หารือกับคณะกรรมการและคณะทำงาน 2 ครั้ง		1-18	
	3.3.3 นำเสนอตัวอย่างการเชื่อมโยงสารสนเทศฯ 2 ครั้ง	รูปแบบสารสนเทศสนับสนุนการเชื่อมโยงสารสนเทศฯ จังหวัดนครพนม	7-18	
3.4	ถอดความรู้การทำงานของคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และ คณะกรรมการ กบจ. และการทำงานคณะทำงานฯ จังหวัดนครพนม	คู่มือการทำงานของคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการ กบจ. และคณะทำงานด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรภายใต้งบประมาณบูรณาการจังหวัดนครพนม	13-18	
3.5	ถอดความรู้การพัฒนาแผนพัฒนาและการพัฒนาชุดโครงการจังหวัดนครพนม	คู่มือการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัด และชุดโครงการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร	13-18	

ลำดับ	วัตถุประสงค์	ผลที่จะได้รับ	ระยะเวลา (เดือนที่)	ผู้รับผิดชอบ
		ภายใต้งบประมาณบูรณาการจังหวัดนครพนม		
3.6	ถอดความรู้การเชื่อมโยงสารสนเทศฯ จังหวัดนครพนม	การเชื่อมโยงสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรจังหวัดนครพนม	13-18	

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับแต่ละช่วงกิจกรรม

ผลที่คาดว่าจะได้รับในแต่ละช่วงกิจกรรมของโครงการวิจัย ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลที่คาดว่าจะได้รับแต่ละช่วงกิจกรรม

เดือนที่	กิจกรรม (activities)	ผลงานที่คาดว่าจะได้รับ (outputs)
		6 เดือนที่ 1
เดือนที่ 1-6	(1) ศึกษาทบทวนกลไกและกระบวนการ รวมถึงกฎหมาย ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนและโครงการด้านการพัฒนาทัพยากรน้ำและการเกษตรจังหวัดนครพนม (2) หารือกับผู้ทรงคุณวุฒิของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ถึงแนวทางในการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดนครพนมด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร (3) ศึกษากรณีใกล้เคียงที่เกิดจากการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัด ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร เพื่อศึกษาข้อดี-ข้อเสียของการจัดทำงบประมาณรายจ่ายแบบปัจจุบัน	(1) ภาพที่ชัดเจนของกลไก กระบวนการและกฎหมาย ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ และแผนพัฒนาจังหวัดในจังหวัดนครพนม (2) ข้อเสนอแนะแนวทางการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดนครพนม (3) รูปแบบ และข้อดี-ข้อเสียของการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัด ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร ภายใต้การจัดทำงบประมาณรายจ่ายแบบปัจจุบัน
		6 เดือนที่ 2
เดือนที่ 7-12	(1) ออกแบบและนำแนวทางการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนา	(1) ตัวอย่างแนวทางในการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์กับแผนพัฒนาจังหวัดใน

เดือนที่	กิจกรรม (activities)	ผลงานที่คาดว่าจะได้รับ (outputs)
	จังหวัดมาส่งเสริมในจังหวัดนครพนมเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ (2) แต่งตั้งคณะทำงานเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดนครพนม ด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร (3) หารือกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) ถึงหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ จังหวัดนครพนม (4) จัดตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาชุดโครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ จังหวัดนครพนม (5) รวบรวมข้อมูลจากพื้นที่จังหวัดนครพนม	จังหวัดนครพนม (2) รูปแบบคณะทำงานเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดนครพนมด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร (3) หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการตามแผนพัฒนาจังหวัดนครพนมด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรหรือชุดโครงการ (4) ตัวอย่างชุดโครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ จังหวัดนครพนม (5) โครงสร้างข้อมูลและข้อมูลจังหวัดนครพนม
		6 เดือนที่ 3
เดือนที่ 13-18	(1) ประชุมหารือและประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับคณะทำงานจังหวัดนครพนม 4 ครั้ง เพื่อทำความเข้าใจและรวบรวมความต้องการเกี่ยวกับการเชื่อมโยงสารสนเทศฯ (2) นำเสนอตัวอย่างการเชื่อมโยงสารสนเทศฯ 2 ครั้ง (3) ถอดความรู้การทำงานของคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และ คณะกรรมการ กบจ. และการทำงานคณะทำงานฯ จังหวัดนครพนม (4) ถอดความรู้การพัฒนาแผนพัฒนาและการพัฒนาชุดโครงการจังหวัดนครพนม (5) ถอดความรู้การเชื่อมโยงสารสนเทศฯ จังหวัดนครพนม	(1) การเชื่อมโยงสารสนเทศฯ เพื่อคณะทำงานจังหวัดนครพนม (2) รูปแบบสารสนเทศสนับสนุนการเชื่อมโยงสารสนเทศฯ จังหวัดนครพนม (3) คู่มือการทำงานของ คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการ กบจ. และคณะทำงานด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรภายใต้งบประมาณบูรณาการจังหวัดนครพนม (4) คู่มือการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัดและชุดโครงการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร ภายใต้งบประมาณบูรณาการจังหวัดนครพนม (5) การเชื่อมโยงสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร

เดือนที่	กิจกรรม (activities)	ผลงานที่คาดว่าจะได้รับ (outputs)
		จังหวัดนครพนม

6. แนวทางและขั้นตอนการดำเนินงาน

แนวทางการทำงาน (รูปที่ 2-5) มุ่งเน้นการถอดบทเรียนจากการทำงานของคณะกรรมการบริหารจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) พร้อมผลักดันให้ตั้งคณะทำงานด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร โดยอาศัยคณะทำงานในการพัฒนาแผนพัฒนาหรือแผนแม่บทด้านทรัพยากรน้ำระดับจังหวัด ซึ่งทางทีมวิจัยจะสนับสนุนข้อมูล และความรู้รวมถึงพัฒนาการเชื่อมโยงสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการทำงานดังกล่าว พร้อมกันนี้ภายใต้งานวิจัยจะร่วมพัฒนาชุดโครงการจากแผนพัฒนาหรือแผนแม่บทที่เกิดขึ้นเป็นชุดโครงการตัวอย่างเพื่อศึกษาขั้นตอนและกลไกการทำงานจนถึงขั้นตอนการของบประมาณและการประเมินผลเพื่อใช้เป็นต้นแบบในการถ่ายทอดองค์ความรู้

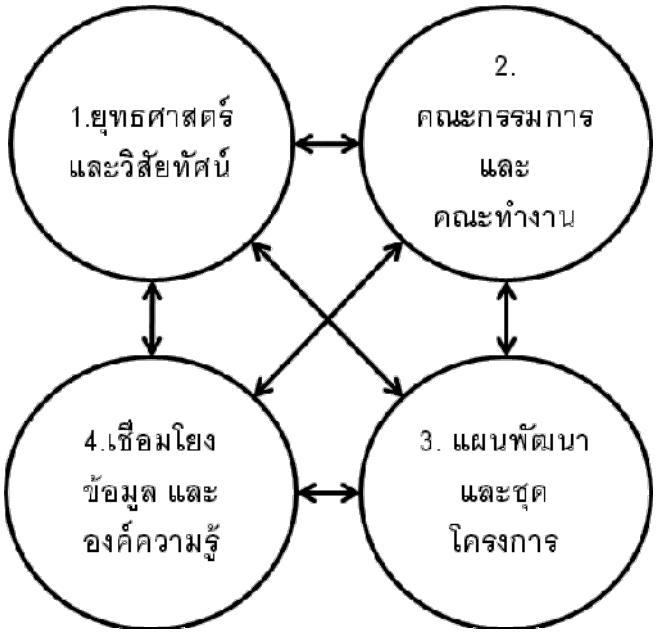

รูปที่ 2 แนวคิดโครงสร้างการดำเนินงานของโครงการ

โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

(1) จัดประชุมและทำงานร่วมกับคณะกรรมการ กบจ. เพื่อนำเสนองานวิจัยและผลักดันให้เกิดคณะทำงานด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรของจังหวัดนครพนม

(2) จัดประชุมและทำงานร่วมกับคณะทำงานเพื่อรวบรวมความต้องการและปัญหาอุปสรรคในการทำงาน เพื่อพัฒนาข้อมูลและสารสนเทศสนับสนุน

(3) รวบรวมความต้องการและพัฒนาโครงสร้างข้อมูล รูปแบบสารสนเทศ และ**การเชื่อมโยงสนับสนุนการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร** (สผ น-กษ) เพื่อนำเสนอโครงสร้าง**ทรัพยากรน้ำและเกษตรระดับพื้นที่** สภาพการจัดสรรและโครงการพัฒนาฯ ในจังหวัด

(4) **ประชุมร่วมกับคณะทำงานเพื่อพัฒนาแผนพัฒนาหรือแผนแม่บท และผลักดันให้เกิดชุดโครงการ พร้อมส่งเสริมการใช้ ข้อมูล สารสนเทศ และการเชื่อมโยงสารสนเทศ ในการทำงาน**

(5) **ถอดบทเรียนที่ได้เป็นคู่มือในการพัฒนาแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร** (สผ น-กษ)

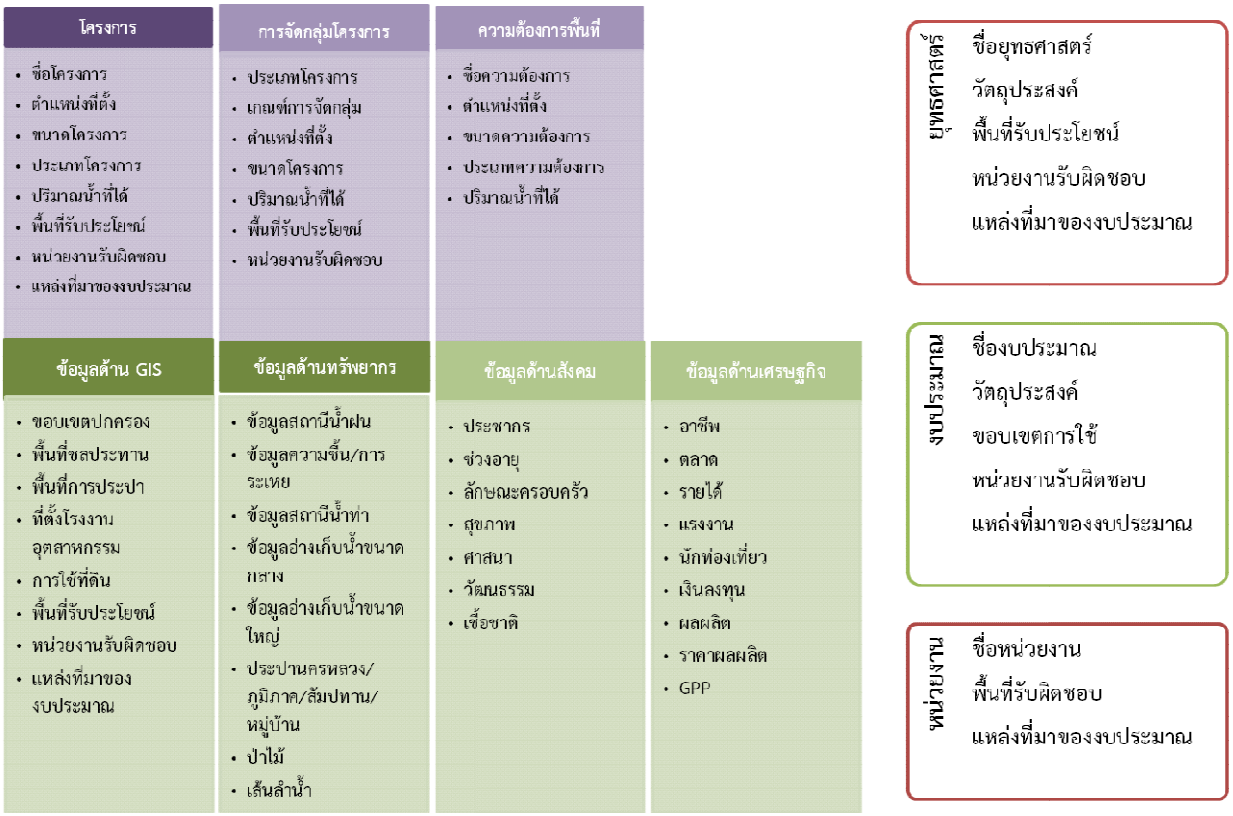

รูปที่ 3 โครงสร้างข้อมูลในโครงการ

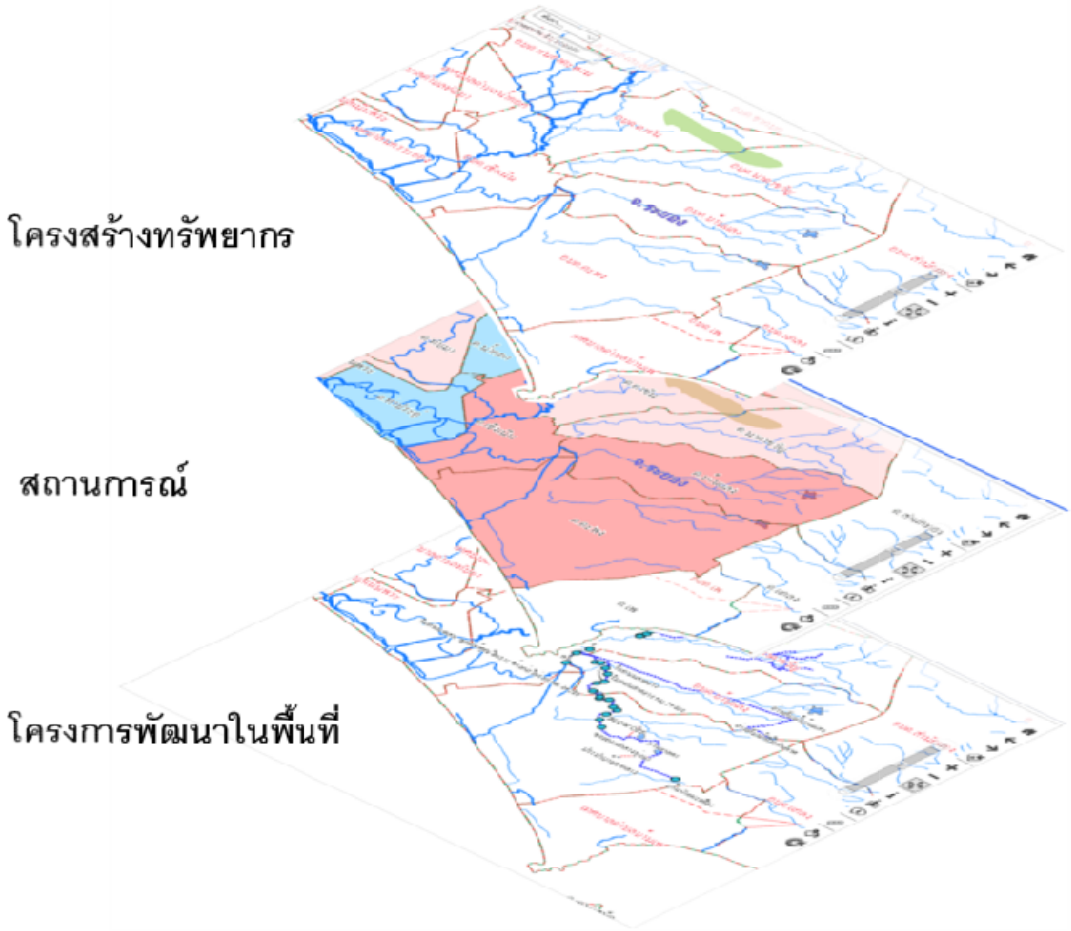

รูปที่ 4 แนวคิดเชื่อมโยงทรัพยากร กับ พื้นที่

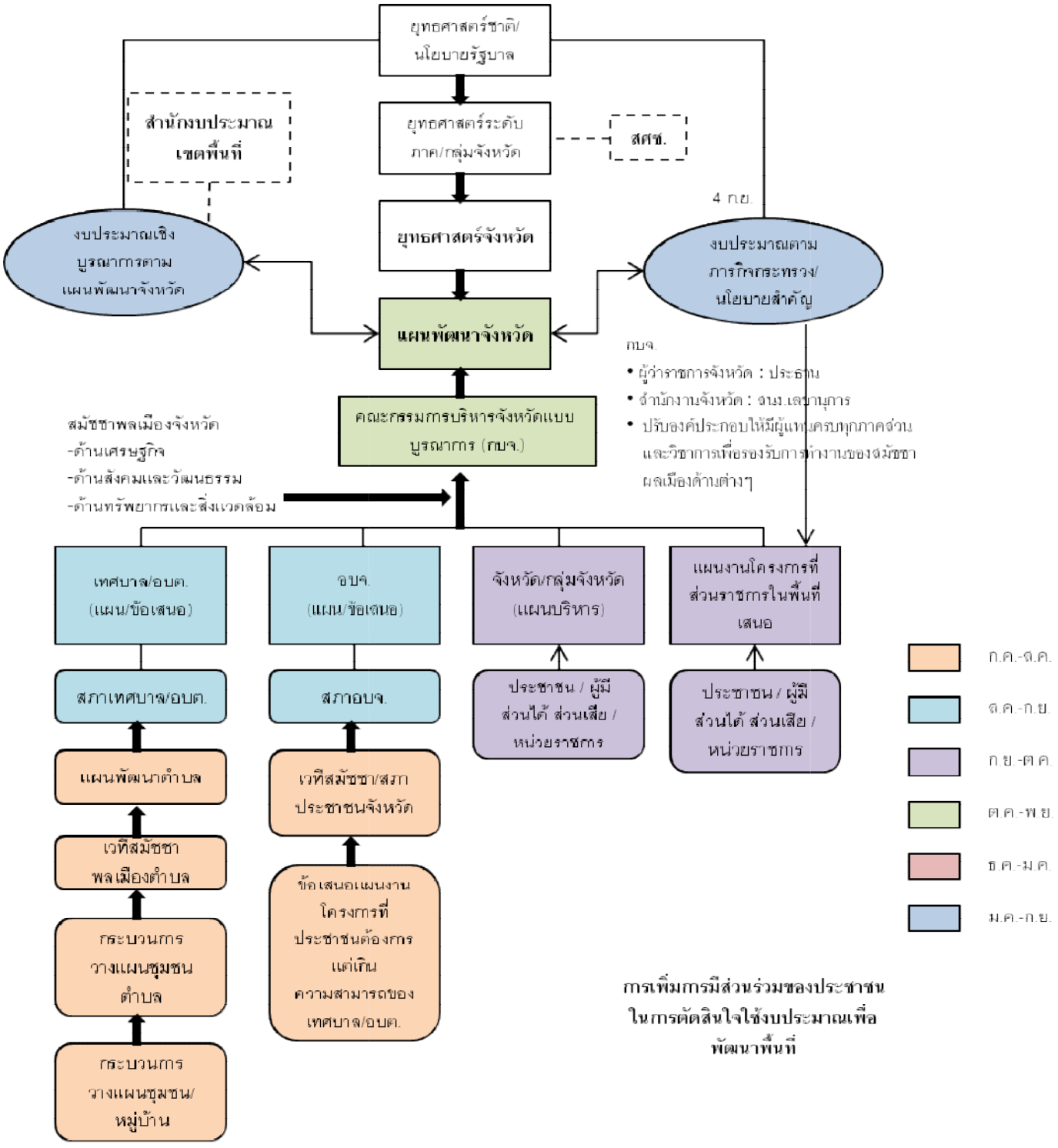

รูปที่ 5 ผังการจัดทำแผนและคำของบประมาณ พร้อมช่วงเวลา

7. กรณีตัวอย่าง

<u>ความเป็นมา</u>

ในช่วงปี พ.ศ.2547-2548 เกิดภาวะขาดแคลนน้ำในจังหวัดระยองเนื่องจากปริมาณน้ำต้นทุนที่ไม่เพียงพอประกอบกับสภาพภูมิอากาศ ที่เปลี่ยนแปลงเกิดภาวะฝนทิ้งช่วงทาง “หน่วยปฏิบัติการวิจัยระบบการจัดการแหล่งน้ำ” ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจาก “สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย” ให้เข้าไปศึกษาถึงสภาพปัญหาและพัฒนา “ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำเชิงพื้นที่พร้อมระบบสนับสนุนการตัดสินใจและกระบวนการทางสังคม” เพื่อให้หน่วยงานพื้นที่ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ได้มีเครื่องมือเชิงระบบในการติดตามสถานการณ์น้ำ ระดับพื้นที่ เพื่อขอรับงบประมาณในการพัฒนาทรัพยากรน้ำระดับพื้นที่ ซึ่งในภายหลังโครงการได้รับการสนับสนุน ระบบท่อส่งน้ำ ท่ากระสาว-ห้วยมะเฟือง จากโครงการชลประทานระยอง ในพื้นที่อบต.ตะพง และบ้านแลง ต่อมาทางหน่วยปฏิบัติการฯ ได้รับทุนสนับสนุนจาก สกว. ในโครงการ “ศูนย์วิจัยระบบการวางแผนจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความมั่นคงระดับจังหวัด” ได้ศึกษาเพิ่มเติมถึงปัญหาการขาดแคลนน้ำต้นทุนของแหล่งน้ำท่ากระสาว ซึ่งอยู่นอกพื้นที่ อบต.ตะพงและบ้านแลง นั่นคือ อบต.นาตาขวัญ ที่ได้รับน้ำต้นทุนจากท้ายโครงการชลประมานฝั่งซ้ายบ้านค่าย ทำให้ต้องมีความร่วมมือกันระหว่างอบต. และโครงการชลประทาน ในการพัฒนาระบบน้ำ ในชื่อ “ชุดโครงการจัดการทรัพยากรน้ำพื้นที่ตำบลนาตาขวัญ บ้านแลง และตะพง”

<u>ขั้นตอนการทำงาน</u>

1) จากการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่มาวิเคราะห์เป็นสถานการณ์น้ำระดับพื้นที่เพื่อระบุพื้นที่ขาดแคลนน้ำที่เป็นเป้าหมาย

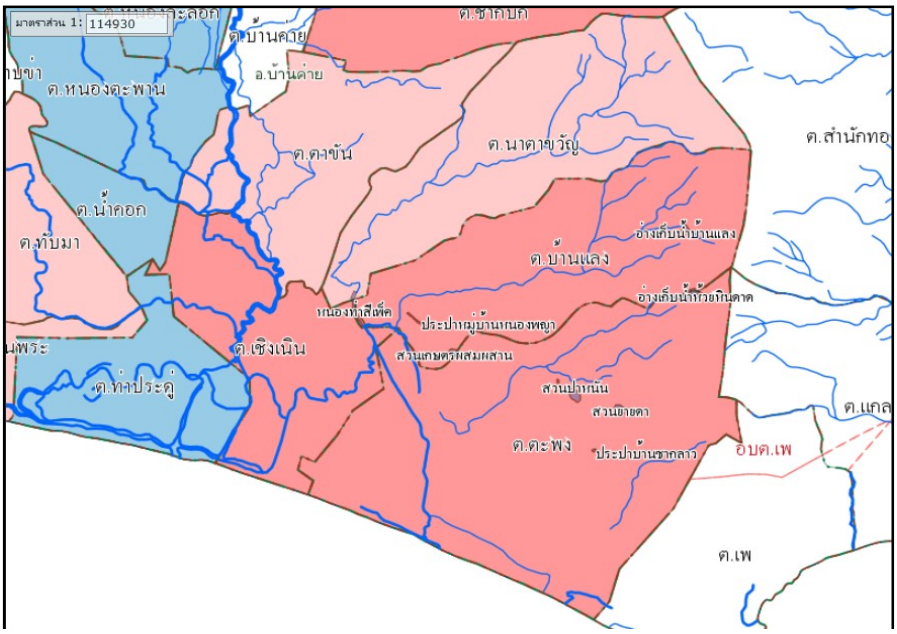

รูปที่ 6 สถานการณ์น้ำระดับพื้นที่

2) การเข้าสำรวจและหารือกับพื้นที่เพื่อหาข้อสรุปของสภาพปัญหา พร้อมยืนยันผลการวิเคราะห์สถานการณ์น้ำฯ

รูปที่ 7 การเข้าสำรวจพื้นที่

3) หาความเชื่อมโยงของระบบน้ำ เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ

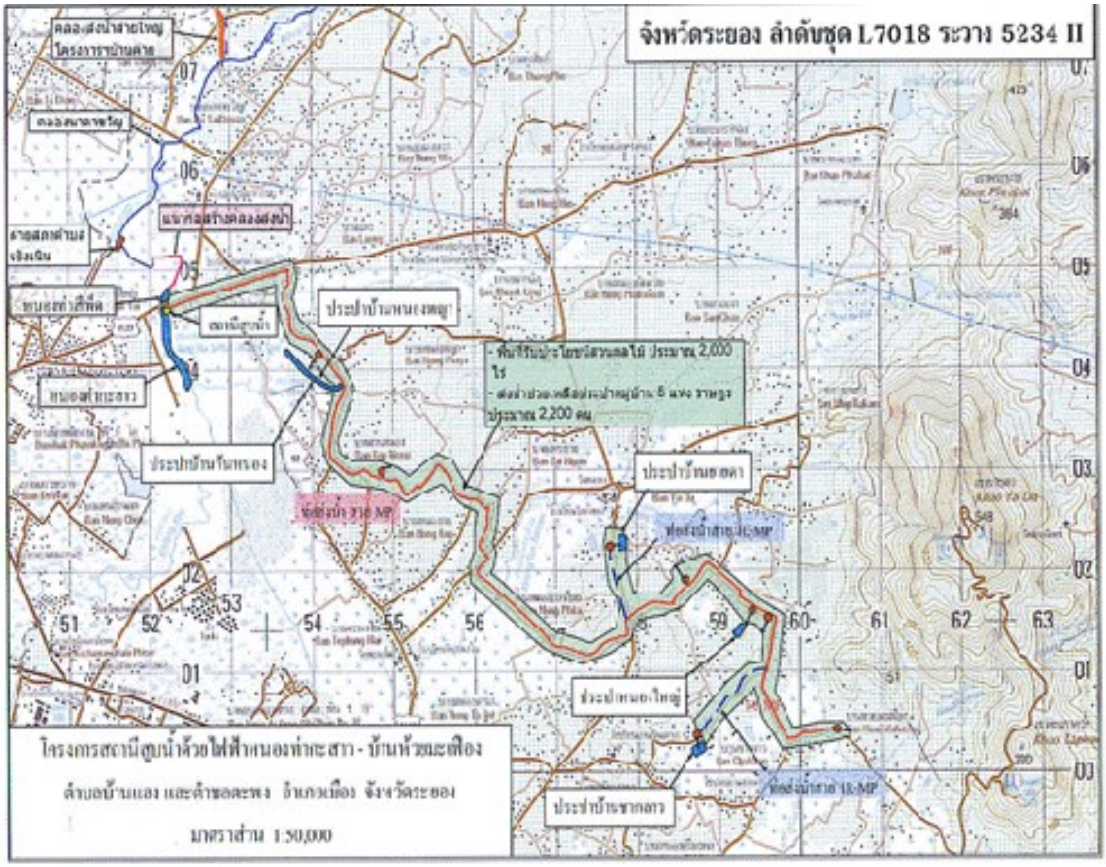

รูปที่ 8 ความเชื่อมโยงของระบบน้ำ

4) จัดหารือกับอบต.ที่เกี่ยวข้องถึงความเป็นไปได้ในการร่วมมือในการจัดการทรัพยากรน้ำร่วมกัน พร้อมปัญหาและอุปสรรค

5) สำรวจและเก็บข้อมูลพื้นที่รับประโยชน์จากการจัดสรรน้ำ เพื่อคำนวณหาความต้องการทรัพยากรน้ำรายเดือน

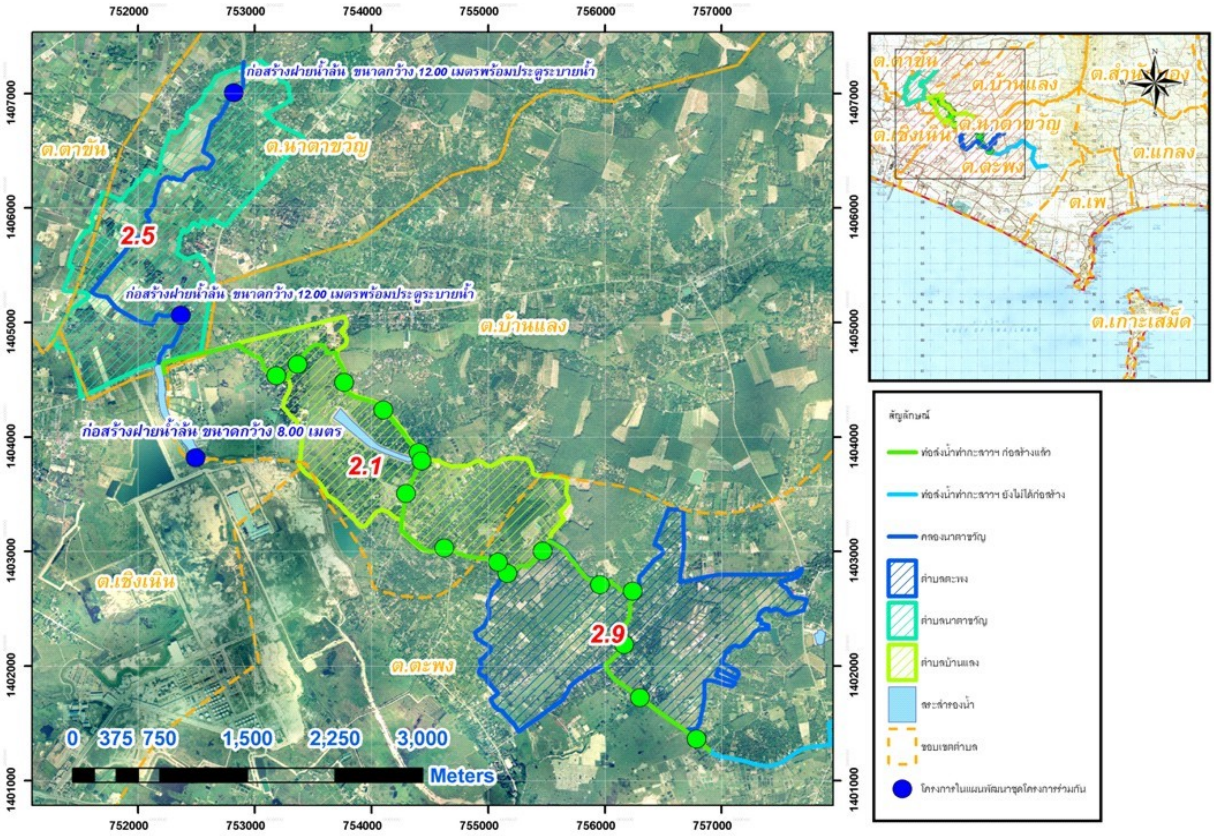

รูปที่ 9 พื้นที่รับประโยชน์จากชุดโครงการ

6) เข้าหารือและนำข้อมูลการจัดสรรน้ำฯ เพื่อยืนยันความเป็นไปได้ในการจัดสรรน้ำฯ
7) เข้าหารือกับ อบจ. ถึงรูปแบบชุดโครงการที่เกิดขึ้นเพื่อขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณ
8) เข้าหารือกับกรมชลประทานถึงหลักการจัดสรรน้ำฯ เพื่อยืนยันความเป็นไปได้ในการทำงาน
9) จัดประชุมเพื่อจัดทำ “บันทึกความเข้าใจร่วมกัน” เพื่อใช้เป็นฐานในการทำงานระหว่าง กรมชลประทาน จังหวัด อบจ. โครงการชลประทาน และกลุ่มอบต.

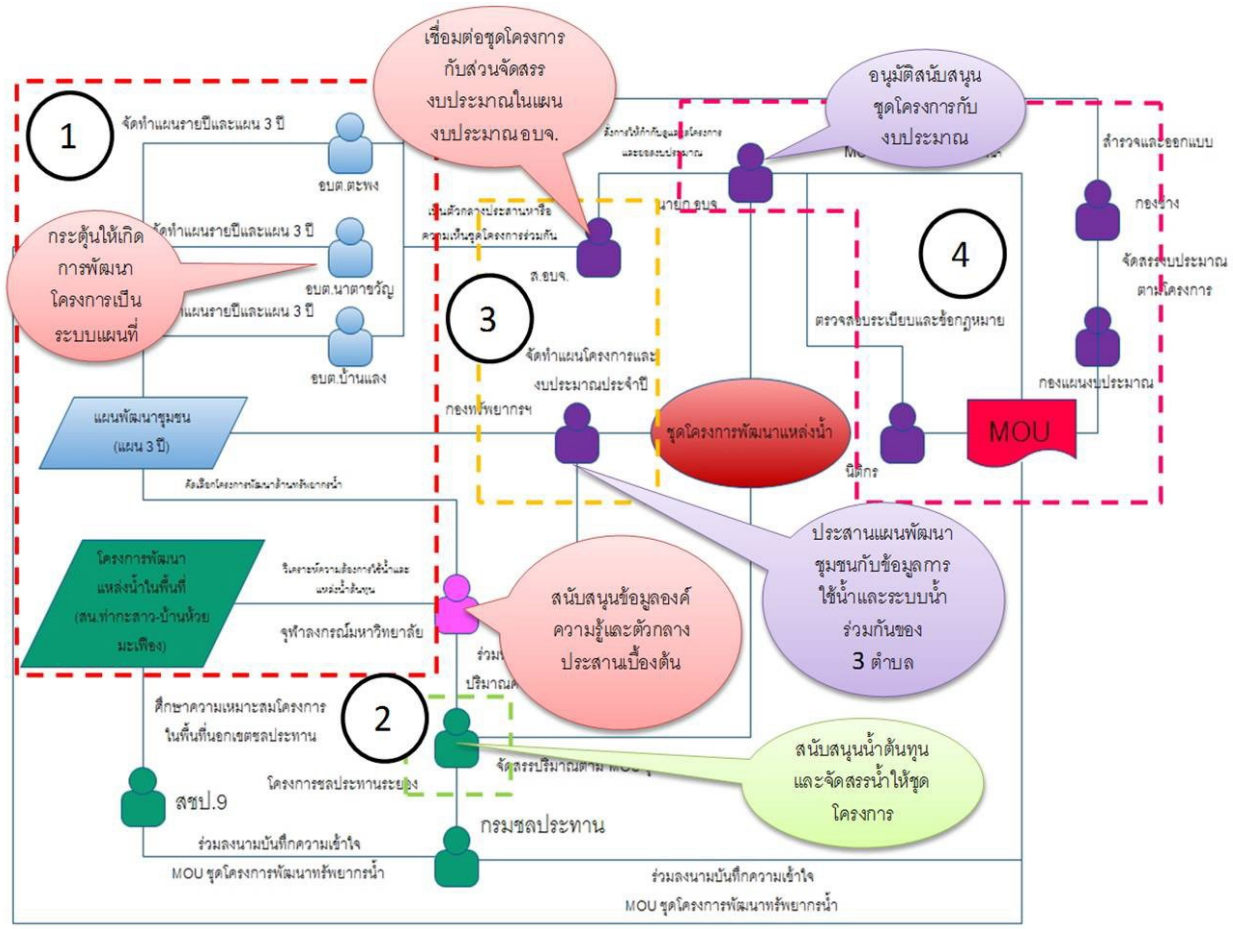

รูปที่ 10 กระบวนการพัฒนาชุดโครงการ

8. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

(ก) รูปแบบการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร ที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ ในระดับพื้นที่

(ข) หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ ตามแผนพัฒนาจังหวัดเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายในคราวเดียวกัน ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร

(ค) การเชื่อมโยงข้อมูล เพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและคณะกรรมการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร

9. การนำผลวิจัยไปใช้

ผลงานวิจัยของโครงการจะเป็นร่างการทำงานและขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาด้านการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร เพื่อนำเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กรมทรัพยากรน้ำ กรมชลประทาน สำนักงบประมาณ สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัด และมหาวิทยาลัยในพื้นที่

10. กระบวนการผลักดันผลงานดังกล่าวออกสู่การใช้ประโยชน์

(ก) การประชุมเชิงปฏิบัติการ

(ข) การเข้าหารือกับ คณะกรรมการ กบจ. และคณะทำงาน

(ค) การเข้าหารือกับจังหวัดนำร่องทั้ง 5 จังหวัด

11. การบริหารจัดการโครงการ

สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการดำเนินงานโครงการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

ข้อเสนอโครงการ

เรื่อง

การพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร โดยใช้ระบบสารสนเทศในการเชื่อมโยงและสนับสนุนข้อมูลจังหวัดชัยนาท

The Development of Supporting Mechanisms and Process for Budget Planning of Water Resources and Agriculture based on the Application of Information Technological Linkages (ITLs)inChainat Province

จัดทำโดย

รศ.ดร.สมบัติ ชื่นชูกลิ่น* รศ.ดร.มาฆะสิริ เชาวกุล รศ.ดร.อุดมพร แพ่งนคร และดร.ภูริภัส สุนทรนนท์

สถานวิจัยเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการด้านทรัพยากรน้ำ
คณะวิศวกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร

สิงหาคม 2559

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
1. บทสรุปย่อสำหรับผู้บริหาร	1
2. หลักการและเหตุผล	2
3. วัตถุประสงค์	11
4. กิจกรรมต่างๆ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย	11
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับแต่ละช่วงกิจกรรม	16
6. แนวทางและขั้นตอนการดำเนินงาน	18
7. กรณีตัวอย่าง	23
8. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	27
9. การนำผลวิจัยไปใช้	28
10. กระบวนการผลักดันผลงานดังกล่าวออกสู่การใช้ประโยชน์	28
11. การบริหารจัดการโครงการ	28

1. บทสรุปย่อสำหรับผู้บริหาร (Executive Summary)

ยุทธศาสตร์ประเทศภูมิภาค กลุ่มจังหวัด และจังหวัดเป็นแนวทางหลักของแผนพัฒนาที่จะเกิดขึ้นในจังหวัด ซึ่งปัจจุบัน “ขาดการเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ให้ลงไปถึงระดับพื้นที่” ดังนั้นการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ ให้ลงไปถึงแผนพัฒนาจังหวัด และสามารถลงไปถึงระดับพื้นที่เพื่อสร้างให้เกิดการบูรณาการแผนพัฒนาที่สามารถมองเห็นผลสัมฤทธิ์ ทางโครงการจำเป็นต้องอาศัยการศึกษา กฎหมาย, อำนาจหน้าที่ และรูปแบบกลไกการทำงานที่มีอยู่ แล้วเชื่อมโยงข้อต่อที่ยังขาดเพื่อให้เกิด “แผนพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการที่เกิดความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ในระดับต่างๆ”

ปัจจุบันมีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดร่วมกันระหว่างหน่วยงานในจังหวัดผ่านทางคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) แต่การเสนอของบประมาณยังจำเป็นต้องเชื่อมโยงกลับไปที่หน่วยงานต้นสังกัดตามรูปแบบของระบบงบประมาณเดิม ทำให้โครงการไม่สามารถเกิดได้ในคราวเดียวกันและขาดความต่อเนื่อง ดังนั้นเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาจังหวัดให้เกิดประสิทธิภาพทางโครงการศึกษานี้จึงเน้นการ “ส่งเสริมการจัดทำแผนงานโครงการ และเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณแบบบูรณาการ” รวมถึงการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างข้อมูลที่มีอยู่ในส่วนกลางและจังหวัดเป็นการส่งเสริม “การเชื่อมโยงและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัด” สำหรับการสนับสนุนการตัดสินใจโดยเฉพาะการใช้ข้อมูลในการวางแผนและพิจารณาโครงการภายใต้แผนพัฒนาจังหวัดที่เกิดความเชื่อมโยงระหว่างแผนยุทธศาตร์ระดับประเทศ ภูมิภาคกลุ่มจังหวัด และจังหวัด ที่ตอบโจทย์การพัฒนาเพื่อวางแผนงานโครงการ และเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณ

การดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ได้ “หลักเกณฑ์และวิธีการในสนับสนุนการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัด และการขอรับการจัดสรรงบประมาณในคราวเดียวกัน” โดยคำนึงถึงภารกิจ อำนาจหน้าที่ รวมทั้งศักยภาพและความพร้อมของหน่วยงาน เพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปอย่างไม่ซ้ำซ้อน มีความคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด โดยดำเนินการอาศัยกระบวนการ(ก) การพัฒนาเกณฑ์วิธี ผ่านกิจกรรมเสวนาอภิปรายร่วมกับหน่วยงานส่วนกลาง หน่วยงานระดับจังหวัด และหน่วยงานระดับพื้นที่ รวมถึงการพัฒนาสร้างแพลตฟอร์มความเชื่อมโยง (ข)การทดลองดำเนินโครงการจริงโดยใช้พื้นที่ศึกษานำร่องในจังหวัดชัยนาท และ (ค)การถอดบทเรียนจากการประเมินผลโครงการที่ทดลองดำเนินการจริงในพื้นที่นำร่อง สำหรับพัฒนากำหนดแนวทางที่เหมาะสมสำหรับ "การเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการวางแผนพัฒนาจังหวัด และการจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร" รวมถึงการถอดบทเรียนเชิงเปรียบเทียบร่วมกับพื้นที่ศึกษานำร่องอื่นๆในอีก4 จังหวัดได้แก่ ลำพูนนครพนมระยอง และ พัทลุง

2. หลักการและเหตุผล

ยุทธศาสตร์ประเทศ ภูมิภาค กลุ่มจังหวัด และจังหวัดเป็นแนวทางหลักของแผนพัฒนาที่จะเกิดขึ้นในจังหวัด ซึ่งปัจจุบันยัง “ขาดการเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ให้ลงไปถึงระดับพื้นที่” โดยการสร้างความเชื่อมโยงนี้จำเป็นต้องเกิดความเชื่อมโยงทั้งแนวราบและแนวดิ่ง จากระดับประเทศลงสู่พื้นที่ และระหว่างพื้นที่ ทั้งนี้การเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ ให้ลงไปถึงแผนพัฒนาจังหวัด และยังสามารถลงไปถึงระดับพื้นนั้น จำเป็นต้องเข้าใจถึงแนวคิดหรือปัจจัยที่ก่อให้เกิดยุทธศาสตร์รวมถึงกระบวนการที่จะเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ต่างๆ ให้ลงสู่พื้นที่ โดยมีกลุ่มเป้าหมายการทำงานในส่วนกลางผ่านทางผู้ทรงคุณวุฒิของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และในส่วนจังหวัดผ่านทางกคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และอปท.ในพื้นที่เพื่อสร้างให้เกิดการบูรณาการแผนพัฒนาที่สามารถมองเห็นผลสัมฤทธิ์ ทางโครงการจำเป็นต้องอาศัยการศึกษา กฎหมาย, อำนาจหน้าที่ และรูปแบบกลไกการทำงานที่มีอยู่ แล้วเชื่อมโยงข้อต่อที่ยังขาดเพื่อให้เกิด “แผนพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการ ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ”

ปัจจุบันมีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดร่วมกันระหว่างหน่วยงานในจังหวัดผ่านทางคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) แต่การเสนอของบประมาณยังต้องกลับไปที่หน่วยงานต้นสังกัดตามระบบงบประมาณเดิม ที่ให้ความสำคัญที่นโยบายและภารกิจของกระทรวงหรือกรมนั้นๆ มากกว่าความเชื่อมโยงเชิงบูรณาการระหว่างหน่วยงาน ทำให้โครงการไม่สามารถเกิดได้ในคราวเดียวกันขาดความต่อเนื่อง ยกตัวอย่างการเชื่อมโยงทรัพยากรน้ำที่จำเป็นต้องพัฒนาเป็นระบบตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ ซึ่งส่วนใหญ่มักตั้งอยู่ในต่างพื้นที่ปกครองและต่างหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนั้นเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาจังหวัดทางโครงการจึง “ส่งเสริมการจัดทำแผนงานโครงการ และเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณแบบบูรณาการ”

การเชื่อมโยงข้อมูลโยงข้อมูลที่มีอยู่ในส่วนกลาง และจังหวัดซึ่งปัจจุบันแต่ละหน่วยงานมีข้อมูลและระบบฐานข้อมูลที่จำเป็นต่อภารหน้าที่ในการทำงานอยู่แล้ว แต่ยังขาดการบูรณาการข้อมูลร่วมกันอย่างเป็นรูปแบบ ดังนั้นเพื่อส่งเสริม “การเชื่อมโยงและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัด” ในการสนับสนุนการตัดสินใจทั้งในส่วนการวางยุทธศาสตร์ การพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัด การบูรณาการแผนงาน โดยเฉพาะการใช้ข้อมูลในการวางแผน และพิจารณาโครงการภายใต้แผนพัฒนาจังหวัดที่เชื่อมโยง แผนยุทธศาตร์ ประเทศ–ภูมิภาค–กลุ่มจังหวัด–จังหวัด ที่ตอบโจทย์การพัฒนาเพื่อแผนงานโครงการ และเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณในคราวเดียวกัน

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ได้ “หลักเกณฑ์และวิธีการในการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัด เพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณในคราวเดียวกัน” โดยคำนึงถึงภารกิจ อำนาจหน้าที่ รวมทั้งศักยภาพและความพร้อมของหน่วยงาน เพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณไม่ซ้ำซ้อน มีความคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด โดยดำเนินการอาศัยการประชุมกลุ่ม, การส่งเสริม, การประชุมเชิงปฏิบัติการ กับหน่วยงานส่วนกลาง หน่วยงานระดับจังหวัด และหน่วยงานระดับพื้นที่ ในพื้นที่จังหวัดชัยนาท ร่วมกับพื้นที่ในจังหวัดนำร่องอื่นๆอีก4 จังหวัด ได้แก่ ลำพูน นครพนม ระยอง และพัทลุง เพื่อนำมาใช้เป็นต้นแบบในการศึกษาแผนยุทธศาสตร์ การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณ โครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร จนสุดท้ายนำมาใช้พัฒนาเป็น "การเชื่อมโยงสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร"และโดยภาพรวมจังหวัดนำร่องทั้ง 5 จังหวัดมีข้อมูลพื้นฐานด้านประชากรข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการจัดสรรงบประมาณแสดงตามตารางที่ 1 ถึง 3จังหวัดชัยนาทมีรายได้รายปีต่อหัวประชากรเป็นลำดับที่ 3 (111,322 บาท) มีสัดส่วนของภาคการเกษตรเป็นลำดับที่ 2 (32%) มีเนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรเป็นลำดับ 3 (1,191,225 ไร่)มากสุดเป็นนาข้าว (817,867 ไร่) และมีงบประมาณที่จัดสรรให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มากเป็นลำดับที่ 1 (1,024,447,400 บาท)

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลพื้นฐานปี พ.ศ. 2556 ด้านประชากร รายได้ต่อหัวประชากรรายจังหวัด รายได้จากภาคเกษตร รายได้จากนอกภาคเกษตร และรายได้จากภาคอุตสาหกรรม (เรียงลำดับตามรายได้รายปีต่อหัวประชากรจากมากไปน้อย)

ลำดับ	จังหวัด	ประชากร (2556)	รายได้ (บาท/คน/ปี)	สัดส่วน (ร้อยละ)		
				ภาคเกษตร	นอกภาคเกษตร	อุตสาหกรรม
1	ระยอง	855,800	1,058,293	2	71	28
2	ลำพูน	409,490	157,929	18	52	30
3	ชัยนาท	310,170	111,322	32	53	15
4	นครพนม	575,760	73,074	37	58	5
5	พัทลุง	494,740	65,433	32	58	10

ตารางที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานการใช้ที่ดินทางเกษตรโดยมีหน่วยเป็นไร่ (เรียงลำดับตามเนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรจากมากไปน้อย)

ลำดับ	ภาค/จังหวัด	เนื้อที่ทั้งหมด	เนื้อที่ป่าไม้	เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร						เนื้อมีใช้ประโยชน์นอกการเกษตร	ขนาดของฟาร์ม	จำนวนฟาร์ม
				นาข้าว	พืชไร่	สวนไม้ผลไม้ยืนต้น	สวนผัก	การเกษตรอื่นๆ	รวม			
1	นครพนม	3,445,418	619,000	1,440,728	84,527	216,594	10,217	148,342	1,900,408	926,010	18.25	104,118
2	ระยอง	2,220,000	196,527	30,484	256,978	1,435,383	2,390	144,390	1,869,625	153,848	53.33	35,057
3	ชัยนาท	1,543,591	37,786	817,867	228,744	11,501	5,640	127,473	1,191,225	314,580	35.84	33,235
4	พัทลุง	2,140,296	390,575	178,254	0	847,124	11,140	94,968	1,131,487	618,234	14.74	76,781
5	ลำพูน	2,816,176	1,547,033	129,378	140,500	467,895	15,518	50,147	803,437	465,706	13.80	58,212

ตารางที่ 3 การจัดสรรงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2559 รายจังหวัด (เรียงลำดับตามงบประมาณที่จัดสรรให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จากมากไปน้อย)

ลำดับ	จังหวัด	งบประมาณรวม (บาท)	งบประมาณจัดสรรให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์(บาท)	ด้านน้ำ*	ประชากร (คน)	งบประมาณรวมจัดสรร (บาท/หัว)	งบประมาณของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จัดสรรให้ (บาท/หัว)
1	ชัยนาท	4,507,367,471	1,024,447,400	–	310,170	14,532	3,303
2	นครพนม	7,623,522,645	790,601,740	–	575,760	13,241	1,373
3	พัทลุง	4,662,522,630	639,887,580	–	494,740	9,424	1,293
4	ระยอง	5,102,737,507	565,876,700	–	855,800	5,963	661
5	ลำพูน	3,788,132,098	381,266,150	–	409,490	9,251	931

แหล่งข้อมูล: http://www.bb.go.th/bb/07/province_bud59/index.htm

* ไม่สามารถสังเคราะห์และประมวลได้ เนื่องจากมีงบประมาณกระจายในหลายหน่วยงานรวมทั้งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

งบประมาณปี พ.ศ. 2559 ในรายจังหวัด (ตารางที่ 3)ได้ถูกจัดสรรให้กระทรวง กรม กอง และหน่วยงานในสังกัดที่ปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาค อย่างไรก็ตามการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐรายกระทรวงดังกล่าว ยังไม่มีการเชิญภาคเอกชนและผู้ประกอบการในจังหวัดเข้าร่วมกระบวนการทำงบประมาณประจำปี เป็นการขาดกระบวนการมีส่วนร่วมในการกำหนดและเข้าใจปัญหา รวมทั้งเป้าหมายของการของบประมาณประจำปี นอกจากนี้แต่ละแผนงาน/โครงการขาดการกำหนดตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นถึงการสนับสนุนหรือเกี่ยวข้องกับรายได้ของครัวเรือน (Gross Household Product: GHP) รายได้ของหมู่บ้าน (Gross Village Product: GVP) รายได้ของตำบล (Gross Tambon Product: GTP) รายได้ของอำเภอ (Gross Amphoe Product: GAP) รายได้ของจังหวัด (Gross Provincial Product: GPP) และรวมเป็นรายได้ของประเทศ (Gross National Product: GNP) ตามลำดับ ที่สำคัญขาดหน่วยงาน ขาดผู้รับผิดชอบ และขาดการเชื่อมโยงสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณบูรณการข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำและเกษตรในระดับจังหวัดที่มีการนำเข้าและจัดเก็บรวมถึงการประมวลผลข้อมูลเทียบแผนและผลปฏิบัติงานรายเดือนและขาดการนำเสนอข้อมูลในการประชุมประจำเดือนในระดับจังหวัดซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน โครงการนี้จะดำเนินการสร้างผลงานวิจัยพัฒนาและการนำใช้นวัตกรรมใหม่ คือการเชื่อมโยงสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร (สผ น-กษ) บนฐานข้อมูลแบบเน้นการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนายั่งยืน เกิดการเท่าเทียมและความสมดุล

จังหวัดชัยนาทเป็นจังหวัดหนึ่งของภาคกลางตอนบน แบ่งการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ 53 ตำบล 503 หมู่บ้าน มีประชากรโดยรวมประมาณ 332,283 คน (ปี พ.ศ. 2557) (รูปที่ 1)มีแหล่งน้ำที่สำคัญ ได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำท่าจีน แม่น้ำน้อย และเขื่อนเจ้าพระยา(รูปที่ 2) จากสถานการณ์เพาะปลูกข้าวตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544–2556(ตารางที่ 4) แสดงให้เห็นถึงพื้นที่ปลูกข้าวนาปีและพื้นที่เก็บเกี่ยวนาปีลดลง พื้นที่ปลูกข้าวนาปรังและพื้นที่เก็บเกี่ยวนาปรังเพิ่มขึ้น ผลผลิตที่เป็นกิโลกรัมต่อไร่ลดลงทั้งนาปีและนาปรัง ความต้องการการใช้น้ำในจังหวัดชัยนาทรวม 578 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปีมีปริมาณการใช้น้ำเพื่อการเกษตรมากที่สุด (ตารางที่ 5) จังหวัดชัยนาทตั้งอยู่ในพื้นที่ภายใต้มาตรการเร่งด่วนของรัฐบาล “มาตรการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง พื้นที่การเกษตรในเขตชลประทานลุ่มน้ำลุ่มน้ำเจ้าพระยา 22 จังหวัด”มีวิสัยทัศน์กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2 “ฐานการผลิตอาหารปลอดภัยท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ทรัพยากรน้ำสมดุลและยั่งยืน” และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ในแผนยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2 “บริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ” มีวิสัยทัศน์จังหวัด “เป็นแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวและสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง” และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ในแผนยุทธศาสตร์จังหวัด “การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”(รูปที่ 3)

รูปที่ 1**แผนที่ขอบเขตตำบลในจังหวัดชัยนาท** (8 อำเภอ 53 ตำบล 503 หมู่บ้าน)

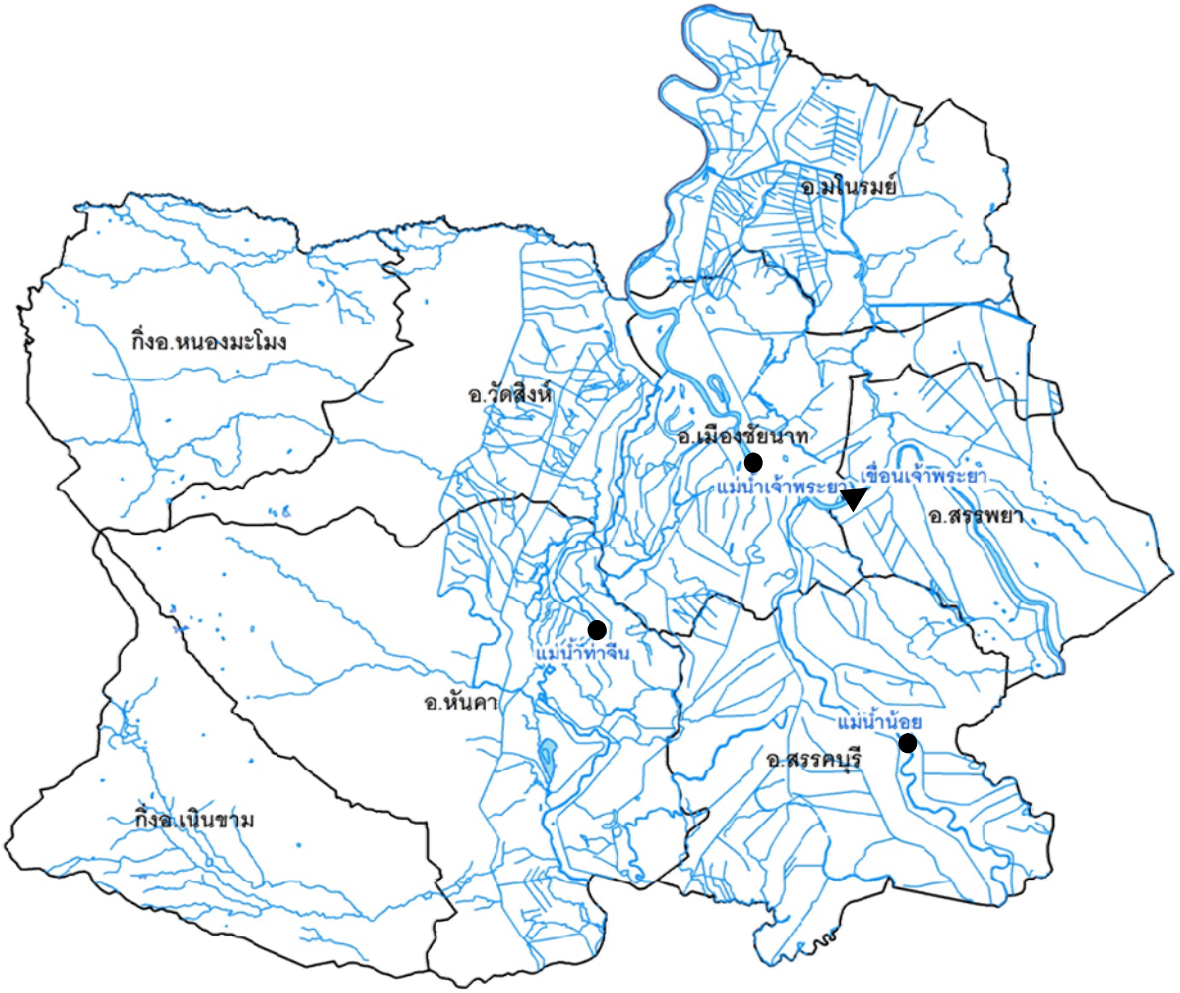

รูปที่ 2**แผนที่**เส้นทางน้ำในจังหวัดชัยนาท (เจ้าพระยา ท่าจีน น้อย และเขื่อนเจ้าพระยา)

ตารางที่ 4สถานการณ์เพาะปลูกข้าว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544–2556

ปี	พื้นที่ปลูก (ไร่)		พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)		ผลผลิต (ตัน)		ผลผลิต (กิโลกรัม/ไร่)	
	นาปี	นาปรัง	นาปี	นาปรัง	นาปี	นาปรัง	นาปี	นาปรัง
2544	1,125,565	554,298	1,084,423	448,579	804,670	364,283	742	812
2545	1,181,151	676,833	1,073,310	541,528	796,166	419,492	742	775
2546	1,054,503	714,421	1,020,271	755,771	793,821	641,082	778	848
2547	1,007,675	650,856	968,922	676,583	829,716	578,717	856	855
2548	968,687	553,557	897,652	514,534	677,142	436,131	754	848
2549	829,446	652,406	708,169	645,415	531,779	575,392	753	892
2550	1,141,273	620,095	1,058,571	620,095	932,442	532,425	881	859
2551	1,105,771	814,705	1,059,814	813,774	907,590	731,698	856	899
2552	978,684	625,355	968,299	587,564	803,233	489,626	814	823
2553	739,010	639,618	710,453	639,209	424,931	452,192	598	707
2554	785,787	509,614	683,608	484,902	550,573	348,186	805	718
2555	790,013	637,899	790,013	637,899	559,313	471,848	708	740
2556	751,202	771,115	751,202	771,115	545,688	555,063	705	720

ตารางที่ 5ความต้องการการใช้น้ำในจังหวัดชัยนาท

ประเภท	ความต้องการการใช้น้ำ (ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี)
อุปโภค–บริโภค	11.6
การเกษตร	561
อุตสาหกรรม	5.75
รวม	578

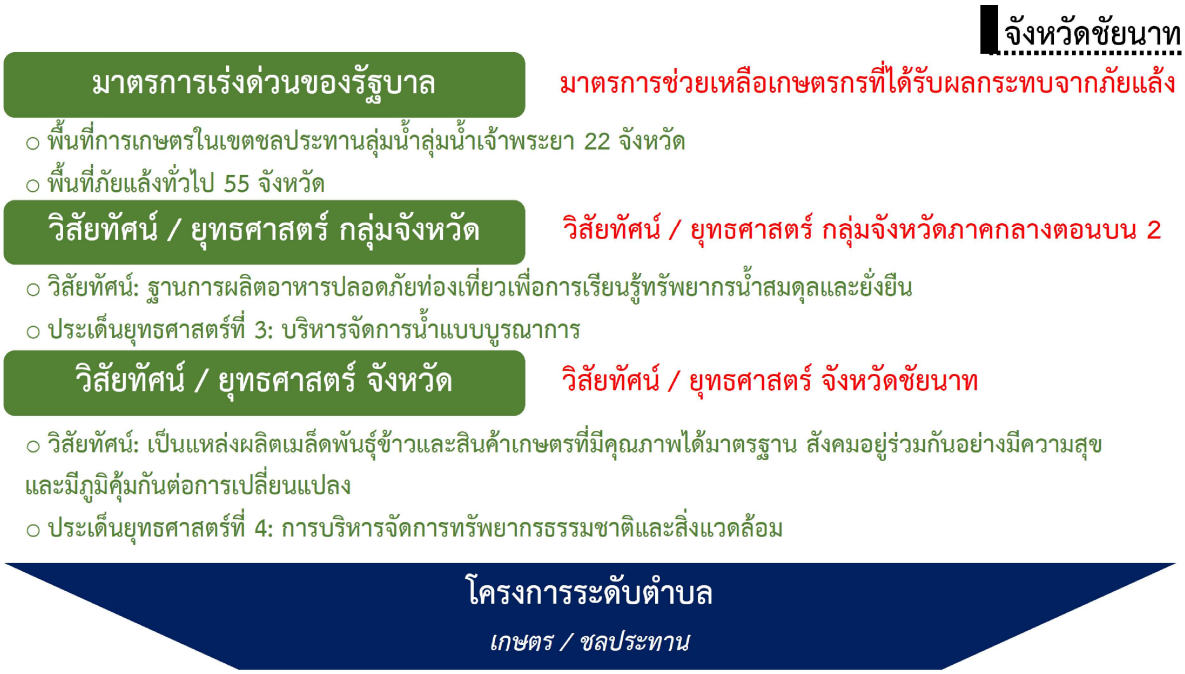

รูปที่ 3มาตรการเร่งด่วนของรัฐบาล วิสัยทัศน์/ยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2 และจังหวัดชัยนาท ด้านทรัพยากรน้ำ

3. วัตถุประสงค์

(1) พัฒนากรอบงานการวางแผนพัฒนาจังหวัดชัยนาทด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ระดับชาติ กลุ่มจังหวัด และจังหวัด จนถึงระดับพื้นที่
(2) พัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดชัยนาทด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายในคราวเดียวกัน
(3) พัฒนาแนวทางการเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร เพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดชัยนาท และคณะกรรมการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัดชัยนาท

4. กิจกรรมต่างๆ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย

กิจกรรมที่ต้องดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย ผลที่จะได้รับหลังการดำเนินการ ระยะเวลาการดำเนินการ และผู้รับผิดชอบ ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6กิจกรรมที่ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ ผลที่จะได้รับหลังการดำเนินการ ระยะเวลาการดำเนินการ และผู้รับผิดชอบ

ลำดับ	วัตถุประสงค์	ผลที่จะได้รับ	ระยะเวลา (เดือนที่)	ผู้รับผิดชอบ
1	พัฒนากรอบงานการวางแผนพัฒนาจังหวัดชัยนาทด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ระดับชาติ กลุ่มจังหวัด และจังหวัด จนถึงระดับพื้นที่			รศ.ดร.สมบัติ ชื่นชูกลิ่น และคณะ
1.1	ศึกษาทบทวนกลไกและกระบวนการ รวมถึงกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2 และแผนพัฒนาจังหวัดในจังหวัดชัยนาท			
	1.1.1 ศึกษาทบทวนกลไกและกระบวนการรวมถึงกฎหมายระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนและโครงการด้านการพัฒนาทัพยากรน้ำและการเกษตรจังหวัดชัยนาท	ภาพที่ชัดเจนของกลไก กระบวนการและกฎหมายระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ และแผนพัฒนาจังหวัดในจังหวัดชัยนาท	1-6	

ลำดับ	วัตถุประสงค์	ผลที่จะได้รับ	ระยะเวลา (เดือนที่)	ผู้รับผิดชอบ
	1.1.2 หารือกับผู้ทรงคุณวุฒิของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ถึงแนวทางในการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดชัยนาทด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร	ข้อเสนอแนะแนวทางการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดชัยนาท	1-6	
1.2	ออกแบบแนวทางแนวทางในการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดชัยนาทด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร ผ่านทางคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.)			
	1.2.1 ออกแบบและนำแนวทางการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดมาส่งเสริมในจังหวัดชัยนาทเพื่อศึกษาความเป็นไปได้	ตัวอย่างแนวทางในการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์กับแผนพัฒนาจังหวัดใน จังหวัดชัยนาท	7-12	
	1.2.2 แต่งตั้งคณะทำงานเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดชัยนาท ด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร	รูปแบบคณะทำงานเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดชัยนาทด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร	7-12	
2	พัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการตามแผนพัฒนาจังหวัดชัยนาทเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายในคราวเดียวกัน ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร			รศ.ดร.สมบัติ ชื่นชูกลิ่น และคณะ
2.1	ศึกษากรณีใกล้เคียงที่เกิดจากการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัด ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร เพื่อศึกษาข้อดี-ข้อเสียของการจัดทำงบประมาณรายจ่ายแบบปัจจุบัน	รูปแบบ และข้อดี-ข้อเสียของการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัด ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร ภายใต้การจัดทำงบประมาณรายจ่ายแบบปัจจุบัน	1-6	
2.2	ส่งเสริมการทำงานของคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา			

ลำดับ	วัตถุประสงค์	ผลที่จะได้รับ	ระยะเวลา (เดือนที่)	ผู้รับผิดชอบ
	จังหวัด และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) ในจังหวัดชัยนาทเพื่อพัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ			
	2.2.1 หารือกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) ถึงหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ จังหวัดชัยนาท	หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการตามแผนพัฒนาจังหวัดชัยนาทด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรหรือชุดโครงการ	7-12	
	2.2.2 จัดตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาชุดโครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ จังหวัดชัยนาท	ตัวอย่างชุดโครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการจังหวัดชัยนาท	7-12	
3	พัฒนาการเชื่อมโยงข้อมูล เพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัด ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร			รศ.ดร.สมบัติ ชื่นชูกลิ่น และคณะ
3.1	รวบรวมโครงสร้างข้อมูลจังหวัดชัยนาท			
	3.1.1 รวบรวมข้อมูลจากพื้นที่จังหวัดชัยนาท	โครงสร้างข้อมูลและข้อมูลจังหวัดชัยนาท	1-12	
3.2	การเชื่อมโยงสารสนเทศฯ เพื่อคณะทำงานจังหวัดชัยนาท			
	3.2.1 ประชุมหารือและประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับคณะทำงานจังหวัดชัยนาท 4 ครั้ง เพื่อทำความเข้าใจและรวบรวมความต้องการเกี่ยวกับการเชื่อมโยงสารสนเทศฯ	การเชื่อมโยงสารสนเทศฯ เพื่อคณะทำงานจังหวัดชัยนาท	7-18	
3.3	รูปแบบสารสนเทศสนับสนุนจังหวัดชัยนาท			
	3.3.1 หารือและประชุมเชิงปฏิบัติการ		1-18	

ลำดับ	วัตถุประสงค์	ผลที่จะได้รับ	ระยะเวลา (เดือนที่)	ผู้รับผิดชอบ
	ร่วมกับคณะทำงาน เพื่อพัฒนารูปแบบสารสนเทศฯ			
	3.3.2 หารือกับคณะกรรมการ และคณะทำงาน 2 ครั้ง		1-18	
	3.3.3 นำเสนอตัวอย่างการเชื่อมโยงสารสนเทศฯ 2 ครั้ง	รูปแบบสารสนเทศสนับสนุนการเชื่อมโยงสารสนเทศฯ จังหวัดชัยนาท	7-18	
3.4	ถอดความรู้การทำงานของคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และ คณะกรรมการ กบจ. และการทำงานคณะทำงานฯ จังหวัดชัยนาท	คู่มือการทำงานของคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และ คณะกรรมการ กบจ. และคณะทำงานด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรภายใต้งบประมาณบูรณาการจังหวัดชัยนาท	13-18	
3.5	ถอดความรู้การพัฒนาแผนพัฒนาและการพัฒนาชุดโครงการจังหวัดชัยนาท	คู่มือการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัด และชุดโครงการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรภายใต้งบประมาณบูรณาการจังหวัดชัยนาท	13-18	
3.6	ถอดความรู้การเชื่อมโยงสารสนเทศฯ จังหวัดชัยนาท	การเชื่อมโยงสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรจังหวัดชัยนาท	13-18	

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับแต่ละช่วงกิจกรรม

ผลที่คาดว่าจะได้รับในแต่ละช่วงกิจกรรมของโครงการวิจัย ดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7ผลที่คาดว่าจะได้รับแต่ละช่วงกิจกรรม

เดือนที่	กิจกรรม (activities)	ผลงานที่คาดว่าจะได้รับ (outputs)
6 เดือนที่ 1		
เดือนที่ 1-6	(1)ศึกษาทบทวนกลไกและกระบวนการรวมถึงกฎหมายระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนและโครงการด้านการพัฒนาทัพยากรน้ำและการเกษตรจังหวัดชัยนาท (2)หารือกับผู้ทรงคุณวุฒิของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องถึงแนวทางในการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดชัยนาทด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร (3)ศึกษากรณีใกล้เคียงที่เกิดจากการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัด ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร เพื่อศึกษาข้อดี-ข้อเสียของการจัดทำงบประมาณรายจ่ายแบบปัจจุบัน	(1)ภาพที่ชัดเจนของกลไก กระบวนการและกฎหมาย ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ และแผนพัฒนาจังหวัดในจังหวัดชัยนาท (2)ข้อเสนอแนะแนวทางการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดชัยนาท (3)รูปแบบ และข้อดี-ข้อเสียของการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัด ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร ภายใต้การจัดทำงบประมาณรายจ่ายแบบปัจจุบัน
6 เดือนที่ 2		
เดือนที่ 7-12	(1)ออกแบบและนำแนวทางการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดมาส่งเสริมในจังหวัดชัยนาทเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ (2)แต่งตั้งคณะทำงานเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดชัยนาท ด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร (3) หารือกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) ถึงหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ จังหวัดชัยนาท (4) จัดตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาชุดโครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ จังหวัดชัยนาท (5) รวบรวมข้อมูลจากพื้นที่จังหวัดชัยนาท	(1)ตัวอย่างแนวทางในการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์กับแผนพัฒนาจังหวัดใน จังหวัดชัยนาท (2)รูปแบบคณะทำงานเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดชัยนาทด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร (3) หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการตามแผนพัฒนาจังหวัดชัยนาทด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรหรือชุดโครงการ (4) ตัวอย่างชุดโครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ จังหวัดชัยนาท (5) โครงสร้างข้อมูลและข้อมูลจังหวัดชัยนาท
6 เดือนที่ 3		
เดือนที่ 13-18	(1)ประชุมหารือและประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับคณะทำงานจังหวัดชัยนาท 4 ครั้ง เพื่อทำความ	(1)การเชื่อมโยงสารสนเทศฯ เพื่อคณะทำงานจังหวัดชัยนาท

	เข้าใจและรวบรวมความต้องการเกี่ยวกับการเชื่อมโยงสารสนเทศฯ (2)นำเสนอตัวอย่างการเชื่อมโยงสารสนเทศฯ 2 ครั้ง (3)ถอดความรู้การทำงานของคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และ คณะกรรมการ กบจ. และการทำงานคณะทำงานฯ จังหวัดชัยนาท (4)ถอดความรู้การพัฒนาแผนพัฒนาและการพัฒนาชุดโครงการจังหวัดชัยนาท (5) ถอดความรู้การเชื่อมโยงสารสนเทศฯ จังหวัดชัยนาท	(2)รูปแบบสารสนเทศสนับสนุนการเชื่อมโยงสารสนเทศฯ จังหวัดชัยนาท (3)คู่มือการทำงานของ คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และ คณะกรรมการ กบจ. และคณะทำงานด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร ภายใต้งบประมาณบูรณาการจังหวัดชัยนาท (4)คู่มือการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัด และชุดโครงการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร ภายใต้งบประมาณบูรณาการจังหวัดชัยนาท (5) การเชื่อมโยงสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรจังหวัดชัยนาท

6. แนวทางและขั้นตอนการดำเนินงาน

แนวทางการทำงานมุ่งเน้นการถอดบทเรียนจาการทำงานของคณะกรรมการบริหารจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) พร้อมผลักดันให้ตั้งคณะทำงานด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร โดยอาศัยคณะทำงานในการพัฒนาแผนพัฒนาหรือแผนแม่บทด้านทรัพยากรน้ำระดับจังหวัด ซึ่งทางทีมวิจัยจะสนับสนุนข้อมูล และความรู้รวมถึงพัฒนาการเชื่อมโยงสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการทำงานดังกล่าว พร้อมกันนี้ภายใต้งานวิจัยจะร่วมพัฒนาชุดโครงการจากแผนพัฒนาหรือแผนแม่บทที่เกิดขึ้นเป็นชุดโครงการตัวอย่างเพื่อศึกษาขั้นตอนและกลไกการทำงานจนถึงขั้นตอนการของบประมาณและการประเมินผลเพื่อใช้เป็นต้นแบบในการถ่ายทอดองค์ความรู้

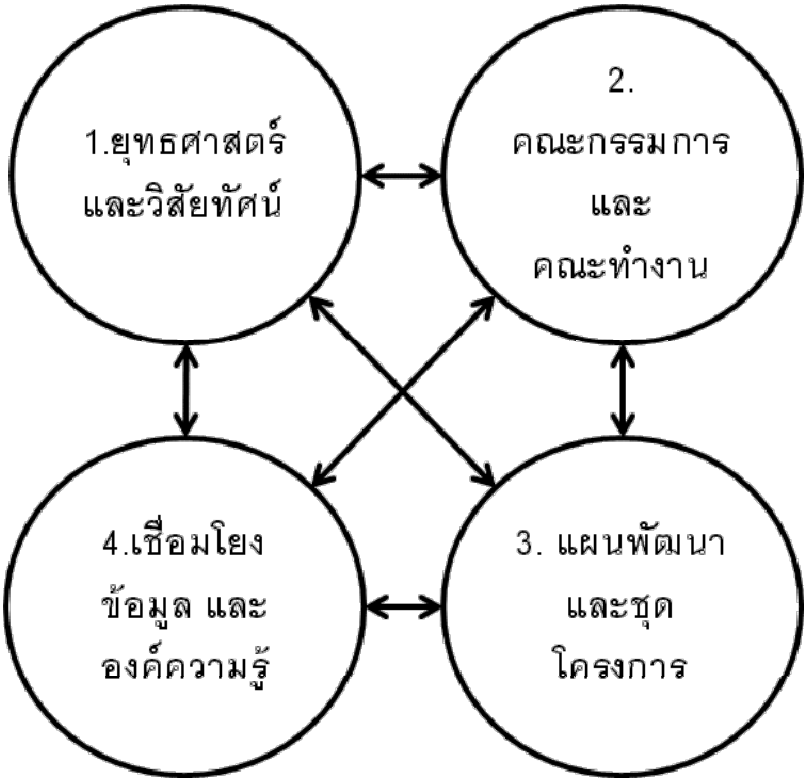

รูปที่ 4 แนวคิดโครงสร้างการดำเนินงานของโครงการ

โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

(1) จัดประชุมและทำงานร่วมกับคณะกรรมการ กบจ. เพื่อนำเสนองานวิจัยและผลักดันให้เกิดคณะทำงานด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรของจังหวัดชัยนาท
(2) จัดประชุมและทำงานร่วมกับคณะทำงานเพื่อรวบรวมความต้องการและปัญหาอุปสรรคในการทำงาน เพื่อพัฒนาข้อมูลและสารสนเทศสนับสนุน
(3) รวบรวมความต้องการและพัฒนาโครงสร้างข้อมูล, รูปแบบสารสนเทศ และการเชื่อมโยงสนับสนุนการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร(สผ น-กษ) เพื่อนำเสนอโครงสร้างทรัพยากรน้ำและเกษตรระดับพื้นที่, สภาพการจัดสรร และโครงการพัฒนาฯ ในจังหวัด
(4) ประชุมร่วมกับคณะทำงานเพื่อพัฒนาแผนพัฒนาหรือแผนแม่บท และผลักดันให้เกิดชุดโครงการ พร้อมส่งเสริมการใช้ ข้อมูล, สารสนเทศ และการเชื่อมโยงสารสนเทศ ในการทำงาน

(5) **ถอดบทเรียนที่ได้เป็นคู่มือในการพัฒนาแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร** (สผ น-กษ)

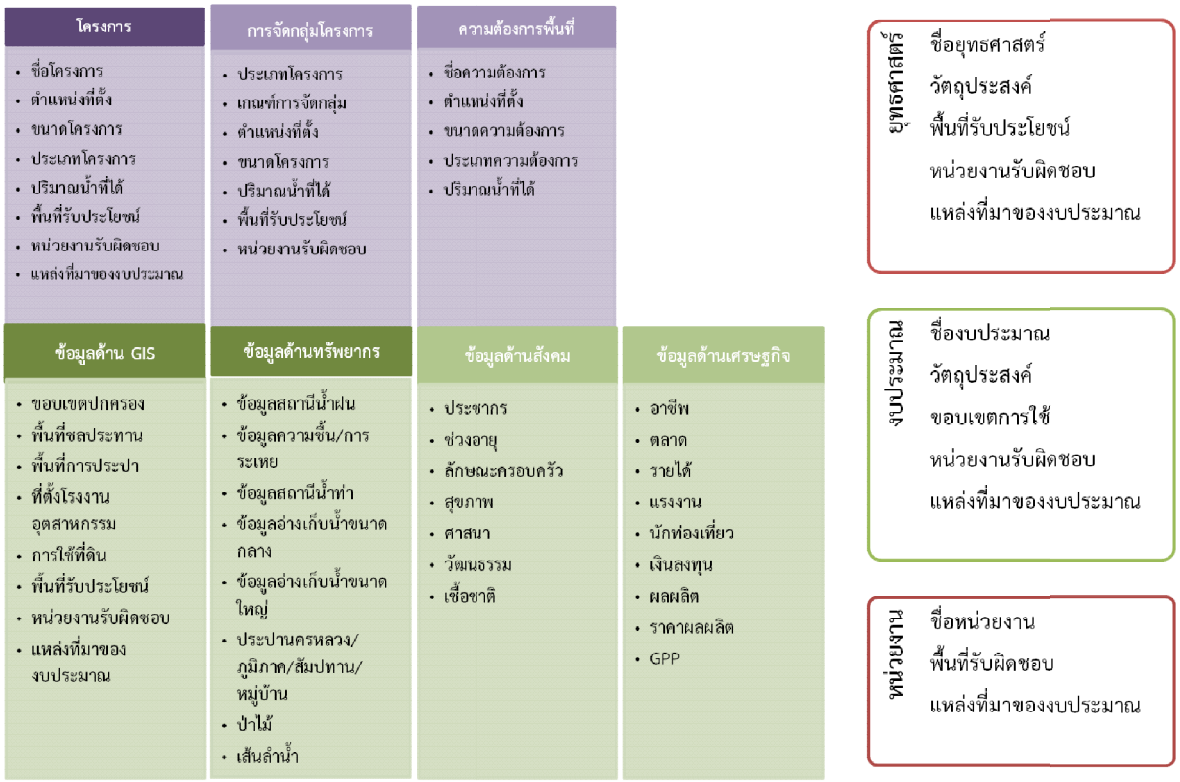

รูปที่ 5 โครงสร้างข้อมูลในโครงการ

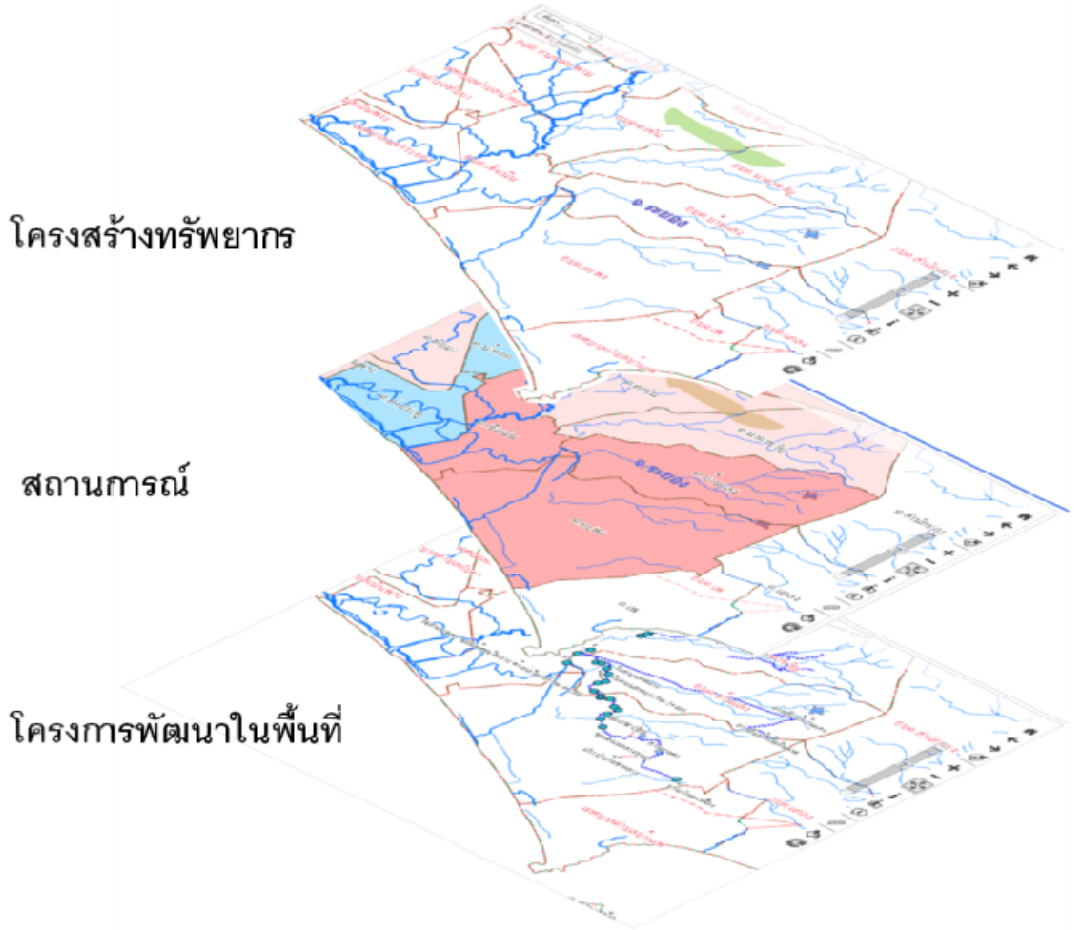

รูปที่ 6 แนวคิดเชื่อมโยงทรัพยากร กับ พื้นที่

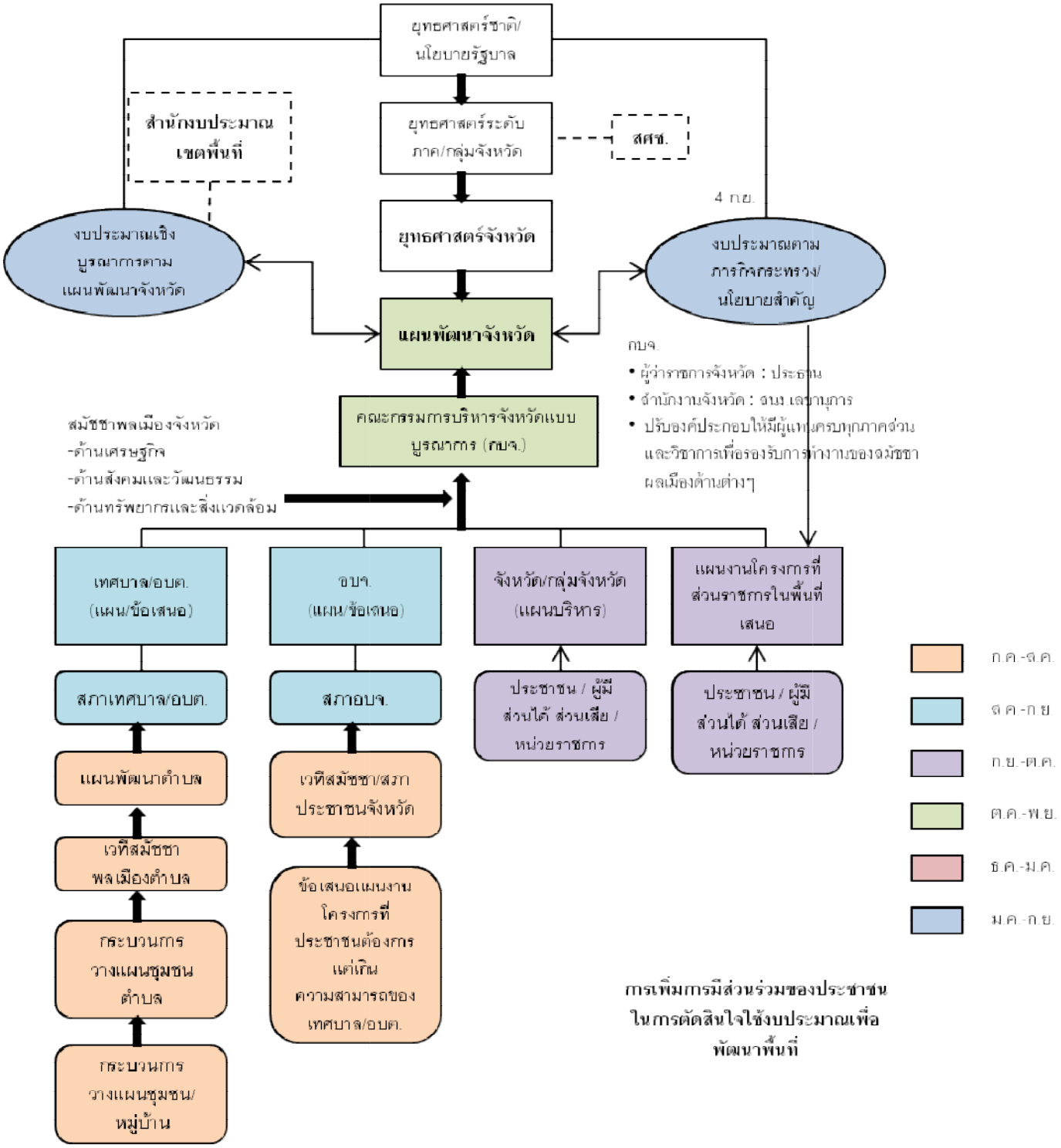

รูปที่ 7 ผังการจัดทำแผนและคำของบประมาณ พร้อมช่วงเวลา

7. กรณีตัวอย่าง

<u>ความเป็นมา</u>

ในช่วงปี พ.ศ.2547-2548 เกิดภาวะขาดแคลนน้ำในจังหวัดระยองเนื่องจากปริมาณน้ำต้นทุนที่ไม่เพียงพอประกอบกับสภาพภูมิอากาศ ที่เปลี่ยนแปลงเกิดภาวะฝนทิ้งช่วงทาง “หน่วยปฏิบัติการวิจัยระบบการจัดการแหล่งน้ำ” ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจาก “สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย” ให้เข้าไปศึกษาถึงสภาพปัญหาและพัฒนา “ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำเชิงพื้นที่พร้อมระบบสนับสนุนการตัดสินใจและกระบวนการทางสังคม” เพื่อให้หน่วยงานพื้นที่ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ได้มีเครื่องมือเชิงระบบในการติดตามสถานการณ์น้ำ ระดับพื้นที่ เพื่อขอรับงบประมาณในการพัฒนาทรัพยากรน้ำระดับพื้นที่ ซึ่งในภายหลังโครงการได้รับการสนับสนุน ระบบท่าส่งน้ำ ท่ากระสาว-ห้วยมะเฟือง จากโครงการชลประทานระยอง ในพื้นที่อบต.ตะพง และบ้านแลง ต่อมาทางหน่วยปฏิบัติการฯ ได้รับทุนสนับสนุนจาก สกว. ในโครงการ “ศูนย์วิจัยระบบการวางแผนจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความมั่นคงระดับจังหวัด” ได้ศึกษาเพิ่มเติมถึงปัญหาการขาดแคลนน้ำต้นทุนของแหล่งน้ำท่ากระสาว ซึ่งอยู่นอกพื้นที่ อบต.ตะพงและบ้านแลง นั้นคือ อบต.นาตาขวัญ ที่ได้รับน้ำต้นทุนจากท้ายโครงการชลประมานฝั่งซ้ายบ้านค่าย ทำให้ต้องมีความร่วมมือกันระหว่างอบต. และโครงการชลประทาน ในการพัฒนาระบบน้ำ ในชื่อ “ชุดโครงการจัดการทรัพยากรน้ำพื้นที่ตำบลนาตาขวัญ บ้านแลง และตะพง”

<u>ขั้นตอนการทำงาน</u>

1) จากการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่มาวิเคราห์เป็นสถานการณ์น้ำระดับพื้นที่เพื่อระบุพื้นที่ขาดแคลนน้ำที่เป็นเป้าหมาย

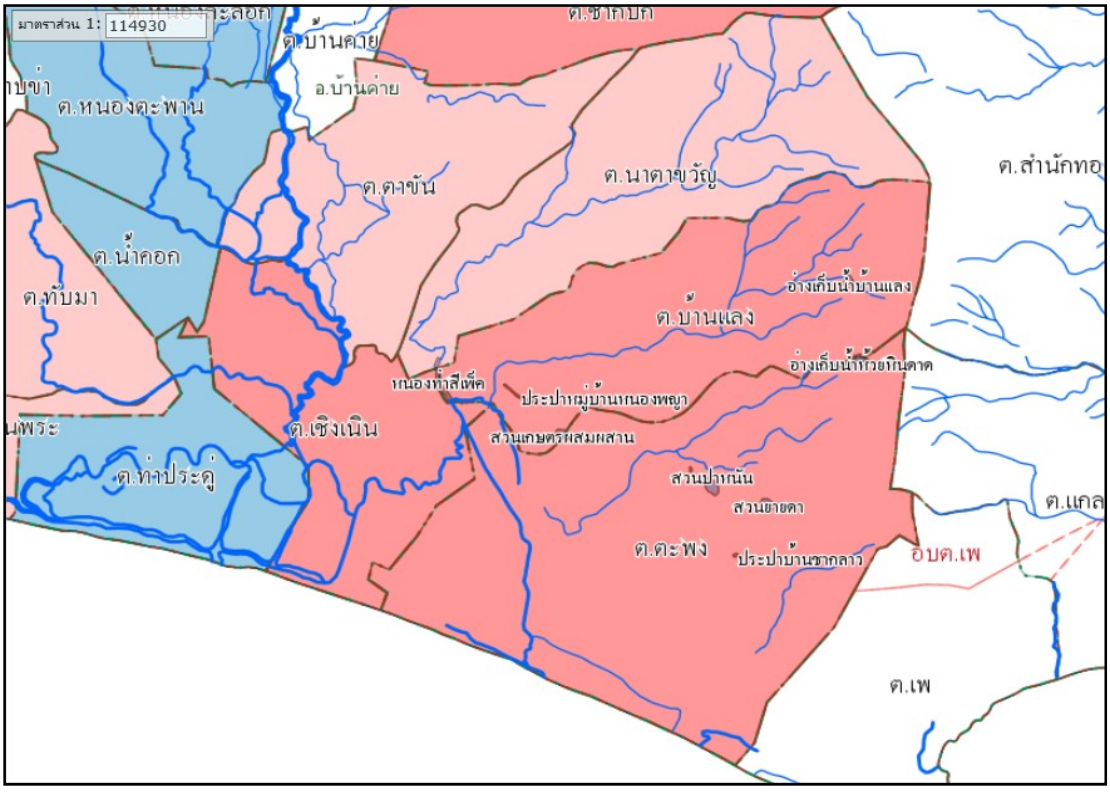

รูปที่ 8 สถานการณ์น้ำระดับพื้นที่

2) การเข้าสำรวจและหารือกับพื้นที่เพื่อหาข้อสรุปของสภาพปัญหา พร้อมยืนยันผลการวิเคราะห์สถานการณ์น้ำฯ

รูปที่ 9 การเข้าสำรวจพื้นที่

3) หาความเชื่อมโยงของระบบน้ำ เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ

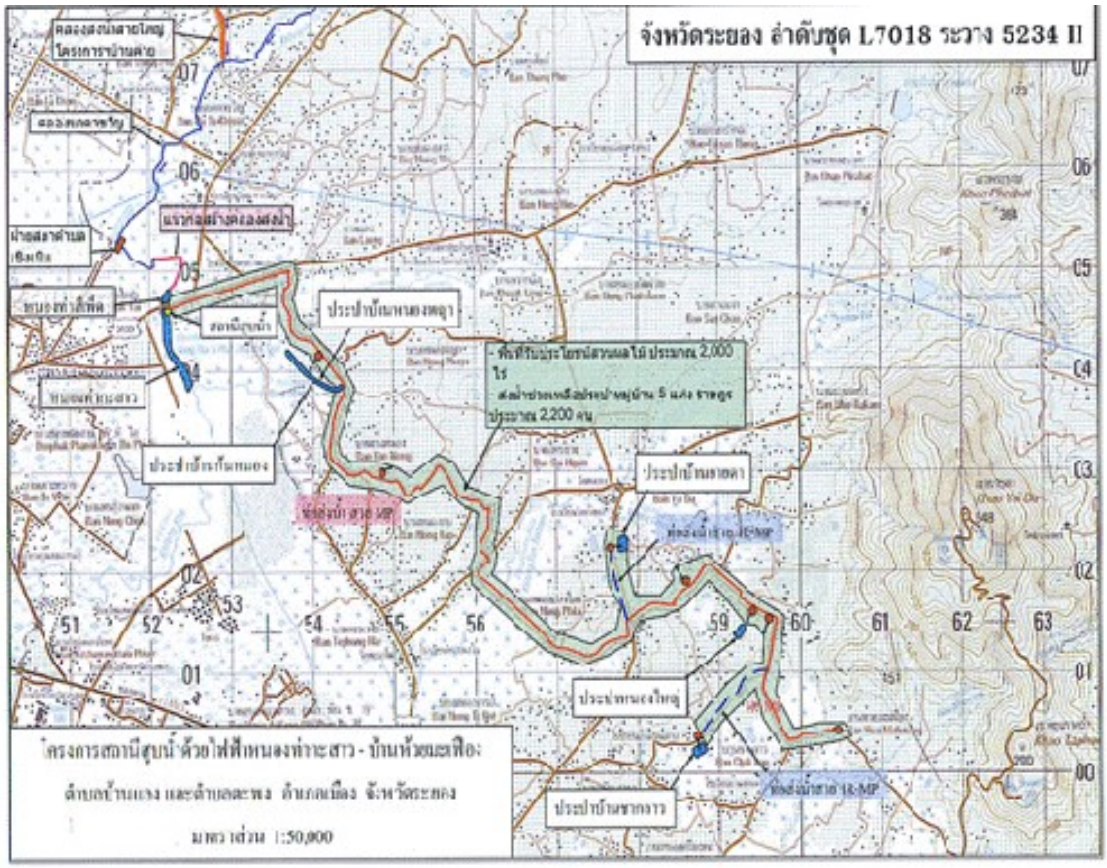

รูปที่ 10 ความเชื่อมโยงของระบบน้ำ

4) จัดหารือกับอบต.ที่เกี่ยวข้องถึงความเป็นไปได้ในการร่วมมือในการจัดการทรัพยากรน้ำร่วมกันพร้อมปัญหาและอุปสรรค

5) สำรวจและเก็บข้อมูลพื้นที่รับประโยชน์จากการจัดสรรน้ำ เพื่อคำนวณหาความต้องการทรัพยากรน้ำรายเดือน

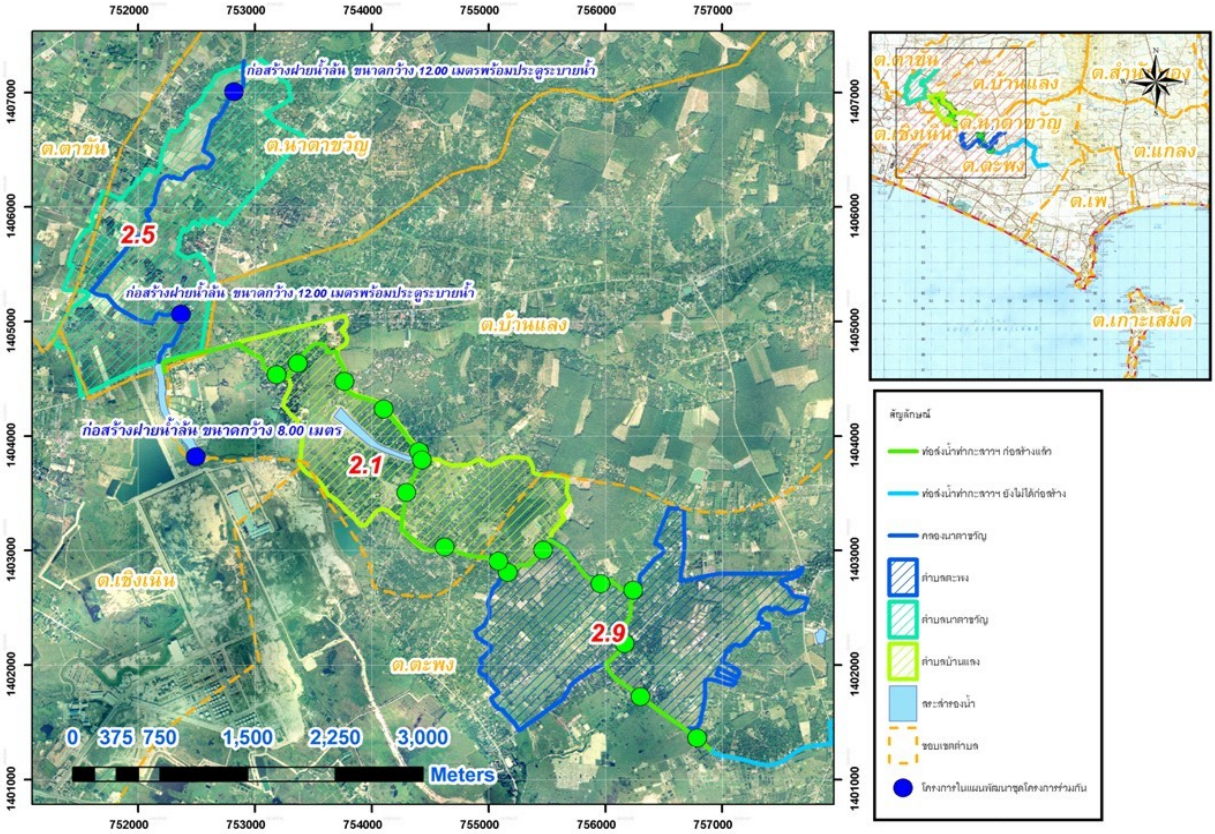

รูปที่ 11 พื้นที่รับประโยชน์จากชุดโครงการ

6) เข้าหารือและนำข้อมูลการจัดสรรน้ำฯ เพื่อยืนยันความเป็นไปได้ในการจัดสรรน้ำฯ
7) เข้าหารือกับ อบจ.ชัยนาท ถึงรูปแบบชุดโครงการที่เกิดขึ้นเพื่อขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณ
8) เข้าหารือกับกรมชลประทานถึงหลักการจัดสรรน้ำฯ เพื่อยืนยันความเป็นไปได้ในการทำงาน
9) จัดประชุมเพื่อจัดทำ “บันทึกความเข้าใจร่วมกัน” เพื่อใช้เป็นฐานในการทำงานระหว่าง กรมชลประทาน จังหวัด อบจ. โครงการชลประทาน และกลุ่มอบต.

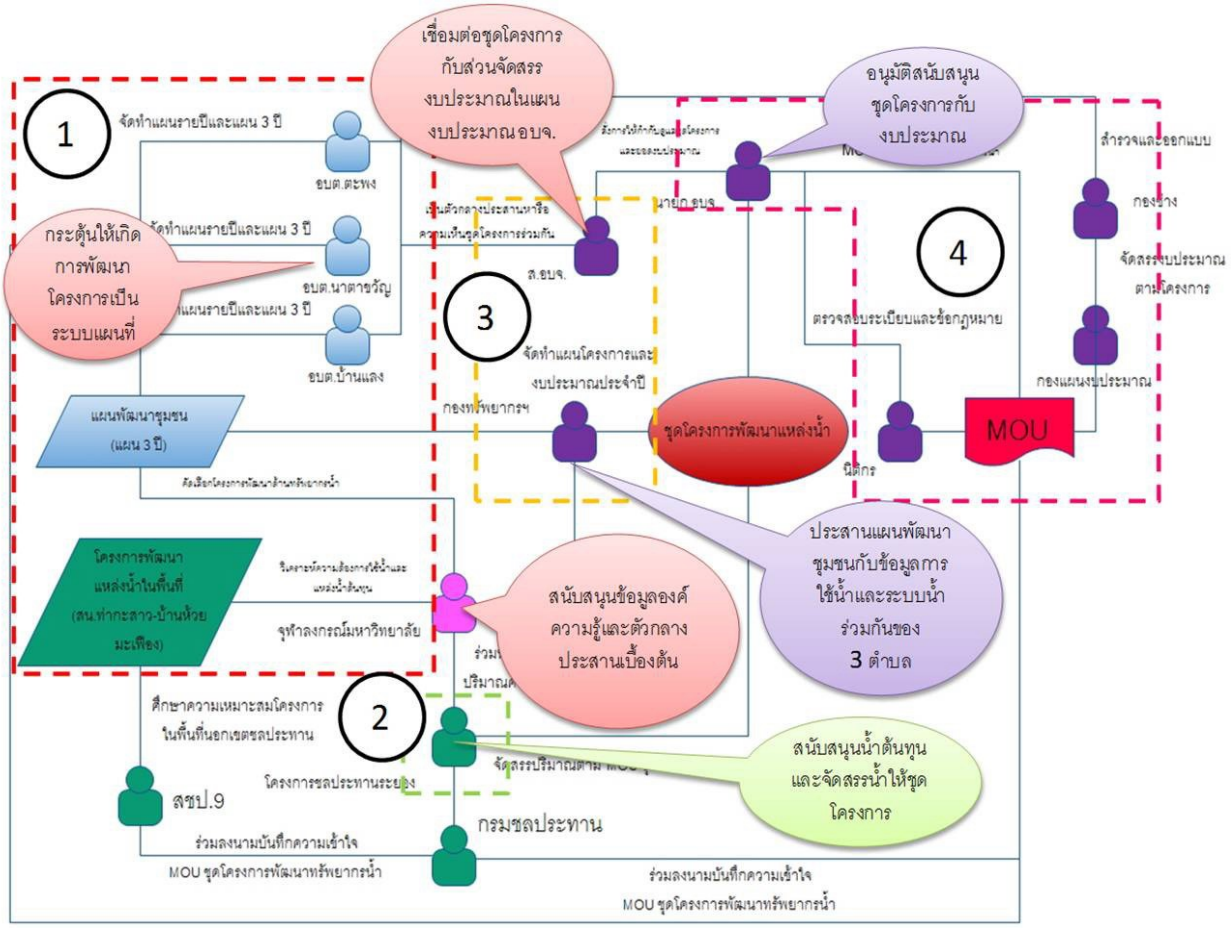

รูปที่ 12 กระบวนการพัฒนาชุดโครงการ

8. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

(ก) รูปแบบการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร ที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ ในระดับพื้นที่

(ข) หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ ตามแผนพัฒนาจังหวัดเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายในคราวเดียวกันด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร

(ค) ระบบสารสนเทศที่ใช้ในการเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร

9. การนำผลวิจัยไปใช้

ผลงานวิจัยของโครงการจะเป็นร่างการทำงานและขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาด้านการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร เพื่อนำเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กรมทรัพยากรน้ำ กรมชลประทาน สำนักงบประมาณ สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัด และมหาวิทยาลัยในพื้นที่

10. กระบวนการผลักดันผลงานดังกล่าวออกสู่การใช้ประโยชน์

(ก) การประชุมเชิงปฏิบัติการ

(ข) การเข้าหารือกับ คณะกรรมการ กบจ. และคณะทำงาน

(ค) การเข้าหารือกับจังหวัดนำร่องทั้ง 5 จังหวัด

11. การบริหารจัดการโครงการ

สถานวิจัยเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการด้านทรัพยากรน้ำ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร เป็นผู้รับผิดชอบในการยริหารจัดการดำเนินงานโครงการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

ข้อเสนอโครงการ

เรื่อง

การพัฒนากลไกและกระบวนการเพื่อสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและเกษตรโดยใช้ระบบสารสนเทศในการเชื่อมโยงและสนับสนุนข้อมูล จังหวัดระยอง

The Development of Supporting Mechanisms and Process for Budget Planning of Water Resources and Agriculture based on the Application of Information Technological Linkages (ITLs) in Rayong Province

จัดทำโดย

ดร.ชาญยุทธ กาฬกาญจน์, ผศ.ดร.ธรรมนูญ รัศมีมาสเมือง และดร.ศรีสุนี วุฒิวงศ์โยธิน

ภาควิชาวิศวกรรมโยธา คณะวิศวกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา

กันยายน 2559

สารบัญ

เรื่อง		หน้า
1.	บทสรุปย่อสำหรับผู้บริหาร	3
2.	หลักการและเหตุผล	4
3.	วัตถุประสงค์	12
4.	กิจกรรมต่างๆ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยแต่ละข้อ	13
5.	ผลที่คาดว่าจะได้รับแต่ละช่วงกิจกรรม	16
6.	แนวทางและขั้นตอนการดำเนินงาน	17
7.	กรณีตัวอย่าง	22
8.	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	27
9.	การนำผลงานวิจัยของโครงการไปใช้ประโยชน์	27
10.	กระบวนการผลักดันผลงานดังกล่าวออกสู่การใช้ประโยชน์	27
11.	การบริหารจัดการโครงการ	27

1. บทสรุปย่อสำหรับผู้บริหาร

ยุทธศาสตร์ประเทศ ภูมิภาค กลุ่มจังหวัด และจังหวัดเป็นแนวทางหลักของแผนพัฒนาที่จะเกิดขึ้นในจังหวัด ซึ่งปัจจุบัน “ขาดการเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ให้ลงไปถึงระดับพื้นที่” ดังนั้นการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ ให้ลงไปถึงแผนพัฒนาจังหวัด และสามารถลงไปถึงระดับพื้นที่เพื่อสร้างให้เกิดการบูรณาการแผนพัฒนาที่สามารถมองเห็นผลสัมฤทธิ์ ทางโครงการจำเป็นต้องอาศัยการศึกษา กฎหมาย, อำนาจหน้าที่ และรูปแบบกลไกการทำงานที่มีอยู่ แล้วเชื่อมโยงข้อต่อที่ยังขาดเพื่อให้เกิด “แผนพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการที่เกิดความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ในระดับต่างๆ”

ปัจจุบันมีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดร่วมกันระหว่างหน่วยงานในจังหวัดผ่านทางคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) แต่การเสนอของบประมาณยังจำเป็นต้องเชื่อมโยงกลับไปที่หน่วยงานต้นสังกัดตามรูปแบบของระบบงบประมาณเดิม ทำให้โครงการไม่สามารถเกิดได้ในคราวเดียวกันและขาดความต่อเนื่อง ดังนั้นเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาจังหวัดให้เกิดประสิทธิภาพทางโครงการศึกษานี้จึงเน้นการ “ส่งเสริมการจัดทำแผนงานโครงการ และเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณแบบบูรณาการ” รวมถึงการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างข้อมูลที่มีอยู่ในส่วนกลางและจังหวัดเป็นการส่งเสริม “การเชื่อมโยงและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัด” สำหรับการสนับสนุนการตัดสินใจโดยเฉพาะการใช้ข้อมูลในการวางแผนและพิจารณาโครงการภายใต้แผนพัฒนาจังหวัดที่เกิดความเชื่อมโยงระหว่างแผนยุทธศาตร์ระดับประเทศ ภูมิภาค กลุ่มจังหวัด และจังหวัด ที่ตอบโจทย์การพัฒนาเพื่อวางแผนงานโครงการ และเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณ

การดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ได้ “หลักเกณฑ์และวิธีการในสนับสนุนการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัดและการขอรับการจัดสรรงบประมาณในคราวเดียวกัน” โดยคำนึงถึงภารกิจ อำนาจหน้าที่ รวมทั้งศักยภาพและความพร้อมของหน่วยงาน เพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปอย่างไม่ซ้ำซ้อน มีความคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด โดยดำเนินการอาศัยกระบวนการ (ก) การพัฒนาเกณฑ์วิธี ผ่านกิจกรรมเสวนาอภิปรายร่วมกับหน่วยงานส่วนกลาง หน่วยงานระดับจังหวัด และหน่วยงานระดับพื้นที่ รวมถึงการพัฒนาสร้างแพลตฟอร์มความเชื่อมโยง (ข) การทดลองดำเนินโครงการจริงโดยใช้พื้นที่ศึกษานำร่องในจังหวัดระยอง และ (ค) การถอดบทเรียนจากการประเมินผลโครงการที่ทดลองดำเนินการจริงในพื้นที่นำร่อง สำหรับพัฒนากำหนดแนวทางที่เหมาะสมสำหรับ "การเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการวางแผนพัฒนาจังหวัด และการจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร" รวมถึงการถอดบทเรียนเชิงเปรียบเทียบร่วมกับพื้นที่ศึกษาคือ จังหวัดระยอง และนำร่องอื่นๆในอีก 4 จังหวัด ได้แก่ ลำพูน นครพนม ชัยนาท และพัทลุง

2. หลักการและเหตุผล

ยุทธศาสตร์ประเทศ, ภูมิภาค, กลุ่มจังหวัด และจังหวัดเป็นแม่บทหลักของแผนพัฒนาที่จะเกิดขึ้นในจังหวัด ซึ่งปัจจุบัน “ขาดการเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ให้ลงไปถึงระดับพื้นที่” ดังนั้นการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ ให้ลงไปถึงแผนพัฒนาจังหวัด และสามารถลงไปถึงระดับพื้นเพื่อสร้างให้เกิดการบูรณาการแผนพัฒนาที่สามารถมองเห็นผลสัมฤทธิ์ ทางโครงการจำเป็นต้องอาศัยการศึกษา กฎหมาย, อำนาจหน้าที่ และรูปแบบกลไกการทำงานที่มีอยู่ แล้วเชื่อมโยงข้อต่อที่ยังขาดเพื่อให้เกิด “แผนพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการ ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ”

ปัจจุบันมีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดร่วมกันระหว่างหน่วยงานในจังหวัดผ่านทางคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) แต่การเสนอของบประมาณยังต้องกลับไปที่หน่วยงานต้นสังกัดตามระบบงบประมาณเดิม ทำให้โครงการไม่สามารถเกิดได้ในคราวเดียวกันขาดความต่อเนื่อง ดังนั้นเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาจังหวัดทางโครงการจึง “ส่งเสริมการจัดทำแผนงานโครงการ และเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณแบบบูรณาการ”

การเชื่อมโยงข้อมูลโยงข้อมูลที่มีอยู่ในส่วนกลาง และจังหวัดเพื่อส่งเสริม “การเชื่อมโยงและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัด” ในการสนับสนุนการตัดสินใจโดยเฉพาะการใช้ข้อมูลในการวางแผนและ พิจารณาโครงการภายใต้แผนพัฒนาจังหวัดที่เชื่อมโยง แผนยุทธศาตร์ ประเทศ-ภูมิภาค-กลุ่มจังหวัด และจังหวัด ที่ตอบโจทย์การพัฒนาเพื่อแผนงานโครงการ และเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณในคราวเดียวกัน

โครงการวิจัยจัดทำขึ้นเพื่อให้ได้ “หลักเกณฑ์และวิธีการในการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัด เพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณในคราวเดียวกัน” โดยคำนึงถึงภารกิจ อำนาจหน้าที่ รวมทั้งศักยภาพและความพร้อมของหน่วยงาน เพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณไม่ซ้ำซ้อน มีความคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด โดยดำเนินการอาศัยการประชุมกลุ่ม, การส่งเสริม, การประชุมเชิงปฏิบัติการ กับหน่วยงานส่วนกลาง หน่วยงานระดับจังหวัด และหน่วยงานระดับพื้นที่ในจังหวัดนำร่อง ทั้ง 5 จังหวัด ได้แก่ ลำพูน, ชัยนาท, นครพนม, ระยอง และ พัทลุง เพื่อใช้เป็นต้นแบบในการศึกษาแผนยุทธศาสตร์, การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด, หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณ, โครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร เพื่อใช้พัฒนาเป็น "การเชื่อมโยงสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร" ในพื้นที่จังหวัดนำร่อง 5 จังหวัดและโดยภาพรวมจังหวัดนำร่องทั้ง 5 จังหวัดมีข้อมูลพื้นฐานด้านประชากร ข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการจัดสรรงบประมาณ ดังแสดงในตารางที่ 1 ถึง 3โดยจังหวัดระยอง มีรายได้รายปีต่อหัวประชากรเป็นลำดับที่ 1 (1,058,293 บาท/คน/ปี) มีสัดส่วนของนอกภาคการเกษตรเป็นลำดับที่ 2 (71%) มีเนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรเป็นลำดับ 2 (1,869,625 ไร่) โดยพื้นที่ทำสวนไม้ผล และปลูกไม้ยืนต้นมากที่สุด (1,435,383 ไร่) และมีงบประมาณที่จัดสรรให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มากเป็นลำดับที่ 4 (565,876,700บาท)

ตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานปี พ.ศ. 2556 ด้านประชากร รายได้ต่อหัวประชากรรายจังหวัด รายได้จากภาคเกษตร รายได้จากนอกภาคเกษตร และรายได้จากภาคอุตสาหกรรม (เรียงลำดับตามรายได้รายปีต่อหัวประชากร) จากมากไปน้อย)

ลำดับ	จังหวัด	รายได้ (บาท/คน/ปี)	ประชากร (2556)	สัดส่วน (ร้อยละ)		
				ภาคเกษตร	นอกภาคเกษตร	อุตสาหกรรม
1	ระยอง	1,058,293	855,800	2	71	28
2	ลำพูน	157,929	409,490	18	52	30
3	ชัยนาท	111,322	310,170	32	53	15

4	นครพนม	73,074	575,760	37	58	5
5	พัทลุง	65,433	494,740	32	58	10

งบประมาณปี พ.ศ. 2559 ในรายจังหวัด (ตารางที่ 3) ได้ถูกจัดสรรให้กระทรวง กรม กอง และหน่วยงานในสังกัดที่ปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาค อย่างไรก็ตามการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐรายกระทรวงดังกล่าว ยังไม่มีการเชิญภาคเอกชนและผู้ประกอบการ (Stakeholder) ในจังหวัดเข้าร่วมกระบวนการทำงบประมาณประจำปี เป็นการขาดกระบวนการมีส่วนร่วมในการกำหนดและเข้าใจปัญหา รวมทั้งเป้าหมายของการของบประมาณประจำปี นอกจากนี้แต่ละแผนงาน/โครงการขาดการกำหนดตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นถึงการสนับสนุนหรือเกี่ยวข้องกับรายได้ของครัวเรือน (Gross Household Product: GHP) รายได้ของหมู่บ้าน (Gross Village Product: GVP) รายได้ของตำบล (Gross Tambon Product: GTP) รายได้ของอำเภอ (Gross Amphoe Product: GAP) รายได้ของจังหวัด (Gross Provincial Product: GPP) และรวมเป็นรายได้ของประเทศ (Gross National Product: GNP) ตามลำดับ ที่สำคัญขาดหน่วยงานขาดผู้รับผิดชอบ และขาดการเชื่อมโยงสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณบูรณการข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำและเกษตรในระดับจังหวัดที่มีการนำเข้าและจัดเก็บ รวมถึงการประมวลผลข้อมูลเทียบแผนและผลปฏิบัติงานรายเดือน และขาดการนำเสนอข้อมูลในการประชุมประจำเดือนในระดับจังหวัดซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน โครงการนี้จะดำเนินการสร้างผลงานวิจัยพัฒนาและการนำใช้นวัตกรรมใหม่ คือ การเชื่อมโยงสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร (สผ น-กษ) บนฐานข้อมูลแบบเน้นการมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนายั่งยืน เกิดการเท่าเทียมและความสมดุล

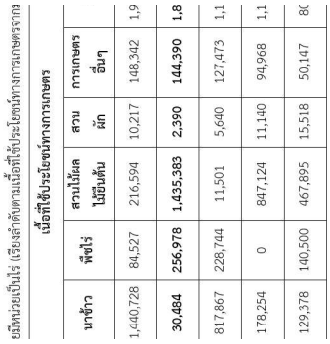

ยอดหน่วยเป็นไร่ เรียงลำดับตามเนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรจาก						
เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร						
	นาข้าว	พืชไร่	สวนไม้ผล ไม้ยืนต้น	สวน ผัก	การเกษตร อื่นๆ	
	1,440,728	84,527	216,594	10,217	148,342	1,9
	30,484	**256,978**	**1,435,383**	**2,390**	**144,390**	**1,8**
	817,867	228,744	11,501	5,640	127,473	1,1
	178,254	0	847,124	11,140	94,968	1,1
	129,378	140,500	467,895	15,518	50,147	8(

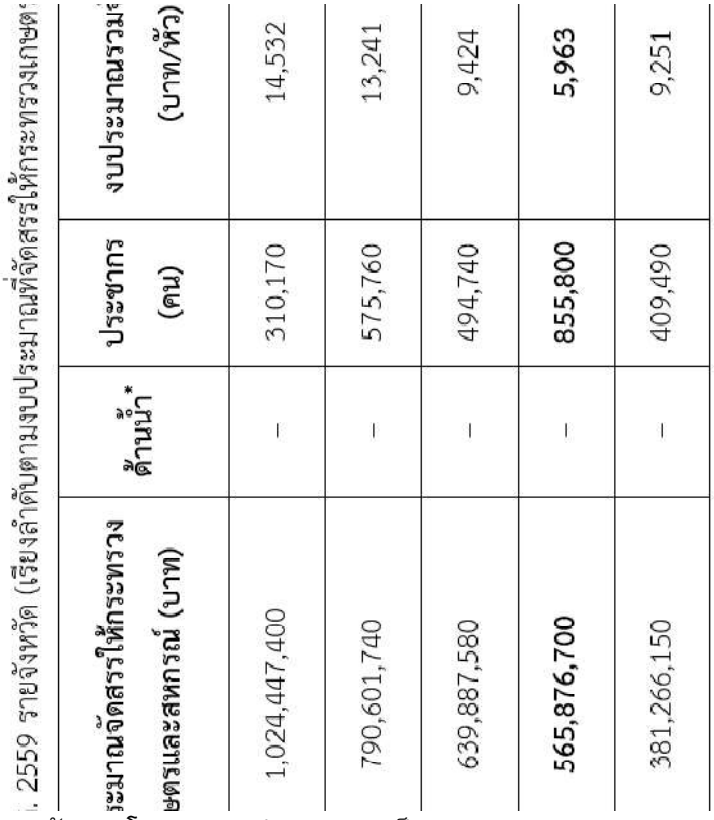

. 2559 รายจังหวัด (เรียงลำดับตามงบประมาณที่จัดสรรให้กระทรวงเกษต

...มาณจัดสรรให้กระทรวง ...ษตรและสหกรณ์ (บาท)	ด้านน้ำ*	ประชากร (คน)	งบประมาณรวม (บาท/หัว)
1,024,447,400	–	310,170	14,532
790,601,740	–	575,760	13,241
639,887,580	–	494,740	9,424
565,876,700	–	**855,800**	**5,963**
381,266,150	–	409,490	9,251

9/index.htm

สภาพทั่วไปของจังหวัดระยอง เป็นจังหวัดหนึ่งของภาคตะวันออก โดยแบ่งการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ 54 ตำบล 439 หมู่บ้าน (รูปที่ 1) มีประชากรโดยรวมประมาณ 855,800 คน (ปี พ.ศ. 2556) ลักษณะภูมิประเทศประกอบด้วย ที่ราบชายฝั่งที่เกิดจากการทับถมของตะกอนบริเวณแอ่งลุ่มน้ำระยอง ที่ลาดสลับเนินเขาและภูเขา มีลักษณะเป็นลอนลูกคลื่นสูงต่ำสลับกันไป รวมกับพื้นที่ทิวเขา 2 แนว คือทิวเขาชะเมา ทางทิศตะวันออก ซึ่งสูงจากระดับน้ำทะเล 1,035 เมตร และทิวเขาที่อยู่ประมาณกึ่งกลางของตัวจังหวัดเป็นแนวยาวจากอำเภอเมือง ขึ้นไปทางเหนือสุดของจังหวัด เป็นเนินเขาที่เตี้ยกว่า คือ เขาขุนอิน เขาจอมแห เขาวงช้าง ในเขตอำเภอบ้านค่าย และเขาท่าฉุด เขายายดา เขาตะเภาคว่ำ ในเขตอำเภอเมืองระยอง มีแม่น้ำสำคัญ 2 สาย คือ แม่น้ำระยอง ยาวประมาณ 50 กิโลเมตร ไหลผ่านท้องที่อำเภอปลวกแดง อำเภอบ้านค่าย อำเภอเมืองระยอง ไหลลงสู่ทะเลที่ตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองระยอง และแม่น้ำประแสร์ ยาวประมาณ 25 กิโลเมตร มีต้นกำเนิดจากทิวเขาในจังหวัดจันทบุรี ไหลผ่านท้องที่ของอำเภอเขาชะเมา อำเภอแกลง ลงสู่ทะเล ที่ตำบลปากน้ำประแสร์ อำเภอแกลงภูมิอากาศมีลักษณะแบบมรสุมเขตร้อน อากาศอบอุ่นไม่ร้อนจัด ในฤดูฝนจะมีฝนตกชุก ระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงตุลาคมของทุกปี อุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 29.5 องศาเซลเซียส โดยมีอุณหภูมิสูงสุดในเดือนเมษายนวัดได้ 38.7 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดในเดือนมกราคมวัดได้ 17.8 องศาเซลเซียส

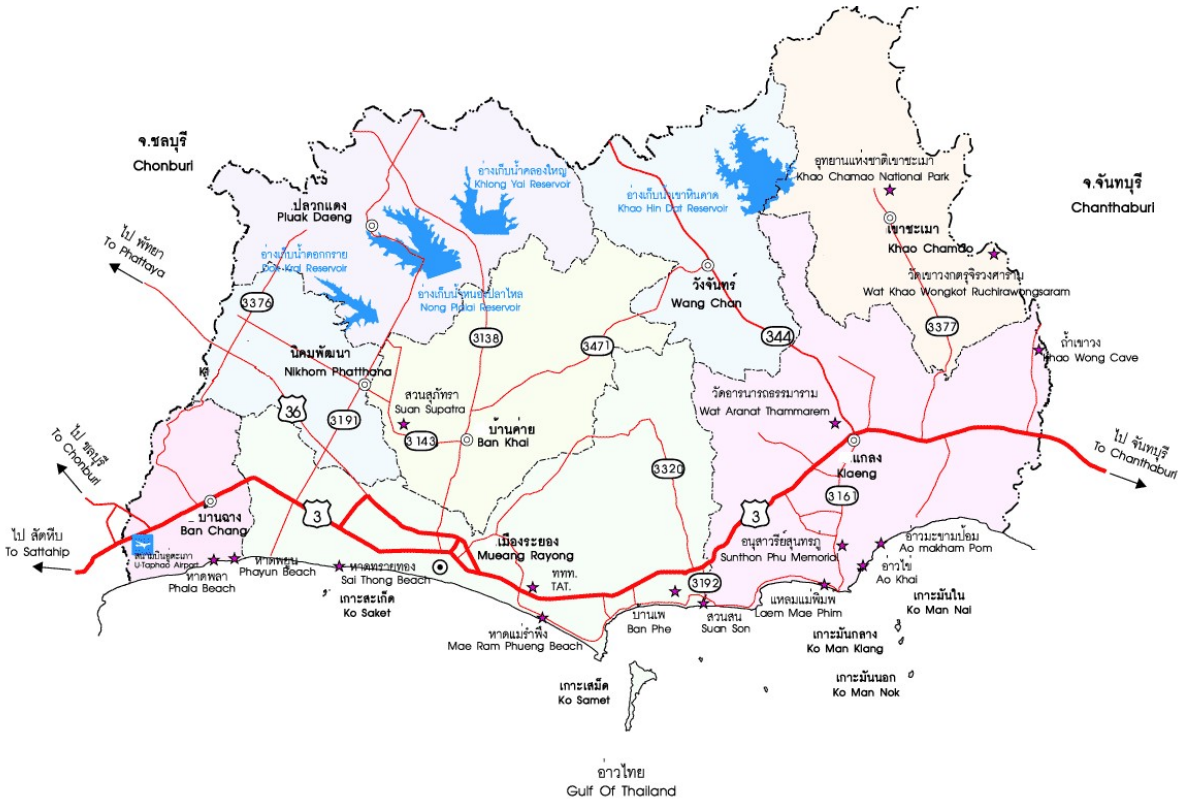

รูปที่ 1 แผนที่ขอบเขตอำเภอต่างๆ ในจังหวัดระยอง

ในอดีตจังหวัดระยอง เป็นจังหวัดขนาดเล็กแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกของประเทศไทย ซึ่งรู้จักกันในฐานะเมืองแห่งผลไม้ดีของภาคตะวันออก เช่น มังคุด ทุเรียน เงาะ เป็นต้น รวมทั้งเป็นแหล่งอาหารทะเลสด อาคารทะเลแปรรูป กะปิ น้ำปลา เนื่องจากความเหมาะสมของสภาพดินฟ้าอากาศที่เอื้ออำนวยและสภาพภูมิประเทศที่เหมาะสม นอกจากนั้นจังหวัดระยอง ยังได้ชื่อว่าเป็นเมืองท่องเที่ยวที่สวยงาม เนื่องจากมีชายหาดยาวสวยเลียบขนานไปกับอ่าวไทย และเกาะสวยงาม เช่น เกาะเสม็ด ซึ่งเป็นที่รู้จักแพร่หลายทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ ต่อมานับตั้งแต่การค้นพบก๊าซธรรมชาติในอ่าวไทย เมื่อปี พ.ศ. 2520 ทำให้ภาครัฐ ได้กำหนดทิศทางการพัฒนาจังหวัดระยอง ให้เปลี่ยนแปลงไปเป็นจังหวัดที่เน้นการอุตสาหกรรม จึงเป็นการเริ่มต้นยุคการพัฒนาและเป็นที่มาของการดำเนิน “โครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก” (Eastern Seaboard Development Program) ในปี พ.ศ. 2524 ซึ่งทำให้ประเทศมีการพัฒนาให้ด้านอุตสาหกรรมมาตลอดช่วงระยะเวลากว่า 30 ปีที่ผ่านมา ส่งผลให้โครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดระยอง เปลี่ยนเป็น “การอุตสาหกรรม” นำ “การท่องเที่ยวและการเกษตร” ปัจจุบันรายได้เฉลี่ยต่อหัวประชากรของจังหวัดระยอง สูงเป็นอันดับหนึ่งของประเทศ คือ 1,058,293 บาท/คน/ปี มีผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัด (GPP) สูงเป็นอันดับสองของประเทศ คือ 874,547 ล้านบาท (GPP อันดับหนึ่ง ได้แก่ กรุงเทพฯ)

หากพิจารณาสภาพเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก พบว่า สภาพเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับภาคอุตสาหกรรมเป็นหลัก เนื่องจากมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด นอกภาคเกษตรกรรมมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 95 และภาคเกษตรกรรมมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 5 เท่านั้น หากพิจารณาด้านมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก พบว่า จังหวัดชลบุรีและระยอง มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมมากกว่าของจังหวัดจันทบุรีและตราด เนื่องจากแหล่งรายได้ของจังหวัดชลบุรีและจังหวัดระยอง มาจากนอกภาคเกษตรกรรม แต่ขณะที่แหล่งรายได้ของจังหวัดตราด มีสัดส่วนของรายได้จากทั้งในและนอกภาคเกษตรกรรมใกล้เคียงกันส่วนจังหวัดจันทบุรี มีสัดส่วนของ

รายได้จากภาคเกษตรกรรม มากกว่านอกภาคเกษตรกรรมซึ่งแสดงให้เห็นถึงลักษณะของโครงสร้างทางเศรษฐกิจภายในกลุ่มจังหวัดภาควตะวันออกที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน

เมื่อพิจารณาวิสัยทัศน์ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก พ.ศ.2557-2560 นั้น พบว่า ยังคงให้ความสำคัญกับโครงสร้างทางสังคม-วัฒนธรรม, การท่องเที่ยวและภาคเกษตรกรรม ซึ่งจังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง กำหนดให้อุตสาหกรรมเป็นฐานรายได้ของจังหวัด ดังแสดงในรูปที่ 2และสำหรับจังหวัดระยอง ได้กำหนดทิศทางของการพัฒนาไว้ดังนี้

1. พัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดเชิงสร้างสรรค์ให้มีมูลค่าทางเศรษฐกิจควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวให้คงสภาพ

2. ส่งเสริมและพัฒนาผลผลิตเกษตรและผลิตภัณฑ์แปรรูปให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและมีคุณภาพมาตรฐานปลอดภัยต่อผู้บริโภคทั้งภายในและต่างประเทศ

3. ผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์โดยใช้องค์ความรู้เชิงสร้างสรรค์เพื่อสร้างความแตกต่างและความโดดเด่น

4. สร้างเสริมจิตสำนึกสาธารณะและพัฒนาภาคอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรมให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความรับผิดชอบต่อสังคม และอยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่างยั่งยืน

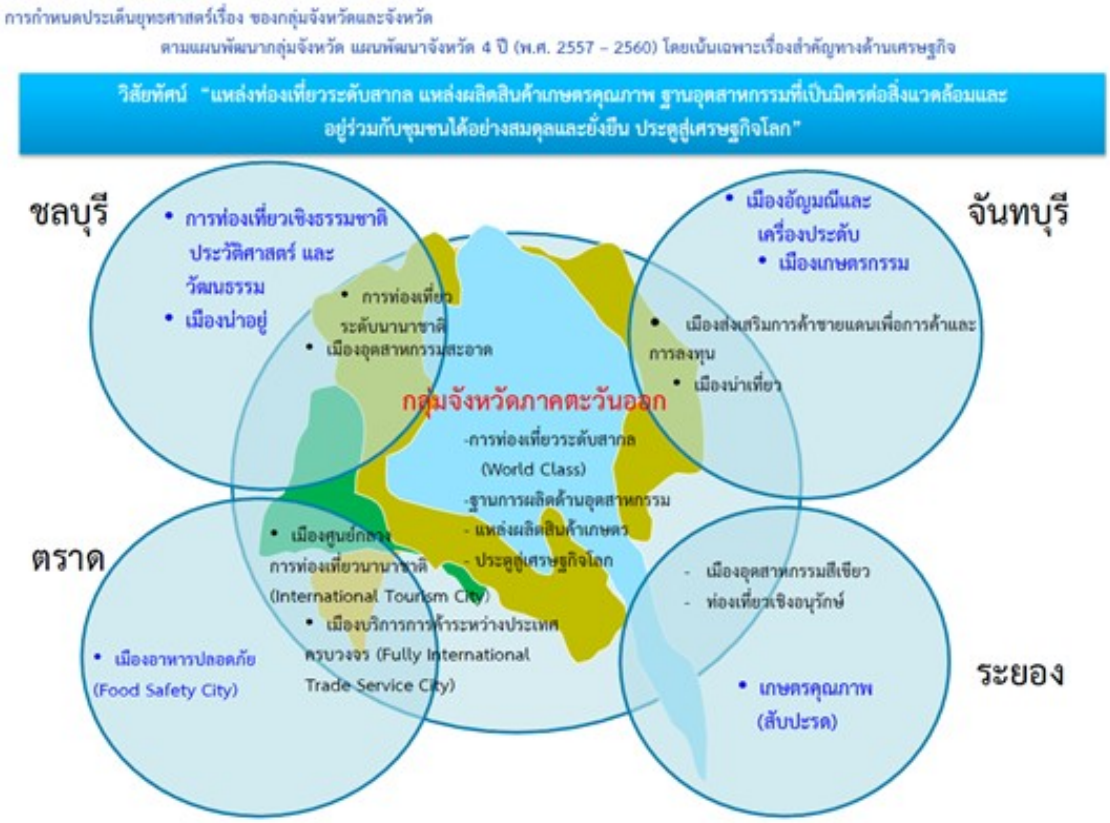

รูปที่ 2 วิสัยทัศน์ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก

5. พัฒนาและเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชน และสังคมระยองให้มีความเข้มแข็ง และดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

6. พัฒนาจังหวัดระยองด้านการท่องเที่ยว การค้าการลงทุน การผลิตสินค้าและบริการเพื่อรองรับภูมิภาคอาเซียนบนฐานปัญญา นวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดระยอง เป็นการดำเนินการภายใต้สถานการณ์และความเสี่ยงซึ่งเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงในจังหวัดและภายในประเทศ โดยเฉพาะภาวะผันผวนด้านเศรษฐกิจ พลังงานและภูมิอากาศ ที่เป็นไปอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบอย่างชัดเจนต่อจังหวัดทั้งเชิงบวกและลบ ดังนั้น ทิศทางการบริหารจัดการจังหวัดภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงเป็นการใช้จุดแข็งและศักยภาพที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาจังหวัดเพื่อสร้างความเข้มแข็งและรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของจังหวัด โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจภายในจังหวัดที่เน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของฐานการผลิตภาคเกษตร ภาคการท่องเที่ยว ขณะเดียวกัน จำเป็นต้องปรับตัวในการเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจภูมิภาคและประเทศ ซึ่งประเทศไทยมีพันธกรณีภายใต้กรอบความร่วมมือต่างๆ เพื่อสามารถใช้โอกาสที่เกิดขึ้นและเพิ่มภูมิคุ้มกันของทุนที่มีอยู่ในสังคมไทยได้อย่างเหมาะสม พร้อมรับกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ขณะเดียวกันจำเป็นต้องสร้างความพร้อมสำหรับเชื่อมโยงด้านกายภาพทั้งโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ควบคู่กับการยกระดับคุณภาพคน การเสริมสร้างองค์ความรู้ การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ ให้เป็นพลังขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทยโดยในยุทธศาสตร์จังหวัดระยอง ที่ทางโครงการสนใจ คือ ด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร ซึ่งปรากฏในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 และ 4 โดยที่

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 คือ ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตและจำหน่ายสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและมีคุณภาพมาตรฐานปลอดภัยต่อผู้บริโภคทั้งภายในและต่างประเทศดังแสดงในรูปที่ 3

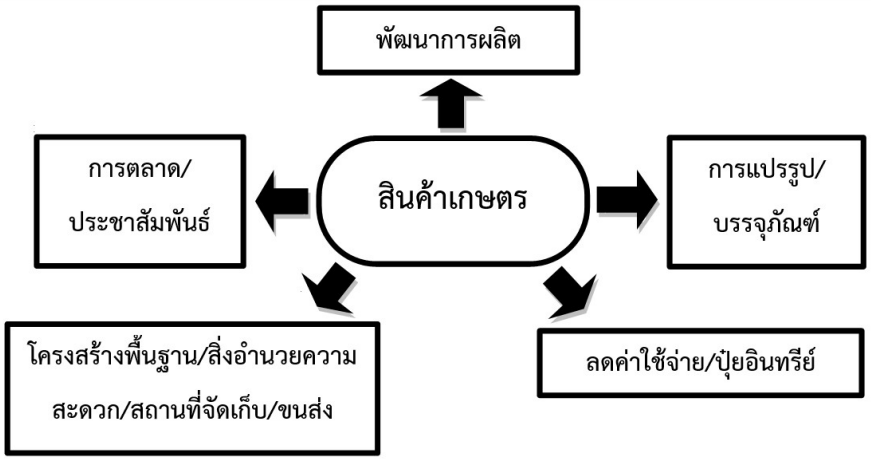

รูปที่ 3 กรอบแนวคิดของแหล่งผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีมาตรฐานเพื่อการบริโภค

การส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นแหล่งผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตรกรรม รวมทั้งการทำประมง ซึ่งเป็นอาชีพของประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดให้มีความมั่นคงและมั่งคั่งและปลอดภัยต่อผู้บริโภคโดยให้ความสำคัญในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภาคเกษตรให้เอื้อต่อการผลิตและการตลาด พัฒนาสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปที่มีมูลค่าเพิ่มสูงและมีโอกาสทางการตลาด สร้างความเข้มแข็งและความมั่งคงด้านรายได้แก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร สนับสนุนการบริหารจัดการสินค้าเกษตรแบบกลุ่มผลิต (Cluster) รวมทั้งสนับสนุนให้เกิดการวิจัยและพัฒนาด้านการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตร

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 คืออนุรักษ์ ฟื้นฟู และป้องกันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัดระยอง โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อให้เกิดประโยชน์และคงอยู่อย่างยั่งยืนดังแสดงในรูปที่ 4

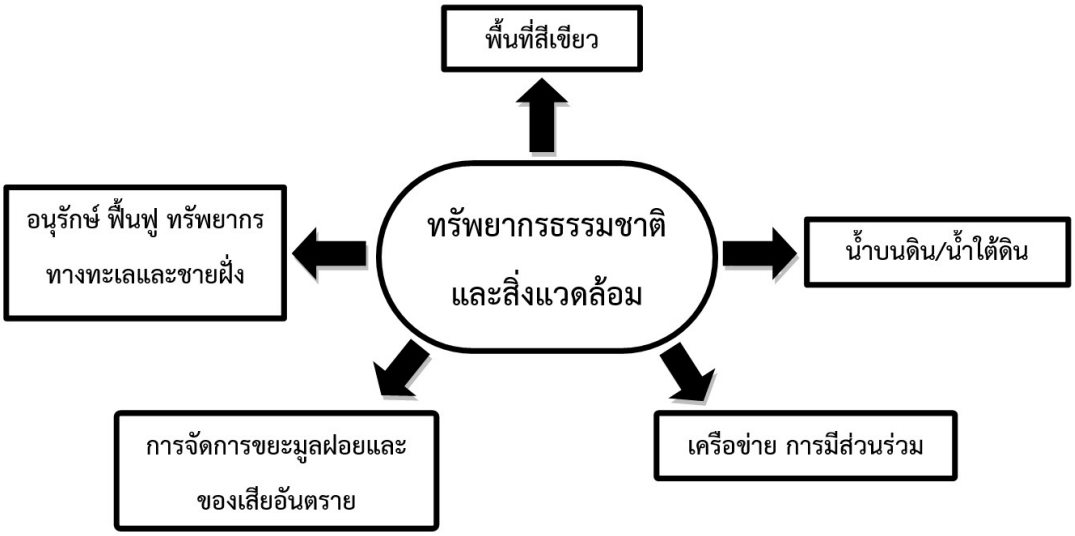

รูปที่ 4 กรอบแนวคิดของการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และป้องกันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นปัญหาสำคัญของจังหวัด โดยเฉพาะการเสื่อมโทรมและการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลืองและไม่ถูกวิธี ดังนั้นการดำเนินการต่างๆ เพื่อเป็นการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรต่างๆ จึงเป็นเรื่องสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

จากประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 และ 4 ของจังหวัดระยอง ข้างต้นนั้น แสดงให้เห็นว่า การบริหารจัดการด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร ที่มีประสิทธิภาพจะเป็นส่วนที่ช่วยผลักดันให้การพัฒนาจังหวัดให้สามารถเป็นไปตามยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ได้ และ “หลักเกณฑ์และวิธีการในสนับสนุนการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัด และการขอรับการจัดสรรงบประมาณในคราวเดียวกัน” ที่จะถูกพัฒนาขึ้นจะทำให้การจัดการงบประมาณมีประสิทธิภาพ และจะสามารถกำหนดแนวทางที่เหมาะสมสำหรับ "การเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการวางแผนพัฒนาจังหวัด และการจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร" ซึ่งผลที่ได้รับจะสามารถนำไปใช้ในพื้นที่อื่นๆ ต่อไป

3. วัตถุประสงค์

1) พัฒนากรอบงานการวางแผนพัฒนาจังหวัดระยอง ด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ระดับชาติ กลุ่มจังหวัด และจังหวัด จนถึงระดับพื้นที่

2) พัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ ตามแผนพัฒนาจังหวัดระยองเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายในคราวเดียวกัน ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร

3) พัฒนาการเชื่อมโยงข้อมูล เพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัด ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร

4. กิจกรรมต่างๆ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยแต่ละข้อ

กิจกรรมที่ต้องดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย ผลที่จะได้รับหลังการดำเนินการ ระยะเวลาการดำเนินการ และผู้รับผิดชอบ ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 กิจกรรมที่ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ ผลที่จะได้รับหลังการดำเนินการ ระยะเวลาการดำเนินการ และผู้รับผิดชอบ

ลำดับ	วัตถุประสงค์	ผลที่จะได้รับ	ระยะเวลา (เดือนที่)	ผู้รับผิดชอบ
1	พัฒนากรอบงานการวางแผนพัฒนาจังหวัดระยองด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ระดับชาติ กลุ่มจังหวัด และจังหวัด จนถึงระดับพื้นที่			ดร. ชาญยุทธ กาพกาญจน์ และคณะ
1.1	ศึกษาทบทวนกลไกและกระบวนการ รวมถึงกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ แผนพัฒนาจังหวัดระยอง			
	1.1.1 ศึกษาทบทวนกลไกและกระบวนการรวมถึงกฎหมายระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนและโครงการด้านการพัฒนาทัพยากรน้ำและการเกษตรจังหวัดระยอง	ภาพที่ชัดเจนของกลไก กระบวนการและกฎหมายระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ และแผนพัฒนาจังหวัดในจังหวัดระยอง	1-6	
	1.1.2 หารือกับผู้ทรงคุณวุฒิของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ถึงแนวทางในการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดระยองด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร	ข้อเสนอแนะแนวทางการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดระยอง	1-6	
1.2	ออกแบบแนวทางแนวทางในการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดระยอง ด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร ผ่านทางคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.)			
	1.2.1 ออกแบบและนำแนวทางการ	ตัวอย่างแนวทางในการเชื่อมโยง	7-12	

ลำดับ	วัตถุประสงค์	ผลที่จะได้รับ	ระยะเวลา (เดือนที่)	ผู้รับผิดชอบ
	เชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดมาส่งเสริมในจังหวัดระยอง เพื่อศึกษาความเป็นไปได้	ยุทธศาสตร์กับแผนพัฒนาจังหวัดในจังหวัดระยอง		
	1.2.2 แต่งตั้งคณะทำงานเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดระยอง ด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร	รูปแบบคณะทำงานเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดระยอง ด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร	7-12	
2	พัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการตามแผนพัฒนาจังหวัดระยอง เพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายในคราวเดียวกัน ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร			ดร. ชาญยุทธ กาพกาญจน์ และคณะ
2.1	ศึกษากรณีใกล้เคียงที่เกิดจากการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัด ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร เพื่อศึกษาข้อดี-ข้อเสียของการจัดทำงบประมาณรายจ่ายแบบปัจจุบัน	รูปแบบ และข้อดี-ข้อเสียของการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัด ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร ภายใต้การจัดทำงบประมาณรายจ่ายแบบปัจจุบัน	1-6	
2.2	ส่งเสริมการทำงานของคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) ในจังหวัดระยองเพื่อพัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ			
	2.2.1 หารือกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) ถึงหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ จังหวัดระยอง	หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการตามแผนพัฒนาจังหวัดระยองด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรหรือชุดโครงการ	7-12	
	2.2.2 จัดตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาชุดโครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ จังหวัดระยอง	ตัวอย่างชุดโครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการจังหวัดระยอง	7-12	
3	พัฒนาการเชื่อมโยงข้อมูล เพื่อ			ดร. ชาญยุทธ

ลำดับ	วัตถุประสงค์	ผลที่จะได้รับ	ระยะเวลา (เดือนที่)	ผู้รับผิดชอบ
	สนับสนุนการทำงานของคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัด ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร			กาพกาญจน์และคณะ
3.1	รวบรวมโครงสร้างข้อมูลจังหวัดระยอง			
	3.1.1 รวบรวมข้อมูลจากพื้นที่จังหวัดระยอง	โครงสร้างข้อมูลและข้อมูลจังหวัดระยอง	1-12	
3.2	การเชื่อมโยงสารสนเทศฯ เพื่อคณะทำงานจังหวัดระยอง			
	3.2.1 ประชุมหารือและประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับคณะทำงานจังหวัดระยอง 4 ครั้ง เพื่อทำความเข้าใจและรวบรวมความต้องการเกี่ยวกับการเชื่อมโยงสารสนเทศฯ	การเชื่อมโยงสารสนเทศฯ เพื่อคณะทำงานจังหวัดระยอง	7-18	
3.3	รูปแบบสารสนเทศสนับสนุนจังหวัดระยอง			
	3.3.1 หารือกับและประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับคณะทำงาน เพื่อพัฒนารูปแบบสารสนเทศฯ		1-18	
	3.3.2 หารือกับคณะกรรมการ และคณะทำงาน 2 ครั้ง		1-18	
	3.3.3 นำเสนอตัวอย่างการเชื่อมโยงสารสนเทศฯ 2 ครั้ง	รูปแบบสารสนเทศสนับสนุนการเชื่อมโยงสารสนเทศฯ จังหวัดระยอง	7-18	
3.4	ถอดความรู้การทำงานของคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการ กบจ. และการทำงานคณะทำงานฯ จังหวัดระยอง	คู่มือการทำงานของคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และ คณะกรรมการ กบจ. และคณะทำงานด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรภายใต้งบประมาณบูรณาการจังหวัดระยอง	13-18	
3.5	ถอดความรู้การพัฒนาแผนพัฒนาและการพัฒนาชุดโครงการจังหวัดระยอง	คู่มือการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัด และชุดโครงการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร	13-18	

ลำดับ	วัตถุประสงค์	ผลที่จะได้รับ	ระยะเวลา (เดือนที่)	ผู้รับผิดชอบ
		ภายใต้งบประมาณบูรณาการ จังหวัดระยอง		
3.6	ถอดความรู้การเชื่อมโยงสารสนเทศฯ จังหวัดระยอง	การเชื่อมโยงสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดระยอง	13-18	

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับแต่ละช่วงกิจกรรม

ผลที่คาดว่าจะได้รับแต่ละช่วงกิจกรรม ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลที่คาดว่าจะได้รับแต่ละช่วงกิจกรรม

เดือนที่	กิจกรรม (activities)	ผลงานที่คาดว่าจะได้รับ (outputs)
		6 เดือนที่ 1
เดือนที่ 1-6	(1) ศึกษาทบทวนกลไกและกระบวนการรวมถึงกฎหมายระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนและโครงการด้านการพัฒนาทรัพยากรน้ำและการเกษตรจังหวัดระยอง (2) หารือกับผู้ทรงคุณวุฒิของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ถึงแนวทางในการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดระยองด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร (3) ศึกษากรณีใกล้เคียงที่เกิดจากการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัด ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร เพื่อศึกษาข้อดี-ข้อเสียของการจัดทำงบประมาณรายจ่ายแบบปัจจุบัน	(1) ภาพที่ชัดเจนของกลไก กระบวนการและกฎหมาย ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ และแผนพัฒนาจังหวัดในจังหวัดระยอง (2) ข้อเสนอแนะแนวทางการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดระยอง (3) รูปแบบ และข้อดี-ข้อเสียของการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัด ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร ภายใต้การจัดทำงบประมาณรายจ่ายแบบปัจจุบัน
		6 เดือนที่ 2
เดือนที่ 7-12	(1) ออกแบบและนำแนวทางการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัด	(1) ตัวอย่างแนวทางในการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์กับแผนพัฒนาจังหวัดใน จังหวัดระยอง

	มาส่งเสริมในจังหวัดระยองเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ (2) แต่งตั้งคณะทำงานเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดระยอง ด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร (3) หารือกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) ถึงหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการจังหวัดระยอง (4) จัดตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาชุดโครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ จังหวัดระยอง (5) รวบรวมข้อมูลจากพื้นที่จังหวัดระยอง	(2) รูปแบบคณะทำงานเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดระยองด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร (3) หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการตามแผนพัฒนาจังหวัดระยองด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรหรือชุดโครงการ (4) ตัวอย่างชุดโครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ จังหวัดระยอง (5) โครงสร้างข้อมูลและข้อมูลจังหวัดระยอง
		6 เดือนที่ 3
เดือนที่ 13-18	(1) ประชุมหารือและประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับคณะทำงานจังหวัดระยอง 4 ครั้ง เพื่อทำความเข้าใจและรวบรวมความต้องการเกี่ยวกับการเชื่อมโยงสารสนเทศฯ (2) นำเสนอตัวอย่างการเชื่อมโยงสารสนเทศฯ 2 ครั้ง (3) ถอดความรู้การทำงานของคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และ คณะกรรมการ กบจ. และการทำงานคณะทำงานฯ จังหวัดระยอง (4) ถอดความรู้การพัฒนาแผนพัฒนาและการพัฒนาชุดโครงการจังหวัดระยอง (5) ถอดความรู้การเชื่อมโยงสารสนเทศฯ จังหวัดระยอง	(1) การเชื่อมโยงสารสนเทศฯ เพื่อคณะทำงานจังหวัดระยอง (2) รูปแบบสารสนเทศสนับสนุนการเชื่อมโยงสารสนเทศฯ จังหวัดระยอง (3) คู่มือการทำงานของ คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และ คณะกรรมการ กบจ. และคณะทำงานด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรภายใต้งบประมาณบูรณาการจังหวัดระยอง (4) คู่มือการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัด และชุดโครงการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร ภายใต้งบประมาณบูรณาการจังหวัดระยอง (5) การเชื่อมโยงสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรจังหวัดระยอง

6. แนวทางและขั้นตอนการดำเนินงาน

แนวทางการทำงานมุ่งเน้นการถอดบทเรียนจาการทำงานของคณะกรรมการบริหารจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) พร้อมผลักดันให้ตั้งคณะทำงานด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร โดยอาศัยคณะทำงานในการพัฒนาแผนพัฒนาหรือแผนแม่บทด้านทรัพยากรน้ำระดับจังหวัด ซึ่งทางทีมวิจัยจะสนับสนุนข้อมูล และความรู้รวมถึงพัฒนาการเชื่อมโยงสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการทำงานดังกล่าว พร้อมกันนี้ภายใต้งานวิจัยจะร่วมพัฒนาชุดโครงการจากแผนพัฒนาหรือแผนแม่บทที่เกิดขึ้นเป็นชุดโครงการตัวอย่างเพื่อศึกษาขั้นตอนและกลไกการทำงานจนถึงขั้นตอนการของบประมาณและการประเมินผลเพื่อใช้เป็นต้นแบบในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ดังแสดงในรูปที่ 5

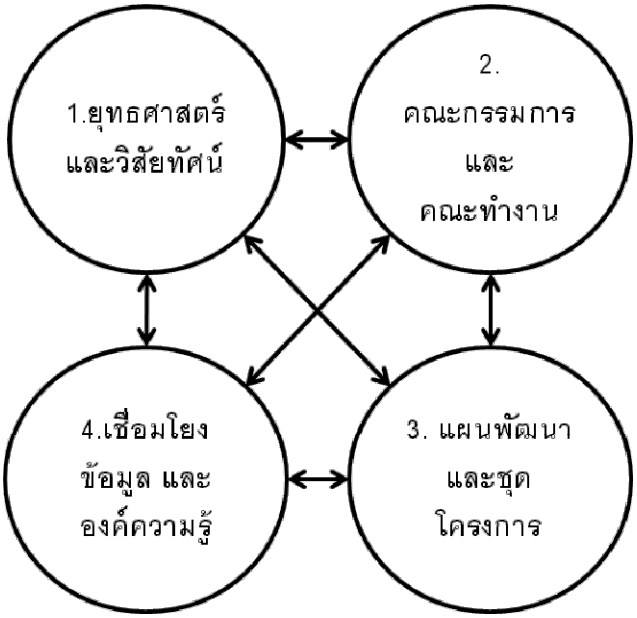

รูปที่ 5 แนวคิดโครงสร้างการทำงาน

โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1) จัดประชุมและทำงานร่วมกับคณะกรรมการ กบจ. เพื่อนำเสนองานวิจัยและผลักดันให้เกิดคณะทำงานด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรของจังหวัดระยอง พร้อมหารือกับผู้ทรงคุณวุฒิ

2) จัดประชุมและทำงานร่วมกับคณะทำงานเพื่อรวบรวมความต้องการและปัญหาอุปสรรคในการทำงานเพื่อพัฒนาข้อมูลและสารสนเทศสนับสนุน

3) รวบรวมความต้องการและพัฒนาโครงสร้างข้อมูล, รูปแบบสารสนเทศ และการเชื่อมโยงสนับสนุนการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร (สผ น-กษ) เพื่อนำเสนอโครงสร้างทรัพยากรน้ำและเกษตรระดับพื้นที่, สภาพการจัดสรร และโครงการพัฒนาฯ ในจังหวัดดังแสดงในรูปที่ 6

4) ประชุมร่วมกับคณะทำงานเพื่อพัฒนาแผนพัฒนาหรือแผนแม่บท และผลักดันให้เกิดชุดโครงการพร้อมส่งเสริมการใช้ ข้อมูล, สารสนเทศ และการเชื่อมโยงสารสนเทศ ในการทำงานดังแสดงในรูปที่ 7

5) ถอดบทเรียนที่ได้เป็นคู่มือในการพัฒนาแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร (สผ น-กษ) ดังแสดงในรูปที่ 8

รูปที่ 6 โครงสร้างข้อมูลในโครงการ

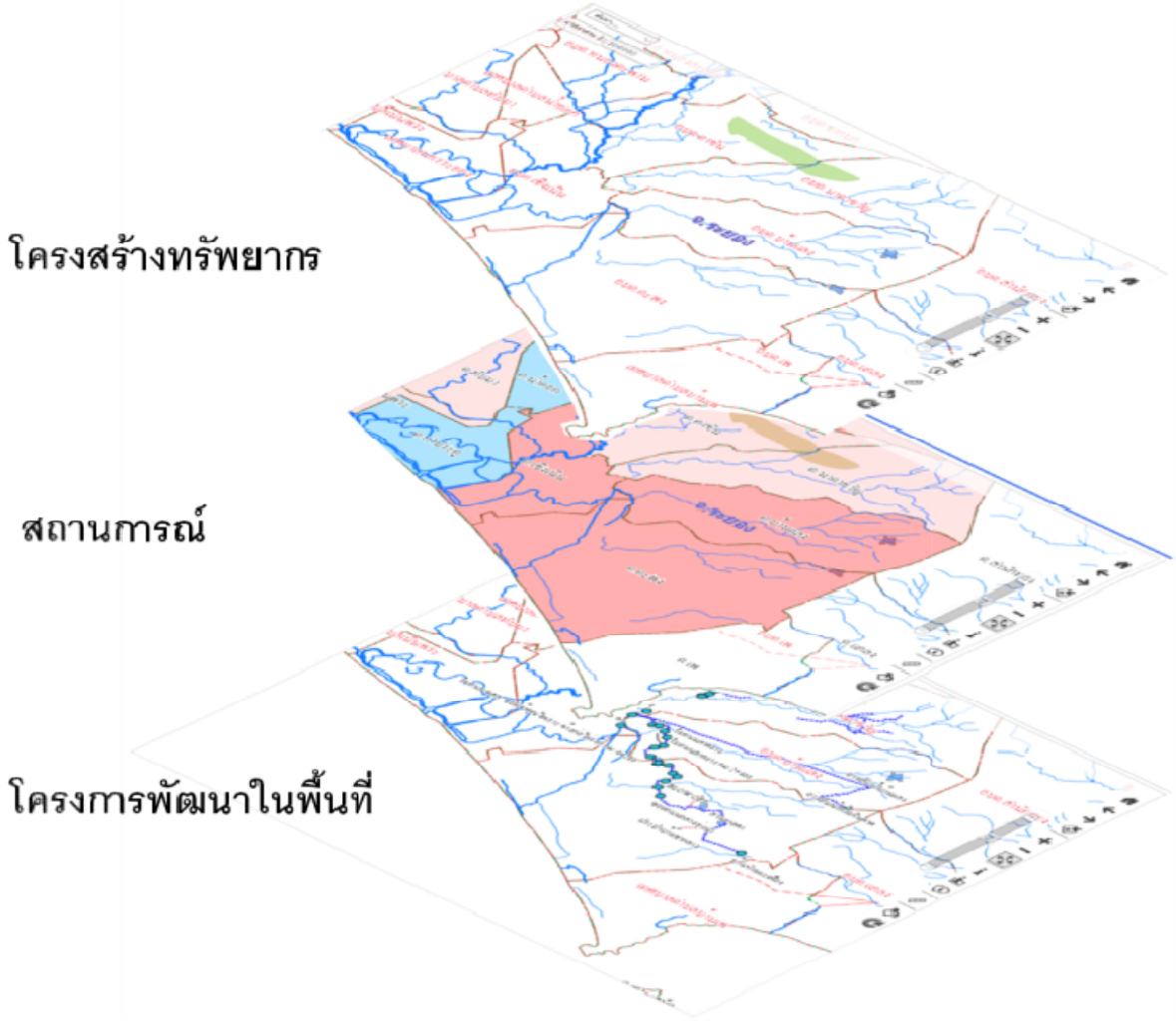

รูปที่ 7 แนวคิดเชื่อมโยงทรัพยากร กับ พื้นที่

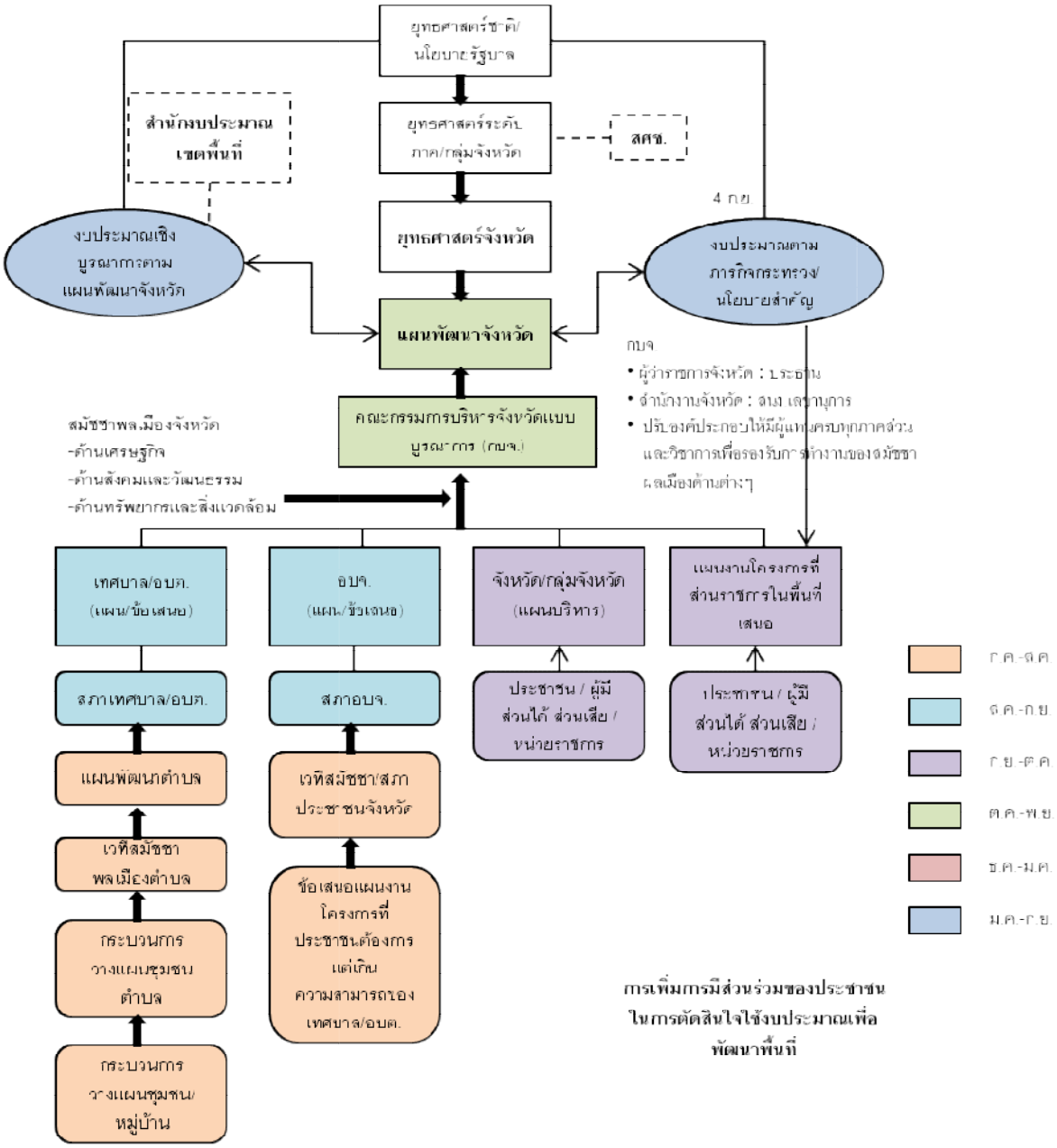

รูปที่ 8 ผังการจัดทำแผนและคำของบประมาณ พร้อมช่วงเวลา

7. กรณีตัวอย่าง

ความเป็นมา

ในช่วงปี พ.ศ.2547-2548 เกิดภาวะขาดแคลนน้ำในจังหวัดระยองเนื่องจากปริมาณน้ำต้นทุนที่ไม่เพียงพอประกอบกับสภาพภูมิอากาศ ที่เปลี่ยนแปลงเกิดภาวะฝนทิ้งช่วงทาง “หน่วยปฏิบัติการวิจัยระบบการจัดการแหล่งน้ำ” ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจาก “สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย” ให้เข้าไปศึกษาถึงสภาพปัญหาและพัฒนา “ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำเชิงพื้นที่พร้อมระบบสนับสนุนการตัดสินใจและกระบวนการทางสังคม” เพื่อให้หน่วยงานพื้นที่ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ได้มีเครื่องมือเชิงระบบในการติดตามสถานการณ์น้ำ ระดับพื้นที่ เพื่อขอรับงบประมาณในการพัฒนาทรัพยากรน้ำระดับพื้นที่ ซึ่งในภายหลังโครงการได้รับการสนับสนุน ระบบท่าส่งน้ำ ท่ากระสาว-ห้วยมะเฟือง จากโครงการชลประทานระยอง ในพื้นที่อบต.ตะพง และบ้านแลง ต่อมาทางหน่วยปฏิบัติการฯ ได้รับทุนสนับสนุนจาก สกว. ในโครงการ “ศูนย์วิจัยระบบการวางแผนจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความมั่นคงระดับจังหวัด” ได้ศึกษาเพิ่มเติมถึงปัญหาการขาดแคลนน้ำต้นทุนของแหล่งน้ำท่ากระสาว ซึ่งอยู่นอกพื้นที่ อบต.ตะพงและบ้านแลง นั้นคือ อบต.นาตาขวัญ ที่ได้รับน้ำต้นทุนจากท้ายโครงการชลประมานฝั่งซ้ายบ้านค่าย ทำให้ต้องมีความร่วมมือกันระหว่างอบต. และโครงการชลประทาน ในการพัฒนาระบบน้ำในชื่อ “ชุดโครงการจัดการทรัพยากรน้ำพื้นที่ตำบลนาตาขวัญ บ้านแลง และตะพง”

ขั้นตอนการทำงาน

1) จากการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่มาวิเคราห์เป็นสถานการณ์น้ำระดับพื้นที่เพื่อระบุพื้นที่ขาดแคลนน้ำที่เป็นเป้าหมาย ดังแสดงในรูปที่ 9
2) การเข้าสำรวจและหารือกับพื้นที่เพื่อหาข้อสรุปของสภาพปัญหา พร้อมยืนยันผลการวิเคราะห์สถานการณ์น้ำฯ ดังแสดงในรูปที่ 10
3) หาความเชื่อมโยงของระบบน้ำ เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการดังแสดงในรูปที่ 11
4) จัดหารือกับ อบต. ที่เกี่ยวข้องถึงความเป็นไปได้ในการร่วมมือในการจัดการทรัพยากรน้ำร่วมกันพร้อมปัญหาและอุปสรรค ดังแสดงในรูปที่ 12
5) สำรวจและเก็บข้อมูลพื้นที่รับประโยชน์จากการจัดสรรน้ำ เพื่อคำนวณหาความต้องการทรัพยากรน้ำรายเดือนดังแสดงในรูปที่ 13
6) เข้าหารือและนำข้อมูลการจัดสรรน้ำ เพื่อยืนยันความเป็นไปได้ในการจัดสรรน้ำ ดังแสดงในรูปที่ 14

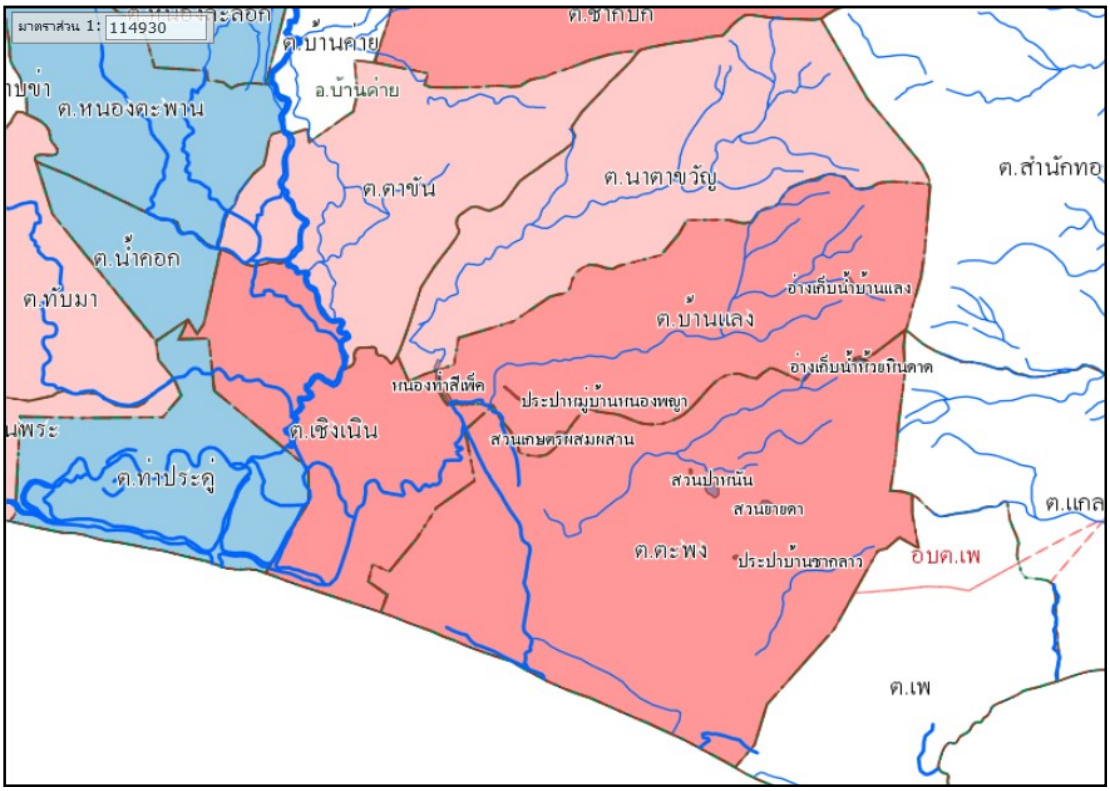

รูปที่ 9 สถานการณ์น้ำระดับพื้นที่

รูปที่ 10 การเข้าสำรวจพื้นที่

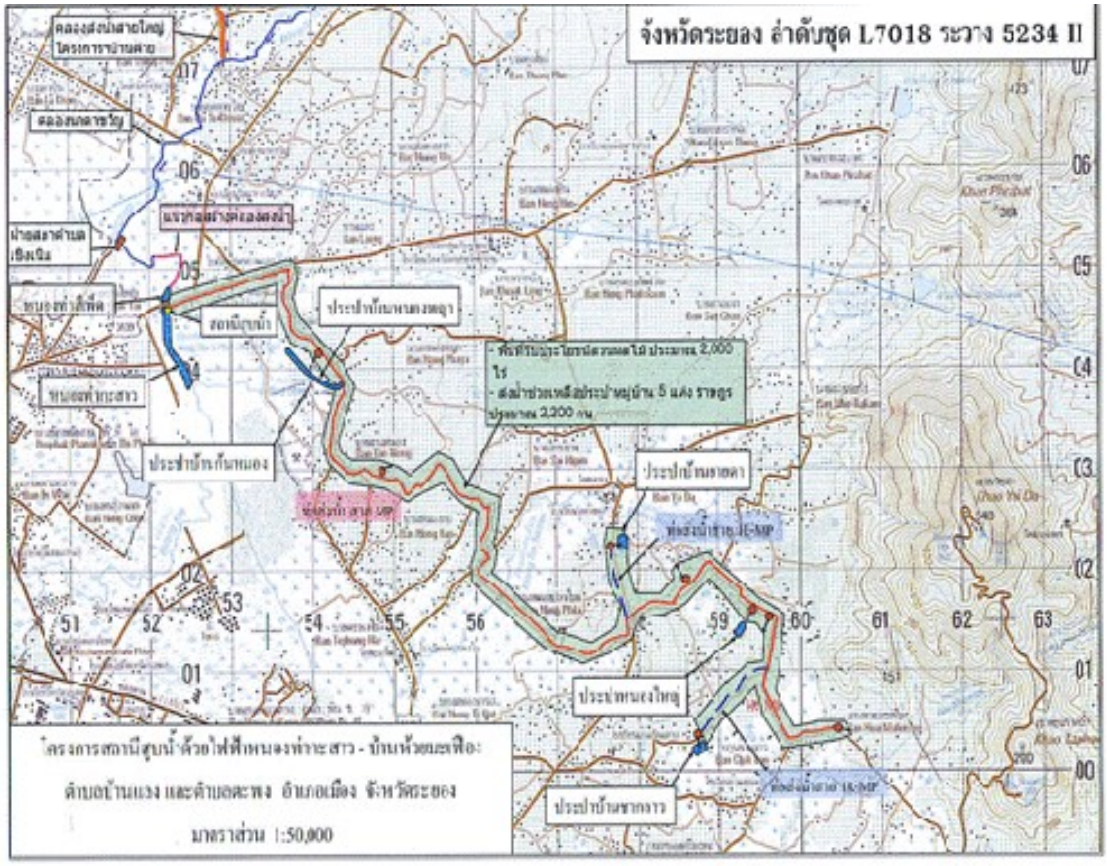

รูปที่ 11 ความเชื่อมโยงของระบบน้ำ

จ่าเอกบำรุง จันทร์พิทักษ์
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแลง

คุณลำยอง ธรรมยิ่ง
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาตาขวัญ

คุณทวีป แสงกระจ่าง
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลตะพง

รูปที่ 12 จัดหารือกับ อบต. ที่เกี่ยวข้อง

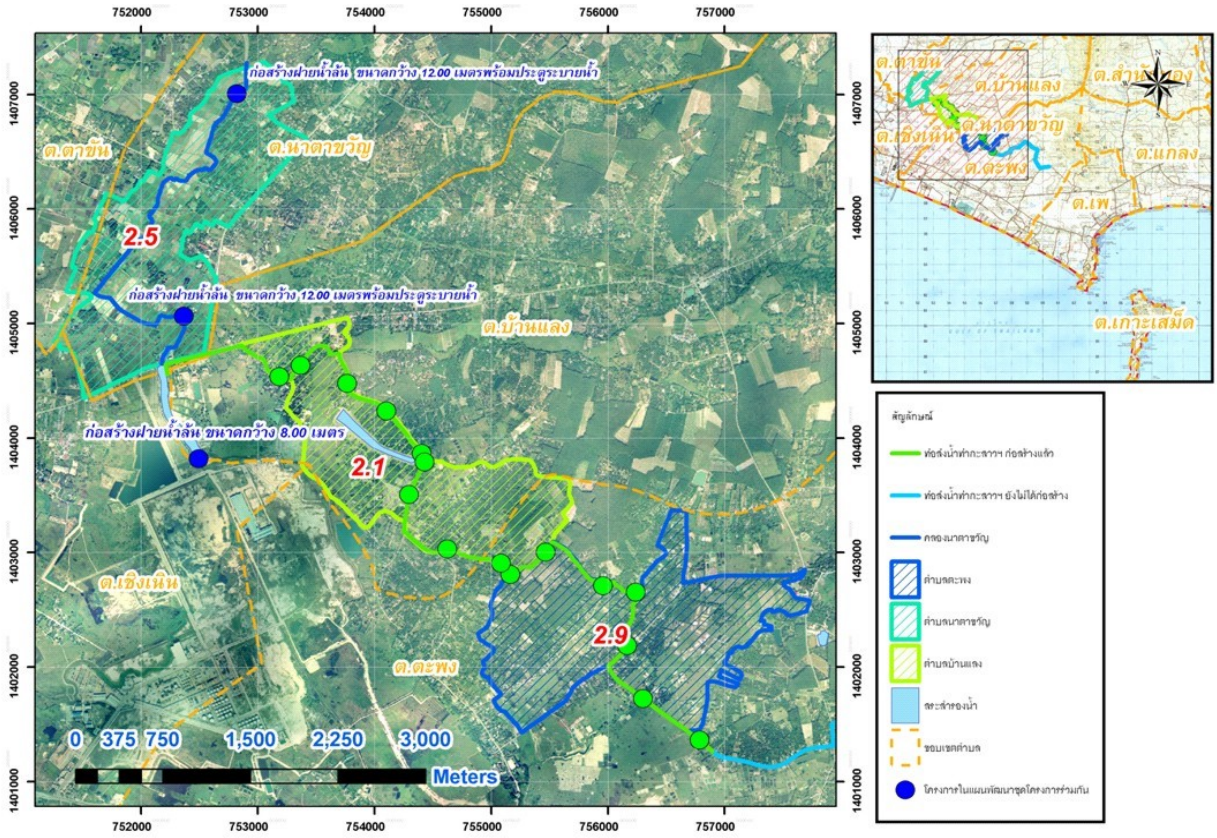

รูปที่ 13 พื้นที่รับประโยชน์จากชุดโครงการ

รูปที่ 14 พบผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหารือและพิจาณาความเป็นไปได้ในการจัดสรรน้ำ

7) เข้าหารือกับ อบจ. ถึงรูปแบบชุดโครงการที่เกิดขึ้นเพื่อขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณ

8) เข้าหารือกับกรมชลประทานถึงหลักการจัดสรรน้ำ เพื่อยืนยันความเป็นไปได้ในการทำงาน

9) จัดประชุมเพื่อจัดทำ “บันทึกความเข้าใจร่วมกัน” เพื่อใช้เป็นฐานในการทำงานระหว่าง กรมชลประทาน จังหวัด อบจ. โครงการชลประทาน และกลุ่มอบต.

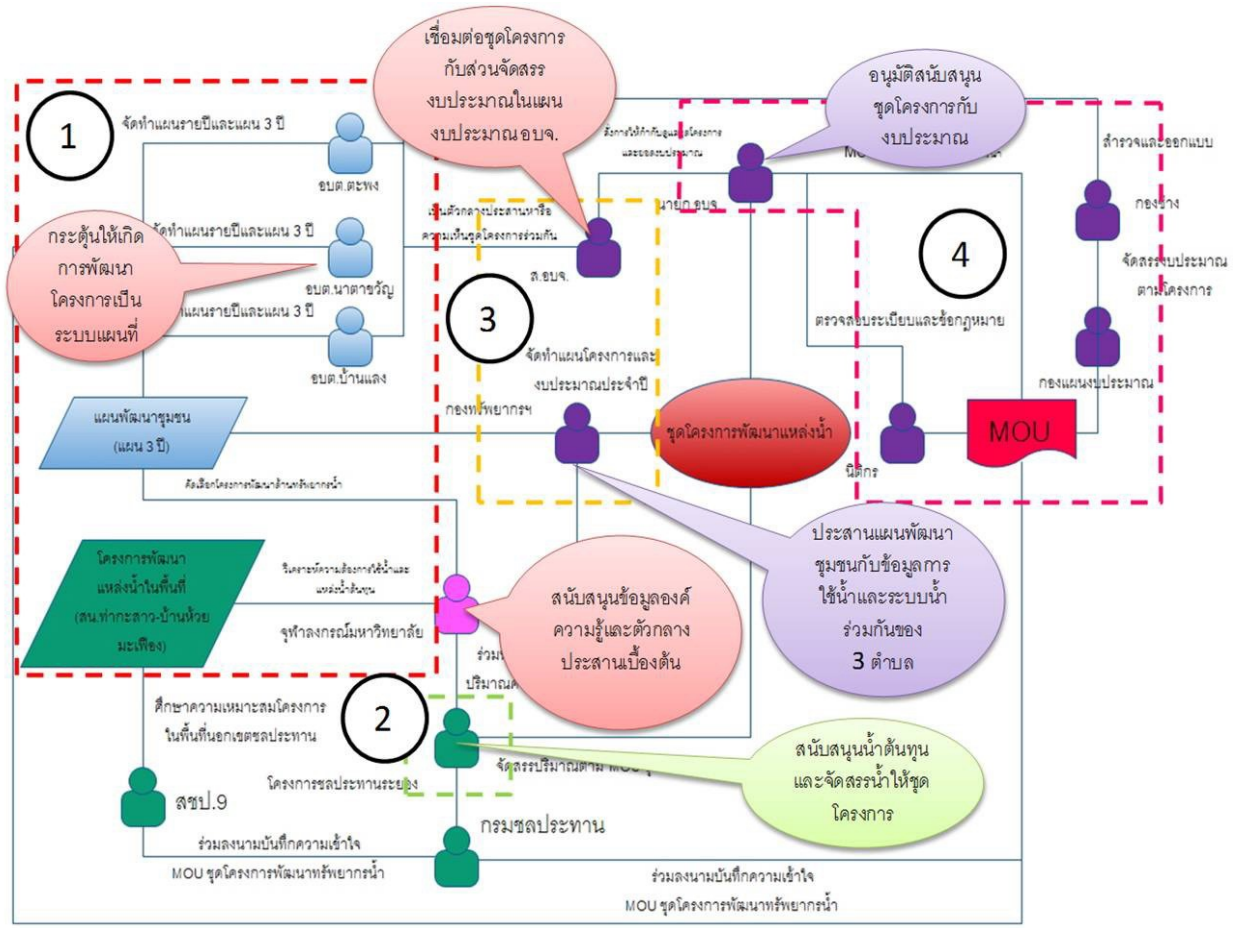

รูปที่ 15 กระบวนการพัฒนาชุดโครงการ

ระบบสารสนเทศฯ ที่พัฒนาขึ้น และกระบวนการทางสังคมที่เข้าไปดำเนินการ ซึ่งได้แก่ (1) การศึกษาและประสานสรางเครือขายของชุมชนในพื้นที่ และ (2) ศึกษาและเสริมสรางกระบวนการเก็บขอมูล โดยเปดโอกาสใหชุมชนไดตรวจสอบ และเรียนรูพฤติกรรมการใชน้ำของตน ตลอดจนปญหาที่เกี่ยวกับการใชน้ำในชุมชนนั้น จะชวยสรางความเขาใจแกผูมีสวนไดสวนเสียใหเห็นถึงสภาพปญหาและแนวทางแกไขที่สามารถตกลงรวมกันไดจากการทดสอบระบบสารสนเทศฯ มีผูเขารวมทดสอบทั้งสิ้น 9 หนวยงาน ไดแก

- โครงการชลประทานจังหวัดระยอง
- องคการบริหารสวนตำบล 8 แห่ง ได้แก่ อบต.ตะพง, นาตาขวัญ, แมน้ำคู, หนองบัว, ละหาร, ปลวกแดง, บานคาย และหนองไร

ผลการทดสอบ พบวา สารสนเทศฯ ที่พัฒนาขึ้นนั้นมีประโยชน์ และตองการใหระบบดำรงอยูอย่างต่อเนื่องจนกลายเปนระบบประจำในการทำงานตอไปในอนาคต

8. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1) รูปแบบการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร ที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ ในระดับพื้นที่

2) หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ ตามแผนพัฒนาจังหวัดเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายในคราวเดียวกันด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร

3) การเชื่อมโยงข้อมูล เพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร

9. การนำผลงานวิจัยของโครงการไปใช้ประโยชน์

ผลงานวิจัยของโครงการจะเป็นร่างการทำงานและขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาด้านการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร เพื่อนำเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมทรัพยากรน้ำ กรมชลประทาน สำนักงบประมาณ สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัด และมหาวิทยาลัยในพื้นที่

10. กระบวนการผลักดันผลงานดังกล่าวออกสู่การใช้ประโยชน์

1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ

2) การเข้าหารือกับ คณะกรรมการ กบจ. และคณะทำงาน

3) การเข้าหารือกับจังหวัดนำร่องทั้ง 5 จังหวัด

11. การบริหารจัดการโครงการ

ภาควิชาวิศวกรรมโยธา คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการดำเนินงานโครงการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

ข้อเสนอโครงการ

เรื่อง

การสนับสนุนกลไกการวางแผนจัดทำงบประมาณบูรณาการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรด้วยระบบสารสนเทศจังหวัดพัทลุง

Supporting Mechanisms for Integrated Budget Planning of Water Resources for Agriculture based on Information System in Phatthalung Province

จัดทำโดย

หน่วยวิจัยการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืน (REMS Research Unit)

สำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์และทรัพยากรมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

และ

คณะเทคโนโลยีและการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ

กันยายน 2559

สารบัญ

	หน้า
ข้อเสนอโครงการ	
1. รายละเอียดของโครงการ	1
2. วัตถุประสงค์	7
3. ขอบเขตโครงการ	7
4. ระเบียบวิธีวิจัย และขั้นตอนการดำเนินงาน	7
5. ระยะเวลาดำเนินการ	10
6. กิจกรรมต่างๆ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยแต่ละข้อ	11
7. ผลที่คาดว่าจะได้รับในแต่ละช่วงระยะเวลา	14
8. ผลที่คาดว่าจะได้รับเมื่อการดำเนินงานเสร็จสิ้นที่เป็นรูปธรรม	15
9. การนำผลวิจัยไปใช้	15
10. กระบวนการผลักดันผลงานดังกล่าวออกสู่การใช้ประโยชน์	15
11. การบริหารจัดการโครงการ	16

ข้อเสนอโครงการ

ชื่อโครงการ

(ภาษาไทย) การสนับสนุนกลไกการวางแผนจัดทำงบประมาณบูรณาการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรด้วยระบบสารสนเทศจังหวัดพัทลุง

(ภาษาอังกฤษ) Supporting Mechanisms for Integrated Budget Planning of Water Resources for Agriculture based on Information System in Phatthalung Province

คำสำคัญ การจัดการทรัพยากรน้ำ / การวางแผนน้ำเพื่อการเกษตร / การวิจัยเชิงปฏิบัติการ/ งบประมาณบูรณาการ / จังหวัดพัทลุง /ระบบสารสนเทศ / ระบบสนับสนุน

Keywords Water Resources Management / Water Planning for Agriculture / Participatory Action Research / Integrated Budget / Phatthalung Province / Information System / Support System

ชื่อและสถานที่ติดต่อของที่ปรึกษา หน่วยงานที่สังกัด ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และ E-mail

1. ชื่อ-สกุล ดร.ปกรณ์ ดิษฐกิจ (30%)
Name-Surname Pakorn Ditthakit, D.Eng
คุณวุฒิ วศ.ด. (วิศวกรรมทรัพยากรน้ำ)
ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์
หน่วยงาน สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา สำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์และทรัพยากร มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
ที่อยู่ เลขที่ 222 ต.ไทยบุรี อ.ท่าศาลา จ.นครศรีธรรมราช 80160
โทรศัพท์/โทรสาร 0-7567-2321 / 0-7567-2309 E-mail: dpakorn@wu.ac.th
ตำแหน่งในโครงการวิจัย: หัวหน้าโครงการ/นักวิจัยด้านทรัพยากรน้ำ

2. ชื่อ-สกุล ดร.อนิศรา เพ็ญสุข ติ๊บแก้ว(30%)
Name-Surname Anisara Pensuk Tibkaew, Ph.D.
คุณวุฒิ Ph.D. (Natural Resources Management)
ตำแหน่ง อาจารย์
หน่วยงาน คณะเทคโนโลยีและการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง
ที่อยู่ 222 หมู่ 2 ตำบลบ้านพร้าว อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง 93110
โทรศัพท์/โทรสาร 074-693996 E-mail: anisara.pensuk@gmail.com
ตำแหน่งในโครงการวิจัย: นักวิจัยด้านการใช้ที่ดิน/ปฐพีวิทยา/การเกษตร

3. ชื่อ-สกุล ดร.ศิวนาถ นันทพิชัย (20%)
Name-Surname Siwanath Nuntapichai, Ph.D.
คุณวุฒิ ปร.ด. (สารสนเทศศึกษา)
ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์

หน่วยงาน สาขาการจัดการสารสนเทศดิจิตัล สำนักวิชาสารสนเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ที่อยู่ เลขที่ 222 ต.ไทยบุรี อ.ท่าศาลา จ.นครศรีธรรมราช 80160

โทรศัพท์/โทรสาร 0-7567-3362 / 0-7567-3361 E-mail: ndecha@wu.ac.th

ตำแหน่งในโครงการวิจัย: นักวิจัยด้านด้านการวางแผนยุทธศาสตร์

4. ชื่อ-สกุล นายสุธีระ ทองขาว (20%)
Name-Surname Mr.Suthira Thongkao
คุณวุฒิ วท.ม. (การจัดการสิ่งแวดล้อม)
ตำแหน่ง อาจารย์
หน่วยงาน สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม
สำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์และทรัพยากร มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
ที่อยู่ เลขที่ 222 ต.ไทยบุรี อ.ท่าศาลา จ.นครศรีธรรมราช 80160
โทรศัพท์/โทรสาร 0-7567-2316 / 0-7567-2309 E-mail: tsuthira@wu.ac.th
ตำแหน่งในโครงการวิจัย: นักวิจัยด้านภูมิสารสนเทศและสิ่งแวดล้อม

1. รายละเอียดของโครงการ

1.1 ข้อวิเคราะห์ประเด็นของพื้นที่

ยุทธศาสตร์ประเทศ ภูมิภาค กลุ่มจังหวัด และจังหวัดเป็นแม่บทหลักของแผนพัฒนาที่จะเกิดขึ้นในจังหวัด ซึ่งปัจจุบัน “ขาดการเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ให้ลงไปถึงระดับพื้นที่” ดังนั้นการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ ให้ลงไปถึงแผนพัฒนาจังหวัด และสามารถลงไปถึงระดับพื้นเพื่อสร้างให้เกิดการบูรณาการแผนพัฒนาที่สามารถมองเห็นผลสัมฤทธิ์ ทางโครงการจำเป็นต้องอาศัยการศึกษา กฎหมาย อำนาจหน้าที่ และรูปแบบกลไกการทำงานที่มีอยู่ แล้วเชื่อมโยงข้อต่อที่ยังขาดเพื่อให้เกิด “แผนพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการ ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ”

ปัจจุบันมีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดร่วมกันระหว่างหน่วยงานในจังหวัดผ่านทางคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) แต่การเสนอของบประมาณยังต้องกลับไปที่หน่วยงานต้นสังกัดตามระบบงบประมาณเดิม ทำให้โครงการไม่สามารถเกิดได้ในคราวเดียวกันขาดความต่อเนื่อง ดังนั้นเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาจังหวัดทางโครงการจึง “ส่งเสริมการจัดทำแผนงานโครงการ และเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณแบบบูรณาการ”

การเชื่อมโยงข้อมูลโยงข้อมูลที่มีอยู่ในส่วนกลาง และจังหวัดเพื่อส่งเสริม “การเชื่อมโยงและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัด” ในการสนับสนุนการตัดสินใจโดยเฉพาะการใช้ข้อมูลในการวางแผนและ พิจารณาโครงการภายใต้แผนพัฒนาจังหวัดที่เชื่อมโยง แผนยุทธศาตร์ ประเทศ-ภูมิภาค-กลุ่มจังหวัด และจังหวัด ที่ตอบโจทย์การพัฒนาเพื่อแผนงานโครงการ และเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณในคราวเดียวกัน

การศึกษาวิจัย เพื่อให้ได้ “หลักเกณฑ์และวิธีการในการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัด เพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณในคราวเดียวกัน” โดยคำนึงถึงภารกิจ อำนาจหน้าที่ รวมทั้งศักยภาพและความพร้อมของหน่วยงาน เพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณไม่ซ้ำซ้อน มีความคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด โดยดำเนินการอาศัยการประชุมกลุ่มการส่งเสริม การประชุมเชิงปฏิบัติการ กับหน่วยงานส่วนกลาง หน่วยงานระดับจังหวัด และหน่วยงานระดับพื้นที่ ในจังหวัดนำร่อง ทั้ง 5 จังหวัด ได้แก่ ลำพูน พัทลุง นครพนม พัทลุง และ ระยอง เพื่อใช้เป็นต้นแบบในการศึกษาแผนยุทธศาสตร์ การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณ โครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร เพื่อใช้พัฒนาเป็น "การเชื่อมโยงสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร" ในพื้นที่จังหวัดนำร่อง 5 จังหวัด

1.2 แนวคิดและเป้าหมาย

1.2.1 แนวคิดและการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1) <u>แนวคิดโครงการ</u>

ยุทธศาสตร์ประเทศ ภูมิภาค กลุ่มจังหวัด และจังหวัดเป็นแม่บทหลักของแผนพัฒนาที่จะเกิดขึ้นในจังหวัด ซึ่งปัจจุบันยัง “ขาดการเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ให้ลงไปถึงระดับพื้นที่” โดยการเชื่อมโยงดังกล่าวจำเป็นต้องเชื่อมโยงทั้งแนวราบและแนวดิ่ง จากมิติประเทศลงสู่พื้นที่ และระหว่างพื้นที่ ทั้งนี้การเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ

ให้ลงไปถึงแผนพัฒนาจังหวัด และสามารถลงไปถึงระดับพื้น นั้นจำเป็นต้องเข้าใจถึงแนวคิดหรือปัจจัยที่ก่อให้เกิดยุทธศาสตร์รวมถึงกระบวนการที่จะเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ต่างๆ ให้ลงสู่พื้นที่ โดยมีกลุ่มเป้าหมายการทำงานในส่วนกลางผ่านทางผู้ทรงคุณวุฒิของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และในส่วนจังหวัดผ่านทางกคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและอปท.ในพื้นที่เพื่อสร้างให้เกิดการบูรณาการแผนพัฒนาที่สามารถมองเห็นผลสัมฤทธิ์ ทางโครงการจำเป็นต้องอาศัยการศึกษา กฎหมาย, อำนาจหน้าที่ และรูปแบบกลไกการทำงานที่มีอยู่ แล้วเชื่อมโยงข้อต่อที่ยังขาดเพื่อให้เกิด “แผนพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการ ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ”

ปัจจุบันมีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดร่วมกันระหว่างหน่วยงานในจังหวัดผ่านทางคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) แต่การเสนอของบประมาณยังต้องกลับไปที่หน่วยงานต้นสังกัดตามระบบงบประมาณเดิม ที่ให้ความสำคัญที่นโยบายและภารกิจของกระทรวงหรือกรมนั้นๆ มากกว่าความเชื่อมโยงเชิงบูรณาการระหว่างหน่วยงาน ทำให้โครงการไม่สามารถเกิดได้ในคราวเดียวกันขาดความต่อเนื่อง ยกตัวอย่างการเชื่อมโยงทรัพยากรน้ำที่จำเป็นต้องพัฒนาเป็นระบบตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ ซึ่งส่วนใหญ่มักตั้งอยู่ในต่างพื้นที่ปกครองและต่างหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนั้นเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาจังหวัดทางโครงการจึง “ส่งเสริมการจัดทำแผนงานโครงการ และเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณแบบบูรณาการ”

การเชื่อมโยงข้อมูลโยงข้อมูลที่มีอยู่ในส่วนกลาง และจังหวัดซึ่งปัจจุบันแต่ละหน่วยงานมีข้อมูลและระบบฐานข้อมูลที่จำเป็นต่อภารหน้าที่ในการทำงานอยู่แล้ว แต่ยังขาดการบูรณาการข้อมูลร่วมกันอย่างเป็นรูปแบบ ดังนั้นเพื่อส่งเสริม “การเชื่อมโยงและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัด” ในการสนับสนุนการตัดสินใจทั้งในส่วนการวางยุทธศาสตร์ การพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัด การบูรณาการแผนงาน โดยเฉพาะการใช้ข้อมูลในการวางแผน และพิจารณาโครงการภายใต้แผนพัฒนาจังหวัดที่เชื่อมโยง แผนยุทธศาตร์ ประเทศ-ภูมิภาค-กลุ่มจังหวัด และจังหวัด ที่ตอบโจทย์การพัฒนาเพื่อแผนงานโครงการ และเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณในคราวเดียวกัน

การศึกษาวิจัย เพื่อให้ได้ “หลักเกณฑ์และวิธีการในการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัด เพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณในคราวเดียวกัน” โดยคำนึงถึงภารกิจ อำนาจหน้าที่ รวมทั้งศักยภาพและความพร้อมของหน่วยงานเพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณไม่ซ้ำซ้อน มีความคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด โดยดำเนินการอาศัยการประชุมกลุ่ม, การส่งเสริม, การประชุมเชิงปฏิบัติการ กับหน่วยงานส่วนกลาง หน่วยงานระดับจังหวัด และหน่วยงานระดับพื้นที่ ในจังหวัดนำร่อง ทั้ง 5 จังหวัด ได้แก่ ลำพูน, พัทลุง, นครพนม, ระยอง และ พัทลุง เพื่อใช้เป็นต้นแบบในการศึกษาแผนยุทธศาสตร์, การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด, หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณ, โครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร เพื่อใช้พัฒนาเป็น "การเชื่อมโยงสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร" ในพื้นที่จังหวัดนำร่อง 5 จังหวัด

การจัดสรรงบประมาณปี พ.ศ. 2559 รายจังหวัด จัดสรรให้กระทรวงกรม กอง และหน่วยงานในสังกัดที่ปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาค มีหน้าที่โดยตรงด้านงานวิจัย การสื่อสารในพื้นที่เป้าหมาย อย่างไรก็ตามการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐรายกระทรวงดังกล่าวขาดการเชิญภาคเอกชนและผู้ประกอบการในจังหวัดเข้าร่วมกระบวนการทำงบประมาณประจำปี ขาดกระบวนการมีส่วนร่วมในการกำหนดและเข้าใจปัญหา รวมทั้งเป้าหมายของการของบประมาณประจำปี นอกจากนี้แต่ละแผนงาน/โครงการ ขาดการกำหนดตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นถึงการสนับสนุนหรือเกี่ยวข้องกับรายได้ของครัวเรือน (Gross Household Product: GHP) รายได้ของหมู่บ้าน (Gross Village Product:

GVP) รายได้ของตำบล (Gross Tambon Product: GTP) รายได้ของอำเภอ (Gross Amphoe Product: GAP) รายได้ของจังหวัด (Gross Provincial Product: GPP) และนำไปสู่การรวมเป็นรายได้ของประเทศ (Gross National Product: GNP) ตามลำดับ ที่สำคัญขาดหน่วยงาน ขาดผู้รับผิดชอบ และขาดระบบสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณบูรณาการข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำและเกษตรในระดับจังหวัดที่มีการนำเข้า จัดเก็บ ประมวลผลข้อมูลเทียบแผนและผลปฏิบัติงานรายเดือน และขาดการนำเสนอข้อมูลในการประชุมประจำเดือนในระดับจังหวัดซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน โครงการนี้จะสร้างผลงานวิจัยพัฒนาและนำใช้นวัตกรรมใหม่ ได้แก่ กลไกและระบบสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรบนฐานข้อมูลแบบมีส่วนร่วม พัฒนายั่งยืน เท่าเทียมและสมดุลเพื่อรองรับการปฏิรูประบบงบประมาณและการจัดทำงบประมาณที่มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานและสอดคล้องกับประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่องการทำความตกลงร่วมมือกันจัดทำบริการสาธารณธขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โครงการวิจัยนี้จะดำเนินการในพื้นที่จังหวัดพัทลุง โดยจะเป็นการดำเนินการคู่ขนานร่วมกันกับจังหวัดนำร่องอื่นๆ 4 จังหวัด ได้แก่ ลำพูน พัทลุง นครพนม และ ระยอง เพื่อเป็นพื้นที่ศึกษาหนึ่งในการศึกษาถึงกลไกและระบบสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรบนฐานข้อมูลแบบมีส่วนร่วมจากผลการวิจัยนี้คาดหวังว่าจะเป็นต้นแบบในการถ่ายทอดองค์ความรู้และสามารถปรับใช้ทั้งประเทศต่อไปในอนาคต

จังหวัดพัทลุงตั้งอยู่ในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีเนื้อที่ประมาณ 3,424 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,140,296 ไร่ เป็นพื้นดิน 1,919,446 ไร่ พื้นน้ำ 220,850 ไร่พื้นที่ทางเกษตร 1,327,270 ไร่ (62%) พื้นที่ป่า 384,438 ไร่ (18%) และพื้นที่อื่นๆ 428,588 ไร่ (20%) มีประชากร 514,492 คน สัดส่วนตามผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP)ณ ราคาประจำปี พ.ศ. 2555 คิดเป็นร้อยละ 55.2816.87และ15.90 ตามลำดับ รายได้หลักของจังหวัดพัทลุงมาจากภาคการเกษตร โดยสินค้าเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ยางพารา สุกร และข้าว (สำนักงานจังหวัดพัทลุง, 2558) จังหวัดพัทลุงได้รับงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2559 รวมทั้งสิ้น 4,662,522,630 บาท งบประมาณดังกล่าวเป็นส่วนที่จัดสรรให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 639,887,580บาท ซึ่งเป็นงบประมาณที่จัดสรรให้กรมชลประทาน 531,030,400 บาท เพื่อใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเป็นหลัก สำหรับการแจกแจงงบประมาณด้านเกษตรและน้ำยังไม่สามารถสังเคราะห์และประมวลได้เนื่องจากมีงบประมาณกระจายในหลายหน่วยงาน เช่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สำนักงบประมาณ, 2559)

ในบริบทของจังหวัดพัทลุง กิจกรรมทางด้านการเกษตรเป็นกิจกรรมหลักที่สร้างรายได้ให้กับประชากร และเป็นกิจกรรมที่สร้าง GPP ให้กับจังหวัด ดังนั้นหน่วยงานต่างๆในจังหวัดพัทลุงจึงมีนโยบายมุ่งเน้นส่ง เสริมกิจกรรมทางด้านการเกษตรรวมทั้งการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรมทางการเกษตรเป็นสำคัญ

ในปี พ.ศ. 2560 นี้เป็นปีที่ทางจังหวัดพัทลุงดำเนินการจัดทำประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดพัทลุงระยะ 4 ปี (2561-2564) โดยประเด็นยุทธศาสตร์ของจังหวัดพัทลุง แบ่งออกเป็น 5 ประเด็นยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1การเพิ่มขีดความสามารถภาคการเกษตร อุตสาหกรรมต่อเนื่องจากการเกษตรและผลิตภัณฑ์ชุมชน และท้องถิ่น

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาสู่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบเพิ่มคุณค่าครบวงจรที่ยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3การพัฒนาคนคุณภาพ สังคมคุณธรรม สู่เมืองแห่งปัญญาและสันติสุขที่ยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการบริหารจัดการบ้านเมือง รองรับการเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาเมืองสู่อนาคต

โดยผู้ที่มีส่วนร่วมในการร่างแผนประเด็นยุทธศาสตร์ 4 ปี ของจังหวัดพัทลุงในครั้งนี้ ประกอบด้วย ส่วนราชการต่าง ๆ ในพื้นที่ ภาคท้องถิ่น ตัวแทนภาคประชาชน ผู้แทนภาคการเกษตร อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว และสถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดพัทลุง **สำหรับการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดพัทลุงนั้น ถูกพิจารณาให้อยู่ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 เรื่อง การเพิ่มขีดความสามารถภาคการเกษตร อุตสาหกรรมต่อเนื่องจากการเกษตรและผลิตภัณฑ์ชุมชน และท้องถิ่น และยุทธศาสตร์ที่ 4 เรื่อง การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน**

เนื้อหาของร่างโครงการประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ในประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำเป็นเรื่องของการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีกิจกรรมหลักที่สำคัญคือ การปรับปรุงระบบการส่งน้ำไปยังพื้นที่ต่าง ๆ การป้องกันการกัดเซาะริมแนวตลิ่ง และการขุดลอกแหล่งน้ำที่มีความตื้นเขิน เป็นต้น ซึ่งจะเน้นหนักไปในพื้นที่ลุ่มน้ำสายหลักของจังหวัดพัทลุงทั้ง 7 ลุ่มน้ำดังแสดงในรูปที่ 1 สำหรับเนื้อหาของร่างประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 นั้นจะเป็นเรื่องของบริหารจัดการลุ่มน้ำจังหวัดพัทลุง โดยจะมีกิจกรรมหลัก ๆ คือ การบริหารจัดการน้ำทั้ง 7 ลุ่มน้ำของจังหวัดพัทลุง ได้แก่ ลุ่มน้ำคลองป่าพะยอม ลุ่มน้ำคลองท่าแนะ ลุ่มน้ำคลองนาท่อม ลุ่มน้ำคลองสะพานหยี ลุ่มน้ำคลองท่าเชียด-บางแก้ว ลุ่มน้ำคลองป่าบอน และลุ่มน้ำคลองพรุพ้อ

สำหรับกระบวนการพิจารณาแผนการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดพัทลุง(รูปที่ 2)นั้นอยู่ในขั้นตอนสร้างระบบการบริหารจัดการการวางโครงการ โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการ และคณะทำงานในการบริหารจัดการลุ่มน้ำของจังหวัดพัทลุง โดยประกอบด้วยหน่วยงานราชการที่เกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ เช่น กรมชลประทาน สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดพัทลุงและผู้แทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะมีลักษณะการทำงานการบริหารเชิงพื้นที่ โดยแบ่งเป็น 7 ลุ่มน้ำย่อย ได้แก่ ได้แก่ ลุ่มน้ำคลองป่าพะยอม ลุ่มน้ำคลองท่าแนะ ลุ่มน้ำคลองนาท่อม ลุ่มน้ำคลองสะพานหยี ลุ่มน้ำคลองท่าเชียด-บางแก้ว ลุ่มน้ำคลองป่าบอน และลุ่มน้ำคลองพรุพ้อดังนั้น คณะทำงานในแต่ละลุ่มน้ำย่อยนั้นจะมีชลประทานจังหวัดพัทลุงเป็นประธานคณะทำงาน โดยมีหน้าที่ ดังนี้

1. ให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำของจังหวัดพัทลุงตามพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาลุ่มน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ลงพื้นที่ที่รับผิดชอบเพื่อสะท้อนปัญหาความต้องการแผนโครงการ กิจกรรมของราษฎรในพื้นที่ลุ่มน้ำของจังหวัดพัทลุง โดยใช้หลัก “ประชารัฐ”
3. ใช้เทคนิคทางวิชาการให้เกิดการบูรณาการในการจัดทำแผนโครงการกิจกรรม แผนบริหารจัดการน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. อื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่อง หรือที่คณะกรรมการอำนวยการมอบหมาย

ในการดำเนินงานพิจารณา คณะทำงานมีหน้าที่ให้ความเห็นในเชิงเทคนิค และความเป็นไปได้ของแต่ละโครงการ อย่างไรก็ตามการจัดสรรงบประมาณนั้นเป็นไปตามลำดับขั้นปกติ คือ หน่วยงานสามารถขอจัดตั้งงบประมาณได้ตามระเบียบของกระทรวงต่างๆ เช่น จัดตั้งงบประมาณในงบประมาณประเด็นยุทธศาสตร์ของจังหวัด หรือชลประทาน ท้องถิ่น เป็นต้น

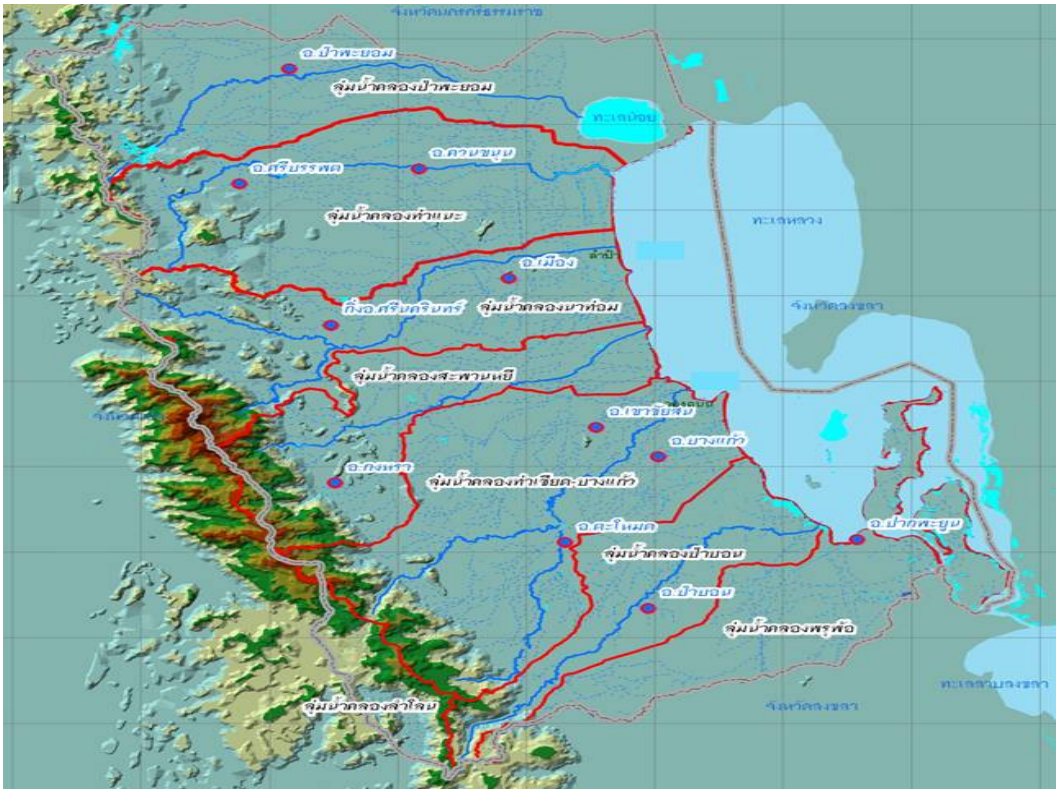

รูปที่ 1พื้นที่ลุ่มน้ำในจังหวัดพัทลุง

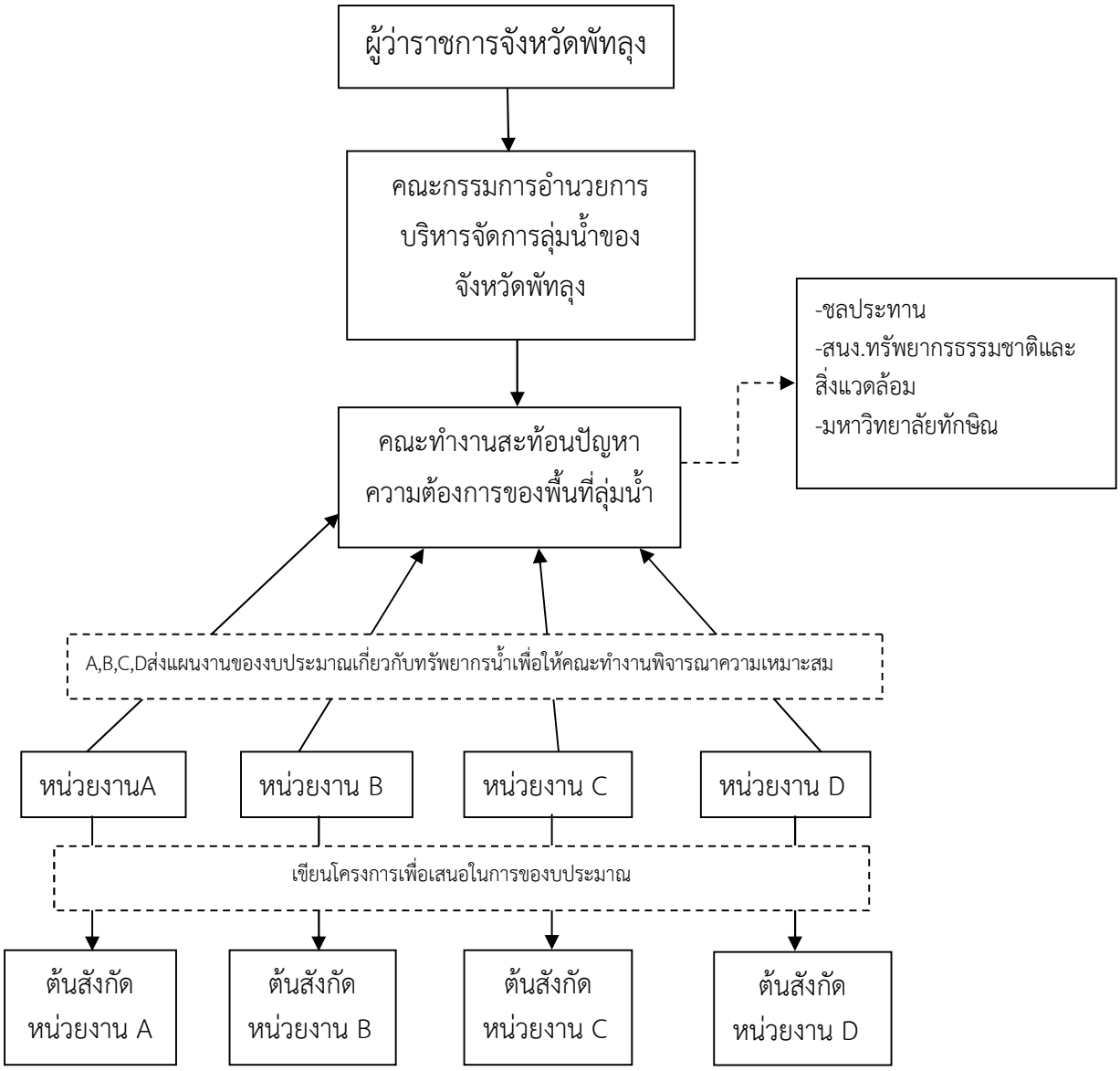

รูปที่ 2 กระบวนการพิจารณาแผนการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดพัทลุง

1.2.2 เป้าหมายและรูปธรรมของสิ่งที่ต้องการขับเคลื่อนให้เห็นผลเมื่อสิ้นสุดสัญญา

1) กระบวนการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆในมุมมองของส่วนกลาง พร้อมส่งเสริมให้จังหวัดพัทลุงพัฒนาเป็นรูปแบบของพื้นที่
2) หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ ตามแผนพัฒนาจังหวัด เพื่อขอรับงบประมาณรายจ่ายในคราวเดียวกัน ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร พร้อมส่งเสริมให้จังหวัดพัทลุงพัฒนาเป็นรูปแบบของพื้นที่
3) การเชื่อมโยงข้อมูล เพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร พร้อมส่งเสริมให้จังหวัดพัทลุงพัฒนาเป็นรูปแบบของพื้นที่

2. วัตถุประสงค์

1) ส่งเสริมการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร ที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ ในระดับพื้นที่
2) พัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ ตามแผนพัฒนาจังหวัดเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายในคราวเดียวกัน ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร
3) พัฒนาการเชื่อมโยงข้อมูล เพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร

3. ขอบเขตโครงการ

โครงการศึกษาการทำงานในจังหวัดพัทลุง กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยรับการส่งเสริมการทำงานจากผลการศึกษาของส่วนกลาง

4. ระเบียบวิธีวิจัย และขั้นตอนการดำเนินงาน

แนวทางการทำงานมุ่งเน้นการถอดบทเรียนจาการทำงานของคณะกรรมการบริหารจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) พร้อมผลักดันให้ตั้งคณะทำงานด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร โดยอาศัยคณะทำงานในการพัฒนาแผนพัฒนาหรือแผนแม่บทด้านทรัพยากรน้ำระดับจังหวัด ซึ่งทางทีมวิจัยจะสนับสนุนข้อมูล และความรู้รวมถึงพัฒนาการเชื่อมโยงสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการทำงานดังกล่าว พร้อมกันนี้ภายใต้งานวิจัยจะร่วมพัฒนาชุดโครงการจากแผนพัฒนาหรือแผนแม่บทที่เกิดขึ้นเป็นชุดโครงการตัวอย่างเพื่อศึกษาขั้นตอนและกลไกการทำงานจนถึงขั้นตอนการของบประมาณและการประเมินผลเพื่อใช้เป็นต้นแบบในการถ่ายทอดองค์ความรู้

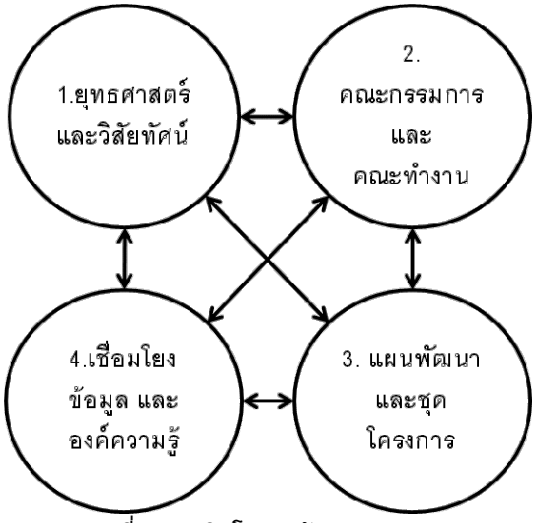

รูปที่ 3แนวคิดโครงสร้างการทำงาน

โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. จัดประชุมและทำงานร่วมกับคณะกรรมการ กบจ. เพื่อนำเสนองานวิจัยและผลักดันให้เกิดคณะทำงานด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรของจังหวัดพัทลุง พร้อมหารือกับผู้ทรงคุณวุฒิ
2. จัดประชุมและทำงานร่วมกับคณะทำงานเพื่อรวบรวมความต้องการและปัญหาอุปสรรคในการทำงานเพื่อพัฒนาข้อมูลและสารสนเทศสนับสนุน

3. รวบรวมความต้องการและพัฒนาโครงสร้างข้อมูล, **รูปแบบสารสนเทศ และการเชื่อมโยงสนับสนุนการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร**(สผ น-กษ) เพื่อนำเสนอโครง**สร้างทรัพยากรน้ำและเกษตรระดับพื้นที่** , สภาพการจัดสรร และโครงการพัฒนาฯ ในจังหวัด

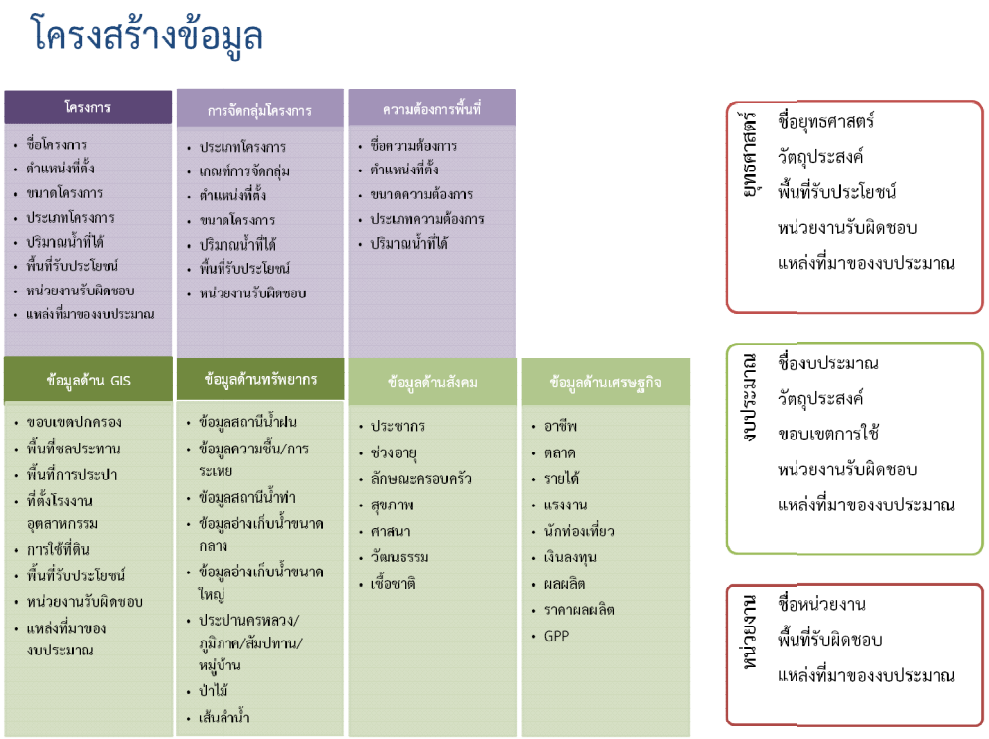

รูปที่ 4โครงสร้างข้อมูลในโครงการ

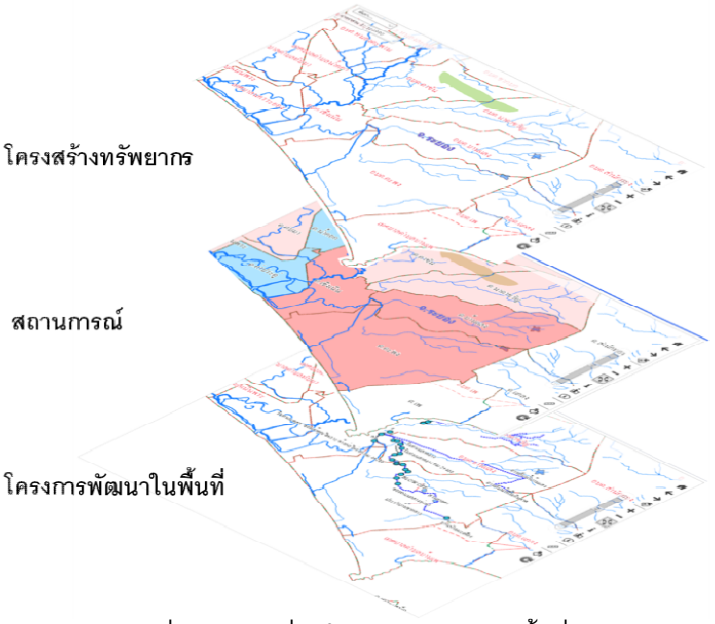

รูปที่ 5แนวคิดเชื่อมโยงทรัพยากร กับ พื้นที่

4. **ประชุมร่วมกับคณะทำงานเพื่อพัฒนาแผนพัฒนาหรือแผนแม่บท และผลักดันให้เกิดชุดโครงการ** พร้อมส่งเสริมการใช้ ข้อมูล, **สารสนเทศ และการเชื่อมโยงสารสนเทศ ในการทำงาน**
5. **ถอดบทเรียนที่ได้เป็นคู่มือในการพัฒนาแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร** (สผ น-กษ)

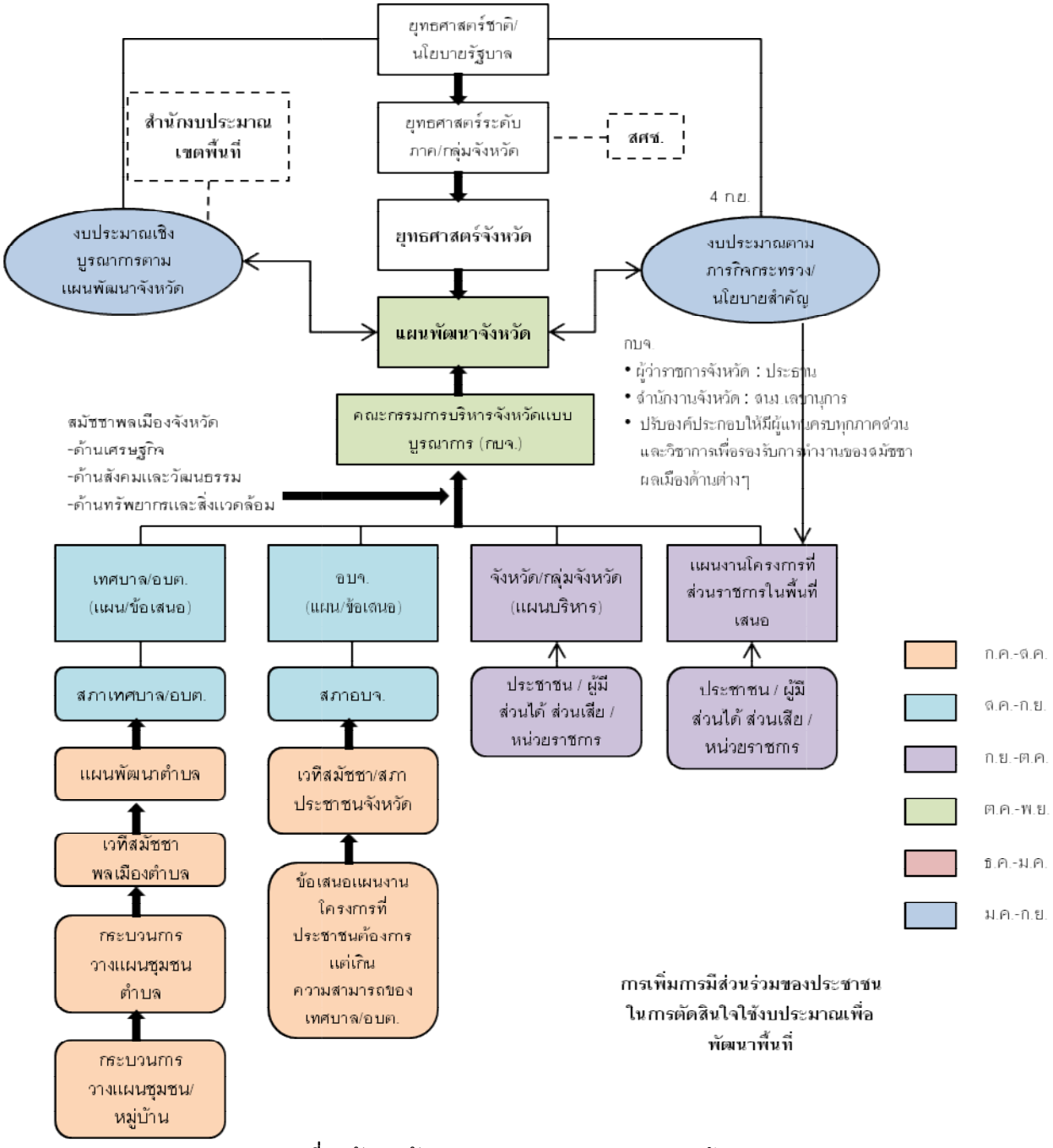

รูปที่ 6 ผังการจัดทำแผนและคำของบประมาณ พร้อมช่วงเวลา

5. ระยะเวลาดำเนินการ 18 เดือน

ลำดับ	วัตถุประสงค์	6 เดือนที่ 1	6 เดือนที่ 2	6 เดือนที่ 3
1.	พัฒนากรอบงานการวางแผนพัฒนาจังหวัดพัทลุงด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ระดับชาติ กลุ่มจังหวัด และจังหวัดจนถึงระดับพื้นที่			
1.1	ศึกษาทบทวนกลไกและกระบวนการ รวมถึงกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย และแผนพัฒนาจังหวัดในจังหวัดพัทลุง			
	1.1.1 ศึกษาทบทวนกลไกและกระบวนการรวมถึงกฎหมายระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนและโครงการด้านการพัฒนาทัพยากรน้ำและการเกษตรจังหวัดพัทลุง	←——→		
	1.1.2 หารือกับผู้ทรงคุณวุฒิของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องถึงแนวทางในการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดพัทลุงในด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร			
1.2	ออกแบบแนวทางแนวทางในการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดพัทลุงด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร ผ่านทางคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.)			
	1.2.1 ออกแบบและนำแนวทางการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดมาส่งเสริมในจังหวัดพัทลุงเพื่อศึกษาความเป็นไปได้		←——→	
	1.2.2 แต่งตั้งคณะทำงานเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดพัทลุง ด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร		←——→	
2	พัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ ตามแผนพัฒนาจังหวัดพัทลุงเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายในคราวเดียวกัน ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร			
2.1	ศึกษากรณีใกล้เคียงที่เกิดจากการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัด ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร เพื่อศึกษาข้อดี-ข้อเสียของการจัดทำงบประมาณรายจ่ายแบบปัจจุบัน	←——→		
2.2	ส่งเสริมการทำงานของคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) ในจังหวัดพัทลุงเพื่อพัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ			

ลำดับ	วัตถุประสงค์	6 เดือนที่ 1	6 เดือนที่ 2	6 เดือนที่ 3
	2.2.1 หารือกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) ถึงหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการจังหวัดพัทลุง		←	
	2.2.2 จัดตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาชุดโครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ จังหวัดพัทลุง		←	
3	พัฒนาการเชื่อมโยงข้อมูล เพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัด ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร			
3.1	รวบรวมโครงสร้างข้อมูลจังหวัดพัทลุง			
	3.1.1 รวบรวมข้อมูลจากพื้นที่จังหวัดพัทลุง			
3.2	การเชื่อมโยงสารสนเทศฯ เพื่อคณะทำงานจังหวัดพัทลุง			
	3.2.1 ประชุมหารือและประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับคณะทำงานจังหวัดพัทลุง 4 ครั้ง เพื่อทำความเข้าใจและรวบรวมความต้องการเกี่ยวกับการเชื่อมโยงสารสนเทศฯ			→
3.3	รูปแบบสารสนเทศสนับสนุนจังหวัดพัทลุง			
	3.3.1 หารือกับและประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับคณะทำงาน เพื่อพัฒนารูปแบบสารสนเทศฯ	←	→	
	3.3.2 หารือกับคณะกรรมการ และคณะทำงาน 2 ครั้ง			
	3.3.3 นำเสนอตัวอย่างการเชื่อมโยงสารสนเทศฯ 2 ครั้ง		←	→
3.4	ถอดความรู้การทำงานของคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และ คณะกรรมการ กบจ. และการทำงานคณะทำงานฯ จังหวัดพัทลุง			← →
3.5	ถอดความรู้การพัฒนาแผนพัฒนาและการพัฒนาชุดโครงการจังหวัดระพัทลุง		←	→
3.6	ถอดความรู้การเชื่อมโยงสารสนเทศฯ จังหวัดพัทลุง		←	→

6. กิจกรรมต่างๆ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยแต่ละข้อ

ลำดับ	วัตถุประสงค์	ผลที่จะได้รับ	ระยะเวลา (เดือนที่)	ผู้รับผิดชอบ
1.	พัฒนากรอบงานการวางแผนพัฒนาจังหวัดพัทลุงด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ระดับชาติ			ดร.อนิศรา เพ็ญสุขติ๊บแก้ว และคณะ

ลำดับ	วัตถุประสงค์	ผลที่จะได้รับ	ระยะเวลา (เดือนที่)	ผู้รับผิดชอบ
1.1	กลุ่มจังหวัด และจังหวัด จนถึงระดับพื้นที่ ศึกษาทบทวนกลไกและกระบวนการ รวมถึงกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย และแผนพัฒนาจังหวัดในจังหวัดพัทลุง			
	1.1.1 ศึกษาทบทวนกลไกและกระบวนการรวมถึงกฎหมายระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนและโครงการด้านการพัฒนาทัพยากรน้ำและการเกษตรจังหวัดพัทลุง	ภาพที่ชัดเจนของกลไก กระบวนการและกฎหมายระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ และแผนพัฒนาจังหวัด	1-6	
	1.1.2 หารือกับผู้ทรงคุณวุฒิของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ถึงแนวทางในการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดพัทลุงในด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร	ข้อเสนอแนะแนวทางการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดพัทลุง	1-6	
1.2	ออกแบบแนวทางแนวทางในการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดพัทลุงด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร ผ่านทางคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.)			
	1.2.1 ออกแบบและนำแนวทางการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดมาส่งเสริมในจังหวัดพัทลุงเพื่อศึกษาความเป็นไปได้	ตัวอย่างแนวทางในการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์กับแผนพัฒนาจังหวัดใน จังหวัดพัทลุง	7-12	
	1.2.2 แต่งตั้งคณะทำงานเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดพัทลุง ด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร	รูปแบบคณะทำงานเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร	7-12	
2	พัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการใน			ผศ.ดร.ปกรณ์ ดิษฐกิ

ลำดับ	วัตถุประสงค์	ผลที่จะได้รับ	ระยะเวลา (เดือนที่)	ผู้รับผิดชอบ
	การจัดทำงบประมาณบูรณาการตามแผนพัฒนาจังหวัดพัทลุงเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายในคราวเดียวกัน ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร			และคณะ
2.1	ศึกษากรณีใกล้เคียงที่เกิดจากการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัด ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร เพื่อศึกษาข้อดี-ข้อเสียของการจัดทำงบประมาณรายจ่ายแบบปัจจุบัน	รูปแบบ และข้อดี-ข้อเสียของการ บูรณาการแผนพัฒนาจังหวัด ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร ภายใต้การจัดทำงบประมาณรายจ่ายแบบปัจจุบัน	1-6	
2.2	ส่งเสริมการทำงานของคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) ในจังหวัดพัทลุง เพื่อพัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ			
	2.2.1 หารือกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) ถึงหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการจังหวัดพัทลุง	หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการตามแผนพัฒนาจังหวัดพัทลุง ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรหรือชุดโครงการ	7-12	
	2.2.2 จัดตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาชุดโครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ จังหวัดพัทลุง	ตัวอย่างชุดโครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการจังหวัดพัทลุง	7-12	
3	พัฒนาการเชื่อมโยงข้อมูล เพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัด ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร			คณะนักวิจัย
3.1	รวบรวมโครงสร้างข้อมูลจังหวัดพัทลุง 3.1.1 รวบรวมข้อมูลจากพื้นที่จังหวัดพัทลุง	โครงสร้างข้อมูลและข้อมูลจังหวัดพัทลุง	1-12	
3.2	การเชื่อมโยงสารสนเทศฯ เพื่อ			

ลำดับ	วัตถุประสงค์	ผลที่จะได้รับ	ระยะเวลา (เดือนที่)	ผู้รับผิดชอบ
	คณะทำงานจังหวัดพัทลุง 3.2.1 ประชุมหารือและประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับคณะทำงานจังหวัดพัทลุง 4 ครั้ง เพื่อทำความเข้าใจและรวบรวมความต้องการเกี่ยวกับการเชื่อมโยงสารสนเทศฯ	การเชื่อมโยงสารสนเทศฯ เพื่อคณะทำงานจังหวัดพัทลุง	7-18	
3.3	รูปแบบสารสนเทศสนับสนุนจังหวัดพัทลุง 3.3.1 หารือกับและประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับคณะทำงาน เพื่อพัฒนารูปแบบสารสนเทศฯ 3.3.2 หารือกับคณะกรรมการ และคณะทำงาน 2 ครั้ง 3.3.3 นำเสนอตัวอย่างการเชื่อมโยงสารสนเทศฯ 2 ครั้ง	รูปแบบสารสนเทศสนับสนุนการเชื่อมโยงสารสนเทศฯ จังหวัดพัทลุง	1-18 1-18 7-18	
3.4	ถอดความรู้การทำงานของคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และ คณะกรรมการ กบจ. และการทำงานคณะทำงานฯ จังหวัดพัทลุง	คู่มือการทำงานของคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และ คณะกรรมการ กบจ. และคณะทำงานด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรภายใต้งบประมาณบูรณาการจังหวัดพัทลุง	13-18	
3.5	ถอดความรู้การพัฒนาแผนพัฒนาและการพัฒนาชุดโครงการจังหวัดรระพัทลุง	คู่มือการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัด และชุดโครงการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรภายใต้งบประมาณบูรณาการจังหวัดพัทลุง	13-18	
3.6	ถอดความรู้การเชื่อมโยงสารสนเทศฯ จังหวัดพัทลุง	การเชื่อมโยงสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรจังหวัดพัทลุง	13-18	

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับแต่ละช่วงกิจกรรม

เดือนที่	กิจกรรม (activities)	ผลงานที่คาดว่าจะได้รับ (outputs)
6 เดือนที่ 1		
เดือนที่ 1-6	(1) ศึกษาทบทวนกลไกและกระบวนการรวมถึงกฎหมายระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนและโครงการด้านการพัฒนาทัพยากรน้ำและการเกษตรจังหวัดพัทลุง~~ศึกษาทบทวนกฎหมายเดิม และกฎหมายใหม่ที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ และแผนพัฒนาจังหวัดในจังหวัดชัยนาท~~ (2) หารือกับผู้ทรงคุณวุฒิของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ถึงแนวทางในการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดพัทลุง ในด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร~~รวบรวมโครงสร้างข้อมูลจังหวัดชัยนาท~~ (3) ศึกษากรณีใกล้เคียงที่เกิดจากการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัด ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร เพื่อศึกษาข้อดี-ข้อเสียของการจัดทำงบประมาณรายจ่ายแบบปัจจุบัน~~ถอดความรู้การเชื่อมโยงสารสนเทศฯ จังหวัดชัยนาท~~	(1) ภาพที่ชัดเจนของกลไก กระบวนการและกฎหมาย ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ และแผนพัฒนาจังหวัดในจังหวัดพัทลุง~~บทสรุปของกฎหมายเดิม และกฎหมายใหม่ที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ และแผนพัฒนาจังหวัดในจังหวัดชัยนาท~~ (2) ข้อเสนอแนะแนวทางการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดพัทลุง~~โครงสร้างข้อมูลและข้อมูลจังหวัดชัยนาท~~ (3) รูปแบบ และข้อดี-ข้อเสียของการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัด ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร ภายใต้การจัดทำงบประมาณรายจ่ายแบบปัจจุบัน~~การเชื่อมโยงสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดชัยนาท~~
6 เดือนที่ 2		
เดือนที่ 7-12	(1) ออกแบบและนำแนวทางการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดมาส่งเสริมในจังหวัดพัทลุง~~เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ศึกษาทบทวนกฎหมายเดิม และกฎหมายใหม่ที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ และแผนพัฒนาจังหวัดในจังหวัดชัยนาท~~ (2) แต่งตั้งคณะทำงานเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดพัทลุง ด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร (3) หารือกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบ บูรณาการ (กบจ.) ถึงหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ จังหวัดพัทลุง (4) จัดตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาชุดโครงการใน	(1) ตัวอย่างแนวทางในการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์กับแผนพัฒนาจังหวัดในจังหวัดพัทลุง~~ข้อเสนอแนะแนวทางการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดชัยนาท~~ (2) รูปแบบคณะทำงานเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดพัทลุง~~ด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตร~~ (3) หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการตามแผนพัฒนาจังหวัดพัทลุง ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรหรือชุดโครงการ (4) ตัวอย่างชุดโครงการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ จังหวัดพัทลุง (5) โครงสร้างข้อมูลและข้อมูลจังหวัดพัทลุง~~รูปแบบ และข้อดี-ข้อเสียของการบูรณาการ~~

	การจัดทำงบประมาณบูรณาการ จังหวัดพัทลุง (5) รวบรวมข้อมูลจากพื้นที่จังหวัดพัทลุง~~ศึกษากรณีใกล้เคียงที่เกิดจากการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัดชัยนาท ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร เพื่อศึกษาข้อดี-ข้อเสียของการจัดทำงบประมาณรายจ่ายแบบปัจจุบัน~~	~~แผนพัฒนาจังหวัดชัยนาท ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร ภายใต้การจัดทำงบประมาณรายจ่ายแบบปัจจุบัน~~
เดือนที่	กิจกรรม (activities)	ผลงานที่คาดว่าจะได้รับ (outputs)
6 เดือนที่ 3		
เดือนที่ 13-18	(1) ~~(~~ประชุมหารือและประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับคณะทำงานจังหวัดพัทลุง 4 ครั้ง เพื่อทำความเข้าใจและรวบรวมความต้องการเกี่ยวกับการเชื่อมโยงสารสนเทศฯ~~ส่งเสริมแนวทาง แนวทางในการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาจังหวัดชัยนาทด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร ผ่านทางคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.)~~ (2) นำเสนอตัวอย่างการเชื่อมโยงสารสนเทศฯ 2 ครั้ง~~ส่งเสริมการทำงานของคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) ในจังหวัดชัยนาทเพื่อพัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ~~ (3) ถอดความรู้การทำงานของคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และ คณะกรรมการ กบจ. และการทำงานคณะทำงานฯ จังหวัดพัทลุง~~รวบรวมโครงสร้างข้อมูลจังหวัดชัยนาท~~ (4) ถอดความรู้การพัฒนาแผนพัฒนาและการพัฒนาชุดโครงการจังหวัดพัทลุง (5) ถอดความรู้การเชื่อมโยงสารสนเทศฯ จังหวัดพัทลุง~~ถอดความรู้การเชื่อมโยงสารสนเทศฯ จังหวัดชัยนาท~~	(1) การเชื่อมโยงสารสนเทศฯ เพื่อคณะทำงานจังหวัดพัทลุง~~ตัวอย่างแนวทางในการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์กับแผนพัฒนาจังหวัดในจังหวัดชัยนาท~~ (2) รูปแบบสารสนเทศสนับสนุนการเชื่อมโยงสารสนเทศฯ จังหวัดพัทลุง~~หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการตามแผนพัฒนาจังหวัดชัยนาทด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรหรือชุดโครงการ~~ (3) คู่มือการทำงานของ คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และ คณะกรรมการ กบจ. และคณะทำงานด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรภายใต้งบประมาณบูรณาการจังหวัดพัทลุง~~โครงสร้างข้อมูลและข้อมูลจังหวัดชัยนาท~~ (4) คู่มือการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัด และชุดโครงการด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร ภายใต้งบประมาณบูรณาการจังหวัดพัทลุง (5) การเชื่อมโยงสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรจังหวัดพัทลุง~~การเชื่อมโยงสารสนเทศสนับสนุนการวางแผนจัดทำงบประมาณระดับจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดชัยนาท~~

8. ผลที่คาดว่าจะได้รับเมื่อการดำเนินงานเสร็จสิ้นที่เป็นรูปธรรม
    1. รูปแบบการพัฒนาแผนพัฒนาจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำและเกษตร ที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ ในระดับพื้นที่
    2. หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ ตามแผนพัฒนาจังหวัดเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายในคราวเดียวกันด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร

3. การเชื่อมโยงข้อมูล เพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และคณะกรรมการบูรณาการแผนพัฒนาจังหวัดด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร

9. การนำผลวิจัยไปใช้

ผลงานวิจัยของโครงการจะเป็นร่างการทำงานและขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาด้านการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร เพื่อนำเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมทรัพยากรน้ำ กรมชลประทาน สำนักงบประมาณ สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัด และมหาวิทยาลัยในพื้นที่

10. กระบวนการผลักดันผลงานดังกล่าวออกสู่การใช้ประโยชน์

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 1-6
2. การเข้าหารือกับ คณะกรรมการ กบจ. และคณะทำงานจังหวัดพัทลุง

11. การบริหารจัดการโครงการ

การดำเนินโครงกาวิจัยเป็นการทำงานร่วมระหว่างหน่วยวิจัยการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืน (REMS Research Unit) สำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์และทรัพยากร ภายใต้สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์และคณะเทคโนโลยีและการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ